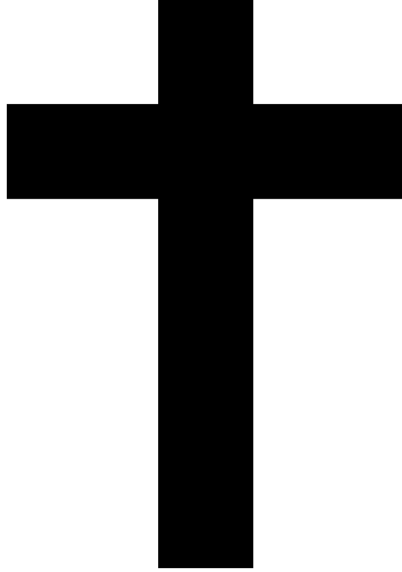

Diza'quë shtë Dios
con dizë

New Testament in Zapotec, Ocotlán (MX::zac:Zapotec, Ocotlán)

Dizaꞑquē shtë Dios con dizë **New Testament in Zapotec, Ocotlán (MX:zac:Zapotec, Ocotlán)**

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Ocotlán

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Ocotlán [zac], Mexico

Copyright Information

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Ocotlán

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 20 May 2025 from source files dated 29 Jan 2022
b5034bc2-699c-5c8d-b682-32909c3d919b

Contents

San Mateo	1
San Marcos	54
San Lucas	86
San Juan	142
Hechos	184
Romanos	239
1 Corintios	263
2 Corintios	286
Gálatas	301
Efesios	310
Filipenses	319
Colosenses	325
1 Tesalonicenses	331
2 Tesalonicenses	337
1 Timoteo	340
2 Timoteo	347
Tito	352
Filemón	355
Hebreos	357
Santiago	375
1 San Pedro	381
2 San Pedro	388
1 San Juan	392
2 San Juan	398
3 San Juan	399
San Judas	400
Apocalipsis	402

Diza¹quë según San Mateo

Ra shtadë guëhú Jesús (Lc. 3.23-38)

¹ Ndë'ë na listë shtë ra shtadë guëhú Jesucristo. Guc më llëbni David nu guc më llëbni Abraham.

² Abraham guc shtadë Isaac. Hia na gubani Isaac gúqui' shtadë Jacob. Hia lé'i' gúqui' shtadë Judá con ra béchi'.

³ Judá guc shtadë Fares nu Zara. Tse'lë Judá bërulé Tamar. Fares guc shtadë Esrom; hia na gubani Esrom gúqui' shtadë Aram.

⁴ Aram guc shtadë Aminadab. Hia tiempë na gubani Aminadab gúqui' shtadë Naasón. Hia lë'ë Naasón gúqui' shtadë Salmón.

⁵ Salmón guc shtadë Booz; shni'a Booz guc Rahab; Booz guc shtadë Obed; shni'a Obed guc Rut. Obed guc shtadë Isai.

⁶ Isai guc shtadë rëy David. Hia rëy David guc shtadë Salomón nu shni'a Salomón guc tse'lë tēgulë Urías.

⁷ Salomón guc shtadë Roboam. Hia lë'ë Roboam guc shtadë Abías. Hia lë'ë Abías guc shtadë Asa.

⁸ Asa guc shtadë Josafat nu Josafat guc shtadë Joram. Hia na gubani Joram gúqui' shtadë Uzías.

⁹ Uzías guc shtadë Jotam nu Jotam guc shtadë Acáz. Hia na gubani Acáz gúqui' shtadë Esequías.

¹⁰ Esequías guc shtadë Manasés. Hia na gubani Manasés gúqui' shtadë Amón nu Amón gúqui' shtadë Josías.

¹¹ Josías guc shtadë Jeconías nu con ra béchi'. Tiempë ni bia'a ra mënë lë'ë ra israelitë ziquë prësi parë Babilonia.

¹² Despuësë de ni, Jeconías guc shtadë Salatiel nu guc Salatiel shtadë Zorobabel.

¹³ Zorobabel guc shtadë Abiud. Hia na gubani Abiud gúqui' shtadë

Eliaquim nu Eliaquim gúqui' shtadë Azor.

¹⁴ Azor guc shtadë Sadoc. Hia iurë na gubani Sadoc gúqui' shtadë Aquim. Aquim guc shtadë Eliud.

¹⁵ Eliud guc shtadë Eleazar nu Eleazar gúqui' shtadë Matán. Matán guc shtadë Jacob.

¹⁶ Jacob guc shtadë José, tse'lë María. Hia lé'i' guc shni'a Jesús. Jesús nápi' stubi lë, Cristo.

¹⁷ Manëre ni naescritë ndë'ë chidá generaci6n, mënë naná shtadë guëhú Jesús; gubani rai' entrë Abraham hashtë David. Nu zac naescritë ndë'ë lë shtadë guëhú Jesús naná guc stubi chidá generaci6n entrë David hashtë bia'a ra mënë ra israelitë parë Babilonia. Nu naescritë ndë'ë lë shtë mënë naná stubi chidá generaci6n, ra naguquërdë dizdë tiempë gua rai' Babilonia hashtë gulë Jesucristo.

Bëdchini Jesús lu guë'dchiliu (Lc. 2.1-7)

¹⁸ Zndë'ë guc iurë gulë Jesucristo. María, shni'a më nápi' comprumisi parë guëtsé'ai' con José. Antsë de quë guëquërdë rai' juntë, hia lë'ë María bëdzéli' nua shíni' por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁹ José, tse'lë María, na tubi nguui za'quë. Guc shtu'u José niasá'ni' lë'ë María sin quë adë niac bé'adi'i ra mënë parë adë guëru'udi'i shtu shtë María.

²⁰ Mientras quëhúni' llgabë zni, tubi ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë nu repi ianglë:

—José, llëbni David, adë rdzëbëdi'il gúnël recibir María cumë ziquë tsé'lël purquë lë'ë shíni' zé'di' por pudërë shtë Espíritu Santo.

²¹ Lë'ë María gápi' tubi shíni' nu guëru'le me'dë Jesús. Zni guëru'le me'dë purquë lé'i' gúni' salvar ra shmënë më de grë duldë shtë rall.

²² Grëtë' ndë'ë guzac parë gac cumplir lo quë naguni'i Dadë Dios lu muzë nabiadi'dzë shti'dzë më guahietë; bëquë'ëi':

23 Lë'ë lliguëna'a gua shíni' nu gápi' tubi me'dë naguërlé Emanuel.

Lë ni runë cuntienë: Dios con lë'ë hia'a.

24 Iurë lë'ë José gubani lu mbëca'ldë, bé'ni' tal cumë guni'i ianglë lúhi'. Bé'ni' recibir María cumë ziquë tsé'li'.

25 Perë adë guquërdëdi'i rai' ziquë tsé'li' hashtë iurë lë'ë shini María bëdchini lu guë'dchiliu. Iurní bëdë'ë José lë me'dë; bërulëhi' Jesús.

2

Bidë guëna' rëy mago lë'ë niñi

1 Iurë Jesús gulë guë'dchi Belén, tubi guë'dchi shtë Judea, lë'ë Herodes na rëy naquëgnibë'a guëdubi lugar ni. Iurní bëdchini ra rëy mago hashtë ciudá Jerusalén. Ze'dë rai' de nezë guia'a zitu.

2 Guna'bë di'dzë ra mënë ni:

—¿Ca gulë rëy shtë ra më israelitë? purquë nezë guia'a guná na'a lu mbelëgui'i shtëhi'; por ni zë'pë na'a parë guëdë'në na'a adorar lé'i'.

3 Iurë lë'ë rëy Herodes bini ra di'dzë ni, adë bëdzélëdi'i pë gúnëll; adë gurëdchídi'i ldú'ull. Nu grëtë' mënë shtë Jerusalén guzac rall zni.

4 Iurní lë'ë rëy guna'bë grë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu grë ra narlua'a lëy nabëquë'ë Moisés entrë ra mënë israelitë. Guna'bë di'dzë rëy:

—¿Ca galë Cristo?

5 Lë'ë rall bëquebi:

—Guëdchini Cristo Belén shp3 Judea purquë zni bëquë'ë tubi muzë shtë Dios guahietë. Naescritë zndë'ë:

6 Lé'ël Belén, guë'dchi shtë Judá.

Nal tubi guë'dchi mitu'në perë nídi'i stubi guë'dchi más importantë quë lé'ël entrë ra guë'dchi shtë Judá naná importantë.

De lé'ël guëdchini tubi më ru'bë na-gapë grëtë' shmëna.

7 Iurní lë'ë Herodes guna'bë lë'ë rëy mago guitsë guitsë. Nu guna'bë dí'dzëll tubi tiempë namás ecsactë guc bëlua'alú mbelëgui'i lu rai'.

8 Iurní guni'i Herodes lu ra mago tsa rai' Belén nu répill:

—Gulë tsagná ndë nu gulë tsagna'bë di'dzë za'quë za'quë shcuendë me'dë. Iurë lë'ë të guëdzëlë të me'dë, iurní gulë bë'në visi na purquë rac shtua'a tsaguëna adorar lé'i'.

9 Gualú bini ra mago shti'dzë rëy, iurní zia'a rai'. Lë'ë mbelëgui'i na-guná rai' nezë guia'a, zia'asë delantë lu rai' hashtë por fin lë'ë mbelëgui'i guzudchí lugar catë nanú me'dë.

10 Iurë lë'ë mago guná lu mbelëgui'i guzudchí, nalë bëquitë ldu'u rai' con lëgrë ru'bë la'ni ldu'u rai'.

11 Iurë guaté rai' la'ni hiu'u, guná rai' lu me'dë nu María, shni'a me'dë. Iurní bëzullibi ra rëy; bë'në rai' adorar lë'ë me'dë. Lueguë bëshalë rai' cajë nanua'a rai' parë bëzëlaa'dchi rai' orë, gushialë nu mirra.

12 Despuësë guni'i shca'ldë rai' lu mbëca'ldë de quë guëabridi'i rai' lu rëy Herodes. Bëabré rai' ladzë rai' perë hia por stubi nezë.

Zia'a shtadë Jesús parë Egipto

13 Despuësë de zëagzé ra mago, tubi ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë lu José nu repi ianglë:

—Guashtë; gudëdchi me'dë; gulë gua con shni'a me'dë. Gulë gua nasesë guë'dchi shtë Egipto të ndë guëquërdë të hashtë iurë lë'ë na guënia'a guëabré të ladzë të purquë lë'ë rëy Herodes tsatílill lë'ë me'dë parë gati me'dë.

14 Iurní guashtë José; bëru'unú rai' me'dë la'ni gue'lë parë Egipto.

15 Nga'li guquërdë rai' hashtë iurë lë'ë rëy Herodes guti. Zni guc cumplir lo quë naguni'i Dios por di'dzë nabëquë'ë muzë shtë më guahietë. Guni'i: "Hashtë naciuni Egipto guna'ba shinia".

Herodes gunibë'a gati ra llguë'në

16 Iurë lë'ë Herodes bëdë'ë cyendë de quë lë'ë ra mago guluguë rall lë'ë rëy, iurní nalë bëdchini llanë la'ni ldú'ull. Nu gunibë'all gati grë

ra ngulë'në nanapë chupë izë parë guetë naquëreldë Belén, con ra me'dë nananú guëdubi alreduerë lugar ni. Zni bënë rëy según tiempë ecsactë naguni'i ra mago bëlua'alú mbelëgui'i lu rai'.

¹⁷ Zni guc cumplir lo quë naescritë por Jeremías, muzë shtë Dios:

¹⁸ Bini tubi bë ru'bë; grëtë' ra na'a naquëreldë regiuni Ramá, bi'ni rai' nu guá ldu'u rai'.

Raquel rú'ni' por shíni' perë adë nídi'i mudë parë chu gunë consolar lë'ë rai' purquë grëtë' ra me'dë gunitilú rai'.

¹⁹ Perë despuësë guti Herodes, lë'ë ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë lu José catë quëreldë rai' Egipto nu repi ianglë:

²⁰ —Guashtë; gudëdchi me'dë; gulë gua con shni'a me'dë të guëabrí të naciuni Israel stubi. Hia lë'ë mënë naguc shtu'u quini lë'ë me'dë, guti rall.

²¹ Iurní José guashtë. Biá'ai' me'dë con shni'a me'dë parë regiuni Israel.

²² Iurë José bini de quë Arquelaos quëgnibë'a Judea shlugar shtádëll Herodes, bëdzëbë José niáhi' ndë, perë lu mbëca'ldë gua tubi visi de quë guëgzëhi' regiuni shtë Galilea.

²³ Iurë bëdchini rai' nga'li, iurní guquëreldë rai' guë'dchi Nazaret. Zndë guzac parë guc cumplir lo quë naguni'i ra muzë shtë Dios guahietë: "Guërlë më Nazareno".

3

Lo quë naguni'i Juan Baustista

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Tiempë dzë ni Juan Bautista bëdchini Judea hashtë tubi shlatë catë adë quëréldëdi'i mënë. Quëadi'dzë Juan diza'quë shtë Dios;

² guní'i:

—Gulë bënë nadzë'ë mudë nabani të purquë hia lë'ë iurë bëga'a parë guëribë'a Dios shmënë më.

³ Lë'ë Juan na el quë naguni'i Isaías, muzë shtë Dios. Bëquë'ëi shti'dzë Dios manërë rë':

Guini të tubi bë shtë tubi mënë narni'i fuertë lu tubi shlatë ru'bë: "Gulë bënë preparar nezë shtënë Dadë.

Gulë bënë preparar la'ni ldu'u të ziquë nezë ldi parë iurë guëdchini Dadë. Gulë gubani tubi vidë za'quë."

⁴ Lari shtë Juan nactsá'uhin con guitsë ladi camellë. Hia cinturón shténi' na tubi gui'di, nu dau shténi' guc shanchi nu dchini shtë mbee'zë lachi.

⁵ Iurní glli glli rdchini ra mënë shtë ciudá Jerusalén con ra mënë shtë guë'dchi shtë Judea con ra naquëreldë lugar guëlladchi Jordán; rdchini rall parë guëqué diaguë rall shti'dzë Juan.

⁶ Iurë lë'ë ra mënë rshubë duldë rall duldë shtë rall lu Dios, Juan bëchu'bë nisë lë'ë rall la'ni guë'gu Jordán.

⁷ Perë iurë guná Juan cantidá mënë religiosë fariseo nu saduceo, bëdchini rall parë chubë nisë rall; guni'i Juan lu rall:

—Llëbni mbe'ldë, ¿chull bëtsëbë lë'ë të? ¿Pëzielú dani'i rllu'në të parë guëca'chilú të lu cashtigu dushë nanapë quë guëdchini?

⁸ Gulë bënë obrë za'quë parë guená mënë de quë guc cambi mudë nabani të, de quë bëabrí ldu'u të con Dios.

⁹ Nu adë rní'idi'i të la'ni ldu'u të gunë më perdunë lë'ë të sulë purquë na të llëbni Abraham. Rnia'a lu të si talë adë gúnëdi'i më recibir lë'ë të, napë më pudërë parë gunë më llëbni Abraham de guë'ë rë'.

¹⁰ Gunë më cashtigu ra mënë mal ziquë lë'ë guiubëaguë hia na listë parë guëchuguin hiaguë. Grëtë' ra hiaguë nadë rné'edi'i nashi za'quë, chuguin nu tsequin lu gui'i.

¹¹ Guldía, na rchu'bë nisa lë'ë të con nisë parë guëlua'a de quë bënë nadzë'ë të mudë nanabani të, perë el quë naze'dë despuësë de na, më ni guëzunéhi' ldu'u të nu guëne'e më Espíritu Santo parë cuezénúhi' lë'ë të. Guëshe'ldë më Espíritu Santo ziquë

be'lë të parë gac të limpi. Më ni napë más pudërë quë na; adë rúnëdi'i tu-cara ni siquierë guahia rachi shtënë më.

¹² Gunë më separar ra mënë mal entrë mënë za'quë. Hia lë'ë më napreparadë con palë guia'a më të parë guëzunë më trigu të parë guëru'u gui'lli tubi cu'. Hia trigu tsutsa'u la'ni catë riutsá'uhin perë grëtë' gui'lli tsequi lu gui'i. Lë'ë gui'i nunquë adë réaldëdi'in.

Bëriubë nisë Jesús

(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

¹³ Iurní Jesús bédchini de Galilea hashtë rua' guëë'gu Jordán catë nanú Juan të parë guëchu'bë nisë Juan lë'ë më.

¹⁴ Primërë adë nédì'i Juan; répi' lu Jesús:

—Runë tucara chubë nisa por lë'ël perë lë'ël ze'dë lua.

¹⁵ Perë Jesús guni'i:

—Bëne'e sí iurne' purquë zni gac të parë guëdë'na'a cumplir grë cusë za'quë naquëgnibë'a Dios.

Iurní lë'ë Juan gunë

¹⁶ nu bëchu'bë nísì' lë'ë Jesús. Iurë Jesús gualú bëriubë nísì', lueguë bërú'ui' la'ni nisë; lueguë lueguë bëlla'lë lu gube'e hashtë guná më lu-gar catë quëbezë Dios nu guná Jesús lu Espíritu Santo shtë Dios; bédchini' ziquë tubi palumë. Gulezënúhi' lë'ë Jesús.

¹⁷ Iurní bini më tubi bë, tubi voz nabëru'u lu gube'e naguni'i:

—Ndë'ë lë'ë shinia. Nalë rac shtua'a lë'i'. Nalë rquitë ldua'a rnahia lúhi'.

4

Niasiguë Satanás lë'ë Jesús

(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

¹ Lueguë lë'ë Espíritu Santo guanú lë'ë Jesús lu tubi lumë shlatë catë nídì'i mënë të guëtë'dë mëdzabë prëbë nihunë më cuntrë voluntá shtë Dios.

² Guquëreldë më nga'li sin adë gudáudi'i më durantë cuarenta dzë

nu cuarenta gue'lë. Despuësë bédchini galërdia'në ldu'u më.

³ Bédchini naná rsiguë; guabí'guëll lu më. Guní'ill:

—Si talë de verdá nal shini Dios, gunibë'a guë'ë rë' parë guëaquin guetështildi gaul.

⁴ Perë Jesús bëquebi:

—Sagradas Escrituras rni'i: "Lëdë niá'asëdi'i guetështildi guëbani nguui sino por grë di'dzë narni'i Dios".

⁵ Iurní lë'ë mëdzabë bia'a lë'ë më ciudá Jerusalén. Güë'pinull lë'ë më guëc iádu'u tubi partë más guia'a.

⁶ Iurní répill:

—Si talë gualdí rní'il nal shini Dios, bëru'ldë lë'ël hashtë lu guiu'u purquë Sagradas Escrituras rni'i:

Dios guëribë'a lë'ë ra ianglë të parë gapë rai' lë'ël nu guëldisë rai' lë'ël con guia'a rai' të parë ni tubi guë'ë gunënëdi'i guëa'l.

⁷ Jesús bëquebi:

—Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: "Adë rtë'dëdi'il prëbë Dios, Shtadë të. Adë rúnëdi'il obligar lë'i'."

⁸ Nu lë'ë mëdzabë bia'a Jesús lu tubi dani ru'bë, nu bëlua'a mëdzabë grë ra naciuni con lujë shtë rahin ziquë grë cusë za'quë nananú lu guë'dchiliu;

⁹ guní'ill lu Jesús:

—Na guënehia grëtë' ndë'ë cá'al si talë guëzullíbil lua, gúnël adorar na.

¹⁰ Iurní Jesús repi:

—Guabsú lua, Satanás, purquë Sagradas Escrituras rni'i: "Sulë Dios Shtadë të gúnël adorar. Sulë lë'ë më guëzu'bë diáguël shtí'dzi'."

¹¹ Iurní mëdzabë bësa'në Jesús. Lueguë bédchini ra ianglë. Bë'në rai' sirvë lu Jesús.

Jesús guzublú guëluá'ai' ra mënë shtë Galilea

(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

¹² Iurë Jesús bini de quë Juan nanú lachigui'bë, iurní zia'a më parë regiuni shtë Galilea.

¹³ Perë adë bëá'nëdi'i më Nazaret sino quë guagla'guë më guquëreldë më Capernaum, tubi guë'dchi naquë

guëlladchi rua' nisë ru'bë por nezë shtë regiuni Zabulón nu Neftalí.

¹⁴ Zndë guzac parë guc cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë më guahietë; léhi' Isaías. Naescritë zndë'ë:

¹⁵ Guë'dchi Zabulón nu Neftalí, nezë naquë rua' nisë ru'bë ladë cu' guia'a shtë guëë'gu Jordán, partë más zitu shtë Galilea catë quërelde ra nadë nádi'i më israelitë.

¹⁶ Ra mënë narëta' ndë, guquërelde rall lu nacahi perë guná rall tubi llni ru'bë.

Ra mënë naquërelde regiuni catë nanú shcaa'l shtë galguti, nga'li bianí tubi llni ru'bë guná rall.

¹⁷ Dizdë iurní Jesús guzublú bënë më predicar diza'quë nu guni'i më:

—Gulë bënë nadzë'ë mudë nabani të purquë hia bëga'a iurë parë guënbë'a Dios lë'ë të.

Jesús guna'bë tapë nguii, gac rai' shmënë më

(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

¹⁸ Jesús ziaгла'guë më nezë rua' nisë ru'bë shtë Galilea. Guná më chupë nguii narë nga'li, tubi na Simón nu lë zac Pedro. Stubi nguii lë Andrés, bëchi Pedro. Na rai' pescadurë. Quëglidagüë rai' guë'shu la'ni nisë.

¹⁹ Iurní Jesús repi:

—Gulë gude'e naldë na të guna lë'ë të pescadurë shtë ra nguii; gue'dënü të mënë lua.

²⁰ Mizmë iurní bësä'në rai' guë'shu nu guanaldë rai' lë'ë më.

²¹ Zia'a Jesús más delantë; guná më lu chupë bëchi ra më narëta', Jacobo nu Juan, shini Zebedeo. Nanú rai' la'ni barcu. Zúbëga'a rai' con shtadë rai'. Quëhunë rai' rumiendë guë'shu. Guna'bë Jesús lë'ë rai'.

²² Mizmë iurní bësä'nëga rai' barcu con shtadë rai'. Guanaldë rai' lë'ë Jesús.

Jesús bëlua'a zihani mënë

(Lc. 6.17-19)

²³ Jesús ziaгла'guë më guëdubi Galilea. Quëglua'a më ra mënë

la'ni iádu'u shtë rall cadë guë'dchi catë bëdchini më. Quëadi'dzë më diza'quë shtë Dios lla tsuté mënë lugar catë rnibë'a Dios. Nu runë më rumëdi grëtë' clasë galguidzë nanapë ra mënë. Bënëac më ra narac llu'u.

²⁴ Bërë'tsë di'dzë naquëhunë Jesús hashtë guëdubi regiuni shtë Siria. Bëdchininú ra mënë grëtë' naquëzac zi lu galguidzë nu ra naquëhunë sufrir dulurë nu grë nanapë mëdzabë la'ni ldu'u rall nu grëtë' ra narati zini ra, nu ra narac galguidzë llungüë. Jesús bënëac ra mënë ni.

²⁵ Nalë zihani mënë guanaldë rall lë'ë më, mënë shtë Galilea nu guë'dchi shtë Decápolis nu Jerusalén. Lë'ë quë lë'ë zihani mënë shtë regiuni Judea nu ra naquërelde stubi tēchi guëë'gu Jordán, guanaldë rall lë'ë Jesús.

5

Libanë shtë Jesús

(Lc. 6.20-23)

¹ Iurë Jesús guná lu ra mënë zihani, güe'pi më lu lumë shtë dani. Guzubë më nga'li. Iurní shini gusë'dë më bëdëa rai' rdondë rai' catë zúbëga'a më.

² Jesús guzublú caglua'a më zndë'ë:

³ —Dichusë ra mënë narac bë'a nanú nicidá gac rall limpi la'ni ldu'u rall, pues tsuté rai' catë rnibë'a Dios.

⁴ 'Dichusë ra mënë naru'në por duldë shtënë rall, pues Dios gunë consolar lë'ë mënë ni.

⁵ 'Dichusë ra mënë nadu'u. Pues grë ra mënë ni gunë rall recibir guë'dchiliu catë guëdë'ë Dios ca'a rall, guëquërelde rall.

⁶ 'Dichusë na ra mënë narac shtu'u parë gac rall limpi delantë lu më; hia rëdchí ldu'u rall por lë'ë më.

⁷ 'Dichusë ra mënë narga'a ldu'u sa' rall; pues zni rga'a ldu'u më lë'ë rall.

⁸ 'Dichusë ra mënë nalimpi ldu'i; mënë ni guená rall lu Dios.

⁹ 'Dichusë ra mënë narguté en paz parë ra mënë; pues Dios gulë më ra mënë ni shini Dios.

10 'Dichusë ra mënë narzac zi purquë quëhunë rall cumplir shti'dzë Dios; pues tsuté rall catë rnibë'a më.

11 'Dichusë na të iurë lë'ë ra mënë rni'i guidzë lë'ë të nu iurë rzunaldë mënë lë'ë të nu iurë lë'ë mënë guëni'i bishi cuntrë lë'ë të purquë na të shmëna.

12 Mizmë manërë shtadë guëlú të guzunaldë rall muzë shtë Dios naguquëreldë más guahietë quë lë'ë të. Gulë bëquitë ldu'u të nu tsu lëgrë ldu'u të purquë gunë të recibir tubi premi ru'bë lu gube'e.

*Na të ziquë zedë nu llni
(Mr. 9.50; Lc. 14.34-35)*

13 'Lë'ë të na të ziquë zedë entrë ra mënë shtë guédchiliu rë' të parë adë rshínidi'iru'u mënë. Si talë zedë guédchíguëdi'i, ¿lla gunë nguui të guëabré savor shtë zedë? Hia adë rllu'i'di'in sino parë quë guëzebin nu parë guëlú mënë guëquin.

14 'Lë'ë të na të ziquë llni parë mënë narëta' lu guédchiliu. Tubi ciudá nazúbëga'a guéc tubi dani, adë gáquëdi'i guëca'chiluhin. Adë rca'chi ldú'udi'il lu mënë llni nanápël.

15 Adë gáquëdi'i subë llni la'ni tubi tēpē; más bien zubin guia'a të parë guëzianí të guená mënë nananú la'ni hiu'u.

16 Zni zac lë'ë të, gulë bë'në ziquë llni narabtsë'ë delantë lu ra mënë të parë guená mënë cusë za'quë nacanihunë të; iurní ra mënë gunë rall alabar Shtadë të, më naquëbezë gube'e.

Bëlua'a Jesús shcuendë lëy

17 'Adë rúnëdi'i të llgabë zelda lu guédchiliu parë guëdë'a fin lëy shtë Moisés, nilë parë guëdë'a fin enseñansë shtë ra muzë nabi-adi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Adë zéldëdia'a parë guëdë'ëhia fin sino parë guëluá'ahia pë runë cuntienë shti'dzë rai'.

18 Purquë guldía rnia'a lu të, mien-tras nanú gube'e nu guédchiliu, ni tubi partë shtë lëy, ni tubi puntë shtë letrë ni partë mitu'në shtë lëy, adë

gunë fáltëdi'in. Grétë' napë quë gac cumplirin.

19 Por ni grétë' nadë rúnëdi'i casë cualquier mandamientë shtë lëy, aunquë más mitu'në partë shtë mandamientë, nu rluá'all ra mënë lu mizmë zni, pues runë tucarë gáquëll më nalasáquëdi'i catë rnibë'a Dios. Perë grétë' el quë narzu'bë diaguë nu quëgluá'all gunë mënë cumplir grë puntë shtë lëy, ni runë tucarë gáquëll más më lasac lugar catë rnibë'a Dios.

20 Na rnia'a lu të, si talë adë nádi'i conductë shtënë të más naza'quë quë conductë shtë ra mënë religiuse fariseo nu ra mësë shtë lëy, jamás adë tsutédi'i të catë rnibë'a Dios.

*Caglua'a më lla na llanë
(Lc. 12.57-59)*

21 'Lë'ë të bini të ra shtadë guëlú hia'a guni'i rai': "Adë quínidi'il mënë; cualquier narguini sáhi' pues napë quë gac juzgar mënë ni".

22 Perë na rnia'a lu të, grétë' el quë naná rldë lu sáhi', nápëll culpë lu nagunë juzguë. El quë narushtiá lu sáhi', napë quë gac juzgar mënë ni lu Junta Suprema. El quë narni'i lu sáhi': shënë, nanú peligrë tsall lu gui'i shtë gabildi.

23 'Zni si talë lé'ël rac shtú'ul guëdë'ël ofrendë lu bëcu'guë nu nga'li rëagná ldú'ul de quë bëldënu' sa'l,

24 bësëa'në ofrendë shtënëll cu' bëcu'guë; iurní guagná bëchil të parë tsu en paz con lé'ëll; iurní sí, zac guëabril lu bëcu'guë të parë guëdë'ël ofrendë lu Dios.

25 Si talë chu guëdchi'bë demandë cuntrë lé'ël, iurë zianul mënë ni nezë, gulë gac të de acuerdë lueguë të parë adë gúnëdi'i mënë intriegu lé'ël lu juësi, purquë iurní juësi gúnëll intriegu lé'ël lu ra soliar të parë guëldaguë rall lé'ël lachigui'bë.

26 Guldía rnia'a, nga'li guëru'udi'il hashtë quíllil lúltimë centavë nanazé'bil.

Jesús bëlua'a shcuendë duldë adul-teri

27 'Lë'e të bini të lo quë naguni'i mënë antsë: "Adë rquënúdi'il tse'lë mënë".

28 Perë na rnia'a lu të, cualquier lo quë naná rzebi ldu'u ra na'a más quë tsé'lëll, hia bënë mënë ni duldë adulteri la'ni ldú'ull.

29 Si talë slul ladë ldi napë culpë quëhúnëll duldë, gulú slul të parë guëru'ldëlin zitu. Más mejurë guënititubi slul no sea quë tsal guëdubi cuerpë shténëll la'ni gabildi.

30 Si tubi guiá'al ladë ldi napë culpë quëhúnëll duldë, bëchuguë guiá'al, bëru'ldin zitu; mejurë guënititubi partë shtë cuerpë, lëdë guëdúbidi'i cuerpë shténëll tsal la'ni gabildi.

Jesús bëlua'a schcuendë divurci
(Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)

31 'Nu zac guni'i ra mënë guahietë: "Grëtë' el quë narlé tse'lë, napë quë guëdë'e nguiu tubi cartë shtë divurci ca'a tsé'li".

32 Perë na rnia'a lu të, si talë gunë nguiu divorciar tsé'li' por tubi cusë de nadë, quësínill lë'e tsé'lëll lu duldë adulteri. Grë ra naca'a na'a divorci-adë pues hia bë'nëll duldë adulteri. Por tubsë motivë tsu divurci, si talë bëdzelënull stubi nguiu.

Jesús bëlua'a shcuendë ra jurë

33 'Nu zac bini të de quë guni'i ra shtadë guëlu hia'a: "Jamás adë guësánëdi'i të gunë të cumplir lo quë narunë jurar delantë lu Dadë Dios".

34 Perë na rnia'a lu të, adë rúnëdi'i të jurar por ni tubi rsunë; adë rúnëdi'i të jurar por lo quë nananú gube'e purquë gube'e na trunë shtë Dios.

35 Adë rúnëdi'i të jurar por guë'dchiliu purquë nahin catë zu guëa' më; ni adë rúnëdi'i të jurar por Jerusalén purquë ni na tubi ciudá ru'bë shtë rëy narnibë'a más.

36 Adë rúnëdi'i të jurar por lo quë nananú guëquël purquë adë gáquëdi'i gúnëll gan gac tubi guitsë guëquël naquichi u nagasë, ni tubi guitsë'në.

37 Nadë más gulë guni'i: "Aha" u "Aquëdi'i" purquë lo quë nardchi'bë guëc di'dzë ni ze'dë de mëdzabë Satanás.

Si talë chu cubé tubi ladë lul bédë'e stubi ladë
(Lc. 6.29-30)

38 'Lë'e të bini të de quë guni'i mënë guahietë: "Gulú slu sa'l, el quë nagulú slul, nu gulú lai' sa'l, el quë nagulú lai'l".

39 Perë na rnia'a, adë rzutípëdi'il lu ra hiumbrë mal; al contrari si talë chu cubé tubi ladë lul, bédë'e stubi ladë.

40 Si talë chu quëgdchi'bë demandë u rac shtú'ull guëdchisull manguë shténëll, bédë'e manguë shténëll con shabë guitsëll të gua'a mënë ni.

41 Si talë chu gunë obligar lë'ël guá'al tubi bultë tubi kilómetro, bia'ain chupë kilómetro.

42 Cualquier tubi naquëgna'bë tubi prështë, bédë'ein nu adë rdchigrédi'il nezë téchil sino bédë'e lo quë narac shtu'u mënë.

Gulë gac shtu'u ra enemigu shtënë të
(Lc. 6.27-28, 32-36)

43 'Nu zac bini të lo quë naguni'i mënë antsë: "Gac shtú'ul amigu shténëll perë guëná túshëll lu ra enemigu shténëll".

44 Perë na rnia'a, gulë gac shtu'u ra enemigu shtënë të. Gulë guna'bë lu Dios parë grë ra narzunaldë lë'e të.

45 Si talë quëhunë të cumplir grë ra cusë rë', gac të shini Dios nacabezë gube'e. Lë'e më rshe'ldë më llni ngubidzë parë grëtë' mënë, parë mënë mal nu mënë za'quë. Lë'e më ldaguë më guiu parë ra mënë naná tubldí shcuëndi' nu parë ra mënë nanádi'i tubldí shcuëndi' lu Dios.

46 Si talë lë'e të nadë más rac shtu'u të ra narac shtu'u lë'ël çpëllë premi gápël? purquë grë ra narunë cubrë impuestë rac shtu'u rall sa' rall.

47 Si talë nadë más runë të saludar con cariñi ra mënë bëchi sa' të çpë bien canihúnëll? Pues ra naná

guënëdi'i Dios runë rall saludar sa' rall.

⁴⁸ Gulë bë'në cumplir con grë mënë; gulë gac të ziquë Shtadë të naquëbezë gube'e; ni tubi faltë nápëdi'i më.

6

Ra obrë za'quë

¹ 'Adë rluá'adi'i të obrë za'quë delantë lu ra mënë nadë más parë guená mënë lu të purquë si talë runë të zni, Shtadë të naquëbezë gube'e adë guënë'di'i më premi ca'a të.

² Por ni lë'ë të iurë rdë'ë të gu'në ca'a nabënëpëdi'i, adë rú'ldëdi'il damburë parë guená mënë; adë gúnëdi'il ziquë mënë falsë, ziquë runë ra mënë naná ziquë guetë nad-chi'bë lu dchi'li. La'ni ra iádu'u shtënë rall nu nezë rdë'ë rall gu'në të parë rna ra mënë, parë guëni'i za'quë ra mënë de lë'ë rall. Perë guldía rnia'a lu të, hia napë rall labansë shtë mënë naná lúniquë premi na-gunë rall recibir.

³⁻⁴ Perë iurë lë'ë të guëdë'ë të gu'në ca'a nabënëpëdi'i, gulë bë'nin manërë naga'chi. Hia lë'ë Shtádël naquëbezë gube'e, rna më grë lo quë naquëhúnël naga'chi. Lë'ë më guëne'e më tubi premi cá'al.

Jesús bëlua'a lla guadi'dzënú mënë Dios

(Lc. 11.2-4)

⁵ 'Iurë lë'ë të gunë të orar, adë rúnëdi'i të ziquë runë ra mënë naná falsë. Rqitë ldu'u rall gunë rall orar të guená mënë lu rall; rzuldí rall la'ni iádu'u nu rzu rall shquini shtë nezë të parë guená ra mënë lo quë naquëhunë rall. Guldía rnia'a lu të, hia napë rall lúniquë premi nangunë rall recibir.

⁶ Perë iurë lë'ë të gunë të orar, gulë guëu' la'ni hiu'u cuartë shtë të. Bësë'au rua' hiu'u; iurní bë'në orar; guni'i lu Dadë Dios naquëbezë gube'e, sulë lë'ë më con lë'ël. Rac bë'a më lo quë nanú la'ni ldú'ul; iurní Shtádël naquëbezë gube'e guëne'e më lo quë naquëgná'bël.

⁷ 'Iurë gúnël orar, adë rúnëdi'i të oraciuni zihani vultë ziquë runë ra mënë naná'di'i më israelitë. Runë rall llgabë guini Dios di'dzë shtë rall por ruadi'dzë rall zihani di'dzë.

⁸ Adë rúnëdi'i të zni ziquë lë'ë rall purquë lë'ë Dadë hia rac bë'a më grë lo quë narqui'ni të antsë guëna'bë të lúhi'.

⁹ Por ni rnia'a lu të, gulë bë'në orar lu më zndë'ë: Dios, nal Shtadë na'a naquëbezë gube'e.

Rac shtu'u na'a gunë grë mënë alabar lë'ël de verdá.

¹⁰ Rac shtu'u na'a guëribé'al grë mënë, sullibi rall lul.

Ziquë quëhunë ra ianglë cumplir voluntá shtënë lu gube'e, rac shtu'u na'a grë mënë narëta' lu gué'dchiliu, gunë rall cumplir lo quë narac shtú'ul.

¹¹ Bëne'e nagáu na'a dzë con dzë.

¹² Bë'në perdunë duldë shtë na'a; zni lë'ë na'a rdë'në na'a perdunë duldë narunë ra mënë cuntrë lë'ë na'a.

¹³ Adë rdë'di'il permisi guëtë'dë mëdzabë prëbë lë'ë na'a të ldáguëdi'i na'a lu duldë.

[Purquë lë'ël rnibé'al gube'e nu lë'ël nápël grë derechë nu llëru'bë na pudërë shtënë.

Nápëdi'il fin. Amén.]

¹⁴ 'Si talë lë'ë të gunë të perdunë ra mal nabënë mënë cuntrë lë'ë të, zni zac Dadë naquëbezë gube'e gunë më perdunë lë'ë të.

¹⁵ Perë si talë adë nēdi'i të gunë të perdunë sa' të duldë narúnël cuntrë lë'ë të, tampuquë Dadë naquëbezë gube'e gúnēdi'i më perdunë duldë shtë të.

Jesús bëlua'a lla gunë mënë ayunë

¹⁶ 'Iurë lë'ë të gunë të ayunë, adë rëá'nēdi'i të tristë cumë ziquë runë ra mënë naná falsë purquë lë'ë rall rzu rall tristë; runë rall seri no más parë guená ra mënë de quë quëhunë rall ayunë. Guldía rnia'a lu të, hia napë rall grë lo quë nangunë rall recibir ziquë premi.

17 Perë lë'ë të iurë gunë të ayunë, gulë tsu nalëgrë; gulë bëzunë lë'ë të bien bien

18 të parë iurë guëna mënë lul, adë guëdë'ëdi'i mënë cuendë de quë lë'ël quëhúnël ayunë. Nadë más sulë lë'ë Dadë Dios naquëbezë gube'e, më ni rna lo quë naquëhúnël. Lë'ë më napë më cuendë nu gunë më honrar lë'ël.

Galricu lu gube'e

(Lc. 12.33-34)

19 'Adë rúnëdi'i të muntuni zihani cusë lu guë'dchiliu catë lë'ë ra mbichuguë rزالú ma grëtë' ra cusë, catë rna'zi tèn gui'bë nu rllinin; nu riutë nguba'në parë rbaa'nëll ra cusë.

20 Más bien gulë bë'në muntuni tesurë lu gube'e catë adë nídi'i ra mbichuguë nu adë guëzalúdi'i mahin, catë adë rná'zidi'i tèn gui'bë. Ra nguba'në adë riutëdi'i rall nga'li parë cuanë rall.

21 Catë nacuetsa'u tesurë shténël, ndë rac shtú'ul guëbánil.

Slu hia'a na ziquë lámpara

(Lc. 11.34-36)

22 'Si talë rdë'ël sí parë guënbë'a Dios lë'ël, na ziquë slul naná bien nu guëdubi cuerpë shténël quëbezënú llni

23 perë si talë adë nédi'il tsasël shti'dzë Dios, blac llëru'bë na nacahi la'ni ldú'ul. Nahin ziquë slul naná mal; guëdubi cuerpë quëbezin nacahi.

Dios nu lë'ë ra cusë shtë guë'dchiliu

(Lc. 16.13)

24 'Adë gáquëdi'i gunë mënë sirvë lu chupë lamë, purquë tubi lamë adë rac shtú'udi'i mënë lë'ël; stubi lamë rac shtú'ull. Quëhúnëll rëspëti tubi lamë perë hia stubi lamë quëhúnëll desprëci. Tubsë lamë nápël. Si talë Dios na lamë shténël, iurní gúnël lo quë narac shtu'u më; perë si talë dumí na lamë shténël, iurní Dios adë nádi'i' shlámël.

Quëhapë Dios ra shíni'

(Lc. 12.22-31)

25 'Rnia'a lu të iurne', adë rquëdí'nidi'i ldu'u të por lo quë nagáu të u por lo quë nagú të parë guëbani të, ni por shabë të parë nagacu të. Más lasac vidë quë dau; lë'ë shcuerpë të más lasac quë shabë të.

26 Gulë guná lu ra ma'ñi naná riasë, adë rcabnídi'i ma, nilë adë rcá'adi'i ma cusechë parë cuetsá'uhin, perë sin adë guëtë'dëdi'i, Dadë shtë të naquëbezë gube'e quëgne'e më grëtë' nagáu të. Más lasac të quë ra ma'ñi.

27 '¿Chu de lë'ë të por tantë rquëdi'ni ldú'ul, guëbánil tubi dzë más?

28 '¿Pëzielú rquëdi'ni ldu'u të por shabë të? Gulë guná, lla riaru'bë guë'e lachi.

29 Adë rúnëdi'i guë'e dchi'ni perë rnia'a lu të, rëy Salomón con guëdubi galëlujë shténi', adë guzú zá'quëdi'i cumë ziquë ra guë'e.

30 Chulë rlua'a guë'e lachi nedzë, quëhunë Dios; perë glli guëbidchi guë'e nu tsequin lu gui'i. ¿Pë adë gápëdi'i më lë'ë të? lë'ë të naná rialdí ldu'i du'pë.

31 Por ni rnia'a lu të, adë rquëdí'nidi'i ldu'u të nu adë rní'idi'i të: "¿Pë cha guëdáuha'a?" u "¿Pë cha guëdí hia'a?" u "¿Ca guëru'u shába'a?"

32 Pues grë mënë nanadë guënëdi'i Dios, zianaldë rall tëchi ra cusë ni. Perë lë'ë të napë të tubi Shtadë të naquëbezë gube'e; rac bë'a më grë lo quë narquí'nil.

33 Primëre gulë guanaldë tëchi nezë catë rnibë'a Dios ziquë rëy. Gulë bë'në cumplir lo quë narac shtu'u më, iurní gunë të recibir grë cusë narquí'ni të parë guëbani të.

34 ¿Pëzielú rquëdi'ni ldú'ul nedzë por ra cusë naze'dë glli? Nanú suf-sientë problemë parë nedzë.

7

Adë rúnëdi'il juzguë sa'l

(Lc. 6.37-38, 41-42)

1 'Adë rúnëdi'i të juzguë sa' të, purquë gunë më juzguë lë'ë të mizme manërë ziquë quëhunë të juzguë sa' të.

2 Gunë më juzguë lë'ë të mizme manërë narunë të. Mizme varë naguishi të con sa' të, mizme varë ni quishi Dadë Dios con lë'ë të.

3 ¿Pëzielú rnal lu gui'lli nananú la'ni slu sa'l perë adë rnád'i'l la'ni slul nanú tubi trunquë ru'bë?

4 ¿Lla gúnël guëni'il lu sa'l? "Bëne'e sí guëgúa gui'lli nananú slul" perë nanú tubi trunquë la'ni slul.

5 Na të falsë; gulú trunquë nananú la'ni slul; iurní sí, guënal bien parë cul gui'lli nananú la'ni slu sa'l.

6 Nanú mënë ziquë mbecu dushë narahuëë'. Adë rúnëdi'i rall rëspëti cusë santu shtë Dios. Na rall ziquë guchi narlú guëc tubi perla nu rëabrí ma të re'dë ca'në ma lul. Adë ru-adí'dzëdi'i të di'dzë santu lu nanëdi'i tsasë verdá shtë Dios.

Gulë guna'bë; gulë bësëdchi rua' puertë

(Lc. 11.9-13; 6.31)

7 'Gulë guna'bë lu Dios grëtë' lo quë narac shtu'u të. Lë'ë më guëne'e mëhin. Gulë quilin të parë guëdzëlë tëhin. Gulë bësëdchi rua' puertë të parë guëlla'lin.

8 Grë mënë natsagla'guë guëna'bë lu Dios, gúnëll recibirin; grë mënë narguili cusë shtë Dios, guëdzëlin. El quë naná ziquë tubi nguii narna'bë fuertë rua' nezë, guëlla'lë puertë parë lë'ëll.

9 '¿Chu tubi de lë'ë të si talë guëna'bë shínil guetështildi gáuhi'; ni mudë guëdë'ël tubi guë'e gáuhi'?

10 ¿Ni mudë guëdë'ël tubi mbe'ldë iurë shínil rná'bëll mbeldë gáuhi'?

11 Si talë lë'ë të na të mal, nu rac bë'a të guëdë'e të cusë za'quë lo quë narna'bë shini të, más segurë Shtadë të naquëbezë gube'e, guëne'e më cusë za'quë lo quë narna'bë të lu më.

12 Manërë lo quë narac shtú'ul gunë mënë tratë lë'ëll, mizme manërë ni gulë bë'në tratë sa'l. Zni si talë quëhúnël cumplir rëglë ni, canihúnël cumplir lëy nu lo quë nabëquë'e muzë shtë Dios guahietë.

Rua' puertë nanáde'e
(Lc. 13.24)

13 'Gulë tsuté nezë rua' puertë nu nezë ca nade'e purquë rua' puertë nu nezë narniti mënë, nalé shlaguin nu napin zihani lugar. Cantidá mënë riuté rall nga'li.

14 Perë puertë nu rua' nezë nade'e catë napë mënë vidë sin fin, tubldí nahin nu trabaju riuté mënë nga'li. Du'psë mënë riuté lu nezë ni.

Nashi naquë lu hiaguë rlua'ain pë hiaguin

(Lc. 6.43-44)

15 'Gulë gupë cuidadë con ra mësë falsë naná rni'i ruadi'dzë rall shti'dzë Dios. Ze'dë rall; por fuërë rlua'a rall ziquë lli'li perë dentrë la'ni ldu'u rall na rall ziquë ma dushë.

16 Lë'ë të gac bë'a të u gunguë bë'a të chu na rall por lo quë narunë rall. Pues adë rldáguëdi'i të uvë lu ra hiaguë guitsë. Tampuquë nídi'i mudë guëldaguë të bëlda'u lu hiaguë guitsëbé.

17 Zni nahin, grëtë' hiaguë za'quë rne'e nashi za'quë perë hiaguë mal rne'e nashi mal.

18 Lë'ë hiaguë za'quë adë gáquëdi'i gudë'ëin nashi mal. Ni tampuquë tubi hiaguë mal gáquëdi'i guëdë'ëin nashi za'quë.

19 Grëtë' hiaguë nadë rdé'ëdi'i nashi za'quë, chuguin nu tsequin lu gui'i.

20 Zni gac bë'a të mënë za'quë nu mënë mal por lo quë narunë rall.

Lëdë grédi'i mënë tsuté rall catë rnibë'a Dios

(Lc. 13.25-27)

21 'Lëdë grédi'i narni'i lua: "Dadë, Dadë", tsuté rall catë rnibë'a Dios sino nadë más el quë narunë cumplir voluntá shtë Dadë naquëbezë gube'e, ni sí quëgnibë'a më lë'ëll.

22 Iurë lë'ë iurë guëga'a, dzë ni cantidá mënë guëni'i rall lua: "Dadë, lë'ë na'a biadi'dzë na'a shti'dzël nu por lël gulú na'a mëdzabë nananú

la'ni ldu'u mënë. Bëdë'në na'a zihani milagrë iurë guni'i na'a lël."

²³ Perë iurní guënia'a lu mënë ni: "Jamás adë guënëdia'a lë'ë të. Gulë guabsú lua purquë na të mënë mal."

Comparaciuni shtë chupë hiu'u
(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

²⁴ 'Zni na el quë narquë diaguë nu quëhúnëll lo quë narnia'a, nall cumë ziquë tubi nguii nariasë nu bëzá'all lídchill lu cimientë shtë guë'ë.

²⁵ Bëdchini guiu; guaru'bë nisë guë'gu; bëru'u mbë dushë; bëdí'ahin hashtë guëa' hiu'u perë adë gulaguëdi'i hiu'u purquë napin cimientë nazubë lu guë'ë.

²⁶ Perë el quë narini shti'dza perë adë rúnëdi'ill cuendë lo quë narnia'a, nall ziquë tubi nguii tuntë nanëdi'i tsasëll. Bëzá'all lídchill lu iu'lli.

²⁷ Bëdchini guiu; guaru'bë nisë guë'gu; bëru'u mbë dushë nu bëdí'ahin guëa' hiu'u. Gulaguë hiu'u purquë níd'i'i cimientë guetë. Nalë tubi cusë dushë guc nga'li.

²⁸ Iurë Jesús gualú biadi'dzë më lu ra mënë, nalë bëdzëguë' ldu'u rall nu guasë ldu'u rall por ldai' shtë më.

²⁹ Caglua'a më cumë ziquë el quë nanapë pudërë, lédëdi'i ziquë ra mësë shtë lëy nananú entrë lë'ë rall.

8

Jesús bënëac tubi narac llu'u galguidzë naru'dzë ládi'

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

¹ Iurë bietë Jesús lu dani, cantidá mënë zianaldë rall lë'ë më.

² Iurní guabi'guë tubi nguii narac llu'u galguidzë naru'dzë ládi'. Bëzullíbill lu më. Répill:

—Dadë, si talë rac shtú'ul, nápël pudërë gunëáquël na; guëzunël ladia.

³ Iurní Jesús bëdchi'bë më guia'a më guëquëll nu guni'i më:

—Rac shtua'a, suné ládil.

Iurë lë'ë më guni'i zndë'ë, grë galguidzë ru'dzë bëac.

⁴ Jesús repi:

—Bëquë diaguë, adë chu lu ru-adí'dzëdi'ill; nadë más guaguë'në presenter lu bëshuzi nu bédë'ë tubi ofrendë lo quë narnibë'a Moisés të parë grëtë' mënë, guëdë'ë rall cuendë de quë lë'ël bëáquël nu guc límpil de galguidzë shtë'nël.

Bënëac Jesús tubi muzë shtë capitán

(Lc. 7.1-10)

⁵ Iurë guaté Jesús guë'dchi Capernaun, tubi capitán rumanë guabi'guëll lu më nu bë'nëll ruëguë.

⁶ Répill lu Jesús:

—Dadë, shmuza rac llú'ull galguidzë llunguë. Nagá'all lidcha. Nalë quëhúnëll sufrir lu galguidzë.

⁷ Jesús guni'i:

—Na tsahia parë gunëaca lë'i'.

⁸ Capitán bëquebi:

—Dadë, rúnëdi'i tucara tsal lidcha; adë chu nádia'a. Nadë más gunibë'a nu bédë'ë tubsë di'dzë, iurní guëac shmuza.

⁹ Mizmë na runa lo quë narni'i ra narnibë'a na, nu napa suldadë bajo ordë shtëna. Iurë rnia'a lu tubi suldadë, tsall; pues riall. Iurë rnia'a guídëll, pues lueguë rídëll. Iurë rnibë'ahia tubi shmuza tsaguë'nëll lo quë narac shtua'a, rzu'bë diáguëll shti'dza.

¹⁰ Iurë Jesús bini di'dzë ni, nalë guasë ldu'u më. Guni'i më lu ra nazianaldë lë'ë më:

—Guldía rnia'a lu të, guëdubi naciuni Israel nunquë bédza'guë'lúdia'a tubi nguii narialdí ldu'i shti'dza ziquë nguii rë'.

¹¹ Rnia'a, cantidá mënë guëru'u rall de grë ladë shtë guë'dchiliu. Guidë rall të parë subënú rall Abraham nu Isaac nu Jacob parë gaunú rall mënë ni catë rnibë'a Dios gube'e.

¹² Perë nanú mënë nabini shti'dzë më de quë guëribë'a më ziquë rëy; guëru'u rall tëchi fuërë catë nacahi. Nga'li gu'në rall nu guëchushí lai' rall.

¹³ Iurní Jesús guni'i' lu capitán:

—Bëagzé lídchil; hia shmúzël bëac tal ziquë gualdí ldú'ul.

Lë'e muzë ni bëáqui' mizme iurë ni.

Bënëac Jesús suëgrë Pedro
(Mr. 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Jesús gua lidchi Pedro. Nga'li guná më naga'a suëgrë Pedro. Na'a ni rac shldi ru'bë.

¹⁵ Iurní guna'zi më guia'a na'a. Lueguë bëru'u shldi. Iurní suëgrë Pedro guashtëhi' nu bé'ni' sirvë lu rai'. Bëdë'ëi' nagáu rai'.

Bënëac Jesús zihani mënë narac llu'u
(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)

¹⁶ Iurë gue'lë gu', be'dënú mënë zihani sa' rall lu Jesús. Be'dënú rall ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'u rall; con tubsë di'dzë rgu më grëtë' ra mëdzabë. Nu zac bë'në më rumëdi grëtë' ra nanapë galguidzë.

¹⁷ Zndë guzac parë gac cumplir lo quë nabëquë'e muzë shtë Dios guahietë. Guni'i Isajás: "Lë'e më bia'a më galguidzë shtëna'a nu lë'e më bia'a më grëtë' debilidá shtëna'a".

El quë narac shtu'u tsanaldë lë'e Jesús
(Lc. 9.57-62)

¹⁸ Iurë guná Jesús cantidá mënë bëdëá rdondë catë zubë më, gunibë'a më parë tëtë ra shini gusë'dë më stubi tëchi nisë.

¹⁹ Tubi mëse shtë lëy guabí'guëll lu Jesús nu répill:

—Mësë, rac shtua'a sënaldá lë'ël cualquier lugar ca tsal.

²⁰ Jesús bëquebi:

—Ra ma lachi napë cuevë shtë ma. Ra ma'ñi napë bëche'zë llicu hiaguë perë na, adë nápëdia'a catë guëcu'guë guëca aunque nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

²¹ Stubi nguui naganaldë lë'e Jesús repi lu më:

—Dadë, bëne'e sí, primëre tsaca'cha shtada, iurní gue'dë naldá lë'ël. Gaca shmënel iurní.

²² Jesús guni'i:

—Gude'e naldë na lueguë. Nanú mënë nadë rialdídí'i ldu'u shti'dza parë guëca'chi rall ra tégulë.

Bëcue'dchí Jesús nisë nu mbë
(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³ Iurní guaté Jesús la'ni barcu con ra shini gusë'dë më

²⁴ perë bédchini mbë lu nisë. Nalë fuertë bédchini mbë. Gutë zili nisë la'ni barcu. Jesús naga'si më.

²⁵ Iurní ra shini gusë'dë më guacua'ñi rai' lë'e më nu repi rai':

—Dadë, bëlá lë'e na'a. Aquë zátia'a iurne'.

²⁶ Lë'e më guní'i' lu rai':

—¿Pëzielú nalë rdzëbë tëtë? ¿Pë hia adë rialdídí'i ldu'u tëtë na?

Iurní guashtë më nu guni'i më guëc mbë nu guëc nisë ru'bë. Lueguë gurëdchí nisë.

²⁷ Hia ra nguui naná zënú më, nalë bédzëguë' ldu'u rai'. Guasë ldu'u rai'. Guni'i rai':

—¿Chull më rë'? Rzu'bë diaguë mbë nu nisë shti'dzi'.

Chupë nguui nananú mëdzabë la'ni ldu'i
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

²⁸ Iurë Jesús bédchini stubi ladë rua' nisë, ladzë ra më gadareno, chupë nguui bëru'u la'ni catë bëga'chi tégulë. Guabi'guë rall lu më. Guërupë rall napë rall mëdzabë la'ni ldu'u rall. Nalë nadushë rall. Ni tubi adë chu ráquëdi'i rdëdë nezë catë nanú rall.

²⁹ Iurní guzublú gurushtiá rall fuertë:

—¿Pëzielú riutël con lë'e na'a, Jesús shini Dios? ¿Gu bédchíní ndë'e parë guëzac zil lë'e na'a antsë guëga'a tiempë?

³⁰ Zitu rëta' cantidá ra guchi. Quëháu ra ma gui'lli.

³¹ Ra mëdzabë bë'në rall ruëguë lu Jesús; guni'i rall:

—Si talë guëgul lë'e na'a la'ni ra nguui rë', perë bëne'e permisi tëtë guëdëu' na'a la'ni ra guchi.

³² Iurní Jesús repi:

—Gulë gua.

Lueguë bëru'u mëdzabë la'ni ra nguui ni. Guaté rall la'ni guchi. Lueguë grëtë' ra guchi zia'a guëllu'në nasesë; gulaguë ra ma catë rlaguë

guiu'u rua' nisë ru'bë. Guaté ma la'ni nisë. Bëlda'u nisë ra ma; lueguë guti ra ma.

³³ Hia naquëhapë guchi bëllu'në rall hashtë guë'dchi nu guzublú biadi'dzë rall lo quë naguc, nu shcuendë ra nguiu nagú mëdzabë la'ni ldu'u rai'.

³⁴ Iurní grë mënë shtë guë'dchi bëru'u rall; guagná rall catë quëbezë Jesús. Iurë guná rall lu më, bë'në rall ruëguë de quë guëru'u më ladzë rall.

9

*Bënëac Jesús tubi narac llunguë
(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)*

¹ Iurní Jesús guaté la'ni barcu parë tädë më stubi tēchi nisë. Iurní bēdchini më guë'dchi shtë më.

² Nga'li bēdchininú mënë tubi narac ll'u galguidzë llunguë. Nagá'all lu daa'. Iurë Jesús guná rialdí ldu'u rall, repi më lu narac ll'u:

—L'é'el, adë riád'i ldu'ul. Naperdunë duldë shténël.

³ Iurní bëldá mësë narlua'a lëy guni'i rall la'ni ldu'u rall: "Hiumbrë rē' blac di'dzë dzabë ruadí'dzëll cuntrë Dios".

⁴ Perë guc bë'a Jesús pë llgabë quëbezënú rall. Iurní repi më:

—¿Pëzielú runë të llgabë mal?

⁵ ¿Pë más sencigi guënia'a lu narac ll'u: "Naperdunë duldë shténël", u guënia'a lull: "Guashtë nu bëagzé"?

⁶ Parë gac bë'a të nahia nguiu nabēshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nu parë gac bë'a të napa pudërë parë guna perdunë duldë shtë mënë.

Iurní repi më lu narac ll'u:

—Guashtë; bëtëa shtaa'l nu bëagzé lídchil.

⁷ Lë'e narac galguidzë llunguë guasuldill nu bëagzëll lídchill.

⁸ Guná mënë lull, iurní bēdzëguë' ldu'u rall. Guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bë'në rall alabar lë'e Dios purquë bēdë'e më pudërë ru'bë guia'a tubi nguiu.

*Guna'bë Jesús Mateo
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)*

⁹ Jesús bëru'u më nga'li. Guná më lu tubi nguiu lë Mateo. Zúbëga'all lugar catë rúnëll cubrë impuestë. Iurní repi më:

—Gude'e naldë na.

Iurní Mateo guasuldí nu guanáldëll lë'e Jesús.

¹⁰ Guzac iurë Jesús caniháu la'ni tubi hiu'u, cantidá mënë narunë cubrë impuestë nu zihani pecadurë bēdchini rall nga'li parë gulezënú rall lë'e më lu mellë. Guzubënú rall lu mellë con Jesús nu con ra shini gusë'dë më.

¹¹ Perë ra fariseo iurë guná rall lu ra mënë ni, guna'bë di'dzë rall lu shini gusë'dë Jesús:

—¿Pëzielú mësë shtë të quëhaunull ra pecadurë nu con ra mënë narunë cubrë impuestë?

¹² Bini Jesús pë quëgni'i ra fariseo; iurní guni'i më:

—Adë rquínidi'i ra mënë ducturë si rac llú'udi'i rall perë mënë narac ll'u, sí, ni rqui'ni rall ducturë.

¹³ Gulë gua; gulë bēdë'e cuendë lo quë narunë cuntienë lo quë naná escritë: "Na rac shtua'a de quë gac të mënë narga'a ldu'u sáhi'; ni más mejurë quë gunë të ofrecer ma lua ziquë ofrendë". Zeldë guëna'ba ra pecadurë të guëabré ldu'u rall con Dios. Adë zeldë guëná'bēdia'a mënë narni'i: "Nápēdia'a duldë".

Guna'bë di'dzë rall lla na shcuendë ayunë

(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

¹⁴ Iurní ra nazianaldë lë'e Juan Bautista, guabi'guë rall lu Jesús nu guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú lë'e na'a nu ra fariseo rdë'në na'a ayunë zihani vuelte perë ra shménël adë rúnēdi'i rall ayunë?

¹⁵ Jesús guni'i:

—Nahia ziquë lliguë shtë sa'a. ¿Ni mudë gunë të obligar ra invitatë shtë sa'a, gacu rall lari nagasë ziquë mënë narunë velar guëc tēgulë mientras quëbezënú lliguë lë'e rall? Aquēdi'i. Perë guēdchini dzë nu guēdchini tiempë lë'e lliguë tsabsú nga'li; iurní sí, gunë rall ayunë.

16 'Ni tubi adë chu rúnëdi'i ru-miendë lu tubi lari gushë con lari nardëá purquë si talë guëguëu'l lari nardëá lu lari gushë, más nasesë rche'zë lari cubi lë'ë lari gushë. Iurní más fier rlua'a lari.

17 Ni tubi adë rgutsa'u vini cubi la'ni bulsë gushë purquë adë gúnëdi'i gan bulsë gushë la fuersë shtë vini cubi. Rie'zë bulsë gushë nu lë'ë vini guëllë'ë lu guiu'u, nu gullini ra bulsë. Por ni rqu'i'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsë cubi. Iurní lë'ë vini nu ra bulsë adë guënítidi'in. Shti'dza adë rgá'adi'i con custumbrë shtënë të.

Shini Jairo nu na'a naguna'zi shabë më

(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

18 Mientras Jesús quëadíd'zi' ra cusë rë', tubi narnibë'a mënë bëdchini; bëzullíbill lu më nu guní'ill:

—Shtsa'pa niá'asë gualú guti, perë si talë guidël lidcha; si talë guëdchi'bë guí'a'al guëc shinia, guëbáni' stubi.

19 Jesús guasuldí'; iurní guanaldë më lë'ëll con ra shini gusë'dë më.

20 Iurë guanaldë më lë'ëll, tubi na'a narac ll'u'u rllë'ë réni'; guabí'guëll lu Jesús. Guc chi'bë chupë izë rac llú'ull. Iurní guabí'guëll lu Jesús nezë tëchi më. Guná'zill rua' shabë më.

21 Rúnëll llgabë: "Si talë guëna'zia shabë më, guëaca".

22 Jesús bëdchigré lu më nezë tëchi më; guná më lu na'a nu repi më:

—Adë riádi'i ldú'ul, Nanë. Hia lë'ëll bëáquël purquë gualdí ldú'ul na.

Mizmë iurní bëáquëll.

23 Iurë Jesús bëdchíni' lidchi më importantë; guná më lu narëta' nu guná më lu ra musicuë. Ra mënë ru'në rall nu ruidë bënë rall.

24 Iurní repi Jesús:

—Gulë bëru'u ndë'ë purquë lë'ë lliguëna'a rë' adë gútidi'i' sino nagá'si'.

Perë ra mënë bëllidchinú rall lë'ë më.

25 Jesús guní'i' de quë guëru'u rall. Iurní guaté më la'ni hiu'u nu guna'zi më guí'a'a tégulë. Iurní guashtë tégulë nga'li.

26 Guëdubi lugar catë rnibë'a regiuni ni, bërë'tsë di'dzë nu famë shtënë më. Biadi'dzë mënë pë guc con lë'ë tégulë.

Bënëac Jesús chupë ciegu

27 Jesús bëru'u lugar ni; chupë ciegu guanaldë rall lë'ë më; guni'i rall fuertë:

—Bëga'a ldú'ul lë'ë na'a, llëbni David.

28 Iurë Jesús guaté la'ni hiu'u, bëdchini ra ciegu lu më; repi më lu rall:

—¿Gu rialdí ldu'u të de quë zac gunëaca lë'ë të?

Lë'ë rall bëquebi rall:

—Rialdí ldu'u na'a, Dadë.

29 Iurní Jesús bëshá guí'a'a slu rall nu repi më:

—Gaquin según fe nanapë të.

30 Hia slu ra mënë ni bëaquin. Iurní Jesús gunibë'ai' con ordë lu rall, ni tubi adë chu gac bë'adi'i lo quë nabë'ni'.

31 Perë niá'asë gualú bëru'u rall nga'li, iurní guzublú ruadi'dzë rall guëdubi regiuni lo quë nabë'në Jesús.

Bënëac Jesús tubi gu'pë

32 Iurë Jesús con ra shini gusë'dë më ziagru'u rai' nga'li, bëldá ra mënë be'dënú rall tubi gu'pë nanapë mëdzabë la'ni ldu'i.

33 Lueguë Jesús gulú hia'ldë lë'ë mëdzabë ni; hia lë'ë gu'pë guzublú biadí'dzëll. Nalë bëdzëguë' ldu'u ra mënë. Guni'i rall:

—Nunquë la'di gunádi'ia'a guëdubi mënë shtë Israel sa' ra cusë ziquë quëhunë më.

34 Perë guni'i ra fariseo:

—Nguíu rë' rgu hiá'ldëll ra mëdzabë por pudërë shtë mëdzabë narnibë'a más.

Bëga'a ldu'u më ra mënë

35 Jesús ziagla'guë më grë ra guë'dchi naná rëta' guëlladchi nga'li. Caglua'a më la'ni iádu'u shtë ra mënë cadë lugar catë rdchini më. Biadi'dzënú më mënë cusë za'quë lla guëdchini mieti catë rnibë'a Dios. Nu

bënëac më grë clasë galguidzë nu grë ra naquëhunë sufrir ra dudurë.

³⁶ Iurë guná më ra mënë zihani, bëga'a ldu'u më lë'ë rall purquë nalë rzac zi rall nu adë rbedchídi'i ldu'u rall. Na rall ziquë lli'li nanápëdi'i vëquërë.

³⁷ Iurní repi më lu ra shini gusë'dë më:

—Guldía rnia'a, nanú zihani cusechë perë du'psë na rall parë gunë rall dchi'ni perë rnia'a lu të,

³⁸ gulë guna'bë lu Dios naná nashtënë cusechë parë guëshe'ldë më más mënë parë guadi'dzë rall diza'quë lu mënë.

10

Jesús gulë ra chi'bë chupë shini gusë'dë më

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Iurní Jesús guna'bë chi'bë chupë shini gusë'dë më nu bédë'ë më autoridá nu pudërë parë guëgú rai' ra mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë nu parë gunëac rai' grë ra narunë sufrir galguidzë nu dudurë.

² Ndë'ë na lë ra poshtë; guëzá chi'bë chupë rai': primërë Simón; nápi' stubi léhi' Pedro. Nu bë'në më nombrar Andrés bëchi Pedro. Guna'bë më Jacobo nu bëchi' Juan, shini Zebedeo.

³ Guna'bë më Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo el quë narunë cubrë impuestë. Guna'bë më Jacobo shini Alfeo. Guna'bë më Lebeo, nápi' stubi léhi' Tadeo.

⁴ Guna'bë më Simón naná miembrë shtë partidë cananista, nu guna'bë më Judas Iscariote el quë nabë'në intriegu lë'ë Jesús.

Jesús gunibë'a tsagni'i ra poshtë diza'quë lu ra mënë

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ Jesús gunibë'a guëzá chi'bë chupë nguiu ni; guni'inú më lë'ë rai' lla guzia'a rai'. Repi më lu rai':

—Adë tsádi'i të regiuni catë quërelde ra nadë nádi'i më israelitë. Nu adë tsutédi'i të guë'dchi Samaria.

⁶ Más bien tsa të lu ra mënë naná ziquë lli'li naguniti, quiere decir, naciuni Israel.

⁷ Gulë biadi'dzë lu mënë lla tsuté mënë catë rnibë'a Dios purquë hia lë'ë iurë ziagdchini të guë'nibë'a më.

⁸ Gulë bënëac ra narac llu'u. Gulë bëcua'ni ra tēgulë. Gulë bënëac narac galguidzë ru'dzë ládi'. Gulë cu grëtë' mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë. Lë'ë të bë'në të recibir pudërë ndigá; gulë bédë'ë sin quë gúnëdi'i të cubrë.

⁹ 'Adë guá'adi'i të orë, ni bédchichi, ni dumí mitu'në.

¹⁰ Adë guá'adi'i të panitë parë quë dumí. Adë guá'adi'il chupë manguë, nilë chupë par rachi. Adë guá'adi'il bastunë. Pues el quë narunë dchi'ni napë derechë parë gaul lidchi shlámëll.

¹¹ 'Iurë lë'ë të guëdchini të tubi guë'dchi u tubi ranchi, gulë quili nga'li tubi mënë naná runë tucarë guëquë diaguë shti'dza. Hia nga'li guëa'në të lídchill hashtë iurë lë'ë të guëbi' të.

¹² Iurë lë'ë të tsuté të lídchi mënë ni, gulë bë'në saludar lë'i' con tubi diza'quë.

¹³ Si talë ra mënë ni runë tucarë guëquë diaguëll shti'dza, gulë bédë'ë bendición shtë të nga'li; perë si talë adë guëquë diaguëdi'i rall shti'dzë të, si talë adë nádi'i ra mënë më za'quë, gulë biequi nga'li con grë diza'quë shtë të.

¹⁴ Si talë nédi'i mënë ni gunë recibir diza'quë nu nédi'ill guëquë diaguëll shti'dzë të, iurní gulë bëru'u hiu'u ni u guë'dchi ni. Iurní gulë guëdchibi gushëguiu'u nadchi'bë guëa' të ziquë sēñi de quë adë gualdídí'i ldu'u rall.

¹⁵ Guldía rnia'a, dzë shtë juici más llëru'bë na cashtigu parë guë'dchi ni quë parë ra mënë shtë Sodoma u Gomorra.

Guëzac zi mënë lë'ë të

¹⁶ 'Gulë guná, na guëshe'lda lë'ë të cumë ziquë ra lli'li ladi ra ma dushë, perë gulë gac nasini cumë

ziquë serpientë, nu gulë gac nadu'u ziquë palumë.

¹⁷ Gulë gapë cuidadë ra mënë shtë lugar ni; gunë rall intriegu lë'ë të lu ra gubernë nu hashtë guëne'e rall galné lë'ë të la'ni iádu'u.

¹⁸ Tsanú rall lë'ë të lu ra gubernadurë nu lu rëy purquë na të shmëna. Zni gac të testigu shtëna delantë lu ra autoridá hashtë delantë lu ra nanádi'i mē israelitë.

¹⁹ Perë iurë lë'ë rall gunë rall intriegu lë'ë të lu ra gubernë, adë rquédí'nidi'i ldu'u të por lo quë naguëni'i të lu rall u por lo quë naguadi'dzë të lu ra mënë, purquë iurë lë'ë iurë guëga'a, Dios guësédchini mē di'dzë parë guadi'dzë të

²⁰ purquë lëdë lë'edi'i të guadi'dzë të sino lë'ë Espíritu Santo naze'dë de Shtadë të, guadí'dzi' por lë'ë të.

²¹ 'Ra nguui gunë rall traicionar ra bëchi sa' rall të parë gati sa'll. Ra shtadë ra mënë gunë rall traicionar shini rall. Shini rall guëásëll guëc shtadë rall hashtë quini rall shtadë rall.

²² Grétë' mënë shtë guédchiliu guená zá'quedi'i rall lu të purquë na të shmëna, perë el quë nagac firmë hashtë fin, ndë'ë gac salvar.

²³ Iurë lë'ë mënë guëzunaldë rall lë'ë të cualquier tubi guédchi catë guédchini të, gulë bëru'u nga'li; gulë bëllu'në hashtë stubi guédchi purquë guldía rnia'a, lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu guédchíni' antsë quë lë'ë të guadi'dzënú të diza'quë lu mënë guédubi guédchi shtë Israel.

²⁴ 'Ni tubi narsë'dë lu shmësi', lasáquedi'ill más quë mësë shtënëll. Ni tubi muzë lasáquedi'i más quë shlámi'.

²⁵ El quë narsë'dë, tsull cunformë según el quë naquëglua'a, hashtë despuësë iurní tsalú studi shtënëll, iurní gáqui' ziquë lë'ë mësë. Zni na tubi muzë parë lu shlámëll. Ziquë tubi nguui con shíni', cagni'i ra mënë rnibë'a mēdzabë Beelzebú na, nu zac guëni'i rall rnibë'a mēdzabë lë'ë të.

Chu guëdzéba'a (Lc. 12.2-9)

²⁶ 'Por ni rnia'a lu të, adë rdzébëdi'i të ra mënë. Pues ni tubi cusë nanaga'chi adë guëá'nëdi'in sin adë guëru'udi'in lu llni. Nu grë cusë naga'chi, napë quë guëdë'ë mënë cuendë de ni.

²⁷ Lo quë narnia'a lu të apartë, gulë guni'i di'dzë ni delantë lu grë mënë. Lo quë nabëluá'ahia lu të apartë, gulë guni'i fuertë dizdë guëc hiu'u.

²⁸ Adë rdzébëdi'i të ra narguini cuerpë perë adë gáquedi'i quini rall almë. Más bien gulë bēdzēbē el quë nanapë pudërë guëzalú cuerpë nu almë la'ni gabildi.

²⁹ 'Rdu' ra ma'ni, chupë ma por tubi centavë, perë ni tubi de lë'ë ra ma adë rátidi'i sino quë lë'ë Dadë Dios adë guëdë'ë mē sí; Dios rdë'ë mē cuendë.

³⁰ Napë mē cuendë bēldá guitsë guéquēl.

³¹ Adë rdzébëdi'i të; pues más lasac të quë ra ma'ni.

Pë gac con ra shmënë Jesús (Lc. 12.8-9)

³² 'Grétë' el quë naguëquebi favurë de na delantë lu ra mënë, na guëquebia favurë de lë'ëll delantë lu Shtada naquëbezë gube'e.

³³ Perë si talë nanú el quë narni'i nádi'ill shmëna delantë lu ra mënë, na guna negar lë'ëll delantë lu Shtada naquëbezë gube'e.

Por Jesús nanú divisioni (Lc. 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ 'Adë rúnëdi'i të shgabë të de quë zeldënúa paz lu guédchiliu rë'. Pues adë zeldënúdia'a parë cuédchí ldu'u mënë con sa'll lu guédchiliu sino parë gac dividir mënë por shti'dza.

³⁵ Na zelda parë grë ra nguui guëasë rall guëc shtadë rall, shtsa'pë rall guëasë rall guëc shni'a rall. Nu ra lli'li guëasë rall guëc suëgrë rall.

³⁶ De mudë de cadë tubi rall gac rall enemigu parë famili shtënë rall.

³⁷ 'El quë narac shtu'u shtádi' u shní'ai' más quë rac shtú'ull na, adë

rlu'idi'i gáqui' shmëna. El quë narac shtu'u llgá'ni' u shtsápi' más quë rac shtú'ull na, adë rllú'idi'i gáquëll shmëna.

³⁸ El quë nadë gúnëdi'i renunci prupi deseo shténëll, si talë adë nēdi'i gátill por na; si talë adë tsanárdēdi'ill shneza, nguiu ni nasáquēdi'ill gáquëll shmëna.

³⁹ El quë narac shtu'u gac salvar vidë shténëll, guénitill vidë shténi', perë el quë naguēniti vidë shténi' por na, ni gac salvárëll.

*Premi parë ra shmënë Jesús
(Mr. 9.41)*

⁴⁰ 'El quë narunë recibir cualquier tubi de lē'ë tē, mēnē ni también rúnëll recibir na. El quë narunë recibir na, mēnē ni rúnëll recibir el quë nabēshe'ldē na.

⁴¹ El quë narunë recibir tubi shmuzë Dios purquë ze'dē mēnē ni de Dios, ni gúnëll recibir mizmë premi nardē'ë Dios parë ra shmuzë mē nabiadi'dzë shti'dzë mē. El quë narunë recibir tubi nguiu za'quë purquë nall mē za'quë, mēnē ni gúnëll recibir premi shtē mē za'quë.

⁴² Cualquier el quë naguēdē'ë tubi vasë nisë galë, tē gu tubi más humildë shmëna, guldía rnia'a lu tē, segurë guēdē'ë Dios tubi premi cá'all.

11

*Ra nabēshe'ldē Juan Bautista lu Jesús
(Lc. 7.18-35)*

¹ Iurë Jesús gualú guni'i mē lla mudë guzia'a ra chi'bë chupë shini gusë'dē mē, bëru'u mē nga'li parë zia'a mē. Bëlua'a mē diza'quë lu ra mēnë guë'dchi narëta' guëlladchi.

² Juan nanú lachigui'bë perë bini' lo quë naquëhunë Cristo. Iurní bëshé'ldi' bēldá shmēni'; tsagná rall lē'ë Jesús

³ parë guagna'bë di'dzë rall lu mē:
—¿Gu lē'el nal Cristo, el quë napë quë guëdchini por partë shtë Dadë Dios, u napë quë guëlezë na'a stubi naguëdchini?

⁴ Jesús repi:

—Gulë tsaguëchi lu Juan lo quë naguná tē nu lo quë nabini tē.

⁵ Gulë biadi'dzë grëtë' lo quë naguná tē: ra ciegu rna; ra cujë rzë; ra narac galguidzë ru'dzë ládi', guzunë rall; grë ra cue'të bëabrí rini rall. Ra tēgulë gubani rall stubi. Grë ra prubi quëquë diaguë rall diza'quë parë gac salvar rall.

⁶ Guëquitë ldu'u ra naná tsagla'guë tsaldí ldu'i na, grë ra nartúdi'i lúhi' gáquëll shmëna.

⁷ Iurë lē'ë shmënë Juan zëagzé, iurní Jesús guzublú quëadi'dzë mē shcuendë Juan. Repi mē lu ra mēnë:
—¿Pë guagná tē lu shlatë; tubi ziquë gui'lli narni'bi mbë?

⁸ Aquëdi'i. ¿Pë guagná tē lu tubi nguiu nanacu lari chulë? Aquëdi'i. Lē'ë tē nané tē de quë grë ra naracu con lari nalasac zihani dumí, quëreldë rall lidchi rëy.

⁹ Por fin ¿pë guagná tē lu tubi muzë shtë Dios? Perë sí, de verdá guná tē tubi muzë shtë mē mayurë quë ra nabiadi'dzë shti'dzë mē guahietë.

¹⁰ Juan na el quë narni'i Sagradas Escrituras:

Na guëshe'lda tubi naguadi'dzë por na antsë guëlua'alul lu mēnë.

¹¹ Guldía rnia'a, grëtë' ra mēnë nagubani tiempë guahietë, nápēdi'i rai' más hunurë quë Juan. Perë rnia'a lu tē, el quë namás humildë entrë ra mēnë narialdí ldu'i diza'quë shtëna, napë rall más hunurë quë Juan.

¹² 'Dizdë Juan Bautista hashtë iurne', ra mēnë mal rac shtu'u rall guëzalú rall diza'quë shtë Dios parë adë tsutédi'i mēnë catë rnibë'a Dios. Ra narac shtu'u tsuté nezë za'quë, runë rall llëru'bë fuersë parë tsuté rall.

¹³ Grëtë' lo quë nabëquë'ë ra muzë nabiadi'dzë shti'dzë Dios nu lo quë nabëquë'ë Moisés, guni'i rai' lo quë narac shtu'u Dios hashtë tiempë shtë Juan Bautista.

¹⁴ Si talë lē'ë tē rac shtu'u tē tsaldí ldu'u tē lo quë narnia'a de Juan, náhi'

ziquë Elías. Juan náhi' el quë muzë shtë Dios guni'i guahietë napë quë guëdchini.

¹⁵ Si talë rac shtu'u të tsasë të, gulë bëquë diaguë bien lo quë narnia'a.

¹⁶ 'Guadi'dza tubi comparaciuni lla na mënë tiempë ne'. Lë'ë rall na rall ziquë llguë'në nacaguitë. Zúbëga'a rall lu llguëa' nu rni'i rall fuertë lu sa' rall:

¹⁷ "Bëdi'ldi na'a musiquë lëgrë perë adë bëgu'idi'i të. Bëdi'ldi na'a cantë tristë perë adë bí'nidi'i të."

¹⁸ Bëdchini Juan; adë gudáudi'i zihani cusë nu adë bii'di'i' licor; perë lë'ë të rni'i të de quë nápi' tubi mëdzabë la'ni ldú'i'; por ni adë guanáldëdi'i të lë'i'.

¹⁹ Lueguë bëdchinia, nguiu nabëshe'ldë Dios; rni'i të rau sha'ta nu rni'i të ruhia vini. Rni'i të nahia amigu shtë pecadurë nu amigu shtë ra narunë cubrë impuestë, por ni adë rialdidi'i ldu'u të shti'dza. Manërë nacanihunë Dios na ziquë llni; rlua'ain la'ni vidë shtë ra naná riasë shti'dzë më de verdá.

Ra mënë adë guasëdi'i rall shti'dzë më

(Lc. 10.13-15)

²⁰ Iurní lë'ë Jesús guzublú quëgni'i më lu ra mënë guë'dchi catë bë'në më más milagrë ru'bë purquë ra mënë ni, adë bëabrídi'i ldu'u rall con Dios. Iurní guni'i më:

²¹ —Prubi de lë'ë të mënë shtë guë'dchi Corazín. Prubi de lë'ë të mënë shtë guë'dchi Betsaida; purquë si talë mënë shtë Tiro nu Sidón nianá rall grë ra milagrë nagoná të, pues hia niac cambi mudë nanabani rall; niabré ldu'u rall con Dios. Niazubë rall lu dë nu niacu rall lari nagasë ziquë señi de quë bë'në nadzë'ë mudë nanabani rall.

²² Na rnia'a lu të, dzë guëshe'ldë Dios juici guëc mënë shtë guë'dchiliu, ra mënë shtë Tiro nu Sidón gunë rall sufrir menos quë lë'ë të.

²³ Nu rnia'a lu të naquërelde guë'dchi Capernaum, runë nadchini të por tantë llni nabë'në të recibir; perë tsalú të lugar catë quëbezë

ra tēgulë purquë mënë shtë ciudá Sodoma, si talë nianá rall milagrë cumë ziquë guná të, pues todavía nianá quëbezë guë'dchi Sodoma iurne'.

²⁴ Perë rnia'a lu të, dzë shtë juici lë'ë të gunë të recibir más cashtigu dushë quë ra mënë shtë regiuni shtë Sodoma.

Gulë te'e lua parë cuedchí ldu'u të
(Lc. 10.21-22)

²⁵ Tiempë ni Jesús biadi'dzënúhi' Shtádi':

—Dadë, dushquíllil, rnibé'al gube'e nu guë'dchiliu. Quëhuna alabar lë'ël, Dadë; bëluá'al shti'dzël lu mënë humildë, rac bë'a rallin. Perë nacahi shti'dzël bë'nël parë ra mënë narni'i na rall më ru'bë, ra mënë narianaldë tēchi llgabë nguiu.

²⁶ Zni bë'nël Dadë purquë zni rac shtú'ul gac.

²⁷ 'Lë'ë Shtada bëne'e grëtë' cusë rë' parë na; ni tubi chu runguë bë'a chu nahia de verdá, sulamëntë Shtada runguë bé'ai'. Ni tubi chu runguë bë'a chu na Shtada de verdá, sulamëntë na runguë bé'ahia chu náhi'. Nahia shini më; gunguë bë'a mënë Shtada sulamëntë si rac shtua'a guëluá'ahia nguiu ni Shtada.

²⁸ Gulë te'e lua grëtë' el quë narbedchídi'i ldu'i, grë të nariashac ldu'i por duldë shtë të, guënehia paz parë lë'ë të.

²⁹ Gulë bëca'a yuguë naguëdchi'ba guëc të nu gulë bësë'dë shti'dza. Nadú'uhia nu nalé pacënci nahia. Gulë te'e lua të guëdzëlë të descansë parë almë shtë të.

³⁰ Ldai' nabëluá'ahia lu të, nalé sencigi nahin parë gua'a të ziquë tubi yuguë shashu. Lo quë narnibé'ahia adë nagánëdi'in.

12

Ra shini gusë'dë më caniashi rai'
du'u dzë narzi'i ldu'u mënë
(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

¹ La'ni ra dzë ni Jesús ziá'ai' nezë shtënë më catë rgabní trigu. Tubi dzë

narzi'i ldu'u mënë, ra shini gusë'dë më bēdchini galērdia'nē ldu'u rai'. Iurní guzublú caniashi rai' du'u shtë trigu parē quēháu rai' bē'dchi trigu.

² Iurē lē'ē ra fariseo guná rall lo quē nabē'nē rai', repi rall lu Jesús:

—Guná, ra shini gusē'dēl quēhunē rall lo quē naprovidē según lēy. Caniashi rall du'u dzē narzi'i ldu'u mënë.

³ Jesús repi:

—¿Pē adē bí'ldidi'i tē histuri lo quē nabē'nē David guahietē con ra nariāaldē téchi'? Bēldia'nē David nu guatēhi' lidchi Dios.

⁴ Guna'zi David guetēshtildi sagradē. David gudáuhi' guetēshtildi ni, perē según lēy shtë Dios sulē bēshuzi napē rall derechē gau rai' guetēshtildi sagradē, lédēdi'i David con ra mënë nananú con lē'i.

⁵ Hia bí'ldi tē lēy shtë Moisés. Ra bēshuzi shtë iádu'u adē rzí'idi'i ldu'u rall dzē descansē por trabaju nanapē rai'; nu nádi'in duldē.

⁶ Na rnia'a lu tē, zuga'a tubi nguui ndē'ē naná más importantē quē iádu'u.

⁷ Lē'ē tē, ¿pē adē riasēdi'i tē lo quē narni'i Sagradas Escrituras? “Na rac shtua'a guēga'a ldu'u tē sa' tē más quē ra ma narne'e tē lu bēcu'guē ziquē ofrendē”. Si talē riasē tē di'dzē ni, adē gúnēdi'i tē condenar ra nanápēdi'i faltē.

⁸ Lē'ē nguui nabēshe'ldē Dios lu guédchiliu, nápi' autoridá nu pudērē parē guēní'i' pē gunē mënë dzē narzi'i ldu'u mënë.

Tubi nguui nagubidchi guiá'ai'
(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Iurní Jesús bēru'u lugar ni. Guatē mē la'ni iádu'u shtë ra mënë.

¹⁰ Nga'li zuga'a tubi nguui nagubidchi tubi guiá'ai'. Perē ra fariseo rac shtu'u rall guēdzēlē rall manērē parē gunē rall acusar lē'ē Jesús. Iurní guna'bē di'dzē rall lu Jesús:

—Según lēy ¿gu nanú permisi gunēac mënë narac llu'u grē ra dzē narzi'i ldu'u mënë?

¹¹ Repi Jesús:

—¿Chu de lē'ē tē si talē guēnítil tubi lli'li, si talē ldaguē ma la'ni guērzu dzē descansē, pē adē tsaldúdi'i tē ma?

¹² Pues más nasac vidē shtë nguui quē lli'li. Zni nanú permisi gunē mieti bien dzē narzi'i ldu'u ra mënë.

¹³ Iurní repi mē lu nguui nagubidchi guiá'ai':

—Bēldí guiá'al.

Lē'ē nguui bēldí guiá'ai'. Lueguē bēac guiá'ai'; bēa'nē guiá'ai' ziquē na stubi guiá'ai'.

¹⁴ Iurní bēru'u ra fariseo. Guzublú rall quili rall manērē parē quini rall lē'ē Jesús.

Lo quē nabēquē'ē Isaías

¹⁵ Iurē guc bē'a Jesús pē quēhunē ra fariseo, bēru'u mē; zia'a mē stubi lugar. Perē cantidá mënë guanaldē rall lē'ē mē. Jesús bēnēac grētē' narac llu'u.

¹⁶ Nu bēdē'ē mē ordē de quē adē guadí'dzēdi'i ra mënë chu na mē.

¹⁷ Zndē'ē guc parē gac cumplir lo quē nabēquē'ē Isaías, muzē shtë Dios:

¹⁸ Ndē'ē lē'ē shmuza nagulēa; el quē nalé rac shtua'a nu el quē narquitē ldua'a.

Guédé'ēhia Espíritu Santo cuezēnúhi' mē ni.

Guēni'i mē lu mënë nanádi'i mē israelitē de quē ze'dē guédchini juici shtë Dios.

¹⁹ Adē guadí'dzēdi'i mē tantē. Na mē nadu'u.

Adē rtá'lēdi'i mē di'dzē; adē guēní'idi'i mē fuertē nezē.

²⁰ Na mē pacēnci; adē nádi'i mē ziquē el quē narguitsu gui'lli.

Nádi'i mē ziquē el quē narsēaldē mēchi narqué gui'i.

Cuezē mē hashtë cueshtë gobiernē shtëhi'; guēnibē'a mē manērē justē.

²¹ Mēnē nanádi'i mē israelitē, tsaldí ldu'u rall shti'dzē mē parē gac salvar rall.

Guni'i ra mënë napē Jesús mēdzabē la'ni ldú'i'
(Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

22 Iurní bēdchininú mēnē tubi nguiu lu Jesús. Nall ciegu nu gu'pē. Bē'nē mēdzabē nananú la'ni ldu'u nguiu ni parē adē rnád'i'll nu rní'idi'll. Jesús bēnēac lē'i'. Iurní guná nguiu, nu clarē biadi'dzē nguiu.

23 Grētē' ra mēnē narēta' nga'li, guasē ldu'u rall nu bēdzēguēē' ldu'u rall. Guni'i rall:

—¿Pē lē'ēdi'i llēbni David ndē'ē, el quē nacabēza'a?

24 Perē ra fariseo bini rall lo quē nagoni'i mēnē; guni'i rall:

—Perē hiuibrē rē' rgull mēdzabē por pudērē shtē Beelzebú, jēfē shtē ra mēdzabē.

25 Perē guc bē'a Jesús lo quē narunē rall shgabē rall. Iurní repi mē:

—Si talē grē mēnē shtē gobiernē rdildi cuntrē mizmē sa' rall, tsalú gobiernē. Igual gac con tubi guē'dchi nu si talē tubi famili rdildi entrē lē'ē rall, guēdchini tiempē tsalú famili ni.

26 Nu Satanás, si talē Satanás nadivididē mizmē lē'ēll, tsalú pudērē shtēnēll; guēnibē'adi'll shmēnēll iurní.

27 Si talē rguhia mēdzabē por pudērē shtē Beelzebú, ¿chu runē compāni ra mēnē sa' tē nargú mēdzabē la'ni ldu'u mēnē? Mizmē nguiu ni gunē rall juzguē lē'ē tē.

28 Perē si talē con pudērē shtē Dios rguhia mēdzabē, hia bēga'a iurē; guēlladchi zuga'a Dios parē guēnibē'ai' lē'ē tē.

29 '¿Lallē gac tsuté tubi nguba'nē lidchi tubi nguiu fuertē tē parē guēdchisull pē shtēnē mēnē? Primērē napē quē guēl'i'bill nguiu ni, iurní sí, zac guēdchisull pē shtēnē mēnē ni.

30 'El quē nanēdi'i guēni'i favurē de na, nall cuntrē de na. El quē nadē rtēadi'i mēnē lua, na ziquē tubi narsēllu'nē mēnē lua.

31 'Rnia'a lu tē de quē zac perdunē grē duldē shtē ra nguiu nu grētē' didzabē narni'i rall, gunē mē perdunē, perē si talē guni'i mēnē di'dzē mal cuntrē Espíritu Santo, ni sí, jamás adē nídi'i perdunē.

32 Cualquier narni'i didzabē guēc nguiu nabēshe'ldē Dios, zac perdúnēll perē el quē naruadi'dzē cuntrē Espíritu Santo, jamás adē gáquēdi'i perdunē parē guēdubi tiempē lu guē'dchiliu rē', nilē lu stubi guē'dchiliu nanadē tsalúdi'i.

Nashi shtē hiaguē rlua'a pē hiaguin

(Lc. 6.43-45)

33 'Si talē hiaguē nahin cusē za'quē, zni rne'ein nashi za'quē. Si talē hiaguē nahin mal, pues nashi mal rne'ein. Shnashi hiaguē rlua'a pē hiaguin.

34 Lē'ē tē llēbni mbe'ldē, ¿lallē gac guēni'i tē cusē za'quē? hia quē lē'ē tē mizmē lē'ē tē na tē mal. Pues ruadi'dzē tē zihani di'dzē dzabē naze'dē la'ni ldu'u tē.

35 Nguiu za'quē ruadi'dzēll cusē za'quē purquē cusē za'quē nanú la'ni ldú'ull. Perē ra nguiu mal ruadi'dzēll cusē mal purquē cusē mal nanú la'ni ldu'u rall.

36 Perē na rnia'a lu tē, dzē shtē juici grē mieti guēdē'ē rall cuendē lu Dios por grē ra di'dzē nagúpēdi'i rall cuidadē.

37 Purquē según di'dzē nabiadi'dzē tē, gunē mē juzguē lē'ē tē; gac salvar tē u gac condenadē tē.

Ra mēnē mal rac shtu'u rall guēná rall tubi milagrē

(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)

38 Iurní guni'i ra fariseo nu ra narlua'a lēy lu Jesús:

—Mēsē, rac shtu'u na'a guēná na'a tubi señi, tubi milagrē ru'bē gúnēl.

39 Jesús bēquebi:

—Mēnē mal nalē rac shtu'u rall guēná rall tubi señi nu milagrē ru'bē, perē hia jamás adē chu guēné'eru'u más señi, sulē señi ziquē naguc con Jonás.

40 Ziquē Jonás gua la'ni mbeldē durantē tsunē dzē nu tsunē gue'lē, zni zac con nguiu nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu; guēca'chi ra mēnē lē'i' la'ni ba'a; tsúhi' nga'li tsunē dzē nu tsunē gue'lē.

⁴¹ Grë ra naguquëreldë ciudá shtë Nínive tsasuldí rall lu juici con ra mënë naquëreldë ne', nu guëni'i ra mënë shtë Nínive ra mënë nanabani ne' na rall culpablë purquë ra mënë shtë Nínive, iurë bini rall shti'dzë Jonás, bëabrí ldu'u rall con Dios. Gulë guná, hia bédchini tubi más më importantë quë Jonás.

⁴² Iurë gac juici shtë Dios, lë'e reina nagunibë'a ladzë Sur, tsasuldill nu gúnëll juzguë mënë nanabani ne'; na rall culpablë purquë na'a ni bidë guënal lu Salomón të guëquë diáguëll llgabë shtë Salomón; perë gulë guná, hia bédchini tubi más më importantë quë Salomón.

Mëdzabë mal nabëabrí ldu'u mënë (Lc. 11.24-26)

⁴³ 'Iurë bëru'u mëdzabë la'ni ldu'u nguui, rzëll catë nidi'i nisë. Rguíll catë cuézëll perë adë rdzélëdi'll lu-gar. Iurní rní'll:

⁴⁴ "Guëabrí ldu'u mënë catë bërua'a". Bëdzëll nguui ziquë tubi hiu'u bien arregladë nu limpi.

⁴⁵ Iurní tsaglli'i mëdzabë gadchi mëdzabë más mal quë lé'ëll; riuté rall la'ni ldu'u nguui ni. Por fin bëa'në nguui peor quë antsë. Zni gac suceder con ra mënë mal rë'.

Shni'a nu bëchi Jesús (Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

⁴⁶ Nianá Jesús ziaгла'guë quëadí'dzi' lu ra mënë zihani, iurní bédchini shni'a më con ra bëchi më. Rëta' rai' tēchi fuërë nu rac shtu'u rai' guadi'dzënu rai' lë'ë më. [

⁴⁷ Bédchini tubi nabédchininú rsunë lu Jesús. Guni'll:

—Lë'ë shni'al nu ra bëchil zuga'a rai' tēchi fuërë; rac shtu'u rai' guadi'dzënu rai' lë'ëll.]

⁴⁸ Perë lë'ë më repi lu naganú rsunë:

—¿Chull na shni'ahia? ¿Chull na bëcha?

⁴⁹ Iurní bë'në më sēni con guia'a më; guni'i më shcuendë ra shini gusë'dë më:

—Ndë lë'ë shni'ahia nu ndë'e na bëcha

⁵⁰ purquë grëtë' el quë narunë según voluntá shtë Shtada naquëbezë gube'e, na bëcha; nall zana, nu nall shni'ahia.

13

Comparaciuni shtë nartë'tsë bë'dchi

(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Mizmë dzë ni bëru'u Jesús hiu'u. Iurní guzubë më rua' nisë ru'bë nu cantidá mënë bédëá rall lugar catë quëbezë më.

² Por ni Jesús guaté la'ni tubi barcu; iurní guzubë më parë guëlua'a më. Grëtë' ra mënë bëa'në rall rua' nisë lu guiu'u.

³ Caglua'a më zihani cusë por comparaciuni. Guni'i më:

—Tubi nguui guagtë'tsëll bë'dchi.

⁴ Iurë bëtë'tsëll bë'dchi, du'pë bë'dchi gulaguë lu nezë, hia nga'li bédchini ra ma'ni. Gudáu ma ra bë'dchi.

⁵ Stu'pë bë'dchi gulaguë lu guiu'u guë'e catë du'pë guiu'u nanú. Hia bë'dchi ni nasesë galdanin purquë du'pë guiu'u nanú

⁶ perë iurë lë'ë ngubidzë bëru'u, güe'qui plantë purquë nápëdi'in llëru'bë shlu'chi; gubidchin.

⁷ Stu'pë bë'dchi gulaguë ladi ra gui'lli guitsë. Galdanin la'ni gui'lli guitsë perë gui'lli guni guëquin.

⁸ Perë stu'pë bë'dchi gulaguë lu guiu'u za'quë. Nga'li bédë'in cusechë. Bëldá bë'dchi bédë'e tubi gahiu'a por tubi. Sëbëldahin bédë'e sesenta por tubi bë'dchi. Stubi bédë'e galdë bi chi por tubi.

⁹ Si talë rac shtu'u të tsasë të, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

Pëzielú guni'i më comparaciuni (Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Iurní ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu Jesús. Guna'bë di'dzë rai':

—¿Pëzielú ruadi'dzël lu ra mënë por comparaciuni?

¹¹ Lë'ë më bëquebi:

—Dios bëshel'dë llni guëc të parë riasë të manërë narnibë'a Dios ziquë rëy, perë adë bëshel'dëdi'i Dios llni guëc rall parë gac bë'a rall manërë narnibë'a më.

¹² El quë narac shtu'u tsasë shti'dzë më, guëdë'e më más llni, perë el quë nanëdi'i tsasë shti'dzë më, tsabsú grë llni nanápëll.

¹³ Por ni quëadi'dza por comparaciuni purquë lë'e rall rna rall lu mi-lagrë shtëna perë adë riasëdi'i rall.

¹⁴ Zni na rall. Guc cumplir shti'dzë Isaías el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëquë'i:

Lë'e të, sí, segurë guini të perë adë riasëdi'i të.

Segurë guëna të perë adë guëdë'di'i të cuendë

¹⁵ purquë nalë naguëdchi ldu'u mënë. Adë nëdi'i rall tsasë rall; adë nëdi'i guëdë'e rall cuendë shti'dzë Dios.

Nëdi'i rall guëdchini llni guëc rall.

Na rall ziquë ra ciegu nu ziquë naná rcue'të.

Nëdi'i rall tsasë rall parë guëabri ldu'u rall con na

parë gunëaca almë shtë rall të gac salvar rall.

¹⁶ 'Dichusë të purquë riasë të lo quë narná të nu rdë'e të cuendë shti'dza.

¹⁷ Guldía rnia'a, cantidá ra muzë shtë Dios guahietë nu mënë za'quë naguquërelde antsë, guc shtu'u rai' nianá rai' cusë nabëna perë adë gunádi'i rai'. Guc shtu'u rai' nini rai' di'dzë shtëna nabini të perë adë bínidi'i rai'.

*Jesús biadi'dzë shcuendë bē'dchi
(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)*

¹⁸ 'Gulë bëquë diaguë iurne' lo quë narunë cuntienë comparaciuni shtë naquëgtë'tsë bē'dchi.

¹⁹ Grë ra nabini díza'quë narni'i lla rnibë'a Dios ziquë rëy perë riasëdi'ill, nall ziquë bē'dchi nagu-laguë lu nezë. Ridë mëdzabë; rd-chisú mëdzabë díza'quë nabëcabní më la'ni ldú'ull.

²⁰ Bē'dchi nagu-laguë lu guiu'u guë'e, na ziquë mënë narini díza'quë; rëuu' ldu'u rall díza'quë; lueguë rca'a rallin con gustë.

²¹ Perë cumë ziquë plantë nanápëdi'i shlu'chi, adë tsaglá'guëdi'i rall shnezë më. Iurë lë'e ra mënë rzac zi rall lë'ëll por shti'dzë Dios u iurë rzunaldë mënë lë'ëll, lueguë rëazë guëtëll.

²² Bē'dchi nagu-laguë ladi gui'lli guitsë, na ziquë el quë narini díza'quë perë por tantë rac ldu'u rall por ra cusë shtë guë'dchiliu nu rac shtu'u rall gac rall ricu, hia adë rianáldëdi'i rall tēchi díza'quë. Grë deseo mal na ziquë gui'lli guitsë narte'e ra plantë nu adë rdë'di'in cusechë.

²³ Perë bē'dchi nagu-laguë lu guiu'u za'quë, na ziquë ra mënë narini díza'quë shtë Dios. Riasë rall pë runë cuntienë shti'dzë më. Nall ziquë plantë nardë'e cusechë. Bēldá rall rdë'e tubi gahiu'a por tubi bē'dchi. Sēbēldahin rdë'e sesenta por tubi, nu stubi rdë'e galdë bi chi por tubi.

Comparaciuni shtë gui'lli mal ladi trigu

²⁴ Jesús guni'i stubi comparaciuni:

—Lugar catë rnibë'a Dios na ziquë tubi nguii nabëcabní bē'dchi za'quë lu guiu'u shtëni'.

²⁵ Perë iurë lë'e rall naga'si rall, bēdchini tubi enemigu. Hia hiumberë ni bëcabní gui'lli mal ladi trigu. Lueguë zía'all.

²⁶ Iurë lë'e trigu guaru'bin nu lë'e du'u bëru'u, también lë'e gui'lli guaru'bin ladi trigu.

²⁷ Iurní muzë shtë lamë repi rall: "Dadë, bē'dchi nabëcabni lu lachi ¿pë bē'dchi za'quin? ¿Callë bëru'u gui'lli mal gualdani ladi trigu?"

²⁸ Lë'e nashtënë guiu'u guni'i: "Aquë, tubi enemigu bëcabní bē'dchi gui'lli". Iurní ra muzë guna'bë di'dzë rall: "¿Gu rac shtú'ul guiá na'a të guëdashi na'a grëtë' ra gui'lli mal?"

29 Perë lë'e lamë guni'i: "Aquëdi'i purquë si talë gashi të gui'lli mal, nu zac trigu gashi të.

30 Mejurë ziaru'bin juntë hashtë tiempë shtë cusechë. Iurní guënbé'ahia ra muzë të parë guëtëá rall gui'lli mal primërë nu guëli'bin, gac manullin të parë tsequin. Hia despuësë guëdëá trigu të parë tsutsá'uhin."

Comparaciuni shtë bë'dchi mitu'në
(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

31 Jesús guni'i stubi comparaciuni:
—Lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi bë'dchi mitu'në. Tubi nguii guacabní bë'dchi lu shguiú'ull.

32 Bë'dchi ni na más mitu'në quë grë ra bë'dchi, perë iurë ra plantë riaru'bë, llëru'bë na hiaguë más quë grë plantë shtë lachi. Hia iurní ridë ra ma'ñi; bëdchi'bë ra ma bëche'zë lu llicu hiaguë.

Comparaciuni shtë levadurë
(Lc. 13.20-21)

33 Guni'i më stubi comparaciuni:
—Lugar catë rnibë'a Dios na ziquë tubi ldë levadurë nabëdchi'bë na'a con tsunë medidë harinë. Bëshepi levadurë hashtë bëtë'ein fuersë grë nacubë.

Bëlua'a më con zihani comparaciuni
(Mr. 4.33-34)

34 Guni'i Jesús grëtë' ra cusë rë' lu ra mënë con comparaciuni. Ni tubi cusë adë guni'idi'i më sin comparaciuni.

35 Zndë gac parë gac cumplir lo quë nabëquë'e muzë shtë Dios guahietë:

Guadi'dza por comparaciuni.
Guadi'dza ra cusë naga'chi dizdë iurë lë'e Dios bëcueshtë guë'dchiliu.

Jesús biadi'dzë shcuendë gui'lli mal

36 Iurní bëtë'tsë Jesús mënë. Guaté më tubi hiu'u. Iurní ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu më nu repi rai':

—Biadi'dzë lu na'a pë runë cun-tienë comparaciuni shtë gui'lli mal.

37 Iurní Jesús repi:

—El quë narcabní bë'dchi za'quë, quëhúni' representar nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

38 Hia lachi runë significar guë'dchiliu. Bë'dchi za'quë quëhunë representar ra mënë nabë'në recibir Dios ziquë rëy. Hia lë'e gui'lli mal runë significar mënë narzu'bë diaguë shti'dzë mëdzabë.

39 Enemigu nabëcabní bë'dchi mal, na mëdzabë. Ra cusechë runë significar fin shtë guë'dchiliu. Hia narca'a cusechë ni, na ra ianglë.

40 Ziquë ra gui'lli mal guëdëahin të parë tsahin lu gui'i, zní gac iurë guëdchini fin shtë guë'dchiliu.

41 Guënbé'ahia tsa ra ianglë parë guëtëá rai' ra mënë narunë mal nu grë narsini sáhi' lu duldë. Na rall ziquë tubi guë'e catë rrelde mënë.

42 Grëtë' ra hiembrë ni tsa rall lu gui'i shtë gabildi catë gu'në rall nu hashtë guëchushi lai' rall.

43 Iurní ra shini Dios guëcabtsë'e rai' ziquë ngubidzë catë rnibë'a Dios, Shtadë rai'. Sij talë rac shtu'u të tsasë të, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

Comparaciuni shtë tesurë nabëga'chi

44 'Lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi tesurë nabëga'chi mënë lu tubi guiu'u lachi, perë tubi nguii bëdzëlë tesurë ni. Iurní bëquitë ldú'ull. Bëcá'chill tesurë ni la'ni guiu'u stubi. Bëtuu'll grëtë' shtë'nëll parë sí'll guiu'u catë nanú tesurë.

Comparaciuni shtë perla nalasac

45 'También lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi narzi'i perla fini. Ziatí'll perla namás lasac.

46 Iurë lë'ëll bëdzëll perla namás lasac, iurní guëtuu'll grëtë' lo quë nanápëll të parë sí'll perla ni.

Comparaciuni shtë guë'shu

47 'Nu zac lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi guë'shu nabëtia'a mënë lu nisë të guëna'zi guë'shu grëtë' clasë mbeldë.

⁴⁸ Iurë lë'ë guë'shu guadzé, mënë narna'zi mbeldë rgu rall guë'shu rua' nisë. Hia nga'li zubë rall parë rbë rall mbeldë. Rgutsa'u rall ra mbeldë za'quë la'ni tubi tēpë. Hia grë ra mbeldë nadë rllu'idi'i rru'ldë rall tubi ladë.

⁴⁹ Zni gac fin shtë guë'dchiliu.

⁵⁰ Guëdchini ra ianglë lu guë'dchiliu parë cuë rai' ra mënë narunë mal ladi ra mënë narunë bien tē parë tsa ra hiembrë mal gabildi catë nanú be'lë. Nga'li gu'në rall nu guëchushí lai' rall.

Tesurë cubi nu nagushë

⁵¹ Iurní Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Gu riasé tē grétë' cusë rē'?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Aha, Dadë. Riasé na'a.

⁵² Iurní repi më:

—Tubi mësë shtë lëy naná bësë'dë shcuendë lugar catë rnibë'a Dios, iurë rluá'all stubi sa'll, nall ziquë tubi lamë shtë hui'u. Rac rgu lamë cusë cubi nu rac rgull ra cusë guahietë. Zni lë'ë mësë rac rluá'all enseñansë cubi nu enseñansë antigu.

Jesús bëabrí guë'dchi Nazaret

(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

⁵³ Iurë Jesús gualú guni'i më grë ra comparaciuni, iurní gubi' më nga'li.

⁵⁴ Bëabrí më guë'dchi shtënë më. Nga'li guzublú quëglua'a më la'ni iádu'u shtë rall. Nalé bëdzëguë' ldu'u ra mënë nu guni'i rall:

—¿Callë guagsë'dë nguui rē'? ¿Chull bēdē'ë tantë llni? ¿Lallë rúnëll milagrë ru'bë?

⁵⁵ Nu ndë'ë lë'ë shini carpintëre José, nu shní'all María. Béchill Jacobo nu José, Simón nu Judas.

⁵⁶ Nu ra zánëll también quërelđenú rall lë'ë hia'a. ¿Callë nezë guagsë'dëll grétë' cusë rē'?

⁵⁷ Adë bëgá'adi'i guzac mënë shtë guë'dchi; bë'nēdi'i rall cuendë de lë'ë më. Jesús repi:

—Adë rúnēdi'i mënë rēspēti tubi muzë shtë Dios ladzë muzë, nilé por

shfamíll. Stubi lugar sí, runë ra mënë rēspēti lë'ë muzë shtë Dios.

⁵⁸ Adë bë'nēdi'i më zihani milagrë nga'li purquë adë gualdídi'i ldu'u rall lë'ë më.

14

Guti Juan Bautista

(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)

¹ Tiempë dzë ni, Herodes guc rēy shtë Galilea. Bínill famë shtë Jesús.

² Iurní répill lu ra narunë sirvë lull: —Jesús na Juan Bautista naguashtë ladi ra tēgulë; por ni nápëll pudërë; rúnëll milagrë ru'bë.

³ Perë Herodes hia nanëll de quë antsë lë'ëll gunibë'all tsa Juan lachigui'bë lí'bi' con cadënë. Bë'në Herodes zni por causë Herodías naná tse'lë bëchi Herodes. Felipe lë bëchill.

⁴ Zihani vueltë Juan guni'i lu Herodes:

—Adë nádí'i bien cuá'al tse'lë bëchil ziquë tsé'lël.

⁵ Herodes guc shtu'u quínill lë'ë Juan perë bēdzébēll por ra mënë purquë casi grë mënë guni'i rall de quë Juan na tubi naguni'i shti'dzë Dios.

⁶ Perë guc lë Herodes; shtsa'pë Herodías bëguí'ill lu grë ra invitatë shtë Herodes. Nu bëquitë ldu'u Herodes bëgui'i lliguëna'a ni.

⁷ Bë'në Herodes prometer con juramentu guëdë'ëll cualquier cusë naguëna'bë lliguëna'a.

⁸ Iurní lë'ë lliguëna'a guagni'i lu shní'ai' nia'a pë guëná'bēll lu Herodes. Shní'all bëquili guëni'i shtsá'pëll tē guëná'bēll lu Herodes:

—Ne' guënë'el guëc Juan Bautista tsu la'ni tubi platë.

⁹ Nalé gulaguë tristë ldu'u Herodes, perë hia cumë bë'nēll jurar delantë lu ra invitatë shtënëll,

¹⁰ iurní gunibë'all de quë gati Juan nu guëdë'ë ra suldadë lo quë naguna'bë lliguëna'a. Gunibë'a Herodes guriuguë guëc Juan lachigui'bë.

11 Iurní be'dēnú suldadē guēc Juan la'ni platē; bēdē'e rall cua'a lliguēna'a. Nu lē'ell bēdē'ein cua'a shnī'all.

12 Iurní bini ra naganaldē lē'e Juan; bēdchini rai' nga'li parē bia'a rai' cuerpē shtē Juan parē guaca'chi rallin. Hia despuēsē guaguēchi mēnē lu Jesús de quē lē'e Juan guti.

Jesús bēdē'e nagudáu ga'i mili nguiiu

(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

13 Iurē lē'e Jesús bini nagoni'i Herodes de lē'e mē, bēru'u mē nga'li, sulē lē'e mē con ra shini gusē'dē mē. Güe'pi rai' tubi barcu; zia'a rai' tubi lugar catē chu nád'i'i. Perē iurē bini ra mēnē nu guc bē'a rall ca zia'a mē, bēru'u rall guē'dchi parē zia'a rall lugar ni.

14 Bēdchini mē rua' nisē; bēru'u mē la'ni barcu; guná mē cantidá mēnē. Iurní bēga'a ldu'u mē lē'e ra mēnē nu bēnēac mē grē ra narac llu'u.

15 Iurē riu' gue'lē, iurní ra shini gusē'dē Jesús bēdchini rai' lu mē nu repi rai':

—Hia guadze'. Ni tubi adē chu quērēldēdi'i lugar ndē'e. Guchi lu ra mēnē tē guzēá rall; tsa rall lu ra guē'dchi naqué guēlladchi. Tsasi'i rall nagáu rall.

16 Jesús repi:

—Rquí'nidi'i guzēá rall; gulē bēdē'e nagáu rall.

17 Lē'e rai' repi rai':

—Adē chu nápēdi'i nagáu rai', niétiquē ga'i guetēshtildi con chupē mbeldē.

18 Jesús guni'i:

—Gulē gude'enuhin ndē'e.

19 Iurní gunibē'a mē subē ra mēnē lu gui'lli. Iurní guna'zi mē guetēshtildi, guzēá ga'i guetēshtildi con chupē mbeldē. Iurní gubi'a mē lu gube'e. Bēdē'e mē graci lu Dios nu bēshullē mē guetēshtildi. Iurní bēdē'e mēhin cua'a ra shini gusē'dē mē. Lē'e rai' gudi'dzin cua'a ra mēnē.

20 Grētē' ra mēnē gudáu rall hashtē bielē rall. Despuēsē guadzé chi'bē

chupē tēpē grē ra pedasē nabē'nē subrē.

21 Grē ra naná gudáu guetēshtildi na rall ziquē ga'i mili nguiiu sin adē nagábēdi'i ra na'a nilē ra lliguē'nē.

Jesús ziazú mē lu nisē

(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

22 Iurní Jesús gunibē'a mē parē guzia'a ra shini gusē'dē mē la'ni barcu parē quiblú rai' lu mē stubi ladē rua' nisē. Quēgni'i mē lu ra mēnē parē guzēá ra mēnē.

23 Despuēsē de ni, be'pi Jesús lu tubi dani parē guēni'inú mē Shtadē mē. Iurē lē'e gue'lē gu', Jesús zuga'a mē lē'ēsē mē nga'li.

24 Lē'e barcu ziazú casi guēruldē nisē. Mbē con nisē nalé nadushē runin parē barcu purquē mbē ze'dē al contrari con zihani fuersē.

25 Hia ze'dē grēgue'lē; Jesús ze'dē guēdchín'i catē ziazú rai'. Ziazú mē lu nisē.

26 Iurē shini gusē'dē mē guná rai' rzē mē lu nisē, bēdzēbē rai'. Gurushtiá rai' fuertē:

—Aquē tu fantasmē ze'dē.

27 Perē lueguē guni'i Jesús lu rai':

—Gulē gapē valurē. Na ndē'e. Adē rdzēbēdi'i tē.

28 Iurní lē'e Pedro repi lu Jesús:

—Dadē si talē lē'el ni'i, gunibē'a tē nu na sēa lu nisē parē guelda catē zul.

29 Jesús repi:

—Gude'e pē.

Iurní lē'e Pedro bietē la'ni barcu. Guzublú rzēhi' lu nisē parē tsáhi' catē zuga'a mē

30 perē iurē bēdē'e Pedro cuendē por tantē fuersē nanapē mbē, bēdzēbēi' nu ré'azi' la'ni nisē. Iurní guni'i' fuertē:

—Bēlá na, Dadē.

31 Mizmē iurní guna'zi Jesús guia'a Pedro nu repi mē:

—¿Pē du'psē fe nápēl? ¿Pēzielú adē rialdíd'i' ldú'ul na?

32 Iurní lē'e rai' güe'pi rai' la'ni barcu nu bēac dchi mbē.

33 Grē ra nazúbēga'a la'ni barcu, bēzullibi rai' lu Jesús nu repi rai':

—Verdá nal Shini Dios.

Bënëac Jesús ra mënë shtë Gene-saret

(Mr. 6.53-56)

³⁴ Gudëdë rai' stubi tëchi nisë. Bëdchini rai' tubi regiuni nalë Gene-saret.

³⁵ Ra mënë shtë lugar ni bënguë bë'a rall lë'ë Jesús. Bëshe'ldë rall rsunë guëdubi regiuni shtë lugar de quë bëdchini më ndë. Be'dënú ra mënë lu më grëtë' ra mënë narac llu'u.

³⁶ Bë'në rall ruëguë lu më parë guëdë'ë më permisi guëna'zi rall rua' shabë më. Grë ra naguna'zi shabë më, bëac rall.

15

Lo quë narshi'ni ldu'u nguui

(Mr. 7.1-23)

¹ Iurní bëldá fariseo nu ra mësë narlua'a lëy, guabi'guë rall lu Jesús. Ze'dë rall ciudá Jerusalén. Guna'bë di'dzë rall:

² —¿Pëzielú shini gusë'dël adë rúnëdi'i rall cumplir custumbrë shtë ra shtadë guëlu' hia'a? sino rau rall guëtështildi sin quë riëtidi'i guia'a rall.

³ Perë Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Pëzielú lë'ë të también adë rzu'bë diáguëdi'i të mandamientë shtë Dios? Mejurë zianaldë të custumbrë shtë të

⁴ purquë Dios guni'i: “Gulë gapë rëspëti lu shtádëll nu lu shní'al”. Nu guni'i Dios: “El quë nargué guëc shtádëll u guëc shní'all, napë quë zu rátill”.

⁵ Perë lë'ë të rni'i të stubi cusë. Rni'i të: “Si talë guëni'i nguui lu shtádëll u lu shní'all: Gáquëdi'i guna compa'ni lë'ë të purquë grë lo quë naniaca'a të de na, nahin ofrendë parë Dios”.

⁶ Rni'i të cualquier nguui narni'i zni, hiadë rquínidi'i guëdë'ë nguui dumí ca'a shtádëll. Zni cagni'i të lasáquëdi'i mandamientë shtë Dios. Más tsanaldë të tëchi custumbrë shtë të.

⁷ Na të falsë. Bien guni'i Isaías guahietë shcuendë të; bëquë'ëi' lo quë naguni'i Dios zdë'ë:

⁸ Ra mënë rë' rac shtu'u rall na nadë más con rua' rall perë ldu'u rall nalë zitu zuga'a parë na.

⁹ Adë rlluí'idi'i ra cusë narunë rall iurë quëhunë rall adorar na.

Enseñansë shtë rall nadë más nahin tubi mandadë shtë nguui.

¹⁰ Iurní guna'bë më ra mënë nu repi më:

—Gulë bëquë diaguë nu gulë tsasë lo quë narnia'a.

¹¹ Grë ra nariuté rua' nguui, lëdë nídi'i rshí'nidi'i lë'ë nguui. Más bien lo quë narru'u rua' nguui, ze'din de la'ni ldu'u nguui, ni sí rshí'nin ldu'u nguui.

¹² Iurní ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' lu Jesús:

—¿Pë adë nanël de quë ra fariseo bëldënú rall lë'ël por di'dzë rë'?

¹³ Perë Jesús repi:

—Cualquier plantë nabëcabnídi'i Shtada, më naquëbezë gube'e, guie'shi ni con grë shlu'chin.

¹⁴ Adë gúnëdi'i të meter con lë'ë rall. Na rall ziquë ciegu nu rlua'a rall shti'dzë rall lu los de más ciegu. Si talë tubi ciegu guësëll sa'll, guërupë rall ldaguë rall la'ni guëru.

¹⁵ Iurní Pedro repi:

—Biadi'dzë lu na'a pë runë cun-tienë comparaciuni rë'.

¹⁶ Jesús repi:

—¿Pë nu lë'ë të adë riasédi'i të? ¿Pë na të ziquë los de más mënë?

¹⁷ ¿Pë adë rac bë'adi'i të, grëtë' lo quë naráu mënë zia'a la'ni nguui; despuësë rrú'uhin la'ni cuerpë?

¹⁸ Perë lo quë narru'u rua' mënë, ze'dë de la'ni ldu'u nguui. Ni sí, rshi'ni lë'ë nguui lu Dios

¹⁹ purquë la'ni ldu'u nguui rru'u grëtë' cusë mal: mal llgabë, rguini rall sa'll; rquënú rall sa'll; nu napë nguui zihani na'a nu napë na'a zihani nguui; rbaa'në rall pë shtë mënë; nu ruadi'dzë rall bishi; nu rni'i rall didzabë cuntrë Dios.

²⁰ Grë ra cusë rë' rshi'ni ldu'u nguui, perë parë gaul sin gúnëdi'il cumplir ra custumbrë ziquë guíbidil

guiá'al, lëdë níd'i narshi'ni ldu'u nguui lu Dios.

*Tubi na'a nagualdí ldu'i Jesús
(Mr. 7.24-30)*

²¹ Jesús bëru'u lugar ni; zia'a më parë regiuni shtë Tiro nu Sidón.

²² Tubi na'a më Cananea quërdëll regiuni ni; bëdchín'i lu Jesús nu guní'ill fuertë:

—Dadë, llëbní David, bëga'a ldú'ul na. Lë'ë shtsa'pa nanú tubi mëdzabë la'ni ldú'ull. Nalë rzac zi shtsa'pa.

²³ Perë Jesús adë bëquëbidi'i ni tubi di'dzë. Iurní ra shini gusë'dë më bëdchini rai' lu më nu bë'në rai' ruëguë lu më:

—Bë'në lo quë narna'bë na'a rë' të guziá'all purquë nalë cagní'ill nezë técha'a; ze'dë náldëll lë'ë hia'a.

²⁴ Iurní repi Jesús:

—Dios bëshe'ldë na nadë más parë guna sirvë ra më israelitë purquë na rall ziquë lli'li nabëniti lu Dios.

²⁵ Perë lë'ë na'a guabi'guë nu bëzullíbill lu më. Guní'ill:

—Dadë bë'në compa'ni na.

²⁶ Jesús repi:

—Nádi'i bien guëdchisúl guetështildi shtë ra shini mënë parë gau ra mbëcu'në.

²⁷ Perë lë'ë na'a guni'i:

—Nia Dadë, perë ra mbëcu'në nananú guëa' mellë, rau ma pedasë narru'u hia'ldë rua' llguë'në.

²⁸ Iurní Jesús repi:

—Nanë, llëru'bë na fe shtënë. Gaquín según rac shtú'ul.

Mizmë iurní lë'ë shtsa'pë na'a bëac.

Bënëac Jesús zihani mënë

²⁹ Jesús bëru'u nga'li parë zia'a më rua' nisë ru'bë nalë Galilea. Lueguë güe'pi më lu tubi lumë nu guzubë më nga'li.

³⁰ Cantidá mënë bëdchini rall catë quëbezë më. Be'dënú rall cujë, ciegu, gu'pë, mancu, nu cantidá ra narac llu'u. Bëdchinínú rall lë'ë narac llu'u lu Jesús. Lë'ë më bënëac më lë'ë rall.

³¹ Nalë bëdzëguë' ldu'u ra mënë iurë guná rall ra gu'pë biadi'dzë rall;

ra mancu bëac rall, ra cujë bëabrí guzé rall, ra ciegu bëabrí guná rall. Ra mënë bë'në alabar Dios; guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios de Israel.

*Jesús bëdë'ë nagáu tapë mili nguui
(Mr. 8.1-10)*

³² Iurní guna'bë Jesús ra shini gusë'dë më nu repi më:

—Nalë rga'a ldua'a ra mënë rë' purquë hia guc tsunë dzë ze'dë naldë rall na. Nápëdi'i rall nagáu rall. Si talë guëshe'lda lë'ë rall lidchi rall sin quë gáudi'i rall, sca'a mbee'zë rall lu nezë.

³³ Ra shini gusë'dë më repi rai' iurní:

—¿Perë llallë gac guëdzëlë dau parë blac zihani mënë? Lugar rë' ni tubi adë chu nádi'i.

³⁴ Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Bëldá guetështildi napë të?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Gadchi guetështildi nu du'pë mbeldë mitu'në.

³⁵ Iurní gunibë'a më parë subë ra mënë lu guiu'u.

³⁶ Iurní guna'zi më guëzá gadchi guetështildi nu guna'zi më ra mbeldë. Bëdë'ë më graci lu Dios. Lueguë lë'ë më bëshullë mëhin. Bëdë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Hia lë'ë rai' gudi'dzë rai' parë ra mënë.

³⁷ Grëtë' ra mënë gudáu hashtë bielë rall. Despuësë gaulú gudáu rai', guadzë gadchi tēpë ra pedasë nabënë subrë.

³⁸ Grë ra nagudáu na ra ziquë tapë mili nguui sin nagábëdi'i na'a nilë ra llguë'në.

³⁹ Despuësë Jesús bë'në më despedir ra mënë. Iurní guaté më la'ni barcu parë zia'a më regiuni nalë Magdala.

16

Ra fariseo guna'bë guená rall tubi milagrë

(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

¹ Ra fariseo nu ra saduceo bëdchini rall lu Jesús parë guëtë'dë rall prëbë lë'ë më nihunë më nanádi'i voluntá

shtë Dios. Guna'bë rall guëlua'a më tubi milagrë con pudërë shtë Dios.

² Perë lë'ë më bëquebi:

—Guadze' rni'i të: “Glli gac tubi dzë za'quë purquë lu gube'e nalé nallní rlua'a”.

³ Nu rsili rni'i të: “Nedzé gac tubi mal tiempë purquë lu gube'e nallní nu rëta' shcahi”. Lë'ë të na të falsë; runguë bë'a të lla rlua'a shcahi lu gube'e perë adë ráquëdi'i riasé të sëñi shtë tiempë ne'.

⁴ Ra mënë mal nu mënë nadë rzu'bë diáquëdi'i shti'dzë Dios, rac shtu'u rall guená rall tubi milagrë ru'bë perë adë guënádi'i rall lu más sëñi; niétiquë guená rall tubi sëñi ziquë gac con Jonás, el quë nabi-adi'dzë shti'dzë Dios guahietë.

Iurní bësëa'nëgá më lë'ë rall. Zia'a më.

Ldai' shtë ra fariseo

(Mr. 8.14-21)

⁵ Iurní lë'ë ra shini gusë'dë Jesús gudëdë rai' stubi ladë rua' nisë, perë bëa'ldë ldu'u rai' niua'a rai' guetështildi.

⁶ Iurní Jesús guni'i:

—Gulë gupë cuidadë con levadurë shtë ra fariseo nu saduceo.

⁷ Ra shini gusë'dë më guzublú guni'i lu sa' rai':

—Aquë por adë chu nuá'adi'i guetështildi, por ni guni'i më zni.

⁸ Perë Jesús gac bë'a shgabë rall nu repi më:

—¿Pëzielú ruadi'dzë lu sa' të adë nuá'adi'i të guetështildi? Du'psë fe napë të.

⁹ ¿Pë todavía runë fáltëru'u tsasé të chu nahia? ¿Pë adë rëagnádi'i ldu'u të ga'i guetështildi nagudi'dza parë ga'i mili nguiu? ¿Bëldá tēpë bëca'a të?

¹⁰ ¿Pë adë rëagnádi'i ldu'u të gadchi guetështildi nagudi'dza gudáu parë tapë mili mënë? ¿Bëldá tēpë bëca'a të?

¹¹ ¿Pëzielú adë rac bé'adi'i të adë quëadí'dzëdia'a shcuendë shtë guetështildi? Gulë gupë cuidadë

levadurë shtë ra fariseo nu ra saduceo.

¹² Iurní gac bë'a ra shini gusë'dë më de quë Jesús adë quëgní'di'i shcuendë levadurë, sino shcuendë enseñansë narlua'a ra fariseo nu saduceo.

Guni'i Pedro na më Cristo

(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

¹³ Iurní guzia'a Jesús parë regiuni shtë Cesarea nanaqué Felipo. Iurní guna'bë di'dzë më lu ra shini gusë'dë më:

—¿Chu rni'i ra mënë chu nahia? nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

¹⁴ Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Bëldá ra mënë rni'i rall nal Juan Bautista. Sëbëldá ra mënë rni'i rall nal Elías. Stubi tantë rni'i rall nal Jeremías u stubi naná biadi'dzë shti'dzë Dios.

¹⁵ Iurní repi më:

—Lë'ë të ¿chu rni'i të nahia?

¹⁶ Simón Pedro repi iurní:

—Lé'ël nal Cristo. Nal shini Dios nanabani.

¹⁷ Jesús bëquebi:

—Dichusë nal Simón shini Jonás, purquë ni tubi nguiu bëluá'adi'i lé'ël chu nahia sino quë Shtada naquëbezë gube'e; ni bëluá'ai' lul chu nahia.

¹⁸ Perë na rnia'a lul; lé'ël Pedro. Subrë tubi guë'ë ru'bë guna formar grupë shtë shmënë Dios naná ri-analdë tēchi ldai' shtëna. Nu ni siquierë pudërë shtë galguti gúnëdi'i gan lu ra mënë narialdí ldu'i na.

¹⁹ Na guënehia shti'dza ziquë li-ahi parë tsagní'il lu ra mënë të guëdchini mënë lu Shtada catë rnibë'a më. Lo quë narúnël permitir es quë hia bë'në më permitirin más antsë. Nápël autoridá; guëní'il napë mënë libertá. Lo quë narúnël prohibë es quë hia bë'në më prohibin dizdë más antsë. Guëní'il chu naperdunë nu chu nádí'i perdunë.

²⁰ Iurní guni'i Jesús tubldí; gunibé'ai' adë chu lu guadí'dzëdi'i ra shini gusë'dë më na më Cristo.

*Guni'i më gati më**(Mr. 8.31—9.1; Lc. 9.22-27)*

²¹ Dizdë iurní Jesús guzublú quëgni'i më lu shini gusë'dë më de quë lë'ë më napë quë guzia'a më Jerusalén nu de quë ra më guani'si shtë naciuni Israel nu ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra mësë narlua'a lëy, guëzac zi rall lë'ë më. Gunë rall zihani cusë cuntrë lë'ë më. Nu repi më de quë quini rall lë'ë më perë dzë tsunë tsashtë më ladi ra tégulë.

²² Iurní lë'ë Pedro bia'a lë'ë më tubi ladë nu guzublú gudíldill lë'ë më. Guni'i Pedro:

—Aquë Dadë, ni lo quiere Dios. Nunquë adë guëdchínidí'i tédël cusë rë'.

²³ Perë Jesús bédchigré lu më nu repi më lu Pedro:

—Guabsú lua, Satanás, lë'ël nal ziquë guë'ë narreldë mënë. Adë riasédi'il lo quë narac shtu'u Dios. Rúnël llgabë ziquë mënë shtë gué'dchiliu.

²⁴ Iurní Jesús repi lu ra shini gusë'dë më:

—Si talë nanú tubi mënë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renunci prupi vidë shténëll. Napë quë gáquëll dispuestë gátill por na nu guidë náldëll na.

²⁵ El quë nadë rac shtú'udi'i gati por na, zátill. Perë el quë naguënití vidë shténi' por na nu por diza'quë, guëbánil parë siemprë; gac salvárëll.

²⁶ Adë pë rlluí'di'i gunë nguui gan grëtë' cusë lu gué'dchiliu nu despuësë guënitíll vidë shténëll, adë nídi'i fin parë lë'ëll. ¿Pë ofrendë guëdë'ë nguui lu Dios parë gac salvárëll?

²⁷ Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu; guëdchinia con pudërë shtë Shtada. Guëdchinia con ra ianglë shtënë më. Iurní quilla cadë tubi nguui según lo quë nabé'nëll.

²⁸ Guldía nabani bëldá mënë ndë'ë; adë gátidi'i rall hashtë guená rall lua; iurní napa pudërë ziquë rëy. Guëdchinia parë guënbé'ahia.

17*Guc cambi Jesús stubi formë**(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)*

¹ Gudëdë shu'pë dzë; Jesús bia'a më Pedro nu Jacobo nu Juan, bëchi Jacobo; zia'a rai' lu tubi dani catë más guia'a.

² Iurní guc cambi Jesús stubi formë delantë lu rai'. Lu më rabtsë'ë ziquë ngubidzë. Hia shabë më bëaquin naquichi como llni.

³ Mizmë iurní guná ra shini gusë'dë më lu Moisés nu Elías; quëadi'dzënú rai' Jesús.

⁴ Iurní Pedro guni'i lu më:

—Dadë, bien dzu na'a ndë'ë iurne'. Si talë rac shtú'ul guëdëntsa'u na'a tsunë ranchi, tubin parë lë'ël, tubin parë Moisés, stubin parë Elías.

⁵ Nianá lë'ë Pedro quëadi'dzë, iurní bédchini tubi shcahi narabtsë'ë nabësë'au lë'ë rai'. La'ni shcahi bédchini tubi bë. Nu bini rai' tubi voz narni'i:

—Ndë'ë lë'ë shinia narac shtua'a. Nalé rquitë ldua'a con lë'i'. Gulë bëquë diaguë shtí'dzi'.

⁶ Iurë bini ra shini gusë'dë më di'dzë ni, bëzullibi rai' hashtë bedia'a luquë rai' lu guui'u nu bëdzëbë rai'.

⁷ Iurní Jesús guabi'guë lu rai'. Bédchi'bë guia'a më guëc rai' nu répi':

—Gulë tsasuldí; adë rdzëbëdi'i të.

⁸ Iurë lë'ë rai' gubi'a rai' stubi vultë, hia ni tubi chu lu gunádi'i rai' sino sulë Jesús zuga'a.

⁹ Iurë bietë rai' lu dani, Jesús gunibë'a:

—Adë chu lu guadí'dzëdi'i të shcuendë lo quë naguná të hashtë iurë nguui nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu tsashtëhi' ladi ra tégulë.

¹⁰ Iurní guna'bë di'dzë shini gusë'dë më:

—¿Pëzielú rni'i ra mësë shtë lëy de quë Elías napë quë guídi' primërë, antsë guëdchini Cristo?

¹¹ Jesús bëquebi:

—Verdá Elías guidë primërë. Gúni' règlë grë cusë.

¹² Hia bidë Elias perë ra mënë adë bënguë bë'adi'i rall lë'i' sino

quë bë'nënú rall lë'i' lo që naguc shtu'u rall. Mizmë manërë el që nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, sac zi më lu guia'a rall, gati më.

¹³ Iurní ra shini gusë'dë më bëtë'ë rai' cuendë de që Jesús quëadí'dzi' shcuendë Juan Bautista.

Bënëac Jesús tubi lguë'në narati zini

(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Iurë bëtëchini rai' catë rëta' los de más mënë, iurní guabi'guë tubi nguiu lu Jesús nu bëzullíbill lu më. Répill:

¹⁵ —Dadë, bëga'a ldú'ul shinia. Ráquëll galguidzë rati zini nu rzac zill. Zihani vultë guláguëll la'ni gui'i nu guláguëll la'ni nisë.

¹⁶ Na ze'dënúa lë'ëll lu ra shini gusë'dël perë adë bë'nëdi'i rall gan nëac shinia.

¹⁷ Jesús guni'i:

—Lë'ë të mënë narialdí'di'i ldu'i na, siemprë rsini të sa' të lu duldë. ¿Hashtë guc guëbezënúa lë'ë të, të parë tsaldí ldu'u të shti'dza? ¿Blac tiempë guëquërdënúa lë'ë të, të gapë të fe? Gude'enú shínil lua.

¹⁸ Iurní Jesús guni'i' guëc mëdzabë ni. Nu gunibë'a më guëru'u mëdzabë la'ni ldu'u ngulë'në. Lueguë bëac ngulë'në.

¹⁹ Despuësë de ni, ra shini gusë'dë më biadi'dzë rai' lu Jesús stubi cu'. Guna'bë di'dzë rai';

—¿Pëzielú adë bë'nëdi'i na'a gan ni-agú na'a mëdzabë fier la'ni ngulë'në?

²⁰ Jesús repi:

—Purquë lë'ë të du'psë fe napë të. Guldía rnia'a, si talë napë të fe masiá zucsë du'pë, guëni'i të lu dani rë': "Guabsú nga'li të parë súbël stubi lugar". Lë'ë dani tsabsú. Zac gunë të grë cusë si talë rialdí ldu'u të Dios. [

²¹ Perë mëdzabë fier sa' ndë'ë sulë rru'u rall si talë runë të ruëguë lu Dios nu si talë quëhunë të ayunë.]

Stubi vultë guni'i Jesús gati më

(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

²² Mientras ziazú rai' juntë regiuni shtë Galilea, Jesús guni'i' de që nguiu nabëshe'ldë Dios lu

guë'dchiliu, gac intriégui' guia'a ra mënë mal

²³ nu quini rall lë'i' perë dzë tsunë gac resucitári'. Di'dzë rë' nalé bësëdchini tristë ldu'u ra shini gusë'dë më.

Gudilli rai' impuestë shtë iádu'u

²⁴ Iurë Jesús nu shini gusë'dë më bëtëchini rai' guë'dchi Capernaum, ra narunë cubrë impuestë shtë iádu'u guagná rall Pedro nu guna'bë di'dzë rall lu Pedro:

—¿Gu rguilli mësë shtë të impuestë parë iádu'u?

²⁵ Pedro bëquebi:

—Aha'.

Iurní guaté bëabré Pedro lídchi'; guni'i Jesús primërë lu Pedro:

—¿Pë llgabë quëhúnëll, Simón? ¿Chu mënë runë cubrë rai' impuestë nu ra contribución ca'a rëy shtë guë'dchiliu rë'? ¿Gu rguilli ra shini rëy u rguilli ra mënë zitu nanádi'i shmënë rëy?

²⁶ Simón bëquebi:

—Ra më zitu rguilli rall impuestë.

Jesús repi:

—Por ni ra shini rëy adë rguíllidi'i rall impuestë.

²⁷ Perë parë adë ldaguë llánëdi'i rall, gua rua' nisë. Bëtia'a iagullë shtë'nëll la'ni nisë. Primërë mbeldë naná guená'zil, bësah'le rua' ma. Guëdzélël tubi dumí. Gudilli impuestë por lë'ë hia'a.

18

Chu na más lasac

(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

¹ Tiempë dzë ni ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu Jesús nu guna'bë di'dzë rai':

—¿Chu gac más më ru'bë iurë guëribë'a Dios ziquë Rëy?

² Iurní Jesús guna'bë tubi lguë'në; bëzú më lguë'në guéláu de lë'ë rai'.

³ Nu repi më:

—Guldía rnia'a, si talë lë'ë të adë gúnëdi'i të cambi shgabë të nu gac të ziquë lguë'në rë', adë gáquëdi'i të tsuté të lugar catë rnibë'a Dios. Napë që gac të mënë humildë.

⁴ Nguiu namás lasac lugar catë rnibë'a Dios, na el quë narialdí ldu'i na ziquë ra llguë'në, adë runë llëru'bëdi'i rall.

⁵ Si talë ra mënë gunë rall recibir tubi shmëna naná ziquë llguë'në humildë, tambiën quëhúnëll recibir na.

*Gupë cuidadë gúnëdi'il duldë
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)*

⁶ 'Perë cualquier el quë naná guëldaguë sáhi' la'ni duldë cumë ziquë tubi mënë humildë naná rialdí ldu'i shti'dza, el quë narlua'a tubi më humildë mal nezë të gúnëll duldë, mejurë galdë nguü ni tubi guichi ru'bë iénill, tsagrú'ldëll lé'ëll la'ni nisëdu'u.

⁷ Prubi mënë shtë guë'dchiliu iurë ze'dë ocasiuni gunë rall duldë. Napë quë guëdchini tiempë guëquili mëdzabë lë'ë mënë parë gunë rall duldë perë prubi el quë naquëglua'a sáhi' mal nezë.

⁸ 'Por ni rnia'a lu të; si talë guiá'al u guëa'l rac shtu'u guëldaguë lé'ëll lu duldë, bëchuguin; bëru'ldin zitu. Mejurë guëdchínill catë nápëll vidë sin fin ziquë kujë u ziquë narunë faltë guiá'all u guëa'll quë guëdubi cuerpë tsal gabildi. Ndë nunquë réaldëdi'i be'lë.

⁹ Si talë slul rac shtu'u guëldaguë lé'ëll lu duldë, gulú slul, bëru'ldin zitu. Más mejurë tsutël catë rnibë'a Dios tubsë slul lëdëdi'i tsal gabildi con guërupë slul.

*Comparaciuni shtë lli'li naguniti
(Lc. 15.3-7)*

¹⁰ 'Adë rúnëdi'i të desprëci tubi ziquë llguë'në rë'. Pues rnia'a lu të lu gube'e, ra ianglë shtë rai' siemprë napë rai' entradë catë quëbezë Dios.

[¹¹ Nguü nabëshe'ldë Dios, bídi' parë gúni' salvar grë lo quë nabëniiti.]

¹² '¿Pë rni'i ldu'u të? si talë tubi nguü nápëll tubi gahiu'a lli'li nu gunítill tubi lli'li, tsatíllil lë'ë ma. Guësá'nëll noventa y nueve lli'li lu dani parë tsatíllil lli'li naguniti.

¹³ Si talë guëdzélëll lë'ë ma, runa segurë de quë guëquitë ldú'ull por lli'li ni más quë ra noventa y nueve nadë gunítidi'i.

¹⁴ Zni zac Shtadë të naquëbezë gube'e, rac shtu'u më guënítidí'i ni tubi shmënë më naná humildë.

*Gulë bë'në perdunë sa'l
(Lc. 17.3)*

¹⁵ 'Si talë bëchil quëhúnëll mal cuntrë lé'ëll, guni'inú lé'ëll, sulë lé'ëll të parë gac bé'all guadë faltë nanápëll. Si talë guëdë'ëll cuendë shti'dzël, guëabré ldú'ull con Dios. Zni lé'ëll bë'nëll compa'ni sa'l të tsaglá'guëll shnezë Dios.

¹⁶ Perë si talë adë rúnëdi'ill cuendë shti'dzël, iurní bia'a tubi testigu u chupë testigu të parë gac bë'a rall shcuendë ra cusë rë'.

¹⁷ Si talë adë rúnëdi'ill cuendë lë'ë ra mënë ni, iurní guchi lu grë ra nardëa la'ni iádu'u faltë nanapë bëchil. Si adë rúnëdi'ill cuendë grupë shtë shmënë Dios, iurní bë'në tratë lé'ëll cumë ziquë tubi adë guënédi'i Dios u ziquë tubi më mal narunë cubrë impuestë.

¹⁸ 'Guldía rnia'a, grë lo quë narunë të permitir es quë hia bë'në më permitirin más antsë. Napë të autoridá të guëni'i të napë mënë libertá. Lo quë narunë të prohibë es quë hia bë'në më prohibin dizdë más antsë. Guëni'i të chu na perdunë nu chu nádi'i perdunë.

¹⁹ 'Nu rnia'a lu të, si talë chupë de lë'ë të cue të lu guë'dchiliu de acuerdë subrë lo quë naguëna'bë të lu Shtada naquëbezë gube'e, grëtë' guëne'e më

²⁰ purquë catë rdëa chupë u tsunë mënë por nombre shtë na nu rialdí ldu'u rall na, nga'li quëbezënúa lë'ë rall.

²¹ Iurní bëdchini Pedro nu guna'bë dí'dzi' lu më:

—Dadë, ¿bëldá vësë guna perdunë bëcha, el quë narunë duldë cuntrë na, hashtë gadchi vuelte?

²² Jesús bëquebi:

—Guení'idia'a gadchi vultè perè sino gadchi vèsè setenta, bè'nè perdunè béchil.

Comparaciuni tubi mènè adè nédì'i gúnèll perdunè sa'll

²³ 'Lugar catè rnibè'a Dios nahin ziquè tubi rëy naguc shtu'u suldí cuendè shtè ra muzè.

²⁴ Iurè guzublú quègna'bè rëy lè'è ra muzè, bédchini tubi naze'bi tubi millón bèllè.

²⁵ Cumè muzè ni adè nápèdì'ill parè quíllill, lè'è lamè gunibè'a guètuu' mènè muzè ni con tsé'lèll nu shínill. Guètuu' rëy grè lo què nanapè muzè parè quilli muzè lo què nazé'bill.

²⁶ Iurní lè'è muzè bészullíbill lu lamè nu bé'nèll ruèguè: “Dadè, gupè pacènci lè'è na; quilla grètè' lo què naze'bia”.

²⁷ Lè'è lamè bèga'a ldú'ull muzè nu bè'nè lamè perdunè grè lo què naze'bi muzè.

²⁸ Perè lueguè lè'è muzè bédia'guèll stubi sa'll naze'bi tubi dumí mitu'nè. Iurní guná'zill ieni sa'll parè bètè'ell ieni sa'll. Iurní répill: “Gudilli lo què nazé'bil”.

²⁹ Lè'è prubi nguiu bészullíbill lull nu bé'nèll ruèguè lull: “Gupè pacènci con na. Quilla grè lo què naná ze'bia.”

³⁰ Perè lé'èll adè nédì'ill sino què bėtiá'all sa'll lachigui'bè hashtë quíllill lo què nazé'bill.

³¹ Iurè stubi sa' muzè shtè lamè gunall pè guc, iurní gulaguè tristè la'ni ldu'u muzè ni. Biadí'dzèll lu shlámèll grè lo què nabè'nè primèrè muzè.

³² Iurní lè'è lamè gunibè'a parè gue'dè guézè muzè lu lamè. Iurní repi lamè: “Muzè mal, na bèna perdunè grètè' dumí nazé'bil purquè bé'nèll ruèguè lua.

³³ Zni lé'èl niápèl pacènci con sa'l cumè ziquè napa pacènci lé'èl.”

³⁴ Iurní lè'è lamè bédèll nu gunibè'a lamè tsa muzè lu cashtigu hashtë quíllill grètè' lo què nazé'bill.

³⁵ Jesús gualú guni'i mè grètè' ndè'è nu guni'i mè:

—Shtada naquèbezè gube'e, gunè mè ziquè rëy rë' si talè cadè lè'è tè adè gúnèdì'ill perdunè sa'l con guèdubinú ldú'ul.

19

Jesús bèlua'a shcuendè divurci (Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

¹ Despuèsè de guni'i Jesús grè ra di'dzè rë', bèru'u mè Galilea. Bédchini mè regiuni shtè Judea nanaquè ladi guia'a guèè'gu Jordán.

² Cantidá mènè guanaldè rall lè'è mè. Nga'li bènèac mè zihani ra narac llu'u.

³ Iurní beldá fariseo guabi'guè rall lu Jesús parè guèldaguè rall lè'è mè tubi trampè. Guna'bè di'dzè rall:

—¿Gu nanú mudè según lèy parè guélè tse'lè mènè por cualquier cusè?

⁴ Lè'è mè bèquebi:

—¿Pè adè bíldidi'i tè Sagradas Escrituras de què iurè nabècue'shté Dios guè'dchiliu, bentsa'u mè nguiu nu na'a?

⁵ Nu guni'i mè: “Lè'è nguiu guèsá'nèll shtádi' nu shní'ai' parè guèquèrdènull tsé'lèll. Hia guèrupè rall gac rall tubsè.”

⁶ Zni hiadè nádì'i rall chupè sino tubsè; unidè na rall. Lo què nabè'nè Dios unir, adè chu guèldédi'i lè'è rall.

⁷ Iurní guna'bè di'dzè rall:

—¿Pèzielú bè'nè Moisés permitir guèdè'è nguiu tubi cartè shtè divurci parè ca'a tsé'lèll nu guélè tsé'lèll?

⁸ Jesús repi:

—Purquè nalé naguèdchi ldu'u tè; por ni bédè'è Moisés permisi parè guélè tse'lè mènè, perè dizdè principi shtè guè'dchiliu, adè gúquèdì'in voluntá shtè Dios guèsa'nè nguiu tse'lè nguiu.

⁹ Nanú tubsè motivè parè guélè tse'lè nguiu, sulè si talè quèhunè tsé'lèll duldè con stubi nguiu. Perè si ca'a mènè ni stubi na'a, quèhúnèll duldè adulteri. [Nu el què naguètsè'a con lè'è na'a divorciadè pues nu záquèll quèhúnèll duldè adulteri.]

¹⁰ Ra shini gusë'dë më guni'i:

—Si talë nidi'i permisi guelë tse'lë nguii, mejurë adë cá'adi'i nguii na'a.

¹¹ Jesús repi:

—Lëdëdi'i grë mënë riasé nacagnia'a lu të, sino nadë más el quë nangunë Dios compa'ni parë gac bë'allin.

¹² Nanú nguii nádi'i rall completë dizdë gulë rall. Sëbëldá nguii nádi'i rall completë; bë'në mënë. Nanú sëbëldá mënë adë nédi'i guëtsë'a rall por prupi voluntá shtë rall të parë guadi'dzë rall diza'quë shtë Dios lu los de más mënë. El quë nariasë di'dzë rë', gúnëll recibirin.

Jesús bë'në ldai' ra llguë'në

(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

¹³ Iurní bëdchininú ra mënë llguë'në lu Jesús parë guëdchi'bë më guia'a më guëc rall nu guëna'bë më lu Dios por lë'ë rall. Perë ra shini gusë'dë më guzublú gudildi rai' guëc ra nabëdchininú llguë'në.

¹⁴ Perë Jesús repi:

—Bëdë'ë sí, guidë bi'guë ra llguë'në lua, adë guëcádi'i të lu ra ni'i purquë ra mënë naná ziquë ra llguë'në, tsuté rall catë rnibë'a Dios ziquë Rëy.

¹⁵ Bëdchi'bë guia'a më guëc ra llguë'në; iurní zia'a më stubi lugar.

Tubi sultërë ricu

(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)

¹⁶ Tubi sultërë guagná lë'ë Jesús nu répill:

—Mësë za'quë, ¿pë cusë za'quë guna parë gapa vidë eternë?

¹⁷ Jesús repi:

—¿Pëzielú rni'i lua, mësë za'quë? purquë ni tubi adë chu naza'quë, sulë Dios. Perë si talë rac shtú'ul gac salvárë, bëzu'bë diaguë grë mandamientë.

¹⁸ Repi sultërë:

—¿Guadë naná ra mandamientë ni?

Jesús repi:

—Adë quínidi'il sa'l. Adë rquënúdi'il ra sa'l. Adë cuánëdi'il pë shtë mënë; adë guadi'dzëdi'il bishi.

¹⁹ Bëzu'bë diaguë shti'dzë shní'al nu shtádëll, nu guc shtu'u bëchi sa'l mizmë manërë cumë ziquë rac shtú'ul lë'ël.

²⁰ Lë'ë sultërë repi:

—Bëna cumplir grë mandamientë rë' dizdë nabi'cha. ¿Pë runë faltë?

²¹ Jesús guni'i:

—Si talë rac shtú'ul gac tubldí shcuëndëll lu Dios, bëtuu' grë cusë nanápël; bëdë'ë dumí ca'a ra prubi, iurní gápël tesurë lu gube'e. Iurní sënaldëll na.

²² Perë iurë lë'ë sultërë bini di'dzë rë', nalë gulaguë tristë la'ni ldú'ull; ziazgëll purquë nalë ricu nall.

²³ Iurní Jesús repi lu ra shini gusë'dë më:

—Guldía rnia'a, naganë tsuté tubi ricu lugar catë rnibë'a Dios.

²⁴ Rnia'a lu të, más sencigi tsuté tubi camellë ichi tubi iagullë quë tubi ricu tsutéll gube'e, lu lugar catë rnibë'a Dios.

²⁵ Iurë bini ra shini gusë'dë më di'dzë rë', nalë guasë ldu'u rai' nu bëdzëguë' ldu'u rai'. Iurní guna'bë di'dzë lu sa' rai':

—¿Chúllëti'i gac salvar?

²⁶ Jesús gubi'a lu rai' nu répi':

—Adë gúnëdi'i nguii gan gunë salvar mizmë lë'i', perë Dios napë pudërë gunë më grëtë' ra cusë.

²⁷ Iurní Pedro repi:

—Dadë, lë'ë na'a bësëa'në na'a grëtë' lo quë nanapë na'a parë ze'dë naldë na'a lë'ël. ¿Pë guëdë'në na'a recibir?

²⁸ Jesús repi:

—Guldía rnia'a, tiempë grë cusë gáquin nacubi, iurë nguii nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu súbi' lu trunë shtëni' catë quëbezë Dios, lë'ë të naze'dë naldë na cuezënú të na lu chi'bë chupë trunë parë gunë të juzgar ra chi'bë chupë grupë shtë Israel.

²⁹ Grëtë' narsëa'në lídchi' u bëchi' u záni' u shtádi' u shní'ai' u tsé'li' u shíni' u shguiu'u rai' purquë rac shtú'ull gáquëll shmëna, ni gúnëll recibir tubi

gahiu'a vësë más nu gápëll vidë sin fin.

³⁰ Zihani naná más nasac entrë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni nu zihani naná lúltimë iurne', gac rall mënë namás nasac lu Dios.

20

Comparaciuni shtë narunë dchi'ni

¹ 'Lugar catë rnibë'a Dios na ziquë tubi nashtënë tubi guiu'u lachi nar-gabní. Bëru'u lamë tumpranë rsili parë ziatíllil muzë, gunë rall dchi'ni catë nanú hiaguë uvë.

² Primërë guagnëll muzë de quë quíllil tubi dumí denario por tubi dzë. Nu gunibé'all tsaguënë ra muzë dchi'ni.

³ Despuësë bërú'ull rquë guë'e; gunall lu stubi ra muzë nazuga'a shquini llguëa'. Adë pë quëhúnëdi'i rall.

⁴ Iurní repi lamë lu mënë ni: "Gulë tsa shchi'nia. Quilla lë'ë të narunë tucarë." Iurní lë'ë rall zia'a rall.

⁵ Lë'ë nashtënë guiu'u bërú'ull casi guërdldë dzë, nu guall rquë tsunë guadze'; mizmë zni bënëll con másru'u muzë.

⁶ Hia rquë ga'i guadze' guall stubi shquini llguëa'. Bëdzëlëll sëbëldá muzë nadë pë quëhúnëdi'i. Iurní repi lamë: "¿Pëzielú rëta' të ndë'ë casi hia mërë tsa'a dzë? ni dchi'ni adë quëhúnëdi'i të".

⁷ Repi rall: "Purquë ni tubi adë chu bënë'e dchi'ni". Iurní repi lamë: "Nu lë'ë të gulë tsa shchi'nia; tsaguënë të dchi'ni lu guiu'u. Guëguilla lë'ë të narunë tucarë."

⁸ Iurë lë'ë gue'lë bëdchini, lë'ë nashtënë guiu'u repi lu encargadë shtë dchi'ni: "Guagna'bë grëtë' muzë të parë gallë rall. Bëdë'e pagu ca'a cadë tubi rall el quë naguaté lu dchi'ni rquë ga'i nu hashtë ra naguaté lu dchi'ni tumpranë."

⁹ Iurní bëdchini ra naguaté lu dchi'ni rquë ga'i guadze'; cadë tubi rall bënë rall recibir pagu completë, tubigá dumí denario.

¹⁰ Despuësë bënë tucarë naguaté primërë; bënë rall llgabë de quë gunë rall recibir más dumí quë naguaté guadze'. Perë mizmë pagu bëdë'e lamë, lë'ë quë lë'ë tubigá denario.

¹¹ Naguté ra tumpranë iurë bënë rall recibirin, iurní guzublú bënë rall reclamë lu lamë.

¹² Repi rall: "Ra nabëdchini lúltimë, bënë rall dchi'ni tubsë iurë nu gudíllil igual ziquë lë'ë na'a, nu lë'ë na'a bëdë'në na'a dchi'ni doblë; bia'a ldu'u na'a lu ngubidzë gua'të dzë".

¹³ Perë lë'ë nashtënë guiu'u bëquebi lu tubi rall: "Amigu, adë quëhúnëdia'a ni tubi cusë mal. Hia bëdë'na'a tratë gáshtël tubi denario.

¹⁴ Guna'zi shtumil nu bëagzé. Na rac shtua'a quilla mizmë pagu ca'a naguaté rquë ga'i ziquë narunë tucarë të.

¹⁵ Napa derechë rnibë'ahia shtumía; guna lo quë narac shtua'a. ¿Pë nal mbidi purquë nahia naza'quë?"

¹⁶ Zihani mënë nalasac delantë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni; nu zihani mënë naná lúltimë iurne', gac rall mënë namás lasac lu Dios. [Guna'bë Dios zihani mënë perë du'psë mënë gulë më parë gac rall shmënë më.]

Stubi vueltë guni'i Jesús gati'

(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷ Jesús ziazú më nezë parë Jerusalén. Bia'a më ra shini gusë'dë më tubi cu' nu repi më:

¹⁸ —Hia nané të ziagdchínia'a Jerusalén catë lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac intriégu' lu jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy parë gunë rall condenar lë'i' lu galguti.

¹⁹ Nu gunë rall intriegu lë'i' lu guia'a mënë nanádi'i israelitë të parë gunë rall burnë lë'ë nguui ni, nu guëdë'e rall galné nu guëquë'e rall lë'i' lu cruz, perë dzë tsunë tsashtëhi' ladi ra tëgulë.

Shni'a Jacobo nu Juan guná'bëll tubi favurë

(Mr. 10.35-45)

²⁰ Iurní guabi'guë shni'a Jacobo nu Juan lu Jesús. Na rall shini Zebedeo; bédchini rai' lu Jesús. Iurní bészullibi na'a ni delantë lu Jesús parë guená'bëll tubi favurë lu më.

²¹ Guna'bë di'dzë më:

—¿Pë rac shtú'ul guna?

Shni'a ra nguii ni répill:

—Gunibë'a guërupë shinia subënú rall lë'el iurë guëribë'al ziquë Rëy, túbill ladë ldi shtënë, stúbill ladë rubësë.

²² Perë Jesús bëquebi:

—Lë'ë të adë rac bë'adi'i të lo quë narna'bë të. ¿Zëzac zi të ziquë na? ¿Pë zac tédë të cusë durë natëda, cusë demasiadë durë?

Lë'ë rai' bëquebi:

—Zac na'a, Dadë.

²³ Iurní repi më:

—Verdá gunë të sufrir demasiadë ziquë guna sufrir. Gu të mizmë vasë shtë sufrimientë; perë subë të cula'nia, tubi de lë'ë të ladë ldi nu stubi ladë rubësë, adë rúnëdi'i tucarë guënehia sí, subë të ndë. Shtada bë'në preparar lugar ni sulë parë ra narac shtu'u më subë rall ndë.

²⁴ Iurë lë'ë ra stubi chi'i ra shini gusë'dë më bini lo quë naguna'bë Juan nu Jacobo, bëldé rai'.

²⁵ Perë Jesús guna'bë lë'ë rai' nu guni'i më:

—Lë'ë të nané të ra jëfë shtë naciuni nanádi'i israelitë, nalé nadushë rnibë'a rall; rdchi'bë rall lëy naná dushë gunë mënë cumplir

²⁶ perë gáquëdi'in entrë de lë'ë të. Al contrari, el quë narac shtu'u gac më ru'bë entrë de lë'ë të, napë quë gúnëll sirvë lu los de más sáhi'.

²⁷ Cualquier de lë'ë të si talë rac shtú'ul gáquël mayurë entrë grë ra sa'l, napë quë gáquël muzë shtë grë rai'.

²⁸ Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu; zelda ziquë muzë shtë mënë. Zéldëdia'a parë gunë mënë

sirvë lua. Guënehia vidë shtëna ziquë præci parë gac salvar zihani mënë.

Bënëac Jesús chupë mënë ciegu
(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹ Iurë lë'ë rai' ziagru'u rai' ciudá Jericó, cantidá mënë zianaldë rall lë'ë Jesús.

³⁰ Nga'li zúbëga'a chupë ciegu. Zúbëga'a rall guëlladchi rua' nezë. Iurë bini ra ciegu Jesús hia zé'di', guni'i rall fuertë:

—Dadë llëbni David, bëga'a ldu'ul lë'ë na'a.

³¹ Ra mënë guni'i guëc ra ciegu parë guëac dchi rall, perë lë'ë rall más ziagla'guë guni'i rall fuertë:

—Dadë llëbni David, bëga'a ldu'ul lë'ë na'a.

³² Iurní guzudchi Jesús nu guna'bë më ra ciegu nu guna'bë di'dzë më:

—¿Pë rac shtu'u të guna?

³³ Lë'ë rall bëquebi:

—Dadë, rac shtu'u na'a guená na'a.

³⁴ Iurní Jesús bëga'a ldu'u më lë'ë rall. Bëshá guia'a më slu rall. Lueguë iurní ra ciegu guná rall llini. Bëac slu rall nu guanaldë rall lë'ë Jesús.

21

Guaté Jesús Jerusalén

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Hia ziagdchini rai' Jerusalén; bédchini rai' guë'dchi Betfagé. Betfagé quëhin guëlladchi tubi dani nalë Olivos. Bëshe'ldë Jesús chupë shini gusë'dë më

² nu repi më:

—Tsa të guë'dchi naná quë delantë. Nga'li guëdzëlë të tubi burrë quëdú con shini ma. Gulë bëshá'quë ma të gue'dënú të ma ndë'ë.

³ Si talë chu guëni'i lu të u guëna'bë di'dzëll lu të, guchi de quë lë'ë Dadë rqui'ni lë'ë ra ma. Lueguë guëshé'ldëll nague'dënú ra ma.

⁴ Zndë guzac parë guc cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë. Guni'i':

⁵ Gulë guchi lu ra mënë naquërelde guë'dchi Sión: "Gulë guná, lë'ë Rëy shtë të ze'dë guëdchíni'.

Nadú'ui'; dchí'bi' tēchi tubi burrē,
shini tubi ma narua'a carguē."

⁶ Iurní lē'ē shini gusē'dē mē zia'a
rai'; bē'nē rai' tal cumē guni'i Jesús
lu rai'.

⁷ Be'dēnū rai' burrē con shini ma.
Iurní gudchi'bē rai' shabē rai' tēchi
ma nu gudchibē Jesús tēchi ma.

⁸ Hia ra mēnē zihani gudishi rall
shabē rall lu guiu'u parē ziazúhi' lu
nezē. Sēbēldá ra mēnē bēchuguē rall
ndiaguē shtē hiaguē parē gudishi rall
ndiaguē lu nezē.

⁹ Hia ra mēnē nazia'a delantē tam-
bién naná ze'dē trasē, guzublú guni'i
rall:

—Gunē Dios salvar llēbni David.
Benditē el quē naze'dē guēdchini por
partē shtē Dios. Rac shtu'u na'a
Dios nacabezē gube'e gunē mē salvar
llēbni David.

¹⁰ Iurē Jesús bēdchini Jerusalén,
guēdubi ciudá bēdzatsu ra mēnē. Nu
grē mēnē guna'bē di'dzē rall:

—¿Chu ndē'ē?

¹¹ Ra mēnē rni'i rall:

—Lēhi' Jesús mē Nazaret shtē
Galilea. Ruadí'dzi' shti'dzē Dios.

*Jesús bēsēllu'nē mēnē mal la'ni
iádu'u*

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48;
Jn. 2.13-22)

¹² Despuēsē de ni, Jesús guatē la'ni
iádu'u ru'bē. Iurní gualdú hia'ldē
mē grētē' mēnē nartuu' nu narzi'i.
Bērē'shē mē mellē shtē ra nacagchili
dumí shtē ra mēnē. Bērē'shē mē
ra iagshili shtē ra naquēgtuu' ra
palumē.

¹³ Iurní guni'i mē:

—La'ni Sagradas Escrituras rni'i
zndē'ē: "Lidcha na parē gunē mēnē
orar lu Dios" perē lē'ē tē bē'nē tē
cambi lugar ni ziquē cuevē shtē
nguba'nē.

¹⁴ Mizmē la'ni iádu'u guabi'guē ra
ciegu nu ra cujē lu Jesús. Bēnēac mē
lē'ē rall.

¹⁵ Perē ra jēfē shtē ra bēshuzi nu
ra mēsē shtē lēy, guná rall lu milagrē
naquēhunē mē. Iurē lē'ē rall bini rall
lo quē naguni'i ra llguē'nē, bēldē rall.
Fuertē guni'i ra llguē'nē la'ni iádu'u:

—Gunē Dios salvar llēbni David
ndē'ē.

¹⁶ Bēldē ra bēshuzi; repi rall lu
Jesús:

—¿Gu rínil lo quē naquēgni'i ra
llguē'nē rē'?

Jesús bēquebi:

—Aha'. Rinia. ¿Pēllē adē bí'ldidi'i
tē Sagradas Escrituras? lo quē naru-
adi'dzē zndē'ē:

Dios bē'ni' tē rua' llguē'nē nu ra
me'dē radchi guēru'u labansē
parē Dios;

nahin labansē más chulē parē lē'ē
mē.

¹⁷ Iurní bēsēa'nēgá mē lē'ē rall.
Zia'a mē parē guē'dchi Betania. Hia
nga'li gudēdē gue'lē mē.

Jesús guludē hiaguē bēlda'u

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Hia brēgue'lē rsili iurní ziagd-
chini rai' Jerusalén. Bēldia'nē ldu'u
mē.

¹⁹ Guná mē lu tubi hiaguē bēlda'u
nazubē rua' nezē. Iurní guabi'guē
mē lu hiaguē; gáuhi' tubi nashi perē
adē bēdzélēdi'i mē nashi; purē ndi-
aguē nua'a hiaguē. Iurní Jesús repi
lu hiaguē:

—Nunquē jamás adē guēabrídi'i
quē nashi lul.

Mizmē iurní lē'ē hiaguē bēlda'u
gubidchi.

²⁰ Iurē guná ra shini gusē'dē mē
zndē'ē, bēdzēguē' ldu'u rai'. Guni'i
rai':

—¿Guná, nasesē gubidchi hiaguē
rē'?

²¹ Jesús bēquebi:

—Guldía rnia'a lu tē, si talē napē
tē fe nu adē rzádi'i ldu'u tē, lēdē
niá'asēdi'i gunē tē ziquē bēna con
hiaguē bēlda'u sino guēni'i tē lu dani:
"Guabsú ndē'ē; tsal la'ni nisēdu'u".
Pues zni gaquin.

²² Grētē' lo quē naguēna'bē tē con
oraciuni, si talē rialdí ldu'u tē Dios,
pues gunē tē recibirin.

Pudērē nanapē Jesús

(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³ Iurní Jesús guatē la'ni iádu'u.
Mientras quēglua'a mē nga'li,

bëdchini ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra më gushë shtë guë'dchi. Guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—¿Chu bëshel'dë lë'ël nu bëne'e derechë nu pudërë parë rúnël cusë rë'?

²⁴ Jesús bëquebi:

—Nu na runa tubi preguntë lu të. Si talë guëquebi të lua, guënia'a lu të chu bëne'e pudërë runa grë ra cusë rë'.

²⁵ ¿Chu gunibë'a lë'ë Juan parë bëchu'bë nísí' ra mënë? ¿Pë Díos u nguui?

Iurní guzublú rall quëadi'dzë lu sa' rall; repi rall:

—Si talë guëni'i hia'a Díos gunibë'a lë'ë Juan, iurní guëquebi nguui rë': “¿Pëzielú adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzë Juan?”

²⁶ Si talë guëni'i hia'a ra nguui bëshel'dë lë'ë Juan, pues rdzëba'a ra mënë purquë grë rall rialdí ldu'u rall de quë biadi'dzë Juan shti'dzë Díos.

²⁷ Iurní repi rall lu Jesús:

—Adë rdë'ëdi'i na'a cuendë chu bëshel'dë lë'ë Juan.

Iurní lë'ë më repi:

—Pues ni na tampuquë adë guëquëbidia'a chu shtë pudërë nu autoridá quëhuna ra cusë rë'.

Comparaciuni shtë chupë shini mënë

²⁸ Jesús repi:

—¿Pë runë të shgabë të zndë'ë? Tubi nguui napë chupë shínill. Repi dadë lu shíni': “Llga'në, tsaguénël dchi'ni shtë cusechë catë nanú hiaguë uvë”.

²⁹ Lë'ë shini më bëquëbill: “Tsaguénëdia'a dchi'ni”, perë despuësë bë'nëll cambi shgábëll; guaguë'nëll dchi'ni.

³⁰ Lueguë lë'ë dadë ni guagná lë'ë stubi shíni'; guní'ill: “Tsaguénël dchi'ni”. Nguui ni bëquebi lu shtádi': “Aha' Dadë, tsaguëna dchi'ni” perë adë guádi'ill.

³¹ ¿Guadë de guërupë ra llguë'në ni bë'në lo quë naguni'i shtádi'?

Iurní repi rall:

—Lë'ë primërë.

Iurní Jesús repi:

—Guldía rnia'a, ra cubradurë shtë impuestë nu ra na'a mal, tsuté rall lugar catë rnibë'a Díos antsë de lë'ë të

³² purquë Juan Bautista bidë guëluá'ai' shnezë Díos lla gac salvar të, perë lë'ë të adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzë Juan. Perë en cambi ra cubradurë shtë impuestë nu ra na'a mal, gualdí ldu'u rall shti'dzi'. Lë'ë të guná të lo quë nabë'në Juan perë adë bë'nëdi'i të cambi mudë nanabani të; adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzi'.

Comparaciuni shtë ra muzë mal Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ 'Gulë bëquë diaguë stubi comparaciuni. Gu' tubi nguui nanapë tubi ldë guiu'u lachi nargabní. Bëcabnill hiaguë uvë nu bëntsá'ull tubi lu' alreduerë; bëntsá'ull catë guëru'u juguë shtë uvë. Bëzá'all tubi hiu'u guia'a parë quëhapë ra muzë ra plantë.

Iurní bédë'ë mënë ni guiu'u parë ra trabajadurë gunë rall dchi'ni mēdi. Iurní zía'all zitu.

³⁴ Iurë lë'ë tiempë shtë cusechë bédchini, gunibë'a lamë shtë guiu'u bēldá muzë parë tsaglli'i rall mēdi narunë tucarë ca'a lamë.

³⁵ Ra trabajadurë guna'zi rall lë'ë ra muzë ni; tubi muzë bédë'ë rall galné. Stubi muzë gudini rall. Stubi muzë bédë'ë guë'ë rall.

³⁶ Iurní lë'ë nashtënë guiu'u bëshel'dëll másru'u muzë perë ra trabajadurë bë'në rall tratë muzë ni mizmë manërë.

³⁷ Por fin gunibë'a nashtënë guiu'u tsa llgá'ni'. Bë'në shgábi': “Zunë rall rēspēti shinia”.

³⁸ Perë iurë guná trabajadurë lu shini nashtënë guiu'u, repi rall: “Ndë'ë na el quë nagunë recibir herenci. Cha guédinia'a lē'ēll të parë guëa'në guiu'u rē' ca'a hia'a.”

³⁹ Zni guna'zi rall llgá'nēll. Gulú hia'ldë rall shini lamë lu guiu'u nu gudini rall shini lamë.

⁴⁰ Iurní Jesús guna'bë di'dzë:

—Iurë lë'ë nashtënë guiu'u gue'dë guëzé, ¿pë gúnëll con ra trabajadurë iurní?

⁴¹ Bëquebi rall:

—Pues gati ra muzë mal sin adë chu guëgá'adi'i ldu'u lë'ë rall. Iurní ca'a stubi mënë guiu'u të parë gúnëll intriegu ra cusechë cadë izë.

⁴² Iurní Jesús repi:

—¿Pë nunquë bí'ldidi'i të ra Escrituras narni'i zndë'ë? Guë'ë nabëru'ldë albañil tubi ladë, guë'ë rë' gunë sirvë parë shquini hiu'u.

Zni bënë më, el quë narnibë'a lë'ë hia'a.

Guná hia'a pudërë shtë më; nalé nasa'a nahin.

⁴³ Por ni rnia'a lu të, Dios adë guënë'edi'i lugar tsuté të catë rnibë'a më. Lo quë nanapë të, guëshe'ldë mëhin hashtë stubi mënë naná ziquë trabajadurë za'quë nabëdë'ë cusechë narunë tucarë nashtënë guiu'u. [

⁴⁴ El quë narreldë guëc guë'ë rë', gac chupë ldëll perë iurë ldaguë guë'ë ni guëc mënë, gáquëll ziquë pulvë.]

⁴⁵ Iurë lë'ë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra fariseo bini rall grë comparaciuni lo quë naguni'i Jesús, bédë'ë rall cuendë de quë quëadi'dzë më shcuendë rall.

⁴⁶ Iurní guc shtu'u rall guëna'zi rall lë'ë më prësi perë bëdzëbë rall los de más mënë purquë guni'i mënë na Jesús tubi profetë narni'i shti'dzë Dios.

22

Comparaciuni shtë sa'a

¹ Jesús guzublú quëadi'dzë më stubi por comparaciuni. Repi më:

² —Lë'ë lugar catë rnibë'a Dios, na ziquë tubi rëy nabë'në tubi laní shtë sa'a parë shíni'.

³ Gunibë'a rëy ni ra muzë parë tsagna'bë rai' ra invitatë lu sa'a, perë adë nédì'i ra mënë niagdchini rall lu sa'a.

⁴ Iurní guna'bë rëy stubi shcua'a muzë. Guni'i rëy: “Gulë guni'i lu ra invitatë hia napreparadë dau; hia ngunë nandchú con los de más ra ma

hia gu'i; grétë' nahin listë. Nadë más guëdchini rall parë cuezë rall lu sa'a.”

⁵ Perë ra invitatë adë bé'nédì'i rall cuendë. Tubi de lë'ë rall guagnall lu shguiú'ull. Stubi guagnall ra neguci shténëll.

⁶ Hia stubi ra invitatë guna'zi rall muzë shtë rëy; bënë rall maltratë muzë ni hashtë gudini rall lë'ë muzë.

⁷ Iurní lë'ë rëy bëldëll. Gunibë'all ra suldadë parë tsatini rall lë'ë narguini mënë. Nu tsa quëgui'i ra suldadë guë'dchi ni.

⁸ Lueguë repi rëy lu muzë stubi: “Hia grë na listë parë sa'a; perë ra invitatë bëlua'a rall de quë adë rúnédì'i tucarë rall invitación shtëna.

⁹ Gulë tsa iurnë' ra nezë principal. Gulë bënë invitar lë'ë mënë lu sa'a, grë ra naguëdia'guë'lú të; tsuté rall.”

¹⁰ Iurní bëru'u ra muzë nezë; guagtëa rall grétë' lo quë nabëdia'guë'lú rall, tantë hiumbrë mal nu nguii za'quë. Iurní sí, guadzë hiu'u catë na preparadë parë sa'a.

¹¹ Iurní rëy guatë catë nanú ra mënë. Guná rëy lu tubi nguii naquëbezë nga'li, perë adë nuá'adi'ill lari shtë sa'a.

¹² Repi rëy: “Amigu, ¿lla guatëll ndë'ë sin adë nuá'adi'ill lari shtë sa'a cumë ziquë na custumbrë?” Perë nguii ni adë pë guni'idi'ill.

¹³ Iurní lë'ë rëy repi lu naquëhunë sirvë lu mellë: “Gulë bëldi'bi guëa'll nu guia'a nguii rë'. Gulë bëtia'a lë'ëll parë lu nacahi catë gu'në mënë nu hashtë guëchushí lai' rall.”

¹⁴ Rnia'a lu të, zihani mënë guëna'bë Dios parë tsuté rall catë rnibë'a më, perë du'psë mënë gulë më parë gac rall shmënë më.

Shcuendë impuestë

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵ Iurní ra fariseo zia'a rall parë gurë rall de acuerdë lla tsu mudë guësigué rall lë'ë më të nini'i më cusë mal.

¹⁶ Nu bëshë'ldë rall partidë shtë rall con stubi partidë shtë Herodes parë tsaguëchi rall lu Jesús:

—Mësë rdë'e na'a cuendë de quë lë'el rní'il verdá nu rluá'al nezë shtë Dios sin adë rúnëdi'il cuendë lo quë narni'i mënë. Adë rúnëdi'il juzguë según el quë narná mënë.

¹⁷ Guni'i lu na'a ¿pë na bien según lëy guëdíllia'a impuestë lu rëy César, u guëdíllidi'ia'a impuestë?

¹⁸ Perë Jesús bëdë'e cuendë de quë cabezënú rall mal llgabë. Repi më lu rall:

—Na të falsë. ¿Pëzielú ze'dë guësiquë të na?

¹⁹ Gulë bëlua'a dumí denario naquilli të impuestë.

Iurní be'dënú rall tubi monedë.

²⁰ Guná Jesús lu monedë; iurní guna'bë di'dzë më:

—¿Chu lu nu chu lë naquë lu dumí rë'?

²¹ Bëquebi rall:

—Lu rëy César naquë lu dumí.

Iurní Jesús repi:

—Gulë bëdë'e naca'a César lo quë naná shtë César nu gulë bëdë'e naca'a Dios lo quë naná shtë Dios.

²² Iurë bini rall ra di'dzë rë', bëa'në dchi rall nu guasë ldu'u rall. Iurní bësëa'nëgá rall lë'e më; zia'a rall.

Guna'bë di'dzë ra mënë shcuendë lla tsashtë ra tégulë

(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

²³ Mizmë dzë ni bëldá ra saduceo guagná rall lë'e Jesús. Ra saduceo rni'i de quë adë tsashtëdi'i ra tégulë. Guna'bë di'dzë rall lu më:

²⁴ —Mësë, bëquë'e Moisés guahietë si tubi nguiu gáti' sin shíni', bëchi tégulë napë quë cá'all tse'lë tégulë të gapë rai' shini parë adë tsalúdi'i shfamili tégulë.

²⁵ Guc gadchi bëchi; primëre nguiu bëtsé'all perë gúti sin ni tubi shíni'. Bësëa'nëll viudë parë segundë bëchill.

²⁶ Segundë bëchi tégulë cuá'all lë'e viudë perë gúti sin ni tubi shíni'. Na tsunë lo mizmë; cuá'all tse'lë tégulë perë gúti sin ni tubi shíni'. Guëzá bëchi tégulë cua'a rall lë'e na'a ni perë adë gúpëdi'i rai' shíni'.

²⁷ Despuësë lë'e na'a ni gúti'.

²⁸ Iurë tsashtë ra tégulë ¿chu gac tse'lë na'a ni? pues gadchi nguiu guc tse'lë na'a.

²⁹ Jesús bëquebi:

—Bëganë të con di'dzë shtë të purquë adë riasédi'i të lo quë narni'i Sagradas Escrituras; nu adë guënëdi'i të pudërë shtë Dios.

³⁰ Iurë ra tégulë tsashtë rai' stubi, adë guëtsé'adi'i rai'; adë rnádi'i rai' guëtsé'a shini rai'. Na rai' ziquë ianglë shtë Dios nacabezë gube'e.

³¹ Perë shcuendë tsashtë ra tégulë ¿pë adë bíldidi'i të lo quë narni'i Dios? Guni'i më zndë'e:

³² “Nahia Dios shtë Abraham; nahia Dios shtë Isaac; nu Dios shtë Jacob”. Grë shmënë Dios nabani rai' aunquë hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin. Perë lë'e më adë nádi'i Dios parë el quë nanápëdi'i vidë sin fin.

³³ Iurë bini mënë zndë'e, nalë bëdzëguë'e ldu'u rall nu guasë ldu'u rall lo quë naquëglua'a më.

Lë'e mandamientë namás lasac

(Mr. 12.28-34)

³⁴ Iurë ra fariseo guc bë'a rall de quë Jesús bësëac dchi më ra saduceo, iurní bëdëá rall.

³⁵ Tubi de lë'e rall na mësë shtë lëy. Guc shtú'ull ldaguë më lu trampë; guna'bë dí'dzëll:

³⁶ —Mësë, ¿guadë mandamientë namás lasac de grë mandamientë?

³⁷ Jesús repi:

—“Gulë guc shtu'u Dadë Dios con guëdubinú ldú'ul nu guëdubi almë shténëll nu guëdubi shgábëll”.

³⁸ Ndë'e namás lasac nu nahin primëre mandamientë lu grë mandamientë.

³⁹ Hia nachupë na cumë ziquë primëre. Rni'in: “Gulë guc shtu'u sa'l cumë ziquë rac shtú'ul mizmë lë'el”.

⁴⁰ Si talë rzu'bë diaguë të mandamientë rë' ambién canihunë të cumplir lo de más nabëquë'e Moisés nu lo quë nabëquë'e ra muzë shtë Dios guahietë.

Chu na shtadë Cristo

(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

⁴¹ Mientras lë'ë ra fariseo nianá rëta' rall lu Jesús,

⁴² lë'ë më guna'bë di'dzë:

—¿Pë runë të shgabë të? ¿Chu na Cristo? ¿Chu shini lë'ë më?

Iurní repi rall:

—Llëbni David.

⁴³ Iurní guna'bë di'dzë Jesús:

—Espíritu Santo quëbezënuhi' lë'ë David nu por pudërë shtë Espíritu Santo guni'i David shcuendë llëbni David:

⁴⁴ Dadë Dios guni'i lu lamë shtëna, el quë narnibë'a na:

“Guzubë ladë ldi shtëna hashtë guna gan lu enemigu shtënëi të guëzu'bë diaguë rall shti'dzël”.

⁴⁵ ¿Lla na posiblë gac Cristo shini David cumë David guni'i Cristo na Dadë narnibë'a lë'ë David?

⁴⁶ Iurní ni tubi rall gúquëdi'i ni-aquebi rall lu më. Dizdë dzë ni hia ni tubi rall adë gúpëdi'i rall valurë niana'bë di'dzë rall lu më.

23

Bëlua'a Jesús lla na ra fariseo nu saduceo

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

¹ Iurní guni'i Jesús lu ra mënë nu lu ra shini gusë'dë më:

² —Ra mësë shtë lëy nu ra fariseo rzubë rall shlugar Moisés iurë rlua'a rall ra mënë.

³ Gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë rall. Gulë bë'në grëtë' lo quë narni'i rall perë adë tsanaldëdi'i të tëchi manërë nanabani rall. Bien rni'i rall perë adë rúnëdi'i rall cumplir.

⁴ Bien rlua'a rall lëy shtë Dios perë ra cusë naquëhunë rall obligar gunë mënë, na ziquë tubi carguë në'ë; adë chu típëdi'i guëldisin. Rnibë'a rall mënë të parë gua'a ra mënë carguë ni, perë lë'ë rall ni siquierë más zucsë tubi shcuënë rall guëldisë rallin.

⁵ Grëtë' devociuni narunë rall quëhunë rallin të guená mënë. Luquë rall nu rua' llicu rall nua'a rall partë di'dzë shtë Sagradas Escrituras të

guená mënë devociuni narunë rall. Chulë zutsa'u lu shabë duni shtë rall.

⁶ Nu rac shtu'u rall subë rall lugar más lasac catë rau mënë shtse nu catë zubë më ru'bë la'ni iádu'u.

⁷ Nu rac shtu'u rall grë mënë gunë saludar lë'ë rall con zihani rëspëti iurë lë'ë rall ziazú rall nezë. Rac shtu'u rall gunë mënë saludar lë'ë rall con di'dzë rë': “Mësë”.

⁸ 'Perë lë'ë të adë rúnëdi'i të ziquë lë'ë mënë ni. Adë rac shtu'udi'i të guëni'i mënë na të mësë, purquë napë të tubsë mësë; náhi' Cristo. Grë të na të bëchi la sa' të.

⁹ Adë rni'idi'i të lu, tubi sa' të: “Dadë” parë lu guë'dchiliu rë', purquë nanú tubsë Shtadë të, më naquëbezë gube'e.

¹⁰ Nu adë rni'idi'i të: “Lamë” lu sa' të, purquë Jesucristo náhi' lúniquë lamë nanapë të.

¹¹ Mënë narunë sirvë parë los de más sa' hia'a, ni más më ru'bë entrë lë'ë të

¹² purquë grëtë' narunë naru'bë, gac nasáquëdi'i rall. El quë narunë lasáquëdi'i, ni nasac iurní.

¹³ 'Prubi të mësë shtë lëy nu fariseo, na të mënë falsë purquë rta'u të rua' nezë shtë Dios të parë adë chu tsutëdi'i, nu nilë mizme lë'ë të adë nédí'i të tsuté të. Nu adë rdé'ëdi'i të lugar parë grë narac shtu'u tsuté nezë za'quë.

[
¹⁴ 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të mënë falsë purquë rdchisú të lidchi ra viudë; iurní parë guësigué të ra mënë, runë të orar zihani vueltë. Lë'ë të gunë të recibir más cashtigu dushë.]

¹⁵ 'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Ria të stubi guë'dchi namás zitu parë tsagtë'tsë të shldai' të lu ra mënë, perë iurë lë'ë të runë të gan tubi shmënë të, nall chupë vueltë más shini gabildi quë lë'ë të purquë riuguëll bishi shtë të.

¹⁶ 'Prubi de lë'ë të, na të ziquë mësë ciegu. Rni'i të si talë quëhunë mënë jurar por iádu'u ru'bë, pues adë rúnëdi'i obligar gunë mënë

cumplirin, perë si talë runë mënë jurar por orë shtë iádu'u, ni sí, runë mënë comprumisi; napë quë gunë mënë cumplirin. Zni cagni'i tē.

¹⁷ Tuntē nu ciegu na tē. ¿Pē más lasac orë u lē'ē iádu'u? Iádu'u nu orë na santu.

¹⁸ Nu también caglua'a tē si talē chu runē jurar por bëcu'guē la'ni iádu'u, adē rúnēdi'i obligar gunē mënë cumplir juramentu ni, perē rni'i tē si talē runē mënë jurar por ofrendē nadchi'bē lu bëcu'guē, ni sí, napē quë gúnēll cumplir.

¹⁹ Tuntē nu ciegu ¿pē más lasac ofrendē nadchi'bē lu bëcu'guē u lē'ē bëcu'guē nabēdē'ē Dios ziquē lugar santu?

²⁰ Pues rnia'a lu tē, el quë narunē jurar por bëcu'guē, adē quëhúnēdi'ill jurar por bëcu'guē sulamēntē perē también por grē ofrendē nadchi'bē lu bëcu'guē.

²¹ El quë narunē jurar por iádu'u, adē quëhúnēdi'ill jurar sulamēntē por iádu'u sino quë también por lē'ē Dios nacabezē la'ni iádu'u.

²² También el quë narunē jurar por gube'e, quëhúni' jurar por trunē shtë Dios nu por mizmē Dios narnibē'a lugar ni.

²³ 'Prubi de lē'ē tē mēsē shtë lēy nu fariseo; na tē falsē. Lē'ē tē rdē'ē tē ofrendē narunē tucarē Dios, cadē chi'i ra cusē rdē'ē tē tubi parē Dios. Correctē nahin; perē adē rúnēdi'i tē cuendē ra enseñansē más lasac shtēnē mē. Adē rúnēdi'i tē cumplir; adē rgá'adi'i ldu'u tē sa' tē. Nádi'i tē justē. Adē rúnēdi'i tē cumplir shti'dzē tē. Cagnia'a lu tē, rqui'ni gunē mieti cumplir grē mandamientē ru'bē nu también los de más mandamientē shtë Dios.

²⁴ Lē'ē tē na tē ziquē mēsē ciegu; rdchi'bi tē vini parē guēru'u rēshē antsē gul vini, perē adē rdē'ēdi'i tē cuendē de quë nanú tubi ma ru'bē ziquē camellē guti naga'a la'ni vini.

²⁵ 'Prubi de lē'ē tē mēsē shtë lēy nu ra fariseo; na tē falsē. Zunē tē por fuērē vasē nu ra platē perē nezē la'ni, nalé suci nahin. Zni na tē; na

tē nguba'nē nu quëhunē tē cumplir deseó mal.

²⁶ Fariseo ciegu, primērē gulē bëzunē nezē la'ni ldu'u tē, iurní napē tē conductē za'quē. Iurní na tē ziquē vasē nariē'ti guēdubi partē.

²⁷ 'Prubi de lē'ē tē mēsē shtë lēy nu fariseo; na tē falsē. Na tē ziquē ba'a. Nalé cusē za'quē naquichi rlua'a fuērē nu chulē rlua'ain, perē nezē la'ni gadzē ra ba'cu shtë tēgulē nu grē cusē ziquē narru'ldē mënë rua' guē'dchi.

²⁸ Zni na tē, lē'ē tē; por fuērē rlua'a tē cusē za'quē. Lu ra mënë rlua'a tē bien, perē nezē la'ni tē nalé gadzē ra bishi nu adē quëhúnēdi'i tē cumplir lēy shtë Dios.

²⁹ 'Prubi de lē'ē tē mēsē shtë lēy nu fariseo; na tē falsē; rza'a tē capillē shtë nabiadi'dzē shti'dzē Dios guahietē, nu rzutsa'u tē rua' ba'a shtë ra mënë naguc mē za'quē lu guē'dchiliu con guē'ē iarē.

³⁰ Iurní lueguē rni'i tē: "Si talē lē'ē na'a niaquērelde na'a tiempē shtë ra shtadē guelú na'a, adē chu nihúnēdi'i compañi ra nagudini ra profetē".

³¹ Por mizmē di'dzē shtēnē tē quëgni'i tē na tē llēbni shtë ra nagudini ra profetē. Na tē testigu cuntrē mizmē lē'ē tē; na tē tubsē rēnē con shtadē guelú tē.

³² Gulē bë'nē cumplir lo quë narac shtu'u tē, maldá nananú la'ni ldu'u tē ziquē bë'nē shtadē guelú tē con ra muzē shtë Dios.

³³ 'Serpientē, llēbni mbe'ldē, ¿llallē gunē tē parē guēca'chilú tē lu cash-tigu shtë gabildi?

³⁴ Cashe'lda mënë za'quē naru-adi'dzē shti'dza, perē lē'ē tē quini tē sēbēldá rai'. Nu gunē tē crucificar lē'ē rai'. Sēbēldá rai' guēdē'ē tē galné la'ni iádu'u shtë tē nu sunaldē tē lē'ē rai' guē'dchi por guē'dchi.

³⁵ Zni na tē culpablē. Ldaguē cash-tigu guēc tē por grē duldē nabē'nē mënë guahietē iurē gudini rall Abel hashtë tiempē gudini mënë Zacarías, shini Berequías. Gudini tē lē'i' entrē bëcu'guē nu iádu'u.

³⁶ Guldía rnia'a lu të, culpë shtë grë mënë ni ldaguë subrë guëc ra mënë naquërelde lu guë'dchiliu iurne'.

Bi'ni Jesús por guë'dchi Jerusalén (Lc. 13.34-45)

³⁷ 'Mënë shtë Jerusalén, lë'e të rguini të ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios; rdë'e guë'e të grë ra naze'denú diza'quë shtë më. Zihani vueltë guc shtua'a niatëahia lë'e të cumë ziquë tubi guidi rguëdchi ra guidi me'dë, perë adë nédì'i të guëdchini të lua.

³⁸ Gulë guná, lë'e të con lidchi të guëa'në ziquë tubi hiu'u dachi; adë chu gúnèdì'i compa'ni lë'e të.

³⁹ Rnia'a lu të, hiadë guëabrìdì'i guená të lua hashtë guëdchini tiempë iurë lë'e të guëni'i të: "Benditë na el quë naze'dë guëdchini por nombre shtë Dios. Bë'në ldai' më lë'i'."

24

Jesús guni'i guëchili iádu'u ru'bë (Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Bëru'u Jesús iádu'u. Iurë zëagzë më, ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu më nu guzublú bëlua'a rai' ra guë'e ru'bë shtë iádu'u.

² Jesús bëquebi:

—¿Gu rna të lu grëtë' ra cusë rë'? Guldía rnia'a lu të, lugar rë' ni tubi guë'e adë guëa'nèdì'i guëc sa' guë'e. Grëtë' tsaluhin.

Sëni shtë iurë tsalú guë'dchiliu (Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³ Iurní zia'a rai' lu dani shtë Olivos. Jesús guzubë nga'li. Iurní ra shini gusë'dë më guagni'i lu më guitsë guitsë:

—Rac shtu'u na'a guëni'il lu na'a, guc gac grë ra cusë naquëgní'il. ¿Guadë naná sëni shtë tiempë naguëabril stubi? ¿Guc gac fin shtë guë'dchiliu?

⁴ Iurní Jesús repi:

—Gulë gapë cuidadë ni tubi adë chu cuguëdì'i lë'e të

⁵ purquë cantidá mënë guëdchini rall; guëni'i rall: "Na nahia Cristo", nu guëguguë rall cantidá mënë.

⁶ Nu lë'e të guini të nutici shtë ra guërru naze'dë guëlla' nezë rë' nu zitu, perë adë rdzëbèdì'i të purquë zni napë quë gac. Perë todavía lédèdì'i fin shtë guë'dchiliu

⁷ purquë tubi naciuni tildinú stubi naciuni; tubi guë'dchi tildinú stubi guë'dchi. Nu guidë ra gubini, gal-guidzë, nu guëllú zihani lugar.

⁸ Con cusë ni na principi shtë cusë durë naze'dë.

⁹ 'Iurní gunë ra mënë intriegu lë'e të parë gunë rall mal tratë lë'e të nu hashtë quini rall lë'e të. Nu grëtë' mënë shtë guë'dchiliu, guená zá'quëdì'i rall lu të purquë na të shmëna.

¹⁰ Tiempë dzë ni cantidá mënë guëni'i rall fe shtë rall. Lë'e rall guená zá'quëdì'i rall lu sa' rall. Nu gunë rall traicionar sa' rall.

¹¹ Guëdchini cantidá naguëguguë lë'e ra mënë. Guëni'i rall de quë ruadi'dzë rall shti'dzë Dios. Cantidá mënë guëguguë rall.

¹² Zihani cusë mal tsadalë, por ni cantidá mënë hiadë gac shtú'udi'i rall sa' rall

¹³ perë grëtë' el quë nagac firmë hashtë fin, ni gac salvar.

¹⁴ Lë'e diza'quë narni'i shcuendë lugar catë rnibë'a Dios, napë quë gac predicarin guëdubi guë'dchiliu. Guadi'dzë mënë diza'quë parë grëtë' naciuni parë gunguë bë'a mënë lë'e më. Iurní guëga'a iurë shtë fin.

¹⁵ 'Lë'e muzë shtë Dios nabërulë Daniel, bëquë'èi' lla na tiempë nat-suté cusë mal iádu'u ru'bë. Iurë lë'e të guená të lu cusë narunë man-char iádu'u santu, lë'e iurë bëga'a; guëlladchi na fin shtë guë'dchiliu. El quë naquëhu'ldë shti'dza, gulë tsasé lo quë narnia'a.

¹⁶ El quë narëta' guë'dchi Judea iurní, guëllu'në rall parë dani.

¹⁷ Grë el quë nazubë guëc hiu'u lídchi', adë gáquëdì'i tsaldú rall pë shtënë rall la'ni hiu'u; mejurë guëllu'në rall lueguë.

¹⁸ Grë el quë nananú lachi iurní, adë gáquëdi'i guëabrí rall parë tsaglli'i rall shabë rall.

¹⁹ Prubi ra na'a tiempë dzë ni, grë ra na'a nanua'a shíni' u grë ra narca'a me'dë.

²⁰ Gulë guna'bë lu Dios të gáquëdi'i ra cusë durë tiempë naldë, nilë por dzë narzi'i ldu'u mënë

²¹ purquë tiempë ni gac suceder cusë demasiadë durë nanadë gunádi'i mënë dizdë principi shtë guédchiliu, nu nunquë jamás gáquëdi'i sa' ra cusë ni.

²² Si talë adë bënëdi'i Dios menos ra dzë shtë sufrimientë, adë chu nádi'i gac salvar perë por ra mënë nagulé Dios, gac menos ra dzë ni.

²³ 'Si talë guëni'i tubi nguii lu të: "Gulë guná, ndë'e lë'e Jesucristo", u "Gulë tsagná ndë; lë'e më nanú", adë tsaldídi'i ldu'u të shti'dzë mënë ni.

²⁴ Guédchini ra naguëguguë lë'e mënë. Guëni'i rall na rall Cristo. Sëbëldá rall guëni'i rall na rall naru-adi'dzë shti'dzë Dios. Gunë rall sëni ru'bë nu milagrë parë guëguguë rall mënë hashtë si na posiblë guëguguë rall ra nagulé Dios.

²⁵ Hia gunia'a lu të antsë

²⁶ por ni, si talë chu guëni'i lu të: "Gulë guná, lë'e më nanú më lu shlatë catë chu nádi'i", adë tsádi'i të nga'li; u si talë chu guëni'i: "Gulë guná, nanú më la'ni tubi hiu'u", adë tsaldídi'i ldu'u të

²⁷ purquë ziquë ra'a tubi gui'i shtë nguzi'u; rabtsë'e gui'i nezë guia'a hashtë nezë guetë, zni gac iurë lë'e nguii nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu, guédchíni' stubi.

²⁸ Catë naga'a ra naguti, nga'li rdëa ra bëchu.

Lla na tiempë iurë guédchini Cristo
(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33;
17.26-30, 34-36)

²⁹ 'Despuësë gudëdë ra dzë shtë cusë durë, lueguë lë'e ngubidzë guëcahi lúhi' nu mbehu hiadë guënë'edi'in llni. Ra mbelëgui'i ldaguë. Grëtë' fuersë shtë gube'e guëni'bi.

³⁰ Iurní lu gube'e guená të sëni shtë nguii nabëshe'ldë Dios. Grëtë' ra mënë shtë guédchiliu, gu'në rall nu guená rall lu nguii nabëshe'ldë Dios; guédchíni' rua' shcahi lu gube'e. Guëlua'a llëru'bë pudërë nu llni shtënë më.

³¹ Nu guëshé'ldi' ianglë shtëni' con gu'ldë trompetë parë guëdëa grëtë' nagulé Dios guédubi guédchiliu dizdë tubi cu' hashtë stubi ladë.

³² 'Gulë bësë'dë tubi comparaciuni shtë tubi hiaguë bëlda'u. Iurë guená të luhin, rguëhin nu rru'u ra ndiaguë lu llícuhi, hia rac bë'a të bédchini tiempë shtë galna'i.

³³ Mizmë manërë ni, iurë guená të ra cusë rë', gulë bédë'e cuendë lë'e më ze'dë guédchíni'.

³⁴ Guldía rnia'a, grëtë' ndë gac cumplir antsë quë gati ra mënë nan-abani iurne'.

³⁵ Gube'e nu guédchiliu tsalú rahin perë shti'dza adë tsalúdi'in.

³⁶ 'Perë dzë nu iurë adë chu rac bë'adi'i, ni por mizmë ianglë shtë gube'e, ni por shini Dios, sulamëntë Dios Shtada rac bë'a më dzë shtë fin.

³⁷ 'Ziquë guzac tiempë shtë Noë, zni gac iurë lë'e nguii nabëshe'ldë Dios guédchíni'.

³⁸ Tiempë dzë ni antsë lë'e juici shtë nisë bédchini, nabani ra mënë lu guédchiliu; gudáu rall nu bii' rall; bëtsë'a rall, nu bédë'e rall shini rall parë riu sa'a shtë ni'i, hashtë lë'e Noë gutë la'ni barcu.

³⁹ Todavía adë bédë'edi'i rall cuendë hashtë iurë lë'e juici bédchini. Bia'a nisi grëtë' ra mënë. Zni gac iurë nguii nabëshe'ldë Dios guédchíni' stubi.

⁴⁰ Tiempë dzë ni chupë nguii nanú lachi; tubi nguii tsabsú, stubi nguii guëa'në.

⁴¹ Chupë na'a caniu'u; tubi tsabsú, stubi guëa'në.

⁴² 'Gulë cue nasini purquë adë rac bë'adi'i të ca iurë guédchini el quë naguënbë'a lë'e të.

⁴³ Perë gulë bësë'dë ndë'e, si talë tubi nashtënë hiu'u rac bë'all ca iurë

guëdchini nguba'në, ga'a nasínill parë gáquëdi'i tsaldanë nguba'në.

⁴⁴ Por ni gulë cue nasini nu gulë gac preparadë ldu'u të purquë menos runë të shgabë të, iurní guená të lu nguiu nabëshe'ldë Dios; hia bëdchíni'.

Tubi muzë za'quë nu tubi muzë mal

(Lc. 12.41-48)

⁴⁵ '¿Chu na muzë namás riasé nu namás obedientë? Na ziquë el quë nabë'në recibir dchi'ni. Lamë shtë nguiu ni gunibë'all guëdë'e nguiu nagáu iurë bënë tucarë gau lamë.

⁴⁶ Dichusë muzë si talë quëhúnëll bien iurë lë'e lamë guëdchini. Guëdzëlë lamë lë'e muzë; quëhúni' cumplir.

⁴⁷ Guldía rnia'a, lë'e lamë guëzú lë'e muzë ni; gáquëll encargadë shtë grë lo quë nanapë lamë.

⁴⁸ Perë si talë muzë nall tubi nguiu mal, gúnëll llgabë de quë shlámëll gac ldë'e parë gue'dë guëzé

⁴⁹ nu gúnëll tratë mal stubi sa' muzë, nu tsataunull ra zudchi; ruu'll con lë'e rall.

⁵⁰ Iurë lë'e lamë guëabré, lë'e muzë ni adë rúnëdi'i shgábëll ca iurë gue'dë guëzé lamë.

⁵¹ Perë lë'e lamë guëdë'e tubi cash-tigu ru'bë parë muzë ni; gac condenárëll mizmë manërë cumë ziquë mënë naná falsë. Iurní gú'nëll nga'li hashtë rchushí lai'll.

25

Comparaciuni shtë chi'i lliguëna'a

¹ 'Iurë guëdchini tiempë, manërë naguënbë'a Dios na ziquë chi'i lliguëna'a naguna'zi lámpara nariú sëiti parë quëgui'in; bëru'u rall të parë gunë rall recibir lë'e lliguë iurë guëdchíni' lidchi sa'a.

² Ga'i lliguëna'a na tuntë, adë rúnëdi'i rall guëquëll, perë ga'i ra lliguëna'a na rall listë.

³ Ra lliguëna'a tuntë bia'a rall lámpara shtë rall perë adë biá'adi'i rall sëiti parë tsadzé lámpara.

⁴ Perë ra lliguëna'a listë bia'a rall bëtéi sëiti nu gadzé ra lámpara.

⁵ Lë'e lliguë gac ldë'e parë guëdchínill; iurní mbëca'ldë bëdchini lu ra lliguëna'a. Por fin lë'e rall gu'të ga'si.

⁶ Iurní cumë ziquë guëruledë gue'lë, bini rall tubi naguni'i fuertë: "Hia lë'e lliguë ze'dë. Gulë bëru'u të parë gunë të recibir lë'e lliguë."

⁷ Grëtë' lliguëna'a guashtë rall parë bënë rall preparar lámpara shtë rall.

⁸ Hia zëga'i ra naná tuntë repi rall lu zëga'i naná listë: "Denú du'pë sëiti purquë lë'e lámpara shtënë na'a guëaldin".

⁹ Perë lliguëna'a naná listë bëquebi ra'i: "Aquëdi'i, purquë iurní guëbidchi sëiti shtënë na'a. Parë lë'e të adë gáldëdi'in; mejurë gulë tsaca'a sëiti catë rduhin. Gulë tsasí'ihin të parë iurní napë tēhin."

¹⁰ Perë mientras ga'i na'a guasi'i rall sëiti, lë'e lliguë be'dë guëzé. Ra lliguëna'a naná preparadë guatënú rall lliguë lu sa'a. Iurní bē'au rua' puertë.

¹¹ Despuësë bëdchini ra zëga'i lliguëna'a; iurní guni'i rall: "Dadë, bëshalë puertë".

¹² Perë naná shtënë hui'u bëquebi: "Guldía rnia'a de quë adë guënëdia'a lë'e të".

¹³ Iurní Jesús repi:

—Gulë gac preparadë. Gulë gac nasini purquë adë rac bé'adi'i të pë dzë, ni pë iurë guëdchini nguiu nabëshe'ldë Dios.

Comparaciuni shtë dumí

¹⁴ 'Lugar catë rnibë'a Dios nu tiempë gunë më juzguë ra mënë, na ziquë tubi nguiu naguzia'a parë stubi naciuni. Guna'bë nguiu ni ra shmúzëll. Bé'nëll incarguë shtumill lu ra muzë ni.

¹⁵ 'Tubi de lë'e ra muzë bédë'ëll ga'i mili bëllë. Stúbill cua'a chupë mili dumí. Stúbill cua'a tubi mili bëllë, según narac cadë tubi rall. Iurní lë'e nguiu ni guzia'a viajë.

16 Hia lë'ë muzë nabë'në recibir ga'i mili bëllë, lueguë bë'nëll neguci con dumí. Bë'nëll gan stubi zëga'i mili bëllë de guëc ra nabë'nëll recibir.

17 Mizmë manëre ni nabë'në recibir chupë mili bëllë, bë'nëll gan stubi chupë mili más.

18 Perë el quë nabë'në recibir tubi mili bëllë, bëcá'chill dumí shtë lamë. Guatánill tubi guëru catë guacá'chill dumí.

19 'Hia llëru'bë tiempë gudëdë; bëabrí lamë shtë muzë ni. Iurní guzublú guna'bë lamë shcuendë dumí.

20 Primëre bédchini nabë'në recibir ga'i mili bëllë. Bë'nëll intriegu lu shlámëll stubi zëga'i mili. Répill: "Dadë, lë'ë ga'i mili nabë'në el cuahia ndë'ë; perë guná, stubi zëga'i mili bëna gan subre guëc ga'i mili".

21 Lë'ë lamë repi: "Bien nahin; lë'ël nal tubi muzë za'quë. Rac bë'ahia gúnëll lo quë narac shtua'a. Hia quë lë'ël bë'nëll bien de lo du'pë, guënehia másru'u cusë za'quë të guë nibë'al. Guaté; bëquitë ldú'ul con na."

22 Despuësë bédchini stubi muzë nabë'në recibir chupë mili bëllë. Répill lu lamë: "Dadë, bëné'el chupë mili bëllë cuahia; lë'ë ndë'ë. Perë chupë mili bëllë más bëna gan subre guëc chupë mili."

23 Lë'ë lamë repi: "Bien nahin. Nal tubi muzë za'quë. Napa confiansë lë'ël. Hia quë lë'ël nal muzë za'quë de lo du'pë nabëna incarguë guiá'al; bë'nëll gan más. Guaté; bëquitënú ldú'ul na."

24 Perë iurë bédchini muzë nabë'në recibir tubi mili bëllë, repill lu shlámëll: "Dadë, nanéa quë lë'ël nal tubi nguü naná rzac zi muzë. Rcá'al cusechë catë adë bëcabnídi'il, nu rtéal catë adë bëté'tsëdi'il bë'dchi.

25 Por ni bëdzëba; guaca'cha shumil la'ni guü'u perë iurne' lë'ë shtë'nëll ndë'ë."

26 Lë'ë lamë bëquebi: "Muzë mal nal, nu nabëchil. Rní'il de de quë rc-ahia cusechë catë adë rcabnídia'a, nu rtéahia catë adë rté'tsëdia'a bë'dchi.

27 Por ni niagutël dumí lu bancu parë iurná nihuna recibir shini dumí lo quë narunë tucara."

28 Iurní repi lamë lu ra narëta' nga'li: "Gulë bédchisú mili bëllë de muzë mal nu bédë'ëin ca'a naná bë'në recibir chi'i mili.

29 Si talë guëquë diaguë të bien, Dios guëne'e më más shti'dzë më parë lë'ë të perë si talë rúnëdi'il cuendë shti'dza, guëdchisú më llni narní'il nápël.

30 Nu lë'ë muzë mal, gulë bëtia'a lë'ëll tëchi fuërë catë nacahi, catë gu'në mënë nu rchushí lai' rall."

Juici shtë ra naciuni

31 'Iurë lë'ë nguü nabëshe'ldë Dios guëdchini' stubi, guëdchini' con llni nu pudërë nu con ra ianglë shtë Dios. Subë më lu trunë shtë'në më con llëru'bë pudërë.

32 Ra mënë shtë grë naciuni guëdëa rall delantë lu më. Hia lë'ë më cuë më ra mënë cumë ziquë rbë vëquërë ra lli'li con ra chivë.

33 Cue'e za'quë më ra më za'quë nagulé Dios ziquë lli'li ladë ldi shtë'në më, nu ra më mal, ra nagualdídi'i ldu'i lë'ë më, cue rall ladë rubësë.

34 Iurní lë'ë rëy guëni'i lu naquëbezë ladë ldi: "Gulë te'e guëdchini të lua, lë'ë të el quë naná gulë Shtada. Gulë bë'në recibir lugar za'quë naná preparadë parë lë'ë të dizdë Dios bëcueshtë guë'dchiliu.

35 Pues bëldí'ana, nu lë'ë të bëne'e të nagudáuha. Gubidcha, nu bëne'e të nabia'. Guca ziquë më zitu, nu lë'ë të bëne'e të catë gu'të ga'sia.

36 Bë'në faltë shaba perë bëne'e të lo quë nabëqui'nia. Guc llú'uhia; bidë guëná të na; guahia lachigui'bë, nu be'dë guëná të na."

37 Iurní lë'ë ra naná justë guëni'i rall lu më: "Dadë, ¿guc guná na'a lul; bëldiá'nëll, nu bëne'e na'a nagaul? ¿Guc guná na'a gubídchil, nu bëne'e na'a nabii'l?

38 ¿Guc guná na'a lul ziquë më zitu, nu bëne'e na'a catë guquërdëll? ¿Guc guná na'a bë'në faltë shábël, nu bëne'e ná'ahin?

³⁹ ¿Guc guná na'a guc llú'ul u gual lachigui'bë, nu be'dë guená na'a lë'ël?"

⁴⁰ Iurní rëy guëquebi: "Guldía rnia'a, grëtë' lo quë nabë'në të por tubi ra bëcha namás mitu'në, ziquë bë'në të tratë grë ra shmëna hashtë el quë namás lasáquëdi'i, pues mizme na bë'në të tratë".

⁴¹ Iurní lë'ë rëy guepi lu naná rëta' ladë rubësë: "Gulë guabsú lua, lë'ë të hia nanudë të parë gabildi. Tsa të lu be'lë nanápëdi'i fin, preparadë parë mëdzabë nu parë ra ianglë shtënell.

⁴² Pues bëldí'ana perë adë bënë'edi'i të nagudáuha. Gubidcha perë adë bënë'edi'i të nabia'.

⁴³ Guca ziquë më zitu perë adë bënë'edi'i të catë naquërela. Runë faltë shaba perë lë'ë të adë bënë'edi'i të niétiquë. Guc llú'uhia; guahia lachigui'bë perë adë be'dë guénádi'i të na." Iurní lë'ë ra më mal guepi rall:

⁴⁴ "Dadë, ¿guc guná na'a bëldí'anël u gubídchil u ziquë më zitu u bë'në faltë shábël u guc llú'ul u gual lachigui'bë, nu adë chu be'dë guénádi'i lë'ël?"

⁴⁵ Lë'ë rëy guëquebi iurní: "Guldía rnia'a, manërë mal bë'në të tratë shmëna naná más humildë, zni bë'në të tratë mizme na".

⁴⁶ Lueguë iurní lë'ë ra nguui guzia'a rall lu cashtigu nanápëdi'i fin perë grëtë' naná tubldí shcuéndi' lu Dios, guzia'a rai' gube'e catë cabezë Dios catë nídi'i fin.

26

Quëguili mënë mudë parë guëna'zi rall Jesús

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Iurë Jesús gualú biadi'dzë më grëtë' ra cusë ni, repi më lu ra shini gusë'dë më:

² —Lë'ë të hia rac bë'a të dentrë de chupë dzë shtë laní Pascu, lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios gac intriégui' guia'a mënë mal nu gac crucificári'.

³ Tiempë dzë ni ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy nu ra më

gushë entrë ra israelitë, bédëa rall lu rualdëa' shtë palaci shtë Caifás, jefë shtë ra bëshuzi.

⁴ Nga'li bëntsa'u rall tubi tratë parë guëna'zi rall Jesús con di'dzë bishi parë quini rall lë'ë më

⁵ perë guni'i lu sa' rall:

—Lëdi la'ni dzë laní parë adë guëdzátsudi'i ra mënë.

Tubi na'a nabëte'bi sëiti nashi guëc Jesús

(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶ Jesús nanú Betania lidchi Simón el quë naguc llu'u ládi'.

⁷ Iurní guabi'guë tubi na'a; nuá'all tubi bëtéi guë'ë shtë sëiti nashi nu nalé lasaquë sëiti ni. Iurë quëbezë Jesús lu mellë, lë'ë na'a ni bëté'bi' sëiti guëc Jesús.

⁸ Iurë lë'ë ra shini gusë'dë më guná rai' pë bë'në na'a, bëldé rai' nu guzublú guni'i rai':

—¿Pëzielú bë'në na'a rë' desperdici sëiti nashi guëc më?

⁹ purquë bien niatuu' na'a sëiti por zihani dumí nu niadé'ëll dumí ca'a ra prubi.

¹⁰ Perë guc bë'a Jesús shgabë rai' nu guni'i më:

—¿Pëzielú cagni'i të cuntrë na'a rë'? El quë nabé'ni' nahin tubi cusë za'quë parë na.

¹¹ Pues ra prubi guëdubi tiempë quëbezënú rall lë'ë të perë na lëdë guëdubi tiempëdi'i quëbezënúa të.

¹² Lo quë nabë'në na'a nabëte'bi sëiti guëdubi cuerpë shtëna, bé'ni' parë gac preparar iurë gatia nu guëga'cha.

¹³ Guldía rnia'a, guëdubi lugar catë guadi'dzë ra mënë diza'quë guëdubi guë'dchiliu, guadi'dzë ra mënë lo quë nabë'në na'a rë'. Guëagná ldu'u mënë lo quë nabé'ni'.

Judas bë'në prometer gúnëll in-triégu Jesús

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴ Iurní tubi naná chí'bë chupë poshtë nabërlé Judas Iscariote, guagní'ill lu ra jëfë shtë ra bëshuzi

15 nu répill:

—¿Blac guëne'e të talë guna intriegu Jesús guia'a të?

Iurní lë'ë rall gudilli rall galdë bi chi bëllë bédchichi.

16 Dizdë iurní Judas gudílll manëre parë gúnëll intriegu lë'ë më guia'a ra contrari shtë më.

La Santa Cena

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

17 Primëre dzë shtë laní naráu mënë guetështildi sin levadurë, ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu më nu guna'bë di'dzë rai':

—¿Ca lu rac shtú'ul guëdë'në na'a preparar shtse shtë Pascu; guëdáuha'a?

18 Jesús repi:

—Gulë tsa tubi ciudá lidchi tubi nguii nu gulë guchi: "Lë'ë mësë guni'i zndë'ë: Hia lë'ë iurë zia guëdchini. Lídchil guna laní Pascu con ra shini gusë'da."

19 Ra shini gusë'dë më bë'në rai' cumë ziquë gunibë'a Jesús. Bë'në rai' preparar shtse shtë Pascu.

20 Iurë lë'ë gue'lë gu', quëbezënú Jesús lë'ë chi'bë chupë shini gusë'dë më lu mellë.

21 Mientras caniháu rai', repi më:

—Guldía rnia'a, tubi de lë'ë të gunë të intriegu na.

22 Iurní lë'ë rai' guzublú riá ldu'u rai' demasiadë; guna'bë di'dzë rai' tubi por tubi:

—Dadë ¿ni mudë guna intriegu lé'ël?

23 Jesús repi:

—El quë naraunú na la'ni el mizmë platë, ni lë'ë nagunë intriegu na.

24 Lë'ë nguii nabëshe'ldë Dios guzia'a parë nezë según narni'i Sagradas Escrituras, perë prubi de lë'ë nguii el quë nagunë intriegu na. Mejurë adë niálëdi'i nguii ni.

25 Iurní lë'ë Judas, lë'ë traidor, guni'i:

—Mësë ¿ni mudë na guna intriegu lé'ël?

Jesús bëquebi:

—Aha', lé'ël la la'.

26 Mientras quëhaunú Jesús lë'ë rai', guna'zi më guetështildi nu bédë'ë më graci lu Dios. Despuësë de bëshullë mëhin, bédë'ë më guetështildi cua'a ra shini gusë'dë më; nu repi më:

—Gulë gau ndë'ë; ndë'ë lë'ë shcuerpa.

27 Iurní guna'zi më copë. Bédë'ë më graci lu Dios nu bédë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Repi më:

—Gulë bi'i grëtë' të copë rë';

28 ndë'ë lë'ë shrëna narunë sellar tëtë cubi purquë nahin tubi favurë parë cantidá mënë; bëllë'ë rënë ni parë perdunë shtë ra duldë.

29 Perë rnia'a, hiadë guëbrídi'i gunúhia lë'ë të juguë shtë uvë rë' hashtë dzë naná guëbezënúhia lë'ë të gube'e. Iurní guhia vini cubi lu gube'e catë rnibë'a Shtada.

Guni'i Jesús gunë Pedro negar lë'ë më

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

30 Despuësë de quëhu'ldë rai' tubi cantë, iurní gua rai' lu dani shtë Olivos.

31 Iurní Jesús repi:

—Grëtë' të guëtú lu të de na nu guësëa'në të na gue'lë ne' purquë rni'i la'ni Sagradas Escrituras: "Tsatinia lë'ë vëquërë; hia ra lli'li guërë'tsë".

32 Perë despuësë iurë tsashtëa ladi ra tégulë, tsahia delantë lu të hashtë Galilea.

33 Iurní Pedro bëquebi:

—Aunquë nilë grëtë' rai' guësëa'në rai' lé'ël, perë na jamás adë guësëa'nëdia'a lé'ël.

34 Jesús repi:

—Guldía rnia'a, mizmë gue'lë ne' antsë lë'ë gay guëllidchí, lé'ël gúnë negar na tsunë vultë.

35 Perë Pedro repi:

—Masiá quini mënë na, adë gúnëdia'a negar lé'ël.

Grë ra shini gusë'dë më guni'i rai' lo mizmë.

Biadi'dzënú mē Dios la'ni Getsemani

(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

³⁶ Iurní Jesús bēdchini con ra shini gusē'dē mē tubi lugar lē Getsemaní. Repi mē lu rai':

—Gulē guzubē ndē'ē mientras tsahia ndē. Guadi'dzënúa Dios.

³⁷ Iurní bia'a mē Pedro nu ra shini Zebedeo; guzublú riá ldu'u mē; guasēnú ldu'u mē.

³⁸ Gunj'i mē:

—Nalē rbini la'ni ldua'a por tristē shtē galguti. Gulē cuezē ndē'ē nu gulē cue nasini con na.

³⁹ Gua Jesús stu'pē delantē. Bēzullibi mē nu bēa'chi guēc mē hashtë lu guiu'u. Iurní bē'nē mē orar lu Dios; répi':

—Dadē shtēna, si talē nahin posiblē bēlá na lu sufrimientē rē', perē adē gáquēdi'in según lo quē narac shtua'a sino según voluntá shténēl.

⁴⁰ Iurní bēabrí mē catē cabezē ra shini gusē'dē mē. Bēdzēlē mē lē'ē rai' naga'si rai'. Iurní repi mē lu Pedro:

—¿Pē adē gáquēdi'i cue nasini tē du'pē tiempē, ni siquierē tubi iurē?

⁴¹ Gulē bētē'tsē mbēca'ldē; gulē cue nasini nu gulē guna'bē lu Dios parē adē ldáquēdi'i tē lu prēbē shtē mēdzabē. Ldu'u tē rni'i, niá; perē shcuerpē tē adē nídi'i fuersē.

⁴² Hia narrupē zia'a mē; guaguē'nē mē orar zndē'ē:

—Dadē, si talē na imposiblē tsalú vasē shtē sufrimientē, bē'nin según voluntá shténēl.

⁴³ Iurní bēabrí mē stubi; bēdzēlē mē ra shini gusē'dē mē hia naga'si rai' purquē nalē bēdchini mbēca'ldē lu rai'.

⁴⁴ Iurní bēsēa'nē mē lē'ē rai'; zia'a mē; bē'nē mē orar stubi natsunē vēsē. Gunj'i mē mizme di'dzē ni.

⁴⁵ Bēabrí mē catē rēta' ra shini gusē'dē mē; repi mē:

—Iurnē' sí, gulē guēga'si; gulē tsa descansē. Hia lē'ē iurē bēga'a de quē lē'ē nguiu nabēshe'ldē Dios, gac intriégui' guia'a ra nanapē zihani duldē.

⁴⁶ Gulē tsasuldí; gulē cha purquē hia el quē nangunē intriegu na zé'dēll.

Bia'a ra mēnē Jesús ziquē nguba'nē

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Nianá quēadi'dzē Jesús, bēdchini Judas naná de chi'bē chupē shini gusē'dē mē; ze'dēnull cantidá mēnē nanua'a spadē nu hiaguē. Ze'dē rall por partē shtē ra jēfē shtē ra bēshuzi nu ra mē gushē shtē guē'dchi.

⁴⁸ Judas lē'ē traidor, bēdē'ēll tubi sēñi; répill:

—El quē naguna saludar, tsagruahia lē'ēll; gulē bia'a nguiu ni prēsi.

⁴⁹ Iurní guabi'guē Judas lu Jesús nu répill:

—Shtsanē, Mēsē.

Nu bētsagrua'll lē'ē mē.

⁵⁰ Jesús gunj'i lu Judas:

—¿Pē zé'dēl? amigu.

Iurní guabi'guē ra mēnē nu guna'zi rall lē'ē Jesús. Bia'a rall lē'ē mē prēsi.

⁵¹ Mizmē iurní tubi sa' Jesús gulú spadē; bēchúgui' diaguē ladē ldi muzē shtē jēfē shtē bēshuzi.

⁵² Iurní Jesús repi:

—Gulútsa'u spadē shténēl shlu-garin purquē grētē' el quē narguini con spadē, zní gati rall con spadē.

⁵³ ¿Pēllē adē rac bē'al zac guēna'ba lu Shtada nu guēshe'ldē mē mizme iurnē' más quē chi'bē chupē grupē ianglē, chi'i mili cadē grupē tē gunē rai' compa'ni na?

⁵⁴ Perē si talē gaquin zní ¿lla gac cumplir Sagradas Escrituras narni' napē quē gaquin zní?

⁵⁵ Iurní Jesús repi lu ra mēnē:

—Be'dē guēdchini tē con spadē nu hiaguē parē guēna'zi tē na cumē ziquē tubi nguba'nē. Grētē' dzē gulezēnúa lē'ē tē. Cagluá'ahia lē'ē tē la'ni iádu'u shténē tē perē nunquē adē guná'zidi'i tē na prēsi.

⁵⁶ Perē ndē'ē quēhac parē gac cumplir lo quē nabēquē'ē muzē shtē Dios guahietē la'ni Sagradas Escrituras:

Iurní ra shini gusē'dē mē bēsa'nē rai' lē'ē mē. Bēllu'nē rai'.

Zuga'a Jesús lu Junta Suprema
(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71;
Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Ra naguna'zi lë'ë Jesús prësi, bia'a rall lë'ë më lu Caifás, jëfë principal shtë ra bëshuzi. Nu rëta' ra mëse shtë lëy nu ra më gushë nabëdëa nga'li.

⁵⁸ Guanaldë Pedro zitu hashtë ru-aldëa' shtë lidchi bëshuzi principal. Guaté Pedro nga'li; guzubënú Pedro ra soliar të parë guenáhi' nia'a lla tsalú shcuendë Jesús.

⁵⁹ Ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mënë gushë nu grë ra Junta Suprema, quëguili rall manërë parë gunë rall acusar lë'ë më aunquë nilë nahin cusë falsë parë gac condenar Jesús lu galguti.

⁶⁰ Perë adë bëdzëlëdi'i rall prëbë aunquë nilë zihani testigu falsë guni'i rall bishi cuntrë lë'ë më. Por fin bëdchini bëldá testigu falsë

⁶¹ naná repi:

—Lë'ë nguui rë' guni'i: “Zac guëchilia iádu'u shtë Dios nu guëabrí guëldishtëhia iádu'u entrë tsunë dzë”.

⁶² Iurní jëfë shtë ra bëshuzi guasuldí nu répill lu Jesús:

—¿Pë adë rquëbidi'il grë ra di'dzë rë'? ¿Pë runë cuntienë lo quë naquëgni'i mënë cuntrë lë'ël?

⁶³ Jesús dchisë náhi'. Iurní lë'ë jëfë shtë bëshuzi repi:

—Por nombre shtë Dios nanabani, quëgnia'a lul, biadi'dzë lu na'a si talë nal Cristo, Shini Dios.

⁶⁴ Jesús repi:

—Ni nahia, cumë ziquë cagní'il. Nu zac rnia'a lu të guená të lu Shini Dios; quëbézi' ladë ldi shtë Dios, el quë narnibë'a grëtë' cusë. Nu guená të lua; guëdchinia la'ni shcahi shtë gube'e.

⁶⁵ Iurní lë'ë jëfë shtë bëshuzi bëche'zë shábëll cumë ziquë tubi sñi de quë adë rëuu'di'i ldú'ull lo quë naguni'i Jesús. Bëldëll. Répill:

—Hia nguui rë' bë'nëll ofender Dios con di'dzë nabëru'u rua'll. ¿Pë

nicidá nápa'a de más testigu? Mizmë lë'ë të bini të di'dzë mal naquëgni'ill.

⁶⁶ ¿Pë rni'i ldu'u të?

Guni'i rall:

—Runë tucarë gati nguui rë'.

⁶⁷ Iurní bëchi'bë shënë rall lu më nu bëdë'ë rall galné guëc më. Stúbill gulubé lu më

⁶⁸ nu guni'i rall:

—Lë'ël nal Cristo; bë'në divini chu gudini lë'ël.

Pedro bë'në negar Jesús

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62;
Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Mientras zu Pedro rualdëa, tubi criadë guabí'guëll lu Pedro nu répill:

—Lë'ël zuga'anul Jesús, më Galilea.

⁷⁰ Perë Pedro bë'në negar delantë lu grë mënë. Répi':

—Adë rac bé'adia'a pë cagní'il.

⁷¹ Iurní Pedro ziagrú'ui' rua' nezë. Iurë guná stubi criadë lu Pedro, guní'ill lu ra mënë narëta' nga'li:

—Nu nguui rë' rzënú Jesús më Nazaret.

⁷² Stubj vësë más Pedro bë'në negar nu bë'ni' jurar lu Dios:

—Adë guënëdia'a nguui ni.

⁷³ Du'psë zia'a, iurní mënë nazuga'a nga'li guabi'guë rall lu Pedro nu guni'i rall:

—Verdá nal shmënë Jesús purquë ruadí'dzël ziquë mënë galileo.

⁷⁴ Iurní guzublú Pedro; bë'ni' jurar; répi':

—Adë guënëdia'a nguui ni. Gunë Dios cashtigu na si talë adë ruadí'dzëdia'a verdá.

Mizmë iurní bëllidchí gay.

⁷⁵ Iurní bëagná ldu'u Pedro lo quë naguni'i Jesús: “Antsë guëllidchí gay, gúnël negar na tsunë vueltë”. Iurní bëru'u Pedro nu nalé bí'ni'.

27

Bia'a ra mënë lë'ë Jesús lu Pilato

(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

¹ Iurë brëgue'lë grëtë' ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra më gushë shtë ra israelitë, guc rall de acuerdë nu

bëntsa'u rall tubi tratë parë quini rall Jesús.

² Bëldi'bi rall lë'ë më; bia'a rall lë'ë më parë guaguë'në rall intriegu lë'ë më lu Poncio Pilato gubernadurë.

Guti Judas

³ Iurë Judas el quë nabë'në intriegu Jesús, bédë'ëll cuendë de quë nacondenárëll, gubini ldú'ull. Bëdchigrëll galdë bi chi bëllë bédchichi parë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra më gushë,

⁴ répill:

—Na bëna duldë. Bëna intriegu lë'ë më rë' lu galguti nu nápëdi'i duldë.

Perë lë'ë rall bëquebi rall:

—Parë ni'i, çpë runë importë na'a? Shcuéndël ni'i.

⁵ Iurní Judas bëquëldí dumí la'ni iádu'u. Guziá'all. guagzé'bill lë'ëll lu hiaguë.

⁶ Ra jëfë shtë ra bëshuzi bëtëá rall dumí nu repi rall:

—Adë chu guëtiá'adi'i dumí rë' la'ni cajë shtë ofrendë purquë nahin proibë según lëy shtë Dios. Nahin präci nabëtuu' Judas lë'ë Jesús parë galguti.

⁷ Iurní guc rall de acuerdë parë guëzi'i rall tubi ldë guiu'u con dumí ni. Bëruélé lachi ni: Lachi shtë el quë Naguctsa'u Trashtë. Lachi ni na catë guëga'chi ra më zitu.

⁸ Por ni bëruélé lachi ni hashtë iurnë; Lachi Catë Bëllë'ë Rënë.

⁹ Zni guc cumplir lo quë naguni'i Jeremías: “Guna'zi rall galdë bi chi bëllë bédchichi, präci nabë'në më israelitë tratë lë'ë më.

¹⁰ Con dumí guzi'i rall tubi lachi shtë el quë naguctsa'u trashtë. Zni gunibë'a Dadë Dios.”

Pilato guna'bë dí'dzëll lu Jesús

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ Bia'a rall Jesús lu gubernadurë; guna'bë dí'dzëll lu më:

—ÇPë lë'ë nal rëy shtë ra më israelitë?

Jesús repi:

—Zni nahin cumë ziquë quëgni'il.

¹² Ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mënë gushë, bédchi'bë rall demandë

cuntrë Jesús perë Jesús adë pë bëquëbidi'i.

¹³ Iurní Pilato repi:

—ÇPë adë rínidi'il lo quë naquëgni'i ra mënë cuntrë lë'ëll?

¹⁴ Perë Jesús adë bëquëbidi'i më de manërë lë'ë gubernadurë guasë ldú'ull iurní nu adë guc bë'adi'ill pë gúnëll.

Guni'i ra mënë gati Jesús

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16)

¹⁵ Durantë dzë shtë laní, lë'ë gubernadurë napë custumbrë guëldá'all tubi präsi, el quë narac shtu'u ra mënë gápëll libertá.

¹⁶ Nanú tubi präsi namás më dushë, lë Barrabás.

¹⁷ Iurë lë'ë rall bédëá rall nga'li, Pilato guna'bë di'dzë:

—ÇGuadë narac shtu'u të guëdë'a libertá, Barrabás u Jesús nabëruélé Cristo?

¹⁸ Pilato bédë'ë cuendë de quë rldënú rall Jesús nu mbidi na rall; por ni bënë rall intriegu lë'ë më.

¹⁹ Mientras Pilato zúbëga'a catë rúnëll juzguë, lë'ë tse'lë Pilato gunibë'a naganú rsunë: “Adë riutëdi'il con nguü rë' purquë më za'quë náhi'; ne' gue'lë guni'i shca'lda tubi mbëca'ldë dushë de lë'ë më. Adë gurëdchidi'i ldua'a.”

²⁰ Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu më gushë guni'inú rall mënë parë guëna'bë rall libertá parë Barrabás nu guëna'bë rall gati Jesús.

²¹ Lë'ë gubernadurë guna'bë di'dzë stubi; répill:

—ÇGuadë de chupë ra mënë rë' rac shtu'u të guëdë'a libertá?

Lë'ë rall bëquebi:

—Barrabás.

²² Pilato guna'bë di'dzë iurní:

—ÇPë rac shtu'u të guna con Jesús? el quë nabëruélé Cristo.

Grëtë' rall guni'i rall:

—Quëll lu cruz.

²³ Iurní Pilato guni'i:

—ÇPë mal bë'nëll?

Perë lë'ë rall bëabré gurushtiá rall:

—Quëll lu cruz.

24 Iurní Pilato guná hiadë nídi'i mudë lla gúnëll sino quë másru'u ziadälë mënë nu rdzatsu mënë. Iurní gunibë'a Pilato nisë, tsati guiá'all ziquë tubi sēñi de quë nápēdi'll faltë por galguti shtë Jesús. Gudíbill guiá'all; guní'll:

—Nádia'a responsablë por galguti shtë nguiu rë' purquë nápēdi'i' faltë. Shcuendë tē na ndë'ë.

25 Grëtë' ra mënë bëquebi:

—Lë'ë na'a con shini na'a, na na'a responsablë por galguti shtë nguiu rë'.

26 Iurní Pilato bēdē'ëll libertá Barrabás. Lueguë gunibë'all guēdia'a mē galné, nu bē'nē Pilato intriegu lē'ë mē parë gac crucificar mē.

27 Iurní ra suldadë shtë gubernadurë, bia'a rall lē'ë Jesús la'ni palaci nu bēdēá grëtë' suldadë alreduerë lē'ë mē.

28 Gulú rall shabë mē tē parë guëgacu rall stubi lari guindë lē'ë mē.

29 Bëzu'bë rall tubi corunë shtë guitsë guëc mē. Bēdē'ë rall tubi varë ca'a mē parë gu' guia'a ladë ldi mē. Iurní bëzullibi rall delantë lu mē nu bē'nē rall burnë; guni'i rall:

—Guëbani Rëy shtë mē israelitë.

30 Nu bëchi'bë shēnë rall lu mē nu guna'zi rall varë parë rdë'ë rall galné guëc mē.

31 Despuësë de quëhunë rall burnë zni, bēdchisú rall lari guindë. Bēdē'ë rall shabë mē, gutë mē stubi. Iurní bia'a rall lē'ë mē parë gac crucificar mē.

Bëquë'ë rall lē'ë mē lu cruz

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

32 Hia ziagru'u mē parë ziazú mē rua' guë'dchi, bēdza'guëlu rall tubi nguiu, mē Cirene nalë Simón. Iurní gunibë'a ra suldadë parë gua'a Simón cruz shtë Jesús.

33 Zni bēdchini rall tubi lugar nalë Gólgota narunë cuntienë, Lugar shtë Calavera.

34 Nga'li bēdē'ë rall vini naná mescladë con naldá. Bi'i'di'i mēhin, nadë más bē'nē mē prëbëhin.

35 Hia iurë gualú bē'nē rall crucificar lē'ë mē, ra suldadë gudchitë rall dado parë gudi'dzë rall shabë mē. Zni guc cumplir lo quë naguni'i profetë; "Gudi'dzë rall shaba entrë mizmë lē'ë rall nu gudchitë rall suertë guëc shaba".

36 Iurní guzubë rall nga'li parë gapë rall lē'ë mē.

37 Guia'a guëc Jesús bëquë'ë rall tubi letrërë narni'i pëzielú bē'nē rall condenar lē'ë mē. Letrërë ni rni'i: "Ndë'ë na rëy shtë mënë israelitë. Lëll Jesús."

38 Nu zac chupë nguba'në guc crucificar con lē'ë mē, túbill ladë ldi, stúbill ladë rubësë.

39 Grëtë' nardëdë nga'li, runë rall burnë, rni'bi rall guëc rall;

40 rni'i rall:

—Lë'ëll rni'il cuél iádu'u ru'bë nu dzë tsunë guëabré guëzá'alin; bē'nē salvar mizmë lē'ëll talë nal shini Dios. Bēldaguë lē'ëll lu cruz.

41 Zni zac bē'nē burnë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu mësë shtë lëy con ra fariseo con grë ra mē gushë shtë ciudá. Guni'i lu sa' rall:

42 —Bē'nëll salvar stubi mënë perë el mizmë lē'ëll adë gúnēdi'll gan gúnëll salvar lē'ëll. Si talë nall rëy shtë Israel, pues guëldaguëll lē'ëll lu cruz tē parë tsaldí ldu'u hia'a lē'ëll.

43 Pues rialdí ldu'ull Dios; zuzull nia'a zunë Dios salvar lē'ëll purquë rni'll: "Nahia shini Dios".

44 Hashtë ra mizmë nguba'në naná quënú lē'ë mē lu cruz, bē'nē rall burnë; guni'i rall mizmë di'dzë ni guëc mē.

Guti Jesús

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

45 Iurní guëdubi guë'dchiliu bëcahi dizdë guërudë dzë hashtë rquë tsunë guadze'.

46 Iurní fuertë guni'i Jesús:

—Elí, Elí, lama sabactani. Runë cuntienë di'dzë ni: Dios mio, Dios mio, ¿pëzielú bësá'nël na?

47 Bēldá mënë narëta' nga'li, bini rall lo quë naguni'i mē nu repi rall:

—Cagná'bëll Elías.

⁴⁸ Mizmë iurní tubi de lë'ë rall guagllú'nëll; guagllí'ill tubi spongë nu bëgá'dzëll spongë con vini hi'. Iurní bëzú'bëll spongë guëc tubi varë të parë gu më vini.

⁴⁹ Perë sëbëldá mënë guni'i:

—Cha béza'a; guená hia'a nia zidë Elías të parë guësiéti' lë'ëll lu cruz.

⁵⁰ Iurní stubi vultë guni'i Jesús fuertë; iurní guti më.

⁵¹ Mizmë iurní lë'ë cortinë shtë iádu'u gure'zin; guc chupë ldëhin dizdë guia'a hashtë guetë. Nu lë'ë guédchiliu bëllú. Ra dani gure'zë.

⁵² Ra ba'a bëlla'lë hashtë guashtë zihani tégulë, ra mënë nagualdí ldu'i shti'dzë Dios antsë.

⁵³ Grë ra më rë', bëru'u ra la'ni ba'a nu despuësë de guashtë Jesús ladi ra tégulë, guaté rai' ciudá Jerusalén. Cantidá mënë guná lu mënë ni.

⁵⁴ Iurní lë'ë capitán nu ra nagupë cuerpë shtë Jesús, iurë guná rall llu, nu guná rall cusë naguzac nga'li, nalë bëdzëbë rall; repi lu sa' rall:

—De verdá nguui rë' náhi' shini Dios.

⁵⁵ Cantidá na'a zu rall nga'li; gubi'a rall dizdë zitu. Na'a ni guanaldë rall lë'ë Jesús antsë dizdë Galilea. Bë'në rall compañi lë'ë më.

⁵⁶ Entrë ra na'a ni nanú María Magdalena nu María shni'a Jacobo nu shni'a José. Nu zuga'a shni'a ra shini Zebedeo.

Bëga'chi Jesús

(Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

Lc. 23.50-56;

⁵⁷ Hia iurë riu' gue'lë, bëdchini tubi nguui ricu lë José. Nall më guédchi Arimatea nu zac nall shmënë Jesús.

⁵⁸ José guagnall lë'ë Pilato nu guná'bëi' cuerpë shtë Jesús. Pilato gunibë'a parë guëdë'e mënë cuerpë ca'a José.

⁵⁹ Bia'a José cuerpë shtë mënë nu bëtú'bill cuerpë tubi sabë naquichi.

⁶⁰ Iurní guacá'chi' lë'ë Jesús la'ni tubi ba'a cubi nabëda'ni hia más antsë la'ni guë'ë shtë dani. Despuësë de gualú bëga'chi më, iurní bësë'au

José rua' ba'a con tubi guë'ë ru'bë. Hia iurní zëagzé José.

⁶¹ Nga'li quëbezë María Magdalena nu stubi María, Zúbëga'a rai' rua' ba'a.

Quëhapë suldadë ba'a catë bëga'chi Jesús

⁶² Brëgue'lë stubi dzë, quiere decir despuësë ra preparación shtë dzë narzi'i ldu'u mënë, ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra fariseo, gua rall lu Pilato;

⁶³ guni'i rall:

—Dadë, rëagná ldu'u na'a de quë lë'ë nguui bishi guni'ill iurë nabánill de quë despuësë de tsunë dzë, gac resucitárell ladi ra tégulë.

⁶⁴ Por ni gunibë'a të parë gac segurë ba'a hashtë dzë tsunë të parë tsádi'i ra mënë shtë'nëll gue'lë parë tsaldanë rall cuerpë. Nu despuësë guëni'i rall lu mënë de quë guc resucitar Jesús ladi ra tégulë. Zni lúltimë bishi rë' nahin más peor quë ra bishi naguni'i Jesús antsë.

⁶⁵ Pilato repi:

—Lë'ë të napë të guardë shtë ra suldadë. Gulë tsaguë'në segurë rua' ba'a, mejurë lo quë narac shtu'u të.

⁶⁶ Iurní zia'a rall; bë'në rall segurë rua' ba'a nu bëquë'ë rall tubi sëgi lu guë'ë nanada'u rua' ba'a. Nu bësëa'në rall guardë shtë ra suldadë.

28

Guashtë Jesús ladi ra tégulë

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Iurë dzë narzi'i ldu'u mënë hia gua'a, hia zia grëgue'lë primëre dzë shtë llmalë, María Magdalena nu stubi María, guagná rall rua' ba'a.

² Perë dizdë lueguë bëdchini tubi llu ru'bë lu guédchiliu; lë'ë ianglë shtë Dadë Dios ze'dë de gube'e. Bëdchíni' rua' ba'a. Bëdchisúhi' guë'ë nanada'u rua' ba'a. Nu guzúbi' guëc guë'ë.

³ Nalë rabtsë'ë ianglë ni cumë ziquë nguizi'u. Nu shábi' naquichi cumë ziquë nievë.

⁴ Iurë guná ra suldadë lu llu, iurní bédzëbë rall; bëa'në rall ziquë tubi naguti.

⁵ Iurní lë'ë ianglë guni'i lu ra na'a:

—Adë rdzëbëdi'i të. Na rac bé'ahia de quë quëguili të Jesús, më nacué lu cruz.

⁶ Perë adë nídi'i më ndë'ë. Guc resucitári' cumë guni'i më lu të antsë. Gulë te'e të guená të lugar catë bëca'chi ra mënë lë'ë më.

⁷ Gulë tsa; gulë guchi lu ra shini gusë'dë më quë lë'ë më guti perë guc resucitári'. Nu lë'ë më tsáhi' Galilea antsë guëdchini të ndë. Ndë guená të lu më. Ni na lo quë narnia'a lu të.

⁸ Iurní lë'ë ra na'a nasesë bëru'u rai' rua' ba'a perë nalë bédzëbë rai'. Mizmë tiempë bëquitë ldu'u rai'. Guagllu'në rai' të guëni'inú rai' shini gusë'dë më.

⁹ Mizmë iurní Jesús bëlua'alú më lu ra na'a nu bë'në më saludar lë'ë rall. Iurní guabi'guë ra na'a lu më; bë'në rai' adorar lë'ë më. Gudëdchi rai' guëa' më.

¹⁰ Perë Jesús repi:

—Adë rdzëbëdi'i të. Gulë tsaguë'në visi los de más bëcha të parë tsa rai' Galilea. Ndë guená rai' lua.

Lo quë naguni'i ra suldadë

¹¹ Mientras zëagzé ra na'a, bëldá suldadë shtë guardë gua rall ciudá. Guaguëchi rall lu jëfë shtë ra bëshuzi grëtë' lo quë naguc.

¹² Iurní ra jëfë guagni'i lu ra më gushë parë guc rall de acuerdë; iurní bédë'ë rall zihani dumí cua'a ra suldadë.

¹³ Repi rall:

—Gulë guni'i de quë durantë la'ni gue'lë mientras lë'ë të naga'si të, ra shmënë Jesús bidë ldanë rall cuerpë shtë Jesús.

¹⁴ Talë lë'ë gubernadurë gac bé'all lo quë naguc, lë'ë na'a guëni'inú na'a lë'ë gubernadurë të parë guëzalú na'a grë ra dificultá parë lë'ë të.

¹⁵ Iurní ra suldadë bë'në rall recibir dumí nu guaguë'në rall lo quë naguni'i jëfë shtë ra bëshuzi lu rall.

Bishi ni na lo quë naruadi'dzë ra më israelitë hashtë iurne'.

Jesús bëshe'ldë ra poshtë të guëni'i rai' diza'quë

(Mr. 16.14-18;

Lc. 24.36-49;

Jn. 20.19-23)

¹⁶ Zni guc; ra guëzá chi'bë tubi ra shini gusë'dë më zia'a rai' parë Galilea hashtë tubi dani catë guni'i Jesús.

¹⁷ Iurë guná rai' lu më, bë'në rai' adorar lë'ë më aunquë bëldá rai' bëzá ldu'u rai'. Gualdidi'i ldu'u rai' guashtë më ladi ra tégulë.

¹⁸ Iurní Jesús guabi'gui' lu rai'; repi më:

—Grë pudërë bëne'e Dios parë guëni'bë'ahia gube'e nu guë'dchiliu.

¹⁹ Gulë tsa guëdubi naciuni. Gulë bë'në lë'ë rall shmëna. Gulë bëchu'bë nisë lë'ë rall iurë rialdí ldu'u rall shti'dza. Gulë bëchu'bë nisë lë'ë rall por lë shtënë Dadë Dios, nu por lëa, nu por Espiritu Santo.

²⁰ Gulë bëlua'a të gunë ra mënë cumplir grë di'dzë nagunibë'ahia lë'ë të. Nu gulë bédë'ë cuendë de quë na quëbezënúa lë'ë të grëtë' dzë hashtë fin shtë guë'dchiliu. Amén.

Diza'quë según San Marcos

Juan Bautista

(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

¹ Zndë'ë guzublú diza'quë shtë Jesucristo, shini Dios.

² Guzubluhin según nabëquë'ë Isaías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëquë'ë Isaías shtidzë Dios narni'i shcuendë Jesucristo: Gulë guná, guëshe'lda tubi shmuza naguëni'i por na delantë lul.

Lé'i' gúni' preparar ldu'u mënë antsë tsagni'inul lë'ë rall.

³ Mënë ni guëni'i' lu tubi shlatë ru'bë. Fuertë guëni'i' parë guini grë mënë shti'dzi'. Guëni'i' lu ra mënë: "Gulë bë'në preparar la'ni ldu'u të ziquë nezë ldi të parë iurë guëdchini Dadë".

⁴ Por ni Juan bëchu'bë nísí'; lugar ni adë nídi'i mënë catë naquë guëë'gu Jordán. Guni'inúhi' lë'ë ra mënë chubë nisë rall ziquë sëni de quë runë nadzë'ë rall mudë nanabani rall nu guëabré ldu'u rall con Dios parë gunë Dios perdunë duldë shtë rall.

⁵ Grëtë' ra mënë shtë regiuni Judea nu ra më Jerusalén bédchini rall lu Juan parë chubë nisë rall. Iurë bëshu'bë duldë rall lu Dios, iurní Juan bëchu'bë nísí' lë'ë ra mënë la'ni guëë'gu Jordán.

⁶ Nacu Juan tubi lari nanactsa'u con guitsë ladi camellë nu lli'i lá'ni' tubldë gui'di. Ráuhi' shanchi nu dchini shtë ra mbee'zë lachi.

⁷ Guni'i' Juan shti'dzë Dios lu ra mënë:

—Ze'dë stubi më más lasac quë na. Na adë lasáquëdia'a parë lë'ë më. Ni tubi adë chu nádia'a parë guëshaca du gui'di shtëné shrachi më.

⁸ Na bëchu'bë nisa lë'ë të con nisë perë lë'ë më gunë më stubi cusë namás cusë ru'bë. Guëzunë më ldu'u

të nu guëne'e më Espíritu Santo parë cuesenúhi' la'ni ldu'u të.

Jesús bëriubë nisë

(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

⁹ Gudëdë sëbëldá dzë, iurní bëru'u Jesús guë'dchi Nazaret nanaquë regiuni Galilea. Juan bëchu'bë nísí' lë'ë Jesús la'ni guëë'gu Jordán.

¹⁰ Iurë bëru'u më la'ni nisë, mizmë iurní bëlla'lë lu gube'e hashtë guná më catë quëbezë Dios. Guná më lu Espíritu Santo; bédchini' ziquë tubi palumë parë cuesenúhi' lë'ë më.

¹¹ Nu bëru'u tubi di'dzë nezë lu gube'e naguini'i:

—Ndë'ë lë'ë shinia. Nalé rac shtua'a lé'i'. Nalé rquitë ldua'a rnahia lúhi'.

Niasiguë Satanás lë'ë Jesús

(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

¹² Iurní Espíritu Santo bia'a lë'ë Jesús lu tubi shlatë nezë cu' dani.

¹³ Ndë guquëreldë më cuarenta dzë. Nga'li guc shtu'u mëdzabë Satanás niasiguë lë'ë më parë guëniiti më shnezë më. Guquëreldë më ladi ra ma dushë. Despuësë bédchini ra ianglë parë bë'në raí' sirvë lu më.

Guzublú quëgni'i Jesús diza'quë

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

¹⁴ Despuësë de bëtia'a ra mënë Juan Bautista lachigui'bë, bëabré Jesús regiuni Galilea. Cagni'i më diza'quë shtë Dios.

¹⁵ Repi më:

—Lë'ë tiempë hia guc cumplir; bëga'a iurë parë guëni'bë'a Dios ziquë rëy. Gulë bëabré ldu'u të lu Dios nu gulë tsaldí ldu'u të shti'dzë më.

Guna'bë Jesús tapë nguii narna'zi mbeldë

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

¹⁶ Gudëdë Jesús guëlla' rua' nisë ru'bë nalë Galilea. Guná më lu Simón nu bëchi' Andrés. Cagldaguë raí' guë'shu la'ni nisë. Na raí' pescadurë shtë mbeldë.

¹⁷ Repi më lu raí':

—Gulë gude'e naldë na; na guënehia dchi'ni gunë të. Ziquë na

të pescadurë; guna lë'ë të pescadurë shtë mënë; gue'dënu të mënë lua.

¹⁸ Lueguë bësëa'nëgá rai' guë'shu nu guanaldë rai' lë'ë më.

¹⁹ Gudëdë më stu'pë más delantë; guná më lu Jacobo, lla'në Zebedeo. Guná më lu Juan, bëchi Jacobo. Quëhunë rai' rumiendë guë'shu; zube rai' la'ni barcu shtë rai'.

²⁰ Lueguë Jesús guna'bë lë'ë rai'. Iurní guanaldë rai' lë'ë më. Bësëa'nëgá rai' shtadë rai', Zebedeo; zubënu Zebedeo ra muzë la'ni barcu.

Jesús bënëac tubi nguii nanapë mēdzabë la'ni ldu'ull
(Lc. 4.31-37)

²¹ Guaté rai' guë'dchi Capernaum. Tubi dzë nabëzi'i ldu'u mënë, bëlua'a Jesús lë'ë ra mënë la'ni iádu'u.

²² Guasé ldu'u mënë por lo quë naguni'i Jesús lu rall. Bëlua'a më enesëansë shtëhi' ziquë tubi nanapë pudërë, lédëdi'i ziquë ra mësë narlua'a lëy shtë Moisés.

²³ De repëntë zuga'a tubi nguii la'ni iádu'u. Nanú tubi mēdzabë fier la'ni ldu'u nguii ni; biadí'dzëll guëc lalú. Guni'ill fuertë:

²⁴ —Ja, ¿pë nápël con na? lë'ël Jesús. Guë'dchi shtënël lë Nazaret. ¿Pëllë zé'dël parë guënítil lë'ë na'a? Na nanéa chu nal; nal limpi ldu'ul delantë lu Dios. Bëdchinil de Dios.

²⁵ Jesús guni'i fuertë lu mēdzabë:

—Guitsëgá nu bëru'u de lë'ëll.

²⁶ Iurní lë'ë mēdzabë fier nalë bësé'sëll lë'ë nguii. Gurushtiall; bëru'ull la'ni ldu'u nguii.

²⁷ Grë mënë guasé ldu'u rall. Guni'i lu sa' rall:

—¿Pëllë ndë'ë? ¿Pëllë ldai' cubi rë'? Napë Jesús autoridá hashtë ra mēdzabë rzu'bë diaguë rall shti'dzë Jesús.

²⁸ Por guëdubi nezë shtë Galilea bërë'tsë di'dzë nabë'në Jesús. Nasesë bërë'tsë famë shtë më.

Jesús bënëac suëgrë Simón Pedro
(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

²⁹ Lueguë bëru'u më la'ni iádu'u. Ziazunú më Jacobo nu Juan; bēdchini rai' lidchi Simón nu Andrés.

³⁰ Suëgrë Simón nagá'ai' lu camë; ráquëll shldi ru'bë. Lueguë guni'i ra mënë lu Jesús pë cusë cazac nanë rë'.

³¹ Iurní bēdchini më; guna'zi më guia'a na'a nu bēldishtë më lë'ëll. Guashtëll; lueguë bëru'u shldill. Iurní bē'në na'a ni sirvë lu rai' nagáu rai'.

Bënëac Jesús zihani mënë

(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

³² Mizmë dzë iurë nabëlaguetë ngubidzë, hia guadze', zihani mënë bia'a rai' sa' rai' lu Jesús, ra nanapë galguidzë nu ra nanapë mēdzabë la'ni ldu'u rall.

³³ Grëtë' ra mënë shtë guë'dchi, bëte'e sa' rall rua' hiu'u.

³⁴ Jesús bënëac zihani rall de grë clasë galguidzë. Bëgú më zihani mēdzabë la'ni ldu'u rall. Adë bēdë'di'i më permisi ra mēdzabë parë niani'i rall purquë bēnguë bë'a rall lë'ë më.

Guaglua'a Jesús ra mënë regiuni Galilea

(Lc. 4.42-44)

³⁵ Guashtë më tumpranë nianá nacahi. Zia'a më shlatë catë nidi'i mënë. Ndë guni'inú më Dios, Shtadë më.

³⁶ Iurní lë'ë Simón con ra sáhi' guatili rai' lë'ë më.

³⁷ Iurë bēdzëlë rai' lë'ë më, guni'i rai':

—Zihani mënë ze'dë tili lë'ëll.

³⁸ Guchi më lu rai':

—Cha guiá hia'a ra guë'dchi naquë guëlla'. Guëdia'a di'dzënu hia'a lë'ë rall shti'dzë Dios; parë ni zelda.

³⁹ Iurní gua më grë nezë Galilea; rni'i më diza'quë shtë Dios la'ni iádu'u shtë ra mënë israelitë. Bëgú më mēdzabë la'ni ldu'u ra nanapë mēdzabë.

Bënëac Jesús tubi nguii narac ll'u galguidzë naru'dzë ládi'

(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

⁴⁰ Bidë tubi nguii narac galguidzë naru'dzë ládi'. Bëzullíbill lu më; bé'nëll ruëguë lu më; répill:

—Nápël pudërë; si talë nápël vol-
untá guëzunël ladia; guëaca.

⁴¹ Bëga'a ldu'u Jesús lë'ëll.
Bëdchi'bë më guia'a më guéquëll nu
repi më:

—Rac shtua'a; guëac galguidzë
shtënëll.

⁴² Despuësë de guni'i më ra di'dzë
ni, lueguë lë'ë galguidzë bësa'në
lë'ëll. Bëaquëll.

⁴³ Bë'në më incarguë lull ni tubi
adë chu lu guadí'dzëll. Repi më:

⁴⁴ —Adë chu lu ruadí'dzëdi'il.
Guaglua'a lë'ëll lu bëshuzi. Bë'në
cumplir lo quë naguni'i Moisés.
Bëdë'ë ofrendë lu Dios parë gac
guëdë'ë mënë cuendë de quë hia
bëaquëll.

⁴⁵ Perë iurë zëagzëll, guzublú bi-
adí'dzëll lo quë nabë'në Jesús de
manërë de quë Jesús adë gac më
niadchini më guë'dchi rë' tantë mënë
gulezë rall lë'ë më. Bëa'në më fuërë
shtë guë'dchi catë nídi'i mënë. Zihani
mënë be'dë guëdchini rall lu më de
grë ladë guë'dchi.

2

*Jesús bënëac tubi nguiu narac ll'u
galguidzë llunguë*

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

¹ Gudëdë bëldá dzë, Jesús guaté
stubi vueltë guë'dchi Capernaum.
Bini ra mënë quëreldë më lidchi më.

² Lueguë bëdëá zihani mënë
hashtë gúldëdi'i rua' hui'u niuté ra
mënë. Cagni'i më shti'dzë Dios lu rall.

³ Iurní bidë tapë nguiu; nua'a rall
tubi daa' catë nanú tubi narac gal-
guidzë llunguë.

⁴ Por tantë mënë adë gac niadchin-
inú rall narac ll'u lu më. Iurní
gudidë rall guëc hui'u parë bëldaguë
rall daa' delantë lu më.

⁵ Guná më rialdí ldu'u rall lë'ë më;
iurní repi më lu narac ll'u:

—Dadë, runa perdunë duldë
shtënëll.

⁶ La'ni hui'u rë' zubë bëldá mësë
narlua'a lëy; nalé runë rall llgabë
la'ni ldu'u rall; rni'i rall:

⁷ “¿Pëzielú rni'i Jesús di'dzë rë'?
Nablac rúnëll ofender Dios purquë
sulë Dios napë pudërë gunë më per-
dunë duldë, lëdë núdi'i lë'ëll.”

⁸ Guc bë'a Jesús pë cagni'i rall; repi
më lu rall:

—¿Pëzielú runë të llgabë zni'i?

⁹ ¿Pë más sencigi guënia'a lu narac
llu'u: “Naperdunë duldë shtënëll” u
guënia'a lull: “Guasuldí nu bëagzé”?

¹⁰ Parë gac bë'a të na nahia nguiu
nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu nu
napa pudërë parë guna perdunë
duldë shtë mënë.

Iurní guni'i më lu narac galguidzë
llunguë:

¹¹ —Guashtë nu bëtëá shtaa'l.
Bëagzé lidchil.

¹² Lueguë guashtëll nu bëldísëll
shtaa'll. Bëru'ull lu grë nacabezë
lugar ni. Guasé ldu'u mënë; guni'i
rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Nu
guni'i rall:

—Nunquë lá'adi'i guná hia'a cusë
rë'.

Jesús guna'bë Leví

(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

¹³ Gua Jesús stubi vueltë rua' nisë
ru'bë. Zihani mënë guabi'guë rall lu
më nu bëlua'a më lë'ë rall.

¹⁴ Iurë gudëdë më nezë, guná më
lu Leví, shini Alfeo. Leví zúbëga'a
lu banju catë riatilli mënë impuestë.
Guni'i më lu Leví:

—Gude'e naldë na.

Lueguë guasuldí Leví nu
guanáldëll lë'ë më.

¹⁵ Iurë nanú Jesús lidchi Leví,
zubënú më shini gusë'dë më con
zihani ra narunë cubrë impuestë.
Nu zubë ra pecadurë nanadë runë
cumplir ra custumbrë shtë mënë re-
ligiusë. Zihani mënë guanaldë rall
lë'ë më.

¹⁶ Iurní ra mësë narlua'a lëy con ra
fariseo, guna'bë di'dzë rall lu ra shini
gusë'dë më:

—¿Pëzielú mësë shtë të quëhaunull
ra pecadurë nu con ra narunë cubrë
impuestë?

¹⁷ Bini më lo quë naguni'i rall; repi
më:

—Ra narac llu'u rqui'ni rall tubi ducturë perë el quë nabëraqüedi'i, adë rqui'nidi'll ducturë. Zeldë guëna'ba gac salvar ra mënë mal të guëabri ldu'u rall con Dios; adë zeldë guëna'bëdia'a mënë narni'i mënë za'quë na rall.

Guna'bë di'dzë mënë shcuendë ayunë

(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

¹⁸ Guzac iurë ra shini gusë'dë Juan nu ra shini gusë'dë fariseo bë'në rall ayunë, bëdchini bëldá mënë lu Jesús nu guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú ra shini gusë'dë Juan nu ra shini gusë'dë fariseo quëhunë rall ayunë; adë ráudi'i rall? perë shini gusë'dël rau rall; quëhünëdi'i rall ayunë.

¹⁹ Guni'i Jesús lu rall:

—¿Ni mudë gunë të obligar ra invitatadë shtë sa'a gunë rall ayunë mientras cabezënú lliguë lë'ë rall? Si talë cabezënú lliguë lë'ë rall, adë rúnëdi'i rall ayunë.

²⁰ Perë guëdchini dzë hiadë cuézëdi'i lliguë entrë lë'ë rall; iurní gunë rall ayunë.

²¹ 'Ni tubi chu rúnëdi'i rumiendë lu lari gushë con lari cubi purquë si talë guëguëu'l lari cubi lu lari gushë, más nasesë rche'zë lari cubi lë'ë lari gushë. Iurní más fier rlua'a rumiendë ni.

²² Ni tubi adë rgutsa'u vini cubi la'ni bulsë gui'di gushë. Adë gúnëdi'i gan bulsë gushë lu fuersë shtë vini cubi. Rche'zë vini cubi lë'ë bulsë gushë nu lë'ë vini guëllë'in lu guiu'u. Hia lë'ë bulsë adë rlluí'idi'in. Rqui'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsë cubi.

Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u shtë trigu

(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

²³ Tubi dzë descansë gudëdë Jesús con ra shini gusë'dë më catë nanú trigu. Ra shini gusë'dë më caniashi rai' du'u shtë trigu të gau rai' bë'dchi.

²⁴ Iurní ra fariseo guni'i rall lu Jesús:

—¿Pëzielú runë rall lo quë naná providë quëhunë mieti dzë narzi'i ldu'u mënë?

²⁵ Jesús bëquebi:

—¿Pë adë bi'ldi të lo quë nabë'në David guahietë con ra narianaldë téchi'? Nápëdi'i rai' pë gau rai' nu rldia'në rai'.

²⁶ Guaté David lidchi Dios. Dzë ni Abiatar na jëfë shtë ra bëshuzi. Guna'zi David guetështildi naná sagradë; ni tubi adë chu rau guetështildi ni, sulë niétiquë bëshuzi. Perë David bëdë'ë guetështildi ni cua'a ra nacanaldë lë'i'; gudáu rai'.

²⁷ Nu guni'i më lu ra fariseo:

—Dios bëdë'ë dzë descansë parë bien shtë nguui të guëzi'i ldu'u rai'. Adë bë'nëdi'i Dios formar lë'ë nguui niétiquë parë gunë rall cumplir custrë shtë dzë descansë.

²⁸ Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; napa derechë guëñibë'ahia pë cusë gunë mieti dzë descansë.

3

Tubi nguui nagubidchi guiá'ai'

(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

¹ Guzac tubi dzë narzi'i ldu'u mënë, guaté Jesús la'ni iádu'u. Ndë zuga'a tubi nguui nagubidchi guiá'ai'.

² Quëgl'da'chi ra fariseo lë'ë më, nia zunë më rumëdi dzë descansë parë guëdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ë më.

³ Jesús guni'i lu nguui nagubidchi guiá'ai':

—Gude'e ndë'ë nu guasuldí nga'li.

⁴ Guni'i më lu ra nacaglda'chi:

—Según lëy shtë Dios, ¿pë runë tucarë gunë nguui dzë narzi'i ldu'u mieti? ¿Gunë nguui bien u gunë nguui mal; zúnëll rumëdi nguui u zësá'nëll gati nguui?

Perë lë'ë contrari shtë më adë pë guní'idi'i rall.

⁵ Guná më lu grë rall; bëldë më; gu-laguë tristë la'ni ldu'u më por tantë naguëdchi ldu'u rall. Iurní guni'i më lu nguui narac llu'u:

—Bëldí guiá'al.

Iurní bēldill guiá'all. Lueguē bēac guiá'all.

⁶ Nasesē bēru'u ra fariseo. Guzublú guna'bē di'dzē rall lu ra naná partidē shtë Herodes lla gunē rall parē gati Jesús.

Zihani mēnē bēdēá rua' nisē ru'bē

⁷ Iurní bēru'unú Jesús ra shini gusē'dē mē; bēdchini ra' rua' nisē ru'bē. Guanaldē zihani mēnē shtë regiuni Galilea.

⁸ Iurē bini ra mēnē ra milagrē nabē'nē Jesús, guagná rall lē'ē mē. Mēnē shtë Jerusalén nu mēnē shtë regiuni Idumea nu regiuni Judea, bēdchini rall. Mēnē naquēreldē stubi ladē rua' guē'gu Jordán nu ra mēnē shtë regiuni Tiro nu Sidón bēdchini rall tē guēná rall lu Jesús.

⁹ Por ni gunibē'a Jesús lu ra shini gusē'dē mē gac preparadē tubi barcu lu nisē parē tsu mē la'nin parē adē guētē'edi'i mēnē lē'ē mē.

¹⁰ Zihani mēnē bēdchini purquē antsē bēnēac mē zihani narac ll'u. Iurní grētē' narac ll'u, be'dē guēte'e rall lē'ē mē parē bēga'ldē rall shabē mē.

¹¹ Iurē ra nanapē mēdzabē la'ni ldu'i guná rall lu Jesús, bēzullibi rall lu mē. Gurushtiá rall; guni'i rall:

—Nal lúniquē shini Díos.

¹² Perē Jesús nalē bē'nē mē incarquē lē'ē rall adē guadí'dzēdi'i rall chu na mē.

Bē'nē Jesús nombrar chi'bē chupē shini gusē'dēi'

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

¹³ La'ni ra dzē ni güe'pi Jesús lu dani. Guna'bē mē ra naguc shtu'u mē parē gulezēnú ra' lē'ē mē. Bēdchini ra' lu mē.

¹⁴ Gudili mē chi'bē chupē nguii parē sēnú ra' lē'ē mē nu parē tsagni'inú ra' mēnē shti'dzē Díos.

¹⁵ Bēdē'ē mē pudērē lē'ē ra' parē guēgú ra' mēdzabē la'ni ldu'u mēnē, nu bēdē'ē mē pudērē gunēac ra' narac ll'u.

¹⁶ Zndē'ē lē ra shini gusē'dē mē. Primērē poshtë lē Simón; bēdē'ē mē stubi léhi', Pedro.

¹⁷ Nu bē'nē mē nombrar Jacobo nu Juan; rac bēchi ra'; shtadē ra' lē Zebedeo. Bēdē'ē mē stubi lē ra' parē Juan nu Jacobo naná Boanerges narunē cuntienē shini nguzi'u purquē runē ra' tubi cusē tubi chupēgá.

¹⁸ En seguidē bē'nē mē nombrar Andrés, nu Felipe, nu Bartolomé, nu Mateo, nu Tomás, nu Jacobo naná shini Alfeo. Tambiēn bē'nē mē nombrar Tadeo nu Simón nanapē llēru'bē ánimo parē lēy.

¹⁹ Nu bē'nē mē nombrar Judas Iscariote nabē'nē intriegu lē'ē Jesús más despuēsē.

Guni'i mēnē Jesús napē mēdzabē la'ni ldu'i'

(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10)

Despuēsē de ni, guaté mē lidchi mē.

²⁰ Stubi vultē bēdēá zihani mēnē hashtë adē gúquēdi'i niháu Jesús con ra shini gusē'dēi'.

²¹ Iurní bini shfamili Jesús ra cusē nabē'nē mē; bēdchini ra' parē gua'a ra' lē'ē mē la fuersē purquē rni'i mēnē rac luguē mē.

²² Nu ra mēsē narlua'a lēy bēdchini rall de Jerusalén; guni'i rall:

—Napē Jesús mēdzabē la'ni ldu'i'. Rgull ra mēdzabē por pudērē shtë Beelzebú naná jēfē shtë los de más mēdzabē.

²³ Iurní guna'bē Jesús lē'ē ra mēsē. Guni'i mē tubi comparaciuni lu rall:

—¿Acasē guēgú Satanás mizmē lē'ēll?

²⁴ Si talē guēruldē shmēnē gobiernē rdildi rall cuntrē mizmē gobiernē, tsalú gobiernē.

²⁵ Nu si talē nadivididē tubi famili, guēdchini tiempē tsalú famili ni.

²⁶ Nu zac, si talē Satanás nadivididē mizmē shmēnēll, tsalú pudērē shtēnēll; hia bēga'a fin shtēnēll.

²⁷ 'Ni tubi chu adē gac tsuté lidchi tubi nguii putētē tē parē guēgull pē shtë mē putētē sino quē primērē napē quē guēldí'bill nguii putētē; iurní sí, gūnēll gan guēgull pē shtë nguii ni.

²⁸ 'Guldía rnia'a lu të de quë zac perdunë grë duldë shtë ra nguii nu grëtë' di'dzë narni'i rall cuntrë shini Dios

²⁹ perë si talë guëni'i mënë di'dzë mal cuntrë Espíritu Santo, ni sí, jamás nidi'i perdunë parë nguii ni. Nall culpablë parë guëdubi tiempë; adë nidi'i fin shtënell.

³⁰ Zni guni'i më purquë guni'i ra mënë napë më mëdzabë la'ni ldú'i.

Shni'a nu bëchi Jesús

(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

³¹ Iurní lë'ë shni'a më con ra bëchi', bédchini rai' catë cabezë më. Gulezë rai' tēchi fuërë; bēshe'ldë rai' tubi mënë naguagna'bë lë'ë më.

³² Ra mënë narëta' alreduerë lë'ë më guni'i:

—Lë'ë shni'al nu ra bëchil zuga'a rall tēchi fuërë. Rac shtu'u rall guadi'dzënu rall lë'ël.

³³ Repi më lu ra mënë ni:

—¿Chull na shni'ahia; chull na bëcha?

³⁴ Guná më lu grë ra narëta' alreduerë lë'ë më nu guni'i:

—Ra nazubënu na ndë'ë, ni na shni'ahia nu ni na bëcha

³⁵ purquë grë ra narzu'bë diaguë shti'dzë Dios, ni na bëcha; nall zana; nall shni'ahia.

4

Comparaciuni shtë nacagtë'tsë bë'dchi

(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Stubi vueltë guzublú caglua'a më ra mënë rua' nisë ru'bë. Mënë zihani bédchini rall lu më, por ni guatë më la'ni tubi barcu; guzubë më la'nin lu nisë. Grë mënë cabezë rall rua' nisë lu guiu'u.

² Bëlua'a më lë'ë rall zihani cusë por comparaciuni.

³ Guni'i më:

—Gulë bëqué diaguë.

⁴ Tubi nguii guagtë'tsëll bë'dchi. Du'pë bë'dchi gulaguë lu guiu'u nezë. Iurní lueguë bédchini ra ma'ni; gudáu ma'ni bë'dchi.

⁵ Stu'pë bë'dchi gulaguë lu guiu'u guë'ë catë du'pë guiu'u nanú. Lueguë

gutsëlú bë'dchi purquë adë ni zihani guiu'u.

⁶ Iurë bëru'u ngubidzë, güe'qui plantë purquë nápëdi'in llëru'bë shlu'chin. Gubidchin.

⁷ Stubi partë bë'dchi gulaguë lu gui'lli guitsë; gualdanin la'ni gui'lli guitsë perë gui'lli guni guëquin; adë bédë'di'in nashi.

⁸ Stubi partë bë'dchi gulaguë lu guiu'u za'quë. Gualdanin; guaru'bin. Bëldá bë'dchi bédë'ë galdë bi chi por tubin. Stubin bédë'ë sesenta por tubin. Stubin bédë'ë tubi gahiu'a por tubin.

⁹ Iurní guni'i më:

—Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëqué diaguë bien shti'dza.

Guni'i Jesús pëzielú guni'i ra comparaciuni

(Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10)

¹⁰ Despuësë zu Jesús lë'ësë më, iurní ra mënë nazuga'a guëlla' lë'ë më con ra shini gusë'dë më, guna'bë di'dzë rai' pë runë cuntienë ra comparaciuni.

¹¹ Guni'i më lu rall:

—Dios bë'në favurë parë guasë të manërë rnibë'a më ziquë rëy; perë na, ruadi'dza por comparaciuni lu ra mënë nanadë nēdi'i tsasë shti'dzë më

¹² të parë guëná rall perë adë riasēdi'i rall. Rini rall perë rúnēdi'i rall cuendë. Por ni ruadi'dza ra comparaciuni lu rall të parë adë guëabridi'i ldu'u rall con Dios, nu adë gúnēdi'i Dios perdunë duldë shtë rall.

Jesús guni'i pë runë cuntienë comparaciuni shtë bë'dchi

(Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15)

¹³ Iurní guni'i më lu ra nacabezënu më:

—¿Pëllë adë riasēdi'i të comparaciuni shtë nartë'tsë bë'dchi? ¿Lla gunë të parë tsasë të grëtë' ra comparaciuni narnia'a lu të?

¹⁴ El quë nartë'tsë bë'dchi, na ziquë el quë nartë'tsë shti'dzë Dios.

¹⁵ Nanú mënë ziquë guiu'u guëdchi catë gulaguë bë'dchi lu nezë. Rini rall shti'dzë Dios perë lueguë

ridë mēdzabē Satanás nu rdchisú mēdzabē di'dzē la'ni ldu'u rall.

¹⁶ Stubi tantē mēnē na rall ziquē guiu'u guē'ē catē gulaguē bē'dchi lu guē'ē. Rini rall; rēuu' ldu'u rall shti'dzē Dios perē adē guá'dzēdi'i di'dzē la'ni ldu'u rall.

¹⁷ Ziquē tubi plantē nanapē du'pē shlú'chi', rialdí ldu'u rall du'pē tiempē. Iurē ridē ra cusē durē nu rguini mēnē sa' rall por diza'quē, iurní rsa'nē rall diza'quē; rēazē guetē rall.

¹⁸ Nu zac nanú mēnē naná ziquē bē'dchi nagulaguē lu gui'lli guitsē.

¹⁹ Rini rall shti'dzē Dios perē por tantē llgabē runē rall lla guēbani rall nu rzebi ldu'u rall zihani cusē; rac shtu'u rall zihani dumí. Rte'e ra cusē ni diza'quē; nídi'i mudē cuezē shti'dzē Dios la'ni ldu'u rall.

²⁰ Perē nanú mēnē ziquē bē'dchi narlaguē lu guiu'u za'quē. Guēdubínú ldu'u rall rialdí ldu'u rall. Na rall ziquē plantē narne'e resultá galdē bi chi por tubi nu sesenta por tubi u tubi gahiu'a por tubi.

Comparaciuni shtë lintērnē (Lc. 8.16-18)

²¹ Tambiēn guni'i mē lu rall:

—¿Ni mudē guidēnul tubi llni parē suhin guēa' camē u suhin la'ni rmudi? ¿Pēllē lēdē guiá'adi'i zubin tē parē guēzianín la'ni hiu'u?

²² Grē ra cusē naga'chi lu ra mēnē, napē quē guēru'u rahin lu llni parē tsasē mieti. Adē nídi'i mudē gaquin naga'chi parē siemprē.

²³ Si talē rac shtú'ul tsasēl, gulē bēquē diaguē bien shti'dza.

²⁴ Guni'i mē lu rall:

—Gulē guná; gulē bēquē diaguē bien. Con el mizmē medidē narrē'shē tē iurne', medidē ni napē quē guēbishi tē. Nu guēne'e mē másru'u llni lē'ē tē narquē diaguē shti'dzē mē.

²⁵ Si talē guēquē diaguē tē bien, Dios guēne'e mē más shti'dzē mē parē lē'ē tē, perē si talē rúnēdi'il cuendē shti'dza, guēdchisú mē llni narní'il nápēl.

Comparaciuni shtë bē'dchi narial-dani

²⁶ Nu zac Jesús guni'i:

—Zni na catē rnibē'a Dios ziquē Rēy. Nahin cumē ziquē tubi nguii nartē'tsē bē'dchi lu guiu'u.

²⁷ Nagá'sill gue'lē; despuēsē ri-ashtēll. Rdēdē ra dzē nu rdēdē ra gue'lē. Lē'ē bē'dchi rialdanin nu riaru'bē plantē. Lē'ē nguii adē rac bē'adi'll lla riaru'bē plantē.

²⁸ De lē'ē guiu'u primēre rldani plantē, iurní rru'u ra du'u shtēhin. Lē'ē du'u ni nua'a zihani bē'dchi.

²⁹ Iurē lē'ē bē'dchi gubidchi, lueguē rchuguē rall bē'dchi purquē hia bēdchini tiempē shtë cusechē.

Comparaciuni shtë bē'dchi mitu'nē (Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

³⁰ Guni'i mē stubi comparaciuni:

—¿Guadē di'dzē nu comparaciuni guēluá'ahia lu tē parē tsasē tē lla na tiempē naguēnibē'a Dios ziquē rēy?

³¹ Tiempē ni na ziquē tubi bē'dchi mitu'nē. Iurē bētē'tsē nguii bē'dchi ni, nahin ziquē más mitu'nē lu grētē' bē'dchi.

³² Despuēsē de bē'rētsin nu guaru'bin, be'pin más de grē ra plantē. Gupin llicu ru'bē nu bēdchini ra ma'ñi; bēdchi'bē ra ma bēche'zē lu llicu hiaguē.

Bēlua'a mē con zihani comparaciuni (Mt. 13.34-35)

³³ Zihani cusē bēlua'a mē con comparaciuni según guasē ra mēnē.

³⁴ Siemprē biadi'dzē mē lu ra mēnē con comparaciuni nu bēquebi mē lu ra shini gusē'dē mē pē runē cuntienē shti'dzi'.

Jesús bēcue'dchí nisē ru'bē (Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

³⁵ Mizmē dzē ni iurē bēdchini gue'lē, guni'i mē lu ra shini gusē'dē mē:

—Cha guiá hia'a stubi ladē rua' nisē.

³⁶ Iurní lē'ē rai' bē'nē rai' des-pedir ra mēnē zihani narē rua' nisē ru'bē. Bia'a ra shini gusē'dē mē lē'ē mē zíquēsē zuga'a mē tē parē zia'a

rai' la'ni barcu. Nu zianaldë stubi shcua'a barcu con lë'ë rai'.

³⁷ Iurní bédchini tubi mbë dushë lu nisë. Guaté nisë la'ni barcu hashtë mërë né'azë guëdubi barcu la'ni nisë.

³⁸ Naga'si Jesús nezë ichi barcu; nacu'guë më tubi almadë. Bëcua'ñi rai' lë'ë më nu guni'i rai':

—Mësë, aquë zati hia'a iurne'.

³⁹ Iurní guashtë më; guni'i më guëc mbë nu guëc nisë:

—Guitsëgá nu bëac dchi.

Lueguë gurëdchí nisë nu lë'ë mbë bëac dchi.

⁴⁰ Guni'i më lu ra shini gusë'dë më: —¿Pëzielú rdzëbë tē? ¿Pë hia ri-aldí'di' ldu'u tē Dios?

⁴¹ Nalë bëdzëguë' ldu'u rai'; guni'i lu sa' rai':

—¿Chull më rē'? Rzu'bë diaguë nisë nu mbë shtí'dzi'.

5

Tubi më gadareno nanapë mēdzabë la'ni ldu'ull

(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

¹ Bédchini rai' stubi ladë tēchi nisë ru'bë ladzë ra më gadareno.

² Iurë bēru'u më la'ni barcu, lueguë guabi'guë tubi nguii lu më; nanú tubi mēdzabë fier la'ni ldu'ull. Bēru'u nguii ni catë nanú cuevë catë bëga'chi ra tēgulë.

³ Ndë guquërdëll. Nilë con cadënë adë chu gac guëldi'bi lë'ëll.

⁴ Zihani vultë bēldi'bi mēnë lë'ëll con cadënë guëa'll nu guiá'all perë bëchúguëll cadënë nu rúnëll pedasë ra gui'bë. Adë chu rúnëdi'i gan lull tē guëldi'bill lë'ë nguii ni.

⁵ Dzë la gue'lë canzëll nu gurush-tiall catë nanú ba'a nu catë nanú dani. Mizmë lë'ëll rguínill lë'ëll con guë'ë.

⁶ Dizdë zitu gubí'all lu Jesús; guaglú'nëll lu më nu bëzullíbill lu më.

⁷ Gurushtiall nu guní'ill fuertë:

—¿Pëllë nápël con na? Jesús. Lë'ëll nal shini Dios nacabezë gube'e. Por Dios rnia'a lul, adë guëtiá'adi'il na lu gui'i shtë cashtigu.

⁸ Zni guní'ill purquë antsë guni'i Jesús lull:

—Bësa'në lë'ë nguii rē'. Nal tubi mēdzabë demasiadë fier.

⁹ Guna'bë di'dzë Jesús lull:

—¿Chu lël?

Bëquébill:

—Lëa Chupë Mili. Zihani na na'a.

¹⁰ Iurní ra mēdzabë bē'në rall ruëguë lu Jesús parë adë guëgúdi'i më lë'ë rall fuërë de lugar ni.

¹¹ Guëlla' rua' dani rēta' zihani guchi; quëháu ra ma.

¹² Ra mēdzabë bē'në rall ruëguë lu më; guni'i rall:

—Bëshe'ldë lë'ë na'a la'ni ldu'u guchi tē tsutë na'a la'ni ldu'u ra ma.

¹³ Bëdë'ë më permisi; iurní ra mēdzabë bēru'u rall nguii ni nu guaté rall la'ni ra guchi. Na ra ma más quë chupë mili. Ziagllu'në ra ma catë nanú tubi berrancu rua' nisë. De guia'a guzutu'u ra ma la'ni nisë; guti ra ma.

¹⁴ Ra narapë guchi iurë guná rall pë gac, guagllu'në rall lu më guë'dchi nu lu ra mēnë narë lachi. Guni'i rall lo quë naguc. Bēru'u ra mēnë; guagná rall nia pë gac lugar ni.

¹⁵ Bédchini rall catë nanú Jesús nu guná rall lu nguii nanapë mēdzabë la'ni ldu'ull antsë. Nguii ni zubë nga'li nu nácull shábëll; hia be'rquë na shgábëll. Nalë bëdzëguë' ldu'u ra mēnë.

¹⁶ Grë ra testigu naguná lo quë nabë'në Jesús, biadi'dzë rall lo quë nabë'në më con lë'ë nguii nu con ra guchi.

¹⁷ Iurní bē'në ra mēnë ruëguë lu Jesús tē guëru'u më ladzë rall.

¹⁸ Güe'pi më la'ni barcu; lë'ë nguii nanagupë chupë mili mēdzabë antsë, bē'nëll ruëguë lu më parë tsanáldëll lë'ë më

¹⁹ perë Jesús adë gunédi'i'; guní'i lu nguii:

—Bëagzé lídchil nu biadi'dzë lu shfamíll ra cusë ru'bë nabë'në Dios con lë'ëll. Biadi'dzë lu rall blac bëga'a ldu'u më lë'ëll.

²⁰ Iurní gubi'll; guzublú biadí'dzëll lu ra mēnë shtë regiuni nalë Decápolis; biadí'dzëll cusë ru'bë

nabë'në Jesús con lé'ëll. Grë ra nabini shtí'dzëll, guasé ldu'u rall.

Shtsa'pë Jario nu tubi na'a nabëga'ldë shabë Jesús

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

²¹ Be'pi më la'ni barcu; bëabré më stubi ladë rua' nisë ru'bë. Zihani mënë bédchini lu më catë zu më rua' nisë.

²² Be'dë guédchini tubi mënë lë Jairo lu Jesús. Jairo nall tubi më importantë la'ni iádu'u shtë më israelitë. Iurë guná Jairo lu Jesús; bëzullíbill lu më.

²³ Nalé bé'nëll ruëguë lu më; guní'ill:

—Shtsa'pa hia rlúllëll. Bë'në favurë, cha guédchi'bë guiá'al guéqui' parë guëáquëll nu guëbánil.

²⁴ Iurní zia'anú më Jairo; nalé zihani mënë canaldë rall lë'e më hashtë rte'e rall lë'e më.

²⁵ Nanú tubi na'a ladi ra mënë; hia guc chi'bë chupë izë rllë'e rénëll.

²⁶ Nalé bé'nëll sufrir por ra rumëdi nabë'në ra ducturë hashtë bé'nëll gashtë grëtë' dumí nanápëll perë ni du'pë adë bëáquëdi'ill sino más rac llú'ull.

²⁷ Bini na'a rë' pë bé'në Jesús nu guabí'guëll nezë tēchi më. Bëgá'ldëll rua' shabë më.

²⁸ Guní'ill la'ni ldu'ull: “Talë guëga'lda rua' shabë më zëaca”.

²⁹ Bëgá'ldëll shabë më nu lueguë gulezë galërlë'e rénë. Bëdë'ëll cuendë hia bëáquëll.

³⁰ Jesús guc bé'ai' de quë bëac tubi më por pudërë shtë më. Bédchigré lu më; guná më lu ra nazuga'a ndë'e; guna'bë di'dzë më:

—¿Chu bëga'ldë shaba?

³¹ Ra shini gusë'dë më guni'i:

—Guná; blac mënë zihani quëgte'e rall lé'ëll, nu rna'bë dí'dzëll chu bëga'ldë shábëll.

³² Jesús guná guëdubi ladë lu ra mënë tè parë guená më chu bëga'ldë shábi'.

³³ Iurní lë'e na'a ni bédzëbëll; bëchí'chill; bëzullíbill lu më. Guc

bé'all bëac galguidzë shténëll. Bëquëbill grë lo quë nabë'nëll.

³⁴ Guní'i Jesús lull:

—Nanë, bëáquëll purquë rialdí ldu'ul na. Bëagzé con bien. Hia gulezë galguidzë shténëll.

³⁵ Nianá quëadi'dzënu më na'a ni, bédchini bēldá mënë naze'dë lidchi Jairo. Guní'i rall lu Jairo:

—Shtsá'pël hia gúti'. Adë guená'bëru'ul favurë lu më.

³⁶ Perë Jesús bini lo quë naguni'i rall. Repi më lu Jairo:

—Adë rdzëbëdi'ill; guagla'guë tsaldí ldu'ul na.

³⁷ Adë nēdi'i më tsanaldë ra mënë, sulë Pedro nu Jacobo nu Juan bëchi Jacobo.

³⁸ Bédchini rai' lidchi Jairo. Guná më zihani mënë; nalé ru'në rall nu bé'në rall ruidë.

³⁹ Guaté më hiu'u; guni'i më:

—¿Pëzielú tantë ruidë quëhunë tè? ru'në tè. Lë'e ntsa'pë rë' adë gútidi'i sino nagá'si'.

⁴⁰ Bë'në mënë burnë nu rllidch-inú rall lë'e Jesús. Iurní bëgú më grë mënë. Bia'a më shtadë ntsa'pë con shní'ai' nu ra nabédchininú më. Guaté rai' catë naga'a tēgulë.

⁴¹ Guna'zi më guia'a tēgulë; guni'i më:

—Talita cumi (di'dzë rë' runë cun-tienë con dizé shtë më: “Ntsa'pë, guashtë nga'li”).

⁴² Lueguë lueguë iurní guashtë ntsa'pë ni. Guzúbí; guzéhí' purquë nápi' chi'bë chupë izë. Nalé bédzëguë' ldu'u mënë.

⁴³ Iurní gunibë'a më tè guëdë'e rall nagáu ntsa'pë. Gunibë'a më lu rall adë chu lu guadí'dzëdi'i rall pë bé'në Jesús con shtsa'pë Jairo.

6

Jesús nanú Nazaret

(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

¹ Bëru'u më lugar ni nu bëabré më ladzë më. Zia'anú më ra shini gusë'dë më.

² Iurë bédchini dzë descansë, guzublú caglua'a më la'ni iádu'u.

Zihani mënë nabëqué diaguë shti'dzë më, bëdzëguë' ldu'u rall nu guni'i rall:

—¿Con pë pudërë quëhunë Jesús tantë cusë rë'? ¿Chull bëdë'ë tantë lli? ¿Chull bëdë'ë pudërë guiá'all tantë milagrë quëhúni'?

³ ¿Pëllë lëdë carpintërdi'i; nu nall shini María? Ra béchill lë rall Jacobo nu José nu Judas nu Simón. Nu zánëll quërelde rall ndë'ë entrë lë'ë hia'a.

Adë bëgá'adi'i guzac rall

⁴ perë Jesús guni'i lu rall:

—Grëtë' ra muzë shtë Dios adë rúnëdi'i mënë rëspëti lë'ë rai', ni sáhi', ni ra shfamíli'; rúnëdi'i rall rëspëti lë'i'. Sulë stubi lugar runë mënë rëspëti tubi muzë shtë Dios.

⁵ Por ni adë guc nihunë më milagrë, sulë bënëac më du'psë mënë narac llu'u. Bëdchi'bë më guia'a më guëc rall nu bëac rall.

⁶ Nalë bëdzëguë' ldu'u më purquë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë më. Hia lë'ë Jesús guaglua'a ra mënë naquërelde ra guë'dchi naná guëlla'.

Jesús bëshé'ldi' ra shini gusë'dëi'; zia'a rai' ra guë'dchi
(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷ Guna'bë më ra chi'bë chupë shini gusë'dë më nu bëshé'ldë më chúpëll tubi ladë, chúpëll stubi ladë. Zni bëshé'ldë më grë rai'. Bëdë'ë më pudërë guëgú rai' ra mëdzabë fier la'ni ldu'u mënë.

⁸ Gunibë'a më lu shini gusë'dë më adë guá'adi'i rai' zihani cusë, sulë tubi bastunë parë nezë; adë guá'adi'i rai' bulsë, nilë guetështildi, nilë dumí, sulë bastunë.

⁹ Guni'i më lu rai' guëquë'ë rai' rachi nu gacu rai' tubsë shcu'a shabë rai'.

¹⁰ Guni'i më lu rai':

—Cualquier lidchi mënë ca guëdchini tē, gulë bëa'në nga'li hashtë guzia'a tē stubi guë'dchi.

¹¹ Si talë nēdi'i mënë gunë rall recibir lë'ë tē nu nēdi'i rall guëqué diaguë rall diza'quë, gulë bëru'u guë'dchi ni; gulë bēdchibë

gushëguiu'u nanaqué guëa' tē ziquë tubi sēni de quë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë Dios. [Rnia'a lu tē gunë më cashtigu más ra mënë nanadë bē'nēdi'i recibir lē'ë tē quë ra mënë shtë guë'dchi Sodoma nu Gomorra.]

¹² Iurní zia'a ra shini gusë'dë më. Cagni'inú rai' mënë tē guëabrí ldu'u rall con Dios nu gunë nadzë'ë rall mudë nanabani rall.

¹³ Nu zac bēgú rai' zihani mëdzabë la'ni ldu'u ra mënë. Bēte'bi rai' sēiti guëc ra narac llu'u. Zihani mënë bëac.

Galguti shtë Juan Bautista
(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴ Lë'ë rëy Herodes bínill lo quë nabë'në Jesús. Famë shtë më bërë'tsë guëdubi nezë. Guni'i bēldá mënë:

—Jesús na Juan Bautista naguashtë ladi ra tēgulë; por ni nápi' llëru'bë pudërë.

¹⁵ Stubi mënë guni'i:

—Jesús na Elías.

Stubi rall guni'i:

—Jesús na tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë perë bëabrí guashtëhi' ladi ra tēgulë.

¹⁶ Iurë bini Herodes di'dzë ni, guni'ill:

—Juan Bautista ndë'ë. Guagchuguë ra suldadë guëc Juan perë guashtëhi' ladi ra tēgulë.

¹⁷ Pues más antsë Herodes gunibë'a guëna'zi ra suldadë lë'ë Juan parë tsáhi' lachigui'bë. Bēldi'bi rall lë'ë Juan con cadënë. Guc ni por causë shtë Herodías, tse'lë Felipe naná bëchi Herodes. Herodes cua'a na'a ni ziquë tsé'lëll.

¹⁸ Pues Juan guni'i lu Herodes:

—Guzá'quëdi'i cuá'al tse'lë bëchil.

¹⁹ Por di'dzë ni bēldé Herodías. Rac shtú'ull quínill lë'ë Juan perë adë bē'nēdi'ill gan

²⁰ purquë Herodes bēdzébëll lë'ë Juan. Bē'nëll rëspëti Juan; guc bé'all na Juan nguiu za'quë nu santu. Por ni bēsë'aull lë'ë Juan lachigui'bë. Bëuu' ldu'u Herodes shti'dzë Juan perë bē'në chúpëll ldu'ull.

21 Perë bédchini tubi dzë bë'në Herodías gan. Guc lë Herodes nu bë'nëll invitar ra më ru'bë shtë Galilea nu ra suldadë nu jushtici shtëhi'; gau rall lidchi Herodes.

22 Iurë dzu laní, shtsa'pë Herodías guaté nu bëgu'ill lu ra invitatë shtë Herodes. Nalé bëuu' ldu'u Herodes con grë ra mënë nazuga'a ndë. Guni'i Herodes lu ntsa'pë:

—Cualquier cusë guënábël lua, guénéhiahin cá'al.

23 Bë'në Herodes jurar lu lliguëna'a:

—Guldía, lo quë narac shtú'ul, guénéhiahin hashtë guërudë catë rnibé'ahia.

24 Bëru'u lliguëna'a nu guna'bë dí'dzëll lu shní'all:

—¿Pë cusë guëna'ba lu Herodes?

Guni'i shni'a lliguëna'a ni:

—Guna'bë guëc Juan Bautista.

25 Nasesë guaté lliguëna'a catë nanú Herodes. Guni'ill:

—Na rac shtua'a guéné'el lueguë guëc Juan Bautista; tsu la'ni platë cahia.

26 Iurní nalé zunú rëy tristë perë bë'nëll jurar lu ra nazubënull lu mellë; napë quë gúnëll cumplir.

27 Lueguë gunibë'a Herodes tubi suldadë parë tsagllí'ill guëc Juan.

28 Gua suldadë lachigui'bë; bëchúguëll guëc Juan nu bédchí'bëllin lu platë. Bë'nëll entregarin guia'a shtsa'pë Herodías. Hia lliguëna'a bédë'ëin guia'a shní'all.

29 Iurní bini ra shmënë Juan de quë hia gúti', bédchini rai' nu bia'a rai' cuerpë parë guaca'chi rai' cuerpë la'ni ba'a.

Jesús bédë'ë nagáu más de ga'i mili nguü

(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

30 Ra shini gusë'dë më bëabrí rai'; guni'i rai' lu Jesús grëtë' lo quë nabë'në rai' nu lo quë nabëlua'a rai'.

31 Guni'i Jesús lu rai':

—Cha guiá hia'a tubi lugar catë nídi'i mënë të guëzi'i ldu'u hia'a du'pë.

Zni guni'i më purquë zihani mënë bédchini lugar ni nu zia'a rall de manërë adë nápëdi'i më tiempë gáuhi'.

32 Iurní guaté rai' la'ni barcu; zia'a rai' catë na tubi shlatë; adë nídi'i mënë.

33 Perë zihani mënë guná ca nezë zia'a rai'. Bënguë bë'a rall lë'ë Jesús nu guagllu'në rall delantë. Bédchini rall guëa' rall de grë guë'dchi. Gud-chibëlu rall lu më.

34 Iurë bëru'u më la'ni barcu, guná më lu mënë zihani; na rall ziquë lli'li nanápëdi'i vëquërë. Bëga'a ldu'u më lë'ë rall; guzublú bëlua'a më lë'ë rall zihani cusë.

35 Iurë guc guadze', bédchini ra shini gusë'dë më; repi rai' lu më:

—Hia guadzéti' nu lugar rë' adë chu nádí'i.

36 Bëshe'ldë ra mënë lu guë'dchi u lu ra ranchi guëlla'; tsasi'i rall nagáu rall. Ndë'ë nídi'i nagáu.

37 Jesús guni'i lu rai':

—Gulë bédë'ë nagáu rall.

Lë'ë shini gusë'dë më guni'i:

—¿Ca guiá si'i na'a guetështildi gau rall? Rqui'ni masiá chupë gahi'u'a bëllë parë guëdë'ë hia'a nagáu rall.

38 Iurní guni'i Jesús:

—¿Bëldá guetështildi napë të? Gulë tsagná.

Iurë guagná rai', guni'i rai':

—Nanú ga'i guetështildi con chupë mbeldë.

39 Iurní gunibë'a Jesús subë ra mënë lu gui'lli nague'.

40 Guzubë rall tubi gahi'u'a mënë tubi ladë, cincuenta mënë stubi ladë. Zni guzubë grë mënë, por grupë guzubë rall.

41 Iurní guna'zi Jesús ga'i guetështildi nu chupë mbeldë. Guná më lu gube'e; bédë'ë më graci lu Dios. Bëshullë më guetështildi cua'a ra poshtë. Lë'ë rai' guati'dzë rai' guetështildi cua'a ra mënë. Nu zac bë'në më con chupë mbeldë.

42 Grë ra mënë gudáu rall hashtë bielë rall.

43 Iurní bëtëá ra shini gusë'dë më chi'bë chupë tēpë ra pedasë

guetështildi nu mbeldë nabë'në subrë.

⁴⁴ Grë ra mënë nagudáu guetështildi na rall ga'i mili ngui.

*Ziazú Jesús lu nisë
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)*

⁴⁵ Lueguë gunibë'a më lu shini gusë'dë më guëu' rai' la'ni barcu të parë zia'a rai' stubi ladë rua' nisë ru'bë. Gudchibëlú rai' parë zia'a rai' guë'dchi Betsaida mientras bënë më despedir ra mënë.

⁴⁶ Bësa'në më ra mënë; gua më lu dani të parë guadi'dzënu më Shtadë më.

⁴⁷ Iurní bédchini gue'lë; lë'e barcu ziazú guërudë nisë ru'bë. Bëa'në më lu guiu'u tubsë më.

⁴⁸ Guná më lu barcu; hia ra shini gusë'dë më adë bënë'di' rai' gan guësë rai' barcu purquë mbë ze'dë al contrari. Nalë bédzaguë rai'. Hia ze'dë grëgue'lë; lë'e Jesús ze'dë zu më lu nisë catë ziazú rai'. Guc ldu'u më niaguibëlú më lu barcu.

⁴⁹ Guná rai' lu më; ziazú më lu nisë. Iurní bënë rai' lligabë náhi' tubi fantasmë. Gurushtiá rai' por galërdzëbë.

⁵⁰ Guná rai' lu më; nalë bédzëbë rai' perë lueguë Jesús guni'i lu rai'.

—Adë rdzëbëdi'i të. Na ndë'e; gulë gapë valurë.

⁵¹ Iurní be'pi më la'ni barcu nu lueguë gulezë mbë dushë. Nalë bédzëguëe' ldu'u ra shini gusë'dë më.

⁵² Aunquë guná rai' bédë'e më guetështildi gau ga'i mili ngui, adë guasëdi'i rai' chu na më tantë naguëdchi ldu'u rai'.

*Bënëac Jesús ra mënë shtë Genesaret
(Mt. 14.34-36)*

⁵³ Gudëdë rai' stubi ladë nisë ru'bë. Bédchini rai' regiuni nalë Genesaret. Bëquëdú rai' barcu rua' nisë.

⁵⁴ Bëru'u rai' la'ni barcu; lueguë ra mënë bënguë bë'a rall lë'e më.

⁵⁵ Bëllu'në ra mënë grë ladë të tsaglli'i rall narac llu'u lu Jesús.

Nua'a rall ra fërmë lu daa' ancalë bini rall nanú më.

⁵⁶ Cualquier guë'dchi u ciudá u lachi catë guaté Jesús, ndë rguishi ra mënë ra narac llu'u catë nezë tëdë më. Bënë rall ruëguë lu më parë guëdë'e më permisi guëna'zi rall rua' shabë më. Grë ra naguna'zi shabë më bëac rall.

7

*Lo quë narshi'ni ldu'u ngui
(Mt. 15.1-20)*

¹ Bédchini beldá fariseo lu Jesús nu mësë narlua'a lëy, bédchini rall lu më. Na rall më Jerusalén.

² Guná rall lu shini gusë'dë më; gudáu rai' guetështildi sin quë adë bënë'di' rai' cumplir ziquë na custombrë; adë gudíbidí' rai' guia'a rai' ziquë custombrë religiosë shtë ra fariseo. Iurní bënë rall juzguë ra shini gusë'dë më.

³ Ra fariseo nu grë ra mënë israelitë, adë ráudi'i rall sin quë adë rié'tidi' guia'a rall zihani vueltë. Ziagla'guë rall con ra custombrë shtë ra mëgulë.

⁴ Iurë rëabré rall lu lliguëa' antsë gau rall, razë rall bien ziquë custombrë religiosë. Zihani custombrë napë rall, cusë ziquë rguibi rall vasë nu mbluri nu ra bandëjë, nu zac hashtë ra camë rguibi rall.

⁵ Ra fariseo nu ra mësë guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—¿Pëzielú shini gusë'dë adë rúnëdi'i rall cumplir custombrë shtë ra shtadë guëlú hia'a sino rau rall guetështildi sin quë adë rié'tidi' guia'a rall?

⁶ Jesús guni'i:

—Na të falsë. Guldí Isaías el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios; guni'i shcuendë të lla na të. Bëquë'e'i shti'dzë Dios narni'i:

Ra mënë rë' rac shtu'u rall na nadë más con rua' rall,

perë ldu'u rall nalë zitu zuga'a parë na.

⁷ Adë rllu'ídi'i ra cusë narunë rall iurë quëhunë rall adorar na.

Enseñansë shtë rall nadë más nahin tubi mandadë shtë nguui.

⁸ Rlua'a tëchi të lu mandamientë shtë Dios parë gunë të cumplir ra custumbrë shtë të, ziquë rguibi të vasë nu ra mbluri nu zihani cusë más quëhunë të cumplir.

⁹ Nu guni'i më lu rall:

—Quëgsiguë të; rsa'në të mandamientë tubi ladë; más canaldë të tëchi custumbrë shtë të

¹⁰ purquë Moisés bëquë'ë: “Gápël rëspëti lu shtádëi nu lu shní'al”. También bëquë'ë Moisés: “El quë nargué guëc shtádi' u shní'ai' napë quë quini mënë nguui ni”,

¹¹ perë lë'ë të rni'i të: “Si talë tubi nguui guépill lu shtádi': Grë dumí narunë tucarë guënehia cá'al, na corbán, nahin sulë parë Dios”.

¹² Si talë guëni'i nguui zni, iurní rni'i të rquínidi'i guëdë'ë nguui dumí ca'a shtádi'.

¹³ Pues zni cagni'i të lasáquëdi'i shti'dzë Dios. Más ziaqla'guë të tëchi ra custumbrë, nu rlua'a të custumbrë ni lu ra shini gusë'dë të. Zihani cusë igual runë të.

¹⁴ Stubi vueltë guna'bë Jesús ra mënë zihani nu guni'i më:

—Gulë bëqué diaguë nu gulë guasë nacagnia'a lu të.

¹⁵ Lo quë nagáu nguui, adë rshí'nidi'i ldu'u nguui perë ra didzabë narru'u rua'll, sí, ni rshi'ni ldú'ull. [

¹⁶ Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëqué diaguë grë lo quë narnia'a lu të.]

¹⁷ Iurní bëru'u më ladi ra mënë; guaté më lidchi më. Guna'bë di'dzë ra shini gusë'dë më pë runë cuntienë comparaciuni rë'.

¹⁸ Guni'i më:

—¿Pëllë nu lë'ë të adë riasëdi'i të shti'dza? ¿Pëllë adë rac bë'a të naráu nguui adë rúnëdi'i manchë ldú'ull?

¹⁹ purquë adë riutëdi'i naráu nguui la'ni ldú'ull sino riutëhin la'ni shpúchill; despuësë rru'uin.

Manërë ni guni'i më grë naráu mënë naza'quin; adë rúnëdi'in manchë ldu'u nguui.

²⁰ Nu guni'i më:

—Lo quë narru'u la'ni rua' mieti, ni ze'dë de la'ni ldu'u nguui. Ni sí, canihunin manchë ldu'u nguui.

²¹ La'ni ldu'u nguui rru'u grëtë' cusë mal: mal llgabë, rquënú nguui tse'lë mënë, napë nguui zihani na'a nu ra na'a napë zihani nguui.

²² Rbaa'në rall pë shtë mënë; rguini rall sa'll; rzebi ldu'u rall pë shtë mënë; runë rall mal cuntrë sa' rall; rsiguë rall sa'll; mal vidë nabani rall; nambidi rall; napë rall vici; runë nadchini rall; cusë nadë rlluí'idi'i runë rall.

²³ Grë ra cusë ni rru'u dizdë la'ni ldu'u nguui nu por ni napë nguui duldë delantë lu Dios.

Tubi na'a më zitu nagualdí ldu'i Jesús

(Mt. 15.21-28)

²⁴ Bëru'u më lugar ni; gua më regiuni shtë Tiro nu Sidón. Guaté më tubi hiu'u; guc shtú'udi'i më gac bë'a mënë catë nanú më perë grëtë' mënë guc bë'a rall catë nanúhi'.

²⁵ Lueguë bini tubi na'a catë nanú Jesús. Na'a ni shtsá'pëll napë tubi mëdzabë fier la'ni ldú'ull. Bëdchini na'a lu Jesús; bëzullíbill lu më.

²⁶ Na'a ni na mënë sirofencia; dizé shtëll na griego. Bë'nëll ruëguë lu Jesús guëgú më mëdzabë la'ni ldu'u shtsá'pëll.

²⁷ Perë Jesús guni'i lu na'a:

—Napë quë gau ra shini mieti hashtë guielë rall purquë nád'i bien guëdchisul guetështildi shtë ra shini mënë parë gau ra mbëcu'në.

²⁸ Guni'i na'a:

—Nia Dadë, perë ra mbëcu'në nananú guëa' mellë, rau ma pedasë narru'u hia'ldë rua' llguë'në.

²⁹ Guni'i më iurní:

—Bien guní'il. Bëagzé lídchil; hia lë'ë mëdzabë bërú'ull la'ni ldu'u shtsá'pëll.

³⁰ Zia'a na'a; bëdchín'i lídchi'; bëdzéli' shtsá'pi' naga'a lu camë.

Bëáqui'; hia adë nídi'i mēdzabē la'ni ldú'i'.

Bënëac Jesús tubi gu'pē cue'tē

³¹ Bëru'u mē regiuni shtë Tiro nu gudēdē mē lugar nalē Decápolis; bēdchini mē guē'dchi Sidón naná rua' nisēdu'u.

³² Be'denú mēnē tubi naná gu'pē nu nati'ngu ruadí'dzēll. Runē mēnē ruēguē lu mē guēdchi'bē mē guia'a mē guēc nguui ni tē guēáquēll.

³³ Bia'a Jesús lé'ēll tubi ladē. Bēzē'ē mē shcuēnē mē la'ni diáguēll. Bētia'a mē du'pē shēnē mē lu ldúdzēll.

³⁴ Iurní guná mē lu gube'e; bēca'a ldu'u mē nu guní'i':

—Efata. (Ndē'ē runē cuntienē dizé shtë mē, guēac diáguēll.)

³⁵ Lueguē bēlla'lē diaguē nguui ni, nu bēac ldúdzēll. Guzublú ruadí'dzēll bien.

³⁶ Jesús gunibē'a ra mēnē adē chu lu guadi'dzē rall lo quē nabē'ni' perē por más guni'i' mē, más bērē'tsē di'dzē nabē'nē mē.

³⁷ Nalē guasē ldu'u mēnē; rni'i' rall: —Grē narunē Jesús na bien. Ra cue'tē rini rall nu ra gu'pē ruadí'dzē rall.

8

Bēdē'ē Jesús nagáu tapē mili nguui (Mt. 15.32-39)

¹ Guc tubi dzē zihani mēnē bēdē'a lu mē, nu nápēdi'i rall nagáu rall. Jesús guna'bē ra shini gusē'dē mē; guni'i' mē:

² —Nalē rga'a ldua'a ra mēnē rē' purquē hia guc tsunē dzē ze'dē naldē rall na nu nápēdi'i rall nagáu rall.

³ Si talē guēshe'lda lē'ē rall lidchi rall sin adē gaudi'i' rall, sca'a mbee'zē rall lu nezē. Bēldá rall zitu ze'dē rall.

⁴ Ra shini gusē'dē mē bēquebi: —¿Ca guiá ca'a hia'a guetēshtildi gau rall? Ni tubi mēnē quērēldēdi'i ndē'ē.

⁵ Jesús guna'bē di'dzē: —¿Bēldá guetēshtildi napē tē? Guni'i' rai': —Gadchi.

⁶ Iurní Jesús gunibē'a subē mēnē zihani lu guiu'u. Guna'zi mē guēzá guetēshtildi. Bēdē'ē mē graci lu Dios; lueguē bēshullē mē guetēshtildi; bēdē'ē mē cua'a ra shini gusē'dē mē tē qui'dzē raihin parē gau ra mēnē.

⁷ Nu nua'a rai' bēldá mbeldē. Jesús bēdē'ē graci; guni'i' mē lu shini gusē'dē mē tē qui'dzē rai' mbeldē lu ra mēnē.

⁸ Grētē' mēnē gudáu rall hashtë catē lu bielē rall. Iurní bētē'a rai' gadchi tēpē pedasē nabē'nē subrē.

⁹ Grē ra nagudáu na ra ziquē tapē mili nguui.

¹⁰ Iurní bē'nē Jesús despedir ra mēnē; be'pi mē la'ni barcu con ra shini gusē'dē mē tē zia'a rai' regiuni nalē Dalmanuta.

Ra fariseo guna'bē rall gunē mē tubi milagrē

(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

¹¹ Bēdchini ra fariseo lu Jesús. Guzublú rchupē di'dzē rall. Bētē'dē rall tubi prēbē lē'ē mē, nihunē mē tubi milagrē lu rall.

¹² Bēca'a ldu'u mē nu guni'i' mē: —¿Pēzielú rac shtu'u tē guēná tē tubi milagrē? Guldía rnia'a lu tē; gúnēdia'a ni tubi milagrē delantē lu tē.

¹³ Iurní bēsē'a'nē mē lē'ē ra mēnē tē güe'pi mē stubi vueltē la'ni barcu. Zia'a mē stubi ladē rua' nisē ru'bē.

Ldai' shtë fariseo

(Mt. 16.5-12)

¹⁴ Ra shini gusē'dē mē nua'a tubsē guetēshtildi la'ni barcu purquē bēa'ldē ldu'u rai' niua'a rai' nagáu rai'.

¹⁵ Jesús guni'i' lu rai': —Gulē gupē cuidadē levadurē shtë ra fariseo nu levadurē shtë Herodes. ¹⁶ Iurní guzublú guni'i' rai' lu sa' rai':

—Aquē. Adē chu nuá'adi'i guetēshtildi, por ni rni'i' mē zndē'ē.

¹⁷ Jesús guc bē'a la'ni ldú'i' lo quē nabē'nē rai' llgabē. Guni'i' mē:

—¿Pēzielú rni'i' lu sa' tē nuá'adi'i tē guetēshtildi? ¿Pē adē riasēdi'i tē?

¿Pë adë rdë'di'i të cuendë? ¿Pë naguëdchi ldu'u të?

¹⁸ ¿Pë adë nãpëdi'i të slu të parë guënë të? ¿Pë adë rini të? ¿Pë adë rëagnã ldu'u të milagrë nabëna?

¹⁹ Dzë na bëshulla guetështildi parë gudáu ga'i mili nguïu, ¿bëldã tẽpẽ pedasë bẽtẽã tẽ?

Bëquebi rai':

—Chi'bẽ chupẽ tẽpẽ.

²⁰ —Nu iurẽ bëshulla gadchi guetështildi parë tapẽ mili nguïu, ¿bëldã tẽpẽ pedasë bẽtẽã tẽ?

Guni'i rai':

—Gadchi tẽpẽ.

²¹ Guni'i mẽ lu rai':

—¿Pë la'di guëdë'di'i të cuendë chu nahia?

Jesús bënëãqui' tubi ciegu mẽ Bet-saida

²² Iurní bẽdchini rai' guë'dchi Bet-saida. Be'denú ra mënë tubi ciegu lu mẽ. Bënë rall ruëguë guëdchi'bẽ mẽ guia'a mẽ guëc ciegu tẽ guëãquëll.

²³ Guna'zi mẽ guia'a ciegu; guanú mẽ lë'ëll fuërë shtë guë'dchi. Bëtia'a mẽ du'pẽ shënë mẽ rua' slull; bẽdchi'bẽ mẽ guia'a mẽ guëquëll nu guna'bẽ di'dzẽ mẽ:

—¿Gu rnal du'pẽ?

²⁴ Lë'ë ciegu guná guia'a; répill lu mẽ:

—Rnahia lu ra mënë cumẽ ziquë ra hiaguë; ziazú rahin.

²⁵ Iurní bẽdchi'bẽ Jesús guiá'ai' rua' slu ciegu stubi. Bẽldisẽ mẽ lull guia'a. Lueguë bẽac slull; be'rquë rnall zitu.

²⁶ Iurní Jesús bẽshe'ldẽ lë'ëll; zigzëll lídchill. Guni'i mẽ:

—Adẽ tsutël guë'dchi nu adẽ chu lu guadí'dzëdi'il lo quë nabëna.

Pedro bëquebi Jesús na el quë nagudili Dios

(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

²⁷ Jesús nu ra shini gusë'dẽ mẽ gua rai' parë regiuni nalẽ Cesarea Filipo. Iurẽ ziazú mẽ nezẽ, guna'bẽ di'dzẽ mẽ lu rai':

—¿Chu rni'i mënë nahia?

²⁸ Bëquebi rai':

—Nanú mënë narni'i nal Juan Bautista. Stúbill rni'i nal Elías. Sëbëldã mënë rni'i nal tubi nabi-adi'dzẽ shti'dzẽ Dios guahietë.

²⁹ Repi Jesús lu rai':

—Lë'ë tẽ ¿chu rni'i tẽ nahia?

Pedro guni'i:

—Nal Cristo, el quë nagudili Dios parë guëribë'al.

³⁰ Iurní gunibë'a mẽ adẽ chu lu guadí'dzëdi'i rai' na mẽ Cristo.

Guni'i Jesús lu shini gusë'dëi' gátì' (Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

³¹ Iurní guzublú rlua'a Jesús lë'ë ra shini gusë'dëi' de quë nguïu nabëshe'ldẽ Dios lu guë'dchiliu, gúni' sufrir demasiadẽ. Guni'i mẽ ra mëgulë narnibë'a nu ra bëshuzi namás lasac con ra mësẽ narlua'a lëy, gunë rall desprëci lë'ë mẽ. Guni'i mẽ quini rall lë'ë mẽ perë despuësẽ de tsunë dzẽ, tsashtë mẽ ladi ra tẽgulë.

³² Clarë guni'i mẽ di'dzẽ ni. Iurní Pedro bia'a lë'ë Jesús tubi ladẽ nu guzublú gudildi Pedro lë'ë mẽ.

³³ Jesús bẽdchigrẽ lu mẽ; guná mẽ lu shini gusë'dẽ mẽ. Gudildi mẽ lë'ë Pedro; fuertẽ guni'i mẽ:

—Guabsú lua, Satanás. Adẽ rúnëdi'il llgabẽ ziquë Dios sino ziquë mënë shtë guë'dchiliu.

³⁴ Iurní guna'bẽ Jesús ra shini gusë'dẽ mẽ nu ra mënë zihani; guni'i mẽ lu rall:

—Si talë nanú mënë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renunci prupi deseo shtë'nëll. Napë quë gáquëll dispuestẽ gátill por na; nu guidẽ náldëll na.

³⁵ El quë nadẽ rac shtú'udi'i gati por na, zátill. Perẽ el quë naguënitì vidẽ shtëni' por na nu por diza'quë, guëbánill parë siemprẽ; gac salvárëll.

³⁶ Adẽ pẽ rlluí'di'i gunë nguïu gan grëtẽ cusẽ lu guë'dchiliu nu despuësẽ guënitill vidẽ shtë'nëll, adẽ nídi'i fin parë lë'ëll.

³⁷ ¿Pë ofrendẽ guëdë'ẽ nguïu lu Dios parë gac salvárëll?

³⁸ Ra mënë bës'a'në rall shnezë Dios nu napë rall zihani duldë. Cualquier de lë'ë nguui si talë rtu lull de na; si talë rtu lull de diza'quë delantë sa'll, iurní guëtú lua de lë'ë nguui ni iurë gueldë guëdchinia de gube'e. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu; guëdchinia con ra ianglë shtë gube'e. Guëdchinia con pudërë nu llni shtë Dios.

9

¹ Tambiën guni'i më:

—Guldía, nabani beldá mënë ndë'ë; adë gátid'i rall hashtë guená rall de quë cagnibë'a Dios la'ni ldu'u mënë, de quë hia rnibë'a më con pudërë.

Jesús guc cambi delantë lu rai'
(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

² Gudëdë shu'pë dzë; Jesús bia'a Pedro nu Jacobo nu Juan; ziazú rai' tubi dani ru'bë. Iurní Jesús guc cambi delantë lu ra shini gusë'dë më.

³ Shabë më guc cambi hashtë rabëni'i tantë naquichin ziquë ni tubi biashtildi adë gúnëdi'i gan guësëquichin.

⁴ Bëlúa'alú Elías nu Moisés lu rai'. Guná rai' quëadi'dzë Jesús con Elías nu Moisés.

⁵ Iurní Pedro guni'i:

—Mësë, nabënë dzu hia'a ndë'ë. ¿Pë zëdentsa'u na'a tsunë ranchi ndë'ë? tubin parë lë'ël guëquërdël, stubin parë Moisés, stubin parë Elías.

⁶ Perë rac bé'adi'i Pedro pë guní'i tantë bëdzëbë ra shini gusë'dë më.

⁷ Iurní bëdchini tubi shcahi nabësë'au grë rai', nu bini rai' tubi bë naguni'i la'ni shcahi:

—Ndë'ë lë'ë shinia narac shtua'a; gulë bëqué diaguë shtí'dzi'.

⁸ Iurní guná ra shini gusë'dë më grë ladë; ni tubi chu lu guná rai'; sulë Jesús zuga'a.

⁹ Bietë rai' lu dani. Gunibë'a më ni tubi chu lu guepi rai' naguná rai' lu dani hashtë iurë lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu tsashtëhi' ladi ra tégulë.

¹⁰ Adë chu lu biadí'dzëdi'i rai' lo quë guná rai' guëc dani perë guna'bë di'dzë lu sa' rai' pë runë cuntienë shti'dzë më de quë tsashtëhi' ladi ra tégulë.

¹¹ Iurní guna'bë di'dzë rai' lu më:

—¿Pëzielú rni'i ra mësë shtë lëy de quë Elías napë quë guídi' primërë?

¹² Bëquebi më:

—Verdá nahin. Hia bidë Elías tē parë gunë zá'qui' grétë' ra cusë. Perë ¿pë rni'i ra Sagradas Escrituras cerquë shcuendë nguui nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu? Pues rni'i rahin de quë gúni' sufrir; sac zíhi'; nu gunë mënë desprëci lë'i'.

¹³ Guná, hia bidë Elías nu bënë ra mënë lo quë naguc shtu'u rall. Lo quë naná escritë de lë'i' hia guc cumplir.

Jesús bënëac tubi llguë'në
(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Bëagrí rai' catë zubë los de más shini gusë'dë më. Guná rai' zihani mënë alreduerë shtë rai'. Ra mësë narlua'a lëy gudildi di'dzë rall con lë'ë rai'.

¹⁵ Iurë guná ra mënë lu Jesús, guasé ldu'u rall; be'dë guëllu'në rall lu më parë gunë rall saludar lë'ë më.

¹⁶ Iurní guna'bë di'dzë Jesús lu rall:

—¿Pëllë quëadi'dzë tē nga'li? ¿Pëzielú gudildi di'dzë tē?

¹⁷ Iurní tubi nguui bëru'u ladi grë mënë; guní'll:

—Mësë, zeldënúa llga'na lul. Nápëll tubi mëdzabë la'ni ldu'ull. Nall gu'pë, bënë mëdzabë.

¹⁸ Ancalë rna'zi mëdzabë lë'ë llguë'në, rru'ldë mëdzabë lë'ëll lu guiu'u. Rru'u bëchini rua'll nu rchushí lai'll. Zni másru'u rbá'cull. Ze'dënúa lë'ëll lu shini gusë'dël perë adë bënëdi'i rall gan nëac llguë'në.

¹⁹ Repi më iurní:

—Lë'ë tē nalë naguëdchi ldu'u tē. ¿Hashtë guc guëbezënúa lë'ë tē, tē parë tsaldí ldu'u tē shti'dza? ¿Blac tiempë guëquërdënúa lë'ë tē, tē parë tsaldí ldu'u tē? Gude'enú shínil lua.

20 Iurë be'dë guënú shtadë llguë'në lë'ë llguë'në lu Jesús, guná mēdzabë gu'pë lu Jesús. Bëru'ldë mēdzabë ngulë'në lu guiu'u. Bëchi'chi llguë'në nu gu'të gudu'bi llguë'në lu guiu'u; bëru'u bëchini rua'll.

21 Jesús guna'bë dí'dzi' lu shtadë llguë'në:

—¿Blac tiempë rac llu'u llguë'në?

Bëquebi shtadë llguë'në:

—Dizdë nabí'chill.

22 Zihani vueltë bëtia'a mēdzabë lë'ëll lu gui'i u lu nisë të gati llguë'në. Si talë záquël gunëáquël lë'ëll zudu'pë, bë'në favurë; bëga'a ldú'ul lë'ë na'a.

23 Guni'i Jesús lu shtadë llguë'në:

—¿Pëzielú rní'íl lua zni'i? Si talë tsaldí ldú'ul Dios, lë'ë mē gunë mē grëtë' cusë parë lë'ël.

24 Lueguë shtadë llguë'në guni'i fuertë:

—Rialdí ldua'a perë bë'në compa'ni na të tsaldí ldua'a más.

25 Jesús guná nalé zihani mēnë bēdēá hashtë rdia'a lu sa' rall. Iurní fuertë guni'i mē guēc mēdzabë:

—Lë'ël mēdzabë naná gu'pë nu cue'të, rnibé'ahia lë'ël; bëru'u de llguë'në rē' nu adë guëabridi'i tsutël la'ni ldú'ull jamás.

26 Iurní lë'ë mēdzabë gurushtiá nu bërú'ldëll lë'ë llguë'në lu guiu'u nu bēs'sëll lë'ë llguë'në. Bëru'u mēdzabë; bëa'në llguë'në ziquë naguti. Zihani mēnë guni'i hia guti llguë'në.

27 Perë Jesús guna'zi guiá'all parë bëldisë mē lë'ël. Guasuldill.

28 Iurní guaté Jesús tubi hiu'u nu ra shini gusë'dë mē guaté rai'. Guna'bë di'dzë rai' lu Jesús:

—¿Pëzielú adë bë'nëdi'i na'a gan ni-agú na'a mēdzabë fier la'ni llguë'në?

29 Repi Jesús:

—Sulë si talë rialdí ldu'u të de verdá nu gunë të ayunë, iurní gapë të pudërë parë guégú të mēdzabë ziquë mēdzabë rē'.

Stubi vueltë guni'i Jesús gáti'
(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

30 Bëru'u rai' lugar ni; gudëdë mē nezë Galilea. Adë guc shtu'u mē ni tubi chu gac bë'a ca zia'a rai'

31 purquë quëglua'a mē ra shini gusë'dë mē. Guni'i mē lu rai':

—Nahia nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Gac entregara lu guia'a mēnë të quini rall na perë dzë tsunë tsashtëa ladi ra tēgulë.

32 Adë guasëdi'i rai' shti'dzë mē. Bëdzëbë rai' niana'bë di'dzë rai' lu Jesús pë runë cuntienë lo quë na-guni'i mē.

¿Chu namás lasac?

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

33 Iurní bēdchini rai' guë'dchi Capernaum. Iurë nanú rai' la'ni hiu'u, guna'bë di'dzë mē lu ra shini gusë'dë mē:

—¿Pë cagni'i lu sa' të nga'li iurë ze'dë zu të nezë?

34 Bëac dchi rai' purquë bëchupë di'dzë rai' chu namás mē lasac entrë lë'ë rai'.

35 Iurní guzubë mē; guna'bë mē ra chi'bë chupë shini gusë'dë mē; guni'i mē:

—Si talë tubi të rac shtú'ul gáquël mē más lasac lu sa'l, napë quë gáquël lúltimë de grë të nu napë quë gúnël sirvë los de más sa'l.

36 Iurní guna'bë mē tubi llguë'në; bēzú mē llguë'në guéláu ladi ra shini gusë'dë mē. Gudëdchi mē lë'ë llguë'në nu guni'i mē lu rai':

37 —El quë naquëhapë tubi llguë'në ziquë ndë'ë purquë mēnë ni rac shtú'ull na, también quëhúnëll recibir na. El quë naquëhunë recibir na, también quëhúnëll recibir el quë nabëshe'ldë na.

El quë nadë rní'di'i cuntrë lë'ë hia'a nall favurë de lë'ë hia'a

(Mt. 10.42; Lc. 9.49-50)

38 Iurní Juan guni'i lu Jesús:

—Mësë, guná na'a tubi nguiu; rgull mēdzabë la'ni ldu'u mēnë iurë rní'ill lël, perë lë'ë na'a bēdë'në na'a prohibë tsaglágüedi'i gull mēdzabë purquë adë rzënúdi'ill lë'ë hia'a.

39 Jesús guni'i:

—Adë chu guécadi'i lé'ëll purquë el quë naquëhunë milagrë por pudërë shtëna, adë nadi'ill capaz guëni'ill cuntrë na.

⁴⁰ El quë nadë rni'idi'i cuntrë lë'e hia'a, nall favurë de lë'e hia'a.

⁴¹ Cualquier mënë naguëne'e tubi vasë nisë gu të, rné'ell nisë ni purquë na të shmëna, segurë guëdë'e Dios premi ca'a nguü ni.

Gulë gupë cuidadë të gúnëdi'i të duldë

(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

⁴² Iurní repi më:

—Cagnia'a shcuendë tubi më humildë naná rialdí ldu'i na. El quë narlua'a tubi më humildë mal nezë të gúnëll duldë, mejurë galdë nguü ni tubi guichi ru'bë iénill; tsagrú'ldëll lé'ëll la'ni nisëdu'u.

⁴³ Si talë guiá'al rac shtu'u guëldaguë lé'ëll lu duldë, bëchuguë guiá'al. Mejurë guëdchínil con tubsë guiá'al catë nápël vidë sin fin quë guëdubi cuerpë tsal gabildi. Ndë nunquë réaldëdi'i be'lë. [

⁴⁴ nu mbiziuguë adë rátidi'i; nunquë adë réaldëdi'i gui'i.]

⁴⁵ Si talë guëa'l rac shtu'u guëldaguë lé'ëll lu duldë, bëchuguë guëa'l. Mejurë guëdchínil tubsë guëa'l catë nápël vidë sin fin quë guëdubi cuerpë guziá'al gabildi catë nunquë réaldëdi'i be'lë [

⁴⁶ nu rátidi'i mbiziuguë nu adë réaldëdi'i gui'i.]

⁴⁷ Si talë slul rac shtu'u guëldaguë lé'ëll lu duldë, gulú slul. Mejurë tsutël catë rnibë'a Dios tubsë slul, no sea tsal gabildi con guërupë slul.

⁴⁸ Ndë ra mbiziuguë rátidi'i nu nunquë réaldëdi'i be'lë.

⁴⁹ Grë mieti napë quë gac purificar rai' con be'lë. [Guëtia'a mënë du'pë zedë guëc ma nadchi'bë lu bëcu'guë.]

⁵⁰ Nabënë na zedë perë si talë nápëdi'i zedë sabor, ¿lla gunë nguü të guëabré sabor shtë zedë? Gulë gapë zedë shtë galnadu'u nu gulë gac më pacënci delantë lu sa' të.

10

Jesús bëlua'a shcuendë divurci
(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

¹ Bëru'u më Capernaum; bëdchini më regiuni shtë Judea hashtë tubi lugar nanaquë nezë guia'a guëe'gu Jordán. Zihani mënë bëdëa lu më; bëlua'a më lë'e rall ziquë siembrë.

² Bidë guëbi'guë ra fariseo lu më; caguili rall mudë guëdchi'bë rall demandë cuntrë lë'e më. Guna'bë di'dzë rall lu më si talë nanú permisi según lëy guësa'në nguü tse'lë nguü.

³ Bëquebi më:

—¿Pë bëquë'e Moisés la'ni librë shtë Dios?

⁴ Guni'i rall:

—Moisés bëdë'e permisi guësa'në nguü tse'lë nguü, sulë napë quë guëdë'e nguü tubi guichi shtë divurci.

⁵ Iurní guni'i më:

—Purquë nalë naguëdchi ldu'u të, por ni bëquë'e Moisés mandamientë rë'

⁶ perë dizdë guzublú guë'dchiliu, iurë bëntsa'u më grëtë' ra cusë, "Bë'në Dios formar lë'e nguü nu lë'e na'a".

⁷ Por ni guëru'u nguü lidchi shtádëll con shní'all nu guëbaninú nguü tsé'lëll.

⁸ Hia guërupë rall gac rall tubsë; nadi'i rall chupë sino tubsë.

⁹ Por ni, lo quë nabënë Dios unir, adë chu guëldëdi'i lë'e rall.

¹⁰ Iurë nanú Jesús la'ni hiu'u, ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' lu më pë runë cuntienë di'dzë rë'.

¹¹ Guni'i më:

—El quë naguësa'në tsé'li' nu guëtsé'all stubi vueltë, rúnëll duldë lu primërë tsé'lëll; ni na adulteri.

¹² Nu si talë tubi na'a guësá'nëll tsé'li' të parë guëtsé'all stubi vueltë, rúnëll duldë adulteri.

Jesús bë'në ldai' ra llguë'në
(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

¹³ Iurní guanú mënë zihani ra llguë'në parë guëdchi'bë guia'a më

guëc rai'. Ra shini gusë'dë më gudildi rai' naganú ra llguë'në.

¹⁴ Iurë guná më lla bënë ra shini gusë'dë më, bédë më; guni'i më:

—Gulë bédë sí, guidë ra llguë'në lua. Adë guécadi'i të lu ra ni'i, purquë ra mënë naná ziquë ra llguë'në tsuté rall catë rnibë'a Dios ziquë Rëy.

¹⁵ Guldía, sulë el quë nangunë recibir Dios ziquë Rëy të guëribë'a më lë'ëll ziquë tubi llguë'në, sulë nguiu ni guëbaniill catë na më rëy.

¹⁶ Iurní gudëdchi më ra llguë'në. Bëdchi'bë më guia'a më guëc rall nu bënë lдай' më lë'ë rall.

*Tubi sultërë ricu
(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)*

¹⁷ Iurë ziaqla'guë Jesús nezë, bidë guëllu'në tubi nguiu lu më. Bëzullíbill lu më nu guna'bë dí'dzëll:

—Mësë za'quë, ¿lla guna parë gapa vidë sin fin? gac salvara.

¹⁸ Guni'i më:

—¿Pëzielú rní'íl lua naza'ca? purquë ni tubi adë chu naza'quë, sulë Dios.

¹⁹ Nanë ra mandamientë: “Adë rguínidi'il sa'l; adë rquënúdi'il tse'lë sa'l; adë cuánëdi'il pë shtë mënë; adë guadí'dzëdi'il bishi; adë guësiguëdi'il mënë, nu bëzu'bë diaguë shti'dzë shtádëll nu shní'al”.

²⁰ Nguiu ni guni'i:

—Mësë, bëna cumplir grë ra mandamientë rë' dizdë nabi'cha,

²¹ Jesús guná lull; nalë guc shtu'u më lë'ëll. Guni'i më:

—Tubi cusë runë faltë; bëtuu' grë cusë nanápël; bédë'ë dumí ca'a ra prubi; iurní gápël tesurë lu gube'e. Nu gude'e naldë na; bënë renunci prupi deseo shtënëll të guëlua'a nadispuëstë sac zil por na.

²² Iurë bini nguiu ni di'dzë shtë më, riá ldú'ull; zëagzëll tristë purquë nápëll tubi shtaci ru'bë.

²³ Guná më lu ra nazuga'a alrededurë lë'ë më; repi më lu ra shini gusë'dë më:

—Nalë naganë tubi nanapë zihani dumí gúnëll recibir Dios ziquë Rëy.

²⁴ Ra shini gusë'dë më bëdzëguëë' ldu'u rai' por di'dzë shtë më. Jesús guni'i lu rai':

—Lë'ë të ziquë llguë'në, blac naganë gunë ra ricu recibir Dios ziquë Rëy, ra nguiu narunë confiar dumí.

²⁵ Más sencigi tsuté tubi camellë ichi iagullë quë tubi ricu tsutëll catë rnibë'a Dios.

²⁶ Iurní más guasë ldu'u rai'; guni'i lu sa' rai':

—¿Chúllëti'i gac salvar? ¿Chull gapë vidë sin fin?

²⁷ Jesús guná lu grë rai'; guni'i më:

—Adë gúnëdi'i nguiu gan gunë salvar lë'i' perë Dios napë pudërë gunë më grëtë' ra cusë.

²⁸ Iurní Pedro guni'i lu më:

—Guná, lë'ë na'a bësa'në na'a grëtë' cusë parë ze'dë naldë na'a lë'ëll.

²⁹ Guni'i Jesús:

—Guldía, el quë nabësa'në lídchi', bëchi', záni', shtádi' u shní'ai', u tsé'li', u shíni', u guiu'u lachi shténi'; guësánëll ra cusë ni purquë rac shtú'ull diza'quë shtëna, niétiquë guënítidí'ill.

³⁰ Gúnëll recibir zihani cusë más iurnë' hashtë tubi gahiu'a vueltë más lídchi', bëchi', záni', shní'ai', shíni', shláchi'. Nu gunë mënë cuntrë nguiu ni perë despuësë guëbaniill lu gube'e tubi vidë sin fin.

³¹ Zihani mënë nalasac iurnë' delantë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni; nu zihani naná lúltimë iurnë', gac rall mënë namás lasac lu Dios.

*Stubi vueltë guni'i Jesús gáti'
(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)*

³² Nianá ziazú rai' nezë Jerusalén, ziazú më delantë lu ra shini gusë'dë më. Nalë guasë ldu'u rai' nu ra nacanaldë tëchi më, bëdzëbë rall. Iurní lë'ë më bia'a lë'ë ra shini gusë'dë më tubi cu'; guzubëllú guni'i më lu rai' ra cusë nangunënú mënë lë'i'.

³³ Guni'i më:

—Zia hia'a Jerusalén catë gunë ra mënë cuntrë na, nguiu nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu. Ndë gac entregara guia'a ra jëfë shtë ra bëshuzi

nu lu ra mësë shtë lëy. Gunë rall condenar na lu galguti. Gunë rall intriegu na lu guia'a mënë de stubi naciuni.

³⁴ Gunë rall burnë de na; guëchi'bë shënë rall lua nu guëquë'e hiaguë rall na nu quini rall na, perë dzë tsunë tsashtëa ladi ra tēgulë.

Guna'bë Jacobo nu Juan tubi favurë

(Mt. 20.20-28)

³⁵ Iurní Juan nu Jacobo, shini Zebedeo, bēdchini rai' lu Jesús. Guni'i rai': —Mësë, rac shtu'u na'a gúnēl tubi favurë naguēna'bë na'a lul.

³⁶ Guni'i mē lu rai':

—¿Pë rac shtu'u tē guna?

³⁷ Guni'i rai':

—Rac shtu'u na'a guēnē'el permisi iurē guēnibē'al ziquē Rēy, subēnú na'a lē'ēl, tubi de lē'ē na'a ladē ldi, stubi de lē'ē na'a ladē rubēsē.

³⁸ Iurní guni'i Jesús lu rai':

—Adē guēnēdi'i tē lo quē narna'bē tē lua. Gulē guni'i lua, ¿zēzac zi tē ziquē na? ¿Zac tēdē tē cusē durē natēda?

³⁹ Bēquebi rai':

—Zac na'a.

Jesús guni'i':

—Guldí tē. Gunē tē sufrir demasi-adē ziquē guna sufrir. Gu tē el mizmē vasē shtë sufrimientē

⁴⁰ perē parē subē tē cula'nia, tubi de lē'ē tē ladē ldi, stubi ladē rubēsē, adē rúnēdi'i tucarē guēnehia sí subē tē ndē. Dios bē'nē preparar lugar ni sulē parē ra narac shtu'u mē subē rall ndē.

⁴¹ Iurē bini chi'i shini gusē'dē mē lo quē naguna'bē Jacobo nu Juan, bēldēnú rai' Jacobo nu Juan.

⁴² Jesús guná'bēi lē'ē rai', nu guni'i mē:

—Lē'ē tē nané tē ra jēfē shtë naciuni nanádi'i mē israelitē, nalē rzac zi rall mēnē nu rdchi'bē rall lēy naná dushē

⁴³ perē adē gáquēdi'i zni entrē lē'ē tē. Sí talē rac shtú'ul gáquēl mē ru'bē lu sa'l, napē quē gúnēl sirvē los de más sa'l.

⁴⁴ Cualquier de lē'ē tē si talē rac shtú'ul gáquēl mayurē entrē grē ra sa'l, napē quē gáquēl muzē shtë grē rai'.

⁴⁵ Nahia nguiu nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu; zelda ziquē muzē shtë mēnē. Zēldēdia'a parē gunē mēnē sirvē lua. Guēnehia vidē shtëna ziquē prēci parē gac salvar zihani mēnē.

Bēnēac Jesús tubi ciegu nalē Bartimeo

(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

⁴⁶ Iurní bēdchini Jesús con ra shini gusē'dē mē guē'dchi Jericó. Iurē hia na rai' parē guēru'u rai' guē'dchi, zianaldē cantidá mēnē lē'ē rai'. Tubi ciegu nalē Bartimeo naná shini Timeo, zúbēll lu nezē. Cagná'bēll gu'nē.

⁴⁷ Bini Bartimeo ze'dē Jesús mē Nazaret; iurní fuertē guni'ill:

—Jesús llēbni David, bēga'a ldú'ul na.

⁴⁸ Zihani mēnē guni'i rall guēc Bartimeo tē guēc dchill perē lē'ēll másru'u fuertē guni'ill:

—Llēbni David, bēga'a ldú'ul na.

⁴⁹ Iurní Jesús guzudchi; guni'i mē:

—Gulē guaglli'i ciegu rē'.

Guna'bē rai' lē'ē ciegu nu guni'i rai':

—Bēquitē ldú'ul. Guasuldí; cagna'bē Jesús lē'ēl.

⁵⁰ Iurní bēru'ldē Bartimeo shabē guítsēll nu bēchēsēll. Guagllú'nēll lu mē.

⁵¹ Jesús guni'i lull:

—¿Pë rac shtú'ul guna?

Bartimeo guni'i:

—Mësë, rac shtua'a guēnahia ziquē antsē.

⁵² Jesús repi:

—Bēagzé, hia bēáquēl purquē rialdí ldú'ul na.

Bēac nguiu ni nu guanáldēll lē'ē mē.

11

Guatē Jesús Jerusalén ziquē Rēy

(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Iurní ziagdchini rai' guē'dchi Jerusalén guēlla' ra guē'dchi Betfagé

nu Betania. Bëdchini rai' rua' dani shtë Olivos nanaqué frentë parë Jerusalén. Iurní Jesús bëshé'ldi' chupë shini gusë'dë më.

² Guni'i më:

—Gulë tsa guë'dchi nanaqué delantë. Nga'li guëdzelë të tubi burrë; quëdú ma rua' nezë. Lë'ë burrë ni la'di chu quibëdi'i tëchi ma. Gulë bësh'a'quë ma nu gulë te'enú ma ndë'ë.

³ Si talë guëna'bë di'dzë mënë pë gunë të burrë, gulë guni'i lull de quë lë'ë mësë shtënë të rquí'ni' lë'ë ma, nu lueguë guëshé'ldi' lë'ë ma.

⁴ Iurní zia'a ra shini gusë'dë më; bëdia'guëlú rai' lë'ë ma naquëdú rua' nezë. Bësh'a'quë rai' lë'ë ma.

⁵ Bëldá mënë nazú nga'li guni'i rall: —¿Pë quëhunë të? ¿Pëzielú bësh'a'quë të burrë rë'?

⁶ Repi rai' ziquë guni'i Jesús lu rai'. Iurní bës'a'në mënë parë bia'a rai' burrë.

⁷ Bëdchini rai' lu Jesús, nu bëdchi'bë rai' shabë rai' tëchi burrë të gudchibë Jesús tëchi ma.

⁸ Zihani mënë gudishi shabë rall lu nezë catë ze'dë Jesús. Stubi shcu'a'a mënë bëldietë rall ndiaguë shtë hiaguë. Gudishi rallin lu nezë.

⁹ Iurní mënë naze'dë delantë nu ra naze'dë trasë nalë fuertë guni'i rall: —Gunë më salvar. Benditë el quë naze'dë guëdchini por partë shtë më.

¹⁰ Bë'në ldai' Dios lë'ë Rëy naze'dë; súbëll lu trunë shtë David, shtadë guëlú hia'a. Llëru'bë na pudërë shtë Dios nacabezë gube'e. Gunë më salvar.

¹¹ Guaté Jesús Jerusalén. Lueguë guaté më iádu'u ru'bë; guná më grë ladë, iurní bëru'u më; zia'a më Betania con ra shini gusë'dë më purquë hia guadze'.

Hiaguë nadë rgúdi'i nashi

(Mt. 21.18-19)

¹² Stubi dzë bëru'u rai' Betania. Iurë ziazú më nezë, bëldia'në më; guná më zitu tubi hiaguë bëlda'u nanapë ndiaguë.

¹³ Guagná më si talë naqué nashi lu hiaguë, gau më. Adë bëdzélëdi'i më

nashi; purë ndiaguë naqué lu hiaguë purquë nádi'i shtimpë nashi.

¹⁴ Iurní guni'i më lu hiaguë:

—Nunquë jamás adë chu gáudi'i nashi shtënë.

Bini ra shini gusë'dë më lo quë naguni'i më lu hiaguë.

Bësëllu'në Jesús ra nacagtuu' la'ni iádu'u

(Mt. 21.12-17;

Lc. 19.45-48;

Jn. 2.13-22)

¹⁵ Bëdchini rai' Jerusalén. Guaté më la'ni iádu'u ru'bë. Guzubélú bësëllu'në më ra naquëgtuu' nu ra naquëgzi'i la'ni iádu'u. Bërë'shë më mellë shtë ra nacagchili dumí. Bërë'shë më ra iagshili shtë ra nacagtuu' palumë.

¹⁶ Gunibë'a më ni tubi chu gua'a trashtë la'ni iádu'u.

¹⁷ Bëlua'a më ra mënë; guni'i':

—La'ni Sagradas Escrituras rni'i zndë'ë: "Iádu'u shtëna na parë gunë mieti orar lu Dios"; perë lë'ë të bënë të cambi iádu'u ziquë cuevë shtë nguba'në.

¹⁸ Ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy bini rall shti'dzë më. Bëdzëbë rall lë'ë më purquë grëtë' mënë guasé ldu'u rall enseñansë shtë më. Por ni gudili ra contrari shtë më mudë parë quini rall lë'ë më.

¹⁹ Iurë bëdchini gue'lë, Jesús con ra shini gusë'dëi' bëru'u rai' ciudá Jerusalén.

Gubidchi hiaguë bëlda'u

(Mt. 21.20-22)

²⁰ Stubi dzë rsili gudëdë rai' catë zubë hiaguë bëlda'u. Guná rai' gubidchin hashtë shlu'chin.

²¹ Iurní Pedro bëagná ldu'i shti'dzë më; guni'i Pedro:

—Mësë guná, lë'ë hiaguë nagu-ludel lë'in gubidchi.

²² Guni'i më:

—Gulë tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios.

²³ Guldía rnia'a lu të, cualquier nguii narni'i lu dani rë': "Guabsú ndë'ë nu tsal la'ni nisëdu'u", si talë adë rzádi'i ldu'u nguii ni, si talë

tsaldí ldu'ull, gunë më lo quë na-guni'll.

²⁴ Por ni rnia'a lu të, grëtë' lo quë narná'bël lu Dios, gulë tsaldí ldu'u të gunë të recibirin, iurní guëne'e mëhin.

²⁵ Iurë cagná'bël lu Dios, bë'në perdunë contrari shténël, iurní Shtádël naquëbezë gube'e gúni' perdunë duldë shténël. [

²⁶ En cambi si talë adë nédi'il gúnël perdunë sa'l, tampuquë gunë Dios perdunë lé'ël.]

Pudërë nanapë Jesús

(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

²⁷ Bëagrí rai' Jerusalén stubi vultë. Guaté më iádu'u ru'bë. Iurní bédchini ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy con ra më gushë shtë guë'dchi. Bédchini rall lu Jesús.

²⁸ Guna'bë di'dzë rall:

—¿Chu shtë permisi rúnël cusë rë'?
¿Chu bëshë'ldë lé'ël?

²⁹ Jesús bëquebi:

—Nu na guëna'bë di'dza lu të. Gulë guni'i lua, iurní guënia'a lu të chu bëne'e permisi parë guna ra cusë.

³⁰ ¿Chu bëshë'ldë Juan Bautista parë guëchu'bë nís', Dios u mënë? Gulë guni'i chu bédë'e permisi lé'i.

³¹ Guzublú guna'bë di'dzë lu sa' rall. Guni'i rall:

—Si talë guëni'i hia'a lu Jesús de quë Dios bëshë'ldë Juan, iurní guëna'bë di'dzë Jesús lu hia'a: "¿Pëzielú adë gualdídi'i ldu'u të shti'dzi'?"

³² Ni mudë guëni'i hia'a lu Jesús: "Ra mënë bëshë'ldë lé'ë Juan".

Zni cagni'i rall purquë bédzëbë rall ra mënë. Casi grë mënë gualdí ldu'u rall de quë Dios bëshë'ldë Juan të guëni'i shti'dzë më.

³³ Iurní guni'i rall lu Jesús:

—Rdë'di'i na'a cuendë chu bëshë'ldë lé'ë Juan.

Jesús guni'i lu rall:

—Nu na adë guëquëbidia'a lu të chu bëshë'ldë na parë runa ra cusë rë'.

12

Comparaciuni shtë muzë mal

(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

¹ Guzublú Jesús cagni'i më por comparaciuni; guni'i më:

—Tubi nguiu bëcabní zihani hi-aguë uvë nu bëntsá'ull tubi lu' alred-edurë. Bëntsá'ull catë guëru'u juguë shtë uvë; nu bëntsá'ull tubi hui'u guia'a parë quëhapë muzë ra hiaguë.

'Nu bédë'e nguiu ni guiu'u parë trabajadurë gunë rall dchi'ni mëdi. Iurní ziá'all zitu.

² Iurë bëga'a tiempë shtë cusechë, lë'ë lamë bëshë'ldi' tubi muzë; tsagca'a muzë lo quë narunë tucaré lamë.

³ Perë ra nabëca'a guiu'u guna'zi rall lë'ë muzë; bédë'e rall galné lë'ë muzë, nu bësëllu'në rall lë'ë muzë sin adë pë bédë'di'i rall niua'a muzë.

⁴ Iurní lamë bëshë'ldëll stubi muzë; bë'në ra nguiu ridë guëc muzë. Guni'i rall didzabë guëc muzë.

⁵ Lë'ë lamë bëshë'ldëll stubi muzë. Muzë ni gudini ra nguiu. Bëshë'ldë lamë más zihani muzë. Bëldá rai' gudini rall lë'ë rai'. Sëbëldá ra muzë bédë'e rall galné.

⁶ 'Lamë ni nápëll tubsë shínill. Nalé rac shtu'u lamë shíni'. Bëshë'ldë lamë shíni' lu ra nguiu; guni'i lamë: "Gapë rall rëspëti lu shinia".

⁷ Perë ra nabëca'a guiu'u guni'i lu sa' rall: "Guná, ndë'e llga'në lamë naguëca'a herenci shtë lamë. Cha guédínia'a lé'ëll nu grë herenci guëa'në parë lë'ë hia'a."

⁸ Guna'zi rall shini lamë; gudini rall lé'ëll nu bëru'ldë rall lé'ëll fuërë de lugar ni.

⁹ Iurní guna'bë di'dzë Jesús:

—¿Pë gunë lamë con ra muzë mal? Guidë lamë catë zu hiaguë uvë të quini lamë ra muzë mal, nu guëdë'e lamë hiaguë uvë parë stubi mënë.

¹⁰ '¿Pëllë bí'ldidi'i të Sagradas Escrituras narni'i?

Guë'e nabëru'ldë albañil tubi ladë, guë'e rë' gunë sirvë parë shquini hui'u.

¹¹ Zni bë'në më, el quë narnibë'a lë'ë hia'a.

Guná hia'a pudërë shtë më; nalë nasa'a nahin.

¹² Iurní ra contrari shtë Jesús gudili rall mudë parë guëna'zi rall lë'ë Jesús. Bien guc bë'a rall Jesús guni'i comparaciuni rë' cuntrë lë'ë rall. Niétiquë adë pë bë'nëdi'i rall cuntrë lë'ë më purquë bëdzëbë rall los de más mënë. Bësa'në rall lë'ë më; zëagzë rall.

Guni'i Jesús: "Gulë quilli impuestë"
(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

¹³ Ra contrari shtë Jesús bëshe'ldë rall bëldá fariseo nu bëldá shmënë Herodes parë guësiquë rall lë'ë më. Guc shtu'u rall niani'i më tubi cusë mal të guëdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ë më.

¹⁴ Guna'bë di'dzë rall lu më:
—Mësë, nanë na'a rluá'al purë verdá. Rúnel tratë igual ra mënë humildë nu ra mënë narnibë'a. Quëgluá'al lla tsutë mënë shnezë Dios. Guni'i lu na'a iurne', según lëy çpë na bien guëdíllia'a impuestë lu rëy César u guëdíllidi'ia'a impuestë?

¹⁵ Guc bë'a Jesús na rall mënë falsë. Guni'i më lu rall:

—¿Pëzielú ze'dë guësiquë të na? Gulë bëlua'a tubi dumí të guënahia luhin.

¹⁶ Guaglli'i rall tubi monedë; iurní guni'i më:

—¿Chu lë nu chu lu naqué lu dumí?

Guni'i rall:

—Lu rëy César naqué lu dumí.

¹⁷ Bëquebi më:

—Gulë bédë'ë naca'a César lo quë naná shtë César, nu gulë bédë'ë naca'a Dios lo quë naná shtë Dios.

Guasé ldu'u rall shti'dzë më.

Jesús guni'i tsashtë ra tégulë
(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

¹⁸ Iurní bédchini bëldá saduceos lu Jesús. Ra saduceos rni'i rall adë tsashtëdi'i ra tégulë ladi ra tégulë. Guna'bë di'dzë rall lu më:

¹⁹ —Mësë, bëquë'ë Moisés guahietë si tubi nguiu gáti' sin shíni', bëchi tégulë napë quë cá'all tse'lë tégulë; gapë rai' shini parë adë tsalúdi'i shfamili tégulë.

²⁰ Guc gadchi bëchi. Primërë nguiu bëtsé'all perë gútill sin ni tubi shíni'.

²¹ Segundë bëchi tégulë cuá'all lë'ë viudë perë gútill sin ni tubi shíni'. Tecërë lo mizme cuá'all tse'lë tégulë perë gútill sin ni tubi shíni'.

²² Guëzá bëchi tégulë cua'a rall lë'ë na'a ni perë adë gúpëdi'i rai' shíni'. Despuësë lë'ë na'a ni gúti'.

²³ Iurë tsashtë ra tégulë, ¿chu gac tse'lë na'a ni? pues gadchi nguiu guc tse'lë na'a.

²⁴ Jesús bëquebi:

—Bëganë të con di'dzë shtë të purquë adë riasédi'i të Sagradas Escrituras nu adë guënëdi'i të pudërë shtë Dios.

²⁵ Iurë ra tégulë tsashtë rai', adë guëtsé'adi'i rai'; adë rnádi'i rai' guëtsë'a shini rai'. Na rai' ziquë ra ianglë nacabezë gube'e.

²⁶ Perë si talë cagna'bë di'dzë të si talë ra tégulë tsashtë rai' stubi, gulë bédë'ë cuendë lo quë nabëquë'ë Moisés la'ni histori shtë hiaguë narëuldë. ¿Pëllë adë bíldidi'i të histori ni? Bëquë'ë Moisés de quë Dios guni'i' lúhi': "Nahia Dios shtë Abraham; nahia Dios shtë Isaac; nahia Dios shtë Jacob".

²⁷ Pues grë shmënë Dios nabani aunquë hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin. Lë'ë të saduceos, riasédi'i të shti'dzë Dios; zihani vësë rganë të.

Mandamientë namás lasac
(Mt. 22.34-40)

²⁸ Tubi mësë narlua'a lëy guabí'guëll lu Jesús. Bínill lla quëdíldi di'dzë ra sa'll nu bínill de quë Jesús bëquëbi' bien lu rall. Guni'i mësë ni lu Jesús:

—Mësë, ¿guadë mandamientë namás lasac de grë mandamientë?

²⁹ Guni'i më lull:

—Mandamientë namás lasac rni'i: "Gulë bëquë diaguë, lë'ë të mënë israelitë; Dios Shtáda'a tubsë na më.

³⁰ Gulë guc shtu'u lë'ë më con guëdubinú ldú'ul, nu guëdubi almë shténël, nu con guëdubi fuersë shténël". Ni na mandamientë namás lasac.

³¹ Segundë mandamientë rni'i: "Gulë gac shtu'u sa'l ziquë rac shtú'ul mizme lé'ël". Nídi'i stubi mandamientë namás lasac quë mandamientë rë'.

³² Lë'ë mësë repi:

—Mësë, guldí shtí'dzël. Verdá na tubsë Dios; nídi'i chu stubi.

³³ Nu napë quë gac shtú'ul lë'ë më con guëdubinú ldu'ul nu con almë shténël, nu con fuersë shténël. Nu zac napë quë gac shtú'ul sa'l igual ziquë rac shtú'ul mizme lé'ël. Ra cusë ni más lasac quë gunë nguiu ofrecërë lu Dios tubi ma u stubi cusë narie'qui lu bëcu'guë.

³⁴ Iurë bini Jesús de quë nguiu rë' guní'ill bien, guni'i më lull:

—Du'pë runë faltë të guëribë'a Dios lé'ël të gápël vidë sin fin.

Iurní adë chu nápëdi'i valurë niana'bë di'dzë lu më.

Guna'bë di'dzë Jesús lu ra mënë chu na shtadë Cristo

(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

³⁵ Iurë caglua'a Jesús la'ni iádu'u ru'bë, guni'i më:

—¿Pëguëa' rni'i ra mësë shtë lëy de quë Cristo na shini David?

³⁶ Mizmë David bëquë'e por pudërë shtë Espíritu Santo di'dzë rë':

Dadë Dios guni'i lu Shtada narnibë'a: "Guzubë ladë ldi shtëna hashtë guna gan lu enemigu shténël të guëzu'bë diaguë rall shtí'dzël".

³⁷ ¿Lla na posiblë gac Cristo shini David, cumë David rni'i' Cristo na Dadë narnibë'a lë'ë David?

Ra mënë zihani bini rall shtí'dzë më; bëuu' ldu'u rall nacagni'i më.

Jesús gudildi ra fariseo nu mësë shtë lëy

(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Quëglua'a më ra mënë; guni'i më:

—Gulë gapë cuidadë ra mësë narlua'a lëy. Rëuu' ldu'u rall gacu rall lari duni. Rac shtu'u rall gunë mënë saludar lë'ë rall con zihani rëspëti lu nezë.

³⁹ Rguili rall lugar mejurë la'ni iádu'u; rac shtu'u rall lugar shtë rëspëti lu mellë.

⁴⁰ Perë rdchisú rall lidchi ra viudë nu parë guësiguë rall mënë, quëhunë rall oraciuni llëduni. Lë'ë rall gunë rall recibir más cashtigu dushë.

Tubi gu'në nabëdë'ë viudë prubi
(Lc. 21.1-4)

⁴¹ Guzubë më la'ni iádu'u frentë catë rtia'a mënë ofrendë; guná më lu ra mënë nabëtia'a gu'në la'ni canciá. Zihani mënë ricu bëtia'a rall zihani dumí.

⁴² Iurní bëdchini tubi viudë prubi; bëtia'all chupë centavë la'ni canciá.

⁴³ Iurní Jesús guna'bë më ra shini gusë'dë më. Guni'i më lu raí:

—De verdá rnia'a, lë'ë viudë prubi rë' bëtia'all más quë grë mënë nabëdë'ë dumí

⁴⁴ purquë los de más rall bëtia'a rall dumí nabë'në subrë perë viudë rë' bëdë'ëll grëtë' nanápëll, grë nasí'ill parë gaull.

13

Guni'i më cue iádu'u ru'bë
(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Nianá bëru'u më iádu'u, tubi shini gusë'dë më guni'i:

—Mësë, guná, blac chulë ra guë'e ru'bë. Blac chulë hiu'u rë'.

² Jesús guni'i:

—¿Gu rna të lu guë'e ru'bë shtë iádu'u? Adë guëá'nëdi'i ni tubi guë'e nadchi'bë guëc sa'. Grëhin tsalú.

Sëñi antsë tsalú guë'dchiliu
(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³ Guzubë më catë zu dani shtë Olivos nanaqué frentë nezë catë rlua'a iádu'u ru'bë. Iurní Pedro nu Jacobo nu Juan nu Andrés guna'bë di'dzë raí lu Jesús tubi cu':

⁴ —¿Guc gac ra cusë narní'íl lu na'a? ¿Pë sëñi nanú de quë hia gac cumplirin?

⁵ Iurní guni'i Jesús:

—Gulë gapë cuidadë ni tubi adë chu guësiguëdi'i lé'ël.

⁶ Zihani mënë guëca'a rall lëa; guëdchini rall nu guëni'i rall: "Nahia Cristo". Guësiguë rall zihani mënë.

7 'Iurë ruadi'dzë mënë nanú zihani guërru nu rdzatsu mënë cuntrë gubiernë, adë rdzëbëdi'i të. Grë cusë ni napë quë gac cumplir perë runë faltë parë tsalú guédchiliu.

8 Tildi naciuni cuntrë stubi naciuni nu tildi guédchi cuntrë stubi guédchi. Guidë llú dushë zihani lugar. Guédchini gubini dushë. Ni na principi shtë cusë durë naguër gac.

9 'Gulë bënë preparar lë'e të purquë gunë mënë intriegu lë'e të lu ra gubiernë. Guëne'e mënë galné lë'e të la'ni iádu'u. Guédchi'bë rall demandë cuntrë lë'e të lu gubiernë nu lu ra rëy purquë na të shmëna. Zni guëni'i të diza'quë lu ra mē ru'bë; gac të testigu shtëna.

10 Antsë guédchini fin shtë guédchiliu, napë quë guërë'tsë diza'quë entrë grë ra naciuni.

11 Iurná gua'a mënë lë'e të lu gubiernë, adë rquëd'ni'di'i ldu'u të por lo quë naguëni'i të. Gulë biadi'dzë lo quë narne'e Espíritu Santo lë'e të iurní, purquë lédëdi'i lë'e të guadi'dzë të sino Espíritu Santo quëadi'dzi' iurní.

12 Tiempë ni ra nguii gunë rall intriegu bëchi rall parë gati bëchill. Nu ra shtadë llguë'në gunë rall cuntrë shínill. Ra llguë'në guëasë rall cuntrë ra shtádëll; gati shtádëll.

13 Guëldénú grë mënë lë'e të purquë na të shmëna perë el quë nagac firmë lu shnezë Dios hashtë fin, nguii ni gac salvar.

14 'Iurë guená të cusë mal tsuté iádu'u ru'bë, cusë ni gunin manchë iádu'u; zuhin catë nídi'i permisi. (Gulë tsasé ndë'e el quë nagu'ldë di'dzë rë'.) Ra nananú Judea guëllu'në rall lu dani.

15 El quë nazuga'a guëc hiu'u adë guiétëdi'ill parë tsutëll la'ni hiu'u të guá'all pë shtëll sino guëllú'nëll.

16 Nu el quë nanú lachi adë guëabridi'ill lídchill parë guá'all shábëll sino guëllú'nëll lu dani.

17 Prubi ra na'a nanua'a shíni' dzë ni, nu prubi ra narca'a me'dë.

18 Gulë bënë ruëguë lu Dios adë gaquin tiempë naldë.

19 La'ni ra dzë ni gunë mieti sufrir demasiadë, cusë durë naná lá'adi'i guná mënë dizdë principi shtë guédchiliu nu nunquë jamás gáquëdi'i sa' ra cusë ni.

20 Si talë adë bé'nëdi'i Dios menos ra dzë shtë sufrimientë, adë chu nádi'i gac salvar; perë por ra mënë nagudili Dios, gac menos ra dzë ni.

21 'Si talë chu guëni'i lul: "Gulë guná, ndë'e lë'e Jesucristo", u "Gulë tsagná; ndë lë'e mē nanú", adë tsaldídi'i ldú'ul shtí'dzëll.

22 Guédchini ra naguëguguë ra mënë. Guëni'i rall na rall Cristo u tubi narni'i shti'dzë Dios nu gunë rall milagrë nu guëlua'a rall sēni ru'bë të parë guësiguë rall hashtë ra nagudili Dios si na posiblë.

23 Por ni gulë guzú listë nu preparadë; hia gunia'a lu të ra di'dzë ni antsë gac cumplirin.

Nguii nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu guëabri' stubi

(Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

24 'Despuësë ra dzë shtë sufrimientë lë'e ngubidzë guëcahi nu lë'e mbehu adë guënë'edi'in llni.

25 Ra mbelëgui'i ldaguë. Grété' fuersë shtë gube'e guëni'bin.

26 Iurní guená mënë na, nguii nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu; guédchinia la'ni shcahi con llëru'bë pudërë nu llni.

27 Iurní guëshe'lda ra ianglë parë guzia'a rai' guëdubi guédchiliu. Guëtëá rai' ra shmënë Dios, ra nagudili mē. Guédchini rall de guëdubi ladë shtë guédchiliu nu dizdë más zitu.

28 'Gulë tsasé comparaciuni shtë hiaguë bëlda'u. Iurë lë'e ndiaguë rënë rru'u, rdë'e të cuendë hia mēre guédchini tiempë na'i.

29 Zni iurë guená të quëhac grë ra cusë rë', gulë tsasé hia mēre guédchinia.

³⁰ Guldía rnia'a lu të, grëhin gac cumplir antsë gati mënë naquërelde lu guë'dchiliu dzë ni.

³¹ Gube'e nu guë'dchiliu tsalú rahin perë shti'dza adë tsalúdi'in.

³² 'Perë dzë nu iurë, ni tubi adë chu rac bé'adi'i, ni por mizme ianglë shtë gube'e, ni por shini Dios; sulamëntë Dios, Shtada, rac bé'ai' dzë shtë fin.

³³ 'Gulë guzú listë; gulë gac nasini purquë lë'e të adë rac bé'adi'i të dzë shtë fin.

³⁴ Nahin ziquë tubi ngui nazia'a zitu. Bësëá'nëll lídchill nu bédë'ëll dchi'ni ca'a muzë, cadë tubi rall con shchí'ni'. Nu gunibë'a ngui ni lu portërë sull listë guëdubi tiempë.

³⁵ Rnia'a lu të, gulë guzú listë; adë rdë'ëdi'i të cuendë gac guëdchini lamë. Ze'dë guëdchini' iurë gue'lë u guërudë gue'lë u rquë tsunë cahi u hashtë rsili.

³⁶ Gulë guzú listë, no sea guëdchini më de repëntë nu lë'ël nagá'sil.

³⁷ Lo quë nacagnia'a lu të, rnia'a lu grë mënë; gulë guzú listë.

14

Ra contrari shtë Jesús gudili rall lla gati më

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

¹ Chupë dzë antsë bédchini laní Pascu nu laní iurë gudáu mënë guetështildi sin levadurë, ra principal bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy, caguili rall mudë parë guëna'zi rall lë'e më prësi sin quë adë chu gac bé'adi'i, nu quini rall lë'e më.

² Guni'i rall:

—Lëdë la'ni dzëdi'i laní gaquin të adë guëdzátsudi'i ra mënë.

Tubi na'a bëtia'a sëiti nashi guëc Jesús

(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³ Guzac Jesús nanú Betania; iurë nanú më lidchi Simón el quë naguc llu'u galguidzë naru'dzë ládi', guzubë më lu mellë. Iurní bédchini tubi na'a; nuá'all tubi bëtëi nanactsa'u de guë'e alabastro. Gadzë bëtëi ni con perfumë shtë nardë purë. Lasaquin

zihani dumí. Bëldë na'a bëtëi nu bëtia'all perfumë guëc më.

⁴ Bëldá mënë bëldënú rall na'a ni; guni'i lu sa' rall:

—¿Pëguëa' bënë na'a rë' desperdici perfumë guëc më?

⁵ purquë bien niatuu' na'a perfumë por más de tsunë gahiu'a bëllë nu niadë'ëll dumí ca'a ra prubi.

Gudildi rall na'a.

⁶ Iurní guni'i Jesús:

—Zuzú na'a. ¿Pëzielú cagni'i të cuntrë lë'ëll? Bënëll tubi cusë za'quë.

⁷ Siemprë nanú ra prubi entrë lë'e të, nu cualquier dzë rac guëdë'e të lo quë narac shtu'u të ca'a prubi, perë na adë guëquërelde'núdia'a lë'e të llëduni tiempë.

⁸ Na'a ni bënë'ni' zni mientras nabania ndë'e. Bëtia'all perfumë shcuerpa antsë gatia nu guëga'cha.

⁹ Guldía narnia'a lu të, ancalë catë guadi'dzë mënë diza'quë guëdubi guë'dchiliu, lo quë nabënë na'a rë' guini mënë. Guëagná ldu'u rall lo quë nabënënú na'a na.

Bënë Judas prometer gúnëll in-triegu Jesús

(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

¹⁰ Iurní Judas Iscariote tubi naná chibë chupë shini gusë'dë më, zia'all lu ra principal bëshuzi të gúnëll tratë nu gúnëll in-triegu Jesús guia'a rall.

¹¹ Iurë bini rall shti'dzë Judas, nalë bëquitë ldu'u rall nu bënë rall prometer guëdë'e rall dumí. Dizdë iurní gudili Judas mudë parë gúnëll in-triegu lë'e më.

La Santa Cena

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹² Iurní bédchini primërë dzë shtë laní; gudáu mënë guetështildi sin levadurë. Mizmë dzë ni bënë tucarë quini mënë tubi lli'li shtë Pascu. Ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' lu më:

—¿Ca lu rac shtú'ul guëdë'në na'a preparar shtse shtë Pascu guëdáuha'a?

13 Bëshe'ldë më chupë shini gusë'dë më; guni'i më:

—Gulë tsa guë'dchi. Guëdza'guë'lú të tubi nguii nanua'a tubi rëë' nisë. Gulë guanaldë lë'ëll.

14 Catë tsutëll, gulë guni'i lu nashtë hui'u: “Mësë shtë na'a cagna'bë d'í'dzi' lul, ¿ca lu guënë'el tubi cuartë parë guëdáu shtse na'a shtë Pascu?”

15 Iurní guëluá'all tubi cuartë ru'bë guia'a segundë pisë; listë nahin. Gulë bënë preparar laní ndë.

16 Ra shini gusë'dë më zia'a rai' guë'dchi. Bëdza'guë'lú rai' lë'ë nguii nanua'a nisë, ecsactë ziquë guni'i më lu rai'. Ndë bënë rai' preparar shtse shtë laní.

17 Iurë bédchini gue'lë, bédchini më con ra chi'bë chupë shini gusë'dë më catë nanú tubi cuartë.

18 Iurë quëháu rai', guni'i më:

—Guldía cagnia'a lu të, tubi entrë de lë'ë të guëru'u tubi nagunë intriegu na lu galguti. Quëhaunú nguii ni na.

19 Guzublú gulaguë tristë la'ni ldu'u rai'; guni'i rai' lu më tubi por tubi:

—Dadë, ¿ni mudë guna intriegu lë'ël?

20 Repi Jesús:

—Nguii ni na tubi de chi'bë chupë shini gusë'da. Quëgtiá'all guetështildi la'ni platë con na; gúnëll intriegu na lu galguti.

21 Gac cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras de na, nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, perë prubi nguii el quë nagunë intriegu na lu galguti. Mejurë adë niálëdi'i nguii ni.

22 Mientras quëhaunú Jesús lë'ë rai', guna'zi më guetështildi nu bédë'ë më graci. Bëshullë më guetështildi; bédë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Guni'i më:

—Gulë gau ndë'ë; ndë'ë lë'ë shcuerpa.

23 Nu zac guna'zi më copë shtë vini; bédë'ë më graci nu bédë'ë më lë'ë copë cua'a ra shini gusë'dë më. Bi'i rai' lë'ë vini.

24 Guni'i më lu rai':

—Ndë'ë na rënë shtëna naná sègi parë tubi tëtë cubi entrë Dios nu ra mënë. Guëllë'ë rënë shtëna parë gac salvar zihani mënë.

25 Guldía rnia'a lu të, hiadë guëabridi'i gua' vini con lë'ë të hashtë dzë naná quëbezënúa lë'ë të catë rnibë'a Dios ziquë Rëy.

Guni'i Jesús lu Pedro gúnëll negar lë'ë më

(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

26 Despuësë bi'ldi rai' tubi cantë, iurní bëru'u rai'; zia'a rai' dani shtë Olivos.

27 Guni'i më lu rai':

—Grëtë' të guësa'në të na; zni rni'i ra Sagradas Escrituras: “Tsatinia lë'ë vëquërë nu ra lli'li guërë'tsë ra”.

28 Perë despuësë iurë tsashtëa ladi ra tégulë, quibëlúa lu të hashtë Galilea.

29 Iurní guni'i Pedro:

—Aunque nilë grëtë' mënë guësa'në rall lë'ël, perë na jamás guësá'nëdia'a lë'ël.

30 Jesús guni'i lu Pedro:

—Guldía, mizmë gue'lë ne' antsë lë'ë gay guëllidchi, lë'ël gúnëll negar na tsunë vësë.

31 Perë fuertë guni'i Pedro:

—Masiá quini ra mënë na, adë gúnëdia'a negar lë'ël.

Grë ra shini gusë'dë më guni'i rai' lo mizmë.

Jesús zia'a Getsemaní të guadi'dzënúhi' Dios

(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

32 Bédchininú më ra shini gusë'dë më lugar nalë Getsemaní. Guni'i më lu rai':

—Gulë guzubë ndë'ë mientras guadi'dzënúa Dios, Shtada.

33 Bia'a Jesús Pedro, Juan, nu Jacobo. Guzublú riá ldu'u më demasi-adë. Bënë më sufrir.

34 Guni'i më lu rai':

—Gulë cuezë ndë'ë; gulë cue nasini. Nalë tristë shtë galguti nanú la'ni ldua'a; mërë gatia.

³⁵ Zia'a më stu'pë delantë; bēzullibi më; bē'nē më orar; guná'bēi' Shtádi' si talë naposiblë guelá Dios lē'i' lu sufrimientë naná rdëdë ldu'u më.

³⁶ Guni'i më lu Dios:

—Dadë, cagna'ba lul; nápël pudërë gúnël grë cusë. Bělá na lu sufrimientë rē', perë adë gáquëdi'in según lo quë narac shtua'a sino según voluntá shténël.

³⁷ Iurní bēabrí më catë cabezë Pedro, Juan, nu Jacobo. Bēdzëlë më lē'ë rai' naga'si rai'. Guni'i më guëc Pedro:

—Moni, ¿pë adë gáquëdi'i guëru'u mbēca'ldë lul tubi iurë?

³⁸ Gulë cue nasini; gulë guna'bë lu Dios të adë guësiguëdi'i Satanás lē'ë të. Ldu'u të rni'i, nia, perë shcuerpë të adë nídi'i fuersë.

³⁹ Stubi vultë zia'a më; biadi'dzënúhi' Dios. Guni'i më mizme di'dzë ziquë antsë.

⁴⁰ Bēabrí më; bēdzëlë më lē'ë shini gusë'dë më, naga'si rai' tantë mbēca'ldë lu rai'. Adë bēdzëlëdi'i rai' niani'i rai' lu më.

⁴¹ Gua më; bēabrí më stubi; guni'i më:

—Iurne' sí, gulë guëga'si; gulë tsa descansë. Hia lē'ë iurë bēga'a; nguiu nabēshe'ldë Dios lu guédchiliu gac intriegu guia'a ra nanapë duldë.

⁴² Gulë guashtë; gulë cha purquë ze'dë bi'guë el quë nagunë intriegu na.

Guna'zi mënë Jesús prësi

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴³ Nianá cagni'i Jesús, bēdchini Judas naná tubi de chí'bë chupë shini gusë'dë më; bēdchininull zihani mënë nanua'a hiaguë nu spadë. Ze'dë rall partë shtë ra jēfë shtë ra bēshuzi nu ra mēsë shtë lēy nu ra mēgulë narnibë'a entrë lē'ë rall. Bēshe'ldë rall mënë zihani ni.

⁴⁴ Judas, lē'ë traidor, bēdë'ëll tubi sēñi antsë; guni'ill lu rall:

—El quë naguna saludar, tsagruahia lē'ëll; gulë guna'zi lē'ëll; gulë bia'a lē'ëll prësi.

⁴⁵ Iurë guabi'guë Judas lu më, lueguë guni'ill:

—Mēsë.

Bētsagrua'll lē'ë më.

⁴⁶ Iurní guna'zi mënë lē'ë më të gua'a rall lē'ë më prësi.

⁴⁷ Tubi nazuga'a ndë, gulull spadë shténëll. Bēchúguëll tubi diaguë muzë shtë principal bēshuzi.

⁴⁸ Iurní guni'i Jesús lu ra mënë:

—¿Pēzielú bēdchini të con spadë nu hiaguë parë ze'dë guëlli'i të na cumë ziquë nguba'në?

⁴⁹ Dzë con dzë zugá'ahia con lē'ë të iádu'u ru'bë perë adë guná'zidi'i të na iurní. Perë ndë'ë quëhac parë gac cumplir ra Sagradas Escrituras.

⁵⁰ Iurní grë ra shini gusë'dë më bēsa'në rai' lē'ë më. Bēllu'në rai'.

Sultërë naziagllu'në

⁵¹ Tubi sultërë guanaldë lē'ë më. Nacull tubsë lari sabë. Guna'zi mënë lē'ëll

⁵² perë bēsëá'nëll lari guia'a ra mënë; gaíchill bēllú'nëll.

Bēdchi'bë mënë demandë cuntrë Jesús

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵³ Bia'a rall lē'ë Jesús lu principal bēshuzi. Ndë bēdëá grë ra jēfë shtë ra bēshuzi nu ra mēsë narlua'a lēy nu ra mēgulë narunë juzguë.

⁵⁴ Guanaldë Pedro dizdë zitu; guatēhi' lidchi bēshuzi principal. Guzubēnúhi' ra soliar. Cagtsë'ë rall rua' gui'i.

⁵⁵ Iurní ra principal bēshuzi nu ra jushtici narunë juzguë, gudili rall tubi testigu cuntrë Jesús. Rac shtu'u rall quini rall lē'ë më perë adë bēdzëlëdi'i rall testigu cuntrë lē'ë më.

⁵⁶ Zihani mënë bē'në rall testificar cuntrë lē'ë më perë adë na igual di'dzë shtë rall.

⁵⁷ Por fin guasuldí bēldá mënë falsë naguni'i:

⁵⁸ —Bini na'a Jesús guni'i: "Guëchilia iádu'u ru'bë naná bēntsa'u nguiu, nu entrë tsunë dzë guntsa'ua stubi nanadë bēntsa'u nguiu".

⁵⁹ Di'dzë naná rni'i ra testigu, adë rgá'adi'in purquë nádi'in igual.

⁶⁰ Iurní lë'ë bëshuzi principal gualdídí nu guna'bë dí'dzëll lu më:

—¿Pëzielú adë rquébidi'il lu ra di'dzë rë'? ¿Pë runë cuntienë lo quë naquëgni'i mënë cuntrë lë'ël?

⁶¹ Perë lë'ë më dchisë na më; adë pë guni'i më. Iurní lë'ë jëfë shtë bëshuzi bëabrí guna'bë dí'dzëll:

—¿Pë lë'ël nal Cristo, shini Dios, lúniquë narunë tucarë gunë mieti adorar?

⁶² Jesús guni'i:

—Nahia Cristo nu guená tē lua, nguiu nabēshe'ldë Dios lu guédchiliu. Guená tē na; cueza ladë ldi shtë Dios Pudërusë, nu guená tē iurë guëabría con pudërë la'ni shcahi shtë gube'e.

⁶³ Lë'ë jëfë shtë bëshuzi nalé bëdëll nu bëché'zëll shábëll tantë llanë gu-laguë guéquëll. Guní'ill:

—¿Pë guédë'na'a másru'u testigu?

⁶⁴ Hia bini tē di'dzë dzabë naguni'i nguiu rë' cuntrë Dios. ¿Pë rni'i tē iurne'?

Grë ra mënë guni'i runë tucarë gati Jesús.

⁶⁵ Iurní bëldá rall guzublú bëchi'bë shënë rall lu më. Bëta'u rall lu më. Bëdë'ë rall galné guëc më nu guna'bë di'dzë rall:

—¿Chu bëne'e galné lë'ël?

Ra soliar bëdë'ë rall galné lë'ë më.

Bë'në Pedro negar lë'ë Jesús
(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62;
Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Zuga'a Pedro guetë rualdëa' shtë lidchi bëshuzi. Bëdchini tubi criadë shtë bëshuzi principal.

⁶⁷ Gunall lu Pedro naná cagtsë'ë rua' gui'i. Iurní gubí'all lu Pedro nu guní'ill:

—Lë'ël zuga'anul Jesús më Nazaret.

⁶⁸ Perë Pedro bë'nëll negar; guní'ill:
—Guënëdia'a lë'ë nguiu; adë rac bë'ahia pë cagní'ill.

Bëru'u Pedro fuërë rua' nezë. Bëllidchi gay.

⁶⁹ Stubi vueltë gubi'a criadë ni lu Pedro nu guní'ill lu ra mënë nazuga'a ndë:

—Nguiu ni'i nall shmënë Jesús.

⁷⁰ Pedro bëabrí bë'në negar; guní'i' lo mizmë. Gudëdë du'pë tiempë, iurní ra nazuga'a nga'li guni'i rall lu Pedro:

—Verdá nal shmënë Jesús purquë nu nal më Galilea; ruadí'dzël ziquë ra mënë ni.

⁷¹ Iurní Pedro bë'në jurar. Guní'i':

—Gunë Dios cashtigu na si talë adë ruadí'dza verdá. Runguë bë'adia'a nguiu ni el quë narni'i tē na Jesús.

⁷² Lueguë bëllidchi gay stubi vueltë. Pedro bëagná ldu'i lo quë naguni'i Jesús lúhi' antsë: "Antsë guëllidchi gay chupë vueltë, gúnël negar na tsunë vueltë". Iurní bë'në Pedro llgabë nu bí'ni'.

15

Bia'a mënë lë'ë Jesús lu Pilato
(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5;
Jn. 18.28-38)

¹ Iurë brëgue'lë, bëdëa' ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy nu ra mëgulë narunë juzguë. Bë'në rall tomar tubi acuerdë. Bëldi'bi rall lë'ë Jesús. Bia'a rall lë'ë më lu Pilato.

² Pilato guna'bë dí'dzëll lu më:

—¿Guldil nal rëy shtë ra israelitë?

Bëquebi më:

—Mizmë lë'ël guní'il di'dzë ni.

³ Ra jëfë shtë ra bëshuzi nalé bë'në rall acusar lë'ë më.

⁴ Stubi vueltë guna'bë di'dzë Pilato lu më:

—¿Pëguëa' adë pë rní'il? Blac cusë quëgdchi'bë rall cuntrë lë'ël.

⁵ Perë Jesús dchisë bëa'ni', nu nalé guasë ldu'u Pilato.

Bë'në rall condenar Jesús lu galguti

(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25;
Jn. 18.38—19.16)

⁶ Durantë dzë shtë laní napë Pilato custumbrë guëldá'all tubi prësi, el quë narac shtu'u mënë guëru'u librë.

⁷ Lachigui'bë nanú tubi prësi nalë Barrabás. Lé'ëll con ra sa'll lachigui'bë, gudini rall mënë iurë bëdzatsu rall cuntrë gobiernë.

⁸ Bidë mënë lu Pilato të guëna'bë rall gunë Pilato ziquë custumbrë shtënell.

⁹ Guna'bë di'dzë Pilato lu ra mënë ni:

—¿Guadë narac shtu'u të guëdë'a libertá, Jesús naná rëy shtë të?

¹⁰ Guc bë'a Pilato por mbidi ra jëfë shtë ra bëshuzi bë'në rall intriegu lë'e Jesús.

¹¹ Perë ra jëfë shtë bëshuzi bëtsatsu rall ra mënë parë guëna'bë rall guëdë'e Pilato libertá Barrabás.

¹² Iurní Pilato guna'bë di'dzë lu rall stubi vultë:

—¿Perë pë rac shtu'u të guna con Jesús? el quë narni'i të: "Rëy shtë naciuni Israel".

¹³ Iurní gurushtiá rall fuertë; guni'i rall:

—Gati nguü rë' lu cruz.

¹⁴ Pilato guni'i:

—¿Pëllë mal bë'nëll?

Perë lë'e rall más fuertë gurushtiá rall lu Pilato. Guni'i rall:

—Gati nguü rë'. Gátill; gátill.

¹⁵ Pilato guc shtú'ull guëá'nëll bien con ra mënë; bédë'ëll libertá Barrabás. Despuësë de bédë'e ra suldadë galné shtë chicuti lë'e më, bë'në Pilato intriegu lë'e më të parë guëquë'e rall Jesús lu cruz.

¹⁶ Iurní ra suldadë bia'a rall Jesús parë rualdëa' shtë palaci. Lugar ni lë Pretorio. Bédëá grë ra suldadë.

¹⁷ Bëgacu rall lë'e më tubi lari color guindë. Bëntsa'u rall tubi corunë guitsë; gulú rallin guëc më.

¹⁸ Guzublú bë'në rall saludar lë'e më de burnë. Guni'i rall:

—Guëbani Rëy shtë mënë israelitë.

¹⁹ Bédë'e rall galné guëc më con hiaguë. Bëchi'bë shënë rall lu më; bëzullibi rall lu më; bë'në rall rëspëti lë'e më ziquë burnë.

²⁰ Despuësë de ni, bédchisú rall lari guindë nanacu më të parë bëgacu rall shabë më stubi vultë. Lueguë

bia'a rall lë'i' fuërë rua' guë'dchi të gunë rall crucificar lë'e më.

Bëquë'e rall lë'e Jesús lu cruz

(Mt. 27.32-44;

Lc. 23.26-43;

Jn. 19.17-27)

²¹ Ziadëdë tubi nguü nezë; lëll Simón. Guall lachi perë hia ze'dë guëdchinill guë'dchi. Simón nall shtadë Alejandro nu Rufo. Bë'në ra suldadë punërë lë'e Simón të guá'all cruz shtë Jesús.

²² Bia'a rall lë'e Jesús tubi lugar nalë Gólgota, narunë cuntienë Lugar shtë Calavera.

²³ Bédë'e rall vini nanutsë mirra perë lë'e më adë bi'di'i mëhin.

²⁴ Iurní bë'në rall crucificar lë'e më, nu ra suldadë gudchitë rall dado nia guadë nagunë gan shabë më. Mudë ni gudi'dzë rall shabë më.

²⁵ Rquë guë'e rsili bë'në rall crucificar lë'e më.

²⁶ Nu bëquë'e rall tubi letrërë guëc cruz naná causë shtë më; rni'in: "Rëy shtë naciuni Israel".

²⁷ Nu bëquë'e rall chupë nguba'në lu cruz; túbill ladë ldi, stúbill ladë rubësë. [

²⁸ Zni guc cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Bë'në rall tratar lë'e më ziquë nguba'në".]

²⁹ Grë mënë nardëdë lugar ni, bë'në rall burnë; rni'bi guëc rall lu më; guni'i rall:

—Ja, lë'ëll rni'il, guëcuel iádu'u ru'bë nu dzë tsunë guëabré guëzá'alin stubi.

³⁰ Bieti lu cruz; bë'në salvar mizmë lë'ëll.

³¹ Nu ra principal bëshuzi nu ra mësë shtë lëy, bë'në rall burnë; guni'i lu sa' rall:

—Bë'nëll salvar stubi mënë perë el mizmë lë'ëll adë gúnëdi'll gan gúnëll salvar lë'ëll. Guni'll nall Cristo.

³² Si talë nall Rëy shtë më israelitë, pues guëldaguëll lë'ëll lu cruz të guëná hia'a, iurní tsaldí ldu'u hia'a shti'dzëll.

Nu ra mënë mal naguc crucificar con lë'e më bë'në rall burnë lë'e më.

Guti Jesús
(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49;
Jn. 19.28-30)

³³ Iurë bëga'a rquë chi'bë chupë, bëcahi guëdubi guë'dchiliu hashtë rquë tsunë guadze'.

³⁴ Mizmë iurë rquë tsunë, fuertë guni'i më:

—Eloi, Eloi, lama sabactani. (Di'dzë ni runë cuntienë: Dios mio, Dios mio, ¿pëguëa' bësa'nëi na?)

³⁵ Bëldá ra nguïu nazú guëlla' lu cruz bini rall pë guni'i më. Repi rall lu sa' rall:

—Guná; lë'ë nguïu rë' cagná'bëll Elías.

³⁶ Lueguë tubi nazuga'a ndë guagllú'nëll; guagllí'ill tubi spongë. Bëgá'dzëllin con vini hi'. Iurní bëzú'bëll spongë guëc varë të parë gu më vini. Guní'ill lu sa'll:

—Cha bëza'a, guëná hia'a nia zidë Elías të parë guësiéti' lë'ëll lu cruz.

³⁷ Iurní guni'i më fuertë; guti më.

³⁸ Mizmë iurë ni lë'ë cortinë la'ni iádu'u gure'zin; guc chupë ldëhin dizdë guia'a hashtë guetë.

³⁹ Tubi capitán naná rnibë'a tubi gahiu'a suldadë, zull frentë lu cruz; gunall iurë naguti më. Guní'ill:

—De verdá nguïu rë' náhi' shini Dios.

⁴⁰ Tambiën zuga'a nga'li bëldá ra na'a. Cagbi'a rall de zitu. Ladi rall zuga'a María Magdalena nu Salomé nu stubi María naná shni'a José nu Jacobo. Jacobo nápëll menor edá.

⁴¹ Ra na'a rë' guanaldë rall lë'ë më iurë ziazú më Galilea. Bë'në rall compa'ni lë'ë më. Nu zac ndë zuga'a stubi shcu'a ra na'a naganaldë lë'ë më hashtë Jerusalén.

Bëga'chi Jesús
(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56;
Jn. 19.38-42)

⁴² Bëdchini guadze' visperë shtë dzë descansë. Bë'në mënë preparar nagáu rall parë grëgue'lë dzë laní purquë dzë descansë adë bé'nëdi'i rall dchi'ni.

⁴³ Por ni José naná më guë'dchi Arimatea bëdchínill lu Pilato. Gupë

José valurë; guná'bëll permisi lu Pilato të parë guëcá'chill cuerpë shtë Jesús. José guc tubi më principal ladi ra jushtici narunë juzguë. Nu José quëbézëll tiempë iurë guëribë'a Dios ziquë Rëy.

⁴⁴ Iurë bini Pilato guti Jesús, guasë ldú'ull. Guná'bëll lë'ë capitán shtë suldadë; guna'bë dí'dzëll sí de verdá guti Jesús.

⁴⁵ Capitán rë' bëquebi lu Pilato:

—Verdá nahin; hia guti Jesús.

Iurní bëdë'ë Pilato permisi lë'ë José të parë guëcá'chi José cuerpë shtë më.

⁴⁶ José guzú'ill tubi lari naquichi fini; bësiéte'll cuerpë lu cruz nu bëtú'bill cuerpë shtë më con lari. Iurní bëcá'chill lë'ë më la'ni tubi ba'a nanactsa'u la'ni guë'ë. Gudíshill tubi guë'ë rua' ba'a.

⁴⁷ María Magdalena nu María shni'a José bëchi Rufo, guná rai' ca bëga'chi Jesús.

16

Guashtë Jesús ladi ra tëgulë
(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Gudëdë dzë narzi'i ldu'u mënë. María Magdalena nu Salomé nu stubi María shni'a Jacobo, guzú'ill rall loción parë tsagte'bi rallin ladi cuerpë shtë më.

² Tumpranë primëre dzë shtë ll-malë iurë brëgue'lë, gua rall rua' ba'a. Hia gualdani ngubidzë.

³ Repi lu sa' rall:

—¿Chull guëdchibsú guë'ë rë' rua' ba'a?

⁴ Iurní guná rai' lë'ë guë'ë naga'a tubi ladë nu nablac llëru'bë guë'ë.

⁵ Guaté rai' la'ni ba'a; guná rai' ladë ldi shtë ba'a tubi nguïu nazubë ndë. Nácuhi' tubi lari naquichi. Bëdzëbë rai'.

⁶ Guni'i nguïu:

—Adë rdzëbëdi'i të. Lë'ë të caguili të Jesús më Nazaret naguc crucificar. Hia guashtëhi' ladi ra tëgulë. Chu nádi'i ndë'ë. Gulë guná catë bëga'chi më.

⁷ Gulë bëagzé nu gulë guni'i lu shini gusë'dë Jesús nu lu Pedro de quë Jesús guzia'a më delantë lu të parë Galilea. Ndë guëná të lu më. Zni guni'i më lu të dizdë más antsë.

⁸ Iurní bëru'u rai'; bëllu'në rai'. Nalë bëdzëbë rai'; bëchi'chi rai' tantë bëdzëguëë' ldu'u rai'. Ni tubi adë chu lu biadí'dzëdi'i rai' purquë bëdzëbë rai'.

*Guná María Magdalena lu Jesús
(Jn. 20.11-18)*

[
⁹ Despuësë guashtë Jesús ladi ra tēgulë, primërë dzë shtë llmalë, bëlua'alú më lu María Magdalena primërë. Antsë bëgú më gadchi mëdzabë la'ni ldu'u María.

¹⁰ María guaguë'në visi lu ra naganaldë lë'ë më antsë. Lë'ë rall nalë riá ldu'u rai' nu ru'në rai'.

¹¹ Iurní bini rai' de quë Jesús nabani stubi nu guná María lúhi', adë gualdídi'i ldu'u rai' shti'dzi'.

*Chupë shmënë Jesús guná rai' lu më
(Lc. 24.13-35)*

¹² Mizmë dzë guadze' chupë shmënë Jesús nazia'a nezë lachi, guná rall lu Jesús. Bëlua'alú më lu rall stubi formë.

¹³ Bëagrí rall guë'dchi nu biadí'dzë rall lu sa' rall de quë bëlua'alú më lu rall perë adë gualdídi'i ldu'u sa' rall.

*Bëshe'ldë Jesús ra shini gusë'dë më
tsagni'i rai' diza'quë lu ra mënë
(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49;
Jn. 20.19-23)*

¹⁴ Más guadze' bëlua'alú Jesús lu ra chi'bë tubi shini gusë'dë më; zubë rai' lu mellë. Gudildi më lë'ë rai' purquë naguëdchi ldu'u rai'. Adë gualdídi'i ldu'u rai' shti'dzë sa' rai' naganá lu më despuësë guashtë më ladi ra tēgulë.

¹⁵ Guni'i më lu rai':

—Gulë tsaglua'a diza'quë lu ra mënë narëta' guëdubi guë'dchiliu.

¹⁶ El quë narialdí ldu'i diza'quë nu chubë nísi' gac salvárëll, perë el

quë nanédi'i tsaldí ldu'i diza'quë gac condenárëll.

¹⁷ Sëñi rë' gunë rahin compa'ni ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios, por pudërë shtëna guëgú rall mëdzabë la'ni ldu'u mënë; guadi'dzë rall dizë naná guënëdi'i rall.

¹⁸ Guëna'zi rall serpientë nu si talë gu rall cusë venenë adë pë gúnëdi'i ra cusë ni. Guëdchi'bë rall guia'a rall guëc ra narac llu'u nu guëac rai'.

*Jesús be'pi lu gube'e
(Lc. 24.50-53)*

¹⁹ Despuësë biadí'dzë më di'dzë ni, be'pi më gube'e. Guzubë më ladë ldi shtë Dios.

²⁰ Ra shini gusë'dë më zia'a rai' nu guaglua'a rai' diza'quë lu grë mënë. Mizmë Dadë Jesús bë'në compa'ni lë'ë rai'; bë'në rai' milagrë; zni bëlua'a Dios de quë shti'dzë rai' na verdá.] Amén.

Diza'quë según San Lucas

Principi shtë diza'quë

¹ Na Lucas, quëquëa'a librë rë' nu guëshé'ldahin lul Tiófilo con llëru'bë rëspëti. Nanël zihani mënë bëquë'ë rall lo quë nabëlua'a Jesús nu lo quë nabënë më. Guc shtu'u rall guëquë'ë rall cusë según tiempë ecsactë naguquin.

² Bëquë'ë rall lo quë narialdí ldu'u hia'a guquin. Bëquë'ë rall lo quë nanguná mënë dizdë tiempë naguzublu ruadi'dzë më diza'quë.

³ Nu guc ldua'a cumë cusë za'quë guëquëa'a tubi histori ecsactë parë gac bé'al verdá na di'dzë rë'. Guna'bë di'dza lu zihani mënë pë guná rall, nu nanëa ra di'dzë rë' na verdá.

⁴ Caquëa'a lul iúbil Tiófilo, parë gac bé'al ra cusë nabëlua'a mënë lul nahin verdá.

Tubi ianglë bë'në anunci guëdchini Juan Bautista lu guë'dchiliu

⁵ Tiempë dzë ni Herodes guc rëy shtë Judea, nanú tubi bëshuzi lë Zacarías. Náhi' con los de más sáhi' grupë shtë Abías. Tse'lë Zacarías lë Elizabet; shtadë guëlu Elizabet guc bëshuzi nabërulë Aaron.

⁶ Zacarías nu Elizabet tubldí na shcuendë rai' lu Dios nu bëzu'bë diaguë rai' grë mandamientë nu lëy shtë Dadë Dios. Bë'në rai' cumplir.

⁷ Gúpëdi'i rai' shíni' purquë Elizabet gúdi'i shíni'. Además de ni guërupë rai' hia më gushë rai'.

⁸ Guzac tubi dzë bë'në tucarë Zacarías gúni' dchi'ni shtë bëshuzi lu Dios según turnë grupë shtë Zacarías gunë rai' dchi'ni.

⁹ Ziquë na custumbrë shtë ra bëshuzi, gua rai' tubi pueshtë nia'a chu gunë tucarë tsaldú gushialë lu Dios la'ni iádu'u ru'bë. Bë'në tucarë Zacarías. Guatëhi' lugar sagradë shtë iádu'u.

¹⁰ Iurë lë'ë ialë rie'qui, grë ra mënë zihani naré rualdëa' shtë iádu'u, quëadi'dzënú rall Dios.

¹¹ Iurní bëlua'alú tubi ianglë shtë Dios lu Zacarías. Zúhi' ladë ldi shtë bëcu'guë catë rie'qui ialë.

¹² Iurë guná Zacarías lu ianglë, bëdzëbë Zacarías; bëdzélëdi'i Zacarías pë nihúni'.

¹³ Perë lë'ë ianglë guni'i:

—Zacarías, adë rdzëbëdi'il purquë shti'dzël bédchini lu Dios. Gunë më lo quë narná'bël lu më. Lë'ë tsé'lël Elizabet gapë tubi me'dë naguëdë'ë të léhi' Juan.

¹⁴ Iurë lë'ë me'dë guëdchini guë'dchiliu, guëquitë ldú'ul nu tsu lëgrë ldú'ul. Zihani mënë guëquitë ldu'u rall iurë lë'ë me'dë galë.

¹⁵ Gáqui' siervë ru'bë shtë Dadë Dios, nu gúdi'i' vini. Gúdi'i' ni tubi clasë licor. Dizdë antsë gáli' hia cabezë Espíritu Santo la'ni ldú'i'.

¹⁶ Guëni'i' shti'dzë Dios nu zihani mënë shtë naciuni Israel guëabrá ldu'u rall con Dadë Dios shtë hia'a.

¹⁷ Shínil quiblu lu el quë naguëshë'ldë Dios. Ziquë guc el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios con llëru'bë pudërë; léhi' Elías; shínil guëdchini con mizmë pudërë nu llni. Guëni'inú shínil naciuni Israel parë cue za'quë shtadë rall nu shini rall. Guëluá'ai' lu narzu'bë diaguëdi'i shti'dzë Dios parë guëabrá ldu'u rall lu nezë za'quë. Zni gac preparar mënë parë gunë rall sirvë lu Dadë Dios.

¹⁸ Iurní Zacarías guna'bë di'dzë lu ianglë:

—¿Lla gac bé'ahia zni purquë hia gu'sha nu tse'la napë zihani izë?

¹⁹ Iurní bëquebi ianglë:

—Gabriel lëhia. Na zua lu Dios. Bëshe'ldë më na parë zeldë guënia'a lul diza'quë rë'.

²⁰ Perë guná, cumë adë gualdídí'i ldú'ul lo quë nagunia'a lul, gu'pë guëá'nël. Gáquëdi'i guëni'il hashtë guëdchini shínil lu guë'dchiliu. Gac cumplirin según tiempë nagunë Dios disponer.

²¹ Ra mënë naré rualdëa' shtë iádu'u quëbezë rall lë'ë Zacarías. Bëdzëlëdi'i rall pë niani'i rall pëzielü quëac ldë'ë Zacarías lugar sagradë,

²² perë iurë gualú bërü'u Zacarías, ráquëdi'i rni'i Zacarías. Guc bë'a mënë de quë guná Zacarías tubi cusë ru'bë shtë Dios la'ni iádu'u. Purë con guíá'ai' ruadí'dzi' purquë bëá'ni' gu'pë.

²³ Iurní gualú ra dzë nabë'në tucarë gunë Zacarías sirvë la'ni iádu'u, bëabri' lídchi'.

²⁴ Despuësë de ni Elizabet, tse'lë Zacarías, nua shín'i'. Adë ca bërü'udi'i Elizabet; guquëréldi' lídchi' por ga'i mbehu.

²⁵ Guní'i' la'ni ldú'i': "Dadë Dios nacabezë gube'e bënë'e'i' permissi parë gapa shinia. Bëga'a ldu'u më na; iurní adë rtúdi'i lua lu ra mënë gúpëdia'a shinia."

Tubi ianglë bë'në anunci guëdchini Jesús

²⁶ Shu'pë mbehu nua shini Elizabet, iurní bëshe'ldë Dios tubi ianglë lë Gabriel parë guanúhi' rsunë lu María naquërelde tubi guë'dchi Nazaret shtë Galilea.

²⁷ María na lliguëna'a. Nápi' comprumisi parë guëtsé'ai' con tubi sultërë lë José. Shtadë guëlú José guc rëy David.

²⁸ Gabriel guaté lugar catë quërelde María, nu guní'i' lu María:

—Shtsanë. Nalé rac shtu'u Dios lë'ël. Cabezë'nú më lë'ël. Bënë ldai' më lë'ël entrë grë ra na'a naré lu guë'dchiliu.

²⁹ Nalé bëdzëguëë' ldu'u María; bini' di'dzë rë'. Adë gurëdchídi'i ldú'i'. Runë shgábi' pë runë cuntienë saludë shtë ianglë.

³⁰ Iurní ianglë guni'i':

—María, adë rdzëbëdi'il. Dios gudili lë'ël parë gunë më tubi favurë parë lë'ël.

³¹ Shínil bë'a; gápël tubi shínil. Lë'ë me'dë naguëdchini guë'dchiliu, guëruléhi' Jesús.

³² Gáqui' tubi më ru'bë. Gápi' lë zndë'ë: Shini Dios nacabezë gube'e.

Nu Dadë Dios guëdë'ë pudërë lë'i' parë guëribé'ai' grë mënë israelitë. Cuëzi' lu trunë shtë David, shtadë guëlúhi'.

³³ Shínil guëribé'ai' guëdubi naciuni Israel parë siemprë, nu guëribé'ai' manërë nanápëdi'i fin.

³⁴ Iurní María guna'bë di'dzë lu ianglë:

—¿Lla gac lo quë naguní'il lua? La'di guënëdia'a nguü.

³⁵ Repi ianglë iurní:

—Gaquin por pudërë shtë Espíritu Santo naguëdchini lul. Pudërë shtë Dios nacabezë gube'e, guëdchini' lul ziquë tubi shcahi naguësë'au lë'ël. Por ni shínil nagápël, grë mënë shtë guë'dchiliu guëni'i' rall náhi' santu, shini Dios.

³⁶ Nu shprímël Elizabet gápi' tubi ngulë'në. Hia më gushë na Elizabet perë guná, hia guc shu'pë mbehu nua shín'i', nu rni'i mënë tsúdi'i shín'i'.

³⁷ Parë Dios ni tubi cusë nádi'i naganë.

³⁸ Iurní bëquebi María:

—Nahia criadë shtë Dadë Dios. Gaquin según nagunë Dios disponer, cumë ziquë guní'il lua.

Lueguë lë'ë ianglë zëagzé.

María gua visitë lidchi Elizabet

³⁹ Mizmë ra dzë ni María gua nasesë lu tubi guë'dchi shtë Judea. Guë'dchi ni naquë cula'ni dani.

⁴⁰ Guaté María lidchi Zacarías nu guni'i' María lu Elizabet:

—Shtsanë.

⁴¹ Iurë bini Elizabet lo quë naguní'i' María, lë'ë me'dë bëni'bi la'ni Elizabet. Mizmë iurní bëdchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë Elizabet.

⁴² Fuertë guní'i' lu María:

—Dios bë'në ldai' lë'ël más quë grë na'a, nu bë'në ldai' më shínil nanuá'al.

⁴³ ¿Chu nahia bidë guënal na? Nal shni'a më el quë narnibë'a na.

⁴⁴ Iurë binia cha'l, lë'ë me'dë bëni'bi lania por tantë bëquitë ldú'i'.

45 Nu nalé dichusë nal purquë gualdí ldu'ul Dios. Gualdí ldu'ul gac cumplir lo quë naguni'i Dios lul.

46 Iurní guni'i María:
Con guëdubinú ldua'a quëhuna alabar Dadë Dios.

47 Rquitë ldua'a purquë Dios na Salvador shtëna.

48 Bëga'a ldu'u më na; bë'në më cuendë adë nádia'a më ru'bë sino, tubi criadë humildë shtëhi',

perë dizdë iurne' grë mënë naguëdchini lu guë'dchiliu, guëni'i rall bë'në ldai' më na.

49 El quë narnibë'a grë cusë, bë'ni' cusë ru'bë parë na. Santu na më.

50 Siemprë rga'a ldu'u më nu quëhunë më compa'ni grë mënë nanapë rëspëti lu më.

51 Zihani cusë ru'bë bë'në më con guia'a më.

Bësëllu'në më ra narunë naru'bë con grë shgabë rall.

52 Mënë narunë naru'bë, gulaguë rall catë rribë'a rall, bë'në Dios, perë bëtë'ëru'u më parë güe'pi guia'a ra mënë narunë narú'bëdi'i lu guë'dchiliu.

53 Bëne'e më cusë za'quë parë ra narldia'në hashtë bielë rall. Ra ricu bëshe'ldë më; zia'a rall sin adë pë nápëdi'i rall.

54 Bë'në më compa'ni lë'ë ra më israelitë, ra narunë sirvë lu më. Adë bëá'ldëdi'i ldu'u më shmënë më.

55 Zni bë'në më cumplir lo quë naguni'i më lu ra shtadë guëlu' hia'a,

lu Abraham nu lu ra llëbni' shtëhi' naná shtadë guëlu' hia'a. Di'dzë ni na parë siemprë.

56 María guquëreldënu' Elizabet tsunë mbehu. Iurní bëabri' lídchi'.

Bëdchini Juan lu guë'dchiliu

57 Hia guc cumplir tiempë gulë shini Elizabet. Gúpi' tubi ngulë'në.

58 Iurë ra shvëcini Elizabet con shfamíli' bini rall de quë bëga'a ldu'u Dios lë'i' nu bëtë'ë më tubi shíni', bëdchini rall nu nalé bëquitë ldu'unú rall Elizabet.

59 Gudëdë shunë dzë nu bëdchini tiempë parë gunë bëshuzi cumplir custumbrë religiosë; chuguë du'pë partë delicadë shtë me'dë. Ra mënë guc shtu'u rall niaca'a me'dë ziquë lë shtadë me'dë,

60 perë shni'a me'dë guni'i:

—Juan guërulë me'dë.

61 Guni'i rall iurní:

—Ni tubi Juan nídi'i ladi shfamíli'.

62 Iurní guna'bë di'dzë rall con guia'a rall lu shtadë me'dë parë gac bë'a rall nia chu guërulë me'dë; guëni'i shtadë me'dë.

63 Zacarías con sëni guná'bëi' tubi tablë parë quë lëtrë luhin. Bëquë'ëi': "Juan guërulë me'dë". Grë mënë bëdzëguë' ldu'u rall iurní.

64 Mizmë iurní bëabri' guni'i Zacarías. Bëni'bi ldúdzi'. Guzublú biadí'dzi'; guni'i' llëru'bë na pudërë shtë Dios.

65 Ra mënë naquëreldë alreduerë lidchi Zacarías, bëdzëguë' ldu'u rai'. Por grë nezë shtë Judea hashtë lu lumë shtë dani, bërë'tsë ra di'dzë pë guc con Elizabet nu Zacarías.

66 Grë ra nabini pë guc, bë'në rall llgabë nu guni'i rall lu sa' rall:

—¿Pë cha'a gac me'dë?

Rni'i rall zni purquë en verdá cabezënu' Dios lë'ë me'dë.

Labansë shtënë Zacarías

67 Espíritu Santo cabezënu' lë'ë Zacarías, shtadë Juan, nu guni'i Zacarías di'dzë rë' por pudërë shtë Dios:

68 Llëru'bë na pudërë shtë Dios con lë'ë hia'a; na hia'a më Israel.

Bidë guëná më lë'ë hia'a nu bë'në më salvar lë'ë hia'a, ra nagulë më.

69 Nu bëne'e Dios tubi më ru'bë nangunë salvar lë'ë hia'a. Nápi' llëru'bë pudërë.

Bëdchíni' de famili shtë David, el quë nabë'në sirvë lu Dios.

70 Zni guc cumplir lo quë naguni'i ra mënë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë.

Santu na rai'.

71 Guni'i më dizdë guahietë de quë
gunë më salvar lë'ë hia'a
guia'a ra enemigu shtë hia'a.
Nu gunë më librar lë'ë hia'a de grë
narldénú lë'ë hia'a.

72 Gunë më ra cusë rë' purquë bënë
më prometer lu shtadë guëlú
hia'a de quë guëga'a ldu'u më
lë'ë hia'a.

73 Bënë më prometer con juramentu
lu shtadë guëlú hia'a Abraham

74 de quë gunë më salvar lë'ë hia'a de
grë pudërë nanapë enemigu
shtë hia'a
parë gac guédë'na'a sirvë lu më sin
adë guëdzëbëd'i'a'a.

75 Guëdubi tiempë naguëbânia'a,
guédë'na'a sirvë lu më manërë
za'quë sin ni tubi duldë la'ni
ldu'u hia'a.

76 Lë'ël shinia, Dios nacabezë gube'e,
gunë më punërë lë'ël ziquë
tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios
lu ra mënë.

Antsë guëdchini el quë narnibë'a lë'ë
hia'a, quibëlul lúhi' parë gac
preparadë ra mënë parë iurë
guëdchini më.

77 Guëní'il lu ra mënë nagulé më lla
gac salvar rall të gac perdunë
duldë shtë rall.

78 Grë ni na por galërğa'a ldu'u më.
Gac cumplirin iurë gue'dë guëdchini
tubi ziquë llni shtë ngubidzë
brëgue'lë dizdë nezë guia'a

79 të parë guiani nezë shtë ra
naquërelde lu nacahi, ra
nardzëbë lu galguti,
të parë cuedchí ldu'u hia'a.

80 Juan, shini Zacarías, guarú'bi'
nu másru'u riaru'bë llni shtë Dios
parë lë'i'. Guquëréldi' lugar catë nídi'i
mënë. Zni bé'ni' hashtë dzë guzublú
guni'inúhi' ra mënë israelitë diza'quë
shtë Dios.

2

*Bëdchini me'dë Jesús lu gué'dchiliu
(Mt. 1.18-25)*

1 Tiempë dzë ni César Augusto
gunibë'a tsasë cënsë shtë ra mënë
guëdubi gué'dchiliu.

2 Ni na primërë cënsë naguc dzë na
Cirenio guc gubernadurë shtë Siria.

3 Grë mënë gua ladzë shtadë guëlú
rai' parë guédë'ë rai' lë rai'.

4 Nu zac bëru'u José guë'dchi
Nazaret shtënë regiuni Galilea.
Bëdchíni' Belén shtënë regiuni Judea
parë guagdé'ëi' léhi' purquë náhi'
famili shtë David nu Belén na
guë'dchi shtë David.

5 María nápi' comprumisi parë
guëtsé'ai' con José. Tiempë ni hia
nua shini María.

6 Nanú rai' Belén; bëdchini tiempë
parë galë shíni'.

7 Ndë bëdchini primërë me'dë
nguiu. Bëtu'bi María me'dë tubi lari
nu gú'ti' catë rau ma purquë nídi'i
lugar catë guëa'në rai' pusadë.

Bëlua'alú ra ianglë lu ra vëquërë

8 Cerquë guë'dchi Belén rëta' ra
vëquërë. Quëhapë rall lli'li lachi. Hia
na gue'lë.

9 Iurní bëdchini tubi ianglë
nabëshe'ldë Dadë Dios. Bëdchini
tubi llni dushë shtë Dios. Rabtsë'ë
llni alrededurë de ra vëquërë. Nalë
bëdzëbë rall.

10 Iurní repi ianglë:

—Adë rdzëbëd'i' të purquë
zeldënúa tubi nutici za'quë; na parë
grë sa' të. Di'dzë ni guësëquitë ldu'u
të.

11 Nedzé gulë tubi me'dë guë'dchi
shtë David. Na me'dë Cristo, el quë
nagudili Dios parë guë'nibé'ai'. Náhi'
Dadë nagunë salvar lë'ë të.

12 Parë gac bë'a të chu náhi',
guëdzëlë të lë'ë me'dë dú'bi' tubi ldë
lari. Nagá'ai' catë rau ma.

13 Mizmë iurní guná vëquërë
másru'u zihani ianglë shtë gube'e
cula'ni primërë ianglë. Bënë rai'
alabar Dios; guni'i rai':

14 Llëru'bë na pudërë shtë Dios
nacabezë más guia'a lu gube'e.
Bënë më tubi favurë parë ra mënë
narsëquitë ldu'u lë'ë më;
lu gué'dchiliu tsu paz, cuedchí ldu'u
mieti.

15 Iurë ra ianglë bëabrí rai' gube'e,
guni'i ra vëquërë lu sa' rai':

—Cha guiá hia'a Belén, nia pë guc de lo quë nabëlua'a Dadë Dios lu hia'a.

¹⁶ Iurní nasesë zia'a rai' Belén. Guná rai' lu María nu José nu me'dë. Lë'e me'dë naga'a catë rau ma.

¹⁷ Iurë guná ra vëquërë lu rai', guni'i rall lu ra mënë nazuga'a ndë lo quë naguni'i ianglë lu rall shcuendë me'dë.

¹⁸ Grë nazuga'a ndë bini naguni'i vëquërë; bënë rall llgabë gu nanú verdá lo quë naguni'i vëquërë.

¹⁹ Perë María adë ruadí'dzëdi'i pë llgabë nananú la'ni ldú'i'. Guagla'guë bé'ni' llgabë lla na ra cusë rë'.

²⁰ Ra vëquërë bëabré rall. Guni'i rall de quë llëru'bë na pudërë shtë Dios. Guni'i rall dushquilli Dios por lo quë naguná rall nu lo quë nabini rall. Bëdë'e rall graci lu më purquë grë cusë guc cumplir tal ziquë guni'i ianglë lu rai'.

José nu María guanú rai' Jesús iádu'u ru'bë

²¹ Gudëdë shunë dzë; iurní bëchuguë bëshuzi du'pë gui'di shtë partë delicadë shtë me'dë. Bëru'lé me'dë Jesús, el mizmë naguni'i ianglë lu María antsë lé'i' gua'a shíni'.

²² Iurë gualú cuarenta dzë, iurní bë'në tucarë gunë María nu José cumplir según lëy shtë Moisés të gáqui' limpi. Bënë rai' narunë tucarë tubi na'a narapë me'dë. Por ni José nu María guanú rai' lë'e Jesús iádu'u ru'bë ciudá Jerusalén. Guagdchininú rai' lë'e me'dë lu Dadë Dios.

²³ Bënë rai' ni purquë naescrite la'ni lëy shtë Dios narni'i: "Primëre ngulë'në naguëne'e Dios parë lë'e të, gulë tsagdchininú të me'dë lu Dadë Dios purquë náhi' parë lë'e më".

²⁴ Nu zac María nu José bëdë'e rai' chupë ma'ñi gati ra ziquë ofrendë lu Dios purquë lëy shtë Dios rni'i: "Ra prubí gunë rall ofrecëre chupë guguë u chupë palumë bi'chi".

²⁵ Tiempë ni guquëreldë tubi nguui guë'dchi Jerusalén. Léhi' Simeón nu tubldí na shcuëndi' lu Dios. Bé'ni' cumplir shti'dzë më. Nu cabézi'

guëdchini tubi nagunë salvar naci-uni Israel de grë enemigu shtë rall. Espíritu Santo cabezënúhi' Simeón.

²⁶ Bëdchini tubi di'dzë lu Simeón por pudërë shtë Espíritu Santo de quë adë gátidi'i Simeón hashtë despuësë guënáhi' lu Cristo, el quë nagudili Dios parë guë nibé'ai'.

²⁷ Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'e Simeón të guáhi' iádu'u ru'bë mizmë tiempë bëdchini María nu José parë guëdchininú rai' me'dë Jesús lu Dios, nu bë'në rai' ofrecëre chupë ma lu më. Bënë rai' cumplir lëy shtë Dios.

²⁸ Simeón gudëdchi lë'e me'dë. Bënë Simeón alabar Dios; guni'i Simeón:

²⁹ Dadë, iurnë' nahia cunformë; gualú shchi'nía.

Cuntëntë gatia purquë bë'nël cumplir lo quë naguní'il lua.

³⁰ Gunahia con prupi sluhia lu nagunë salvar lë'e na'a.

Bëshé'ldël nguui ni.

³¹ Bëshé'ldël lé'i' delantë grë ra naci-uni shtë guë'dchiliu të guëná rall lu Salvador.

³² Lé'i' náhi' ziquë na llni parë guëziani' lu ra mënë nanádi'i më israelitë; gac bë'a rall shti'dzi',

nu por lé'i' ra më israelitë nagudílil, gapë rall hunurë.

³³ José con shni'a Jesús guasë ldu'u rai' iurë bini rai' lo quë naguni'i Simeón.

³⁴ Simeón guna'bë lu Dios të gunë ldai' më lë'e rai'. Nu guni'i Simeón lu María:

—Guná, por lo quë nagunë me'dë rë' zihani mënë israelitë tsabi'guë rall lu Dios, nu zihani rall guëni'ni rall lu më. Shti'dzi' gac ziquë sëni parë ra mënë naquëreldë tiempë ne' perë gunë rall cuntrë lé'i'.

³⁵ Perë lé'el, María, gápël dulurë ziquë tubi spadë dëdë laguë la'ni ldú'ul. Por me'dë rë' llgabë naga'chi shtë zihani mënë, guëru'u rahin lu llni.

³⁶ Nu zac la'ni Jerusalén nanú tubi na'a lë Ana naná shtsa'pë Fanuel.

Aser guc shtadë guëlu' rai'. Ana guc tubi siervë nabiadi'dzë shti'dzë Dios, perë hia gú'shi'. Llígui' bët'sé'ai'. Gubaninúhi' tsé'li' gadchi izë, guti tsé'li'.

³⁷ Bëá'ni' viudë; ne' nápi' ochenta y cuatro izë. Grë ra dzë riáhi' iádu'u. Dzë la gue'lë rúni' adorar Dios. Ruadi'dzënúhi' Dios nu rúni' ayunë.

³⁸ Mërë iurní guabi'guë Ana catë cabezë José nu María con me'dë, bédë'ë Ana graci lu Dios. Guagla'guë biadi'dzënú Ana lu ra mënë naquëbezë el quë naguëshe'ldë Dios parë gúni' salvar naciuni Israel. Jesús na el quë nabëshe'ldë Dios, guni'i Ana.

Bëabré José nu María guë'dchi Nazaret

³⁹ Iurní gualú bënë María nu José cumprir grë narunë tucarë según lëy shtë Dios iurë lë'ë primërë shini mënë guëdchini guë'dchiliu, bëabré rai' Galilea hashtë guë'dchi Nazaret, ladzë María nu José.

⁴⁰ Lë'ë me'dë guaru'bë con llëru'bë llni shtë Dios. Bënë Dios compaño lë'i' nu bënë ldai' më guëqui'.

Gua Jesús visitë iádu'u ru'bë

⁴¹ Cadë izë ria shtadë Jesús Jerusalén parë gac laní Pascu.

⁴² Chi'bë chupë izë napë Jesús, iurní gua rai' Jerusalén ziquë na custrubrë shtë rai'.

⁴³ Iurë gualú laní, guna'zi rai' nezë Nazaret. Hia Jesús bëá'ni' Jerusalén perë adë bédë'ëdi'i rai' cuendë.

⁴⁴ Bënë rai' llgabë Jesús ze'dë ladi ra mënë naze'dënú rai'. Hia guc tubi dzë ze'dë guëzé rai', iurní guatili rai' shini rai' entrë shfamili rai' nu entrë los de más sa' rai'.

⁴⁵ Adë bédzëlëdi'i rai' Jesús. Iurní bëabré rai' Jerusalén parë tsatili rai' Jesús.

⁴⁶ Gudëdë tsunë dzë; bédzéli' la'ni iádu'u. Zubënúhi' ra mësë narlua'a lëy shtë Moisés. Caqué diaguë Jesús shti'dzë rall nu zac guna'bë dí'dzi' lu rall.

⁴⁷ Grë nabini naguni'i Jesús, bédzëguë' ldu'u rall tantë ráqui' nu manërë rquëbi' lu shti'dzë ra mësë.

⁴⁸ Iurë lë'ë shtádi' bédchini con shní'ai', bédzëguë' ldu'u rai'. Iurní guni'i María:

—Llga'në, ¿pëzielú bënë'ni' zni'i con lë'ë na'a? Shtádë' nu lë'ë na nalë rquëdi'ni ldu'u na'a; zudili na'a lë'ël.

⁴⁹ Iurní guni'i Jesús lu rai':

—¿Pëzielú quëguili tē na stubi lugar? ¿Pë adë rac bē'adi'i tē napë quë guna lo quë narac shtu'u Shtada?

⁵⁰ Perë lë'ë rai' adë guc bē'adi'i rai' pë runë cuntienë shti'dzë Jesús.

⁵¹ Lueguë bëabré Jesús con lë'ë rai' guë'dchi Nazaret. Guagla'guë bëzu'bë diaguë Jesús lu shtádi'. Hia shní'ai' quëhúni' tantë llgabë la'ni ldú'i' perë adë chu lu biadi'dzëdi'i pë llgabë nápi'.

⁵² Jesús guagla'guë guarú'bi' nu bédë'ë Dios llni guëqui'. Grë lo quë nabë'ni', bëa'nin bien lu Dios nu lu ra mënë.

3

Juan Bautista quëadi'dzë lugar catë nidi'i mënë

(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

¹ La'ni izë che'ni' shtë gobiernë Tiberio César naná rëy rumanë, Poncio Pilato guc gubernadurë shtë Judea. Herodes guc gubernadurë shtë Galilea. Lë'ë bëchill, Felipe, guc gubernadurë shtë Iturea nu Tracónite. Lisánias guc gubernadurë shtë Abilinia.

² Anás nu Caifás na rall primërë bëshuzi namás rnibë'a. La'ni ra dzë ni bédchini shti'dzë Dios lu Juan, shini Zacarías, lugar catë nidi'i mënë.

³ Juan zia'a zihani nezë. Guagní'i lu ra mënë naquërelde guëlladchi rua' guë'gu Jordán. Guní'i lu ra mënë chubë nisë rall parë gac bë'a mieti gunë nadzë'ë mudë nanabani rall, zni gac perdunë duldë shtë rall.

⁴ Zni bënë Juan según nabëquë'ë Isaías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios. Bëquë'ë Isaías:

Nanú tubi narni'i fuertë lugar catë
quërdëdë'i mënë.

Guni'i: "Gulë bënë preparar la'ni
ldu'u të ziquë nezë ldi parë
iurë lë'ë më guëdchini.

⁵ Grë bërrancu guëdze'.

Grë dani con ra lumë gaquin tubldí.

Grë nezë lecu guëldí rahin.

Ra nezë despereju guëac za'quin.

⁶ Grë ra mënë shtë guë'dchiliu guëna
rall lla mudë guëzunë më almë
shtë ra mënë parë gac salvar
rall."

⁷ Iurë bëdchini zihani mënë lu Juan
parë guëchu'bë nisë Juan lë'ë rall,
guni'i Juan:

—Na të ziquë shini mbe'ldë. Gunë
më juzguë lë'ë të. Nídi'i mudë guëru'u
të sin quë adë gac juzguë të.

⁸ Si talë gunë nadzë'ë të mudë
nabani të, gulë gac të ziquë hiaguë
nardë'ë nashi. Gulë bënë bien lu
sa' të. Adë gápëdi'i të confiansë
purquë na të llëbni Abraham gunë
Dios salvar lë'ë të purquë rnia'a lu
të, napë më pudërë parë lë'ë guë'ë rë'
gac rahin llëbni Abraham.

⁹ Mizmë iurne' ziquë guiubëaguë
nalistë parë chuguë ra hiaguë, grë
ra hiaguë nanápëdi'i nashi za'quë,
chuguin nu tsahin lu gui'i.

¹⁰ Iurní guna'bë di'dzë ra mënë
zihani:

—¿Pë rac shtu'u Dios guëdë'në
na'a?

¹¹ Juan bëquebi:

—El quë nanapë chupë man-
guë, guëdë'ëll tubi ca'a el quë
nabënëpëdi'i. El quë nanapë
naguëda'u, quí'dzëllin ca'a nabënëpëdi'i.

¹² Nu bëdchini bëldá cubradurë
shtë impuestë parë chubë nisë rall.
Guna'bë di'dzë rall lu Juan:

—Mësë. ¿Pë guëdë'në na'a?

¹³ Juan guni'i:

—Adë rúnëdi'i të cubrë más de lo
quë narni'i lëy ca'a të.

¹⁴ Nu bëldá suldadë rumanë
guna'bë di'dzë rall:

—Lë'ë na'a, ¿pë guëdë'në na'a?

Guni'i Juan lu rall:

—Adë cuanëdi'i të shtë mënë con
galné. Adë guëdchisúdi'i të pë shtë

mënë con bishi. Gulë gac cunformë
lo quë naquëguilli gobiernë lë'ë të.

¹⁵ Cumë ziquë ra mënë gualdí ldu'u
rall ze'dë guëdchini cusë ru'bë, guni'i
rall la'ni ldu'u rall gu lë'ë cha'a Juan
náhi' Cristo, el quë nagudili Dios parë
guëribé'ai'.

¹⁶ Perë Juan bëquebi lu ra mënë:

—Guldía, rchu'bë nisa con nisë
perë ze'dë stubi më más nanapë
pudërë quë na. Adë rúnëdi'i tucarë
guëshaca du gui'di shtë shrachi më.
Lë'ë më gunë më stubi cusë. Guëzunë
më ldu'u të con Espíritu Santo nu
guënë'ei' pudërë. Stubi tantë lë'ë të
gunë më juzguë con juici shtë gui'i.

¹⁷ Ziquë tubi narsú bë'dchi trigu
të parë rru'u gui'lli tubi cu', zni
guëdchini më të cuë më ra mënë
za'quë parë lë'ë më. Ra mënë nari-
aldídi'i ldu'i Dios tsa rall lu gui'i catë
nídi'i fin.

¹⁸ Con ra di'dzë rë' nu con zihani
enseñansë, bëlua'a Juan diza'quë lu
ra mënë.

¹⁹ Perë Juan guni'i guëc guber-
nadrë Herodes de quë nádi'i za'quë
nabënë Herodes con tse'lë bëchi
Herodes. Felipe lë bëchill. Na'a
ni lë Herodías. Por zihani cusë
mal nabënë Herodes guni'i Juan
guëquëll.

²⁰ Nu Herodes bënëll stubi cusë
más naná mal; bëtiá'all lë'ë Juan
lachigui'bë.

Jesús bëriubë nisë

(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

²¹ Antsë Juan gua lachigui'bë, iurë
lë'ë ra mënë bëriubë nisë, nu Jesús
bëriubë nisë; guzac iurë guni'inú
Jesús Dios, iurní bëlla'lë gube'e.

²² Iurní bëdchini Espíritu Santo parë
cuezënúhi' lë'ë më. Rluá'ai' ziquë
shcuerpë palumë nu bëdchini tubi bë
nezë lu gube'e nu guni'i bë:

—Lé'el nal shinia narac shtua'a.
Nalë rquitë ldua'a rnahia lul.

Ra shtadë guëlu Jesús

(Mt. 1.1-17)

²³ Jesús napë galdë bi chi izë, iurní
guzublú bëlua'a më lë'ë ra mënë. Grë

ra mënë gualdí ldu'u rall Jesús na shini José. Shtadë José guc Elí.

²⁴ Shtadë Elí guc Matat. Shtadë Matat guc Leví. Shtadë Leví guc Melqui. Shtadë Melqui guc Jana. Shtadë Jana guc José.

²⁵ Shtadë José guc Matatías. Shtadë Matatías guc Amós. Shtadë Amós guc Nahum. Shtadë Nahum guc Esli. Shtadë Esli guc Nagai.

²⁶ Shtadë Nagai guc Maat. Shtadë Maat guc Matatías. Shtadë Matatías guc Semei. Shtadë Semei guc José. Shtadë José guc Judá.

²⁷ Shtadë Judá guc Joana. Shtadë Joana guc Resa. Shtadë Resa guc Zorobabel. Shtadë Zorobabel guc Salatiel. Shtadë Salatiel guc Neri.

²⁸ Shtadë Neri guc Melqui. Shtadë Melqui guc Adi. Shtadë Adi guc Cosam. Shtadë Cosam guc Elmodam. Shtadë Elmodam guc Er.

²⁹ Shtadë Er guc Josué. Shtadë Josué guc Eliezer. Shtadë Eliezer guc Jorim. Shtadë Jorim guc Matat.

³⁰ Shtadë Matat guc Leví. Shtadë Leví guc Simeón. Shtadë Simeón guc Judá. Shtadë Judá guc José. Shtadë José guc Jonan. Shtadë Jonan guc Eliaquim.

³¹ Shtadë Eliaquim guc Melea. Shtadë Melea guc Mainán. Shtadë Mainán guc Matata. Shtadë Matata guc Natán. Shtadë Natán guc David.

³² Shtadë David guc Isaí. Shtadë Isaí guc Obed. Shtadë Obed guc Booz. Shtadë Booz guc Salmón. Shtadë Salmón guc Naasón.

³³ Shtadë Naasón guc Aminadab. Shtadë Aminadab guc Aram. Shtadë Aram guc Esrom. Shtadë Esrom guc Fares. Shtadë Fares guc Judá.

³⁴ Shtadë Judá guc Jacob. Shtadë Jacob guc Isaac. Shtadë Isaac guc Abraham. Shtadë Abraham guc Taré. Shtadë Taré guc Nacor.

³⁵ Shtadë Nacor guc Serug. Shtadë Serug guc Ragau. Shtadë Ragau guc Peleg. Shtadë Peleg guc Heber. Shtadë Heber guc Sala.

³⁶ Shtadë Sala guc Cainán. Shtadë

Cainán guc Arfaxad. Shtadë Arfaxad guc Sem. Shtadë Sem guc Noé. Shtadë Noé guc Lamec.

³⁷ Shtadë Lamec guc Matusalén. Shtadë Matusalén guc Enoc. Shtadë Enoc guc Jared. Shtadë Jared guc Mahalaleel. Shtadë Mahalaleel guc Cainán.

³⁸ Shtadë Cainán guc Enós. Shtadë Enós guc Set. Shtadë Set guc Adán. Adán na shini Dios.

4

Niasigué mēdzabē lē'ē Jesús (Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

¹ Jesús bēsēa'nē guē'gu Jordán, nu guc mē completamente de acuerdē con lo quē narac shtu'u Espiritu Santo. Iurní Espiritu Santo bia'a lē'ē Jesús catē nīdī'i mēnē.

² Hia ndē guquērelde mē cuarenta dzē. Durantē guēdubi tiempē ni adē gudáudi'i mē, nu bēdchini mēdzabē Satanás parē guētē'dē mēdzabē prēbē lē'ē mē tē niasigué mēdzabē lē'ē mē. Iurē gualú cuarenta dzē, bēdchini galērdia'nē ldu'u mē.

³ Guni'i mēdzabē lu Jesús:

—Si talē rnī'il nal shini Dios, guni'i lu guē'ē rē' guēaquin guetēshtildi gaul.

⁴ Jesús repi lull:

—Naescritē la'ni shti'dzē Dios: “Lēdē niá'asēdī'i guetēshtildi guēbani nguīu sino por grē dī'dzē narnī'i Dios guēbani nguīu”.

⁵ Iurní bia'a mēdzabē lē'ē Jesús lu guēc dani ru'bē. Mizmē iurní bēluá'all grē lugar catē rnibē'a ra mēnē. Guná mē lu rahin tubi chupē mumēntē.

⁶ Repi mēdzabē lu mē:

—Grē ndē'ē guēnehia cá'al con grē cusē za'quē nananú lu guē'dchiliu. Guēnibē'al rahin. Bēna recibir pudēre guēnibē'ahia grē cusē ni, nu guēdē'ahin ca'a el quē naquēhuna disponer.

⁷ Grē guēnibē'al si talē guēzullíbil lua nu gúnēl adorar na.

⁸ Perē Jesús repi:

—Guabsú lua. Naescritē la'ni shti'dzē Dios: “Sulē Dadē Dios gúnēl

adorar. Sulë lë'e më guëzu'bë diáguël."

⁹ Despuësë lë'e mëdzabë bia'a lë'e më ciudá Jerusalén catë zubë iádu'u ru'bë. Zia'anú mëdzabë lë'e më guëc iádu'u. Iurní guni'i mëdzabë:

—Si talë guldil rni'il nal shini Dios, bëru'ldë lë'ël hashtë lu guiu'u

¹⁰ purquë shti'dzë Dios rni'i: Dios guëñibë'a ra ianglë parë gapë rai' lë'ël.

¹¹ Gua'a rai' lë'ël guia'a rai' tē ni tubi guë'e gunëñedi'i guëa'l.

¹² Iurní Jesús guni'i lu mëdzabë: —Nu zac shti'dzë Dios rni'i: "Adë rtë'dëdi'il prëbë lë'e Dadë Dios shtënë tē. Adë rúnëdi'il obligar lë'i'."

¹³ Despuësë gualú zihani prëbë shtë mëdzabë nihunë më mal, bësëa'nëll lë'e më por tubi tiempë.

Jesús guzublú dchi'ni shténi' Galilea

(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

¹⁴ Completamentë cabezënú Espíritu Santo Jesús; bëabré më Galilea. Bërë'tsë famë shtë më grété' guë'dchi alrededurë de regiuni ni.

¹⁵ Quëgluá'ai' la'ni grë iádu'u shtë më israelitë, nu grë mënë guni'i rall napë më llëru'bë pudërë.

Jesús nanú Nazaret

(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

¹⁶ Be'dë guëzé Jesús Nazaret catë guarú'bi'. Guzac tubi dzë descansë gua më iádu'u ziquë custombrë shtëhi'. Guasuldí më parë gu'ldë më shti'dzë Dios.

¹⁷ Bëdë'e mënë nabëquë'e Isaías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëdchili më luhin catë bëdzëlë më narni'i zni:

¹⁸ Espíritu shtë Dadë Dios cabezënúa. Gudili më na parë guënia'a diza'quë lu ra prubi, ra nadë guëñedi'i Dios.

Bëshe'ldë më na parë gac librë ra naná bajo ordë shtë mëdzabë.

Nu nahia parë guëabré slu ra ciegu, gac bë'a rall shnezë Dios.

Nu nahia parë cuedchí ldu'u ra naná rzac zi.

¹⁹ Nu bëshe'ldë më na parë guadi'dza de quë bëga'a tiempë za'quë gunë më favurë parë mënë narëta' lu guë'dchiliu.

²⁰ Iurní bëtu'bi Jesús librë nu bëdë'e mëhin guia'a el quë nacanihapë ra librë. Iurní guzubë më. Grë ra mënë narëta' la'ni iádu'u, rbi'a rall lu më.

²¹ Jesús guzublú biadi'dzi' lu rall:

—Nedzé guc cumplir shti'dzë Dios rë' mientras bini tē di'dzë rë'.

²² Grë mënë cagni'i bien na shti'dzë Jesús. Bëdzëguë'e ldu'u rall diza'quë naguni'i më tantë nasa'a rac më. Nu guni'i lu sa' rall:

—Ndë'e naruadi'dzë, nadë más nall shini José.

²³ Iurní Jesús guni'i lu rall:

—Seguramentë guëni'i tē lua dichë narni'i: "Ducturë, bënëac mizmë lë'ël". Nu guëni'i tē lua: "Lo quë nabë'nëi ladi guë'dchi Capernaum, bë'në ra cusë rë' lãdzël. Bini na'a lo quë nabë'nëi guë'dchi Capernaum."

²⁴ Guagla'guë biadi'dzë më:

—En verdá rnia'a lu tē, ra mënë adë nãpëdi'i rall rëspëti parë tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios si talë náhi' më lãdzë rall.

²⁵ Guldía, tiempë shtë Elías nanú zihani viudë ladi ra më israelitë. Guláguëdi'i guiu por tsunë izë guëru'ldë, nu gu' gubini guëdubi naciuni rë'.

²⁶ Perë Dios bëshe'ldë lë'e Elías guë'dchi Sarepta shtë Sidón parë guëni'i lu tubi viudë nananú ladi guë'dchi rë'. Adë bëshe'ldëdi'i Dios lë'e Elías lu ra viudë nananú ladi mënë Israel.

²⁷ Nu tiempë guahietë ladi naciuni Israel, nanú zihani narac ll'u galguidzë naru'dzë lãdi'. Tiempë ni nanú Eliseo el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios, perë ni tubi mënë narac ll'u galguidzë ni ladi mënë Israel, bëáquëdi'i rall. Perë Naamán sulamëntë bëáquëll por pudërë shtë Dios. Nu lë'ëll nall mënë shtë Siria, lëdëdi'i shtë naciuni Israel.

²⁸ Iurë bini ra mënë di'dzë rë', grë ra narë la'ni iádu'u, nalë bëldë rall.

²⁹ Lueguë gulú rall lë'ë Jesús rua' guë'dchi nu bia'a rall lë'i' guia'a rua' tubi bërrancu tē parē guëldaguë rall lë'ë mē la'ni parē gáti'. Guë'dchi Nazaret zubē lu dani rē',

³⁰ perē Jesús gudēdē lu rall parē guzia'a mē stubi ladē.

Jesús bënëac tubi nguiu nanapë mēdzabë la'ni ldu'ull
(Mr. 1.21-28)

³¹ Gua Jesús Capernaum ciudá shtë Galilea. Zia glua'a mē stubi la'ni iádu'u ra dzē narzi'i ldu'u mēnē.

³² Iurní bēdzēguëë' ldu'u mēnē ldai' nu di'dzē naruadi'dzē mē. Bēnguë bē'a rall de quē bēlua'a Jesús con pudërē shtë Dios.

³³ La'ni iádu'u nanú tubi nguiu nanapë mēdzabë mal la'ni ldu'ull. Fuertë gurushtiall. Guni'ill:

³⁴ —¿Pë nápël con lë'ë na'a, Jesús mē Nazaret? ¿Pë zé'dël parē guēzalul lë'ë na'a? Nanéa chu nal. Nalimpi ldu'ul lu Dios.

³⁵ Iurní Jesús guni'i guëc mēdzabë. Guni'i Jesús fuertë lu espíritu mal:

—Guitsëgá, nu bēru'u de lë'ëll.

Iurní mēdzabë bēru'ldë lë'ë nguiu ni lu guiu'u delantë lu ra mēnē. Bēru'u mēdzabë sin adë pë bē'nēnúdi'ill.

³⁶ Grë mēnē bēdzēguëë' ldu'u rall. Guni'i lu sa' rall:

—¿Pëllë ldai' cubi rē'? Jesús rnibë'a ra mēdzabë. Nápi' pudërë parē rgúhi' mēdzabë la'ni ldu'u mēnē. Rzu'bë diaguë ra mēdzabë shti'dzi'.

³⁷ Por guëdubi nezë bërë'tsë di'dzë nabë'në Jesús.

Jesús bënëac suëgrë Simón Pedro
(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

³⁸ Iurní Jesús bēru'u iádu'u. Gua mē lidchi Simón Pedro nu guaté mē la'ni hiu'u. Suëgrë Simón rac llú'ull; ráquëll shldi ru'bë. Bē'në mēnē ruëguë lu Jesús gunëac mē lë'ë na'a.

³⁹ Iurní bēa'chi mē, guná mē lu narac llú'u. Fuertë guni'i mē lu shldi. Lueguë bēru'u shldi. Lueguë lueguë guashtë na'a nu bēdë'ë na'a nagáu rai'.

Jesús bënëac zihani ra narac llú'u
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)

⁴⁰ Iurë gua'zë ngubidzë, grë ra narac llú'u nu ra nanapë grë clasë galguidzë, be'denú ra mēnē lë'ë rall lu Jesús. Bēdchi'bë mē guia'a mē guëc rall. Grë rall bēac rall.

⁴¹ Nu bēgú mē zihani mēdzabë nananú la'ni ldu'u mēnē. Gurushtia ra mēdzabë. Guni'i rall:

—Lë'ëll nal shini Dios.

Perë lë'ë Jesús bēsëac dchi lë'ë rall nu guni'i mē fuertë lu rall tē adë guadi'dzëdi'i rall purquë guc bē'a rall na mē Cristo el quë nagudili Dios parë guë nibë'ai'.

Jesús guaglua'a regiuni Galilea
(Mr. 1.35-39)

⁴² Iurë brëgue'lë, bēru'u Jesús guë'dchi rē'. Zia'a mē tubi lugar catë nídi'i mēnē. Lë'ë ra mēnē caguili rall lë'ë mē. Bēdchini rall catë cabezë mē. Rac shtu'u rall guëa'nēnú mē lë'ë rall. Guni'i rall adë guësëa'në mē lë'ë rall,

⁴³ perë Jesús guni'i:

—Rqui'ni tsahia grë ra guë'dchi parë guadi'dza diza'quë lla tsuté mēnē catë rnibë'a Dios. Parë ni bēshe'ldë Dios na.

⁴⁴ Nu guagla'guë biadi'dzë mē diza'quë la'ni iádu'u catë quëreldë ra mēnē israelitë.

5

Jesús bē'në milagrë catë rga'a mbeldë

(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

¹ Guzac tubi dzë nanú Jesús rua' nisë ru'bë lë Genesaret. Bēdchini mēnē zihani hashtë rte'e mēnē lë'ë mē. Rac shtu'u rall guini rall shti'dzë Dios.

² Jesús guná lu chupë barcu nananú rua' nisë. Ra narna'zi mbeldë bēru'u rall la'ni barcu nu caguibi rall guë'shu shtë mbeldë.

³ Iurní guaté mē la'ni barcu shtë Simón Pedro. Guni'i mē lu Pedro guëazë guetë barcu du'pë. Guzubë mē lu barcu tē parë guëlua'a mē diza'quë lu ra mēnē narë rua' nisë ru'bë.

4 Iurní gualú biadi'dzë më, guni'i më lu Pedro:

—Cha guiá hia'a ca más zili nisë të guëtia'a të guë'shu shtë të parë guëga'a mbeldë.

5 Perë Pedro repi:

—Mësë, guëdubi gue'lë bēdē'nē na'a dchi'ni sin ni tubi mbeldë gá'adi'i guëga'a. Perë hia quë lē'ël rnibé'al guëtia'a na'a guë'shu la'ni nisë, guëdē'nē na'ain.

6 Lueguë bē'nē rai' lo quë naguni'i Jesús. Bēga'a mbeldë zihani hashtë lē'ë guë'shu guzublú chí'ezë.

7 Iurní bē'nē rai' sēñi lu sa' rai' nazubē la'ni stubi barcu parë guidë guē'nē rai' compa'ni. Bēdchini rai'. Bēguëu' rai' mbeldë la'ni chupë barcu. Por tantë zihani mbeldë hia mē'rē né'azē barcu la'ni nisë.

8 Iurë guná Simón Pedro zihani mbeldë bēga'a, bēzullibi Pedro lu Jesús nu guni'i Pedro:

—Bēsēa'nē na, Dadë, nahia pecadurë. Napa zihani duldë.

9 Zni guni'i Pedro purquë nalé bēdzëguë' ldu'i' nu grë narëta' nga'li bēdzëbē rai' por tantë mbeldë guna'zi rai'.

10 Nanú Jacobo nu bēchill Juan nga'li. Bē'nēnú rai' dchi'ni con Pedro. Na Jacobo nu Juan shini Zebedeo. Nalé bēdzëguë' ldu'u rai'. Iurní Jesús guni'i lu Pedro:

—Adë rdzëbēdi'il. Ziquë nal pescadurë iurne', zni gáquël pescadurë; gue'dēnul mē'nē lua.

11 Iurní gulú rai' barcu rua' nisë catë na guiu'u. Bēsēa'nē rai' dchi'ni nu guanaldë rai' lē'ë Jesús.

Jesús bēnēac narac ll'u'u galguidzë ru'dzë ládi'

(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

12 Guzac ladi tubi guë'dchi, bēdchini tubi nguii lu Jesús. Rac ll'u'ull galguidzë naru'dzë ládi' guëdubi cuerpë shtë'nēll. Bēzullibill lu më hashtë bēdchini luquëll lu guiu'u. Bē'nēll ruëguë lu më:

—Dadë si talë rac shtú'ul, záquël gunēaquël na.

13 Iurní Jesús bēdchi'bē më guia'a më guëquëll. Guni'i më:

—Rac shtua'a. Guëac galguidzë shtë'nēll.

Niá'asë gualú guni'i Jesús di'dzë rē', lueguë bēaquëll.

14 Iurní Jesús gunibē'a lē'ëll adë chu lu guadí'dzëll. Guni'i më:

—Gua iádu'u; tsagnal bēshuzi parë guēná bēshuzi lul. Nu bē'nē ziquë guni'i Moisés shcuendë ra narac ll'u'u galguidzë ládi' perë bēac rall. Gúnēlin parë grë mē'nē gac bē'a rall de verdá hia bēaquël.

15 Guëdubi nezë ruadi'dzë mē'nē lo quë nabē'nē Jesús nu guaglá'guëru'u bē'rē'tsë naguni'i mē'nē de lē'ë më. Zihani mē'nē bēdēá parë guëqué diaguë rall shti'dzë më nu parë gunēac më narac ll'u'u.

16 Perë Jesús zia'a tubi lugar catë nídi'i mē'nē. Nga'li biadi'dzēnúhi' Dios.

Jesús bēnēac tubi nguii narac galguidzë llunguë

(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

17 Tubi dzë Jesús caglua'a ra mē'nē. Ndë nanú bēldá mē'nē religiuse fariseos nu mēsë narlua'a lēy shtë Moisés. Guzubē rall. Ze'dë rall zihani guë'dchi shtë Galilea nu Judea. Ze'dë rall de Jerusalén. Jesús napë pudërë shtë Dios parë bēnēac më narac ll'u'u.

18 Iurní guzac bēdchini bēldá nguii; nua'a rall tubi daa' catë dchi'bē tubi nguii narac llunguë. Rac shtu'u rall tsutēnú rall narac ll'u'u la'ni hiu'u catë cabezë më të gunēac më lē'ëll.

19 Perë adë gúquēdi'i guëdchini rall lu më tantë zihani mē'nē. Iurní güe'pi rall guëc hiu'u guia'a. Gudidë rall dēllë guëc hiu'u të parë bēldaguë rall daa' catë naga'a nguii narac ll'u'u. Bēldaguë rallin entrë de ladi ra mē'nē hashtë delantë lu Jesús.

20 Jesús guná rialdí ldu'u rall lē'ë më. Guni'i më lu narac ll'u'u:

—Lē'ël, naperdunë duldë shtë'nēll.

21 Iurní lē'ë ra mēsë shtë lēy nu ra fariseo guzublú quëhunë rall llgabë. Guni'i rall la'ni ldu'u rall: “¿Chu

ndë'e? Blac di'dzë dzabë ruadi'dzëll cuntrë Dios purquë tubsë Dios runë perdunë duldë, lëdë nudi'i mënë."

²² Perë Jesús guc bë'a pë llgabë quëhunë rall. Iurní guni'i më:

—¿Pëzielú runë të llgabë zni'i?

²³ ¿Pë más sencigi guënia'a: "Naperdunë duldë shtënell"? u guënia'a: "Guasuldí nu guzë".

²⁴ Parë gac bë'a të nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu, nu napa pudërë parë guna perdunë duldë, gulë guná.

Iurní repi më lu nguii narac llu'u galguidzë llanguë:

—Lul rnia'a, guasuldí. Bëtëa shtaa'l nu bëagzé lídchil.

²⁵ Lueguë lë'e nguii narac llu'u galguidzë, guasuldíll delantë lu rall. Bëtëall shtaa'll nu bëagrill lídchill. Bëdë'll graci lu Dios. Llëru'bë na pudërë shtë më, guní'll.

²⁶ Grë mënë bëdzëguëë' ldu'u rall. Guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bëchi'chi rall tantë rdzëbë rall. Guni'i rall:

—Ne' guná hia'a cusë ru'bë nadë riasédi'ia'a.

*Jesús guna'bë lë'e Leví
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)*

²⁷ Iurní Jesús bëru'u guë'dchi ni. Guná më lu tubi nguii narunë cubrë impuestë. Lëll Leví nu guzúbëll lugar catë riatilli mënë impuestë. Guni'i Jesús lu Leví:

—Gude'e naldë na.

²⁸ Lueguë Leví guasuldill nu guanáldëll lë'e Jesús. Bësëa'nëgall shchí'nill nu grë nashtënell.

²⁹ Más despuësë Leví gunibë'a gac tubi laní parë Jesús lidchi Leví. Zihani mënë narunë cubrë impuestë bëdchini rall. Lë'e rall con más mënë guzubë rall lu mellë con Leví nu Jesús.

³⁰ Perë ra fariseo nu mësë shtë ra fariseo guzublú guni'i rall cuntrë ra shini gusë'dë më; guni'i rall:

—¿Pëzielú raunú të con ra pecadurë nu con ra narunë cubrë impuestë nu ruu'nú të lë'e rall?

³¹ Jesús guni'i lu rall:

—Ra narac llu'u, rqui'ni rall tubi ducturë perë el quë nabëráquëdi'i, adë rqui'nidi'ill ducturë.

³² Zeldë guëna'ba gac salvar ra pecadurë të guëabrí ldu'u rall con Dios. Na adë zeldë guëna'bëdia'a mënë narni'i nápëdi'i duldë.

*Guna'bë di'dzë mënë lu Jesús
shcuendë ayunë
(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)*

³³ Iurní ra fariseo guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—Ra shini gusë'dë Juan Bautista quëhunë rall ayunë zihani vueltë nu zihani ruadi'dzënú rall Dios, nu ra shini gusë'dë fariseo runë rall zni. ¿Pëzielú shini gusë'dël rau rall; ruu' rall?

³⁴ Jesús guni'i iurní:

—¿Pë zunë të obligar ra invitadë shtë sa'a gunë rall ayunë mientras cabezënú rall lliguë?

³⁵ Perë guëdchini dzë hiadë cuezënúdi'i lliguë lë'e rall, iurní sí, gunë rall ayunë.

³⁶ Guni'i Jesús comparaciuni rë':

—Ni tubi chu rúnëdi'i rumiendë lu lari gushë con lari cubi, purquë si talë guëguëu'l lari bëuldë con lari cubi, rche'zë lari cubi. Adë rgá'adi'i rlua'a lari cubi rëu' lu lari gushë.

³⁷ Ni tubi adë rgutsa'u vini cubi la'ni bulsë gushë. Adë gúnëdi'i bulsë gushë gan lu fuersë shtë vini cubi. Rí'ezë bulsë gushë nu lë'e vini guëllë'e lu guiu'u.

³⁸ Por ni rqui'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsë cubi. Iurní lë'e vini nu ra bulsë adë guënítidí'in.

³⁹ El quë naruu' vini nanapë tiempë, rac shtú'udi'ill gull vini cubi purquë rni'ill: "Vini nanapë tiempë na mejurë".

6

*Ra shini gusë'dë më caniashi rai'
du'u shtë trigu*

(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

¹ Guzac tubi dzë narzi'i ldu'u mënë, gudëdë Jesús con ra shini gusë'dë më

catë nanú trigu. Lë'ë shini gusë'dë më caniashi rai' du'u shtë trigu nu quëshá guia'a rai' guëc du'u parë guëru'u bëndchi gau rai'.

² Iurní ra mënë religiosë fariseo nazuga'a nga'li, guná rall pë quëhunë rai'. Guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—¿Pëzielú runë të lo quë naná providë quëhunë të dzë narzi'i ldu'u mënë?

³ Jesús bëquebi lu rall:

—¿Pë adë bí'ldidi'i të lo quë nabë'në David guahietë? Iurë bëldia'në grë shmënë David,

⁴ guaté David lidchi Dios. Guna'zi David guetështildi sagradë nabëdchi'bë bëshuzi lu Dios. Gudáu David. Bëdë'e David gudáu ra mënë naze'dënú lë'i'. Perë guetështildi sagradë niétiquë bëshuzi ráuhin. Naprovidë gau cualquier mënë.

⁵ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Nahia nguü nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu. Napa derechë guënbé'ahia pë cusë gunë ra mënë dzë descansë.

Tubi nguü nagubidchi tubi guiá'ai'
(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶ Guzac stubi dzë narzi'i ldu'u mënë guaté Jesús iádu'u. Quëglua'a më diza'quë lu ra mënë. Ndë zuga'a tubi nguü nagubidchi guiá'ai' ladë ldi.

⁷ Ra mësë shtë lëy con ra fariseo quëgl'da'chi rall lë'ë më parë guená rall nia pë gunë më dzë narzi'i ldu'u mënë. Quëgl'da'chi rall nia zunëac më parë guëdzëlë rall mudë parë pë gunënú rall lë'ë më.

⁸ Perë Jesús guc bë'a pë llgabë quëhunë rall. Iurní guni'i më lu nguü nagubidchi guiá'ai':

—Gude'e ndë'ë nu guasuldí guéláu.

Lë'ë nguü ni guasuldill. Guzull catë guni'i më.

⁹ Iurní guni'i Jesús lu ra nazuga'a:

—Rna'bë di'dza tubi cusë. ¿Pë rni'i lëy shtë hia'a? ¿Gunë nguü bien u gunë nguü mal dzë descansë? ¿Zúnëll rumëdi nguü u zësá'nëll gati nguü?

¹⁰ Iurní Jesús gubi'a lu grë ra mënë nabëdëá nga'li. Guní'i më lu nguü:

—Bëldí guiá'al.

Lueguë bëldí guiá'ai'. Lueguë bëáquëll.

¹¹ Ra fariseo nu ra mësë nalë bëldë rall. Iurní guzublú rall guëna'bë di'dzë lu sa' rall pë gunë rall con Jesús.

Bë'në Jesús nombrar chi'bë chupë shini gusë'dë më

(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

¹² La'ni ra dzë ni Jesús zia'a lu dani parë guadi'dzënúhi' Dios. Gua'gue'lë biadi'dzënúhi' Dios.

¹³ Iurná brëgue'lë guna'bë më ra shini gusë'dë më. Bë'në më nombrar chi'bë chupë mënë parë gac rall poshtë shtë mënë më.

¹⁴ Ndë'ë na lë ra poshtë: primëre poshtë lë Simón nu bëndë'ë më stubi lëhi', bërulëhi' Pedro. En seguidë na Andrés, bëchi Simón. Nanú Jacobo, nu Juan nu Felipe nu Bartolomé,

¹⁵ nu Mateo nu Tomás nu Jacobo. Jacobo na shini Alfeo. Nu bë'në Jesús nombrar Simón nanapë llëru'bë ánimo parë lëy.

¹⁶ Nu nanú Judas, shini Jacobo con stubi Judas nabërulë Iscariote, el quë nabë'në intriegu lë'ë Jesús.

Jesús bëlua'a zihani mënë

(Mt. 4.23-25)

¹⁷ Jesús con ra shini gusë'dë më, bietë rai' lu dani. Cabezë rai' lu lumë shtë dani con zihani narianaldë lë'ë më. Nu ze'dë mënë zihani de Judea nu Jerusalén nu ze'dë rall regiuni shtë Tiro nu Sidón naqué rua' nisë ru'bë. Bëdchini rall parë guëqué diaguë rall shti'dzë Jesús, nu parë gunë më rumëdi ra galguidzë shtë rall.

¹⁸ Nu ra nanapë mëdzabë fier la'ni ldu'i, bëac rall.

¹⁹ Grë mënë rac shtu'u rall guëga'ldë rall shabë më parë guëac rall. Bënëac më narac ll'u'u con pudërë shtë mënë më.

Ra naguëquitë ldu'u nu ra nadë guëquitëdi'i ldu'i

(Mt. 5.1-12)

²⁰ Iurní Jesús gubi'a lu shini gusë'dë më, nu guní'i:

—Dichusë të, adë nápëdi'i të zihani cusë shtë guë'dchiliu perë rnibë'a Dios lë'ë të; tsutë të lugar catë na më Rëy.

²¹ 'Dichusë të, napë të nicidá la'ni ldu'u të iurne'. Gunë të recibir lo quë narqui'ni të.

'Dichusë të, lë'ë të naru'në iurne'. Guëquitë ldu'u të.

²² 'Dichusë të iurë rna zá'quëdi'i mënë lu të, nu iurë rgu rall lë'ë të iádu'u, iurë rushtiá rall guëc të, nu iurë guëni'i mënë na të cusë mal. Gunë rall grë ndë'ë purquë na të shmëna, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

²³ Gulë bëquitë ldu'u të nu gulë bëchesë tantë rquitë ldu'u të dzë naguëni'i mënë cuntrë lë'ë të. Zni ra shtadë guë'lú rall bë'në rall cuntrë ra nabiadí'dzë shti'dzë Dios guahietë. Gulë bëquitë ldu'u të purquë napë më tubi premi ru'bë gube'e parë lë'ë të.

²⁴ 'Perë rnia'a lu ra ricu, prubi de lë'ë të purquë hia napë të grë lo quë narsëquitë ldu'u të.

²⁵ 'Nu rnia'a lu të nanapë grë lo quë narac shtu'u të. Prubi de lë'ë të purquë guëdchini tiempë guëa'në të sin quë adë pë nápëdi'i të.

'Nu rnia'a lu të nabëquitë ldu'i guë'dchiliu. Prubi de lë'ë të purquë despuësë gu'në të nu cushtiá të.

²⁶ 'Nu rnia'a lu të nanapë gustë iurë lë'ë mënë rni'i bien de lë'ë të. Prubi de lë'ë të purquë na të ziquë shtadë guë'lú të. Shtadë guë'lú të guni'i rall bien de nguiu bishi na-guni'i na rall siervë shtë Dios.

Jesús guni'i: "Gulë gac shtu'u enemigu shtënë të"

(Mt. 5.38-48; 7.12)

²⁷ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Rnia'a lu të nabini shti'dza, gulë guc shtu'u ra narldënú lë'ë të. Gulë bë'në bien lu contrari shtë të.

²⁸ Gulë guni'i bien lu narni'i guidzë guëc të. Gulë guna'bë lu Dios por el quë narushtiá guëc të.

²⁹ Si talë chu cubé lul, adë rúnëdi'il ziquë bë'nëll; más bien bédë'ë lë'ël cubëll stubi ladë. Si talë chu rquëdu'u guëdchisú shábël, bédë'ë lë'ël guëdchisull shmánguël.

³⁰ Gulë bédë'ë naca'a el quë narna'bë lul. Si talë chu rdchisú pë nápël, adë guëná'bëdi'il lull parë guënë'ellin.

³¹ Gulë bë'në tratë sa'l igual ziquë rac shtú'ul gunë rall tratë con lë'ël.

³² 'Si talë rac shtú'ul lë'ësë narac shtu'u lë'ël, ¿pë premi gápël? purquë ra mënë mal rac shtu'u rall el quë narac shtu'u lë'ë rall.

³³ Si talë runë të bien lë'ësë narunë bien con lë'ë të, ¿chu guëne'e premi cá'al? purquë ra mënë mal runë rall bien con sa' rall.

³⁴ Si talë rúnël prështë dumí lë'ësë ra naguëdchigré lë'ë dumí, ¿chu guëne'e premi cá'al? Ra mënë mal runë rall prështë dumí; quëbezë rall quilli mënë mizme cantidá dumí.

³⁵ Perë rnia'a lu të, gulë guc shtu'u ra mënë narunë cuntrë lë'ë të. Gulë bë'në bien con grë mënë. Gulë bë'në prështë aunquë adë guëdchigrédi'i rall dumí. Si talë quëhunë të ra cusë ni, gapë të premi ru'bë nu na të ziquë shini Dios nacabezë gube'e. Pues Dios rac shtú'ui' ra mënë mal nu quëhunë më bien con ra mënë nanadë rdé'ëdi'i graci lu më.

³⁶ Gulë bëga'a ldu'u të ra mënë igual ziquë Shtadë të rga'a ldú'i lë'ë ra mënë.

Jesús guni'i: "Adë rúnëdi'il juzguë sa'l"

(Mt. 7.1-5)

³⁷ 'Nu rnia'a lu të, adë rúnëdi'il juzguë sa'l purquë gunë më juzguë lë'ël igual ziquë quëhúnël juzguë sa'l. Adë rúnëdi'il condenar mënë, nu Dios gúnëdi'i më condenar lë'ël. Gulë bë'në perdunë sa' të guëdubinú ldú'ul nu Dios gunë më perdunë lë'ë të.

³⁸ Gulë bédë'ë naca'a nabënapëdi'i, iurní gunë Dios igual con lë'ë të.

Guëne'e më medidë completë hashtë guëqui'chi mëhin, hashtë guëni'bi mëhin, hashtë guërë'tsin, guëne'e më ca'a të. Medidë nardë'ël mizme medidë gúnël recibir.

³⁹ Iurní guni'i Jesús tubi compara-ciuni:

—¿Gu rac guësë ciegu stubi ciegu? Guërupë rall ldaguë rall la'ni guëru.

⁴⁰ Tubi narsë'dë lu mësë shtënëll, nádí'll más më ru'bë quë mësë shtënëll, perë iurë tsalú studi shtënëll, iurní gáquëll ziquë mësë shtënëll. Gulë guná bien guadë guëlua'a lë'ë të.

⁴¹ ¿Pëzielú guëni'il lu sa'l nanú tubi gui'lli la'ni slull nu iurní nanú tubi trunquë la'ni slul?

⁴² ¿Lla guëni'il lu sa'l: "Amigu, bëne'e sí guëdchisúa gui'lli nananú la'ni slul"? Perë lë'ël rnádi'il trunquë la'ni slul. Lë'ël nal falsë; gulú primëre trunquë nananú la'ni slul, iurní gac guënal bien parë cul gui'lli la'ni slu sa'l.

Ra nashi naqué lu hiaguë rlua'a pë clasë hiaguë

(Mt. 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Nané mieti hiaguë za'quë rné'edi'in nashi mal, nu hiaguë mal rné'edi'in nashi za'quë.

⁴⁴ Ra nashi naqué lu hiaguë rlua'a pë clasë hiaguë nahin. Adë tsagllí'idi'i ra mënë nashi higu lu hiaguë guitsë nu adë guësiëtëdi'i ra mënë uvë lu hiaguë guitsë.

⁴⁵ Tubi më za'quë ruadi'dzë cusë za'quë purquë nabënë na ldu'u mënë ni. Perë tubi mënë mal ruadi'dzëll cusë nadë rlluí'idi'i purquë lë'ësë mal nanú la'ni ldu'ull. Lo quë nananú la'ni ldu'u mënë ruadi'dzë rall.

Comparaciuni shtë chupë nabëza'a hiu'u

(Mt. 7.24-27)

⁴⁶ Guagla'guë guni'i Jesús lu ra mënë:

—Rni'i të nahia el quë narnibë'a lë'ë të ziquë shtadë të perë rúnëdi'i të cumplir shti'dza.

⁴⁷ Iurní guënia'a lu të lla na el quë naguidë rini shti'dza nu rúnëll cumplir shti'dza.

⁴⁸ Nall ziquë tubi nguiu narza'a tubi hiu'u. Gudánill guetë catë naguëdchi guiu'u. Bëzá'all hiu'u lu cimientë shtë guë'ë. Iurë lë'ë nisë guaru'bë nu bédë'ë nisë hashtë guëa' hiu'u, perë ni adë bënë'bidí'i hiu'u purquë zubë hiu'u lu guë'ë.

⁴⁹ Perë el quë narini shti'dza perë rúnëdi'ill cuendë, na ziquë tubi nguiu narza'a tubi hiu'u lu iu'lli perë nídi'i cimientë shtë hiu'u. Iurë guaru'bë nisë nu bédë'ë nisë hashtë guëa' hiu'u, gurëhin lueguë. Completamente gualúhin sin ni tubi adë bë bëá'nëdi'i.

7

Jesús bënëac tubi narunë sirvë lid-chi më rumanë
(Mt. 8.5-13)

¹ Iurní gualú biadi'dzë më lu ra mënë, bëabré më Capernaum.

² Ndë guquërdë tubi capitán më rumanë narnibë'a tubi gahiu'a suldadë. Nápëll tubi muzë narac llú'u hashtë hia rlullë muzë. Lë'ë më rumanë nalé rac shtú'ull muzë shtënëll.

³ Iurë bini capitán lo quë nabënë Jesús, bëshé'ldëll bëldá më gushë israelitë parë tsagllí'i rall lë'ë Jesús; guidë më nu gunë më rumëdi muzë narac llú'u.

⁴ Ra më gushë bédchini rall catë nanú Jesús nu guagla'guë bë'në rall ruëguë lu më. Guni'i rall:

—El quë nabëshé'ldë lë'ë na'a lul, runë tucarë gúnël favurë narac shtú'ull.

⁵ Rac shtú'ull ra më israelitë; bëzá'all con dumí shtënëll iádu'u shtënë na'a.

⁶ Guanú Jesús lë'ë rall lidchi capitán. Iurë hia ziagdchini rall hiu'u shtë capitán, bëshé'ldë capitán bëldá amigu shtënëll. Guni'i rall lu Jesús shti'dzë capitán:

—Dadë, tsutédi'il lidcha purquë më ru'bë nal. Na adë chu nádia'a.

⁷ Adë rúnëdi'i tucara guënia'a lul, por ni bëshe'lda guidë guëlli'i ra mënë lé'ël. Rialdí ldua'a sulamëntë guëni'il tubi di'dzë, guëac shmuza.

⁸ Na runa lo quë narni'i ra narnibë'a na. Nu napa suldadë narunë narnibë'ahia. Iurë guepia lu túbill, tsall; rzu'bë diáguëll shti'dza. Nu iurë guënia'a lu stúbill, guídëll; lueguë rzu'bë diáguëll shti'dza. Iurë guëni'bë'ahia lu muzë gúnëll dchi'ni, lueguë rzu'bë diáguëll shti'dza.

⁹ Iurë bini Jesús shti'dzë capitán, guasé ldu'u më tantë gualdí ldu'u capitán. Bëdchigré lu më; gubi'a më lu mënë nazianaldë lë'e më; guni'i më lu rall:

—Guldía, ni tubi israelitë adë rialdídi'i ldu'u rall na cumë ziquë rialdí ldu'u capitán rë'.

¹⁰ Iurë bëabrí ra amigu shtë capitán lídchill, guná rall lu muzë. Hia lë'e muzë bëac.

Jesús bëldishtë tubi tégulë shini na'a viudë

¹¹ Iurní Jesús zia'a parë guë'dchi nalé Naín. Ra shini gusë'dë më con zihani mënë, bë'në rai' compa'ni lë'e më.

¹² Iurë ziadchini rai' cerquë rua' guë'dchi, bëdza'guëllú rai' ra mënë naziaca'chi tubi tégulë. Tégulë ni na tubsë shini lu shní'ai', nu shní'ai' náhi' viudë. Zihani mënë shtë guë'dchi, bë'në rall compa'ni parë zia-aca'chi rall tégulë.

¹³ Guná Jesús lu viudë. Bëga'a ldu'u më lé'ëll; guni'i më lull:

—Adë rúnëdi'il.

¹⁴ Iurní Jesús guabi'guë nu bëdchi'bë guia'a më guëc cajón. Hia nanua'a lë'e tégulë guzudchí. Jesús guni'i lu tégulë:

—Lé'ël, na rnia'a lul, guashtë nga'li.

¹⁵ Lueguë lë'e tégulë guashtë nu guzubë ldill. Guzublú ruadí'dzëll. Iurní Jesús bëdë'e lë'e nguui ni lu shni'a nguui.

¹⁶ Grë mënë guná gubani nguui ni; bëdzëguë'e ldu'u rall. Guzublú guni'i rall:

—Llëru'bë na pudërë shtë Dios. Hia bëdchini tubi më ru'bë naruadi'dzë shti'dzë Dios entrë lë'e hia'a.

Nu guni'i rall:

—Bëagná ldu'u Dios shti'dzë më; bidë guëdchini më con lë'e hia'a.

¹⁷ Por guëdubi nezë nu hashtë grë lugar shtë Judea, guni'i ra mënë lu sa' rall bëldishtë Jesús tubi tégulë.

Juan Bautista bëshe'ldë chupë mënë lu Jesús

(Mt. 11.2-19)

¹⁸ Bini Juan lo quë nabë'në Jesús purquë ra nazianaldë lë'e Juan biadi'dzë rall lu Juan. Iurní guna'bë Juan chupë shmëni'.

¹⁹ Bëshe'ldë Juan lë'e rai' lu Dadë Jesús parë tsagna'bë di'dzë rai' si talë lë'e më na el quë nanapë quë guëdchini, lë Cristo, u cuezë mënë stubi më naguëdchini.

²⁰ Bëdchini rai' catë nanú Jesús. Guni'i rai' lu më:

—Juan Bautista bëshe'ldë lë'e na'a parë guëna'bë di'dzë na'a, ¿pë lé'ël nal el quë nanapë quë guëdchini, Cristo, u guëbezë na'a stúbí'?

²¹ Mizmë iurë nabëdchini ra shmënë Juan, bënëac Jesús zihani mënë narac llu'u de grë clasë galguidzë nu guë'dzu. Bëgú më mëdzabë nananú la'ni ldu'u mënë. Bënëac më zihani ciegu.

²² Iurní guni'i Jesús lu shmënë Juan:

—Gulë tsagni'i lu Juan lo quë na-guná tē nu lo quë nabini tē. Gulë guni'i lúhi' con pudërë shtëna bëac ra ciegu. Ra cujë bëac za'quë guëa' rall. Ra narac llu'u galguidzë naru'dzë ládi', bëac rall. Ra naná cue'të bëac diaguë rall. Ra tégulë gubani rall con pudërë shtëna. Ra mënë prubi rini rall diza'quë shtë Dios.

²³ Rquitë ldu'u ra mënë, el quë natsagla'guë tsaldí ldu'i shti'dza.

²⁴ Iurë ra shmënë Juan zia'a, Jesús guzublú guni'i lu ra mënë shcuendë Juan:

—¿Chu guagbi'a të lúhi' rua' guë'gu Jordán? ¿Pë guná të tubi nguii fuertë u tubi nguii ziquë gui'lli narni'bi mbë?

²⁵ ¿Chu guagbi'a të lúhi'? Adë gunádi'i të tubi nguii nanacu con lari za'quë. Bien nané të ra nanacu lari chulë, ra nabani con galëlujë, quërelde rall lidchi ra rëy.

²⁶ ¿Lla na nguii naguagbi'a të lúhi'? ¿Gu náhi' ziquë tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë? Rnia'a lu të Juan napë más llëru'bë dchi'ni quë ra mënë naquërelde guahietë.

²⁷ Ra Sagradas Escrituras rni'i shcuendë Juan:

Rshe'lda el quë narni'i por na delantë lul

parë gúni' preparar nezë delantë lul.

²⁸ Rnia'a lu të entrë grë ra mënë nabiadi'dzë shti'dzë Dios lu ra mënë shtë guë'dchiliu, ni tubi rall na rall más më naru'bë quë Juan Bautista. Perë guná, el quë natsuté shnezë Dios catë rnibë'a më, aunquë nádi'i më naru'bë, nápëll más dchi'ni llëru'bë quë Juan.

²⁹ Ra mënë nabëchu'bë nisë Juan nu ra narunë cubrë impuestë nabëchu'bë nisë Juan, iurë bini rall shti'dzë Juan, guni'i rall bënë nu justë na Dios.

³⁰ Perë ra më religiosë fariseo nu ra mësë narlua'a lëy, gunédi'i rall niachu'bë nisë Juan lë'e rall. Bëquë guia'a rall voluntá shtë Dios parë mizme lë'e rall.

³¹ Jesús guni'i lu rall:

—Rnia'a lu të, ¿lla na ra mënë shtë tiempë ne'?

³² Na rall ziquë llguë'në. Rzubë llguë'në; rguitë rall lu llguë'a. Rushtiá rall lu sa' rall; rni'i rall: "Bëdi'ldi na'a musiquë shtë sa'a perë adë nédi'i të guëgui'i të. Bëdi'ldi na'a marchë shtë tégulë perë adë bí'nidi'i të. Ni tubi cusë rëuu'di'i ldu'u të."

³³ Bidë guëni'i Juan lu të. Adë gudáudi'i Juan guetështildi nu bi'i'di'i vini, perë lë'e të guni'i të nápi' tubi mëdzabë la'ni ldú'i'.

³⁴ Iurní bédchinia, nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; rauha lu laní, nu ruha vini, perë rni'i të rau sha'ta. Rni'i të ruha zili vini. Rni'i të nahia amigu shtënë ra pecadurë. Amigu shtënë ra narunë cubrë impuestë, rni'i të.

³⁵ Manëre nacanihunë Dios na ziquë llni; rlua'ain la'ni vidë shtë ra naná sabi de verdá.

Jesús gua lidchi Simón naná fariseo

³⁶ Tubi fariseo lë Simón bé'nëll invitar lë'e Jesús parë tsa më lídchill të gaunú më lé'ëll. Jesús gua lídchill nu guzubë më lu mellë.

³⁷ Iurní bédchini tubi na'a nanapë zihani nguii. Quërelde na'a lu mizme guë'dchi. Iurë bini na'a lë'e Jesús ziatáu lidchi fariseo, bédchininú na'a tubi bétéi naná guë'e; gadzëhin sèti nashi.

³⁸ Bëzullibi na'a guë'a Jesús catë cabezë më. Bi'ni na'a nu guzublú radzë guë'a më con nisë narru'u slu na'a. Lueguë bëshá na'a guitsë guëc na'a guë'a më parë guëbidchi guë'a më.

³⁹ Iurë guná Simón lo quë nabë'në na'a, bé'nëll llgabë: "Si talë lë'e nguii nabëna invitar lidcha, na tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios, niadé'ëi' cuendë pë clasë na'a na el quë nabédchini lúhi'. Nall tubi na'a nanapë zihani duldë."

⁴⁰ Iurní guni'i Jesús lu Simón:

—Moni, rac shtua'a guënia'a lul.

Guni'i Simón:

—Mësë, ¿pë rac shtú'ul guëní'il lua?

⁴¹ Jesús guni'i:

—Guc chupë nguii nazé'bi dumí lu nargudini. Túbill naze'bi ga'i gahiu'a bëllë bédchichi. Stúbill naze'bi cincuenta bëllë bédchichi.

⁴² Perë ni tubi de lë'e rall nápëdi'i rall dumí parë quilli rall. Lë'e nargudini bé'nëll perdunë guërupë rall.

'Guna'bë di'dza lul, Moni, ¿guadë de lë'e rall rac shtu'u más lë'e nargudini dumí?

⁴³ Simón bëquebi:

—Lluá'ahia el quë narze'bi más llëru'bë dumí rac shtú'ull más lëë nargudini dumí.

Guni'i Jesús iurní:

—Guldil, zni nahin.

⁴⁴ Iurní lëë Jesús guná lu na'a nu guni'i më lu Simón:

—Hia gunal lla bë'në na'a rë'. Gutëa lídchil. Bënë'edi'il nisë parë tsati guëahia ziquë na custumbrë, perë lëë na'a rë' bëga'dzë guëahia con nisë narru'u slúhi. Nu bëcuë'dchill guëahia con guitsë guëquëll.

⁴⁵ Adë bëtsagra'dí'il guiahia ziquë na custumbrë, perë na'a rë' dizdë iurë bédchinia, adë rbézëdi'i rtsagra' na'a guëahia.

⁴⁶ Nu adë bëtiá'adi'il sëiti nashi guëca, perë na'a rë' bëtiá'all sëiti nashi guëahia.

⁴⁷ Rnia'a lul de quë duldë zihani shténëll naperdunë; por ni nalé rac shtú'ull na. Perë el quë naguc perdunë du'pë, du'psë rac shtú'ull na.

⁴⁸ Iurní guni'i Jesús lu na'a:

—Duldë nabé'nëll hia bëna perdunë.

⁴⁹ Ra invitadë nazúbëga'a con Jesús, guzublú rni'i lu sa' rall:

—¿Chu rní'll nall? Rní'll nápëll pudërë gúnëll perdunë duldë shtë mëne.

⁵⁰ Perë Jesús guni'i lu na'a:

—Hia nasalvárëll purquë gualdí ldú'ul na. Bëagzé con bien.

8

Ra na'a nabë'në compa'ni lëë Jesús

¹ Despuësë de ni, lëë Jesús zia'a zihani guë'dchi nu ranchi parë guadi'dzë më diza'quë shtë Dios lla tsuté mëne shnezë Dios. Ra chi'bë chupë poshtë guanaldë rai' lëë Jesús.

² Nu ra na'a zianaldë rall Jesús; antsë bënëac Jesús lëë rall narac ll'u. Gulú më mëdzabë la'ni ldu'u ra nanapë mëdzabë. Entrë lëë rall zianaldë María Magdalena nabëru'u gadchi mëdzabë la'ni ldú'i.

³ Nu zianaldë Juana, tse'lë Chuza naná encargadë gapë lidchi Herodes. Nu zianaldë Susana con zihániru'u na'a nabëdë'ë dumí shtë rall parë el quë narqui'ni Jesús nu ra shini gusë'dë më.

Comparaciuni shtë nartë'tsë bë'dchi

(Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)

⁴ Bëdëá zihani mëne lu Jesús. Bëdchini ra mëne de grë ladë. Guni'i më tubi comparaciuni lu rall:

⁵ —Tubi nguiu guagtë'tsë bë'dchi lachi. Du'pë bë'dchi gulaguë lu nezë. Nga'li bëlú mëne guëquin. Iurní bédchini ra ma'ñi; gudáu ma'ñi bë'dchi.

⁶ Stubi tantë bë'dchi gulaguë lu guiu'u guë'ë. Iurë lëë bë'dchi gutsëlú, lueguë gubidchi plantë purquë du'pë shcupë nanú.

⁷ Stubi tantë bë'dchi gulaguë ladi gu'i'lli guitsë. Gualdani bë'dchi perë guni gu'i'lli guitsë guëquin.

⁸ Perë stubi partë bë'dchi gulaguë lu guiu'u za'quë. Gualdanin. Guarubín nu bëdë'ëin cusechë hashtë tubi gahiu'a por tubin.

Iurní Jesús guni'i fuertë:

—Si talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

Guni'i Jesús pëzielú guni'i më ra comparaciuni

(Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)

⁹ Iurní ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' pë runë cuntienë comparaciuni rë'.

¹⁰ Guni'i më:

—Rnia'a lu të, Dios bë'në favurë parë tsasë të lla rnibë'a më ziquë Rëy. Antsë guasëdi'i mëne ra cusë ni. Ra mëne nanëdi'i tsasë shti'dza, na rnia'a lu rall con comparaciuni të rna rall perë adë riasëdi'i rall. Rini rall perë adë rdë'di'i rall cuendë pë runë cuntienë ra comparaciuni.

Jesús biadi'dzë pë runë cuntienë comparaciuni shtë bë'dchi

(Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20)

11 'Guënia'a lu të pë runë cuntienë comparaciuni nartë'tsë bē'dchi. Ra bē'dchi na ziquë shti'dzë Dios.

12 Tubi tantë bē'dchi nagulaguë lu nezë, na ziquë ra mënë narini shti'dzë Dios perë ridë mëdzabë, rdchisull shti'dzë Dios ldu'u ra mënë parë adë tsaldídi'i ldu'u mënë parë gáquëdi'i salvar rall.

13 Ra bē'dchi nagulaguë ladi guë'ë, na ziquë ra mënë narini shti'dzë Dios nu rca'a rallin con gustë. Ziquë plantë nanapë du'pë lu'chi rialdí ldu'u rall por du'pë tiempë, perë iurë ridë tubi prëbë, rni'i guidzë mënë guëc rall, iurní rsa'në rall shti'dzë Dios.

14 Ra bē'dchi nagulaguë la'ni gui'lli guitsë, na ziquë ra mënë narini shti'dzë Dios nu rianaldë rall nezë shtë më, perë por tantë llgabë shtë dchi'ni, lla guëbani rall, nu rzebi ldu'u rall gapë rall zihani dumí, nu por mal deseo nananú la'ni ldu'u rall, hia iurní rte'ein shti'dzë Dios la'ni ldu'u rall. Iurní na rall ziquë tubi plantë nadë rnë'edi'i nashi.

15 Perë bē'dchi nagulaguë lu guiu'u za'quë, na ziquë mënë narini shti'dzë Dios. Con guëdubinú ldu'u rall rialdí ldu'u rall. Rdë'ë rall cuendë shti'dzë më. Na rall më pacënci. Na rall ziquë tubi plantë nariagla'guë rdë'ë nashi za'quë.

Comparaciuni shtë lintërnë (Mr. 4.21-25)

16 'Ni tubi mënë guësëu'ldë llni la'ni lintërnë nu lueguë guëtá'ull con tubi tēpë u guëzullin guëa' camë, sino quë guia'a zubin parë el quë natsutë la'ni hiu'u guëzianí.

17 Grë lo quë naga'chi lu ra mënë iurne', napë quë guëru'u lu llni parë tsasë mieti.

18 'Si talë guëqué diaguë të bien, guëne'e Dios más llni; perë si talë rúnëdi'il cuendë shti'dza, guëdchisú më llni narní'il nápël.

Shni'a Jesús nu ra béchi' (Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

19 Iurní lë'ë shni'a Jesús con béchi', bēdchini rai' catë cabezë më, perë gúquëdi'i niabi'guë rai' lu më por tantë zihani mënë.

20 Tubi mënë guanú rsunë lu Jesús. Guní'll:

—Lë'ë shní'al nu ra béchil zuga'a tēchi fuërë. Rac shtu'u guadi'dzënú rai' lë'ël.

21 Perë Jesús repi:

—Ra narqué diaguë shti'dzë Dios nu runë rall cumplir narni'i më, ni na ra shní'ahia, ni na ra bëcha.

Jesús bécue'dchí nisë ru'bë (Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

22 Tubi dzë guaté Jesús la'ni barcu con ra shini gusë'dë më nu guni'i më lu rai':

—Cha guia hia'a stubi ladë rua' nisë.

Iurní zia'a rai'.

23 Mientras ziazú rai' lu nisë, Jesús gutëga'si. Iurní bēdchini tubi mbë dushë lu nisë. Guaté nisë la'ni barcu hashtë mërë nē'azë barcu la'ni nisë.

24 Lueguë guacua'ñi rai' lë'ë Jesús nu guni'i rai':

—Mësë, Mësë, aquë zati hia'a iurne'.

Iurní Jesús guashtë. Gunibë'ai' lu mbë nu nisë parë cuedchí nisë. Iurní lueguë gurëdchí nisë.

25 Iurní guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë më:

—¿Pë hia adë rialdídi'i ldu'u të Dios?

Iurní bēdzëbë rai' nu bēdzëguë' ldu'u rai'. Guni'i lu sa' rai':

—¿Chull më rë'? tantë pudërë nápí'. Rzu'bë diaguë mbë nu nisë shti'dzi'.

Tubi më gadareno nanapë mëdzabë la'ni ldú'ull (Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

26 Bēdchini rai' stubi ladë nisë ru'bë, ladzë ra më gadareno. Galilea naqué stubi ladë rua' nisë ru'bë.

27 Bēdchini rai' rua' guiu'u. Bëru'u më la'ni barcu. Lueguë guabi'guë tubi nguiu shtë guë'dchi gadareno lu Jesús. Por zihani izë rácudi'll lari nu adë nídi'i lídchill sino quë guquërdëll la'ni cuevë catë rga'chi ra tēgulë.

Nguiu ni napë zihani mēdzabē fier la'ni ldú'ull.

²⁸ Iurē guall lu Jesús, bēzullíbill lu mē. Gurushtiall. Guní'ill fuertē lu Jesús:

—¿Pē nápēl con na? Jesús. Lé'el nal shini Dios nacabezē gube'e. Runa ruēguē lul adē guētia'adi'il na lu gui'i shtē cashtigu.

²⁹ Zni guní'ill purquē más antsē Jesús gunibē'a lē'ē ra mēdzabē fier parē guēru'u rall de lē'ē nguiu. Vidē shtē nguiu ni guc zndē'ē; zihani vueltē lē'ē mēdzabē guna'zi lē'ē nguiu ni. Lē'ē ra mēnē bēldi'bi guiá'all nu guēa'll con cadēnē parē gac segurē nguiu ni, perē lé'ell bēchúguell cadēnē. Lē'ē mēdzabē bēsēllu'nē lé'ell tubi lugar catē nídi'i mēnē.

³⁰ Jesús guna'bē di'dzē lull:

—¿Chu lēl?

Lé'ell bēquebi:

—Lēhia Chupe Mili. Zihani na na'a.

Zni guní'ill purquē zihani mēdzabē gutē la'ni ldú'ull.

³¹ Ra mēdzabē bē'nē ruēguē lu mē parē adē guēnibē'adi'i mē lē'ē rall tsa rall gabildi.

³² Tiempē ni nanú zihani guchi lu lumē shtē dani. Quēháu ra ma. Lē'ē ra mēdzabē bē'nē ruēguē lu Jesús tsa rall la'ni ldu'u ra guchi. Bēdē'ē mē permisi.

³³ Iurní bēru'u ra mēdzabē la'ni ldu'u nguiu. Bēu' rall la'ni ldu'u guchi. Iurní bēllu'nē ra ma catē naquē tubi nisē ru'bē. Guzutu'u ra ma hashtē guetē la'ni nisē. Nga'li gualú ra ma.

³⁴ Ra narapē guchi iurē guná rall pē guc, guagllu'nē rall hashtē guē'dchi. Biadi'dzē rall lu ra mēnē naquērelde guē'dchi nu lu ra mē nananú lachi pē guc con ra guchi.

³⁵ Ra mēnē guagbi'a rall nia'a pē guc. Nu bēdchini rall catē nanú Jesús. Guná rall lu nguiu nananú mēdzabē la'nildú'i. Zúbēll cula'ni Jesús. Nacull lari nu be'rquē ruadí'dzēll. Bēac

za'quē shgábēll. Ra mēnē bēdzēguē' ldu'u rall.

³⁶ Grē naguná nabē'nē Jesús, biadi'dzē rall lla bē'nē mē parē bēac nguiu nanapē mēdzabē la'ni ldú'i.

³⁷ Iurní grē ra mē gadareno, bē'nē rall ruēguē lu mē parē guēru'u mē ladzē rall tantē bēdzēbē rall. Iurní Jesús guē'pi la'ni barcu parē zia'ai' stubi ladē.

³⁸ Lē'ē nguiu nabēru'u mēdzabē la'ni ldú'i, bē'nēll ruēguē lu Jesús parē guēdē'ē mē permisi tsanaldēll lē'ē mē. Perē Jesús gunibē'a guēa'nēll ládzēll. Guní'i mē:

³⁹ —Bēabrí lídchil nu biadi'dzē grē lo quē nabē'nē Dios con lé'el.

Bēagzēll nu biadí'dzēll por guēdubi nezē nu guē'dchi lo quē nabē'nē Jesús con lé'ell.

Naguzac shtsa'pē Jairo nu tubi na'a nabēga'ldē shabē Jesús

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ Bēabrí mē stubi ladē rua' nisē ru'bē. Ra mēnē quēbezē lē'ē mē nu bē'nē rall recibir lē'ē mē. Rquite ldu'u rall.

⁴¹ Iurní bēdchini tubi nguiu lē Jairo. Nall tubi jēfē shtē iádu'u. Bēzullíbill lu Jesús. Bē'nēll ruēguē tsa mē lídchill

⁴² purquē Jairo nápēll tubsē shtsa'pēll. Napē ntsa'pē chi'bē chupē izē. Hia rlúllēll. Iurē lē'ē Jesús zia'a, mēnē zihani guanaldē rall lē'ē mē hashtē rte'e mēnē lē'ē mē.

⁴³ Nu guanaldē tubi na'a con los de más mēnē; rllē'ē rénēll. Hia guc chi'bē chupē izē rac llú'ull. Ni chu bē'nēdi'i gan nēáquēll.

⁴⁴ Iurní guabi'guē na'a nezē tēchi mē. Bēgá'ldēll rua' shabē mē. Lueguē gulezē rēnē nu bēáquēll.

⁴⁵ Iurní Jesús guní'i:

—¿Chu bēga'ldē shaba?

Grē mēnē guní'i:

—Ni túbidi'i.

Iurní guní'i Pedro:

—Mēsē, ra mēnē zihani quēgte'e rall lé'el, nu cagsini rall lé'el.

⁴⁶ Perē Jesús guní'i:

—Entrē de lē'ē tē nanú tubi nabēga'ldē shaba, purquē guc

bé'ahia tubi mënë bëáquëll con pudërë shtëna.

⁴⁷ Lë'ë na'a guc bé'all adë nídi'i mudë gaquin naga'chi. Iurní bédchínill nu rchí'chill nu bészullíbill lu mē. Guní'ill delantë lu grë mënë pëzielú bégá'ldëll shabë mē. Guní'ill lueguë bëáquëll.

⁴⁸ Iurní Jesús guni'i lull:

—Nanë, bëáquëll purquë rialdí ldú'ul na. Bëagzé con bien.

⁴⁹ Nianá quëadi'dzë Jesús, bédchini tubi mënë nabëru'u lidchi Jairo. Guní'ill lu Jairo:

—Hia lë'ë shtsá'pël gualú guti. Adë rsiú'bëdi'il más lë'ë mē.

⁵⁰ Iurë bini Jesús pë guni'i nguü ni, guni'i mē lu Jairo:

—Adë rdzëbëdi'il. Guagla'guë tsaldí ldú'ul na. Lë'ë shtsá'pël guëáquëll.

⁵¹ Iurë guaté Jesús lidchi Jairo, gunédi'i mē chu niuté catë naga'a tégulë; sulë Pedro nu Juan con shtadë nu shni'a ntsa'pë guanú mē.

⁵² Grë mënë bi'ni nu bënë rall ruidë por lë'ë tégulë. Perë Jesús guni'i lu rall:

—Adë rú'nëdi'i tē. Gútidí'i ntsa'pë sino naga'si ni'i.

⁵³ Bënë rall burnë nu rllidchinú rall lë'ë Jesús purquë hia rac bë'a rall tégulë na ntsa'pë.

⁵⁴ Iurní Jesús guna'zi guia'a tégulë. Guní'i mē fuertë:

—Ntsa'pë, guashtë nga'li.

⁵⁵ Iurní lueguë bëabré gubani tégulë. Guashtë ntsa'pë lueguë. Gunibë'a Jesús tē guëdë'ë rall nagáu ntsa'pë.

⁵⁶ Ra shtadë ni'i guasé ldu'u rall. Perë Jesús gunibë'a ni tubi chu lu guadí'dzëdi'i rall lo quë naguc.

9

Jesús bëshe'ldë chi'bë chupë poshtë

(Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

¹ Bëtëá Jesús lë'ë chi'bë chupë shini gusë'dë mē nu bédë'ë mē pudërë parë guëribë'a rai' grë mëdzabë; guëlu rai'

mëdzabë la'ni ldu'u mënë nu gunëac rai' narac llu'u.

² Bëshe'ldë mē lë'ë rai' parë guëni'i rai' lu mënë bëga'a iurë parë guëribë'a Dios lë'ë rall, nu guni'i mē gunëac rai' grë clasë galguidzë.

³ Guní'i mē:

—Adë pë guá'adi'i tē parë nezë, ni tubi bastunë ni panitë parë quë dumí, ni guetështildi guá'adi'i tē. Gulë bia'a tubsë manguë gacu tē cadë tubi de lë'ë tē.

⁴ Cualquier lidchi mënë ca guëdchini tē, gulë bëa'në nga'li hashtë guzia'a tē stubi guë'dchi.

⁵ Si talë ca nédi'i mënë gunë recibir lë'ë tē, gulë bëru'u guë'dchi ni. Iurní guëdchibë tē gushëguü'u guëa' tē cumë ziquë tubi sēni de quë adë gualdídí'i ldu'u rall diza'quë shtë Dios.

⁶ Bëru'u rai'. Gua rai' por guëdubi nezë shtë ra guë'dchi. Biadi'dzë rai' diza'quë shtë Dios. Bënëac rai' narac llu'u.

Galguti shtë Juan Bautista

(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

⁷ Lë'ë gubernadurë Herodes bini grë lo quë nabënë Jesús. Bé'nëll tantë llgabë perë adë bédë'ëdi'ill cuendë chu na Jesús. Bëldá mënë guni'i Jesús na Juan Bautista naguashtë ladi ra tégulë.

⁸ Stubi rall guni'i Jesús na tégulë Elías nagubani stubi. Sëbëldá mënë guni'i Jesús na tubi nabe'dë guëni'i shti'dzë Dios más guahietë perë guashtëhi' ladi ra tégulë.

⁹ Herodes guni'i:

—Lëdë lé'ëdi'i Juan ndë purquë na gunibë'ahia guagchuguë ra suldadë guëc Juan. Gúti'. ¿Perë chu na nguü rë? Binia zihani cusë ru'bë nabënëll. Herodes guc shtu'u guënall lu Jesús.

Jesús bédë'ë nagáu más de ga'i mili mënë

(Mt. 14.13-21;

Mr. 6.30-44;

Jn. 6.1-14)

¹⁰ Iurë bëabré ra poshtë, biadi'dzë rai' lu Jesús lo quë nabënë rai'. Bia'a

më lë'ë rai' tubi lugar catë nidi'i mënë cerquë rua' guë'dchi Betsaida.

¹¹ Perë iurë bini ra mënë cabezë më lugar ni, guanaldë rall lë'ë më. Nu Jesús bë'në recibir lë'ë rall con gustë. Biadi'dzë më lu rall lla gac salvar rall, nu bënëac më narac llu'u.

¹² Bëga'a iurë guna'zi guadze', iurní bédchini ra poshtë lu më. Guni'i rai':

—Gunibë'a lu ra mënë tsa rall guë'dchi lugar catë nanú mënë. Gau rall nu tsa rall descansë purquë ni tubi mënë quëréldëdi'i' ndë'ë.

¹³ Jesús guni'i iurní:

—Gulë bédë'ë nagáu rall.

Lë'ë ra shini gusë'dë më bëquebi rai':

—Nápa'a gá'isë guetështildi con chupë mbeldë. ¿Ca lu tsasi'i na'a guetështildi gau ra mënë rë'?

¹⁴ Nanú más de ga'i mili nguii nazuga'a. Jesús guni'i lu ra shini gusë'dë më:

—Gulë guni'i lu ra mënë të subë mënë cadë grupë masiá de cincuenta mënë.

¹⁵ Zni bë'në rai'. Guzubë grë ra mënë.

¹⁶ Iurní Jesús guna'zi ga'i guetështildi con chupë mbeldë. Guná më lu gube'e. Bédë'ë më graci lu Dios. Bëshullë më guetështildi nu belë mbeldë. Bédë'ëi' guetështildi cua'a ra poshtë. Lë'ë rai' guati'dzë rai' guetështildi cua'a ra mënë.

¹⁷ Grë rall gudáu rall hashtë ca lu bielë rall. Iurní ra shini gusë'dë më bëtsadzë chi'bë chupë tēpë ra pedasë nabë'në subrë.

Bëquebi Pedro Jesús náhi' Cristo
(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)

¹⁸ Tubi dzë gua Jesús lë'ësë më tubi lugar. Quëadi'dzënú më Dios. Iurní bédchini ra shini gusë'dë më lu më. Guna'bë di'dzë Jesús lu rai':

—¿Chu rni'i ra mënë nahia?

¹⁹ Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Bëldá ra mënë rni'i nal Juan Bautista. Sëbëldá mënë rni'i nal Elías. Sëbëldá mënë rni'i nal tubi

nabiadi'dzë shti'dzë Dios más guahi-etë. Rni'i rall guashtël ladi ra tēgulë.

²⁰ Iurní Jesús guni'i lu rai':

—Lë'ë të, ¿chu rni'i të nahia?

Pedro guni'i:

—Nal Cristo, el quë nagudili Dios parë guëribé'al.

Guni'i Jesús gati më perë despuësë tsashtë më

(Mt. 16.20-28; Mr. 8.30—9.1)

²¹ Jesús gunibë'a ni tubi chu lu guadi'dzëdi'i rai' na më Cristo.

²² Guni'i më lu rai':

—Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Napë quë guëzac zia. Ra bëshuzi ru'bë, ra më gushë shtë iádu'u, nu ra mësë shtë lëy, guëquë guia'a rall na. Quini rall na perë dzë tsunë despuësë, tsashtëa ladi ra tēgulë.

²³ Iurní guni'i më lu grë ra mënë:

—El quë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renunci prupi deseo shténëll. Napë quë gáquëll dispuestë gátill por na. Dzë con dzë napë quë tsanárdëll shneza.

²⁴ El quë narac shtu'u gapë vidë shténëll, guénitill, perë el quë naguënti vidë shténëll purquë nall shmëna, guëbánill parë siempër.

²⁵ Adë pë guëllu'i gunë nguii gan guëdubi guë'dchiliu nu despuësë guénitill almë shténëll.

²⁶ Si talë chu rtu lúhi' por na nu por shti'dza iurnë, zni na guëtú lua de lë'ëll iurë lë'ë na guëabría de gube'e. Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu perë guëdchinuhia con ra ianglë. Guëlua'a llëru'bë llni nu pudërë shtë Dios iurë guëabría.

²⁷ Guldía rnia'a lu të, nanú mënë entrë lë'ë të guëná rall rnibë'a Dios ziquë rëy; despuësë de ni gati rall.

Jesús guc cambi delantë lu rai'
(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

²⁸ Gudëdë shunë dzë; bia'a Jesús Pedro nu Jacobo nu Juan. Ziazú rai' lu dani parë guadi'dzënú Jesús Dios.

²⁹ Iurë biadi'dzēnūhi' Dios, guc cambi lu Jesús delantē lu rai'. Shábi' bēac más naquichi hashtë rabtsē'in.

³⁰ Iurní guná rai' chupē nguui nabiadi'dzēnū Jesús. Lē'ē rai' náhi' Moisés nu Elías.

³¹ Nanú rai' la'ni tubi shcahi nanapē llni. Quēadi'dzē rai' lla gati Jesús nu lla guēzac zi mē ciudá Jerusalén.

³² Pedro, Jacobo, nu Juan nalé mbēca'ldē guna'zi lē'ē rai', perē guná rai' lu llni. Guná rai' lla guc cambi Jesús. Nu guná rai' lu chupē nguui nazunú Jesús.

³³ Nianá lē'ē chupē nguui bēsēa'nē rai' Jesús, guni'i Pedro lu mē:

—Mēsē, nabēnē dzu hia'a ndē'ē. Guēza'a na'a tsunē ranchi, tubin parē lē'ēl guēquērēldēl; stubin parē Moisés; stubin parē Elías.

Perē Pedro rac bē'adi'i pē guni'i'.

³⁴ Nianá quēadi'dzē Pedro, bēdchini tubi shcahi nabēsē'au grē rai'. Bēdzēbē ra shini gusē'dē mē iurē lē'ē Moisés nu Elías nanú la'ni shcahi.

³⁵ Iurní bini rai' tubi bē nabēru'u la'ni shcahi. Guni'i bē:

—Ndē'ē lē'ē shinia narac shtua'a; gudilia lē'i'. Gulē bēquē diaguē shtí'dzi'.

³⁶ Despuēsē gualú guni'i bē, guná rai' lē'ēsē Jesús zúga'a. Ra shini gusē'dē mē adē biadí'dzēdi'i rai' lu sa' rai' por tubi tiempē lo quē naguná rai' guēc dani.

Bēnēac Jesús tubi ngulē'nē; nanú mēdzabē la'ni ldu'i'

(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

³⁷ Brēguē'lē stubi dzē bietē rai' lu dani. Iurní zihani mēnē bēdchini lu Jesús.

³⁸ Ladi ra mēnē ze'dē tubi nguui. Guni'ill fuertē:

—Mēsē, bē'nē favurē, gude'e guēná shinia, pues tubsē ni'i napa.

³⁹ Nanú tubi mēdzabē narguitsuē' lē'ēll. Rdchibi mēdzabē lē'ēll. Rush-tiall nu rry'u bēchini rua'll. Rzianē mēdzabē lē'ēll nu iurē zia'a mēdzabē, rdzaguē lga'na.

⁴⁰ Hia bēna ruēguē lu ra shini gusē'dēl parē guēgú rai' mēdzabē

la'ni ldu'u shinia, perē adē bē'nēdi'i rai' gan.

⁴¹ Jesús guni'i lu ra mēnē:

—Lē'ē tē mēnē nadē rialdídi'i ldu'i na, naguēdchi ldu'u tē. ¿Hashtë guc guēbezēnuhia lē'ē tē parē tsaldí ldu'u tē? ¿Blac tiempē guca pacēnci con lē'ē tē? Guaglli'i shinil ndē'ē.

⁴² Iurē guabi'guē ngulē'nē, lē'ē mēdzabē bēru'ldē ngulē'nē lu guui'u. Nu bēsē'sēll ngulē'nē, perē Jesús guni'i guēc mēdzabē fier, nu bēnēac mē lē'ē llguē'nē. Iurní Jesús bēdē'ē ngulē'nē guia'a shtádēll.

⁴³ Grē ra mēnē bēdzēguē' ldu'u rall por llēru'bē pudērē shtē Dios.

Stubi vēsē guni'i Jesús lla gati'
(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Nianá rdzēguē' ldu'u ra mēnē lo quē nabē'nē Jesús, guni'i mē lu ra shini gusē'dē mē:

⁴⁴ —Gulē bēquē diaguē naguēnia'a lu tē iurnē', nu adē rēá'ldēdi'i ldu'u tē shti'dza. Nahia nguui nabēsē'ldē Dios lu guē'dchiliu perē gaca intriegu guia'a ra mēnē parē quini rall na.

⁴⁵ Perē ra shini gusē'dē mē adē guc bē'adi'i rai' lo quē naguni'i Jesús purquē naga'chi na di'dzē ni nu adē guasēdi'i rai' pē runē cuntienē di'dzē shtē Jesús. Nu bēdzēbē rai' niana'bē di'dzē rai' lu Jesús pē runē cuntienē lo quē naguni'i mē.

Chu na más mē ru'bē
(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

⁴⁶ Ra shini gusē'dē mē guzublú quēdildi di'dzē rai' chu na más mē ru'bē entrē lē'ē rai'.

⁴⁷ Jesús bēdē'ē cuendē pē llgabē quēhunē rai' la'ni ldu'u rai'. Iurní bēzú Jesús tubi llguē'nē culá'ni'.

⁴⁸ Guni'i mē lu rai':

—El quē naquēhapē tubi llguē'nē ziquē ndē'ē purquē rac shtu'u mēnē ni na, también na quēhúnēll recibir. Nu mizmē tiempē quēhúnēll recibir el quē nabēsē'ldē na. El quē quēhunē sirvē lu sáhi' entrē lē'ē tē, ni na más mē ru'bē lu Dios.

El quë nadë rní'idi'i cuntrë lë'e hia'a, nall favurë de lë'e hia'a

(Mr. 9.38-40)

⁴⁹ Iurní Juan guni'i lu Jesús:

—Mësë, guná na'a tubi nguii; rgull mëdzabë la'ni ldu'u mënë. Rn'ill lël parë guënbë'all ra mëdzabë. Iurní lë'e na'a gunibë'a na'a lull adë guëgúdi'll mëdzabë purquë adë rsënúdi'll lë'e hia'a.

⁵⁰ Perë Jesús guni'i:

—Bëdë'e sí, gull mëdzabë la'ni ldu'u mënë. Bien quëhúnëll. El quë nadë rní'idi'i cuntrë lë'e hia'a, nall favurë de lë'e hia'a.

Jesús guni'i guëc Jacobo nu Juan

⁵¹ Bëdchini tiempë parë tsepi Jesús gube'e. Zia'a më nezë parë Jerusalén. Adë bëdzëbëdi'i më.

⁵² Bëshe'ldë më bëldá nguii parë tsa rall guë'dchi Samaria. Guagna'bë rai' pusadë parë guëquërdë rai'.

⁵³ Perë ra më guë'dchi shtë Samaria, adë gunëdi'i rall nihunë rall recibir lë'e më purquë gac bë'a rall zia'a më nezë parë Jerusalén.

⁵⁴ Iurë Jacobo nu Juan guná rai' nédí'i mënë shtë Samaria gunë rall recibir lë'e Jesús, guni'i rai' lu më:

—Dadë, ¿gu rac shtú'ul guënbë'a na'a të guëdchini gui'i lu gube'e parë tsepi ra më Samaria ziquë bë'në Elías guahietë?

⁵⁵ Iurní Jesús bëdchigré lúhi'; guní'i guëc rai':

—Llgabë narunë të nádí'i bien. Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; rac shtú'udia'a tsa mënë gabildi sino rac shtua'a gac salvar mieti.

⁵⁶ Iurní zia'a rai' stubi guë'dchi.

El quë narac shtu'u gáquëll shmënë Jesús

(Mt. 8.19-22)

⁵⁷ Iurní ziazú rai' tubi nezë, tubi nguii guni'i lu Jesús:

—Dadë, sënaldá lë'el ancälë ca tsal.

⁵⁸ Guni'i Jesús lull:

—Ra ma lachi napë catë rga'si ma. Ra ma'ñi napë bëche'zë shtë ma lu hiaguë. Perë na nápëdia'a lidcha

ca rga'sia. Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

⁵⁹ Iurní Jesús guni'i lu stubi nguii:

—Gude'e naldë na ziquë shmëna.

Perë guni'i nguii ni:

—Nia Dadë, perë bëne'e permisi despuësë de gati shtada, iurní sënaldá lë'el.

⁶⁰ Jesús repi lull:

—Nanú mënë nadë rialdídi'i ldu'u rai' shtí'dza parë guëca'chí rall ra tégulë. Lë'el lueguë biadi'dzë lu ra mënë lla mudë gac salvar rall.

⁶¹ Iurní stubi nguii guni'i lu Jesús:

—Dadë, sënaldá lë'el perë runa ruëguë lul, bëne'e permisi tsahia lidcha primëre, guna despedir shfamília.

⁶² Jesús guni'i lull:

—El quë naná ziquë naraa'në lachi perë rbí'all nezë téchill, adë rllu'ídi'll parë tsutëll catë rnibë'a Dios. Adë chu guëní'idi'i nguii ni nall shmëna.

10

Bëshe'ldë Jesús setenta shmënë më

¹ Gudëdë stubi tiempë; iurní gudili Dadë Jesús setenta nguii. Bëshe'ldë më lë'e rai' lu grë ra guë'dchi catë rac shtu'u më tsa më despuësë. Chupë nguii bëshe'ldë më tubi ladë. Chupë nguii bëshe'ldë më stubi ladë. Grë rai' gua.

² Guni'i më lu rall:

—Ra mënë shtë guë'dchiliu na ziquë lachi con ganza'quë perë du'psë na el quë narunë dchi'ni. Por ni gulë guna'bë lu Dios guëshe'ldë më más nagunë dchi'ni.

³ Gulë gua. Rshe'lda lë'e të ziquë lli'li lu ra ma dushë; mënë humildë entrë mënë dzabë.

⁴ Adë guá'adi'i të bëdu shtë dumí. Adë guá'adi'i të bëdu lari. Adë guá'adi'i të rachi. Adë gac ldë'e të lu nezë parë guadi'dzënú të mënë.

⁵ Iurë guëdchini të lidchi mënë, gulë bë'në saludar ra mënë. Gulë guni'i lu rall: "Gulë bë'në recibir bendición shtë Dios".

⁶ Si talë quëreldë nguii ndë nagunë recibir bendición shtënl, cuezënú bendición con lë'ëll; perë si talë guëqué guiá'all bendición ni, guëabré guëa'në bendición parë lë'ël stubi.

⁷ Gulë tsagla'guë cuezë të mizme hui'u ni catë bë'në mënë recibir lë'ël. Gulë gau narne'e rall gau të. Gulë bii' lo quë narne'e rall purquë zni na el quë narunë dchi'ni; nápëll dereché gaull lu mellë shtë lamë shtëhi'. Adë rnítidi'i të tiempë zia'a të zihani lidchi mënë.

⁸ Iurë guëdchini të lu guë'dchi catë runë ra mënë recibir lë'ë të, gulë gau lo quë narne'e rall gau të.

⁹ Gulë bënëac ra nanapë galguidzë. Gulë guni'i lu mënë shtë guë'dchi: "Hia bëga'a iurë, guëlladchi zuga'a Dios parë guënbë'a më lë'ë të".

¹⁰ Perë si talë guëdchini të lu guë'dchi catë adë rúnëdi'i mënë recibir lë'ë të, gulë tsa grë nezë shtë guë'dchi.

¹¹ Gulë guni'i: "Gushëguiu'u naqué guëa' na'a, guëdchibë na'a ziquë sëni cuntrë lë'ë të, të gac bë'a të bédchini na'a nu guni'i na'a lu të bëga'a iurë; guëlladchi zuga'a Dios parë guënbë'a më lë'ë të".

¹² Rnia'a lu të iurë ze'dë guëdchini juici shtë Dios, ra mënë shtë guë'dchi nadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios, gunë Dios cashtigu lë'ë rall más quë mënë shtë ciudá Sodoma.

Prubi ra mënë narialdidi'i ldu'i
(Mt. 11.20-24)

¹³ 'Prubi de lë'ë të mënë shtë guë'dchi Corazín nu Betsaida, purquë adë gualdidi'i ldu'u të na. Si talë nihuna milagrë lu mënë shtë guë'dchi Tiro nu Sidón cumë bëna entrë lë'ë të, niabré ldu'u rall con Dios. Niasubë rall lu dë nu niacu rall lari nagasë ziquë sëni de quë bë'në nadzë'e rall mudë nanabani rall.

¹⁴ Por ni, iurë guëshe'ldë Dios juici guëc ra mënë shtë guë'dchiliu, ra mënë shtë Tiro nu Sidón gunë rall sufrir menos quë lë'ë të.

¹⁵ Nu rnia'a lu të mënë shtë Capernaum, llua'a të na të mënë nabë'në

ldai' Dios guëc të perë guëtia'a Dios lë'ë të lu cashtigu shtë gui'i.

¹⁶ Guni'i më lu setenta shmënë më:
—El quë narzu'bë diaguë shti'dzë të, también rzu'bë diaguëll shti'dza. El quë narqué guia'a lë'ë të, rquë guiá'all na. Nu mizme tiempë rquë guiá'all el quë nabëshe'ldë na.

Bëabré ra setenta shmënë më

¹⁷ Gua ra setenta shmënë Jesús. Rquitë ldu'u rai'. Guni'i rai' lu Jesús:

—Dadë, guni'i na'a lël parë guëgú na'a mëdzabë la'ni ldu'u mënë nu rzu'bë diaguë ra mëdzabë shti'dzë na'a.

¹⁸ Guni'i Jesús lu rai':

—Vencidë na Satanás. Gunahia lu Satanás iurë bëquëldí Dios lë'ëll; guláguëll ziquë tubi ray shtë nguizi'u. Guláguëll dizdë gube'e catë quëbezë Dios hashtë guetë.

¹⁹ Guná, bënëhia pudërë parë guëlu të guëc ra serpientë nu nillë. Napë të pudërë gunë të gan lu Satanás. Adë pë gáquëdi'i të.

²⁰ Perë guná, adë rquítëdi'i ldu'u të purquë rzu'bë diaguë mëdzabë shti'dzë të sino quë gulë bëquitë ldu'u të purquë nasalvar të. Lë të nae-scritë lu gube'e.

Bëquitë ldu'u Jesús

(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

²¹ La'ni mizme iurë Jesús bëquitë ldu'i' por pudërë shtë Espíritu Santo. Guni'i më lu Dios:

—Shtada, dushquíllil, rnibé'al gube'e nu guë'dchiliu. Quëhuna alabar lë'ël. Bëluá'al shti'dzëlu mënë humildë, rac bë'a rall. Perë nacahi shti'dzëlu bënëlu parë ra mënë narni'i na rall më ru'bë, nu parë ra mënë narianaldë tēchi llgabë nguii. Zni bënëlu, Dadë, purquë zni rac shtú'ul gac.

²² Guni'i më lu ra mënë:

—Shtada bëne'e grë ra cusë guiahia. Ni tubi chu runguë bë'a chu nahia de verdá, sulamëntë Shtada runguë bé'ai'. Ni tubi chu runguë bë'a chu na Shtada de verdá, sulamëntë na runguë bé'ahia chu náhi'. Nahia shini më, nu gunguë

bë'a mieti Shtada sulamëntë si rac shtua'a guëluá'ahia nguiu ni Shtada.

²³ Iurní guni'i më lu lë'ësë ra shini gusë'dë më:

—Nalë bë'në ldai' Dios lë'ë mënë nariasë lo quë nariasë të.

²⁴ Zihani mënë nabiadi'dzë shti'dzë Dios nu rëy naguquërdë guahietë, guc shtu'u rai' guená rai' lo quë narná të, perë gunádi'i rai'. Guc shtu'u rai' guini rai' lo quë narini të perë bínidi'i rai' di'dzë ni.

Comparaciuni shtë tubi samaritano nabënë bien

²⁵ Tubi narlua'a lëy shtë Moisés bédchínill lu Jesús parë guëtédëll tubi prëbë lë'ë më. Guna'bë dí'dzëll lu më:

—¿Pë rní'il lla guna parë gac salvara?

²⁶ Jesús bëquebi:

—¿Pë rni'i lëy shtë Dios? ¿Lla rní'il quëgni'i lëy?

²⁷ Guni'i nguiu iurní:

—Naná escritë: “Gulë guc shtu'u Dadë Dios con guëdubinú ldú'ul. Gulë guc shtu'u Dios con guëdubi almë shtë të, nu con guëdubi fuersë shtë të. Gulë guc shtu'u Dios con guëdubi shgabë të.” Nu rni'i lëy shtë Dios: “Gulë guc shtu'u grë sa'l ziquë rac shtú'ul mizme lë'ël”.

²⁸ Jesús guni'i lull:

—Bien rní'il. Si talë gúnël cumplir lo quë naná escritë, guëbánil parë siembrë.

²⁹ Perë lë'ë nguiu rac shtu'u guëni'i mënë bien de lë'ëll. Guna'bë dí'dzëll lu më:

—¿Chu na sahia?

³⁰ Jesús bëquebi con comparaciuni rë':

—Tubi nguiu bërú'ull Jerusalén parë ziá'all guë'dchi Jericó. Terciuni bërú'u nguba'në lu nezë. Gulaa'në rall grë nanuá'all hashtë nu shábëll. Bëdë'ë nguba'në galné lë'ëll, iurní bësëa'në rall lë'ëll hia mërë niátill.

³¹ Guzac tubi bëshuzi bédchini catë naga'a nguiu ni. Iurë guná bëshuzi lu nguiu, gudëdë bëshuzi stubi nezë.

³² Nu tubi më levita narunë compaňi lë'ë bëshuzi la'ni iádu'u,

bédchínill; gunall lu nguiu naga'a nezë. Lë'ë quë lë'ë stubi nezë gudédëll.

³³ Perë tubi nguiu shtë guë'dchi Samaria zia'a mizme nezë ni. Gunall lu nguiu naga'a. Bëga'a ldú'ull lë'ë nguiu.

³⁴ Iurní guabí'guëll lu nguiu, nu bënëll rumëdi lu ridë. Bëtiá'all sëiti con vini nu bëshí'ill tubi lari lu ridë. Bédchí'bëll nguiu ni tēchi ma nanuá'all. Guanull lë'ë nguiu catë rëa'në nguiu pusadë. Ndë bënëll compaňi naná ridë.

³⁵ Stubi dzë nabrëgue'lë, iurë lë'ë samaritano guzia'a, gulull chupë dumí bédchichi. Bëdë'ëll cua'a nashtënë pusadë. Nu guní'ill: “Gupë nguiu rë'. Si talë gúnël gashtë más, na guëguilla iurë guëabría.”

³⁶ Guni'i Jesús lu narlua'a lëy:

—Guni'i lua, de tsunë nguiu naganá lu nguiu naguc ridë por ra nguba'në, ¿chu guc shtu'u lë'ë sáhi'?

³⁷ Guni'i mësë shtë lëy:

—El quë nabëga'a ldu'u naná ridë. Iurní guni'i më lull:

—Zni lë'ël, guaguë'në ziquë bë'në më samaritano.

Gua Jesús lidchi Marta nu María

³⁸ Guagla'guë zia'a Jesús nezë con ra mënë. Bédchini më tubi guë'dchi catë quërdë Marta nu bédëll María. Bënë rai' recibir lë'ë Jesús lidchi rai'.

³⁹ María guzubë guëa' Dadë Jesús parë guëqué diágu'i shti'dzë më.

⁴⁰ Marta rquëdi'ni ldú'ull tantë dchi'ni nanú la'ni hiu'u. Guabi'guë Marta lu Jesús, nu guní'i':

—Dadë, ¿pëzielú bédë'ël permisi guzubë belda guëa'l? guëqué diáguëll shti'dzëll, nu tubsia quëhuna dchi'ni. Guni'i lull gúnëll compaňi na.

⁴¹ Guni'i Jesús lu Marta:

—Marta, Marta, nalë rquëdi'ni ldú'ul por dchi'ni nananú; adë rbedchídi'i ldú'ul.

⁴² Tubsë cusë rqui'ni. María gudili lo mejurë. Adë chu guëdchisú lo quë nanápi'.

11

Jesús bëluá'ai' lla guëna'bë mënë lu Dios

(Mt. 6.9-15; 7.7-11)

¹ Guzac Jesús biadi'dzënúhi' Dios. Iurë gualú, tubi shini gusë'dë më guni'i lu Jesús:

—Dadë bëlua'a lë'e na'a tubi oraciuni ziquë Juan Bautista bëluá'ai' mënë shtëhi' lla guëna'bë rai' lu Dios.

² Jesús guni'i:

—Iurë ruadi'dzënú të Dios, gulë guni'i:

Nal Shtadë na'a; rac shtu'u na'a grë mënë gunë rall alabar lë'ël.

Rac shtu'u na'a guëribé'al grë mënë narëta' lu guë'dchiliu.

Rac shtu'u na'a grë mënë gunë rall lo quë narac shtú'ul igual ziquë ra ianglë lu gube'e rzu'bë diaguë rai' shti'dzël.

³ Bëne'e nagáu na'a dzë con dzë.

⁴ Bë'në perdunë duldë shtë na'a purquë runë na'a perdunë el quë narunë mal cuntrë lë'e na'a.

Adë rdë'di'il permisi guëtë'dë mëdzabë prëbë lë'e na'a të ldaguë na'a lu duldë.

⁵ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Si talë nápël tubi amigu, nu tsal lídchill guërudë gue'lë. Guëni'il lúhi': "Amigu, bë'në prështë tsunë guëtështildi

⁶ purquë tubi amigu bëdchini zitu. Nápëdia'a pë gaull."

⁷ Perë amigu shtënél guëquébill dizdë la'ni hiu'u zndë'e: "Adë rsiú'bëdi'il na; në'au puertë rua' lidcha. Grë na'a naga'si na'a. Nídi'i mudë guënehia narac shtú'ul."

⁸ Rnia'a lu të, mënë ni na amigu shtënél perë aunquë adë nédí'ill guënë'ell lo quë narquí'nil purquë nal tubi amigu, perë si talë tsagla'guë guëná'bëru'ul, lë'ëll tsashtëll; guënë'ell lo quë narquí'nil.

⁹ Rnia'a lu të, gulë bë'në zni. Gulë guagla'guë guëna'bë të lo quë narac shtú'ul, iurní guëne'e më ca'a të. Gulë tsagla'guë quili të, të guëdzëlë

të. Gulë bësëdchi rua' puertë hashtë guëlla'lë puertë.

¹⁰ Grë mënë narna'bë lu Dios, gúnëll recibirin. Grë mënë narguili, guëdzelin. Grë mënë narsëdchi rua' puertë, guënal lla rlla'lë puertë parë lë'ëll.

¹¹ 'Lë'e të naná shtadë llguë'në, si talë shínil guëná'bëll belë mbeldë gaull, ¿pë zëdë'ël tubi mbe'ldë cá'all? Aquëdi'i.

¹² Si talë guëná'bëll tubi dchitë gaull, ¿pë zëdë'ël tubi nillë?

¹³ Si talë lë'e të naná mënë mal, perë rac të guëdë'e të cusë za'quë ca'a ra shini të, mucho más guëne'e Shtadë të naquëbezë gube'e lë'e Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'e të si talë tsagla'guë rná'bël lu më.

Guni'i mënë Jesús napë mëdzabë la'ni ldu'i'

(Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27)

¹⁴ Guzac tubi dzë Jesús cagúhi' tubi mëdzabë gu'pë nananú la'ni tubi nguui. Ruadi'dzëdi'ill. Perë iurní bëru'u mëdzabë, bien ruadi'dzë nguui. Ra mënë bëdzëguë'ldu'u rall.

¹⁵ Perë bëldá rall guni'i:

—Rgu Jesús mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú naná jëfë shtë los de más mëdzabë.

¹⁶ Sëbëldá mënë bëtë'dë rall prëbë lë'e më, nihunë më lo quë nanádi'i voluntá shtë Dios. Guna'bë rall gunë më tubi milagrë lu rall, ziquë tubi sëñi de quë na më shini Dios.

¹⁷ Guc bë'a më llgabë naquëhunë rall. Guni'i më:

—Si talë guërudë shmënë gobiernë rdildi cuntrë mizmë gobiernë, tsalú gobiernë. Nu si talë nadivididë tubi famili, guëdchini tiempë tsalú famili ni.

¹⁸ Nu Satanás si talë Satanás nadivididë mizmë lë'ëll, tsalú pudërë shtënél. Cagnia'a ndë'e purquë rni'i të rguhia mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú.

¹⁹ Si talë rguhia mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú, ¿chu runë compa'ni ra mënë entrë lë'e të nargú mëdzabë la'ni ldu'u mënë? Lë'e

nargú mēdzabē entrē lē'ē tē, guēni'i rall lu tē chu bēne'e pudērē guiahia parē rguhia mēdzabē, nu guēni'i rall runē tē mal llgabē.

²⁰ Perē si talē con pudērē shtē Dios, rguhia mēdzabē la'ni ldu'u mēnē, hia bēga'a iurē, guēlladchi zuga'a Dios parē guēnibē'ai' lē'ē tē.

²¹ 'Si talē tubi nguii putētē quēhápēll bien lídchill con gui'bē narguini mēnē, pues grē nanapē nguii ni nasegurē.

²² Perē si talē guēdchini stubi nguii más fuertē nu gúnēll gan lu primērē nguii, iurní guēgull grē nanapē primērē nguii nu rtē'tsēllin entrē ra shmēnēll. Ra gui'bē naná rialdí ldu'u primērē nguii, hia na rahin guia'a stubi nguii.

²³ 'El quē nanēdi'i guēni'i favurē de na, nall cuntrē de na. El quē nadē rtēádi'i mēnē lua, na ziquē tubi narsēllu'nē mēnē lua.

Tubi mēdzabē nabēabrí catē bēru'll
(Mt. 12.43-45)

²⁴ Guagla'guē guni'i Jesús:

—Iurē bēru'u mēdzabē la'ni ldu'u nguii, riazēll catē níd'i nīsē. Rguilill catē cuézēll perē adē rdzélēdi'ill lugar. Iurní rni'ill: “Guēabrí ldu'u mēnē catē bērua'a”.

²⁵ Bēdchini mēdzabē. Bēdzélēll ziquē tubi hui'u bien arregladē nu limpi.

²⁶ Iurní tsalli'i mēdzabē gadchi mēdzabē más mal quē lē'ēll; riutē rall la'ni ldu'u nguii ni. Bēa'nē nguii ni con gadchi mēdzabē, lēdē túbśēdi'i mēdzabē. Más mal bēa'nē nguii ni.

Ra narquitē ldu'u de verdá

²⁷ Iurē cagni'i mē ra di'dzē rē, tubi na'a nazú entrē ra mēnē zihani guni'ill fuertē lu mē:

—Dichusē na gullanē lē'ēl, nu bēgá'dchill lē'ēl.

²⁸ Jesús guni'i:

—Más bien na el quē narquē diaguē di'dzē shtē Dios nu rzu'bē diaguēll shtí'dzi'.

Ra mēnē mal guna'bē rall gunē mē tubi milagrē lu rall

(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

²⁹ Zihani mēnē bēdchini; bēdēá rall lu Jesús. Guni'i mē lu rall:

—Nalē mal na mēnē tiempē ne'. Cagna'bē rall tubi sēni shtē Dios. Cagna'bē rall guna tubi milagrē. Ni tubi cusē ru'bē guēná rall, sulamētē tubi cusē ziquē naguzac tiempē shtē Jonás guēná rall.

³⁰ Ziquē guc Jonás tubi sēni parē ra mēnē shtē Nínive de quē gac cumplir shti'dzē Dios, nguii nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu gáqui' sēni parē ra mēnē nanabani ne'.

³¹ Iurē gac juici shtē Dios, lē'ē reina nagunibē'a ladzē Sur, tsasuldill nu gúnēll juzguē mēnē nanabani iurnē', na rall culpablē purquē na'a ni bidē guēná lē'ē Salomón parē guēquē diaguēll shti'dzē Salomón. Gulē guná, hia bēdchini tubi más mē ru'bē quē Salomón.

³² Nu zac ra mēnē naguquērdē guē'dchi Nínive, tsasuldí rall lu juici con ra mēnē naguērdē ne'; nu guēni'i ra mēnē shtē Nínive, ra mēnē nanabani ne' na rall culpablē purquē ra mēnē shtē Nínive, iurē bini rall shti'dzē Jonás, bēabrí ldu'u rall con Dios. Gulē guná, hia bēdchini tubi más mē ru'bē quē Jonás.

Lintērnē parē almē shtē tē

(Mt. 5.15; 6.22-23)

³³ 'Ni tubi mēnē rsēu'ldēdi'ill llni la'ni lintērnē nu despuēsē tsagcá'chill lintērnē lugar naga'chi. Adē guētá'udi'ill lintērnē con tubi tēpē. Perē guēzu'bēllin guia'a parē el quē natsuté la'ni hui'u guēzianí.

³⁴ Slul na ziquē tubi lintērnē. Si talē naza'quē slul, nápēl llni guēdubi la'ni ldu'ul. Perē si talē rac llui'u nacahi slul, nápēdi'i tē llni.

³⁵ Gulē bē'nē llgabē bien si talē llni nanapē tē adē nahin nacahi.

³⁶ Iurē nanú llni guēdubi la'ni ldu'u tē, ni tubi partē nacahi; na ziquē tubi lintērnē narzianí lu nacahi.

Jesús guni'i guëc ra fariseo nu mësë shtë lëy

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

³⁷ Nianá caglua'a Jesús ra mënë, tubi fariseo bë'në invitar gau më lidchi fariseo. Gua më lidchi fariseo nu guzubë më lu mellë.

³⁸ Guná fariseo zubë më lu mellë perë adë gudíbidí'i më guí'a'a më ziquë na custumbrë religiuse. Guasé ldu'u fariseo.

³⁹ Iurní guni'i Dadë Jesús lu fariseo:

—Lé'ël con los de más fariseo na të ziquë trashtë narí'etidi'i. Rguibi të bien ladi ra trashtë ziquë custumbrë religiuse, perë la'ni ldu'u të nanú zihani maldá. Rzebi ldu'u të pë shtë mënë.

⁴⁰ Tuntë na të. Dios bëntsa'u lë'e nguii nezë fuërë nu nezë la'ni.

⁴¹ Gulë bédë'e nanapë të ca'a mënë. Gulë gac të mënë za'quë, iurní grë cusë na limpi parë lé'ël.

⁴² 'Prubi de lë'e të fariseo; caguilli të lo quë narunë tucarë ca'a Dios hashtë ra plantë namás mitunë, perë ra cusë ru'bë adë rúnëdi'i të cumplir. Rúnëdi'i të tratë bien con sa' të. Nu rac shtú'udi'i të Dios. Runë tucarë gunë të cumplir cusë rë' nu los de más mandamientë shtë Dios.

⁴³ 'Prubi de lë'e të fariseo. Nalé rac shtu'u të guëzubë të primërë asientë la'ni iádu'u. Rquitë ldu'u të iurë mënë runë rall saludar lë'e të con zihani rëspëti catë rdëá mënë.

⁴⁴ 'Prubi de lë'e të. Na të ziquë ra ba'a naga'chi catë bëga'chi tégulë. Ra mënë rdëdë rall guëc ra ba'a perë rdë'ëdi'i rall cuendë blac fier na lugar ni.

⁴⁵ Iurní tubi mësë narlua'a lëy guní'ill lu më:

—Mësë, nu zac cagní'il guëc na'a por di'dzë rë'.

⁴⁶ Jesús guni'i:

—También prubi de lë'e të mësë shtë lëy purquë quëhunë të obligar ra mënë gunë rall zihani custumbrë. Nahin ziquë tubi carguë në'e, perë

lë'e të adë rldísidi'i tēhin ni siquierë con tubi shcuënë të.

⁴⁷ 'Prubi de lë'e të. Rza'a të capillë shtë ra profetë nabiadi'dzë shti'dzë Dios. Shtadë guëlu të gudini rall ra profetë ni.

⁴⁸ Na të testigu gudini ra shtadë guëlu të lë'e ra profetë, nu na të de acuerdë con lo quë nabë'në rall purquë rza'a të capillë shtë ra profetë.

⁴⁹ Por ni la'ni librë nanua'a sabiduría shtë Dios rni'i: "Guëshe'lda profetë nu poshtë lu ra mënë perë quini mënë bēldá ra nabēshe'lda, gati rai'. Sēbēldá rai' guēzac zi mënë."

⁵⁰ Perë rnia'a lu të, gunë Dios juzguë ra mënë tiempë ne' por grë maldá nabë'në ra mënë cuntrë ra profetë dizdë bëcue'shtë më guë'dchiliu.

⁵¹ Ra mënë nanabani ne' na rall culpablë por galguti shtë Abel nu por galguti shtë grë më za'quë, hashtë galguti shtë Zacarías, el quë nagnidini mënë entrë iádu'u nu bëcu'guë. Gunë më juzguë lë'e të por grë ra cusë rë'.

⁵² 'Prubi de lë'e të mësë shtë lëy purquë napë të liahi parë gac bë'a lla gac salvar mënë perë adë nēdi'i tsuté të shnezë Dios nu adë nēdi'i të tsuté mënë shnezë më; gac rall shmënë më.

⁵³ Nianá cagni'i më ra cusë rë', ra mësë shtë lëy nu ra fariseo bēldēnú rall Jesús. Bēdchi'bē rall zihani di'dzë guëc më. Gudildi di'dzë rall të guēni'i më cusë mal.

⁵⁴ Bētē'dē rall prēbē lē'e më parē ldaguë më lu trampë shtë rall. Mudē ni gudili rall parē gunë rall acusar lē'e më lu gobiernë rumanë.

12

Gulë gupë cuidadë ra mënë falsë

¹ Tiempë ni bēdēá zihani mili mënë hashtë rte'e sa' rall. Jesús guzublú guni'i më lu ra shini gusē'dē më, primërë lu rai':

—Gulë gupë cuidadë enseñansë shtë ra fariseo. Na rall falsë.

Enseñansë shtë rall rrë'tsë ziquë levadurë la'ni nacubë.

² Lo quë nanú la'ni ldu'u mënë guëru'u lu llni. Grë cusë naga'chi napë quë gac bē'a mënë.

³ Grë lo quë narni'i të lu naci-ahi, guini mënë lu llni. Lo quë narni'i të naga'chi nu lo quë naru-adi'dzë të la'ni hiu'u catë në'au, gac bē'a mënë. Guëabré guadi'dzë mënë fuertë shti'dzë të lu ra mënë.

Guni'i Jesús: "Adë rdzëbëdi'i të lu mënë"

(Mt. 10.28-31)

⁴ Guagla'guë guni'i Jesús:

—Na të amigu shtëna. Rnia'a lu të adë rdzëbëdi'i të mënë narguini cuerpë perë nápëdi'i rall pudërë gunë rall más cusë cuntrë lë'ë të.

⁵ Perë na guënia'a lu të chu guëdzëbë të lúhi'. Náhi' el quë despuësë quíni' lë'ël, nápi' pudërë parë guëshé'ldi' lë'ël gabildi. Rnia'a lu të stubi, gulë bëdzëbë lë'i'.

⁶ 'Rdu ga'i ma'ñi por chupë dumí bi'chi. Perë Dios rëagná ldú'i' lë'ë ra ma.

⁷ Nu napë më cuendë bēldá guitsë guëc të zubë cadë de lë'ë të. Adë rdzëbëdi'i të lo quë quëhunë mënë cuntrë lë'ë të; más lasac të quë zihani ma'ñi.

El quë narni'i lu ra mënë nall shmënë Jesús

(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ 'Rnia'a lu të, si talë rni'i të lu ra mënë na të shmëna, guënia'a lu ra ianglë shtë Dios na të mënë shtëna. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu.

⁹ Perë si talë guëni'i të lu ra mënë adë nádi'i të shmëna, iurní guënia'a lu ra ianglë nádi'i të mënë shtëna.

¹⁰ 'Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu. El quë narni'i didzabë cuntrë na, gac gunë Dios perdunë lë'ël; perë si rni'il didzabë cuntrë Espíritu Santo, gúnëdi'i më perdunë lë'ël.

¹¹ 'Iurë gua'a mënë lë'ë të lu ra gobiernë u lu ra juësi u lu ra narunë

juzguë la'ni iádu'u, adë rúnëdi'i të ll-gabë pë guëni'i të lu rall, lla guëquebi të parë guëru'u të,

¹² purquë mizmë iurë ni Espíritu Santo guëluá'ai' lë'ë të pë guëquebi të lu rall.

Comparaciuni shtë nguui ricu perë natúntëll

¹³ Iurní tubi mënë nabëru'u ladi mënë zihani, guní'ill lu Jesús:

—Mësë, bē'në favurë; guni'i lu bēcha guënë'ell herenci narunë tu-carë cahia.

¹⁴ Perë Jesús guni'i lull:

—Rúnëdi'i tucara nihuna juzguë entrë lë'ë të. Ni tubi të bē'nëdi'i nom-brar na parë qui'dza herenci shtënë të.

¹⁵ Guagla'guë guni'i më lu ra mënë:

—Gulë gupë mizmë lë'ë të parë adë rzëbidi'i ldu'u të ra cusë shtë gué'dchiliu. Galërquitë ldu'u nguui ze'dë de Dios, lédëdi'i por cusë zihani nanapë nguui lu gué'dchiliu.

¹⁶ Iurní guni'i më tubi comparaciuni:

—Guc tubi nguui ricu. Shguiú'ull bēdë'ë tubi bēnë ganza'quë.

¹⁷ Bē'nëll llgabë: "Lla guna con tantë llubë. Nídi'i lugar parë cuetsá'uhin."

¹⁸ Guní'ill: "Guëchilia hiu'u catë cuetsa'u llubë. Guézá'ahia stubi más naru'bë, cuetsa'u llubë la'ni con grë cusë nanapa.

¹⁹ Mizmë na runa llgabë, nanú sufsientë por zihani izë. Gúnëdia'a dchi'ni lachi; más bien guëbeza lidcha. Gáuha; gua' vini. Guëquitë ldua'a."

²⁰ Nianá quëhúnëll llgabë, guni'i Dios lull: "Tuntë nal. Gue'lë ne' gátíl. Ra cusë nabëtëal, ¿chu gac nashtënë rahin?"

²¹ Zni na grë ra nguui nartëá zihani cusë parë mizmë lë'ël perë nápëdi'ill cusë nalasac lu Dios.

Quëhapë Dios shíni'

(Mt. 6.25-34)

²² Tambiën guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë më:

—Rnia'a lu të, adë rquëdí'nidi'i ldu'u të por lo quë nagáu të parë guëbani të, ni por shabë të nagacu të.

²³ Vidë shtë të na más lasac quë nagáu të. Cuerpë shtë të más lasac quë shabë të.

²⁴ Gulë guná, ziquë ra ma riegu adë rcabnídi'i ma llubë. Adë riagllí'idi'i ma cusechë lachi cuetsa'u mahin la'ni hiu'u. Perë Dios rgáuhi' ra ma. Lë'ë të lasac të más quë ra ma'ñi.

²⁵ ¿Chu de lë'ë të por tantë rúnë llgabë guëbáníl tubi dzë más?

²⁶ Si talë gáquëdi'i gunë të ra cusë mitu'në, ¿pëzielú runë të llgabë por ra cusë ziquë nagáu të u nagacu të?

²⁷ 'Gulë guná, lla riaru'bë ra guë'ë. Adë rúnëdi'i rahin dchi'ni. Adë rtí'bidí'i rahin, perë rëy Salomón con guëdubi galëlujë shtëhi', bé'nëdi'i' gan niácuhi' ziquë ra guë'ë lachi.

²⁸ Gulë guná, lë'ë të narialdí ldu'i du'pë, chulë rlua'a guë'ë lachi nedzé, quëhunë Dios; perë glli guëbidchi guë'ë nu tsahin lu gui'i. Mucho más guëne'e më narqui'ni të.

²⁹ Adë rianáldëdi'i të tëchi ra cusë pë gau të, pë gu të; adë rquëdí'nidi'i ldu'u të por ra cusë rë'.

³⁰ Ra mënë nadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios, rianaldë rall tëchi ra cusë shtë guë'dchiliu, perë lë'ë të napë të Shtadë të. Runë më cuendë grë nicidá nanapë të.

³¹ Primëre gulë guanaldë tëchi narac shtu'u Dios. Na më rëy. Iurní guëne'e më grë cusë narqui'ni të parë guëbani të.

Gulë bëcuetsa'u tesurë la'ni gube'e (Mt. 6.19-21)

³² 'Na të du'pë mënë narianaldë tëcha ziquë ra lli'li narianaldë tëchi vëquërë. Adë rdzëbëdi'i të purquë Shtadë të gudili lë'ë të, të guëribë'a të catë na më rëy.

³³ Gulë bëtuu' nanapë të ca'a mënë dumí, el quë nabënapëdi'i. Gulë gapë të panitë nadë rú'shidi'i con dumí nadë rialúdi'i; quiere decir, tesurë lu gube'e. Ndë ni tubi nguba'në

riutëdi'i. Nídi'i ma naráu panitë parë tsaluhin.

³⁴ Catë nacuetsa'u tesurë shtënël, ndë rac shtú'ul guëbáníl.

Gulë gac të preparadë

³⁵ 'Gulë gac listë nu preparadë guëdubi tiempë, ziquë nguui nalli'i lá'ni' parë dchi'ni, ziquë mënë nanua'a lintërnë naquë llni.

³⁶ Gulë gac ziquë ra muzë naquëbezë lamë shtë rall. Gua lamë lidchi sa'a. Ra muzë naná listë parë guësha'lë rall puertë lueguë, iurë rsëdchi lamë rua' puertë;

³⁷ rquitë ldu'u ra muzë si nabani rall iurë lë'ë lamë guëdchini, purquë rnia'a lu të de verdá, guëru'u shumbrëlë lamë nu guëni'i lamë lu ra muzë: "Gulë guzubë lu mellë". Iurní lë'ë lamë gúnëll sirvë lu rall, gau rall.

³⁸ Si talë guëdchini lamë guërudë gue'lë; si talë guëdchini lamë ze'dë grëgue'lë nu guëdzëlë lamë lë'ë ra muzë quëbezë rall, hia nabani rall; rquitë ldu'u ra muzë iurní.

³⁹ Nanë të bien si talë niac bë'a nashtënë tubi hiu'u pë iurë guëdchini nguba'në lídchi', zúga'a nguui ni listë. Nédi'll tsuté nguba'në lídchill.

⁴⁰ Nu zac lë'ë të napë quë gac të listë purquë adë nápëdi'i të cuendë ca iurë guëdchinia stubi. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëdchinia iurë rni'i të runë faltë parë guëdchinia.

Muzë nabënë nu muzë mal (Mt. 24.45-51)

⁴¹ Iurní guna'bë di'dzë Pedro lu më:

—¿Pë guní'il comparaciuni rë' lu grë mënë u guní'ilin sulë parë lë'ë na'a?

⁴² Guni'i më:

—¿Chu na muzë za'quë nu nasini guëquëll? Nall ziquë tubi mënë encargadë con lidchi shlámëll. Rnibë'a shlámëll guëmall grë dchi'ni, nu guëdë'ëll nagáu ra muzë iurë rga'a iurë rau rall.

⁴³ Nalé rquitë ldu'u encargadë ni si talë quëhúnëll bien iurë guëdchini lamë shtënéll.

⁴⁴ Guldía rnia'a lu të, lë'ë lamë gúnëll nombrar lë'ë nguïu ni, guëribë'all grë nanapë lamë.

⁴⁵ Perë si talë lë'ë nguïu rní'ill la'ni ldú'ull, adë guëdchínidi'i lamë lueguë, nu guëzublú nguïu ni sac zill ra muzë nu ra criadë con galné, perë lé'ëll raull, ruu'll, rzuu'dchill.

⁴⁶ Guëdchini lamë shtënéll mërë iurë adë quëbézëdi'ill lë'ë lamë. Guëabré lamë de repëntë iurë adë quëhúnëdi'i nguïu ni bien. Lë'ë lamë gúnëll cashtigu lé'ëll nu guëribë'a lamë gátill nu tsall lugar catë nanú ra nadë rialdídí'i ldu'i Dios.

⁴⁷ 'Lë'ë muzë naguc bë'a pë rac shtu'u lamë gúnëll perë adë bë'nëdi'ill cumplir, adë bë'nëdi'ill preparar, guëdë'ë lamë zihani galné guëc muzë ni.

⁴⁸ Perë lë'ë muzë nadë guc bë'adi'i pë rac shtu'u lamë gúnëll, nu bë'në muzë lo quë narunë tucarë cashtigu, guëdë'ë lamë du'psë galné guëc muzë ni. Si talë bédë'ë Dios zihani llni guëc nguïu, nall responsablë lu më gúnëll bien con ra cusë ni. Lë'ë nguïu nabë'në recibir pë shtë mënë, nall responsablë nu mënë guëna'bë rall más de nguïu ni.

*Por shti'dzë më nanú divisioni
(Mt. 10.34-36)*

⁴⁹ 'Be'dë guëdchinia parë gac cash-tigu mënë shtë guëdchiliu lu gui'i. Nalé rac shtua'a de quë subluhin.

⁵⁰ Napë quë guëtiá'ahia lu galërzac zi, ziquë rtia'a mënë nguïu la'ni nisë parë chubë nisë nguïu. Nahia ziquë mënë narlullë hashtë tsalú gac cumplirin.

⁵¹ ¿Gu llua'a të be'dë guëdchinia parë cuedchí ldu'u mënë con sa' rall? Aquëdi'i. Lëdë znídi'i. Be'dë guëdchinia parë gac divididë ra mënë.

⁵² Dizdë iurne' gac divididë famili; tsunë mënë guëru'u rall favurë de na.

Mizmë famili guëru'u chupë mënë cuntrë de na.

⁵³ Shtadë llguë'në rldënú rall cuntrë shíni'. Llguë'në na cuntrë shtadë llguë'në. Shni'a na cuntrë shtsá'pi'. Shtsa'pë na cuntrë shní'ai'. Suëgrë rldënú llí'llill. Lli'lli na cuntrë suëgrëll.

*Gulë guc bë'a sēñi shtë tiempë ne'
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)*

⁵⁴ Nu zac guni'i Jesús lu ra mënë zihani:

—Iurë rna të shcahi nagasë nezë guetë, rni'i të: “Hia mërë guëdchini guïu”. Lueguë rlaguë guïu.

⁵⁵ Si ze'dë mbë nezë sur, rni'i të: “Ze'dë galna'i”. Nu lueguë rac na'i.

⁵⁶ Na të falsë, nané të sēñi nananú lu guëdchiliu nu ra sēñi nananú gube'e. ¿Pëzielú rac bë'adi'i të pë runë cuntienë lo quë naquëhac iurne'?

*Bë'në règlë asuntë con contrari
shtënéll
(Mt. 5.25-26)*

⁵⁷ 'Gulë bë'në llgabë cadë tubi të lo quë naza'quë lu Dios.

⁵⁸ Por ejemplë, si talë tubi mënë runë demandë lé'ël lu gobiernë, antsë guëdchínil lu autoridá, bë'në règlë con contrari shtënéll parë guëa'në en paz. Si adë rúnëdi'il zni, lë'ë contrari shtënéll gúnëll demandë lé'ël lu juësi. Lë'ë juësi gúnëll intriegu lé'ël lu suldadë. Lë'ë suldadë tsagsa'në rall lé'ël lachigui'bë.

⁵⁹ Guldía, adë guëru'udi'il hashtë quí'llil grë centavë nanazë'bil.

13

Rqui'ni guëabré ldu'u të lu Dios

¹ Nianá biadi'dzë Jesús di'dzë rë', bëru'u bëldá nguïu naguni'i lu Jesús mal nabë'në Pilato, purquë Pilato gudini bëldá mënë shtë Galilea la'ni iádu'u ru'bë. Rënë shtë ra nguïu ni guc mescladë con rënë shtë ma nabë'në ra më israelitë ofrecërë ziquë ofrendë lu Dios.

² Jesús guni'i lu rall:

—¿Pë llgabë quëhunë të ne'? Ra mënë nabë'në sufrir zni, adë nápëdi'i rall más duldë quë los de más sa' rall.

³ Rnia'a lu të, si talë adë guëabrí ldu'u të con Dios, zac guënitì të catë nídi'i fin.

⁴ ¿Pë llua'a të ra che'ñi bi tsunë nguii naguti iurë gulaguë tubi hiu'u guia'a guëc rall, na rai' más mē duldë quë grë ra mënë naquërelde Jerusalén dzë ni? Guti rai', bē'nē lu' shtë Siloé.

⁵ Rnia'a lu të, lēdē znídi'i. Si talë adë gúnēdi'i të cambi mudë nanabani të lu Dios, zac lē'ē të guënitì të catë nídi'i fin.

Comparaciuni shtë hiaguë nanápēdi'i nashi

⁶ Iurní guni'i mē comparaciuni rē': —Tubi nguii bëcabní tubi hiaguë higu entrë ra hiaguë uvë. Gudēdë izë. Guaglli'i nguii nashi shtë hiaguë higu perë pë bēdzélēdi'ill.

⁷ Iurní guni'ill lu naquëhapë ra plantë: “Guná, tsunë izë be'dë guëllihia nashi shtë hiaguë higu perë ni tubi nashi bēdzélēdia'a. Bëchuguë hiaguë ni. ¿Pëzielú quëhunë hiaguë cupar lugar lu shlatë?”

⁸ Perë nguii naquëhapë ra plantë guni'i: “Dadë, bēsēa'nē hiaguë ni stubi izë. Tsagldē'a guiu'u nu guëtiá'ahia bonë guëa' hiaguë parë guëne'e hiaguë nashi.

⁹ Guëbéza'a stubi izë, si talë adë guënë'edi'in nashi, gunibē'a, guëchúgahin iurní.”

Jesús bënëac tubi na'a nabëlecu téchi'

¹⁰ Tubi dzë narzi'i ldu'u mënë, Jesús caglua'a ra mënë la'ni iádu'u shtë ra mē israelitë.

¹¹ Ndë nanú tubi na'a narac ll'u'u che'ñi bi tsunë izë. Bëlecu téchi', bē'nē mēdzabë mal. Adë bē'nē na'a gan guzuldill.

¹² Iurë guná Jesús lu na'a ni, guna'bë mē lē'ell nu guni'i mē:

—Lé'el, hia bëáquël; nal librë galguidzë shtënél.

¹³ Bëdchi'bë mē guia'a mē guëc na'a. Guasuldill. Guzublú guni'ill llëru'bë na pudërë shtë Dios.

¹⁴ Perë lē'ē jēfë shtë iádu'u bēldënull Jesús purquë bënëac mē lē'ē na'a dzë narzi'i ldu'u mënë. Guni'i jēfë lu ra mënë:

—Shu'pë dzë nanú gunë mënë dchi'ni. Guëdchini ra mënë narac ll'u'u entrë la'ni llmalë, lēdēdi'i dzë descansë guëac rall.

¹⁵ Iurní guni'i Dadë Jesús lull:

—Na të mënë falsë. Cadë tubi të nanapë burrë u tubi ngunë, rsha'quë të ma nu ria'anú të ma, gu ma nisë. Grë ra dzë quëhunë të zni.

¹⁶ Guná lu na'a rē', nall llëbní Abraham. Che'ñi bi tsunë izë rac llú'ull; quëdull por pudërë shtë Satanás. ¿Pë rní'ill; guëshaca lē'ell lu galguidzë rē' dzë narzi'i ldu'u mënë?

¹⁷ Iurë guni'i Jesús di'dzë rē', grë ra mënë narunë cuntrë lē'ē mē, rtu lu rall. Los de más mënë bëquitë ldu'u rall iurë guná rall cusë ru'bë nabë'nē Jesús.

Comparaciuni shtë bē'dchi bi'chi (Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

¹⁸ Guni'i Jesús tubi comparaciuni:

—¿Lla guërë'tsë di'dzë de quë guëlladchi na Dios parë guëribé'ai' mieti? ¿Pë guënia'a lu të, të gac bë'a të?

¹⁹ Manërë narnibē'a Dios mënë, na ziquë tubi bē'dchi bi'chi. Gudishi nguii bē'dchi ni. Gualdani bē'dchi nu guaru'bin hashtë guquin tubi hiaguë ru'bë. Ra ma'ñi bēdchi'bë bëche'zë lu llicu hiaguë.

Comparaciuni shtë levadurë (Mt. 13.33)

²⁰ Guagla'guë guni'i Jesús:

—¿Pë comparaciuni guënia'a lu të? të gac bë'a të manërë rnibē'a Dios ziquë Rëy.

²¹ Nahin ziquë levadurë nabēdchi'bë tubi na'a guëc tsunë medidë harinë. Lē'ē levadurë rdē'ēin fuersë grë nacubë.

Tubi puertë nade'e (Mt. 7.13-14, 21-23)

²² Guagla'guë guzé më nezë parë Jerusalén. Bëlua'a më ra më guë'dchi nu më ranchi catë canzé më.

²³ Guzac tubi mënë guna'bë dí'dzëll lu Jesús:

—Dadë, ¿blac mënë gac salvar, du'psë u zihani mënë?

Guni'i më lull:

²⁴ —Gulë guni'i ldu'u të parë tsuté të puertë nade'e, purquë guëdchini tiempë zihani mënë gac shtu'u tsuté rall puertë ni perë gúnëdi'i rall gan.

²⁵ Gaquin ziquë nashtënë hiu'u. Nè'au puertë shtë hiu'u. Lë'ë të zuga'a të fuërë. Rsëdchi të puertë ni nu guëni'i të: “Dadë, bëshalë puertë, guëdchini na'a”. Perë lë'ë nguii ni guëni'i lu të: “Adë runguë bé'adia'a chu na të”.

²⁶ Iurní lë'ë të guëzublú guëni'i të: “Gudaunú na'a lë'ël; bi'i'nú na'a lë'ël. Bëluá'al lë'ë na'a ladi guë'dchi shtë na'a.”

²⁷ Iurní nguii ni guëquébill lu të: “Hia gunia'a lu të, rdé'edia'a cuendë chu na të, lë'ë të mënë naquëhunë maldá. Gulë guabsú lua.”

²⁸ Rnia'a lu të lugar ni gu'në të; gau lai' të purquë guëbi'a të lu grë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë lu gube'e perë lë'ë të adë tsutédi'i të. Guëa'në të fuërë.

²⁹ Guëdchini mënë nezë guia'a. Guëdchini mënë nezë guetë. Guëdchini mënë nezë nortë nu nezë sur. Guëzubë rall; gau rall lu gube'e catë rnibë'a Dios.

³⁰ Guná, bëldá mënë nalasáquëdi'i lu guë'dchiliu iurne', lasac rall lu Dios iurní; nu bëldá mënë naná më ru'bë ne', adë gáquëdi'i rall më ru'bë iurní.

Bi'ni Jesús guëc Jerusalén

(Mt. 23.37-39)

³¹ Mizmë dzë naguni'i Jesús di'dzë rë', bëdchini bëldá fariseo lu Jesús. Guni'i rall lu më:

—Bëru'u de ndë'e purquë Herodes rac shtu'u quínill lë'ël.

³² Jesús guni'i lu rall:

—Herodes nasini guëquëll parë guësiguëll. Gulë guagni'i lull: “Nedzé

nu glli riagla'guë gunëaca ra narac llu'u. Guëgúa mëdzabë la'ni ldu'u mënë. Perë tëchi glli guëzublulia shchi'nia.”

³³ Napë quë tsagla'ga shneza nedzé, glli, nu tëchi glli purquë nádi'in posiblë tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios gáti' stubi guë'dchi; sulamëntë Jerusalén gáti'.

³⁴ Mënë shtë Jerusalén, rnia'a lu të, rguini të ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios, guti rai'. Bëdë'ë guë'ë të ra narni'i shti'dzë Dios lu të. Zihani vultë guc shtua'a niatëahia lë'ë të ziquë tubi guidi rguëdchi ra guidi me'dë, perë nédí'i të guëdchini të lua.

³⁵ Rnia'a lu të, më Jerusalén, guëa'në të ziquë tubi hiu'u dachi. Gúnëdi'i Dios compa'ni lë'ë të. Nu adë guënádi'i të lua hashtë dzë naguëni'i të: “Benditë na el quë nabëshe'ldë Dadë Dios lu guë'dchiliu. Bë'në ldi' më lë'i'.” Zni guëni'i të.

14

Bënëac Jesús tubi nguii nagadzé gui'i

¹ Guzac tubi dzë descansë, guataunú më lidchi jëfë shtë ra fariseo. Los de más fariseo quëgl'da'chi rall lë'ë më.

² Guëlladchi më nanú tubi nguii narac llu'u nagadzé gui'i.

³ Jesús guna'bë di'dzë lu ra fariseo nu lu ra mësë shtë lëy:

—¿Pë rni'i të? ¿Gu runë providë lëy shtë Dios gunëaca'a ra narac llu'u dzë narzi'i ldu'u mënë?

⁴ Perë lë'ë rall adë bëquëbidi'i rall. Iurní Jesús bia'a lë'ë nguii tubi ladë; bënëac më lë'ëll. Guni'i më tsall con bien.

⁵ Lueguë guni'i më lu ra fariseo:

—Grë të si talë guëlaguë tubi ngunë u tubi burrë la'ni guërzú dzë descansë, lueguë tsaldú të ma. Ni tubi të adë guëbézëdi'i hashtë stubi dzë parë guëgú të ma.

⁶ Gúquëdi'i rall nihunë rall contëstë lu Jesús.

Ra invitadë lu sa'a

⁷ Guná Jesús lla na ra mënë invitatdë lidchi fariseo, gudili rall mejurë lugar lu mellë iurë gudáu rall. Guni'i më tubi comparaciuni lu rall:

⁸ —Iurë runë mënë invitar lé'ël lu sa'a, adë rzúbëdi'il lugar mejurë purquë si talë nanul lugar za'quë nu guëdchini stubi më más lasac quë lé'ël,

⁹ lë'ë më nabë'në invitar guërupë tē, guëni'll lul: “Bë'në favurë guasuldí; subë nguui rē' ndë'ë catë zúbël”. Pues tsasúbël stubi lugar trasë perë blac rtu lul iurní.

¹⁰ Perë guná, si talë tsal lidchi mënë, guzúbël lugar humildë, iurní lë'ë nguui nabë'në invitar lé'ël, guënal catë zúbël. Guëni'll lul iurní: “Dadë, bë'në favurë guzubë lugar za'quë cula'ni ra më nalasac”. Zni nápël hunurë lu ra mënë nazubënu lu mellë.

¹¹ El quë narunë parë gáquëll më ru'bë, guëlaguëll con shtu, perë el quë nadë rúnëdi'i parë gáquëll më ru'bë, Dios gunë honrar lé'ëll.

¹² Iurní guni'i Jesús lu nabë'në invitar lë'ë më gau më lídchil:

—Iurë quëhúnël invitar ra mënë tē gau rall, guërudë dzë u gue'lë, adë rná'bëdi'il amigu shténël, nilë shfamíil, nilë ra béchil. Adë rná'bëdi'il vëcini ricu shténël purquë lë'ë rall despuësë gunë rall lo mizme con lé'ël, gaul lu mellë shtënë rall;

¹³ sino quë iurë quëhúnël invitar ra mënë lídchil, guna'bë ra prubi. Guna'bë ra mancu, ra cujë, ra ciegu tē gau rall lídchil.

¹⁴ Bë nápëdi'i rall tē parë guëabré quilli rall lé'ël. Guëquitë ldú'ul iurní; nu Dios quilli lé'ël dzë natsashtë ra shmënë më ladi ra tégulë.

Comparaciuni shtë cënë ru'bë

¹⁵ Tubi nazubënu Jesús lu mellë, iurë bínill di'dzë rē', guni'll:

—Dichusë grë ra natsuté gube'e catë Dios na Rëy, tē súbël lu mellë, gaul.

¹⁶ Jesús guni'i lu nguui ni:

—Tubi nguui bë'në preparar guëdë'ëll tubi cumidë za'quë. Guná'bëll zihani mënë guëdchini tē gau rall.

¹⁷ Bëga'a iurë hia listë na grë cusë. Iurní bëshe'ldë nguui ni tubi muzë naguagni'i lu ra invitatdë: “Gulë gude'e lueguë. Hia nadchi'bë cumidë lu mellë gau tē.”

¹⁸ Perë grë ra invitatdë tubi por tubi bë'në rall dispensar. Primërë nguui guni'i: “Bë'në dispensar na. Guzía tubi ldë guiu'u, napë quë tsagnahia luhin.”

¹⁹ Stubi guni'i: “Guzía ga'i nezë ngunë. Mërë iurnë' gac prëbë ma nia zunë ma dchi'ni. Bë'në dispensar na.”

²⁰ Stubi guni'i: “Tampa bëtsé'ahia. ¿Llallë tsahia iurnë'?”

²¹ Bëabré muzë lidchi lamë ni. Guni'll lúhi' grë lo quë guni'i ra invitatdë. Bëldë lamë ni. Guni'll lu muzë: “Gua lueguë nasesë lu nezë hashtë ra nezë bi'chi shtë guë'dchi. Guaglli'i ra prubi, ra mancu, ra cujë, nu ra ciegu; gau rall.”

²² Gudëdë stu'pë tiempë bëabré muzë. Guni'i muzë lu lamë: “Dadë, hia bëna lo quë naguní'il perë todavía nanú lugar lu mellë.”

²³ Lë'ë lamë guni'll: “Gua stubi; bë'në ruëguë lu mënë nazuga'a nezë lachi nu ra nananú caminë reali parë gue'dë guézë rall lidcha. Gac zihani mënë hashtë tsúdi'i lugar lu mellë.

²⁴ Ni tubi naguna'ba primërë gaudi'i rall cumidë za'quë nabëna preparar.”

El quë narac shtu'u gáquëll shmënë Jesús

²⁵ Zihani mënë guanaldë rall tēchi më. Bëdchigrë më; guná më tēchi më nu guni'i më lu rall:

²⁶ —El quë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gac shtú'ull na más quë shtádëll, más quë shní'all, más quë tsé'lëll, nu shínill, nu ra béchill, nu zánëll. Napë quë rac shtú'ull na más quë prupí vidë

shtënëll. Si talë rúnëdi'll ni, nídi'i mudë gáquëll shmëna.

²⁷ Cualquier narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renunci prupi deseo shtënëll nu gáquëll dispuestë gátill por na.

²⁸ Cadë tubi de lë'ë të si talë rac shtú'ul guëzá'al tubi hiu'u ru'bë, primëre guëna'bë dí'dzël blac dumí runë costar parë tsalú dchi'ni. Iurní guëlabël dumí nanápël; gac bé'al si talë nanú sufsientë dumí.

²⁹ Si talë adë rúnëdi'll llgabë bien, despuësë de guntsá'ul cimientë shtë hiu'u, nídi'i dumí tsalú hiu'u, grë ra mënë naguëna lu cimientë, tsagla'guë gunë rall burnë lë'ël.

³⁰ Guëni'i rall iurní: "Nguíu rë' guzublú guëzá'all hiu'u perë nápëdi'll dumí parë tsalú dchi'ni".

³¹ Gulë bëqué diaguë stubi comparaciuni. Tubi rëy con chi'i mili suldadë rac shtu'u tsatíldill con stubi rëy. Primëre quëhúnëll llgabë si talë gúnëll gan con fuersë nanápëll lu rëy nanapë galdë mili suldadë.

³² Si talë rdë'ëll cuendë adë gúnëll gan, mientras zitu na rëy con galdë mili suldadë, guëshë'ldëll rsunë lu rëy parë gac en paz, parë tsalúdi'i tildi rall.

³³ Zni nahin con lë'ë të, el quë nadë rúnëdi'i renunci grë lo quë nanápëll, nídi'i mudë gáquëll shmëna.

Zedë nanápëdi'i sabor (Mt. 5.13; Mr. 9.50)

³⁴ 'Nabënë na zedë perë si guëniiti zedë sabor, ¿lla gunë nguíu guëabrí sabor shtë zedë?

³⁵ Adë rlluí'idi'in, nilë parë guëc guíu'u ziquë bonë, ni parë stubi cusë. Guëru'ldë mënë zedë ni lu nezë. Sij talë rac shtú'ul tsasël, gulë bëqué diaguë bien shti'dza.

15

Comparaciuni shtë lli'li naguniti (Mt. 18.10-14)

¹ Zihani mënë mal ziquë ra narunë cubrë impuestë nu ra pecadurë,

be'dë bi'guë rall lu më parë guëquë diaguë rall shti'dzë më.

² Ra fariseo con mësë narlua'a lëy, guni'i rall cuntrë Jesús. Guni'i rall:

—Jesús na amigu shtënë ra pecadurë. Ria Jesús lidchi rall të gaul.

³ Iurní Jesús guni'i comparaciuni rë' lu ra contrari shtë më:

⁴ —Si talë nápël tubi gahiu'a lli'li perë guënítil tubsë ma, rséa'nël los de más ra ma lachi parë tsatíll lë'ë ma naguniti hashtë guëdzélël lë'ë ma.

⁵ Iurë guëdzélël lë'ë ma, quëdchibël ma iénil nu nalé rquitë ldú'ul.

⁶ Iurë nanul lídchil, guëna'bël amigu nu vëcini shtënëll nu guëní'il lu rall: "Bë'në compa'ni na tantë rquitë ldua'a purquë bëdzela lë'ë ma naguniti".

⁷ Rnia'a lu të, na lëgrë lu gube'e iurë tubi mënë nanapë duldë, guëabrí ldú'ull con Dios, más lëgrë quë noventa y nueve mënë za'quë nanadë rquí'nidi'i guëabrí ldu'u rall con Dios.

Comparaciuni shtë dumí naguniti

⁸ 'Gulë bëqué diaguë stubi comparaciuni. Tubi na'a nápëll chi'i munedë bëdchichi nalasac. Si talë guënítil tubsë munedë, ¿pë gúnëll? Rquëguí'ill llni lintërnë. Rldú'bëll guëdubi la'ni hiu'u. Rguí'll bien hashtë guëdzélël dumí.

⁹ Iurë bëdzélël dumí, guëna'bël vëcini nu amigu shtënëll; rní'll: "Bë'në compa'ni na purquë hia bëdzela munedë naguniti nu rquitë ldua'a".

¹⁰ Manëre ni rquitë ldu'u ra ian glë iurë tubi mënë nanapë duldë, guëabrí ldú'ull con Dios.

Tubi sultërë nabëniiti lu shtádi'

¹¹ 'Guzac tubi nguíu napë chupë llgá'ni'.

¹² El quë namás nabi'chi guní'ill lu shtádëll: "Dadë, rac shtua'a guënë'el herenci narunë tucarë cahia". Iurní gudi'dzë shtadë ra sultërë herenci shtëhi'. Bëdë'e mënë ni entrë chupë llgá'ni'.

13 Gudëdë beldá dzë, iurní lë'e ngulë'në menurë bëtuu'll herenci. Guná'zill nezë. Guall ladzë mënë zitu. Con dumí nanuá'all bënë'll zihani duldë.

14 Hia bëga'a tiempë bëshí'nill dumí lu ra cusë mal. Iurní guna'zi tubi gubini lugar ni nu rldia'në nguui ni.

15 Guagná'bëll dchi'ni lu nguui naquërelde lugar ni. Shlámëll gunibë'a tsaguëpill guchi lachi, gau ma.

16 Bëdchini galërdia'në ldú'ull; guc shtú'ull gaull cumidë shtë ra guchi perë ni tubi mënë bédë'edi'i nagau.

17 Iurní bë'a llill. Guni'ill: "Zihani muzë napë shtada. Rau rall hashtë napë rall de subrë, perë na gatia tantë rldia'na.

18 Guëabrá lidchi shtada. Guënia'a lúhi: Dadë, bëna duldë lul; nahia pecadurë lu Dios.

19 Hia adë rúnëdi'i tucarë guëquërelde ziquë shínill. Bënë tratë na ziquë tubi muzë shténëll."

20 Guna'zi nguui ni nezë parë guëabrill lidchi shtádëll.

'Zitu nazé'dëll lídchill, guná shtádëll lull. Bëga'a ldu'u shtádëll lé'ëll. Bëdchini guëllu'në shtádëll lull. Bënë'll recibir shínill con gustë. Gudédchill shínill. Bëtsagrua'll shínill.

21 Nguui ni guni'i lu shtádëll: "Dadë, bëna duldë lul nu nahia pecadurë lu Dios. Hia adë rúnëdi'i tucarë guëquërelde ziquë shínill."

22 Perë shtádëll guni'i lu ra muzë: "Nasesë guaglli'i shabë zá'quëll, lo más mejurë, gacu shinia. Guaglli'i tubi nigì parë guiá'all. Guaglli'i sabadu parë guëquëhin guëa'll.

23 Gulë quini ngunë nandchú tè guëdáuha'a.

24 Gac laní purquë rnia'a guti shinia perë bëabré nabani shinia. Bënë'till perë hia bëdzéla'a lé'ëll." Lueguë guzublú laní.

25 'Guzac shini mayurë nanull lachi. Iurë bëabrill lídchill, bínill musiquë nu cagui'i ra mënë.

26 Guná'bëll tubi muzë. Guna'bë dí'dzëll pë runë cuntienë laní.

27 Guni'i muzë: "Béchil bëabrill nabánill. Gunibë'a shtádëll guëdini na'a ngunë nandchú tè guëdáuha'a. Bënë shtádëll recibir bëchil con gustë; nabánill."

28 Iurní lë'e lga'në mayurë bëldëll; nédi'ill tsutëll la'ni hiu'u. Bëru'u shtádëll; guna'bë shtádëll lé'ëll; bë'ni' ruëguë lull tsutëll la'ni hiu'u.

29 Perë guni'i shini mayurë: "Blac tiempë bëna sirvë lul nu bëzu'bë di-aga shtí'dzëll perë nunquë bënë'edi'il pë cahia, ni siquierë tubsë chivë mitu'në parë gac laní con amigu shtëna.

30 Perë iurnë' bëabré shini ré'ëll; bëshí'nill shtumil. Guagná'dëll zihani na'a mal. Nu lé'ëll gunibë'al gati ma nandchú, gau tè. Gac laní."

31 Iurní guni'i shtádëll: "Nal shinia. Nabaninual. Grë lo quë nanapa nashténëll.

32 Perë runë tucarë laní; gáca'a nalëgrë purquë bëchil gú'till perë bëabrill nabánill. Bënë'till perë iurnë' bëdzéla'a lé'ëll stubi."

16

Comparaciuni shtë muzë nabé'nëdi'i bien

1 Guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë më:

—Guc tubi nguui ricu nabëdë'e dchi'ni gunë nguui narac rgu' cuendë. Perë los de más muzë guagni'i rall lu ricu de quë lë'e nguui adë bënë'di'ill bien. Quëgní'till lo quë nanapë ricu.

2 Lë'e ricu guna'bë nguui ni. Guni'i ricu: "¿Pë na verdá narni'i ra muzë? Bënë'intriëgu cuendë dchi'ni nabé'nëll purquë hia adë gáquëll encargadë con shchi'nia."

3 Iurní lë'e nguui bë'nëll llgabë: "¿Pë guna iurnë? Hiadë nahia encargadë con shchi'ni lamë. Rúnëdia'a gan dchi'ni ru'bë nu rtu lua tsaldúa gu'në.

4 Guna stubi cusë parë gapa amigu nagunë recibir na lidchi rall iurë nápëdia'a dchi'ni."

⁵ Iurní nguui ni guná'bèll ra mènè nanaze'bi dumí lu lamë. Tubi rall por tubi rall bédchini rall. Guna'bè di'dzë nguui lu primërë nabédchini: “¿Blac nazé'bil lu lamë?”

⁶ Bëquébill: “Naze'bia tubi gahiu'a barrili sèiti”. Iurní guni'i nguui: “Ndë'e na guichi pagaré shténël; bëche'zin nu bëntsa'u stubi narni'i nazé'bil cincuenta barrili sèiti”.

⁷ Lu stubi mènë guni'ill: “¿Blac nazé'bil lu lamë?” Bëquébill: “Naze'bia tubi gahiu'a rmudi shtë trigu”. Iurní guni'i nguui: “Ndë'e na guichi pagaré shténël; bëntsa'u stubi pagaré narni'i nazé'bil lé'ësë ochenta rmudi shtë trigu”.

⁸ Lë'e lamë guni'i lu nguui mal: “Nasini guéquël. Bë'nël segurë vidë shténël parë tiempë naze'dë.” Ra mènë shtë guédchiliu quëhunë rall galënasini con ra sa' rall más quë ra mènë naná rialdí ldu'i shti'dzë Dios.

⁹ 'Mènë runë rall gan dumí con zihani maldá, perë rnia'a lu tè, gulë bë'në bien con dumí nanápël; ze'dë guédchini dzë adë lasáquëdi'i dumí. Iurní gunë më recibir lé'ël lu gube'e catë nidi'i fin.

¹⁰ 'El quë narunë cumplir con du'pë nanápëll, gúnëll cumplir si talë nápëll zihani cusë. El quë nadë rúnëdi'i bien con du'pë, también gúnëdi'ill bien con zihani cusë.

¹¹ Si talë adë bë'nël bien con dumí naná mal, ¿chu guëne'e cá'al lo quë nanasac de verdá?

¹² Si talë adë bë'nëdi'il bien con cusë nanádi'i shténël, ¿chu guëne'e lo quë narunë tucarë cá'al lu gube'e?

¹³ 'Ni tubi mènë gáquëdi'i gúnëll sirvë chupë lamë. Rac shtú'ull tubsë lamë. Lu stubi lamë rúnëdi'ill cuendë. Rzu'bë diáguëll shti'dzë lamë, stubi lamë quëhúnëll desprëci. Nídi'i mudë gac shtú'ul Dios nu mizmë tiempë gac shtú'ul dumí.

¹⁴ Ra fariseo narac shtu'u dumí, bini rall grë naguni'i Jesús. Bë'në rall burnë lë'e më.

¹⁵ Iurní guni'i Jesús lu rall:

—Lë'e tè runë tè parë rlua'a tè naza'quë lu ra mènë. Rni'i tè lo quë

naquëhunë tè naza'quin, perë Dios rna lla na ldu'u tè. Lo quë narac shtu'u mènë gapë rall lu guédchiliu, nahin cusë narná zá'quëdi'i Dios.

Shti'dzë Dios napë pudërë parë siempërë

¹⁶ 'Lo quë nabëquë'e Moisés nu ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios la'ni Sagradas Escrituras, gunibë'a Dios gunë mènë cumplir hashtë tiempë shtë Juan Bautista. Perë iurne' na quëgnia'a diza'quë lu tè, tè parë tsuté mènë çatë rnibë'a Dios. Perë ra mènë nariuté lugar ni runë rall zihani esfuersë por tsuté rall.

¹⁷ 'Más sencigi tsalú guédchiliu nu gube'e quë tubi cusë mitu'në shtë lëy tsaluhin. Shti'dzë Dios adë tsalúdi'in.

Jesús bëlua'a lla na narlé tse'lë (Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12)

¹⁸ 'Si talë guësa'në nguui tsé'li' nu guëtsé'all con stubi na'a, quëhúnëll duldë adulteri. Nu si talë stubi nguui ca'a lë'e na'a ni, quëhúnë nguui ni duldë adulteri.

Nguui ricu nu Lázaro

¹⁹ 'Guc tubi nguui ricu. Nácull con lari za'quë nalasac zihani dumí. Grë dzë rau zá'quëll lu laní nananú lidchi ricu.

²⁰ También gu' tubi prubi lë Lázaro. Rac llú'ull. Rátsull guëë'dzu. Guzúbëll rua' puertë shtë ricu.

²¹ Lázaro guc shtú'ull nihaull pedasë guetë nagulaguë guëa' mellë shtë ricu, tantë rldia'në Lázaro. Ra mbecu bédchini; bëlde'e mbecu lu guëë'dzu ladi Lázaro.

²² Tubi dzë guti Lázaro. Bédchini ra ianglë; bia'a rai' almë shtëhi' gube'e catë nanú Abraham. Nu lë'e ricu guti. Bëga'chi ricu.

²³ Ricu nanull lugar shtë cashtigu catë ria nanadë rialdidi'i ldu'i Dios. Gubi'a ricu lu Abraham zitu. Guná ricu lu Lázaro nananú cula'ni Abraham.

²⁴ Fuertë guni'i ricu: “Dadë Abraham, bëga'a ldú'ul na. Bëshe'ldë Lázaro; gá'dzëll bëcuënë shténëll tè parë ldaguë tubi gotë nisë lu ldudza

tantë rbidchi ldua'a. Quëhuna sufrir la'ni be'lë rë'."

²⁵ Iurní guni'i Abraham lu ricu: "Lë'ël, ¿gu rëagná ldú'ul lla guc vidë shtë'nël? Zihani cusë nápël; nídi'i nicidá de Dios. Perë Lázaro, vidë shtë'hi' guc prubi. Iurní rquitë ldú'ull mientras nanul lugar shtë cashtigu."

²⁶ Más de ni entrë lë'ë hia'a nanú tubi bërrancu. Nídi'i mudë guidë të ndë'ë. Nu nídi'i mudë guidë mënë nananú ndë'ë parë nga'li."

²⁷ Iurní guni'i ricu: "Si es quë ni, Dadë Abraham, bë'në tubi favurë. Bëshe'ldë lë'ë Lázaro lu ra bëcha."

²⁸ Napa ga'i bëcha naquërdë lid-chi shtada; guini rall shti'dzë Lázaro. Guadí'dzell lu rai' lla na ra cusë të guidëdi'i rall ndë'ë lugar shtë cash-tigu."

²⁹ Perë Abraham guni'i lu ricu: "Lë'ë ra bëchil napë rall lo quë nabëquë'ë Moisés nu ra shmuzë Dios nabiadi'dzë shti'dzë më; guëquë di-aguë rall shti'dzë rai'".

³⁰ Guni'i ricu: "Dadë, si talë tubi natsashtë ladi ra tégulë, guëni'i shti'dzë Dios lu rall, tsaldí ldu'u rall. Guëabré ldu'u rall lu Dios iurní."

³¹ Guni'i Abraham lu ricu: "Aquëdi'i. Si talë runë nadzë'ëdi'i rall mudë nanabani rall iurë rini rall shti'dzë Moisés nu shti'dzë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios, tampusë tsaldídi'i ldu'u rall shti'dzë natsashtë ladi ra tégulë."

17

Gulë gupë lë'ë të al mizme lë'ë të gúnëdi'i të duldë

(Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)

¹ Jesús guni'i lu ra mënë nari-analdë enëshansë shtë'hi':

—Napë quë guëdchini tiempë guëquili mëdzabë lë'ë të parë gunë të duldë, perë prubi nguii el quë naquëhunë parë gunë mënë duldë.

² El quë narlua'a tubi më humildë mal nezë gúnëll duldë, mejurë galdë nguii ni tubi guichi ru'bë iénill; tsagrú'ldëll lë'ëll la'ni nisëdu'u.

³ Gulë gupë mizme lë'ë të.

'Si talë bëchil gúnëll cuntrë lë'ël, guni'i lull pë faltë nanápëll. Si talë guëabré ldú'ull nezë za'quë, bë'në perdunë lë'ëll.

⁴ Si talë gúnëll mal cuntrë lë'ël gadchi vultë tubi dzë nu gadchi vultë guëabré guëni'ill lull: "Hia adë gúnëdi'irua'a cuntrë lë'ël", napë quë gúnëll perdunë lë'ëll.

Pudërë nanapë el quë narialdí ldu'i Dios

⁵ Ra poshtë guni'i rai' lu Jesús:

—Bë'në compa'ni lë'ë na'a të tsaldí ldu'u na'a lë'ël más.

⁶ Guni'i Jesús:

—Si talë rialdí ldu'u të shti'dza sudu'pë, masiá du'pë ziquë tubi bë'dchi bi'chi, zac guëni'il lu hi-aguë sicómoro nazubë ndë'ë: "Bí'eshi de ndë'ë nu bëcabní mizme lë'ël la'ni nisëdu'u", si talë tsaldí ldú'ul Dios, lë'ë hiaguë guëzu'bë diaguin shti'dzël.

Comparaciuni shtë narunë sirvë

⁷ 'Si talë napë të tubi muzë nabëabré lídchil; guaguénëll u guaguépill ra ma lachi, iurë bédchinill hui'u adë guëni'idi'il lull: "Gudëdë gaul lueguë".

⁸ Aquëdi'i. Guëni'il lull: "Bë'në preparar nagauha nu guatibi guiá'al; bë'në sirvë lu mellë gauha nu gua'. Despuësë gaul; gul."

⁹ Si lë'ë muzë quëhúnëll lo quë narnibë'al, adë guëni'idi'il: "Dushquíllil".

¹⁰ Zni lë'ë të, despuësë de bë'në të cumplir grë lo quë narnibë'a Dios gunë mënë, gulë guni'i: "Na na'a muzë nalasáquëdi'i. Bëdë'në na'a sulamëntë lo quë nabë'në tucarë guëdë'në na'a."

Jesús bënëac chi'i narac llui'u gal-guidzë naru'dzë ládi'

¹¹ Guagla'guë zia'a Jesús nezë Jerusalén. Gudëdë më regiuni naná entrë Samaria nu Galilea.

¹² Iurë guagbi'guë më tubi guë'dchi, bédza'guëllú më chi'i mënë

narac ll'u galguidzë ru'dzë ládi'. Zitu bëa'në rall.

¹³ Fuertë guni'i rall:

—Jesús, Mësë, bëga'a ldú'ul lë'e na'a; bënëac lë'e na'a.

¹⁴ Jesús guná lu rall nu guni'i më:

—Gulë tsagná lë'e bëshuzi të guënnall lu të.

Iurní nianá zia'a rall, mizme iurní bëac rall.

¹⁵ Tubi de lë'e rall iurë guná lla bëáquëll, bëabrill lu Jesús. Guní'ill fuertë, dushquilli Dios por favurë nabë'në më.

¹⁶ Bëzullíbill lu Jesús hashtë bédchini luquëll lu guiu'u. Bédé'ëll graci lu më. Nguiu ni na më Samaria.

¹⁷ Iurní guni'i Jesús:

—Chi'i nguui narac ll'u bënëaca. ¿Gua rall?

¹⁸ Túbsëll bëabré, bédé'ëll graci lu Dios. Nall de stubi naciuni.

¹⁹ Iurní guni'i më lu nguui:

—Guasuldí. Guzia'a con bien. Bëáquëll purquë rialdí ldú'ul na.

Guédchiliu antsë guënbë'a Dios ziquë Rëy

(Mt. 24.23-28, 36-41)

²⁰ Ra fariseo guna'bë di'dzë rall lu Jesús, guc guédchini tiempë naguënbë'a Dios ziquë Rëy. Jesús repi:

—Iurë guédchini tiempë naguënbë'a Dios, adë guédchínidi'in con sëñi naguëná të.

²¹ Adë guëní'idi'i mënë: “Ndë'e rnibë'a më ziquë Rëy”, u “Ndë rnibë'a më”; purquë hia ne' rnibë'a më bëldá mënë naquërdë entrë lë'e të.

²² Iurní guni'i Jesús lu ra shini gusë'dë më:

—Guédchini tiempë lë'e të gac shtu'u të guëná të lua, nguui nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu. Guédchinia perë lëdë guënádi'i të lua lueguë.

²³ Mënë guëni'i lu të: “Ndë'e bédchini”, u “Ndë bédchini”. Adë tsagnádi'i të lë'e rall. Adë rianáldëdi'i të tëchi rall,

²⁴ purquë ziquë rdchini nguzi'u; rlua'a llni dizdë ladë ldi hashtë

guia'a ladë rubësë, zni guédchinia. Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu.

²⁵ Antsë gac ra cusë ni, guna sufrir galguti. Ra mënë tiempë ne' guëquë guia'a rall na.

²⁶ Ziquë bë'në mënë shtë guédchiliu tiempë shtë Noé, zni gunë rall antsë guédchinia stubi.

²⁷ Gudáu rall. Bii' rall. Bëtsë'a rall, Guc laní shtë lliguë hashtë Noé guaté la'ni barcu ru'bë. Iurní bédchini juici shtë nisë guëc rall. Grë mënë guti.

²⁸ Zni guc también tiempë shtë Lot. Gudáu ra mënë. Bii' rall. Bëtuu' rall. Guzi'i rall. Bëcabní rall. Bëza'a rall lidchi rall.

²⁹ Perë iurë Lot bëru'u ciudá Sodoma, gulaguë gui'i dzë ni. Gulaguë asufrë narie'qui dizdë gube'e nu grë mënë guti.

³⁰ Ziquë bë'në mënë tiempë shtë Lot, zni gunë rall iurë guédchinia, nguui nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu. Guëná ra mënë lua.

³¹ 'Dzë ni si talë tubi de lë'e të nanú guëc hiu'u, adë tsutédi'il la'ni hiu'u parë guá'al lo quë nanápël. Si talë tubi de lë'e të nanú të lachi dzë ni, adë guëabridi'il parë guá'al cusë nanápël.

³² Gulë bëagná ldu'u të pë guc tse'lë Lot.

³³ El quë nanédi'i guëne'e vidë shtënnëll por na, segurë guëní'till vidë shtënnëll; perë el quë naguënniti vidë shtëni' por na, guëbánill parë siempër.

³⁴ 'Dzë naguédchinia, nanú chupë mënë lu camë. Túbsëll guëna'bë Dios tsall gube'e. Stúbill guëa'në.

³⁵ Chupë na'a caniu'u juntë. Túbsëll guëna'bë më tsall gube'e. Stúbill guëa'në.

³⁶ Chupë nguui nanú lachi. Túbsëll guëna'bë më tsall gube'e. Stúbill guëa'në.

³⁷ Iurë bini ra shini gusë'dë më di'dzë rë', guna'bë di'dzë rai':

—Dadë, ¿guc gac ra cusë ni? Guni'i më tubi dichë:

—Iurë gac ra cusë ni, gac bë'a të seguramëntë, igual ziquë rac bë'a të rdëa ra bëchu catë naga'a naguti.

18

Comparaciuni shtë viudë nu juësi

¹ Jesús guni'i tubi comparaciuni parë gac bë'a shmënë më runë tucarë guadi'dzënu rall Dios guëdubi tiempë, de quë adë guëzalúdi'i rall pacënci parë guëna'bë rall lu Dios.

² Guni'i më:

—Guc tubi juësi naguquëreldë guë'dchi. Adë gualdidi'i ldú'ull Dios nu adë bë'nëdi'ill rëspëti sa'll.

³ Mizmë guë'dchi guquëreldë tubi viudë nanapë dishi'bi con stubi narunë cuntrë lé'ëll. Guagna'bë viudë lu juësi parë gac rëglë asuntë shténëll según lëy. Guni'i viudë: “Bë'në rëglë asuntë con contrari shtëna”. Zihani vultë guagná viudë lë'ë juësi.

⁴ Nédi'i juësi gúnëll rëglë asuntë ni, perë despuësë bë'në juësi llgabë: “Adë rialdidi'i ldua'a Dios nu nápëdia'a rëspëti parë mënë,

⁵ perë viudë rë' riagla'guë guëna'bëll lua. Guna rëglë asuntë shténëll të adë tsalúdi'i pacënci shtëna tantë rbézëdi'i ridëll lua.”

⁶ Iurní Jesús guni'i:

—Gulë bédë'e cuendë naguni'i juësi mal. Mucho más gunë Dios.

⁷ Gunë më juzguë ra contrari shtë mënë narialdí ldu'i Dios. Gunë më compa'ni ra nariagla'guë guëna'bë rall lu më dzë la gue'lë. Adë gac ldë'e më parë gunë më lo quë narna'bë rall lu më.

⁸ Rnia'a lu të, iurë rga'a iurë adë gac ldë'e më sino gunë më jushtici. Perë guëna'bë di'dza lu të, iurë guëabri nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nia'a zëdzéli' ra narialdí ldu'i Dios iurní?

Comparaciuni shtë fariseo nu narunë cubrë impuestë

⁹ Guni'i Jesús stubi comparaciuni lu ra narunë llgabë nabënë na

rall perë bë'në rall desprëci sa' rall. Guni'i më:

¹⁰ —Chupë nguiu guagni'inú rall Dios iádu'u ru'bë. Túbill na më fariseo; stúbill na el quë narunë cubrë impuestë.

¹¹ Lë'ë fariseo guasuldill; guni'ill la'ni ldú'ull di'dzë rë': “Dadë gullanë, dushquíllil, rdë'ëhia graci nádia'a ziquë na ra mënë. Nádia'a ziquë ra nguba'në. Nádia'a ziquë narni'i bishi. Nádia'a ziquë ra nanapë stubi na'a. Dushquíllil nádia'a ziquë nguiu ndë'ë narunë cubrë impuestë.

¹² Runa ayunë chupë vultë la'ni llmalë. Rdë'a tubi por cadë chi'i ra cusë, grë lo quë narunë tucarë ca'a Dios.”

¹³ Perë lë'ë nguiu narunë cubrë impuestë zugá'all rua' puertë shtë iádu'u. Adë rbí'adi'ill guia'a. Guni'ill: “Dadë, bëga'a ldú'ul na. Napa zihani duldë.”

¹⁴ Rnia'a lu të, lë'ë pecadurë bëabrill lídchill limpi. Bëzunë Dios almë shténëll, lédëdi'i lë'ë fariseo. El quë narunë naru'bë, guéláguëll con shtu perë el quë narunë narú'bëdi'i, gunë Dios honrar lé'ëll.

Bë'në ldai' Jesús ra llguë'në (Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

¹⁵ Guanú mënë zihani llguë'në lu Jesús parë guëdchi'bë më guia'a më guëc rall. Perë shini gusë'dë më guná rai', gudildi rai' naganú lë'ë ra llguë'në lu Jesús.

¹⁶ Perë guni'i më; guna'bë më ra llguë'në:

—Gulë bédë'e sí, guidë ra llguë'në lua. Adë rcádi'i të guidë ra llguë'në lua purquë cagnibë'a Dios lë'ë ra mënë naná ziquë ra llguë'në.

¹⁷ Guldía rnia'a lu të; sulë el quë naganë recibir Dios ziquë Rëy të guënbë'a Dios lé'ëll cumë ziquë tubi llguë'në; rquitë ldu'u llguë'në rnibë'a Dios lé'ëll, sulë nguiu ni guëbánill lugar catë na më Rëy.

Tubi më ru'bë ricu guni'i lu Jesús (Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

18 Tubi nguiu narnibë'a ladi guë'dchi, guna'bë dí'dzëll lu Jesús:

—Mësë za'quë, ¿pë rní'il guna parë gac salvara parë gapa vidë sin fin?

19 Guni'i Jesús lull:

—¿Pëzielú rní'il nahia naza'quë? Nanú tubsë naná naza'quë. Náhi' Dios.

20 Bien nanël ra mandamientë: “Adë rquënúdi'il tse'lë mënë. Adë rguínidi'il sa'l. Adë cuánëdi'il pë shtë mënë. Adë rní'idi'il bishi. Bëzu'bë diagüë shti'dzë shtádëll nu shní'al.”

21 Nguiu guni'i:

—Grë mandamientë ni bëna cumplir dizdë nabi'cha.

22 Bini Jesús di'dzë rë' nu guni'i më:

—Tubi cusë runë faltë. Bëtuu' grë cusë nanápël, bédë'ëin ca'a ra prubi, iurní gápël tesurë lu gube'e. Nu gude'e naldë na të gáquël shmëna.

23 Iurë lë'ë nguiu ni bini shti'dzë Jesús, bëá'nëll tristë purquë de verdá nall ricu.

24 Guná Jesús lull; nalë bédchini tristë la'ni ldu'u më. Guni'i më:

—Naganë tubi nanapë zihani dumí, gúnëll recibir Dios ziquë rëy.

25 Más sencigi tsuté tubi ma camellë ichi iagullë quë tubi ricu tsutëll catë rnibë'a Dios.

26 Ra mënë nabini di'dzë ni, guna'bë di'dzë:

—Si es quë ni, ¿chu gac salvar?

27 Guni'i më:

—Adë gúnëdi'i nguiu gan gunë salvar mizme léi' perë Dios napë pudërë gunë më grëtë' ra cusë.

28 Iurní Pedro guni'i lu Jesús:

—Dadë, lë'ë na'a bësëa'në na'a grëtë' parë ze'dë naldë na'a lë'ël.

29 Guni'i Jesús:

—Guldía, el quë nabësëa'në lídchi', shtádi', shní'ai' u béchi', u tsé'li', u shíni' purquë rac shtú'ull guëribë'a Dios lë'ëll,

30 gúnëll recibir zihani cusë más ne' la'ni vidë shtëhi', nu guëquërdëll parë siempre tubi vidë sin fin con Dios.

31 Guna'bë Jesús ra poshtë tubi ladë. Guni'i më lu rai':

—Iurnë' guziá hia'a Jerusalén. Gac cumplir grë lo quë nabëquë'ë ra nabi-adi'dzë shti'dzë Dios de na, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

32 Gunë ra mënë intriegu na lu guia'a shtë mënë nanádi'i më israelitë. Gunë rall burnë; guëni'i guidzë rall na. Guëchi'bë shënë rall lua.

33 Guëne'e rall galné na, despuësë gatia. Perë dzë tsunë tsashtëa ladi ra tégulë.

34 Ra poshtë adë guasédi'i rai' shti'dzë më, nacahin parë lë'ë rai'. Adë bédë'ëdi'i rai' cuendë pë runë cuntienë shti'dzë më.

Bënëac Jesús tubi ciegu, më Jericó (Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

35 Guabi'guë rai' guë'dchi Jericó. Nanú tubi ciegu nazubë lu nezë. Cagná'bëll gu'në.

36 Bini ciegu gudëdë zihani mënë. Guna'bë di'dzë ciegu pë quëhac.

37 Guni'i mënë: “Jesús nazareno ziazúhi' nezë”.

38 Iurní ciegu fuertë guni'i:

—Jesús, llëbní David, bëga'a ldú'ul na.

39 Ra mënë nazia'a delantë, guni'i rall guëc ciegu parë guëac dchi ciegu perë másru'u guni'i ciegu. Fuertë guni'ill:

—Llëbní David, bëga'a ldú'ul na.

40 Iurní Jesús guzudchí. Gunibë'a më tsaglli'i rai' lë'ë ciegu. Bédchini ciegu lu më. Guni'i më lull:

41 —¿Pë rac shtú'ul guna?

Repi ciegu:

—Rac shtua'a, Dadë, guënë'el slua.

42 Guni'i më:

—Nia. Bëáquël purquë rialdí ldú'ul na.

43 Mizme iurní bëac ciegu. Guanáldëll lë'ë Jesús. Bédë'ëll graci lu Dios. Grë ra mënë guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios, purquë guná rall pë bë'në Jesús.

Stubi vueltë guni'i Jesús gáti' (Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

19

Jesús nu Zaqueo

¹ Iurní Jesús guaté guë'dchi Jericó. Mëre guëru'u më guë'dchi.

² Ladi guë'dchi ni guc tubi ricu lë Zaqueo. Nall jëfë narunë cubrë impuestë.

³ Guc shtu'u Zaqueo guënall lu Jesús perë gúnëdi'll gan tantë zihani mënë gudëdë, nu nadupë shcuerpë Zaqueo.

⁴ Iurní Zaqueo bëllu'në delantë. Güë'pill ladi tubi hiaguë sicómoro parë guënall lu më. Hiaguë ni zubi cula'ni nezë catë ze'dë Jesús.

⁵ Bëdchini më lugar ni; guná më lu Zaqueo. Guni'i më lull:

—Zaqueo, bietë nasesë. Napë quë guënë'el pusadë lídchil, guëana.

⁶ Lueguë bietë Zaqueo nasesë. Nalé bëquitë ldú'ull. Bé'nëll recibir Jesús lídchil.

⁷ Guná mënë guanú Jesús Zaqueo. Guagla'guë guni'i rall cuntrë Jesús. Guni'i rall Jesús gua visitë lidchi tubi pecadurë.

⁸ Iurní guasuldí Zaqueo. Guni'ill lu Dadë Jesús:

—Dadë, guërudë nanapa guëdë'ëhia ca'a ra nabënapëdi'i. Nu si talë bédchisúa dumí shtë mënë con bishi, guëabría tapë vueltë más dumí ca'a rall.

⁹ Guni'i Jesús:

—Nedzé nasalvárël. Salvaciuni bédchini lídchil. Nu lé'ël guc Abraham shtadë guëlul.

¹⁰ Nahia nguïu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu parë quilia el quë nabëniti parë gac salvárëll.

Comparaciuni shtë muzë nabë'në recibir dumí

¹¹ Riagla'guë rini ra mënë shti'dzë Jesús. Hia mëre guëdchini rai' ciudá Jerusalén. Nu quëhunë mënë llgabë runë faltë du'psë parë guë'nibë'a Dios ziquë Rëy.

¹² Iurní guni'i më tubi comparaciuni:

—Guc tubi nguïu shini rëy; bërú'ull ládžëll. Zíá'all stubi naciuni parë gúnëll recibir pudërë ziquë rëy

parë guë'nibë'all. Despuësë guëabril ládžëll.

¹³ Antsë bërú'ull ládžëll, guná'bëll chi'i muzë naná encargadë shchí'nill. Bëdë'ëll dumí lasac cadë tubi de lë'ë ra muzë. Guni'i shini rëy: "Gulë bënë bien con dumí rë'. Gulë guzi'i; gulë bëtuu', hashtë guëabría." Iurní guziá'all.

¹⁴ Perë ra mënë naquëreldë ladžë nguïu ni bëldë rall; rac shtú'udi'i rall gáquëll rëy shtë rall. Bëshe'ldë rall rsunë narni'i: "Adë rac shtú'udi'i na'a gac nguïu rë' rëy shtë na'a".

¹⁵ Perë nguïu ni bé'nëll recibir ziquë rëy shtë rall. Bëabril ládžëll. Guná'bëll ra muzë nabëca'a dumí tē guëná rëy bëldá bënë rall gan guëc dumí.

¹⁶ Primëre muzë bédchini nu guni'ill lu rëy: "Dadë, shtumil ndë'ë con chi'i vueltë más shini dumí".

¹⁷ Lë'ë rëy guni'i: "Bien bé'nëll con du'pë dumí. Iurní guënehia pudërë guë'nibë'al chi'i guë'dchi. Muzë za'quë nal."

¹⁸ Stubi muzë bédchini guni'ill: "Dadë, shtumil ndë'ë con ga'i vueltë más shini dumí".

¹⁹ Guni'i rëy lull: "Guë'nibë'al ga'i guë'dchi".

²⁰ Stubi muzë bédchini nu guni'ill: "Dadë, ndë'ë lë'ë shtumil. Bëquëtsa'uin tubi panitë.

²¹ Bëdzëba lé'ël. Nal nguïu nargá'adi'i ldu'u mënë. Rcá'al lo quë nabëdchí'bëdi'il nu rcá'al cusechë sin adë rcabnídi'il."

²² Iurní guni'i rëy lull: "Nal mal. Con mizmë shti'džël guna juzguë lé'ël. Guni'il nahia el quë nargá'adi'i ldu'u mënë nu rcahia lo quë nabëdchí'bëdia'a nu rcahia catë rcabnídia'a.

²³ ¿Pëzielú adë bësëá'nëdi'il shtumía lu bancu parë gapa shini dumí iurë bédchinia?"

²⁴ Iurní guni'i rëy lu mënë nazuga'a nga'li: "Gulë bédchisú dumí shtë nguïu nabëquë'ë dumí panitë. Nu bédë'ëin ca'a nabë'në gan chi'i tantë dumí."

²⁵ Guni'i ra mënë: "Dadë, hia nápëll

chi'i dumí".

²⁶ Lë'ë rëy guni'i: "Rnia'a lu të, el quë nanapë, gúnëll recibir más perë el quë nabënápëdi'i, guëdchisú lë'ë du'pë nanápëll.

²⁷ Perë lë'ë ra enemigu shtëna ra nanëdi'i guënbé'ahia lë'ë rall, gulë tsaglli'i lë'ë rall ndë'ë. Gulë quini lë'ë rall lua."

Jesús guaté ciudá Jerusalén; dchí'bi' tēchi burrē

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

²⁸ Despuësë de guni'i Jesús di'dzë rë', guagla'guë ziaagdchini më parë Jerusalén.

²⁹ Bëdchini më guë'dchi Betfagé nu Betania nanaquë lu lumë catë nanú zihani hiaguë olivo. Bëshe'ldë më shini gusë'dë më;

³⁰ guni'i më lu rai':

—Gulë gua guë'dchi naná guëlladchi. Iurë guëdchini të, guëná të lu tubi burrë. Quëdú ma. Lë'ë burrë ni la'di chu quíbbëdi'i tēchi ma. Gulë bësha'quë ma nu gude'enú ma ndë'ë.

³¹ Si talë guëna'bë di'dzë mënë pë gunë të burrë, gulë guni'i lull: "Lë'ë Dadë Jesús rqui'ni lë'ë ma".

³² Gua ra shini gusë'dë më. Bëdzelë rai' burrë igual cumë zíquësë guni'i më lu rai'.

³³ Iurë bësha'quë rai' burrë, nashtënë burrë guna'bë dí'dzëll:

—¿Pëzielú bësha'quë të shpurra?

³⁴ Bëquebi rai':

—Purquë Dadë Jesús rqui'ni lë'ë ma.

³⁵ Guanú rai' burrë lu Jesús. Bëdchi'bë rai' shabë rai' tēchi ma parë quibë Jesús tēchi ma.

³⁶ Iurë lë'ë burrë ziazú lu nezë, gudishi mënë shabë rall lu nezë catë ze'dë më.

³⁷ Bëdchini ra mënë lumë shtë dani catë nezë rlaguetë. Grë ra nari-analdë tēchi më guzublú guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bë'në rall alabar lë'ë më por milagrë naganá rall.

³⁸ Guni'i rall:

—Bë'në lðai' Dios lë'ë Rëy ndë'ë, el quë naze'dë guëdchini por nombre

shtë Dadë Dios. Llëru'bë na Dios nacabezë más guia'a lu gube'e; tsu paz lu gube'e.

³⁹ Iurní bëldá fariseo nananú ladi zihani mënë guni'i rall lu Jesús:

—Mësë, guni'i lu ra shmënëll të adë guëni'idi'i rall di'dzë rë'.

⁴⁰ Perë Jesús guni'i lu ra fariseo:

—Rnia'a lu të, si talë ra mënë guëac dchi, ra guë'ë rë' guërushtiá; guëni'i rahin di'dzë rë'.

⁴¹ Iurë bëdchini më guëlladchi Jerusalén, gubi'a më lu ciudá. Bi'ni më.

⁴² Guni'i më:

—Mizmë lë'ë të më Jerusalén, rac shtua'a lë'ë të niac bë'a të nezë catë rbedchí ldu'u mieti con Dios, perë iurne' nacahi slu të parë tsasé të ra cusë ni.

⁴³ Guëdchini cusë durë guëc të. Enemigu shtë të guëzubë grë ladë shtë ciudá parë tildi rall. Guntsa'u rall tubi lu' alrededurë guëdubi guë'dchi, tsu guërru cuntrë lë'ë të.

⁴⁴ Guëcuë rall grë hui'u shtë të. Quini rall lë'ë të hashtë nu shini të gati rai'. Adë guëá'nëdi'i tubi guë'ë quibë guëc sa' guë'ë. Completamente tsaluhin; ziquë tubi hui'u dachi guëa'nin purquë adë bédé'ëdi'i të cuendë iurë bë'në më favurë parë lë'ë të gac salvar të.

Bësëllu'në Jesús mënë nacagtuu' la'ni iádu'u ru'bë
(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

⁴⁵ Iurní Jesús guaté la'ni iádu'u ru'bë. Guzublú cagsëllú'ni' ra nacagtuu' la'ni iádu'u.

⁴⁶ Guni'i më lu rall:

—Sagradas Escrituras rni'i shti'dzë Dios: "Iádu'u shtëna na parë gunë mieti orar lu Dios, perë lë'ë të bë'në të cambi iádu'u ziquë cuevë shtë nguba'në".

⁴⁷ Grë dzë bëlua'a Jesús la'ni iádu'u. Ra bëshuzi narnibë'a más con ra mësë shtë lëy con los de más më naru'bë shtë guë'dchi, gudili rall formë lla gati më.

⁴⁸ Perë bédzélëdi'i rall mudë ni-ana'zi rall lë'ë më purquë grë ra

mënë con ánimo rac shtu'u rall rquë diaguë rall pë guni'i më.

20

Jesús bëquebi pë derechë nápi' parë gúni' ra cusë rë'

(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

¹ Tubi dzë nanú Jesús iádu'u ru'bë. Quëglua'a më ra mënë shti'dzë Dios lla mudë tsuté rall shnezë Dios të gac salvar rall. Iurní bédchini ra bëshuzi narnibë'a más con mësë shtë lëy con më gushë narunë juzguë;

² guni'i rall lu më:

—Guni'i lu na'a. ¿Pë derechë nápël parë guëluá'al ra mënë? ¿Chu bënë'e permisi rúnël grë cusë nabé'nël?

³ Guni'i Jesús lu rall:

—Nu na guëna'bë di'dza lu të. Rac shtua'a guëni'i të lua.

⁴ ¿Chu bédë'e derechë lë'e Juan Bautista parë guëchu'bë nísí'; Dios u mënë? ¿Chu bëshel'dë lë'i'?

⁵ Iurní guzublú quëgni'i rall entrë de lë'e rall. Guni'i rall lu sa' rall:

—¿Pë guëni'i hia'a lu Jesús? Si talë guëni'i hia'a Dios bëshel'dë lë'e Juan, iurní guëni'ill lu hia'a: “¿Pëzielú adë gualdídí'i ldu'u të shti'dzi'?”

⁶ Si talë guëni'i hia'a mënë bëshel'dë lë'e Juan, iurní guëne'e guë'e mënë lë'e hia'a, gátia'a purquë grë mënë rialdí ldu'u rall guni'i Juan shti'dzë Dios.

⁷ Por ni bëquebi rall lu Jesús de quë adë bédë'edi'i rall cuendë chu bëshel'dë lë'e Juan parë guëchu'bë nísí' ra mënë.

⁸ Iurní guni'i Jesús lu rall:

—Lë'e të rquëbidi'i të; nu na adë guëquëbidia'a chu bëshel'dë na; chu bënë'e permisi guna ra cusë.

Comparaciuni shtë muzë mal

(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

⁹ Guzublú guni'i më lu ra mënë comparaciuni rë':

—Guc tubi nguui nabëcabní hi-aguë uvë lachi. Despuësë bédë'ell mēdi stubi mënë nu guziá'all zitu. Gudëdë tiempë.

¹⁰ Bëga'a iurë shtë cusechë, bëshel'dëll tubi muzë; guëna'bë muzë partë narunë tucarë shlamëll. Perë ra mënë guna'zi rall lë'e muzë. Bédë'e rall galné. Bësëllu'në rall muzë sin adë bē bédë'edi'i rall.

¹¹ Iurní bëshel'dë shlamë rall stubi muzë, tsaglli'i muzë cusechë. Perë ra mënë guni'i di'dzë dzabë lu muzë nu bédë'e rall galné. Bësëllu'në rall muzë sin adë bē bédë'edi'i rall.

¹² Lamë ni bëshel'dë stubi muzë perë ra mënë gudini rall lë'e muzë. Gulú rall lë'e muzë tantë bēldé rall.

¹³ 'Iurní guni'i lamë shtë guiu'u: “¿Pë guna iurne'? Guëshel'da shinia narac shtua'a. Iurë guëná ra mënë lúhi', tal vez gunë rall rëspëti shinia.”

¹⁴ Perë iurë guná ra mënë narunë dchi'ni lu shini lamë, guni'i rall lu sa' rall: “Ndë'e naguëca'a herenci. Cha dínia'a lë'ell të iurní gáca'a nashtë guiu'u.”

¹⁵ Iurní gulú rall shini lamë lu guiu'u stubi ladë. Gudini rall lë'i'.

Iurní guni'i Jesús lu ra mënë:

—¿Pë gunë nashtë guiu'u con ra naquëhunë dchi'ni?

¹⁶ Mizmë lamë guëdchini parë quínill ra mënë mal, le'. Guëdë'ell guiu'u ca'a stubi mënë.

Iurní bini ra mënë comparaciuni rë', guni'i rall lu Jesús:

—Ni lo quiera Dios gac zni.

¹⁷ Perë Jesús gubi'a lu rall, guni'i më:

—Gulë guni'i lua pë runë cuntienë nanaqué la'ni Sagradas Escrituras. Rni'in zndë'e:

Guë'e nabëru'ldë ra albañil tubi ladë, guë'e rë' gunë sirvë parë gac shquini shtë iádu'u ru'bë.

¹⁸ El quë narrel'dë guëc guë'e rë', gac chupë ldëll, perë iurë ldaguë guë'e ni guëc mënë, gáquëll ziquë pulvë.

Jesús guni'i: “Gulë quilli impuestë”

(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

¹⁹ Ra jëfë shtë bëshuzi con mësë shtë lëy rac shtu'u rall guëna'zi rall lë'e Jesús lueguë. Guc bë'a rall guni'i më comparaciuni ni cuntrë lë'e rall.

Adë guná'zidi'i rall lë'e më purquë bëdzëbë rall los de más mënë.

²⁰ Iurní bëshe'ldë rall mënë naguaglda'chi lë'e Jesús. Rlua'a rall ziquë mënë za'quë. Rac shtu'u rall guësiquë rall lë'e më niani'i më tubi cusë mal parë gunë rall intriegu lë'e më lu gobiernë rumanë.

²¹ Por ni naguaglda'chi lë'e Jesús, guna'bë di'dzë rall:

—Mësë, nanë na'a rluá'al nu rní'il purë verdá. Rluá'al igual lu mënë humildë nu lu mënë narnibë'a. Guldil, quëgluá'al lla tsuté mënë shnezë Dios.

²² Guni'i lu na'a, ¿pë na bien guëdilli hia'a impuestë lu rëy rumanë u guëdíllidi'i hia'a impuestë?

²³ Perë Jesús bëdë'e cuendë ni-asiguë rall lë'e më. Guni'i':

²⁴ —Gulë bëlua'a tubi dumí. ¿Chu lu nu chu lë naquë lu dumí?

Bëquebi rall:

—Lu rëy César naquë lu dumí.

²⁵ Guni'i më iurní:

—Nia, por ni gulë bëdë'e ca'a rëy César lo quë nashtë César, nu gulë bëdë'e ca'a Dios lo quë nashtë Dios.

²⁶ Adë bë'në ra contrari shtë Jesús gan niani'i më cusë mal lu ra mënë. Bëdzëguë'e ldu'u ra mënë ni; bëa'në dchi rall.

*Jesús guni'i lla tsashtë ra tégulë
(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)*

²⁷ Iurní bëldá nguïu religiüsë saduceos, guagná rall lë'e Jesús. Ra saduceos rni'i adë tsashtëdi'i tégulë ladi ra tégulë.

²⁸ Perë guna'bë di'dzë rall lu Jesús:
—Mësë, bëquë'e Moisés tiempë guahietë si tubi nguïu gati sin shíni', bëchi tégulë napë quë guëtsé'all tse'lë tégulë. Gapë rall shíni' parë adë tsalúdi'i shfamili tégulë.

²⁹ Guc gadchi bëchi. Primëre nguïu bëtsé'all perë gútill sin ni tubi shínill.

³⁰ Segundë bëchi tégulë bëtsé'all con viudë perë gútill sin ni tubi shínill.

³¹ Tecërë bëchi tégulë bëtsé'all tse'lë tégulë. Nu gútill; pues hashtë shu'pë

bëchi tégulë bëtsë'a rall tse'lë tégulë. Gúdi'i shini rai'.

³² Despuësë guti na'a ni.

³³ Guni'i lu na'a, iurë tsashtë tégulë, ¿chu gac tse'lë na'a cumë gadchi nguïu gac tse'lë na'a ni?

³⁴ Iurní Jesús bëquebi:

—Iurnë' lu guë'dchiliu ra nguïu, ra na'a, rtsë'a rall,

³⁵ perë grë ra naguëdë'e Dios permisi tsuté rall stubi guë'dchiliu nu tsashtë rai' ladi ra tégulë, adë guëtsé'adi'i rai'. Adë rnádi'i rai' guëtsë'a shini rai'.

³⁶ Nunquë gátidi'i rai'. Na rai' ziquë ra ianglë shtë gube'e. Na rai' shini Dios iurní, purquë guashtë rai' ladi ra tégulë, guëbani rai' parë siempërë.

³⁷ Perë si talë rna'bë di'dzë të tsashtë ra tégulë ladi ra tégulë, gulë bëdë'e cuendë lo quë Moisés bëquë'e la'ni histori shtë hiaguë narëuldë. Bëquë'e Moisés de quë Dadë Dios na Dios shtë Abraham, nu Isaac, nu Jacob; nu blac tiempë guti rai' parë tiempë dzë ni.

³⁸ Grë shmënë Dios nabani aunquë hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin.

³⁹ Iurní bëldá mësë shtë lëy guni'i rall:

—Mësë, bien bëquëbil lu rall.

⁴⁰ Hia bëdzëbë rall guëna'bë di'dzë rall más lu Jesús.

*Jesús guna'bë di'dzë lu ra mësë,
chu na shtadë Cristo*

(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

⁴¹ Jesús guni'i lu rall:

—¿Llallë rni'i mënë Cristo na shini David?

⁴² purquë mizmë David guni'i la'ni libré nalë Salmos:

Dadë Dios guni'i lu Shtada narnibë'a: Guzubë ladë ldi shtëna

⁴³ hashtë guna gan lu enemigu shtënél të guëzu'bë diaguë rall shtí'dzël.

⁴⁴ ¿Lla na posiblë gac Cristo shini David, cumë mizmë David rni'i Cristo na Dadë narnibë'a lé'i'?

*Jesús gudíldi' mësë shtë lëy
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40;
Lc. 11.37-54)*

⁴⁵ Iurë grë mënë caqué diaguë rall shti'dzë Jesús, guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

⁴⁶ —Gulë gupë cuidadë ra mësë shtë lëy. Rëuu' ldu'u rall nacu rall lari duni. Rac shtu'u rall gunë mënë saludar lë'e rall con zihani rëspëti lu nezë. Rdzelë rall guëzubë rall lugar mejurë la'ni iádu'u. Rac shtu'u rall lugar shtë rëspëti lu mellë.

⁴⁷ Perë rdchisú rall lidchi viudë, pero parë guësigué rall mënë, quëhunë rall oraciuni ru'bë. Rnia'a lu të gunë rall recibir más cashtigu dushë.

21

Tubi gu'në nabëdë'e viudë prubi
(Mr. 12.41-44)

¹ La'ni iádu'u guná Jesús ra ricu, bëtia'a rall dumí la'ni cajë shtë ofrendë.

² Nu tubi viudë prubi guná më; bëtia'all chupë centavë.

³ Guni'i më:
—Guldía, lë'e viudë prubi bëdë'e más quë ra ricu.

⁴ Grë mënë bëdë'e nabë'në subrë perë na'a rë' bëdë'ëll grë nanápëll, grë nasí'ill gaul.

Guni'i më cue iádu'u ru'bë
(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

⁵ Ruadi'dzë mënë lla na iádu'u ru'bë. Blac chulë na ra guë'e nu blac chulë na ra regalë nabëzëlaa'dchi ra mënë parë iádu'u. Iurní Jesús guni'i:

⁶ —Guëdchini tiempë grë lo quë naquëgná të ne', cue. Ní tubi guë'e quibë guëc sádi'in.

Sëñi antsë tsalú guë'dchiliu
(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

⁷ Iurní guna'bë di'dzë rai' lu më:
—Mësë, ¿guc gac ra cusë narní'íl lu na'a? ¿Pë sëñi nanú naguëlua'a guëlladchi na tiempë gac cumplir shti'dzël?

⁸ Guni'i Jesús:
—Gulë gupë mizmë lë'e të, adë guësiguédi'i mënë lë'e të. Zihani mënë guëdchini ziquë shmëna. Guëni'i rall: “Nahia Cristo”; u guëni'i

rall: “Hia bëga'a iurë guëni'bë'a Dios ziquë Rëy”. Perë rnia'a lu të, adë tsanárdëdi'i të tëchi shti'dzë rall.

⁹ Iurë ruadi'dzë mënë nanú zihani guërru nu rdzatsu mënë cuntrë gubiernë, adë rdzëbëdi'i të. Grë cusë ni napë quë gac cumplir perë runë faltë parë guëni'bë'a Dios ziquë rëy.

¹⁰ Guagla'guë guni'i më:

—Gac cumplir tubi naciuni tildi cuntrë stubi naciuni. Tubi gobiernë tildi cuntrë stubi gobiernë.

¹¹ Guëllú nadushë iurní. Guëdchini gubini dushë nu galguidzë zihani lugar. Lu gube'e guëlua'a cusë nadzë'bë nu sëñi ru'bë guëlua'a.

¹² 'Antsë gac cumplir ra cusë ni, gunë mënë cuntrë lë'e të. Guëna'zi rall lë'e të parë gunë rall juzguë lë'e të la'ni iádu'u shtë të. Guëldaguë rall lë'e të lachigui'bë. Gunë rall demandë lë'e të lu gobiernë nu lu rëy purquë na të shmëna.

¹³ Zni gunë të gan guëni'i të lu ra gobiernë diza'quë shtëna.

¹⁴ Adë ráquëdi'i ldu'u të; adë gúnëdi'i të llgabë pë guëni'i të iurní,

¹⁵ purquë na guënehia di'dzë parë guëni'i të lu gobiernë. Guna compa'ni lë'e të hashtë enemigu shtë të guëac dchi lu të; nápëdi'i rall pë guëni'i rall cuntrë lë'e të iurní.

¹⁶ Gunë mënë intriegu lë'e të gati të, bëldá të. Shtadë të gúnëll intriegu lë'e të. Bëchi të, shfamili të nu ra amigu shtë të gunë rall intriegu lë'e të, gati të.

¹⁷ Grë mënë guëldënu' rall lë'e të purquë na të shmëna; rialdí ldu'u të na.

¹⁸ Perë pë gáquëdi'i të; ni tubi guëtsë guëc të tsalúdi'i.

¹⁹ Si talë gac të firmë lu shnezë Dios, gapë të vidë nadë rialúdi'i parë siempër.

²⁰ Iurë guëná të lu suldadë grë ladë ciudá Jerusalén, hia mërë cue ciudá.

²¹ El quë nananú Judea dzë ni, guëllú'nëll parë lu dani. El quë nananú ciudá Jerusalén, guëru'u rall. El quë nananú lachi adë guëabridi'ill guë'dchi,

²² purquë ra dzë rë' na shtë cash-tigu. Grë lo quë naescritë la'ni Sagradas Escrituras gac cumplirin.

²³ Prubi ra na'a nanua'a shíni' u ra na'a narca'a me'dë dzë ni. Gunë mënë israelitë sufrir lu cashtigu shtë Dios. Cusë durë gac con mënë tiempë ne'.

²⁴ Bëldá mënë gati rall lu guërru. Stubi tantë tsa rall guëdubi naci-uni ziquë prësi; gunë rall dchi'ni shtë stubi mënë. Ra mënë zitu guëñibë'a rall Jerusalén naná cue hashtë gac cumplir tiempë nabë'në Dios disponer. Jerusalén guëa'në ziquë hiu'u dachi.

Nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu guëabri' stubi

(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

²⁵ 'Dzë ni guëlua'a sëñi lu gube'e con ngubidzë, mbelëgui'i, nu mbehu. Lu guë'dchiliu grë mënë shtë ra naci-uni adë gáquëdi'i pë gunë rall nu adë rbedchí ldu'u rall por cusë nadzë'bë. Guini rall ruidë shtë nisëdu'u tantë rni'bi nisë.

²⁶ Iurní guëcahi mënë por tantë galërdzëbë nu galriá ldu'i por cash-tigu naguëdchini. Ra fuersë shtë gube'e guëni'bi rahin shlugarin.

²⁷ Iurní guëná ra mënë lua, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Guëdchinia la'ni shcahi. Guëdchininúa con zihani puderë nu llni.

²⁸ Iurë guëná të ra cusë guëzublú gac, gulë gubi'a lu gube'e; gulë tsaldí ldu'u të purquë hia mërë gunë më salvar lë'ë të.

²⁹ Guni'i më tubi comparaciuni:

—Gulë guná lu hiaguë higu u cualquier stubi hiaguë.

³⁰ Iurë lë'ë ndiaguë rënë rru'u, rdë'ë të cuendë hia mërë guëdchini tiempë na'i.

³¹ Zni iurë guëná të ra cusë mal guëdchini, gulë gac bë'a të hia mërë guëdchini tiempë naguëñibë'a Dios.

³² 'Guldía rnia'a lu të, grëhin gac cumplir antsë gati ra mënë naquërelde tiempë ne'.

³³ Gube'e nu guë'dchiliu tsalú rahin perë shti'dza napë quë gac cumplir. Adë tsalúdi'i shti'dza.

³⁴ 'Gulë gubani guëdubi tiempë. Adë rdë'ë të lugar gapë të vici. Adë rzuu'dchidi'i të. Adë ráquëdi'i ldu'u të por nagáu të purquë si talë quëhúnël ra cusë ni, adë gac bë'adi'i të naquëhac.

³⁵ Ziquë rldaguë lasë mënë tubi ma, zni guëdchini ra cusë durë guëc ra mënë narëta' lu guë'dchiliu.

³⁶ Por ni, gulë cue nasini nu gulë guna'bë lu Dios guëdubi iurë të gunë më compaño lë'ë të, guëru'u të ladi ra cusë dushë sin adë bë gáquëdi'i të. Gulë guëa'në nasini parë iurë guëdchinia, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; tsasuldí të lua.

³⁷ Jesús bëlua'a ra mënë la'ni iádu'u ru'bë rdzë perë gue'lë ria më lu dani shtë Olivos parë guëa'në më hashtë brëgue'lë.

³⁸ Grë mënë bëdchini iádu'u tumpranë të guini rall shti'dzë më.

22

Ra contrari shtë Jesús gudili rall lla gati më

(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

¹ Hia mërë guëdchini laní Pascu, iurë rëagná ldu'u mënë tiempë nabë'në Dios librar ra israelitë de Egipto. Dzë ni adë gudáudi'i rall guetështildi nanapë levadurë.

² Ra jëfë shtë bëshuzi con ra mësë shtë lëy gudili rall mudë quini rall lë'ë Jesús naga'chi purquë bëdzëbë rall mënë.

³ Iurní Satanás guaté la'ni ldu'u Judas Iscariote, tubi poshtë shtë më entrë chi'bë chupë ra poshtë.

⁴ Guagni'i Judas lu ra jëfë shtë ra bëshuzi con los de más më ru'bë shtë iádu'u. Guni'i Judas lla gúnëll intriegu lë'ë më guia'a rall.

⁵ Bëquitë ldu'u rall; bë'në rall prom-eter guëdë'ë rall dumí ca'a Judas.

⁶ Bëa'në Judas de acuerdë nu gudílll mudë parë gúnëll intriegu lë'ë Jesús naga'chi iurë nídi'i mënë.

La Santa Cena
(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25;
Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

⁷ Iurní bēdchini dzē shtë laní, gudáu ra mēnē guetēshtildi sin levadurē. Mizmē dzē bē'nē tucarē quini rall tubi lli'li shtë Pascu.

⁸ Iurní bēshe'ldē Jesús lē'ē Pedro nu Juan; guni'i mē lu rai':

—Guaguē'nē preparar shtë shtë Pascu, guēdáuha'a.

⁹ Guna'bē di'dzē rai':

—¿Ca lu rac shtú'ul guēdē'nē na'a preparar shtë shtë laní?

¹⁰ Jesús guni'i lu rai':

—Gulē gua guē'dchi. Iurē guēdchini tē rua' guē'dchi, guēdza'guēlú tē tubi nguii nanua'a tubi rēē' nisē. Gulē guanaldē lē'ēll. Gulē tsuté catē tsutēll.

¹¹ Gulē guni'i lu nashtēnē hiu'u: “Lē'ē mēsē cagna'bē di'dzē lul; ¿ca na cuartē catē gáuhi' shtë shtë laní con poshtë shtëhi'?”

¹² Iurní guēlua'a nashtë hiu'u tubi cuartē ru'bē segundē pisē. Arregladē nahin. Gulē bē'nē preparar ndē pē cusē guēdáuha'a.

¹³ Gua Pedro nu Juan. Bēdzēlē rai' grē cusē ziquē guni'i mē. Bē'nē rai' preparar shtë shtë laní, gau rai'.

¹⁴ Bēga'a iurē shtë shtë, Jesús guzubēnúhi' lē'ē ra poshtë lu mellē.

¹⁵ Guni'i mē lu rai':

—Con guēdubinú ldua'a rac shtua'a guēdáuha shtë shtë Pascu con lē'ē tē antsē gatia,

¹⁶ purquē adē gáudia'a shtë shtë Pascu stubi hashtë gac cumplir grē lo quē narunē cuntienē shtë Pascu; gac cumplirin iurē guēnibē'a Dios ziquē Rēy.

¹⁷ Iurní guna'zi mē tubi vasē shtë vini. Bēdē'ē mē graci lu Dios nu guni'i mē:

—Gulē gudi'dzē nu gulē bii' vini rē'.

¹⁸ Adē gua' vini stubi vueltē hashtë iurē guēnibē'a Dios ziquē Rēy.

¹⁹ Iurní guna'zi mē guetēshtildi. Bēdē'ēi' graci lu Dios nu gudi'dzē mēhin cua'a ra poshtë. Guni'i mē:

—Ndē'ē lē'ē shcierpa naguna intriegu lu galguti parē gac salvar tē. Gulē gau, nu gulē bēsēagná ldu'u tē galguti shtëna.

²⁰ Iurē gualú shtë, guna'zi mē vasē shtë vini; bēdē'ē mē graci, bēdē'ē mē vasē ni gua'a ra poshtë nu guni'i mē:

—Ndē'ē na tēstē cubi entrē lē'ē tē nu Dios. Guēru'u shrēna parē lasac tēstē ni.

²¹ 'Perē guná, lē'ē nguii nagunē intriegu na, zubēnull na lu mellē.

²² Nguii nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu napē quē ziá'ai' nezē narunē tucarē según voluntá shtë Dios, perē prubi nguii nagunē intriegu na lu galguti.

²³ Iurní ra poshtë guna'bē di'dzē lu sa' rai', chull gunē intriegu lē'ē Jesús.

Gudildi di'dzē ra poshtë chu na más mē ru'bē

²⁴ Ra poshtë gudildi di'dzē chu na más mē ru'bē entrē lē'ē rai'.

²⁵ Guni'i Jesús lu rai':

—Ra rēy shtë naciuni nalē nadushē rnibē'a rall, nu rac shtu'u rall guēni'i mēnē de quē na rall mē za'quē.

²⁶ Perē entrē lē'ē tē adē nazá'quēdi'i quēhunē tē llgabē zni. El quē na más mē ru'bē entrē lē'ē tē, napē quē gáquēll ziquē na más nalasáquēdi'i. El quē narnibē'a entrē lē'ē tē, gáqui' ziquē el quē narunē sirvē lu sa'll.

²⁷ ¿Chu na más mē naru'bē, el quē nazubē lu mellē gaull primērē, u el quē narunē sirvē lu mellē? El quē nazubē lu mellē, le'; perē na, nahia ziquē mēnē narunē sirvē entrē lē'ē tē.

²⁸ 'Lē'ē tē rianú tē na. Adē bēsēá'nēdi'i tē na sino bē'nē tē sufrir con na.

²⁹ Ziquē Shtada bēne'e pudērē guēnibē'ahia ziquē Rēy, zni rnē'ehia pudērē ca'a tē, guēnibē'a tē con pudērē.

³⁰ Guēzubē tē lu trunē catē rnibē'ahia parē gunē tē juzguē guēzá chi'bē chupē grupē shtë naciuni Israel.

Jesús guni'i lu Pedro gunë Pedro negar lë'ë më

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

³¹ Nu guni'i Jesús lu Pedro:

—Moni, Moni, Satanás guna'bë permisi lu Dios, gúnëll prëbë lë'ël të ldáguël lu duldë; gaquin ziquë rgu rnërë mënë llu'bë.

³² Perë bëna ruëguë lu Dios por lë'ël parë adë gúnëdi'i faltë fe parë tsaldí ldú'ul Dios. Rnia'a lul, despuësë ra prëbë, iurë guëabrí ldú'ul con Dios, bë'në compa'ni ra narialdí ldu'i diza'quë parë gac rall firmë lu shnezë Dios.

³³ Simón Pedro guni'i lu Jesús:

—Dadë, adë guësëá'nëdia'a lë'ël. Guna compa'ni lë'ël hashtë lachigui'bë nu nilë hashtë gatia con lë'ël.

³⁴ Guni'i Jesús iurní:

—Bedë, antsë guëllidchí gay, gúnëll negar na tsunë vueltë. Guëní'il lu ra mënë adë guënëdi'il na.

Mërë guëdchini dzë shtë sufrimientë

³⁵ Iurní Jesús guna'bë dí'dzi' lu poshtë:

—Iurë bëshe'lda lë'ë të parë guëni'i të diza'quë lu ra mënë, adë nuá'adi'i të bulsë. Adë nuá'adi'i të bëdu dumí, adë nuá'adi'i të sabadu. ¿Pë bë'në faltë lë'ë të iurní?

Bëquebi raí':

—Ni tubi cusë bë'nëdi'i faltë.

³⁶ Iurní guni'i më:

—Pues iurnë' el quë nanapë bulsë, gua'ain. El quë nanapë bëdu dumí, guá'all dumí. El quë nadë nápëdi'i spadë, guëtuu'll manguë të sí'll tubi spadë.

³⁷ Rnia'a lu të, rqui'ni gac cumplir di'dzë rë' lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras: “Bë'në mënë tratë léi' cumë ziquë narguini mënë”. Vidë shtëna mërë tsaluhin. Runë faltë du'pë parë gac cumplir grë naná escritë de na.

³⁸ Iurní guni'i raí':

—Dadë, ndë'ë napë na'a chupë spadë.

Guni'i më:

—Hia na'.

Jesús gua Getsemaní të guëni'inúhi' Dios

(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

³⁹ Iurní guzia'a më. Gua më lu dani shtë Olivos ziquë bë'në më grë ra gue'lë. Ra shini gusë'dë më guanaldë raí' lë'ë më.

⁴⁰ Bëdchini raí' lu dani. Guni'i më lu raí':

—Gulë guna'bë lu Dios të gunë më compa'ni lë'ë të parë ldáguëdi'i të lu duldë.

⁴¹ Iurní gua më lë'ësë më tubi distanci ziquë narlda'a nguïu tubi guë'ë. Bëzullibi më. Iurní biadi'dzënu më Dios, Shtadë më.

⁴² Guni'i më:

—Dadë, bëlá lë'ë na lu sufrimientë rë' si talë na voluntá shtënel, perë bë'në lo quë narac shtú'ul lëdëdi'i lo quë narac shtua'a.

⁴³ Iurní bëdchini tubi ianglë shtë gube'e. Bëdë'ë ianglë fuersë parë lë'ë më.

⁴⁴ Más fuertë bë'në më sufrir, se entiende, sufrimientë ldu'u më. Guni'inú më Dios con más di'dzë. Rdzu nisë lúhi' ziquë gotë ru'bë shtë rënë narlaguë lu guïu'u.

⁴⁵ Iurní gualú biadi'dzënu më Dios, bëabrí më catë nanú ra poshtë. Bëdzëlë më lë'ë raí' naga'si raí', tantë bëdzaguë raí' purquë nalé riá ldu'u raí'.

⁴⁶ Guni'i më lu raí':

—¿Pëzielú naga'si të? Gulë guashtë nga'li. Gulë guna'bë lu Dios të gunë më compa'ni lë'ë të parë ldáguëdi'i të lu duldë.

Guna'zi ra mënë Jesús ziquë prësi
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Nianá cagni'i më, bëdchini zihani mënë. Judas, tubi poshtë shtë më, nall cabësë shtë ra mënë. Guabi'guë Judas lu Jesús parë guëtsagrau'll lë'ë më.

⁴⁸ Guni'i më lu Judas:

—Judë, ¿pë con tubi dchidu gúnëll intriegu na? nguïu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

⁴⁹ Ra mënë nanaldë Jesús guná rai' pë quëhac. Guna'bë di'dzë rai' lu më:

—Dadë, ¿zëdildi na'a con spadë nandia'a na'a?

⁵⁰ Tubi de lë'ë rai' gulull spadë. Bëchúguëll diaguë ldi shtë muzë. Muzë ni bë'në sirvë lu narnibë'a más entrë grë ra bëshuzi.

⁵¹ Guni'i Jesús:

—Hia na'. Adë tildidi'i të.

Iurní Jesús bëga'ldë diaguë muzë. Bënëac më lë'ëll.

⁵² Iurní guní'i' lu ra jëfë shtë bëshuzi con mënë naquëhapë iádu'u ru'bë; guni'i' më lu më gushë nabëdchini të guëna'zi rall lë'ë më:

—¿Pëzielú bëdchini të con spadë nu hiaguë parë ze'dë guëlli'i të na cumë ziquë nguba'në?

⁵³ Dzë con dzë zugá'ahia con lë'ë të iádu'u ru'bë perë adë guná'zidi'i të na iurní. Perë hia bëga'a iurë según voluntá shtë Dios; gunë të narac shtu'u të, nu bëga'a iurë parë gac cumplir grë lo quë narnibë'a lu nacahi, gúnëll cuntrë na.

Pedro bë'në negar lë'ë Jesús

(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Iurní ra mënë guna'zi lë'ë Jesús prësi. Guanú rall lë'i' lidchi jëfë shtë ra bëshuzi. Perë guanaldë Pedro zitu.

⁵⁵ Ra mënë bëcue'e rall gui'i ru-aldëa' lidchi bëshuzi. Rac naldë iurní. Guzubë rall grë ladë gui'i nu Pedro guzubënúhi' lë'ë rall.

⁵⁶ Iurní tubi criadë guná lu Pedro, guzúbí' guëlladchi rua' gui'i. Gubi'a na'a lu Pedro nu guní'ill:

—Nguíu rë' na shmënë Jesús.

⁵⁷ Perë Pedro bë'në negar, guní'i':

—Guënëdia'a nguíu ni'i.

⁵⁸ Gudëdë stu'pë tiempë, stubi mënë guná lu Pedro nu guní'ill:

—Nu lë'ël nal shmënë Jesús.

Perë Pedro guni'i':

—Aquëdi'i. Nádia'a shmënë Jesús.

⁵⁹ Tubi iurë gudëdë. Stubi mënë guní'iru'ull:

—Na verdá, nguíu rë' nall shmënë Jesús purquë nu nall më Galilea.

⁶⁰ Iurní guni'i Pedro:

—Lë'ël adë guënëdia'a pë quëadi'dzël.

Nianá quëadi'dzë Pedro, bëllidchí gay.

⁶¹ Iurní Jesús bëdchigrë lúhi'. Gubí'ai' lu Pedro. Bëagná ldu'u Pedro naguni'i' më lull: “Antsë guëllidchí gay nedzë, guëní'il lu mënë tsunë vultë adë guënëdi'il na”.

⁶² Iurní bëru'u Pedro rua' puertë shtë nezë, nalë bí'ni'.

Bë'në mënë burnë Jesús

(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

⁶³ Ra nguíu narna'zi Jesús guzublú bë'në rall burnë. Bëdë'ë rall galné lë'i'.

⁶⁴ Bësë'au rall lúhi' nu guni'i rall:

—¿Chu bëne'e galné lë'ël? Guni'i' por pudërë shtë Dios, ¿chu lëa?

⁶⁵ Zihani cusë mal guni'i' rall lu më. Guagla'guë bë'në rall burnë lë'ë më con di'dzë dzabë.

Jesús zuga'a lu Junta Suprema, gobiernë shtë bëshuzi

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

⁶⁶ Hia brëgue'lë bëdëa' më gushë shtë naciuni Israel con ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë shtë lëy. Grë rall gua'a rall lë'ë Jesús lu Junta Suprema, mënë narunë juzguë entrë lë'ë rall. Guni'i' ra mënë ni lu Jesús:

⁶⁷ —Guni'i' lu na'a si talë nal Cristo, el quë nagudili Dios parë guëni'bë'ai'.

Guni'i' Jesús lu rall:

—Si guënia'a lu të nahia Cristo, adë tsaldídi'i ldu'u të na.

⁶⁸ Si talë guëna'bë di'dza lu të, guëquébidi'i të lu shti'dza.

⁶⁹ Dizdë ne' lë'ë nguíu nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu, guëzúbí' ladë ldi shtë Dios pudërusë.

⁷⁰ Lueguë grë mënë guna'bë di'dzë rall:

—¿Pë lë'ël nal tubsë shini Dios?

Guni'i' më lu rall:

—Guldía nahia tubsë shini Dios. Mizmë lë'ë të guni'i' të di'dzë ni.

⁷¹ Iurní guni'i' rall:

—Bini hia'a di'dzë naguní'ill. ¿Pë guédé'na'a másru'u testigu?

23

Gua'a rall Jesús lu Pilato
(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Iurní lueguë ra contrari shtë Jesús gua'a rall lë'ë më lu Pilato.

² Guzublú guëni'i rall; quëdchi'bë rall galquiá cuntrë Jesús:

—Bëdzëlë na'a nguiu rë'; rtsátsull ra mënë cuntrë gobiernë. Rn'í'ill rúnëdi'i tucarë guëdilli na'a impuestë ca'a gobiernë rumanë. Nu rn'í'ill mizmë lé'ëll na Cristo, tubi rëy nagudili Dios parë guëni'bë'ai'.

³ Iurní guna'bë di'dzë Pilato:

—¿Guldil nal Rëy shtë ra israelitë? Jesús guni'i:

—Mizmë lé'ëll guni'il di'dzë rë'.

⁴ Pilato guni'i lu ra jëfë shtë ra bëshuzi con grë ra mënë zihani:

—Bëdzëlëdia'a cusë mal nabë'në nguiu rë'.

⁵ Perë guni'iru'u rall más fuertë:

—Rtsátsull grë mënë shtë Judea con shti'dzëll. Bëluá'all më Galilea primërë, iurní ndë'ë cagluá'all cuntrë gobiernë rumanë.

Gua'a rall Jesús lu Herodes

⁶ Iurë bini Pilato di'dzë rë', guna'bë dí'dzëll si na Jesús më Galilea.

⁷ Guni'i mënë quë sí, iurní bëshe'ldë Pilato lë'ë Jesús lu Herodes, gubernadurë shtë Galilea, gac rëglë asuntë ni. Pues Herodes nanú Jerusalén dzë ni.

⁸ Bëquitë ldu'u Herodes iurë gunall lu Jesús purquë dizdë más antsë guc shtu'u Herodes guëmall lu Jesús. Guni'i mënë pë bë'në Jesús, nu Herodes guc shtú'ull guëmall tubi milagrë naquëhunë më.

⁹ Zihani cusë guna'bë di'dzë Herodes perë Jesús pë guni'idi'i.

¹⁰ También zuga'a ndë ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mësë narlua'a lëy. Bëdchi'bë rall galquiá con másru'u di'dzë. Gurushtiá rall cuntrë Jesús.

¹¹ Iurní Herodes con ra suldadë shtë'nëll bë'në rall burnë lë'ë më. Cumë burnë bëgacu rall lë'ë më con lari za'quë. Despuësë bëshe'ldë Herodes lë'ë Jesús, guëabré më lu Pilato.

¹² Dzë ni guc Herodes nu Pilato amigu purquë antsë na rall enemigu.

Bë'në rall condenar Jesús lu galguti

(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39—19.16)

¹³ Bëtëá Pilato ra jëfë shtë bëshuzi con ra më gushë shtë iádu'u con grë mënë.

¹⁴ Guni'i Pilato lu rall:

—Lë'ë të be'dënú të lë'ë nguiu rë'. Guni'i të rtsátsull ra mënë con bishi. Guna'bë di'dza lull delantë grë të perë bëdzëlëdia'a cusë mal nabë'nëll ziquë rni'i të. Nápëdi'ill ni tubi delitë.

¹⁵ Nu Herodes bëdzëlëdi'ill cusë mal purquë bëdchigrë Herodes lë'ëll ndë'ë. Adë bë'nëdi'ill ni tubi mal parë gátill.

¹⁶ Guëni'bë'ahia tsanull galné, despuësë guédë'a libertá lé'ëll.

¹⁷ Pilato napë costumbrë guédë'ëll libertá tubi prësi cadë laní Pascu, el quë naguëna'bë mënë gapë libertá.

¹⁸ Perë guagla'guë guni'iru'u mënë ziquë tubsë bë; fuertë guni'i rall:

—Gati nguiu rë'. Bëdë'ë libertá parë Barrabás.

¹⁹ Pues Barrabás nanú lachigui'bë purquë gúquëll cabësë shtë ra mënë nabë'në cuntrë gobiernë rumanë. Nu gudínill mënë la'ni ciudá.

²⁰ Pilato guc shtú'ull guédë'ëll libertá Jesús. Guni'i Pilato stubi lu mënë,

²¹ perë más fuertë guni'i rall:

—Gati nguiu rë' lu cruz. Gátill; gátill.

²² Stubi vultë guni'i Pilato lu ra mënë:

—¿Pë mal bë'nëll? Gulë guni'i lua. Bëdzëlëdia'a cusë mal parë gátill. Guna cashtigu con galné lé'ëll, despuësë guédë'a libertá lé'ëll.

²³ Perë más ruidë bë'në rall. Gurushtiá rall. Guna'bëru'u rall galguti

parë lë'e më. Guni'i rall fuertë hashtë bënë rall gan.

²⁴ Pilato bēdē'e ordē gac narac shtu'u rall; gati Jesús lu cruz.

²⁵ Bēdē'e Pilato libertá Barrabás naná culpablē de galgutī shtë mēnē nu bē'nēll cuntrē gobiernē rumanē. Zni guna'bē ra mēnē. Bē'nē Pilato intriegu lē'e Jesús guia'a ra contrari shtë mē tē gac narac shtu'u rall.

Bëquë'e mēnē lē'e Jesús lu cruz

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)

²⁶ Iurē bia'a rall lē'e Jesús nezē parē gati mē, gudēdē tubi nguiu lē Simón, mē guē'dchi Cirene. Ze'dē guēzēll lachi. Ra suldadē guna'zi lē'e Simón parē guá'all cruz nezē tēchi mē.

²⁷ Zihani mēnē con zihani na'a guanaldē rall lē'e mē. Bi'ni ra na'a tantē gubini ldu'u rall. Gurushtiá rall.

²⁸ Perē Jesús bēdchigrē lúhi', guná mē lu rall; guni'i mē:

—Lē'e tē na'a shtë Jerusalén, adē bí'nidi'i tē por na, más bien gulē bi'ni por mizmē lē'e tē nu por shini tē.

²⁹ Guēdchini tiempē guēni'i mēnē: "Dichusē ra na'a nariúdi'i shíni'. Dichusē ra na'a nadē nua shínidi'i, nu adē rcá'adi'i me'dē."

Nu guni'i mē:

³⁰ —Dzē ni ra mēnē guēzublú guēni'i rall lu dani: "Gulaguē guēc na'a". Guēni'i rall lu lumē: "Bēca'chi lē'e na'a".

³¹ Si talē gunē mēnē cuntrē na, nahia ziquē hiaguē nanabani; nápēdia'a duldē, gunē rall másru'u cusē mal cuntrē lē'e tē, na tē ziquē hiaguē bidchi, napē tē zihani duldē.

³² Tambiēn gua'a ra suldadē chupē nguba'nē, gatinú rall Jesús.

³³ Iurní bēdchini rall lugar nalé Calavera. Bē'nē rall crucificar lē'e mē. Bē'nē rall crucificar lē'e chupē nguba'nē, túbill ladē ldi mē, stúbill ladē rubēsē.

³⁴ Iurní guni'i Jesús:

—Dadē, bē'nē perdunē lē'e ra mēnē. Adē riasēdi'i rall pē quēhunē rall.

Nu ra suldadē gudchitē rall guē'e dado parē gudi'dzē rall shabē mē.

³⁵ Ra mēnē zuga'a; gubi'a rall lu mē. Ra mē gushē shtë iádu'u bē'nē rall burnē. Guni'i rall:

—Bē'nēll salvar pecadurē. Iurnē' guená hia'a nia'a zúnēll salvar mizmē lē'ēll si talē nall Cristo, el quē nagudili Dios.

³⁶ Ra suldadē bē'nē rall burnē. Guabi'guē rall guē'a cruz. Bē'nē rall ofrecērē vini hi' tē gu mē.

³⁷ Guni'i rall:

—Si talē rní'il nal Rēy shtë mēnē Israel, bē'nē salvar mizmē lē'ēl.

³⁸ Nanú tubi letrērē naquē guēc cruz narni'i: "Ndē'e na Rēy shtë mē israelitē".

³⁹ Tubi nguba'nē nanaquē lu cruz, gurushtiall guēc mē; guni'ill:

—Si talē rní'il nal Cristo, bē'nē salvar mizmē lē'ēl nu bē'nē salvar lē'e na'a.

⁴⁰ Perē stubi nguiu mal guni'i guēc sa'll:

—¿Pē adē rdzēbēdi'il Dios? Bēne'e mēnē ordē gátia'a ziquē lē'e mē rē'.

⁴¹ Pues lē'e hia'a runē tucarē gátia'a por maldá nabēdē'na'a, perē nguiu rē' adē bē'nēdi'i' mal parē quēhi' ndē'e.

⁴² Iurní guni'i nguba'nē lu Jesús:

—Dadē Jesús, bēsēagná ldú'ul na iurē gúnēl recibir pudērē parē guēnibé'al.

⁴³ Jesús guni'i:

—Guldía na rnía'a lul, nedzē sēnaldēl na gube'e.

Guti Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

⁴⁴ Bēga'a rquē chi'bē chupē, iurní bēcahi guēdubi guē'dchiliu hashtë rquē tsunē guadze'.

⁴⁵ Nacahi ngubidzē nu lari cortinē la'ni iádu'u ru'bē gure'zin. Guc chupē ldēhin.

⁴⁶ Guni'i Jesús fuertē:

—Dadē, guna intriegu almē shtëna guiá'al.

Gualú di'dzē ni, iurní guti mē.

⁴⁷ Iurë guná capitán shtë ra suldadë pë guc, guní'ill llëru'bë na pudërë shtë Dios. Bëquébill:

—Guldía, nguiu rë' nápëdi'ill culpë. Më za'quë nall.

⁴⁸ Grë mënë zihani nabëdëá lugar ni parë guená rall naquëac, gubi'a rall. Iurní bëabrí rall ciudá. Gulubé rall ldu'u rall tantë nadzë'bë guc.

⁴⁹ Ra amigu shtë Jesús con ra na'a nabë'në compa'ni lë'ë Jesús dizdë tiempë nanú më Galilea, zuga'a rai' zitu. Gubi'a rai' grë lo quë naguzac.

Bëga'chi Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

⁵⁰ Gu' tubi nguiu lë José; lãdzëll lë Arimatea naquë Judea. Gúquëll miembrë shtë Junta Suprema. Nall më za'quë nu bënë'll cumplir lëy shtë Moisés.

⁵¹ Quëbezë José guëdchini tiempë guë'nibë'a Dios ziquë rëy nu gúquëdi'i José de acuerdë naná bënë Junta Suprema iurë bënë rall cuntrë lë'ë më.

⁵² José guagna'bë lu Pilato parë guëdë'ë Pilato permisi guëga'chi Jesús.

⁵³ Bësietë José cuerpë shtë më lu cruz. Bëtú'bill cuerpë shtë'në më tubi sabë. Bëcá'chill lë'ë më la'ni ba'a nanactsa'u la'ni guë'ë catë ni tubi mënë bëgá'chidi'i.

⁵⁴ Guç dzë runë mënë preparar parë dzë narzi'i ldu'u mënë. Hia mërë rga'a iurë guëzublú dzë descansë.

⁵⁵ Ra na'a naganaldë lë'ë Jesús antsë dizdë nanú më Galilea, guagná rai' catë bëga'chi më. Guná rai' lla naga'a tégulë la'ni ba'a.

⁵⁶ Despuësë bëabrí rai' lidchi rai'. Bënë rai' preparar nisë nashi con stubi cusë tsagte'bi rai' cuerpë shtë më. Iurní bëga'a dzë descansë; bëzi'i ldu'u rai' según mandamientë shtë Dios.

24

Guashtë Jesús ladi ra tégulë

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

¹ Primërë dzë shtë llmalë, ra na'a bëabrí rai' rua' ba'a catë bëga'chi Jesús. Tumpranë bëdchini rai'. Nua'a rai' nisë nashi nabë'në rai' preparar.

² Guná rai' lu ba'a perë guë'ë nanë'au rua' ba'a naga'a tubi ladë.

³ Guaté rai' la'ni ba'a. Guná rai' nídi'i cuerpë shtë Dadë Jesús.

⁴ Bëdzëlédi'i rai' pë nihunë rai'. Iurní lueguë guná rai' chupë nguiu nazuga'a guëlladchi lu rai'. Shabë rai' nalé rabtsë'ë.

⁵ Más bëdzëbë ra na'a; bëzullibi rai' hashtë bëdchini luquë rai' lu guiu'u. Guni'i nguiu lu rai':

—¿Pëzielú caguili tē el quë nana-bani lugar catë rga'chi tégulë?

⁶ Nídi'i më ndë'ë. Guashtëhi' ladi ra tégulë. Gulë bëagná ldu'u tē lo quë naguní'i lu tē dizdë tiempë nananú më Galilea.

⁷ Guní'i iurní, rqui'ni nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, gac intriégui' lu guia'a mënë mal. Nu guní'i gunë rall crucificar lé'i' lu cruz, perë dzë tsunë tsashtëhi' ladi ra tégulë.

⁸ Iurní bëagná ldu'u ra na'a shti'dzë më.

⁹ Bëabrí rai' lu ciudá Jerusalén. Biadi'dzë rai' lu chi'bë tubi poshtë con stubi tantë mënë.

¹⁰ Ra na'a naguní'i di'dzë rë', lë rai' María Magdalena, con Juana, nu stubi María shni'a Jacobo. Gua rai' con sèbëldá ra na'a.

¹¹ Perë lo quë naruadi'dzë rai', na ziquë tubi cuendë. Ra mënë adë gualdídí'i ldu'u rai' shti'dzë ra na'a.

¹² Perë Pedro bëru'u; guagllú'ni' hashtë rua' ba'a. Gunáhi' la'ni ba'a. Lu lari shtë tégulë gunáhi'. Tubi ladë naga'a lari. Bëabrí Pedro; bëdzëguë' ldú'i. Bë'ni' llgabë pë guc.

Chupë shmënë Jesús zia'a guë'dchi Emaús

(Mr. 16.12-13)

¹³ Mizmë dzë, primërë dzë shtë llmalë, chupë shmënë Jesús zia'a rai' parë Emaús, tubi guë'dchi ziquë chi'bë tubi kilómetro de Jerusalén.

14 Quëadi'dzë rai' pë guc la'ni ra dzë ni.

15 Iurë quëadi'dzë rai', guni'i rai' llgabë nanú la'ni ldu'u rai', Jesús guabi'guë lu rai'. Grë rai' guagla'guë ziazú rai' nezë.

16 Guná rai' lu më perë adë bënguë b'ëadi'i rai' lë'ë më, b'ë'në Dios.

17 Iurní guna'bë di'dzë Jesús lu rai': —¿Pë quëadi'dzë të iurë ziazú të nezë?

Guzudchí rai'; tristë rlua'a lu rai'.

18 Tubi de lë'ë rai' guni'i; léhi' Cleofas:

—De grë visitantë nabëdchini Jerusalén, sulë lé'ël adë guënëdi'il pë guc ndë la'ni dzë rë'.

19 Iurní guni'i Jesús:

—¿Pë guc?

Guni'i rai':

—Jesús Nazareno, gudini mënë lé'i'. Náhi' tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios con pudërë. Bëluá'ai' diza'quë lu ra mënë. B'ëni' milagrë con pudërë shtë Dios.

20 Perë ra bëshuzi nu gobiernë shtëna'a, b'ë'në rall intriegu lé'i' parë gac crucificári'. Gúti' lu cruz.

21 Nu lë'ë na'a quëbezë na'a nihúni' librar naciuni Israel de grë enemigu shtëna'a. Hia gudëdë tsunë dzë dizdë guquin.

22 Gúti' perë bëldá na'a narianaldë tēchi diza'quë, guni'i rall lu na'a di'dzë nadzë'bë. Rsíliga guagná rall lugar catë bëga'chi Jesús.

23 Gunádi'i rall lu shcuérpi'. Guná rall lu chupë ianglë naguni'i lu rai' guashtë Jesús ladi ra tēgulë.

24 Stubi de lë'ë shmënë na'a, gua rai' hashtë rua' ba'a. Guná rai' la'ni ba'a ziquë guni'i ra na'a perë gunádi'i rall lu më.

25 Iurní Jesús guni'i lu rall:

—Lë'ë të nguii narunë faltë llni guëc të, ¿hashtë guc tsaldí ldu'u të grë lo quë nabëquë'ë ra muzë shtë Dios guahietë?

26 Guc necesari gunë Cristo sufrir galguti nu despuësë guëabré më lu gube'e catë gunë Dios honrar lé'i'.

27 Iurní Jesús guzublú biadí'dzi' pë runë cuntienë ra Sagradas Escrituras catë rni'i shcuendë Jesús. Guni'i më dizdë nabëquë'ë Moisés nu nabëquë'ë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios de mizmë lë'ë më. Biadí'dzi' pë runë cuntienë di'dzë ni.

28 Iurní bēdchini rai' guë'dchi catë cuezë rai'. Jesús niagla'guë niazēhi' delantë,

29 perë lë'ë rai' b'ë'në rai' ruëguë guëa'në më con lë'ë rai'. Guni'i rai':

—Bëa'nēnú lë'ë na'a ndë'ë. Hia guadze'. Hia gulaguetë ngubidzë.

Iurní guaté Jesús la'ni hiu'u të guëa'në më.

30 Guzac guzubë rai' lu mellë të gau rai', guna'zi më guetështildi. Bēdē'ë më graci. Gudi'dzë mēhin cua'a rai'.

31 Lueguë lueguë bēdē'ë rai' cuendë chu na më. Llni bēdchini la'ni ldu'u rai'. Perë de repēntë gunitilú më lu rai'.

32 Guni'i lu sa' rai':

—Bini na'a la'ni ldu'u na'a bëga'a di'dzë naguni'i më lu na'a iurë biadí'dzi' lu na'a lu nezë pë runë cuntienë ra Sagradas Escrituras.

33 Lueguë bëabré rai' Jerusalén. Guná rai' lu ra chi'bë tubi poshtë rdëa' rai' con stubi shcua'a mënë.

34 Guni'i ra mënë lu rai':

—Verdá guashtë Jesús ladi ra tēgulë nu bëlua'alúhi' lu Simón Pedro.

35 Iurní guni'i rai' pë guc iurë ze'dëzú rai' lu nezë nu guni'i rai' bēnguë bë'a rai' lë'ë më iurë gudi'dzë më guetështildi cua'a rai'.

Bëlua'alú Jesús lu ra poshtë

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

36 Mërë iurní quëadi'dzë rai', Jesús bëlua'alú lu rai'. Guni'i më:

—Gulë cuedchí ldu'u të.

37 Bēdzēbē rai' nu nalë bëzezë rai'; guná rai' lu më. Llua'a rai' na më tubi espíritu shtë tēgulë.

38 Guni'i Jesús lu rai':

—¿Pëzielú rdzēbē të? ¿Pëzielú rza ldu'u të?

39 Gulë guná guiahia. Gulë guná guëahia. Gulë tsaldí ldu'u të nahia Jesús. Gulë guna'zi guiahia; gulë

guná lua. Pues tubi espíritu nápëdi'i cuerpë ziquë rna të lua.

⁴⁰ Iurní bëlua'a më guia'a më nu guëa' më catë gudëdë clavë.

⁴¹ Perë ni con ndë'ë adë gualdidi'i ldu'u rai' purquë nanú tantë lëgrë la'ni ldu'u rai'; bëdzëguëë' ldu'u rai'. Iurní guni'i më:

—¿Gu nanú pë gáuha?

⁴² Bëdë'ë rai' tubi pedasë belë mbeldë.

⁴³ Guna'zi mëhin nu gudáu më lu rai'.

⁴⁴ Guni'i më:

—Grë lo quë naguc con na, gunia'a lu të antsë napë quë gac cumplirin. Gunia'a lu të dizdë guzënú të na, gac cumplir lo quë nabëquë'ë Moisés de na. Gac cumplir lo quë nabëquë'ë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë de na nu gac cumplir naná escritë la'ni librë Salmos de na.

⁴⁵ Iurní bëdë'ë më llni parë riasë rai' di'dzë shtë Sagradas Escrituras.

⁴⁶ Guni'i më:

—Naescritë, Cristo napë quë gúni' sufrir galguti perë dzë tsunë gac resucitar më ladi ra tégulë.

⁴⁷ Guëni'i mënë de quë napë quë guëabré ldu'u mënë con Dios, iurní gunë më perdunë duldë shtë rall iurë rna'bë rall lë shtëna. Primëre guëni'inú mënë lu ra mënë shtë Jerusalén, despuësë tsagni'inú rai' mënë narëta' guëdubi lu guë'dchiliu.

⁴⁸ Na të testigu de grë lo quë naguc.

⁴⁹ Gulë guná, na guëshe'lda lë'ë Espíritu Santo el quë nabë'në Shtada prometer, cuezënúhi' lë'ë të. Perë gulë bëa'në ndë'ë la'ni ciudá Jerusalén hashtë gunë të recibir pudërë shtë Dios naguëdchini de gube'e; gacu të ziquë tubi lari con llëru'bë pudërë.

Jesús bësëa'në ra poshtë

(Mr. 16.19-20)

⁵⁰ Iurní bëru'u rai' ciudá. Jesús bia'a më ra shini gusë'dë më rua' guë'dchi Betania. Ndë bëldisë më guia'a më. Bë'në ldai' më lë'ë rai'.

⁵¹ Iurë gualú bë'në ldai' më lë'ë rai', bësëa'në më lë'ë rai'. Güe'pi më gube'e.

⁵² Iurní bëabré rai' Jerusalén. Bëquitë ldu'u rai'.

⁵³ Ria rai' iádu'u ru'bë; bëdë'ë rai' graci lu Dios, nu bë'në rai' alabar lë'ë më. Amén.

Diza¹ què según San Juan

El què nabësëdchini shti'dzë Dios

¹ Tiempë guahietë antsë cueshtë gué'dchiliu, nanú el què nabësëdchini shti'dzë Dios. Quëbezënúhi' Dios. Náhi' Dios.

² Mizmë mënë ni quëbezënúhi' Dadë Dios dizdë principi shtë grë ra cusë.

³ Grë cusë gurështë por lë'ë më, el què nabësëdchini shti'dzë Dios; ni chu stubi bëntsa'u lo què nananú.

⁴ Por lë'ë më nanú galnabani nu lë'ë galnabani na llni shtë mieti.

⁵ Lë'ë llni tsagla'guë rabtsë'ë catë nacahi. Lë'ë nacahi adë bé'nëdi'i gan lu llni parë bësë'au lu llni.

⁶ Gu' tubi nguiu nabëshe'ldë Dios. Nguiu ni bërulë Juan.

⁷ Bëdchíni'; náhi' testigu parë guëni'i' chu na lë'ë llni tē parë grë mënë tsaldí ldu'u rall shti'dzë Dios por lë'ë më.

⁸ Juan nádi'i narne'e llni perë bēdchini Juan parë gáqui' testigu; guëni'i' chu na el què narne'e llni verdadërë.

⁹ Lë'ë llni verdadërë naridë lu gué'dchiliu, rne'e llni parë grë mënë naquërelde lu gué'dchiliu.

¹⁰ Bēdchini më lu gué'dchiliu nu guetsa'u gué'dchiliu por pudërë shtë më, perë ra mënë shtë gué'dchiliu adë bēnguë bé'adi'i rall lë'ë më.

¹¹ Be'dë guēdchini më entrë ra mënë shtë gué'dchiliu perë adë bé'nēdi'i ra mënë recibir lë'ë më

¹² perë grë nabē'nē recibir lé'i', ra narialdí ldu'i lë'ë më, bēdē'ë më derechë parë gac rall shini Dios.

¹³ Lë'ë rall guc rall shini Dios, lédēdi'i por deseo la'ni ldu'u mënë, ni por voluntá shtë mënë sino por pudërë shtë Dios.

¹⁴ Lë'ë nabësëdchini shti'dzë Dios, gúli' nu guquëréldi' entrë lë'ë hia'a.

Guná hia'a pudërë nu llni shtë më. Sulë lúniquë shini Dios quëbezënú llëru'bë favurë narquitë ldu'u hia'a. Ruadi'dzë më purë verdá.

¹⁵ Juan guc testigu shtëhi' nu guni'i' Juan:

—Ndë'ë na el què nagunia'a lu tē más antsë, náhi' më ru'bë; na adë chu nahia. Bēdchíni' despuësë de na, perë nanúhi' dizdë tiempë guahietë más antsë guēdchinia lu gué'dchiliu.

¹⁶ Por pudërë shtë më ni bēdē'na'a recibir zihani bendición; por lë'ë më quēhúnëru'u Dios favurë nu más favurë parë lë'ë hia'a.

¹⁷ Lëy shtë Dios bëquë'ë Moisés según voluntá shtë më, perë por Jesucristo nadápa'a favurë shtë Dios, nu nadápa'a shti'dzi' naná verdá.

¹⁸ Ni tubi chu gunádi'i lu Dios Padre; sulë tubsë shini më nacabezënú Dios, bëluá'ai' chu na Dios verdadërë.

Biadi'dzë Juan Bautista favurë de Jesús

(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

¹⁹ Juan bē'nē testificar iurë ra më israelitë naquërelde Jerusalén, bēshe'ldë rall bēldá bēshuzi con mënë nabē'nē compa'ni ra bēshuzi. Guna'bë di'dzë rall lu Juan chu náhi'.

²⁰ Adë bé'nēdi'i Juan negar sino bëquëbi':

—Nádia'a Cristo, el què nagudili Dios parë guëni'bé'ai'.

²¹ Iurní guna'bë di'dzë rall stubi:

—¿Chu nal? ¿Gu nal Elías?

Juan guni'i':

—Aquēdi'i; nádia'a Elías.

Guagla'guë guna'bë di'dzë rall:

—¿Gu nal el què naguadi'dzë shti'dzë Dios nanapë quë guēdchini?

Juan guni'i':

—Aquēdi'i.

²² Iurní guni'i' rall:

—¿Chu nal? tē parë guēdē'ë na'a rsunë lu ra nabëshe'ldë lë'ë na'a. ¿Pë rní'il de mizmë lé'el?

²³ Juan repi:

—Nahia tubi bë, tubi narni'i lu shlatë catë nídi'i mënë: "Gulë bē'nē preparar la'ni ldu'u tē ziquë nezë ldi

parë iurë guëdchini Dadë". Zni guni'i Isaías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë.

²⁴ Bëldá ra nabiadi'dzënú Juan na rall fariseos.

²⁵ Guna'bë di'dzë rall lu Juan:

—Si talë adë nádi'il Cristo, si adë nádi'il Elías, ni tubi naguadi'dzë shti'dzë Dios nanapë quë guëdchini, ¿pëzielú rchu'bë nísël ra mënë?

²⁶ Guni'i Juan:

—Na rchu'bë nisa con nisë perë nanú tubi më entrë lë'ë tē, adë guënëdi'i tē chu náhi'.

²⁷ Náhi' el quë naze'dë guëdchini despuësë de na. Ni tubi adë chu nádia'a parë guëshaca lë'ë du gui'di shtë shráchi'.

²⁸ Grë cusë ni guc lugar nalë Betábara nanaquë guëë'gu Jordán ladë cu' guia'a catë lë'ë Juan bëchu'bë nisë ra mënë.

Jesús na ziquë lli'li naguti shlugára'a

²⁹ Stubi dzë Juan guná lu Jesús; ziabí'gui' lu Juan. Guni'i Juan lu ra mënë:

—Gulë guná, nguii rë' naze'dë de Dios; gáti' ziquë tubi lli'li por duldë shtë mënë. Guëdchisúhi' duldë shtë ra mënë.

³⁰ Náhi' el quë nagunia'a lu tē más antsë: "Náhi' më ru'bë. Na adë chu nahia. Bëdchíni' despuësë de na perë nanúhi' dizdë tiempë más antsë quë na."

³¹ Adë bënguë bé'adia'a lë'i' perë bëdchinia parë gunguë bë'a mënë israelitë lë'i'. Por ni rchu'bë nisa ra mënë parë guëná mënë chu na më.

³² Nu bë'në Juan testificar:

—Gunahia lu Espíritu Santo nabëdchini de gube'e. Biéti' ziquë tubi palumë parë cuesënúhi' lë'ë Jesús.

³³ Adë bënguë bé'adia'a chu guëdchini, perë el quë nabëshe'ldë na tē guëchu'bë nisa, guni'i' lua: "Iurë guënal lu Espíritu Santo ze'dë guëdchini parë cuesënúhi' lë'ë nguii, na më el quë naguëzuné ldu'u tē nu guëshé'ldi' Espíritu Santo parë cuesënúhi' lë'ë tē".

³⁴ Gunahia lu më ni, nu nahia testigu de quë nguii rë' na shini Dios.

Ra primëre shini gusë'dë më

³⁵ Stubi dzë Juan zuga'a stubi vultë con chupë nanaldë lë'i'.

³⁶ Iurë guná Juan lu Jesús nardëdë, guni'i Juan:

—Gulë guná, ndë'ë na lë'ë nguii nabëshe'ldë Dios; gáti' ziquë lli'li.

³⁷ Guërupë nguii nazianaldë lë'ë Juan, bini rai' lo quë naguni'i Juan. Iurní guanaldë rall lë'ë Jesús.

³⁸ Iurë lë'ë Jesús bëdchigré lúhi' nezë téchi', gunáhi' lu rai'. Guni'i Jesús lu rai':

—¿Pë rguili tē?

Guni'i rai' con di'dzë narunë cun-tienë, lamë:

—Dadë, ¿ca quëréldël?

³⁹ Guni'i Jesús:

—Gulë gude'e nu gulë guná.

Iurní guagná rai' catë quëreldë më, nu bëa'në rai' ndë purquë hia casi ziquë rquë tapë guadze' iurní.

⁴⁰ Tubi de lë'ë ra mënë nabini shti'dzë Juan nu guanáldi' lë'ë Jesús, na Andrés, bëchi Simón Pedro.

⁴¹ Primëre guatili Andrés bëchi Andrés, lëll Simón, nu guni'i Andrés:

—Bëdia'guëlu na'a el Mesías. (Di'dzë ni runë cuntienë, Cristo, el quë nagudili Dios parë guënbé'ai'.)

⁴² Lueguë Andrés bia'a lë'ë Simón Pedro catë zuga'a Jesús. Iurë Jesús guná lu Pedro, guni'i më:

—Lë'ël lëll Simón, shini Jonás; perë ne' guërulë Cefas, (lë ni runë cuntienë guë'ë).

Guna'bë Jesús Felipe con Natanael

⁴³ Stubi dzë Jesús guc shtú'ui' tsáhi' regiuni shtë Galilea. Gunáhi' lu Felipe nu guni'i më lu Felipe:

—Gude'e naldë na.

⁴⁴ Felipe na më guë'dchi Betsaida catë na ladzë Andrés nu Pedro.

⁴⁵ Iurní guatili Felipe lë'ë Natanael; répi':

—Guná na'a lu tubi nguii naná bëquë'ë Moisés shcuëndi' la'ni ra librë shtë lëy, nu ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios bëquë'ë rai' di'dzë

narni'i shcuéndi'. Náhi' Jesús, shini José. Guë'dchi Jesús na Nazaret.

⁴⁶ Repi Natanael:

—¿Ni mudë guëru'u tubi cusë za'quë guë'dchi Nazaret?

Felipe bëquebi:

—Gude'e guënal.

⁴⁷ Guabi'guë Natanael lu Jesús. Iurë lë'ë Jesús guná lu Natanael, guní'i':

—Ndë'ë lë'ë tubi nguii israelitë verdaderë. Ni tubi bishi adë nídi'i la'ni ldú'i'.

⁴⁸ Iurní guna'bë di'dzë Natanael:

—¿Llallë nanël chu nahia?

Guni'i' Jesús:

—Na gunahia lul antsë iurë lë'ë Felipe be'dë guëna'bë lë'ël, iurë lë'ël zugá'al guëa' hiaguë bëlda'u.

⁴⁹ Natanael guni'i':

—Mësë, lë'ël nal shini Dios. Lë'ël nal Rëy shtë naciuni Israel.

⁵⁰ Jesús guni'i' lu Natanael:

—¿Gu rialdí ldú'ul purquë na gunia'a lul, gunahia lul guëa' hiaguë bëlda'u? Delantë guënáru'ul más cusë ru'bë quë ndë'ë.

⁵¹ Nu guni'i' Jesús:

—Guldía rnia'a lul, lë'ël guënal lla'lë lu gube'e. Ra ianglë shtë Dios tsepí rai' nu guëdchini rai' guëca, nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

2

Tubi sa'a guë'dchi Caná

¹ Dzë tsunë despuësë de ni, gu' tubi sa'a guë'dchi Caná nanaquë regiuni shtë Galilea. Lë'ë shni'a Jesús nanúhi' nga'li.

² Nu Jesús con ra shini gusë'dë më gua rai' purquë bë'në ra mënë invitar lë'ë rai' lu sa'a

³ perë gubidchi vini. Iurní lë'ë shni'a Jesús guní'i' lu më:

—Nídi'i vini. Hia gubidchin.

⁴ Perë Jesús repi:

—Nanë, ¿pëzielú cagní'il lua zni'i? Gá'adi'i guëga'a tiempë parë gac bë'a mieti chu nahia.

⁵ Iurní shni'a më guni'i' lu narëta', ra naquëhunë sirvë:

—Gulë bë'në grëtë' lo quë naná guënbé'ai' lë'ë të.

⁶ Zuga'a shu'pë guë'ë nariú nisë, cadë tubi guë'ë ni riú gadchi u shunë rëë' nisë. Na rahin parë më israelitë; rie'ti guia'a rall según custumbrë religiusë shtë rall.

⁷ Jesús guni'i' lu ra naquëhunë sirvë:

—Gulë bëtsadzë guëzá guë'ë rë' nisë.

Iurní guadzëhin guë'ë ni nisë;

⁸ Jesús guni'i':

—Iurnë' gulë cu du'pin nu guanuhin lu nguzanë shtë sa'a.

Zni bë'në rai'.

⁹ Lë'ë nguzanë shtë laní bë'në prëbë nisë naná bëac vini perë adë rdë'ëdi'll cuendë ca nezë bërú'uhin. (Sulë ra naquëhunë sirvë, rac bë'a rall de quë nisë bëac vini). Iurní lë'ë nguzanë shtë sa'a guná'bëll lë'ë lliguë.

¹⁰ Guní'ill:

—Grë lugar primëre rdë'ë mënë vini za'quë gu ra mënë. Hia despuësë iurë cantidá bii' rall, rdë'ë mënë vini corrientë gu mieti, perë lë'ël bë'nëdi'il zni. Hashtë iurnë' bënë'el vini za'quë.

¹¹ Ndë'ë bë'në Jesús Caná shtë Galilea. Ndë guc primëre milagrë nabëlua'a Jesús lu ra mënë. Bëlua'a më pudëre nanapë më. Ra shini gusë'dë më gualdí ldu'u rai' bëshe'ldë Dios lë'ë më.

¹² Despuësë de ni, gua më guë'dchi Capernaum con shni'a më nu con shini gusë'dë më. Ndë guquëreldë rai' du'pë tiempë.

Gua më iádu'u ru'bë
(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18;
Lc. 19.45-46)

¹³ Hia mërë guëdchini laní Pascu shtë ra më israelitë, Jesús gua ciudá Jerusalén.

¹⁴ Guaté më iádu'u ru'bë. Guná më ra naquëgtuu' ngunë. Guná më ra naquëgtuu' lli'li nu palumë. Nu nga'li

zúbëga'a mënë lu mellë catë rchili rall dumí.

¹⁵ Bëntsa'u më tubi chicuti con du lasë. Iurní bësëllu'në më grëtë' ra mënë la'ni iádu'u con ra lli'li nu con ra ngunë. Bërë'shë më mellë. Bërë'tsë dumí shtë ra narchili dumí.

¹⁶ Repi më lu ra nartuu' palumë:

—Gulë cu grë cusë ndë'ë. Adë rúnëdi'i tē lidchi Shtada tubi lguëa'.

¹⁷ Iurní lë'ë ra shini gusë'dë më bëagná ldu'u rai' ziquë naescritë: “Nalé rzebi ldua'a por lidchi Dios; gaquin limpi”.

¹⁸ Iurní lë'ë ra më israelitë guna'bë di'dzë:

—¿Pë milagrë guëluá'al lu na'a ziquë tubi sēni de quë nápël derechë quëhúnël ra cusë rē'?

¹⁹ Jesús bëquebi:

—Gulë bëzalú iádu'u rē'; dzë tsunë guëldishtëahin stubi nacubi.

²⁰ Iurní guni'i ra mënë:

—Cuarenta y seis izë guzú gua'a iádu'u rē'. ¿Ni mudë lē'ël guëdishtëlin tsúnësë dzë?

²¹ Perë lë'ë iádu'u, el quë naquëgni'i Jesús, na cuerpë shtënë më.

²² Hia despuësë guashtë më ladi ra tēgulë, bëagná ldu'u ra shini gusë'dë më lo quë naguni'i më, nu gualdí ldu'u rai' shti'dzë më, nu gualdí ldu'u rai' ra Sagradas Escrituras.

Nané më lo quë naná la'ni ldu'u mieti

²³ Iurë lë'ë Jesús nanú Jerusalén, gu' laní Pascu. Cantidá mënë gualdí ldu'u rall lë'ë më iurë guná rall milagrë nabënë më.

²⁴ Perë Jesús adë rúnëdi'i confiar lë'ë ra mënë purquë rac bë'a më ldu'u ra grëtë' rall.

²⁵ Adë rquínidi'i më chu guëni'i lu më shcuendë ra mënë. Mizmë lë'ë më rac bë'a më lla na la'ni ldu'u mieti.

3

Jesús nu Nicodemo

¹ Gu' tubi nguiu nabëruulé Nicodemo. Nall miembrë shtë partidë religiúsë fariseo nu nall

tubi nguiu namás lasac ladi ra më israelitë.

² Nicodemo guagná lë'ë Jesús gue'lë nu guni'ill:

—Mësë. Rdë'ë na'a cuendë de quë Dios bëshe'ldë lē'ël parë ze'dë guëluá'al, purquë ni tubi adë chu gáquëdi'i guëlua'a pudërë nu milagrë cumë ziquë rúnël, sulë si talë Dios quëbezënúhi' lē'ël.

³ Iurní guni'i Jesús lu Nicodemo:

—Guldía rnia'a lul, el quë nagalë nacúbidi'i stubi, gáquëdi'i tsutëll catë rnibë'a Dios.

⁴ Bëquebi Nicodemo:

—Perë no es posiblë tubi nguiu hia gu'shë, guëabré gálëll stubi. ¿Ni mudë guëabré guëu'll la'ni shní'all stubi parë galë stubi nacubi?

⁵ Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a lul, el quë nagálëdi'i con nisë nu con Espíritu Santo, adë tsutédi'ill catë rnibë'a Dios.

⁶ Grëtë' naná gulë ziquë ra cualquier mënë, mënë na ni, perë el quë naralë con Espíritu Santo, espíritu na ni.

⁷ Adë rdzëguë'di'i ldú'ul lo quë nagunia'a lul, grëtë' napë quë guës'a'në guëdchini vidë cubi la'ni ldu'u rall por pudërë shtë Dios.

⁸ Lë'ë mbë rru'u nezë catë rac shtu'u mbë, nu rínil ruidë narunë mbë perë adë rdë'ëdi'il cuendë ca nezë ze'dë mbë nu ca nezë zia'a mbë. Zni na grëtë' nanapë vidë cubi por pudërë shtë Espíritu Santo.

⁹ Iurní Nicodemo bëabré guna'bë di'dzë:

—¿Perë llallë gac ndë'ë?

¹⁰ Jesús guni'i lull:

—Lē'ël nal tubi mësë ladi ra më israelitë nu adë guënëdi'il ndë'ë.

¹¹ Guldía rnia'a lul, lë'ë na'a rac bë'a na'a lo quë naruadi'dzë na'a nu lo quë narlua'a na'a; nu na na'a testigu de lo quë guná na'a, perë lë'ë tē adë rialdídi'i ldu'u tē lo quë narni'i na'a.

¹² Gunia'a lu tē cusë narac lu guë'dchiliu perë adë gualdídi'i ldu'u

të. ¿Lla tsasé të cusë shtë gube'e narnia'a lu të?

¹³ 'Ni tubi chu be'pi gube'e, sulë el quë nabëdchini de gube'e. Nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; lidcha na gube'e.

¹⁴ Ziquë Moisés bëldísi' serpientë lu shlatë, zni zac con na, nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guna sufrir galguti;

¹⁵ parë grë natsaldí ldu'i na, adë tsagnítidi'i rall sino napë rall vidë sin fin.

Rac shtu'u Dios grë mënë

¹⁶ 'Dios nalé rac shtú'ui' ra mënë narëta' lu guë'dchiliu; bëshe'ldë më tubsë shini më parë grëtë' narialdí ldu'i lë'ë shini më, adë tsagnítidi'i rall sino napë rall vidë nadë rialúdi'i.

¹⁷ Dios adë bëshé'ldëdi'i shíni' lu guë'dchiliu parë gunë shíni' condenar ra mënë sino parë gúni' salvar ra mënë.

¹⁸ 'El quë narialdí ldu'i shini Dios, nádi'i condenárëll, perë el quë adë nédí'i tsaldí ldu'u, hia nacondenárëll purquë nédí'ill tsaldí ldú'ull tubsë shini Dios.

¹⁹ Ra nanédí'i tsaldí ldu'i shti'dza, nacondenárëll purquë iurë lë'ë llni bidë lu guë'dchiliu, más bëquitë ldu'u mënë nacahi quë llni. Adë rac shtú'udi'i rall llni. ¿Pëzielú? purquë runë rall cusë mal.

²⁰ Grëtë' lo quë narunë mal, rna zá'quëdi'i rall lu llni nu adë riabí'guëdi'i rall lu llni purquë lë'ë llni rlua'a ra cusë mal lo quë naquëhunë rall;

²¹ perë grë lo quë narquitë ldu'u verdá, riabí'guëll lu llni të parë guená mënë de quë grë lo quë naquëhúnëll, ze'dë de Dios.

Lë'ë amigu shtë lliguë

²² Despuësë de ndë'ë, Jesús gua con ra shini gusë'dë më hashtë regiuni Judea. Gulezënú më lë'ë raí' dupë'në, nu bëchu'bë nisë raí' mënë.

²³ Nu zac bëchu'bë nisë Juan Bautista lugar nabëruulé Enón guëlladchi Salim purquë nga'li rëta'

zili nisë. Bidë ra mënë lu Juan, chubë nisë rall.

²⁴ Zndë'ë guzac antsë bëtia'a ra mënë Juan lachigui'bë.

²⁵ Iurní bëldá shini gusë'dë Juan, gudildi di'dzë raí' con tubi israelitë nabë'në cumplir custombrë. Guzublú rall chupë di'dzë subrë shcuendë lla gunë rall parë gac limpi rall lu Dios.

²⁶ Iurní guaguëchi mënë lu Juan:

—Mësë, guná; el quë naguzunú lë'el stubi ladë guë'gu Jordán, el quë bë'nël testificar napë quë guëdchíni', quëgchu'bë nísi'. Grëtë' mënë zianaldë rall lë'i'.

²⁷ Iurní guni'i Juan:

—Ni tubi adë chu nápëdi'i pudërë si talë adë bédë'ëdi'i Dios pudërë.

²⁸ Mizmë lë'ë të na të testigu, gunia'a lu të de quë na nádia'a Cristo sino quë bëshe'ldë më na antsë guëdchíni'.

²⁹ Ziquë tubi nabëtsë'a, rquitë ldú'ull purquë nápëll tsé'lëll, perë zac amigu shtë lliguë, quëquë diáguëll nu rquitë ldú'ull quëbezënull lliguë. Rínill lo quë naruadi'dzë lliguë. Zni iurne' nalé rquitë ldua'a.

³⁰ Napë quë gáqui' más më ru'bë, perë na napë quë gaca ziquë nalasáquëdi'i.

El quë naze'dë de gube'e

³¹ 'El quë naze'dë de gube'e, ni naná rnibë'a más quë grë nguii. El quë naná mënë, no más nall më shtë guë'dchiliu nu ruadí'dzëll cusë shtë guë'dchiliu; perë el quë naze'dë de gube'e, ni ruadí'dzi' cusë shtë gube'e. Nápi' grë pudërë.

³² Lë'ë më quëhunë testificar lo quë naguná më nu lo quë nabini më, perë ni tubi adë chu rialdídi'i ldu'i lo quë narni'i më.

³³ Perë el quë nagualdí ldu'u shti'dzë më de verdá, quëhúnëll ziquë el quë narqué sègi lu guichi; rquëbill Dios na verdá.

³⁴ El quë nabëshe'ldë Dios, ni ruadí'dzëll shti'dzë Dios purquë Dios

rdë'e Espíritu Santo sin medidë parë nguui ni të cuezënúhi' lë'e nguui ni.

³⁵ Dios Padre rac shtu'u shíni' nu bédë'e më pudërë parë guëñibë'ai' grëtë' cusë.

³⁶ El quë narialdí ldu'u shini Dios, ni napë vidë sin fin, perë el quë nanédi'i tsaldí ldu'i shini Dios, gápëdi'ill vidë sin fin sino quë rëa'në cashtigu shtë Dios guéquëll.

4

Biadi'dzënú Jesús tubi na'a shtë Samaria

¹ Ra fariseo bini rall de quë napë Jesús más zihani shmëni' nu más zihani mënë naquëchu'bë nísí' quë Juan Bautista.

² Lédëdi'i Jesús bëchu'bë nisë ra mënë sino shini gusë'dë më bëchu'bë nisë rai' ra mënë.

³ Iurë lë'e Jesús guc bë'a naguni'i ra fariseo, bëru'u më de Judea parë bëabré më Galilea.

⁴ Napë quë tédë më Samaria parë guëdchini më Galilea.

⁵ Bëdchini më guë'dchi Sicar nanaquë regiuni Samaria. Sicar na rua' guiu'u lachi nabëdë'e Jacob ziquë herenci parë shíni', José.

⁶ Nga'li zúbëga'a guërzú nabërulë Guërzú shtë Jacob. Lë'e Jesús ze'dë bédzágui'. Guzúbi' guëlladchi rua' guërzú; hia ziága'a ru ngubidzë.

⁷⁻⁸ Ra shini gusë'dë më zia'a rai' parë guë'dchi. Ziasi'i rai' naguëda'u. Mizmë iurní bédchini tubi na'a shtë Samaria rua' guërzú parë guëgúhi' nisë. Jesús guni'i lu na'a rë':

—Denú du'pë nisë gua'.

⁹ Iurní lë'e na'a shtë Samaria bëquebi:

—¿Pëzielú rná'bël nisë lua, nu më israelitë nal?

(Adë rni'i lu sá'di'i më israelitë lu ra më shtë Samaria.)

¹⁰ Iurní guni'i Jesús:

—Si talë niac bë'al lo quë narne'e Dios ndigá, si talë niac bë'al chúlleti'i ndë'e, el quë narna'bë nisë lul,

naná'bël nisë lúhi' nu lé'i' guënë'e'i' nisë narne'e vidë sin fin.

¹¹ Lë'e na'a guni'i:

—Dadë, nápëdi'il pë guëgul nisë la'ni guërzú. Más de ni guetë na guërzú. ¿Cáti'i nápël nisë narne'e vidë?

¹² Shtadë guëlü hia'a Jacob bësëa'në guërzú rë' catë bíhi' nisë, lé'i' nu bi'i ra shíni' nu con ra ma shtënë rai'. ¿Ni mudë más më ru'bë nal quë lë'e Jacob?

¹³ Bëquebi Jesús:

—Grëtë' el quë nagú nisë rë', guëabré guëbidchi,

¹⁴ perë el quë nagú nisë naná guëdë'a, jamás adë guëabridi'i guëbídchill, purquë nisë naná guëdë'a rcasë la'ni ldú'ull cumë ziquë nisë shtë zini parë guëdë'e'in vidë sin fin.

¹⁵ Iurní lë'e na'a guni'i:

—Dadë, denú nisë ni të parë adë guëbídchidia'a jamás nu gueldë cádia'a nisë ndë'e.

¹⁶ Repi Jesús:

—Guagna'bë tsé'lël nu bëabré ndë'e.

¹⁷ Lë'e na'a guni'i:

—Nápëdia'a tse'la.

Jesús guni'i iurní:

—Nápël rsunë, guní'il verdá: "Nápëdia'a tse'la",

¹⁸ purquë ga'i nguui guc rai' tsé'lël nu el quë nanápël iurnë', lédëdi'i tsé'lël. Verdá guní'il.

¹⁹ Iurë bini na'a lo quë naguni'i më, guní'ill:

—Dadë, llua'ahia nal tubi naru-adi'dzë shti'dzë Dios.

²⁰ Shtadë guëlü na'a, mënë Samaria, bë'në rai' adorar Dios lu dani rë', perë lë'e të më israelitë rni'i të Jerusalén na lugar catë runë tucarë gunë mieti adorar Dios.

²¹ Jesús guni'i:

—Nanë, tsaldí ldú'ul shti'dza; guëdchini iurë de quë lë'e të gunë të adorar Dios Padre sin adë rquí'nidi'i guidë të lu dani rë' u tsa të Jerusalén.

²² Lë'e të mënë Samaria, adë guënëdi'i të lo quë narunë të adorar perë lë'e na'a, sí, nanë na'a lo quë

nardë'në na'a adorar purquë el quë nagunë salvar ra mënë, na më israelitë.

²³ Perë guëdchini iurë nu mizme iurne', lë'ë ra mënë naná runë adorar Dios de verdá, napë quë gunë rall adorar lë'ë më con ldu'u rall nu de acuerdë con enseñansë shtëna. Pues Dios Padre rac shtú'ui' gunë mënë adorar lë'i' manërë ni.

²⁴ Dios na espíritu; ra narunë adorar lë'ë më, napë quë gunë rall adorar lë'ë më con espíritu nu de acuerdë con ra enseñansë shtëna.

²⁵ Lë'ë na'a guni'i:

—Naná de quë guëdchini Mesías narni'i ra mënë, Cristo, el quë nagudili Dios parë gunibé'ai'. Iurë lë'ë më guidë, guëluá'ai' parë gac bë'a na'a shti'dzë Dios.

²⁶ Repi Jesús:

—Nípa'ala, nahia mizme naquëadi'dzëni'i: "Guni'i më grë lo quë nabëna".

²⁷ Iurní bëdchini ra shini gusë'dë më; bëdzëguë' ldu'u rai' de quë quëadi'dzëni' Jesús tubi na'a, perë ni tubi de lë'ë rai' guni'i lu Jesús: "¿Pëzielú quëadi'dzëni' lë'ëll?" u "¿Pë quëgna'bë dí'dzë lu na'a?"

²⁸ Iurní lë'ë na'a bësëa'nëgá rëë; bëabrill parë guë'dchi catë guagní'ill lu ra nguui:

²⁹ —Gulë cha të guëná të tubi nguui naguni'i grë lo quë nabëna. ¿Adë lë'ë narni'i ra mënë Cristo ndë'ë?

³⁰ Iurní bëru'u ra mënë guë'dchi. Bëdchini rall lu Jesús.

³¹ Mientras lë'ë shini gusë'dë më bë'në rai' ruëguë lu më; repi rai':

—Mësë, gudáu.

³² Perë Jesús guni'i:

—Na napa tubi dau naná guënëdi'i të.

³³ Ra shini gusë'dë më guzublú rai' guna'bë dí'dzë lu sa' rai':

—Aquë, ¿nu chu be'dëni' nagudáuhi'?

³⁴ Perë Jesús bëquebi:

—Dau shtëna na guna cumplir voluntá shtë më el quë nabëshe'ldë na.

³⁵ Adë guní'idi'i të: "Runë faltë stapë mbehu parë guëru'u cusechë". Rnia'a lu të, gulë guná, hia bëquichi

bëcuelë shtë guezë; bëga'a iurë shtë cusechë.

³⁶ El quë narunë dchi'ni, runë tu-carë tsu pagu shtëll. Grëtë' lo quë narcabní, guëcá'all cusechë; nápëll premi lu gube'e. El quë narcabní nu el quë narldë guëni'a, rquitë ldu'u rall juntë.

³⁷ Verdá na lo quë narni'i dichë: "El quë narcabní, ni na tubi; el quë narldë guëni'a, ni na stubi".

³⁸ Na bëshe'lda lë'ë të parë tsagni'i të lu mënë perë stubi el quë nague'dëni' mënë lua. Zni stubi mënë bë'në dchi'ni perë lë'ë të quëhunë të provëchë grëtë' dchi'ni shtë rall.

³⁹ Cantidá mënë shtë guë'dchi Samaria, gualdí ldu'u rall Jesús por lo quë naguni'i na'a iurë lë'ë na'a guni'i: "Guni'i më grë lo quë nabëna".

⁴⁰ Iurní bëdchini ra mënë shtë Samaria lu më; bë'në rall ruëguë lu më të parë guëa'në më con lë'ë rall. Bëa'nëni' më lë'ë rall chupë dzë.

⁴¹ Nu másru'u zihani mënë gualdí ldu'u rall iurë bini rall lo quë naguni'i Jesús.

⁴² Iurní guni'i rall lu na'a:

—Iurne' rialdí ldu'u na'a, lëdë niá'asëdi'i por lo quë naguni'il lu na'a, sino quë mizme lë'ë na'a bini na'a shti'dzi', nu rac bë'a na'a de quë verdá më rë' na el quë nagunë salvar mënë shtë guë'dchiliu.

Jesús bënëac tubi llguë'në naquëeldë zitu parë lë'ë më

⁴³ Despuësë de guërupë dzë, Jesús bëru'u Samaria. Ziaglá'gui' nezë shtëhi' parë regiuni shtë Galilea.

⁴⁴ Mizme Jesús bë'në testificar de quë grëtë' ra muzë shtë Dios, adë rúnëdi'i mënë rëspëti lë'ë rai'. Sulë stubi lugar runë mënë rëspëti muzë shtë Dios.

⁴⁵ Iurë bëdchini Jesús Galilea, ra mënë ni bë'në rall recibir lë'ë më con bien purquë gua rall laní Pascu ciudá Jerusalén; guná rall lo quë nabë'në më, ra milagrë nabë'ni'.

46 Iurní Jesús bëabrí Caná shtë Galilea catë bë'ni' cambi nisë vini. Bini tubi më ru'bë shtë gubiernë de quë bëdchini Jesús ndë. Nguiu ni nápëll tubi shínill narac ll'u'u guë'dchi Capernaum.

47 Iurë lë'ë nguui ni bini de quë Jesús bëdchini Galilea, guagnall nu bë'nëll ruëguë lu më parë tsa më lídchill të parë gunëac më shínill purquë hia casi rlullë llguë'në.

48 Iurní Jesús guni'i:

—Lë'ë të adë rialdídi'i ldu'u të si talë rnádi'i të milagrë.

49 Perë lë'ë narunë shchi'ni gubiernë guni'i:

—Dadë, nasesë, cha lidcha purquë aquë zati shinia.

50 Iurní Jesús guni'i:

—Bëabrí lídchil; lë'ë shínill nabani.

Nguiu ni gualdí ldu'ull shti'dzë Jesús. Lueguë zëagzëll lídchill.

51 Iurë lë'ë nguui be'dë guézë lídchill, lë'ë ra muzë naquërdë hiu'u, guagtsa'guë'lú rall lë'ë nguui; repi rall lúhi'.

—Lë'ë shínill bëac.

52 Iurní guna'bë dí'dzëll:

—¿Ca iurë bëac llguë'në? ¿Ca iurë guzublú nahue'i?

Rapi rall:

—Na'guë ziquë rquë tubi guadze' bëru'u shldi.

53 Lë'ë shtadë llguë'në bëdë'll cuendë de quë mizmë iurë ni guni'i Jesús: "Shínill nabani". Lë'ë nguui ni con grë shfamílll gualdí ldu'u rall Jesús.

54 Ni na segundë milagrë nabë'në Jesús despuësë bëru'u më Judea parë guziá'ai' Galilea.

5

Tubi narac galguidzë llunguë

1 Despuësë gudëdë ra dzë, bë'në tucarë tubi laní shtë më israelitë, nu Jesús gua parë Jerusalén.

2 Mizmë ciudá ni cerquë rua' puertë nalë Puertë shtë Lli'li, nanú tubi tanquë ru'bë shtë nisë. Lugar ni lëhin Betesda con dizë hebreo. Napin ga'i portali alreduerë shtë tanquë.

3 Nga'li rëta' zihani narac ll'u'u; naga'a rai' lu daa'. Nanú ciegu; nanú cujë; nanú narac galguidzë llunguë. Quëbezë rai' parë guëni'bi nisë.

4 Rni'i rai' ridë tubi ianglë la'ni tanquë parë rni'bi' nisë. Primëre nar-iutë la'ni nisë despuësë lë'ë ianglë bëni'bi nisë, guëáquëll de cualquier galguidzë.

5 Ndë nanú tubi nguui; hia guc treinta y ocho izë rac llú'ull.

6 Iurë lë'ë Jesús guná lu nguui naga'a, bëdë'ë më cuendë de quë hia zihani izë nagá'all lu galguidzë. Repi Jesús:

—¿Gu rac shtú'ul guëáquëll?

7 Lë'ë më narac ll'u'u bëquebi:

—Dadë, rac shtua'a parë chu nádí'i guëtia'a na la'ni nisë iurë lë'ë nisë rni'bi. Cadë vësë narac shtua'a tsahia la'ni nisë, lë'ë stubi rlaguë la'ni nisë primëre.

8 Jesús guni'i:

—Guashtë nga'li. Bëtëá shtaa'l nu bëagzé.

9 Mizmë iurní lë'ë nguui bëac. Bëtëall shtaa'll nu guzublú rzëll. Perë dzë ni na dzë narzi'i ldu'u ra mënë.

10 Iurní ra më israelitë naquëhunë cumplir custumbrë, guni'i rall lu el quë nabëac:

—Nápëdi'il permissi parë guá'al shtaa'l purquë nedzé rzi'i ldu'u ra mënë.

11 Lë'ë nguui bëquebi:

—El quë nabëac na guni'i lua: "Bëtëá shtaa'l nu bëagzé".

12 Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Chull guni'i lul? "Bëtëá shtaa'l nu bëagzé".

13 Perë lë'ë nguui adë guënëdi'll chu bëac lë'll purquë Jesús guni'tilú më ladi ra mënë zihani narëta' lugar ni.

14 Despuësë lë'ë Jesús bëdia'guë'lú nguui ni la'ni iádu'u; iurní guni'i më:

—Guná, hia lë'll bëáquëll; adë rúnëdi'il duldë të adë guídëdi'i galguidzë más peor guëquëll.

15 Lë'ë nguiu zëagzëll iurní. Guagd'é'll partë lu ra më israelitë de quë Jesús bënëac lé'ëll.

16 Por ni lë'ë rall guzunaldë rall lë'ë Jesús parë quini rall lë'ë më purquë bënë më milagrë rë' dzë narzi'i ldu'u mënë.

17 Perë Jesús guni'i lu rall:

—Shtada todavía canihúni' dchi'ni; adë rbézëdi'i rúni' dchi'ni; nu zac quëhuna dchi'ni.

18 Por ni ra contrari shtë më, másru'u rac shtu'u rall quini rall lë'ë më purquë lëdë niá'asëdi'i rúnëdi'i Jesús cuendë ra custumbrë shtë dzë narzi'i ldu'u mënë, sino quë quëhúni' lé'i' ziquë Dios; guni'i më Dios na Shtádi'.

Pudërë nanapë shini Dios

19 Iurní Jesús guni'i:

—Guldía rnia'a de quë nahia shini Dios; adë gáquëdi'i guna según voluntá shtëna; sulamëntë runa lo quë narunë Shtada. Grétë' lo quë narunë Shtada, mizme manërë runa

20 purquë Shtada rac shtú'ui' na. Quëglua'a më na grë lo quë narunë më. Todavía runë faltë cusë ru'bë naguëlua'a më na, cusë nartsëguëë' ldu'u tē.

21 Ziquë Shtada rcua'ñi ra tēgulë parë guëbani rai', igual guënehia vidë parë ra narac shtua'a guëbani rai'.

22 Cumë ziquë Dadë adë rúnëdi'i juzguë ni tubi chúdi'i, sino bënë'e më pudërë guahia parë guna juzguë lë'ë ra mënë tē parë gunë mënë rēspëti na igual ziquë runë rall rēspëti Shtada.

23 El quë nadë rúnëdi'i rēspëti na, adë rúnëdi'ill rēspëti Dadë Dios, el quë nabëshe'ldë na lu guë'dchiliu.

24 'Guldía rnia'a, el quë narqué diaguë shti'dza lo quë narnia'a nu tsaldí ldú'ull el quë nabëshe'ldë na, nápëll vidë sin fin. Adë gáquëdi'i condenárëll; gudédëll lu galguti. Iurne' nápëll vidë nanadë rialúdi'i.

25 Verdá rnia'a, hia bëga'a iurë lë'ë ra tēgulë guini rai' voz shtë shini Dios. Grétë' naguëzu'bë diaguë voz shtë më, guëbani rall parë siemprë

26 purquë ziquë grë mieti nabani rall por pudërë shtë Dadë Dios, también bēdē'ë më derechë lu shini më parë gápi' mizme pudërë. Rac guëdë'a vidë parë ra mënë.

27 Nu bēdē'ë më derechë lu shini më parë gúni' juzguë ra mënë purquë náhi' nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

28 Adë rdzëguëë'di'i ldu'u tē ndë'ë purquë guëdchini iurë grë ra tēgulë guini rai' chahia, nu guëru'u rai' la'ni ba'a.

29 Grétë' el quë nabë'në bien, guëbani rall; gac resucitar rall parë vidë sin fin perë grétë' ra nabë'në mal, guëbani rall; gac resucitar rall parë gac condenar rall.

Napë më pudërë

30 'Na adë gáquëdi'i guna shcuendë iubia; quëhuna juzguë según di'dzë narni'i Shtada lua. Tubldí quëhuna juzguë; adë rúnëdia'a según lo quë narac shtua'a sino según voluntá shtë el quë nabëshe'ldë na.

31 Si talë rnia'a favurë de na, lo quë narnia'a nádi'in ziquë tubi nanasac

32 perë nanú stubi testigu narni'i favurë de na. Nu rac bé'ahia de quë grë el quë narni'i më ni de na, lasaquin; verdá nahin.

33 Lë'ë tē bēshe'ldë tē el quë naguagna'bë di'dzë lu Juan Bautista, perë lo quë nabëquebi Juan de na, verdá nahin.

34 Perë na adë rquí'nidia'a guëni'i mënë favurë de na. Rnia'a lu tē di'dzë rē' parë gac salvar tē.

35 Juan nadë más náhi' ziquë tubi lintërnë, ziquë narzianí parë ra mënë, nu lë'ë tē guagnaldë tē tēchi Juan por du'pë tiempë. Bëquitë ldu'u tē shti'dzi'.

36 Perë na napa testimonio más lasac lo quë naguni'i Juan. Grétë' cusë el quë naruna, bënë'e Shtada parë guna cumplirin. Milagrë naguëhuna, rne'e prëbë de quë verdá bēshe'ldë Dios na.

37 Lë'ë Dadë nabëshe'ldë na, bé'ni' testificar de na, perë lë'ë tē nunquë

adë bínidi'i të cha' më, nu nunquë adë gunádi'i të lu më.

³⁸ Grétë' diza'quë shtëni', adë gutédi'in la'ni ldu'u të purquë nédi'i të tsaldí ldu'u të shti'dzë el quë nabëshe'ldë më.

³⁹ Lë'ë të bësë'dë të la'ni ra Sagradas Escrituras con llëru'bë cuidá parë guëdzëlë të la'ni librë ni nezë parë gapë të vidë sin fin, perë rnia'a lu të, ra Sagradas Escrituras rne'e testimonio chu nahia

⁴⁰ perë adë nédi'i të guidë të lua parë gapë të vidë sin fin.

⁴¹ 'Na adë rcádia'a hunurë shtë mënë.

⁴² Más de ni nanéa lë'ë të adë rac shtú'udi'i të Dios.

⁴³ Na zelda por lë Shtada, perë adë bé'nédi'i të recibir na. Perë si talë guëdchini stubi më por mizmë lëll, ni sí, gunë të recibir lë'll.

⁴⁴ ¿Lallë tsaldí ldu'u të na purquë rguili të guëni'i mënë bien de lë'ë të? Adë rguilidi'i të lë'ë hunurë naze'dë de Dios verdadërë.

⁴⁵ Gulë tsasë de quë na adë guëdchi'ba galquiá guëc të delantë de Shtada. El quë naguëdchi'bë galquiá guëc të, na el quë nabëquë'ë Moisés, mizmë lë'i' el quë más rianaldë të téchi'.

⁴⁶ Si talë lë'ë të nialdí ldu'u të lo quë nabëquë'ë Moisés, nu zac shti'dza nialdí ldu'u të purquë Moisés bëquë'ë shcuenda.

⁴⁷ Perë si talë adë rialdidi'i ldu'u të lo quë nabëquë'ë Moisés ¿lla tsaldí ldu'u të lo quë narnia'a lu të?

6

Jesús bēdē'ē nagudáu ga'i mili nguui

(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

¹ Despuësë de ndë'ë, Jesús gua stubi ladë rua' nisë ru'bë shtë Galilea; mizmë nisë ni lëhin Tiberias.

² Zihani mënë guanaldë lë'ë më purquë guná rall ra cusë ru'bë nu milagrë lo quë nabë'në më. Bënëac më ra narac llu'u.

³ Iurní lë'ë Jesús be'pi guëc tubi lumë. Guzubë më nga'li con ra shini gusë'dë më.

⁴ Guëlladchi ze'dë guëdchini laní Pascu, laní shtë ra israelitë.

⁵ Iurë Jesús guná cantidá mënë zianaldë lë'ë më, guni'i më lu Felipe: —¿Ca guias'i hia'a nagáu mënë zihani rë'?

⁶ Guni'i më të nia'a pë guëni'i Felipe purquë Jesús hia rac bé'ai' guadë el quë nagunë më.

⁷ Iurní Felipe bëquebi:

—Chupë gahiu'a bëllë bēdchichi guetështildi, adë gáldēdi'i parë ni siquierë tubi pedasë gau cadë tubi de lë'ë rall.

⁸ Andrés, tubi shini gusë'dë më, nu náhi' bëchi Pedro; guni'i:

⁹ —Ndë zuga'a tubi llguë'në. Nuá'all ga'i guetështildi nu chupë mbeldë, ¿pë gunë ndë'ë parë blac mënë zihani?

¹⁰ Iurní Jesús guni'i:

—Gulë guni'i lu grétë' mënë të parë subë ra mënë.

Nga'li cantidá ra gui'lli nanú lu guiu'u, subë rall. Iurní guzubë ra mënë ziquë ga'i mili nguui.

¹¹ Jesús guna'zi guetështildi. Bēdē'ē më graci lu Dios. Iurní bēdē'ē më guetështildi cua'a ra shini gusë'dë më. Hia lë'ë rai' guati'dzë rai' guetështildi parë grétë' el quë nazúbēga'a. Zni bē'nē më con mbeldë. Grétë' gudáu tantë lo quë narac shtu'u rall.

¹² Iurë lë'ë rai' gualú gudáu, Jesús guni'i lu ra shini gusë'dë më:

—Gulë bēteá grē pedasë nabē'nē subrē të parë adë shínidi'i ni tubi.

¹³ Bēteá rai' pedasë nabē'nē subrē; tsadzé rai' chi'bē chupë tēpē grē ra pedasë nabē'nē subrē de lo ga'i guetështildi.

¹⁴ Iurë guná ra mënë lo quë nabē'nē Jesús nu milagrë nabēlua'a më lu rall, guni'i rall:

—Ndë'ë sí, de verdá náhi' el quë naruadi'dzë shti'dzë Dios, el quë nanapë quë guëdchini lu guédchiliu.

¹⁵ Jesús guc bë'a de quë rac shtu'u rall gua'a rall lë'ë më la fuersë parë

gac më rëy shtë rall. Iurní biequi më de nga'li. Zia'a më parë tubi dani parë guëquërdë më lë'ësë më.

Jesús rzë lu nisë

(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶ Iurë lë'ë gue'lë gu', ra shini gusë'dë më bietë rai' rua' nisë.

¹⁷ Guaté rai' la'ni tubi barcu. Iurní guna'zi rai' nezë parë stubi ladë rua' nisë parë guëdchini rai' Capernaum, Hia nacahi iurní, nu Jesús la'di guëabridi'i.

¹⁸ Iurní guzublú tubi mbë dushë. Ra olë shtë nisë ru'bë nalé rzuldí.

¹⁹ Iurë lë'ë rai' ziazú rai' cumë ziquë ga'i u shu'pë kilómetro lu nisë, iurní guná rai' lu Jesús; ziabi'guë më rua' barcu. Rzéhi' lu nisë. Iurní bédzëbë ra nguü nananú la'ni barcu

²⁰ perë Jesús guni'i:

—Na ndë'ë; adë rdzëbëdi'i të.

²¹ Iurní bëquitë ldu'u rai'; rac shtu'u gunë rai' recibir lë'ë më la'ni barcu. Mizmë iurní bédchini rai' catë zia'a rai'.

Quëguili ra mënë lë'ë Jesús

²² Stubí dzë ra mënë nabëa'në stubi ladë rua' nisë ru'bë, bédë'ë rall cuendë de quë shini gusë'dë më zia'a rai' la'ni lúniquë barcu naná zuga'a nga'li perë Jesús adë guanáldëdi'i lë'ë rai'.

²³ Perë mientras bédchini sëbëldá barcu naze'dë de guëdchi Tiberias, tubi lugar nanaqué catë gudáu ra mënë guetështildi, catë bédë'ë Jesús graci lu Dios por guetështildi.

²⁴ Perë iurë guná ra mënë de quë adë nídi'i Jesús, nilë ra shini gusë'dë më nídi'i rai'; iurní guaté rall la'ni ra barcu. Zia'a rall parë Capernaum. Bédchini rall; caguili rall lë'ë Jesús.

Guetështildi nanabani

²⁵ Iurë bëdia'guëlu rall Jesús, guna'bë di'dzë rall lu më:

—Mësë, ¿guc bédchíníl ndë'ë?

²⁶ Jesús guni'i:

—Guldía rnia'a, caguili të na, lédëdi'i purquë guná të nu riasé të ra milagrë nabëna, sino caguili të

na sulë purquë gudáu të guetështildi hashtë bielë të.

²⁷ Adë rúnëdi'i të dchi'ni por cumidë naná rialú sino quë gulë bënë dchi'ni tubi dau lo quë nunquë adë rialúdi'i nu rne'ein vidë sin fin. Lë'ë dau ni rne'e nguü nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, purquë Dios bënë'ein parë na. Bëlua'a Dios con milagrë nahia el quë narquitë ldú'i.

²⁸ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Lla guëdë'në na'a cumplir lo quë narac shtu'u Dios?

²⁹ Jesús bëquebi:

—Lo quë narac shtu'u Dios gunë të, tsaldí ldu'u të el quë nabëshe'ldë më lu guë'dchiliu.

³⁰ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Pë milagrë guëluá'al të parë guená na'a nu tsaldí ldu'u na'a shti'dzël? ¿Pë sëni guënë'el parë lë'ë na'a?

³¹ Ra shtadë guëlu hia'a gudáu rai' guetështildi maná lu shlatë cumë ziquë rni'i Sagradas Escrituras: "Dios bédë'ë guetështildi de gube'e; gudáu rai'".

³² Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a, lédë Moisés bédë'ë guetështildi naze'dë de gube'e sino quë Shtada; cagdë'ë më guetështildi verdadërë naná ze'dë de gube'e

³³ purquë guetështildi narne'e Dios, na el quë naze'dë de gube'e. Nu rdë'ei' vidë sin fin parë ra nguü.

³⁴ Iurní guni'i rall:

—Dadë, bënë'e guetështildi ni'i grë dzë nu parë siembrë.

³⁵ Jesús guni'i:

—Na nahia guetështildi narne'e vidë sin fin. El quë naguidë lua, nunquë adë guëldiá'nëdi'ill jamás. Nu el quë natsaldí ldu'i shti'dza, nunquë adë guëbídchidi'ill.

³⁶ Ziquë gunia'a lu të, guná të lua perë nédí'i të tsaldí ldu'u të shti'dza.

³⁷ Grë lo quë narne'e Shtada parë na, ni ze'dë lua, nu el quë naze'dë lua adë guëgúdia'a tēchi fuërë

³⁸ purquë na zéldëdia'a de gube'e parë guna según voluntá shtëna sino

parë guna según voluntá shtë më el quë nabëshe'ldë na.

³⁹ Voluntá shtë Shtada, el quë nabëshe'ldë na, es quë ni tubi adë chu guënitidia'a lo quë nabëne'e më sino quë guëcua'ña ra mënë ni lútimë dzë.

⁴⁰ Voluntá shtë më el quë nabëshe'ldë na, es quë grëtë' el quë naguëná lu shini Dios nu tsaldí ldú'ull lë'ë më, gapë rall vidë sin fin. Na guëcua'ña lë'ë rall lútimë dzë.

⁴¹ Iurní ra më israelitë guzublú guni'i guidzë rall lë'ë Jesús purquë guni'i më: "Na nahia guetështildi naze'dë de gube'e".

⁴² Iurní guni'i rall:

—Nguiu rë' na shini José. Lë'ë hia'a nané hia'a shtádëll nu shní'all. ¿Pëzielú rni'll de quë zé'dëll de gube'e?

⁴³ Jesús guni'i iurní:

—¿Pëzielú ruadi'dzë të cuntrë na?

⁴⁴ Ni tubi adë chu guídëdi' lua lë'ësë, napë quë Shtada, el quë nabëshe'ldë na, guësëdchini më mënë lua, nu na guëcua'ña lë'ëll lútimë dzë.

⁴⁵ Ra librë shtë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë, rni'i zdë'ë: "Dios guëlua'a grë ra mieti". Zni grëtë' el quë naguëqué diaguë shti'dzë Shtada nu el quë nabëdë'ë cuendë shti'dzi', ni ridë lua.

⁴⁶ 'Ni tubi adë chu gunádi'i lu Shtada; sulë na gunahia lu më purquë na zelda de Dios.

⁴⁷ Guldía rnia'a, el quë natsaldí ldu'i shti'dza, nápëll vidë sin fin.

⁴⁸ Na nahia guetështildi narne'e vidë eternë.

⁴⁹ Ra shtadë guëlu hia'a gudáu rai' maná lu shlatë perë guti rai'.

⁵⁰ Lë'ë guetështildi verdadërë ze'dë de gube'e; si talë gudáu tubi nguui guetështildi ni, guëbánill tubi vidë nanadë rialúdi'i; gátidi'll.

⁵¹ Na nahia guetështildi verdadërë naze'dë de gube'e. Si talë gau nguui guetështildi ni, nápëll vidë sin fin. Lë'ë guetështildi nardë'a na prupi

shcuerpa. Guëdë'ahin parë gac salvar ra mënë narëta' lu guë'dchiliu.

⁵² Iurní lë'ë ra israelitë guzublú rall quëchupë di'dzë lu sa' rall, mizme lë'ë rall. Guni'i rall:

—¿Llallë gac guëne'e mënë ni mizme shcuérpi' guëdáuha'a?

⁵³ Jesús guni'i lu rai':

—Guldía rnia'a, si talë lë'ë të gáudi'i të cuerpë shtë nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nu si talë gúdi'i të rënë shtënë më ni, nápëdi'i të vidë sin fin.

⁵⁴ El quë nagáu cuerpë shtëna nu el quë nagú shrëna, nápëll vidë sin fin, nu na guëcua'ña lë'ëll lútimë dzë.

⁵⁵ Cuerpë shtëna na verdadërë cumidë nu rënë shtëna na bebidë verdadërë.

⁵⁶ El quë nagunë recibir na ziquë cumidë verdadërë nu ziquë bebidë verdadërë, guëbaninull na, nu quëbezënúa lë'ëll.

⁵⁷ Lë'ë Dadë Dios nanabani, bëshe'ldë më na, nu nabania por lë'i'. El quë nagunë recibir na, guëbánill por pudërë shtëna.

⁵⁸ Na ruadi'dza shcuendë guetështildi naná ze'dë lu gube'e. Guetështildi rë' nádi'i cumë ziquë maná naná gudáu ra shtadë guëlu hia'a; aunquë gudáu rai' maná, guti rai'. El quë nagáu guetështildi verdadërë, guëbánill parë siemprë.

⁵⁹ Jesús bëlua'a grëtë' ra cusë rë' la'ni iádu'u shtë Capernaum.

Dì'dzë nanapë pudërë parë siemprë

⁶⁰ Iurní zihani ra narianaldë lë'ë Jesús, iurë bini rall di'dzë rë', guni'i rai':

—Naganë di'dzë rë'. ¿Chu rac tsaldí ldu'u shti'dzë Jesús?

⁶¹ Iurní lë'ë Jesús bédë'ë cuendë de quë ra shini gusë'dë më guni'i rai' mizme di'dzë; guna'bë di'dzë më lu rai':

—¿Pë gulaguë llané ldu'u të por shti'dza?

⁶² ¿Pë gunë të si talë guëná të lu nguui nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, tsépi' catë cabézi' más antsë?

⁶³ Lë'ë Espíritu Santo rne'e vidë sin fin; lë'ë cuerpë shtë nguiu adë nápëdi'in pudërë. Ra di'dzë narnia'a lu të, na pudërë shtë Espíritu parë gapë të vidë sin fin.

⁶⁴ Perë todavía nanú sēbēldá de lë'ë të, adë rialdídí'i ldu'u të shti'dza.

Jesús guc bē'a dizdē principi chu el quē narialdídí'i ldu'i nu guc bē'a mē chu el quē nagnē intriegu lë'ë mē.

⁶⁵ Guni'i mē:

—Por ni gunia'a lu të, ni tubi adë chu guidë lua si talë Shtada adë guē'dēnúdí'i mē nguiu ni lua.

⁶⁶ Dizdē iurní cantidá mēnē nazianaldē lë'ë Jesús, bēsa'nē rall lë'ë mē; hiadē rzēnúdí'i rall lë'ë mē.

⁶⁷ Iurní lë'ë Jesús guna'bē dí'dzi' lu ra chi'bē chupē shini gusē'dē mē:

—¿Pē nu lë'ë të rac shtu'u të guēsa'nē të na?

⁶⁸ Perë Simón Pedro bēquebi:

—Dadē, ¿callē guiá na'a? Sulē lē'ël ruadídžēl di'dzē narne'e vidē sin fin.

⁶⁹ Lë'ë na'a gualdí ldu'u na'a de verdá nu rdē'ë na'a cuendē de quē nal Cristo, shini Dios nanabani.

⁷⁰ Jesús bēquebi:

—Gudilia chi'bē chupē të perē tubi de lë'ë të na mēdzabē.

⁷¹ Zni quēgni'i mē shcuendē Judas Iscariote, shini Simón purquē Judas bē'nē intriegu lë'ë mē parē gati mē. Bē'nē Judas ni aunquē nall tubi de chi'bē chupē shini gusē'dē mē.

7

Ra bēchi Jesús adē gualdídi'i ldu'u rall lë'ë mē

¹ Despuēsē de ndē'ë, Jesús zia'a regiuni shtë Galilea. Adē rac shtú'udi'i mē niazé mē Judea purquē ra contrari shtë mē rac shtu'u rall quini rall lë'ë mē.

² Perē hia ziagdchini laní narni'i rall Laní shtë Cusechē; na laní parē grē ra mēnē israelitē.

³ Ra bēchi Jesús guni'i rall lu mē:

—Adē rēá'nēdi'il ndē'ë; guziá'al parē Judea të parē grētē' naze'dē naldē lē'ël, ra naquēreldē ndē, guēná rall milagrē narúnēl.

⁴ Pues si talē tubi mēnē rac shtu'u gac bē'a mēnē chu nall, adē rúnēdi'ill milagrē naga'chi. Hia quē lē'ël rúnēl ra milagrē, bē'nē lo mizme delantē lu grē mēnē shtë guē'dchiliu.

⁵ Nilē ra bēchi Jesús adē gualdídi'i ldu'u rall lë'ë mē.

⁶ Iurní guni'i Jesús:

—Runē faltē guēga'a iurē parē guēnē mēnē chu nahia, perē parē lë'ë të grē iurē na igual.

⁷ Grē ra narialdídí'i ldu'i Dios, adē guēldēnúdí'i rall lë'ë të, perē na, sí, rna zá'quēdi'i rall lua purquē na runa grētē' lo quē narni'i Dios. Nu clarē rlua'a lo quē naquēhunē rall, nádí'in bien sino mal nahin.

⁸ Gulē gua laní. Na adē tsádia'a purquē la'di bēga'a iurē guēlua'a pudērē shtëna.

⁹ Despuēsē de guni'i mē zni, bēa'nē mē Galilea.

Jesús gua lu laní

¹⁰ Despuēsē de gua ra bēchi Jesús laní, nu zac Jesús gua mē laní. Lēdēdi'i shlatē shlatē gua mē sino casi naga'chi gua mē.

¹¹ Ra contrari shtë mē caguili rall lë'ë mē lu laní, nu guni'i rall:

—¿Gua cha'a nguiu ni?

¹² Ladi ra mēnē zihani quēadi'dzē ra mēnē shcuendē mē. Ze'dē narni'i: "Tubi nguiu za'quē na mē rē". Stubi rall rni'i: "Nádi'i mē za'quē sino rguguē mēnē ni ra mēnē".

¹³ Perē ni tubi rall adē bērú'udi'i rall favurē de lë'ë mē purquē rdzēbē rall ra contrari shtë mē.

¹⁴ Hia guēruldē laní ziazú; iurní Jesús guaté iádu'u ru'bē. Guzublú quēglua'a mē.

¹⁵ Ra mēnē israelitē nabini shti'dzē mē, nalē rdzēguēē ldu'u rall lo quē narni'i mē. Guni'i rall:

—¿Llallē rac nguiu rē' lētrē? ¿Ca guagsē'dēi'?

¹⁶ Jesús bēquebi:

—Enseñansē narluá'ahia, lēdē shtēnēdia'ain, sino ze'din de lë'ë mē nabēshe'ldē na.

¹⁷ Si talē cualquier mēnē na dispuestē gúnēll ziquē rac shtu'u Dios,

gunguë bé'all ldai' nacagluá'ahia, ze'din de Dios; gac bé'all lédëdi'in por mizme shcuenda.

¹⁸ El quë naruadi'dzë por mizme léhi', rac shtú'ull hunurë shtë ra mënë perë el quë naruadi'dzë parë gúnëll honrar el quë nabëshe'ldë më ni, ni sí, nall verdá. Nídi'i bishi la'ni ldú'ull.

¹⁹ '¿Pëllë adë nádi'i verdá de quë Moisés bëne'e lëy parë lë'e hia'a? perë sin quë adë guëtë'dëdi'i, ni tubi de lë'e të adë nédí'i të guëzu'bë diaguë të lëy ni. ¿Pëzielú rac shtu'u të quini të na?

²⁰ Ra mënë bëquebi:

—Nápël tubi mëdzabë la'ni ldú'ul. ¿Chull de lë'e na'a rac shtu'u quini lé'el?

²¹ Jesús guni'i:

—Por tubi cusë nabëna, grété' të rdzëguë' ldu'u të hashtë pë nápëdi'i guëni'i të

²² perë Moisés bëne'e tubi custumbrë religiuse narunë ra mënë con ra ngulë'në. Lédëdi'i guzublú Moisés custumbrë ni sino quë shtadë guëlu hia'a más antsë, bëne'e rall custumbrë ni; por ni riuguë du'pë partë delicadë shtë ngulë'në aunquë runë tucarë dzë narzi'i ldu'u mënë.

²³ Pues iurne' parë adë gunë fáltëdi'i lëy nabëquë'e Moisés, lë'e të quëhunë të cumplir custumbrë ni aunquë na dzë narzi'i ldu'u mënë. ¿Pëzielú rldënu të na purquë bënëaca tubi nguui dzë descansë?

²⁴ Adë rúnëdi'i të juzguë según cusë narná të sino gulë bë'në juzguë tubldí.

Guni'i Jesús zé'di' de Dios

²⁵ Iurní bëldá ra naquërelde Jerusalén, guzublú rall quëгна'bë di'dzë rall:

—¿Pëllë lëdë lé'ëdi'i naquëguili contrari shtënéll parë gátí'?

²⁶ Gulë guná, lé'ëll quëadíd'zëll de-lantë lu grë mënë nu adë pë rni'i contrari shtëhi'. ¿Ni mudë ra më gushë shtë iádu'u, rialdí ldu'u rall lë'e

nguui ni, de quë lé'i' náhi' Cristo, el quë nagudili Dios parë guëni'bë'ai'?

²⁷ Perë lë'e hia'a nané hia'a ca nezë zé'di', perë iurë Cristo guëdchíni', ni tubi adë guënë'edi'i cuendë ca nezë guídi'.

²⁸ Iurë lë'e Jesús bini zndë'e, quëglua'a më la'ni iádu'u ru'bë. Fuertë guni'i më:

—Lë'e të runguë bë'a të na nu nané të nezë ca zelda. Zéldëdia'a por partë shtëna sino bëshe'ldë më naná verdá, perë adë runguë bé'adi'i të lé'i'.

²⁹ Perë na, sí, runguë bé'ahia lë'e më purquë de lë'e më zelda, nu bëshe'ldë më na.

³⁰ Iurní guc shtu'u rall niua'a rall lë'e më prësi, perë ni tubi chu adë guná'zidi'i lë'e më purquë la'di guëga'a iurë gati më.

³¹ Perë cantidá mënë gualdí ldu'u rall shti'dzë më nu guni'i rall lu sa' rall:

—Iurë lë'e Cristo guëdchini lu guë'dchiliu, ¿ni mudë gúni' milagrë más naru'bë quë ra milagrë naquëhunë nguui rë'?

Ra fariseo bëshe'ldë soliar parë guëna'zi rall Jesús

³² Ra fariseo bini rall shti'dzë mënë, lo quë narni'i rall shcuendë Jesús. Iurní lë'e rall juntë con ra bëshuzi naná më ru'bë entrë lë'e rall, bëshe'ldë rall soliar shtë iádu'u parë gua'a rall lë'e më prësi.

³³ Iurní guni'i Jesús:

—Guëbezënúa lë'e të stu'pë tiempë más. Despuësë de ni, guëabríá; guëahia lu më nabëshe'ldë na.

³⁴ Lë'e të tsatili të na perë adë guëdzélëdi'i të na purquë adë gáquëdi'i tsa të catë quërela.

³⁵ Iurní lë'e ra contrari shtëné Jesús guzublú rna'bë di'dzë lu sa' rall:

—¿Callë tsa nguui rë'? nu adë gáquëdi'i chu tsatili lé'ëll. ¿Ni mudë guziá'all parë stubi guë'dchi zitu catë quërelde más më israelitë entrë ra

mënë griego? ¿Ni mudë tsagluá'all mënë nanádi'i israelitë?

³⁶ ¿Pë runë cuntienë naguní'ill: "Quili të na perë adë guëdzélëdi'i të na purquë adë gáquëdi'i të tsa të catë quërela"?

Nisë nardë'e vidë sin fin

³⁷ Hia bëga'a lúltimë dzë shtë laní, dzë namás delicadë. Dzë ni lë'e Jesús guasuldí nu guni'i më fuertë:

—Si talë tubi de lë'e të rbidchi të, gulë te'e lua, gu të naguënehia.

³⁸ Ziquë rni'i Sagradas Escrituras, zili nisë guëldani nu guëru'u la'ni ldu'u ra narialdí ldu'u shti'dza.

³⁹ Quëgni'i Jesús shcuendë Espíritu Santo el quë natsaldí ldu'u lë'e më, gunë rall recibir; perë todavía bédchínidi'i Espíritu Santo purquë todavía runë faltë gac resucitar më ladi ra tégulë nu la'di guzëádi'i më gube'e.

Gu' tubi divisioni entrë lë'e ra mënë

⁴⁰ Bëldá ra mënë narëta' iurë bini rall naguní'i Jesús, guni'i rall:

—Verdá nguiu rë' na el quë naruadi'dzë shti'dzë Dios, el quë nanapë quë guëdchini.

⁴¹ Stubi rall guni'i:

—Ndë'e na Cristo, el quë nagudili Dios parë guëribé'ai'.

Perë stubi bëldá rall guni'i:

—¿Callë gac më Galilea Cristo?

⁴² Sagradas Escrituras rni'i de quë Cristo na llëbni David nu napë quë guëdchíni de Belén, guë'dchi shtë David.

⁴³ Zni ra mënë gac dividir por shcuendë Jesús.

⁴⁴ Bëldá rall gac shtu'u niua'a rall lë'e më prësi perë bédzélëdi'i rall pë nihunënú rall lë'e më.

Ni tubi chu adë ruadí'dzëdi'i ziquë Jesús

⁴⁵ Lë'e soliar shtë iádu'u bëabré rall stubi catë rëta' ra fariseo con ra jëfë shtë bëshuzi. Iurní guna'bë di'dzë rall lu soliar:

—¿Pëzielú be'dënúdi'i të nguiu ni?

⁴⁶ Ra soliar bëquebi:

—Nídi'i chu stubi naruadi'dzë ziquë nguiu rë'.

⁴⁷ Iurní ra fariseo guni'i rall:

—¿Acasë nu lë'e të guguë të?

⁴⁸ ¿Ni mudë gualdí ldu'u cualquier de tubi gobiernë shtë ra fariseo u stubi më ru'bë gualdí ldu'ull shti'dzë Jesús?

⁴⁹ Perë los de más mënë adë guëndi'i rall lëy; nacondenarë rall.

⁵⁰ Nicodemo, el quë naguagná lë'e Jesús gue'lë, nu nall tubi fariseo, guní'ill lu sa'll:

⁵¹ —Según rni'i lëy shtë hia'a, gáquëdi'i condenar tubi nguiu sin adë chu guínidi'i primëre parë gac bë'a hia'a pë lo quë nabë'në mënë ni.

⁵² Iurní guni'i rall guëc Nicodemo: —¿Pë nul nal më Galilea? Bësë'dë shti'dzë Dios, nu guëdë'el cuendë de quë ni tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios, guëdchínidi'i de Galilea.

Lë'e na'a nabë'në duldë adulteri

[
⁵³ Iurní cadë tubi rall ziagzé rall lidchi rall.

8

¹ Perë Jesús zia'a parë lu dani nalë los Olivos.

² Stubi dzë iurë brëgue'lë, bëabré më iádu'u ru'bë. Grëtë' ra mënë guabi'guë lu më. Iurní guzubë më nu guzublú caglua'a më ra diza'quë.

³ Iurní ra mësë shtë lëy con ra fariseo, be'dënú rall tubi na'a nabëdzëlënú nguiu nanádi'i tsé'lëll. Bëzú rall lë'e na'a guëlaú lu ra mënë narëta' nga'li.

⁴ Iurní guni'i rall lu Jesús:

—Na'a rë' bédzëlë shtu; bédzëlënull tubi nguiu.

⁵ Lëy shtë Moisés rni'i; quëgnibé'ahin de quë gati na'a rë' con guë'e, grë clasë na'a narunë zni. ¿Lé'el pë rni'il?

⁶ Lë'e rall guni'i rall zni parë guëtë'dë rall prëbë lë'e më nu parë gac guëdchi'bë rall galquiá cuntrë lë'e më. Iurní Jesús bëá'chi'; guzublú guëquë'e më lu guiu'u con shcuënë më;

⁷ perë lë'e rall ziagla'guë quëgna'bë di'dzë rall. Iurní guasuldí më; guni'i më:

—Cualquier de tubi lë'ë të nanápëdi'i duldë, gac primëre guëlda'a guë'ë lë'ë na'a rë'.

⁸ Iurní bëabrí më bëa'chi më stubi parë guëquë'ë më lu guiu'u con shcuënë më.

⁹ Perë lë'ë rall iurë bini naguni'i Jesús, bini la'ni ldu'u rall; el mizmə shgabë rall rdë'ë cuendë napë rall duldë. Iurní guzublú rru'u tubigá rall. Guzublú dizdë de más nagushë ra hashtë grë rall bëru'u rall de nga'li. Iurë grëtë' rall gualú bëru'u, Jesús bëá'ni' niétiquë con lë'ë na'a nazuga'a lu më.

¹⁰ Iurní Jesús guasuldí nu guná më ni tubi chu nádí'i. Sulë lë'ë na'a zugá'all nga'li. Iurní guni'i më:

—Nanë, ¿gua ra nardchi'bë galquiá guëquë'l? ¿Pëllë ni tubi de lë'ë rall bë'nëdi'i condenar lë'ë'l?

¹¹ Lë'ë na'a bëquebi:

—Aquëdi'i, ni túbidi'i, Dadë.

Iurní Jesús guni'i:

—Ni na rúnëdia'a condenar lë'ë'l. Iurnë' bëagzé perë hia adë tsagla'guë gúnëdi'il duldë.]

Jesús na ziquë llni parë ra mënë

¹² Jesús guni'i stubi lu ra mënë:

—Nahia llni shtë ra mënë naré lu guë'dchiliu. El quë nague'dë naldë na, gapë rall llni narne'e vidë sin fin. Jamás adë sédi'i rall nacahi.

¹³ Iurní lë'ë ra fariseo guni'i rall:

—Mizmə lë'ë'l quëgní'il favurë de lë'ë'l. Testimonio narní'il adë lasáquëdi'in.

¹⁴ Jesús bëquebi:

—Testimonio shtëna, sí, lasaquin aunque mizmə na quëgnia'a favurë de na purquë nanëa ca nezë zelda nu ca nezë guzëahia; perë lë'ë të adë guënëdi'i të ca nezë zelda nu ca nezë guzëahia.

¹⁵ Lë'ë të runë të juzguë según rëglë shtë guë'dchiliu; según rna të runë të juzguë, perë na adë rúnëdia'a juzguë ni túbidi'i.

¹⁶ Si talë na runa juzguë, lo quë narnia'a, tubldí nahin; lasaquin purquë adë rúnëdia'a juzguë tubsia

perë Dios Padre quëbezënúhi' na; bëshe'ldë më na lu guë'dchiliu.

¹⁷ La'ni lëy shtë hia'a naescritë de quë por chupë testigu narni'i lo mizmə di'dzë, napë quë tsaldí ldu'u ra mënë.

¹⁸ Pues bien, na nahia tubi testigu favurë de na, nu lë'ë Shtada Dios, më nabëshe'ldë na, náhi' stubi testigu favurë de na.

¹⁹ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Guátí'i shtádë'l?

Jesús repi:

—Lë'ë të adë runguë bë'adi'i të na, nilë runguë bë'adi'i të Shtada. Si talë niunguë bë'a të na nu zac Shtada niunguë bë'a të.

²⁰ Jesús guni'i ra di'dzë rë' mientras quëglua'a më la'ni iádu'u ru'bë, tubi lugar catë naga'a cajë shtë ofrendë; perë ni tubi de lë'ë contrari shtë më, adë cuëdi'i valurë parë niua'a rall lë'ë më prësi. Gá'adi'i guëga'a iurë shtë më, gati më.

Catë tsahia adë gáquëdi'i guidë të

²¹ Jesús bëabrí guni'i:

—Na guzëahia perë lë'ë të tsatili të na. Gatinú të duldë shtë të. Catë tsahia lë'ë të adë gáquëdi'i guidë të.

²² Iurní ra contrari shtë më guni'i:

—¿Ni mudë el mizmə lë'ë'l quínill lë'ë'l? por ni rní'ill: “Adë chu gáquëdi'i guidë të catë tsahia”.

²³ Iurní Jesús guni'i:

—Lë'ë të na të mënë shtë guë'dchiliu rë' perë na, nahia de gube'e. Lë'ë të na të mënë shtë guë'dchiliu perë na adë nádia'a mënë shtë guë'dchiliu.

²⁴ Por ni quëgnia'a lu të, gatinú të duldë shtë të purquë si talë adë nédi'i të tsaldí ldu'u të nahia el quë narnia'a, gatinú të duldë shtë të.

²⁵ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Chull nal?

Jesús guni'i:

—Hia gunia'a lu të dizdë principi chu nahia

²⁶ nu nápëru'u más guënia'a lu të nu napë quë guna juzguë lë'ë të, perë el quë nabëshe'ldë na, ni ruadí'dzi'

verdá. Lo quë naquëgnia'a lu mënë, ni lo quë nabinia de lë'ë më.

²⁷ Perë lë'ë rall adë guasédi'i rall pë guni'i Jesús, de quë quëgni'i më shcuendë Dadë Dios.

²⁸ Guni'i më iurní:

—Iurë lë'ë të guëldisë të na guia'a parë guëquë'ë të na lu cruz, iurní gunguë bë'a të nahia el quë narnia'a nahia. Nahia nguïu nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu. Tsasé të adë rúnedia'a según prupi voluntá shtëna sino rnia'a sulë lo quë nabëlua'a Shtada.

²⁹ El quë nabëshe'ldë na, ni quëbezënúhi' na. Shtada adë bësá'nédi'i më na purquë siemprë runa lo quë narquitë ldu'i'.

³⁰ Iurë Jesús guni'i ndë'ë, zihani mënë gualdí ldu'u rall na më el quë nabëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu.

Shti'dzë më napë pudërë parë gac salvar mënë

³¹ Iurní Jesús guni'i lu ra më israelitë nagualdí ldu'i shti'dzë më:

—Si tsagla'guë tsanaldë të shti'dza nu talë guëqué diaguë të shti'dza, iurní de verdá na të shmëna.

³² Gunguë bë'a të verdá nu lë'ë verdá gunin të gapë të libertá.

³³ Lë'ë rall bëquebi:

—Lë'ë na'a na na'a llëbni Abraham. Lë'ë na'a nunquë adë chu nádi'i bajo ordë shtë mënë. ¿Pëzielú rni'il lu na'a guëdapë na'a libertá?

³⁴ Guni'i më:

—Guldía rnia'a, grëtë' el quë narunë duldë, ni nall bajo ordë shtë duldë; rnibë'a duldë lë'ëll.

³⁵ Tubi naná bajo ordë shtë mënë, nápëdi'ill derechë gáquëll partë shtë famili perë tubi shini rai', sí, ni napë derechë gáquëll partë shtë famili.

³⁶ Zni si talë shini Dios gúni' librar lë'ë të, guëa'në të de verdá sin duldë.

³⁷ Nanëa de quë na të llëbni Abraham, perë el mizme tiempë rac shtu'u të quini të na purquë adë rialdídi'i ldu'u të lo quë narnia'a lu të.

³⁸ Na ruadi'dza lo quë nagunahia catë cabezë Shtada, perë lë'ë të runë

të ziquë na shtadë të; cusë nabini të de shtadë të, ni quëhunë të.

³⁹ Ra mënë guni'i lu Jesús:

—Shtadë guëlu na'a guc Abraham.

Perë Jesús guni'i:

—Si talë lë'ë të na të de verdá shini Abraham, ziquë bë'ni', zni zac nihunë të.

⁴⁰ Rac shtu'u të quini të na, el quë naguni'i lu të purë verdá, di'dzë nabinia lu Shtada. Abraham nunquë bë'nédi'i' zni'i.

⁴¹ Quëhunë të lo quë narac shtu'u shtadë të.

Guni'i rall:

—Adë chu nádi'i ziquë me'dë ll-dubi. Napë na'a tubsë Shtadë na'a; náhi' Dios.

⁴² Iurní guni'i Jesús:

—Si talë de verdá Dios na Shtadë të, lë'ë të niac shtu'u të na purquë na adë zëldëdia'a shcuendë iubia; zelda de Dios nu zugá'ahia ndë'ë. Adë zëldëdia'a shcuendë iubia sino quë Dios bëshe'ldë më na.

⁴³ ¿Pëzielú adë nédi'i të tsasé të lo quë narnia'a lu të? purquë adë rac shtú'udi'i të guini të shti'dza.

⁴⁴ Lë'ë shtadë të na mizme mëdzabë nu lë'ë të na të de lë'ëll. Ziquë rúnëll, runë të purquë lë'ë mëdzabë na tubi narguini mënë dizdë gurështë gué'dchiliu. Nunquë adë nídi'i verdá la'ni ldu'ull nu nunquë adë biadí'dzëdi'ill verdá. Iurë ruadí'dzëll, bishi quëhúnëll purquë nídi'i stubi cusë la'ni ldu'ull. Nu lë'ëll na dadë shtë ra naruadi'dzë bishi.

⁴⁵ Perë cumë na ruadi'dza verdá, lë'ë të adë nédi'i të tsaldí ldu'u të shti'dza.

⁴⁶ ¿Chu de lë'ë të rac guëlua'a të napa masiá tubi duldë mitu'në? Si talë rnia'a verdá lu të, ¿pëzielú nédi'i të tsaldí ldu'u të na?

⁴⁷ El quë na shmënë Dios, ni rzu'bë diaguëll shti'dzë Dios; perë ziquë lë'ë të adë nádi'i të shmënë Dios, por ni nédi'i të guëqué diaguë të shti'dzë më.

Nanú Jesús antsë gurështë gué'dchiliu

⁴⁸ Iurní ra contrari shtë Jesús guni'i:

—Napë na'a segurë iurë rni'i na'a de quë nal tubi samaritano nu nápël tubi mëdzabë la'ni ldú'ul.

⁴⁹ Jesús repi:

—Nídi'i mëdzabë la'ni ldua'a. Quëhuna honrar Dadë Dios, perë lë'ë të runë të desprëci na.

⁵⁰ Adë rac shtë'udia'a gunë të honrar na; nanú tubi naná gunë honrar na, nu lë'ë më gunë më juzguë.

⁵¹ Guldía, el quë nagunë cumplir lo quë narnia'a, jamás adë gátidi'i nguui ni.

⁵² Iurní ra contrari shtë më bëquebi rall:

—Iurne' sí, napë na'a segurë nápël tubi mëdzabë la'ni ldú'ul. Abraham nu grëtë' ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë, guti rai', nu rní'il: "El quë nagunë cumplir lo quë narnia'a, jamás adë gátidi'ill".

⁵³ ¿Ni mudë nal más më ru'bë quë shtadë guélú hia'a Abraham? Lë'i' gúti' nu grë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë, guti rai'. ¿Chull rni'i ldú'ul nal?

⁵⁴ Jesús repi iurní:

—Si talë mizme na quëhuna honrar na, adë lasáquëdi'i lo quë naquëhuna, perë Shtada quëhúni' parë gunë mënë honrar na. Na më el mizme de quë rni'i të náhi' Dios shtë të.

⁵⁵ Perë lë'ë të adë runguë bé'adi'i të lë'ë më perë na, sí, runguë bé'ahia lë'ë më. Si talë niania'a lu të de quë adë runguë bé'adia'a lë'ë më, iurní nabisha igual ziquë lë'ë të. Perë na guldía rnia'a, runguë bé'ahia lë'ë më nu quëhuna cumplir lo quë narni'i më lua.

⁵⁶ Abraham, shtadë guélú hia'a, bëquitë ldú'i' nu gúpi' fe de quë guëdchini el quë naguëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu. Nu de verdá gunáhi' de quë bédchinia nu gu' lëgrë la'ni ldú'i'.

⁵⁷ Iurní guni'i rall lu Jesús:

—Todavía ni nápëdi'il cincuenta izë nu rní'il gunal lu Abraham.

⁵⁸ Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a, antsë de Abraham hia nabanía.

⁵⁹ Iurní guna'zi rall guë'ë të parë guëlda'a rall lë'ë Jesús perë lë'ë më bëca'chilú më. Bëru'u më la'ni iádu'u.

9

Jesús bënëac tubi nguui nagulë ciegu

¹ Iurní ziadëdë Jesús stubi lugar; guná më lu tubi nguui naná gulë ciegu.

² Ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë:

—Dadë, ¿pëzielú gulë nguui rë' ciegu; pë por duldë shtë shtádëll u por mizme duldë shténëll gúlëll ciegu?

³ Jesús repi:

—Gúquëdi'in por duldë shténëll ni por duldë shtë shtádëll, sino quë gúlëll ciegu parë guená mënë pudërë shtë Dios la'ni vidë shténëll.

⁴ Iurne' na tiempë parë guëdë'na'a dchi'ni shtë më, el quë nabëshe'ldë na, purquë lë'ë tiempë ze'dë, hia iurní adë chu gúnëdi'i dchi'ni.

⁵ Mientras zugá'ahia lu gué'dchiliu, nahia llni shtë ra narëta' lu gué'dchiliu.

⁶ Despuësë de guni'i Jesús ndë'ë, bëchi'bë shënë më lu guui'u. Bëntsa'u më du'pë benë con bëllënë. Iurní bëte'bi më benë lu slu ciegu.

⁷ Iurní guni'i më:

—Guatibi lul rua' tanquë shtë Siloé. (Di'dzë ni runë cuntienë, el quë naguzia'a.)

Lë'ë ciegu guatibi slúhi'. Iurní bëabrill; hia be'rquë rnall.

⁸ Iurní lë'ë ra vëcini nu los de más ra nanané lë'ë ciegu, guni'i rall:

—¿Pë lëdë lë'ëdi'i narzubë glli glli; rná'bëll gu'në?

⁹ Bëldá rall guni'i:

—Lë'ëll ndë'ë.

Stubi rall guni'i:

—Lë'ëdi'ill ndë'ë perë ziquë rlua'a ciegu rluá'all.

Mizme lë'ë nguui guni'i:

—Na nahia nguui ni.

¹⁰ Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Lallë bëac slul?

¹¹ Lë'ë ciegu bëquebi:

—Lë'ë nguiu naná lë Jesús bëntsa'u benë. Bëté'bi' slua nu guní'i' lua: “Gua rua' tanquë shtë Siloé të guatibi slul”. Guahia iurní. Iurë na gudibia slua, hia be'rquë rnahia.

¹² Guna'bë di'dzë rall:

—¿Guát'i' nguiu ni?

Lë'ë ciegu guni'i:

—Guënëdia'a.

Ra fariseo guna'bë di'dzëru'u rall lu ciegu

¹³ Iurní bia'a mënë lë'ë naguc ciegu lu ra fariseo.

¹⁴ Jesús bëntsa'uhi' du'pë benë nu bënëáqui' lë'ë nguiu ni dzë narzi'i ldu'u mënë.

¹⁵ Ra fariseo bëabrí guna'bë di'dzë rall lu nguiu ni, llallë guc be'rquë rnall. Lë'ëll guní'ill:

—Benë bëté'bi' slua. Iurní guatibia slua; hia iurní gunahia.

¹⁶ Iurní bëldá ra fariseo guni'i:

—Perë nguiu naná bë'në ndë'ë, lëdë de Diósëdi'i zë'dëll purquë rúnëdi'ill rëspëti dzë narzi'i ldu'u mënë.

Perë sëbëldá rall guni'i:

—¿Ni mudë nall pecadurë? purquë tubi pecadurë nápëdi'i pudërë gúni' milagrë ziquë narunë më rë'.

Guc dividir ra mënë.

¹⁷ Iurní bëabrí guna'bë di'dzë ra fariseo lu naná antsë na ciegu:

—Lë'ëll, ¿pë rní'il parë lë'ë nguiu nabëne'e slul?

Lë'ëll guní'ill:

—Na rnia'a de quë na më tubi naruadi'dzë shti'dzë Dios.

¹⁸ Perë lë'ë rall adë gualdidi'i ldu'u rall de quë guc ciegu nguiu ni nu iurne' rnall, hashtë guna'bë rall ra shtadë nguiu ni.

¹⁹ Iurní guna'bë di'dzë rall lu shtadë nguiu:

—¿Pë lë'ë shini të ndë'ë? naná rni'i të gulë ciegu. ¿Lallë guc ni rnall?

²⁰ Ra shtádi' bëquebi:

—Nané na'a de quë nguiu ni na shini na'a nu gúlëll ciegu

²¹ perë adë chu guënëdi'i lla guc ni de quë ne' rnall. Tampuquë guënëdi'i na'a chu bënëac slull. Gulë guna'bë di'dzë lull. Hia më gúshëll; mizmë lë'ëll guëni'ill chu bënëac slull.

²² Zni guni'i ra shtadë nguiu purquë rdzëbë rai' ra më shtë iádu'u. Ra mënë shtë iádu'u na rall de acuerdë guëgú rall grë ra mënë narni'i de quë Jesús na Cristo, el quë nagudili Dios parë guëni'bë'ai'.

²³ Por ni guni'i shtadë ciegu: “Gulë guna'bë di'dzë lull; hia më gúshëll”.

²⁴ Iurní ra mënë shtë iádu'u, bëabrí guna'bë rall lu ciegu; repi rall:

—Guni'i lu na'a purë verdá. Guni'i de quë Dios bënëac lë'ëll nu bënë'ë graci lu më, perë lë'ë na'a nané na'a de quë Jesús na pecadurë.

²⁵ Iurní repi ciegu:

—Adë guënëdia'a si nall pecadurë u aquëdi'i; lúniquë lo quë nananéa de quë na nahia ciegu nu iurne' rnahia bien.

²⁶ Bëabrí guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëllë bé'nëti'i? ¿Pëllë bé'nëll parë bënë'ell slul?

²⁷ Lë'ë ciegu bëquebi:

—Hia gunia'a lu të nu iurne' adë nëdi'i të guëdë'ë të cuendë. ¿Pëzielú bëabrí guni'i të zni'i? ¿Ni mudë rac shtu'u të gac të shmënë nguiu ni?

²⁸ Iurní gurushtiá rall. Guni'i guidzë rall lë'ë ciegu:

—Lë'ëll nal shmënë nguiu ni, perë lë'ë na'a rianaldë na'a lëy shtë Moisés.

²⁹ Lë'ë na'a nané na'a de quë Dios guni'i lu Moisés perë ní'i, ni siquierë adë chu guënëdi'i ca nezë bërú'ull.

³⁰ Iurní lë'ë nguiu bëquebi:

—¿Lla na shgabë të? Rni'i të guënëdi'i të ca nezë bërú'ull perë gulë guná, bënëáqui' slua.

³¹ Bien nané hia'a de quë Dios rínidi'i shti'dzë ra mënë nanapë duldë; rini më shti'dzë el quë narunë adorar lë'ë më de verdá nu rini më el quë narunë según voluntá shtë më. Ni sí, rini më shtí'dzi'.

³² Pues dizdë gurështé gué'dchiliu, la'di chu bínidi'i de quë tubi mënë bédë'slu nagulë ciegu.

³³ Si talë Jesús adë zé'dëdi'i de Dios, adë gáquëdi'i pë gúni'.

³⁴ Iurní guni'i rall guëc ciegu:

—L'é'el gúlë ziquë pecadurë nu nápël duldë, nu rac shtú'ul guëluá'al lë'ë na'a.

Iurní gulú rall lë'ë ciegu la'ni iádu'u.

El quë narialdíd'i ldu'i, nápëdi'ill lni shtë Dios

³⁵ Jesús guc bë'a de quë lë'ë nguui ni gulú hia'ldë rall iádu'u, hia jamás guasúdi'iru'ui' iádu'u. Iurë lë'ë më bédia'guëlu lë'ë nguui ni, guni'i më lull:

—¿Gu rialdí ldu'ul shti'dzë shini Dios?

³⁶ Lë'ë nguui ni guni'i:

—Dadë, guni'i lua ¿chull më ni? të parë tsaldí ldua'a lë'i'.

³⁷ Iurní guni'i Jesús:

—Hia lë'el gunal lúhi'. Na nahia mënë ni naquëadi'dzënu.

³⁸ Iurní lë'ë nguui bëzullibi lu Jesús nu guni'ill:

—Rialdí ldua'a, Dadë.

³⁹ Lueguë guni'i Jesús:

—Na zelda lu gué'dchiliu të parë guna juzguë ra mënë. Zelda të parë ra ciegu guëná rall, nu parë grë ra narni'i rna rall, guëabré gac rall ciegu.

⁴⁰ Iurní bëldá ra fariseo naquëbezënu lë'ë më, guni'i rall:

—¿Ni mudë nu lë'ë na'a na na'a ciegu?

⁴¹ Jesús bëquebi:

—Si talë lë'ë të na të ciegu, ni tubi faltë nápëdi'i të lu Dios, perë cumë ziquë rni'i të de quë rna të, pues napë të duldë delantë lu Dios.

10

Comparaciuni shtë vëquërë nu lli'li

¹ 'Guldía rnia'a, el quë natsuté rua' gurrall shtë lli'li, na el quë naquëhapë ra ma; perë el quë naná riuté stubi tëchi, ni lë'ë nguba'në nartë'tsë ma.

² Perë el quë nariuté rua' gurrall, na vëquërë shtë ra lli'li.

³ Lë'ë naná portërë rshá'llëll rua' puertë parë riuté vëquërë shtë lli'li. Nu runguë bë'a ra lli'li cha' vëquërë ni. Rna'bë vëquërë cadë lë'ë ra ma con lë ma. Nu rgu vëquërë lë'ë ra ma la'ni gurrall.

⁴ Despuësë rgu vëquërë lë'ë ra ma shténëll, grëtë' ra lli'li rianaldë tëchi vëquërë. Hia lë'ë lli'li zianaldë tëchi më purquë rini ma cha' më

⁵ perë adë rianáldëdi'i ra lli'li tubi mënë naguënédi'i ma. Al contrari, rllu'në ma lu ra mënë ni purquë adë guënédi'i ma cha' mënë ni.

⁶ Jesús bëzú comparaciuni rë' perë lë'ë rall adë guasédi'i rall lo quë naquëadi'dzë më lu rall.

Jesús na vëquërë za'quë

⁷ Iurní lë'ë Jesús bëabré guni'i më:

—Guldía rnia'a lu të, nahia rua' puertë shtë ra lli'li.

⁸ Grë ra naná bidë antsë de na, na rall ziquë nguba'në naca'a ra lli'li parë mizme lë'ë rall, nu na rall ziquë narru'u lu ra mënë, perë ra lli'li adë bë'nëdi'i cuendë shti'dzë rall.

⁹ Na nahia puertë; el quë natsuté por na nasalvárëll, nu na rall ziquë lli'li nariuté rua' gurrall nu rru'u ma; adë runë faltë nagáu ma. Napë ra ma zihani dau.

¹⁰ 'Perë lë'ë nguba'në nadë más rídëll parë rbaa'nëll nu parë rguínill ra lli'li nu rzalull lë'ë ma; perë na zelda parë gapë të vidë sin fin nu parë gapë tëhin sin adë runë fáltëdi'in.

¹¹ Nahia vëquërë za'quë. Guënehia vidë shtëna por ra lli'li.

¹² El quë narunë dchi'ni nadë más por pagu, iurë lë'ëll rnall ze'dë tubi ma dushë, rsá'nëll ra lli'li; más bien rllú'nëll lu ma dushë. Iurní lë'ë ma dushë rna'zi lë'ë lli'li nu rtë'tsë ma lli'li. El quë nád'i vëquërë shtë lli'li, rsá'nëll ra lli'li purquë nád'i'll nashtënë ma.

¹³ Así es quë nguui rë' rllú'nëll purquë nadë más rúnëll dchi'ni por pagu; adë rúnëdi'ill importë ra lli'li.

14 'Na nahia vëquërë za'quë. Run-guë bé'ahia ra shi'lia nu ra shi'lia runguë bë'a rai' na.

15 Ziquë Shtada runguë bë'a na, na runguë bé'ahia lë'ë Shtada. Na rdchi'ba vidë shtëna por ra lli'li.

16 Napa stubi partidë lli'li nanádi'i ndë'ë; napë quë tsagna'ba lë'ë rall. Guëqué diaguë ma chahia; gac ma tubsë partidë nanapë tubsë vëquërë.

17 'Lë'ë Dadë Dios rac shtu'u na purquë rdé'ehia vidë shtëna; gatia por ra mënë nu despuësë guëabrí guëbania.

18 Ni tubi adë chu guëdchisúdi'i vidë shtëna sino na rdé'ehia vidë shtëna por voluntá shtëna, nu napa pudërë de quë despuësë guëdé'ahin, guëbania stubi. Zni na ordë nabëna recibir de Shtada.

19 Iurë ra contrari shtë më bini rall grë di'dzë rë', iurní bëabrí guc dividir rall.

20 Cantidá rall guni'i:

—¿Pëzielú runë të cuendë hiumbre rë'? cumë nápëll mëdzabë la'ni ldu'ull. Rac lúguëll.

21 Sëbëldá rall guni'i:

—Ni tubi chu nanapë mëdzabë la'ni ldu'u, gac gunë ziquë runë më rë'. ¿Ni mudë tubi nanapë mëdzabë guëdé'ëi' slu ciegu?

Adë bé'nédi'i ra mënë recibir lë'ë Jesús

22 Hia bëga'a tiempë naldë. Ciudadá Jerusalén bë'në tucarë laní narëagná ldu'u ra mënë dzë nagualú dchi'ni shtë iádu'u.

23 Jesús canzé rua' iádu'u ru'bë catë nanú portali shtë Salomón.

24 Ra contrari shtë më bëtia'a rdondë rall lë'ë më nu guni'i rall:

—¿Guc guëni'il lu na'a clarë de quë lé'ël nal Cristo? të tsaldí ldu'u na'a, Guni'i por derechë tubigasë të guënë na'a de verdá nal el quë nagudili Dios parë guënbé'al.

25 Guni'i Jesús:

—Hia gunia'a lu të perë adë nédi'i të tsaldí ldu'u të shti'dza. Grétë' cusë el quë nabëna, guc por pudërë shtë

Shtada; ra milagrë rlua'ain de quë nahia shini Dios

26 perë lë'ë të adë nédi'i të tsaldí ldu'u të shti'dza purquë nádí'i të shi'lia. Hia gunia'a lu të antsë.

27 Ra shi'lia rini shti'dza nu nanëa ra lli'li shtëna, nu lë'ë ra shi'lia ridë naldë na.

28 Na rdë'a lë'ë rall vidë sin fin; jamás adë tsagnítidi'i rall parë siemprë. Ni tubi adë chu cúdi'i shi'lia lu guiahia.

29 Shtada bëne'e lë'ë rall parë na. Lë'ë më na más më ru'bë quë grë nanabani. Napë më pudërë nu adë ni tubi chu cúdi'i shi'lia lu guia'a Shtada.

30 Lë'ë Shtada con na, na na'a tubsë.

31 Iurní ra contrari shtë Jesús bëabrí guna'zi rall guë'ë parë guëlda'a rall lë'ë Jesús.

32 Jesús guni'i lu rall:

—Cantidá cusë za'quë bëna delantë lu të por pudërë shtë Shtada, ¿por guadë puntë naguëne'e guë'ë të na?

33 Guni'i rall:

—Adë chu guënë'edi'i guë'ë lé'ël por tubi cusë za'quë nabë'nël sino quë guní'il mal cuntrë Dios. Nguiun al perë rní'il nal Dios.

34 Iurní guni'i Jesús:

—La'ni lëy shtë hia'a naescritë: "Guni'ihia lë'ë të na të dioses",

35 nu nané hia'a de quë Sagradas Escrituras na verdá, adë chu gúnëdi'i anular shti'dzë, më catë bërulë ra mënë dioses, grétë' ra nabë'në recibir shti'dzë më.

36 Talë Dios gulë na nu bë'në ldaj' më na nu bëshe'ldë më na lu guë'dchiliu, ¿pëzielú rni'i të de quë na gunia'a di'dzë cuntrë Dios iurë gunia'a lu të: "Nahia shini Dios"?

37 Si talë quëhúnëdia'a dchi'ni shtë Shtada, adë tsaldídi'i ldu'u të na.

38 Perë si talë runa milagrë con pudërë shtë Dios, aunquë adë rialdídí'i ldu'u të na, gulë tsaldí ldu'u të lo quë naquëhuna të gac bë'a të nu tsaldí ldu'u të purquë Shtada quëhúni' grétë' cusë ni por na; unidë na na'a.

³⁹ Bëabrí rall stubi parë gua'a rall lë'ë më prësi perë Jesús bëru'u gua'a rall.

⁴⁰ Iurní Jesús bëabrí stubi ladë cu' gua'a guëë'gu Jordán, mizmë lugar catë bëchu'bë nisë Juan ra mënë guëlútë'. Ndë bëa'në më.

⁴¹ Cantidá mënë guagná rall lë'ë më nu guni'i rall:

—De verdá Juan adë bé'nëdi'i' mlagrë ru'bë nanianá ra mënë perë grëtë' el quë naguni'i Juan shcuendë nguiu rë', verdá nahin.

⁴² Cantidá ra mënë gualdí ldu'u rall lë'ë Jesús lugar ni.

11

Guti Lázaro

¹ La'ni guë'dchi Betania guquërelde Lázaro con chupë zánëll, María nu Marta. Rac llú'u Lázaro.

² Mizmë María ni antsë gati Jesús, bëtë'bëi' sëiti nashi guëa' Jesús nu bëcuë'dchi' con guitsë guëqui' guëa' më. Zanë María rac llú'ull.

³ Marta nu María bëshe'ldë bëldá mënë naguaguëchi lu Jesús:

—Dadë, lë'ë el quë nalë rac shtú'ul, lë'ëll rac llú'ull.

⁴ Iurë bini më lo quë naguni'i rall, guni'i më:

—Galguidzë rë' adë tsalúdi'i con galguti, más bien parë guëná tē pudërë shtë Dios, nu por galguidzë rë' ra mënë guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtëna. Guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë shini Dios.

⁵ Nalë guc shtu'u Jesús Marta nu bëldëll nu Lázaro.

⁶ Iurë lë'ë ra mënë repi lu Jesús de quë Lázaro rac llú'i', bëa'në më chupë dzë catë nanú më.

⁷ Despuësë guni'i më lu ra shini gusë'dë më:

—Cha guiá hia'a stubi hashtë Judea.

⁸ Guni'i rai' lu më:

—Mësë, ¿ni mudë tsal Judea stubi? Guc ldu'u ra contrari shtënëll ni-aguini rall lë'ëll con guë'ë.

⁹ Jesús guni'i:

—¿Pëllë lëdë guldídi'i narni'i: “Chi'bë chupë iurë napë tubi dzë”? Si talë chu zia'a rdzë, adë rrëldëdi'll purquë rnall lu llni shtë ngubidzë,

¹⁰ perë si talë chu zia'a gue'lë, ni sí, rrelde ni purquë runë faltë llni.

¹¹ Despuësë de guni'i Jesús di'dzë rë', guni'i më:

—Lë'ë amigu shtë hia'a, Lázaro, gutëga'si perë na tsacua'ña lë'ëll.

¹² Iurní lë'ë ra shini gusë'dë më guni'i:

—Dadë, si talë naga'si Lázaro, guëáqui'.

¹³ Perë Jesús quëgni'i de quë Lázaro guti. Ra shini gusë'dë më runë shgabë rai' de quë quëadi'dzë më shcuendë mbëca'ldë.

¹⁴ Iurní clarë guni'i më:

—Lázaro hia guti

¹⁵ perë na rquitë ldua'a de quë núdia'a con lë'i' parë tsaldí ldu'u tē na. Cha guiá guëná hia'a lë'i'.

¹⁶ Iurní lë'ë Tomás, el quë narni'i rai' Cuachi, guni'i' lu los de más shini gusë'dë më:

—Cha guiá hia'a nu lë'ë hia'a tē parë gatinú hia'a lë'ë më ndë.

Jesús bëcua'ñi tēgulë

¹⁷ Iurë bēdchini Jesús guëlladchi Betania, bini' lë'ë Lázaro hia guc tapë dzë bëgá'chi'.

¹⁸ Betania naquë guëlladchi rua' Jerusalén cumë ziquë chupë kilómetro guërudë.

¹⁹ Cantidá më israelitë guaguë'në visitar lë'ë Marta nu María parë gac consolar rai' por tēgulë, zanë rai'.

²⁰ Iurë Marta guc bë'a de quë Jesús ziagdchini, bëru'ui'; guagtsa'guëluhi' lë'ë Jesús perë María bëa'në hui'u.

²¹ Marta guni'i lu Jesús:

—Dadë, si talë niaquërdëll ndë'ë, adë niátidi'i zana.

²² Perë nanëa de quë Dios guëne'e grëtë' lo quë naná rná'bëll lu më.

²³ Jesús guni'i lu Marta:

—Lë'ë zánëll guëabrí guëbáni'.

²⁴ Marta guni'i:

—Nanëa de quë guëabré guëbáni' iurë guëbani ra tégulë stubi, lúltimë dzë.

²⁵ Jesús guni'i:

—Rcua'ña ra tégulë, nu rdë'a vidë sin fin. El quë narialdí ldu'i na, aunquë nilë gútil, guëabré guëbánill.

²⁶ Nu grétë' el quë nanabani iurne' nu tsaldí ldu'ull na, jamás adë gátidi'll. ¿Gu rialdí ldu'ul ndë'ë, Marta?

²⁷ Marta guni'i iurní:

—Aha' Dadë, rialdí ldua'a de quë nal Cristo, shini Dios, el quë nanapë quë guëdchini lu guë'dchiliu.

Jesús bi'ni rua' ba'a

²⁸ Despuësë de guni'i Marta di'dzë rë', guagná'bëi' bédli' María. Iurní guni'i Marta guitsë guitsë:

—Hia lë'ë mësë nanú ndë'ë. Lë'i' quëgná'bëi' lë'ël.

²⁹ Lueguë guasuldí María nu guagnáhi' lë'ë Jesús.

³⁰ Jesús la'di tsutédi'i mē guë'dchi. Lë'ë mē quërelde mē lugar catë bédia'guélú mē Marta.

³¹ Iurë ra mē guë'dchi ni, ra nabëdchini parë gac consolar rai', guná rall guzia'a María, guasuldí rall nasesë. Guagnaldë rall lë'ë María; guni'i lu sa' rall:

—Guzia'a María rua' ba'a parë gú'ni' nga'li.

³² Iurë lë'ë María bédchini catë zuga'a Jesús, bëzullibi María guëa' Dadë nu guni'i:

—Dadë, si talë nanul ndë'ë, adë niátidi'i zana.

³³ Iurë lë'ë Jesús guná ru'në María, nu guná mē lu ra mēnë narunë compa'ni lë'ë zanë tégulë, nu guná mē ru'në rai', nalë bédchini tristë la'ni ldu'u mē, demasiadë gubini ldu'u mē.

³⁴ Guna'bë di'dzë mē lu ra mēnë:

—¿Ca bëga'chi tégulë?

Guni'i rall:

—Dadë, gude'e guënal.

³⁵ Iurní Jesús bí'ni'.

³⁶ Ra mēnë guni'i iurní:

—Gulë guná, blac rac shtu'u mē lë'ë tégulë.

³⁷ Perë bēldá ra mēnë guni'i:

—Ndë'ë lë'ë el quë nabëdë'ë slu ciegu, ¿pëllë nápi' pudërë parë niátidi'i Lázaro?

Jesús bëcua'ñi Lázaro ladi ra tégulë

³⁸ Jesús nalë gubini ldu'i' stubi. Iurní guabi'guë mē rua' ba'a. Nahin ziquë tubi nichë la'ni dani. Da'u ruahin tubi guë'ë ru'bë.

³⁹ Jesús guni'i:

—Gulë bédchisú guë'ë rë'.

Marta, zanë tégulë, guni'i:

—Dadë, perë rldia'a nahiu'dzë tégulë purquë hia guc tapë dzë gúti'.

⁴⁰ Perë Jesús guni'i:

—¿Pë adë guni'idia'a lul de quë si talë tsaldí ldu'ul na, guënal pudërë shtë Dios?

⁴¹ Iurní bédchisú rall guë'ë nananú rua' ba'a. Jesús gubi'a lu gube'e nu guni'i mē:

—Dadë, dushquíllil purquë rínil grétë' lo quë narna'ba lul.

⁴² Nanëa de quë lë'ël rquë diáguël shti'dza siemprë perë rnia'a lul por bien shtë ra mēnë narëta' ndë'ë tē parë tsaldí ldu'u rall de quë lë'ël bëshé'ldël na.

⁴³ Despuësë de guni'i mē ndë'ë, iurní fuertë guni'i mē:

—Lázaro, bëru'u nga'li.

⁴⁴ Lë'ë tégulë bëru'u. Ra guia'a Lázaro nu guëáhi' li'bi con lari vendas. Nu lu Lázaro da'u tubi lari. Jesús guni'i:

—Bëshá'quë lari rë' tē parë gac guzëáhi'.

Rac shtu'u mēnë gati Jesús

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

⁴⁵ Con milagrë ni másru'u gualdí ldu'u ra mēnë israelitë shti'dzë Jesús, ra mēnë nabë'në compa'ni lë'ë María. Guná rall lo quë nabë'në mē nu gualdí ldu'u rall lë'ë mē.

⁴⁶ Perë bēldá mēnë gua rall lu fariseo nu guaguëchi rall grë lo quë nabë'në Jesús.

⁴⁷ Iurní ra fariseo nu ra jëfë shtë ra bëshuzi bēdëá rall con ra Junta Suprema naná runë juzguë. Guni'i rall lu sa' rall:

—¿Pë guëdë'na'a? Jesús quëhunë cusë ru'bë nu milagrë.

⁴⁸ Si talë guëdë'ë hia'a sí lë'ëll, grëtë' mënë tsaldí ldu'u rall lë'ë Jesús, nu ra gobiernë shtë ra mënë rumanë guëdchini rall të parë guëzalú rall iádu'u shtë hia'a. Guëdubi naciuni shtë hia'a guëdë'ë rall fin.

⁴⁹ Perë tubi de lë'ë rall, Caifás, nall mërë jëfë shtë ra bëshuzi izë ni; guní'i':

—Lë'ë të adë guënëdi'i të

⁵⁰ nu adë rdë'di'i të cuendë de quë más mejurë parë lë'ë hia'a, gati tubsë nguiu, lédëdi'i grë guë'dchi guëniiti nu guëdubi naciuni tsalú.

⁵¹ Caifás guní'idi'i zndë'ë por shcuëndëll; más bien cumë nall jëfë shtë ra bëshuzi izë ni, guní'i' di'dzë rë' purquë el Espíritu Santo bënë compa'ni lë'ëll guëni'ill cusë naguër gac. Guní'ill gati Jesús shlugar naciuni Israel.

⁵² Lëdë guní'idi'ill lë'ësë shcuendë naciuni Israel sino quë gati Jesús parë guëtëá më grëtë' shini Dios naná bërë'tsë stubi naciuni.

⁵³ Zni dizdë dzë ni, ra contrari shtë Jesús bënë rall de acuerdë parë quini rall lë'ë më.

⁵⁴ Por ni hia Jesús adë nēdi'i' ziazé mē shlatë shlatë Jerusalén catë ra contrari shtë mē nanú, sino bēru'u mē regiuni shtë Judea. Guzia'a mē tubi lugar naqué guëlladchi catë na tubi shlatë, tubi lugar nalë Efraín. Nga'li bēa'nē mē con ra shini gusë'dë mē.

⁵⁵ Hia runë faltë stu'psë parë laní Pascu shtë ra mënë israelitë. Cantidá mënë guë'dchi gua rall Jerusalén parë gac laní. Bënë tucarë gunë rall custumbrë parë gac limpi rall según custumbrë shtë rall antsë bēga'a laní.

⁵⁶ Ra mënë quëguili rall lë'ë Jesús. Iurë rēta' rall iádu'u ru'bë, guna'bë di'dzë lu sa' rall:

—¿Pë zidë Jesús lu laní u adë guídëdi'ill?

⁵⁷ Ra fariseo nu ra jëfë shtë ra bëshuzi gunibë'a rall de quë si talë

chu guini u chu guná lu Jesús, tsanú rall rsunë të parë guëna'zi rall lë'ë mē prësi.

12

Bëtia'a María nisë nashi guëa' Jesús

(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

¹ Shu'pë dzë antsë laní Pascu, Jesús gua guë'dchi Betania catë quërelde Lázaro. Lázaro na el quë nabëcua'ñi Jesús ladi ra tēgulë.

² Nga'li bënë rall tubi shtë parë Jesús, gau mē. Marta bënë sirvë lu mellë. Lázaro guzubēnūhi' Jesús lu mellë.

³ Iurní lë'ë María bēdchininú tubi guërudë litro sēiti nashi shtë nardo. Lasaquin zihani dumí. Bëté'bēi' sēiti ni guëa' Jesús. Iurní bēcuë'dchi' guëa' mē con guitsë guëqui'. Guëdubi la'ni hiu'u gu'të olor nashi.

⁴ Iurní guni'i' tubi shini gusë'dë mē, Judas Iscariote, mizmē Judas nagunë intriegu lë'ë Jesús, guni'i' Judas:

⁵ —¿Pëzielú niatuu' nisë nashi rë' por tsunë gahiu'a bēllë bēdchichi parë guëdë'ë hia'a ca'a prubi?

⁶ Perë Judas adë guní'idi'ill zni purquë bēga'a ldú'ull ra prubi sino nall nguba'nē. Nall tesurërë shtë dumí nu rbaa'nēll dumí lo quë nardë'ë ra mēnē.

⁷ Iurní guni'i' Jesús:

—Zuzú na'a purquë bē'ni' zni'i' por dzë na guëga'cha.

⁸ Ra prubi zuga'a con lë'ë të guëdubi tiempë perë na lëdë cuezēnūdia'a lë'ë të guëdubi tiempë.

Guc shtu'u mënë quini rall Lázaro

⁹ Cantidá ra mē israelitë guc bē'a rall de quë Jesús nanú Betania. Gua rall nga'li, lëdë niá'asēdi'i parë guëná rall lu Jesús sino quë rac shtu'u rall guëná rall lu Lázaro, el quë nabëcua'ñi Jesús ladi ra tēgulë.

¹⁰ Iurní lë'ë ra jëfë shtë ra bëshuzi gu' rall de acuerdë parë quini rall Lázaro

¹¹ purquë por shti'dzë Lázaro cantidá ra mēnē israelitë bēsa'nē rall

ldai' shtë ra fariseo nu gualdí ldu'u rall Jesús.

Guaté Jesús ciudá Jerusalén ziquë rëy

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

¹² Zihani mënë gua Jerusalén parë laní Pascu. Stubi dzë bini rall de quë Jesús ziagdchini parë ciudá Jerusalén.

¹³ Iurní bëchuguë rall llicu hiaguë zini parë guagtsa'guëlú rall lë'ë më, fuertë guni'i rall:

—Gunë Dios salvar. Llëru'bë na Rëy shtë hia'a naze'dë por lë Dadë Dios. Benditë na Rëy shtë Israel.

¹⁴ Jesús gudchibë më tëchi burrë. Zni rni'i Sagradas Escrituras:

¹⁵ Adë rdzëbëdi'i të, mënë naquëreldë guë'dchi Sión.

Gulë guná Rëy shtëne të; ze'dë guëdchíni'.

Dchí'bi' tëchi burrë.

¹⁶ Ra shini gusë'dë më adë guasëdi'i rai' lueguë; hashtë más despuësë iurë lë'ë Jesús guashtëhi' ladi ra tégulë, iurní bëagná ldu'u rai' grëtë' ndë'ë naescritë lo quë narni'i la'ni Sagradas Escrituras shcuendë Jesús. Bëagná ldu'u rai' lo quë naguc con Jesús.

¹⁷ Nu ra mënë nazunú Jesús iurë lë'ë më guna'bë më Lázaro la'ni ba'a nu bëcua'ni më lë'ë Lázaro ladi ra tégulë, biadi'dzë rall lu ra mënë lo quë naguná rall.

¹⁸ Por ni ra mënë bëru'u; guagtsa'guëlú rall lë'ë Jesús. Bini rall de quë Jesús bë'në milagrë con Lázaro

¹⁹ perë ra fariseo guni'i lu sa' rall:

—¿Gu rna të ni tubi adë chu pë rúnëdi'i? Gulë guná, grë ra mënë narë lu guë'dchiliu, zianaldë rall lë'ë Jesús.

Bëldá mënë griego gudili rall Jesús

²⁰ Entrë ra mënë nabëdchini Jerusalén parë gunë rall adorar Dios, nanú bëldá mënë griego.

²¹ Guabi'guë rall lu Felipe më Bet-saida, tubi guë'dchi shtë Galilea. Bë'në rall ruëguë lu Felipe; guni'i rall:

—Dadë, rac shtu'u na'a guëná na'a lu Jesús.

²² Felipe guagni'i lu Andrés. Guërupë rai' guaguëchi rai' lu Jesús de quë ra më griego rac shtu'u rall guëná rall lu më.

²³ Iurní Jesús guni'i:

—Ne' bëga'a iurë të guëlua'a Dios llëru'bë na pudërë shtëna, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

²⁴ Guldía rnia'a, si talë tubi bë'dchi trigu adë ldáguëdi'in la'ni guiu'u nu ratsu luhin, todavía nahin tubsë bë'dchi, perë si talë ldaguë bë'dchi lu guiu'u nu gatsu luhin, tsaldanin nu guëne'ein zihani bë'dchi.

²⁵ El quë naquëhapë vidë shtëni' no más parë mizme lë'ëll, segurë guënitin, perë el quë naná dispuestë guënitin vidë shtëni' por na, guëbánill parë siembrë.

²⁶ Si talë chu rac shtu'u gunë sirvë lua, napë quë gue'dë náldëll na. Catë riahia, ndë guëdzëlë el quë narunë sirvë lua. Si talë chu gunë sirvë lua ziquë shmëna, gunë Shtada honrar nguiu ni.

Guni'i Jesús lu shini gusë'dë më gati më

²⁷ Guni'i Jesús:

—Iurne' adë rbedchídi'i ldua'a perë ¿pë guna? ¿Ni mudë guënia'a lu Shtada: "Bëlá na lo quë nagaca"? purquë parë ni zelda lu guë'dchiliu.

²⁸ Dadë, bëlua'a pudërë nanápël.

Iurní bëdchini tubi bë nabëru'u lu gube'e. Guni'i bë:

—Hia guc bëluá'ahia pudërë shtëna, nu guëluá'ahia pudërë shtëna stubi.

²⁹ Ra mënë zihani narëta' nga'li, bini rall lë'ë bë. Bëldá rall guni'i de quë nguzi'u gubë. Sëbëldá rall guni'i:

—Tubi ianglë biadi'dzë lu më dizdë gube'e.

³⁰ Iurní Jesús guni'i:

—Lëdë por nádi'i bëdchini bë rë' sino por lë'ë të parë tsaldí ldu'u të.

³¹ Iurne' bëga'a iurë de quë lë'ë guë'dchiliu rë' gac juzguë. Nu iurne'

guësëllu'në Dios lë'ë Satanás, el quë narnibë'a mënë shtë guédchiliu.

³² Iurë lë'ë ra mënë guëquë'ë rall na lu cruz, manërë ni guëna'ba grë ra mënë lua.

³³ Zni guni'i më lu rall parë guëdë'ë rall cuendë lla mudë gati më.

³⁴ Ra mënë guni'i rall lu Jesús:

—Riasé na'a por ra Sagradas Escrituras de quë lë'ë Cristo guëbani' parë siembrë. ¿Pëzielú rní'íl de quë lë'ë nguiu nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu, gac crucificári'? ¿Chu na el quë nabëshe'ldë Dios?

³⁵ Iurní Jesús guni'i lu rall:

—Por stu'pë tiempë nanú llni entrë ladi të. Gulë tsagla'guë tsanaldë të llni. Gulë cue mientras napë të llni të parë adë guëná'zidi'i nacahi lë'ë të terciuni. Na ziquë el quë narzé lu nacahi; rdé'ëdi'ill cuendë ca nezë tsall.

³⁶ Gulë tsaldí ldu'u të lë'ë llni mientras zuga'a llni lu guédchiliu. Zni gac të shini Dios nanapë llni shtë më la'ni ldu'u të.

Despuësë de guni'i më ra cusë rë', Jesús guzia'a nu bëca'chilú më lu rall.

Guná ra mënë milagrë shtë Jesús perë gualdídí'i ldu'u rall

³⁷ Jesús bë'në zihani milagrë ru'bë lu ra mënë perë adë gualdídí'i ldu'u rall na më shini Dios.

³⁸ Pues zni gac cumplir naguni'i Isaías, tubi nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëquë'ë Isaías:

Dadë, ¿chull gualdí ldu'u diza'quë shtë hia'a?

¿Chull gualdí ldu'u iurë bëluá'al pudërë shtënéi lúhi?

³⁹ Por ra di'dzë rë' adë bë'nëdi'i rall gan tsaldí ldu'u rall purquë nu zac naescritë la'ni mizmë librë shtë Isaías:

⁴⁰ Dios bë'në ra mënë ciegu nu bë'ni' naguédchi ldu'u rall të parë adë guënádi'i rall con slull,

nu tsasédi'i rall con ldu'u rall.

Guquin parë adë guëabridí'i ldu'u rall con Dadë Dios të gunëac më lë'ë rall.

⁴¹ Isaías guni'i zndë'ë purquë gunáhi' lu Jesucristo de quë llëru'bë na pudërë shtë më.

⁴² Zihani më narnibë'a, gualdí ldu'u rall lë'ë Jesús perë adë nédi'i guëni'i rall delantë lu mënë de quë na rall shmënë Jesús. Bëdzëbë rall ra fariseo të parë guëgúd'i ra fariseo lë'ë rall la'ni iádu'u.

⁴³ Más bëquitë ldu'u rall gunë mënë alabar lë'ë rall quë nihunë rall cumplir voluntá shtë Dios.

Ra di'dzë shtë Jesús gunë juzguë ra mënë

⁴⁴ Jesús guni'i fuertë:

—El quë natsaldí ldu'i na, lëdë niá'asédi'i na rialdí ldu'i sino también rialdí ldu'i Shtada el quë nabëshe'ldë na.

⁴⁵ El quë narná lua, rna lu më el quë nabëshe'ldë na.

⁴⁶ Nahia llni. Zelda lu guédchiliu. Grëtë' el quë narialdí ldu'i na, adë guëá'nëdi'ill la'ni nacahi.

⁴⁷ Si talë tubi de lë'ë të rini të shti'dza, perë adë rzu'bë diáguëdi'íl shti'dza, lëdë nádi'i guna condenar mënë ni purquë adë zéldëdia'a lu guédchiliu parë guna condenar lë'ë ra mënë sino zelda parë guna salvar ra mënë.

⁴⁸ El quë naguëqué guia'a na nu adë rialdídi'i ldu'u shti'dza, nápëll el quë nagunë condenar lë'ëll. Ra di'dzë nagunia'a lull, ni nagunë condenar ra mënë ni lútimë dzë.

⁴⁹ Adë ruadí'dzëdia'a según voluntá shtëna; lë'ë Shtada el quë nabëshe'ldë na, gunibé'ai' na parë guënia'a lu të. Lo quë nabëluá'ahia, na mandamientë shtë Dios.

⁵⁰ Nu rac bë'ahia el quë nagunë cumplir mandamientë shtë Shtada, nápëll vidë eternë. Grë lo quë narnia'a, ze'dë de Shtada; lo quë naguni'i më lua, zni ruadi'dza.

13

Jesús gudibi guëa' ra poshtë

¹ Antsë bédchini laní Pascu, rac bë'a Jesús de quë hia lë'ë iurë bëga'a parë gati më nu guësëa'në më ra shini

gusë'dë më; guzëá më lu Shtadë më. Nalé guc shtu'u më ra shini gusë'dë më nananú gué'dchiliu. Guc shtu'u më lë'ë rai' hashtë gati më.

² Hia gualú shtse shtë Pascu, iurní lë'ë mëdzabë bëu' la'ni ldu'u Judas Iscariote, shini Simón. Bë'në mëdzabë parë rac shtu'u Judas gúnëll intriegu lë'ë Jesús guia'a ra contrari shtë më.

³ Jesús hia guc bë'a de quë ze'dë më de Dios nu guëabré më con Dios nu lë'ë Dadë bédë'ë grétë' pudërë parë Jesús.

⁴ Guasuldí më lu mellë. Iurní bédchisú më lari lu guia'a nanacu më. Bëldi'bi më tubi toallë la'ni më.

⁵ Iurní gudë më nisë la'ni tubi natsë'ë. Guzublú më gudibi më guëa' ra shini gusë'dë më nu bëshá më toallë nanua'a më guëa' shini gusë'dë më parë guëbidchi nisë.

⁶ Iurë bédchini më lu Simón të quíbi' guëa' Simón Pedro, perë Pedro guni'i:

—¿Pë lë'ël quíbil guëahia?

⁷ Jesús guchi lu Pedro:

—Iurne' adë riasédi'il lo quë naquëhuna perë despuësë sí, tsasël.

⁸ Perë Pedro guni'i:

—Jamás adë quíbidil guëahia.

Jesús guchi lu Pedro:

—Si talë guëzunédia'a lë'ël, hiadë nádi'il shmëna.

⁹ Guni'i Simón Pedro:

—Iurne' pë Dadë, lëdë niá'asédi'i guëahia tsati sino también guiahia nu guëca.

¹⁰ Perë Jesús guni'i:

—El quë naná gualú guzë, adë rquí'nidi'i gázëll stubi, nadë más guëa'll tsati. Hia lë'ë të limpi ldu'u të perë lëdë grédi'i të.

¹¹ Guni'i më adë grédi'i rai' na rai' limpi purquë guc bë'a më chu gunë intriegu lë'ë më. Por ni guni'i më: "Lëdë grédi'i të na të limpi".

¹² Despuësë de gudibi më guëa' ra shini gusë'dë më, Jesús bëabré gutë më shabë më; iurní guzubë më stubi lu mellë. Guni'i më:

—¿Gu riasé të lo quë naná bëna?

¹³ Lë'ë të rni'i të nahia mësë nu Dadë shtë të. Napë të rsunë purquë ni nahia.

¹⁴ Pues na, mësë nu Dadë shtë të, gudibia guëa' të nu zac lë'ë të napë quë quibi të guëa' sa' të.

¹⁵ Na bédchi'ba tubi muestrë parë lë'ë të. El mizmë ni gunë të con sa' të ziquë nabëna.

¹⁶ Guldía rnia'a, tubi muzë adë lasáquëdi'll más quë shlámi'; más lasac nabëshe'ldë lë'ë muzë.

¹⁷ Si talë rdë'ë të cuendë lo quë narnia'a lu të nu gunë të cumplirin, iurní rquitë ldu'u të.

¹⁸ 'Adë quëgní'idia'a de grë të. Na rac bë'ahia guadë el quë nagulëhia perë napë quë gac cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras: "El quë naraunú na, ni bë'në cuntrë na parë gatia".

¹⁹ Dizdë iurne' rnia'a lu të antsë gac ndë'ë të parë gac bë'a të nahia el quë nagunia'a nu parë tsaldí ldu'u të shti'dza iurë lë'ë ndë'ë gac.

²⁰ Guldía rnia'a lu të, el quë na-gunë recibir el quë naná bëshe'lda, ni gunë recibir na, nu el quë nagunë recibir na, ni gunë recibir el quë nabëshe'ldë na.

Guni'i Jesús de quë Judas gúnëll intriegu lë'ë më

(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹ Iurë gualú guni'i Jesús di'dzë ni, nalé bë'në më llgabe la'ni ldu'u më; nalé gubini ldu'u më. Iurní guni'i më con di'dzë clarë:

—Guldía rnia'a, tubi de lë'ë të gunë intriegu na lu galguti.

²² Ra poshtë guzublú gubi'a rai' lu sa' rai' perë adë bédë'ëdi'i rai' cuendë chu gunë intriegu lë'ë më.

²³ Tubi de lë'ë rai', el quë narac shtu'u më, zúbi' cula'ni Jesús; caniháuhi'.

²⁴ Simón Pedro bë'në sëni con guiá'ai' të guëna'bë di'dzë nguui ni lu Jesús, chu gunë intriegu lë'ë më.

²⁵ Iurní nguui ni guni'i lu Jesús:

—Dadë, ¿chull gunë intriegu lë'ël?

²⁶ Jesús bëquebi:

—Guëtiá'ahia pedasë guetështildi la'ni platë nu guëdë'ahin ca'a nguui nagunë intriegu na.

Iurní bëtia'a Jesús guetështildi la'ni platë nu bëdë'ë më pedasë cua'a Judas Iscariote, shini Simón.

²⁷ Judas bënë recibirin; lueguë lueguë Satanás guaté la'ni ldú'ull. Iurní Jesús guni'i lu Judas:

—Lo quë narac shtú'ul gúnël, bënënin lueguë.

²⁸ Perë ni tubi de los de más poshtë adë guc bé'adi'i rai' pëzielú guni'i më zndë'ë lu Judas.

²⁹ Cumë Judas guc tesurërë shtë dumí, beldá rai' bënë rai' llgabë de quë Jesús rac shtu'u tsasi'i Judas lo quë naná rqui'ni lu laní, u tal vez guëdë'ë Judas gu'në ca'a ra prubi.

³⁰ Despuësë de lë'ë Judas bënë recibir tubi ldë guetështildi, lueguë bërú'ull. Hia riu' gue'lë.

Mandamientë cubi shtë Jesús

³¹ Despuësë de lë'ë Judas bërú'u, Jesús guni'i:

—Iurne' guëlua'a Dios de quë llëru'bë na pudërë shtë nguui nabëshe'ldë më lu guédchiliu, nu zihani mënë gunë rall alabar Dios por lo quë naguna; guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë më.

³² Si guëlua'a llëru'bë pudërë shtë Dios por lo quë naguna, también guëlua'a më llëru'bë na pudërë shtëna. Adë gac ldë'ë më parë gúni' cumprin.

³³ Lë'ë të narac shtua'a, adë zúdia'a con lë'ë të llëru'bë tiempë. Lë'ë të tsatili të na perë cumë ziquë gunia'a lu contrari shtëna más antsë, rnia'a lu të lo mizme iurne'. Rnia'a lu të stubi de quë adë gáquëdi'i tsa të catë guzëahia.

³⁴ Perë rnehia tubi mandamientë cubi parë lë'ë të de quë gac shtu'u të bëchi sa' të. Cumë ziquë na rac shtua'a lë'ë të, zníga'a lë'ë të napë quë gac shtu'u të sa' të.

³⁵ Si talë gac shtu'u të sa' të de verdá, grë mënë shtë guédchiliu

guëdë'ë rall cuendë de quë na të shmëna.

Guni'i Jesús lu Pedro, gúni' negar lë'ë më

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

³⁶ Simón Pedro guna'bë di'dzë lu Jesús:

—Dadë, ¿ca tsal?

Jesús guni'i:

—Catë guzëahia, hiadë gáquëdi'i gue'dë náldël lueguë perë despuësë, sí, iurní gue'dë náldël na.

³⁷ Iurní lë'ë Pedro guni'i:

—Dadë, ¿pëzielú gáquëdia'a gue'dë nalda lë'ël iurne'? Na nahia dispuestë guënehia vidë shtëna nu gat-inúal.

³⁸ Jesús guni'i iurní:

—¿Guënë'el vidë shténël por na? Guldía rnia'a lul, antsë lë'ë gay guëllidchí, guëni'il lu ra mënë de quë adë runguë bé'adi'il na. Tsunë vuelte guëni'il zni.

14

Jesús na nezë parë gube'e

¹ 'Gulë cue'zë rquëdi'ni ldu'u të. Gulë tsaldí ldu'u të Dios nu gulë tsaldí ldu'u të na.

² Lidchi Shtada nanú zihani lugar parë guëquërdë të; si talë adë nádí'in zni, hia nianí'ihia lu të. Zni gac tsaguëna preparar tubi lugar parë lë'ë të.

³ Despuësë de bëna preparar lugar ni, iurní guëabría stubi con lë'ë të, guëquërdënu të na lidchi Shtada catë quërela.

⁴ Lë'ë të nané të ca nezë guzëahia nu nané të nezë ni.

⁵ Repi Tomás:

—Dadë, adë chu guënëdi'i ca nezë tsal. ¿Lallë guënë na'a nezë?

⁶ Jesús bëquebi:

—Nahia nezë parë gube'e; na ru-adi'dza verdá; rdë'a vidë sin fin; sulë por na gac guëdchini mënë lu Shtada.

⁷ Si talë lë'ë të runguë bë'a të na, nu zac Shtada runguë bë'a të. Nu lë'ë

të hia runguë bë'a të lé'i' dizdë iurne' purquë guná të lu më.

⁸ Iurní Felipe guni'i:

—Dadë, bëlua'a Dios guená na'a lúhi', hia con ni na'.

⁹ Guni'i Jesús:

—Felipe, ¿blac tiempë quëbezënúa lë'ë të nu todavía adë guënëdi'i të chu nahia? El quë naguná lua nu zac gunall lu Shtada. Nét'i, ¿pëzielú rná'bël de quë rac shtú'ul guënal lu Dadë Dios?

¹⁰ ¿Pëllë adë riasël na quëbezënúa Dadë nu Dadë quëbezënúhi' na? Grë lo quë narnia'a lu të, lëdë shcuendë iúbidia'a; lë'ë Dadë quëbezënúhi' na; lë'ë më quëhunë më shchi'ni më.

¹¹ Gulë tsaldí ldu'u të de quë Dadë quëbezënúhi' na nu na quëbezënúa lë'ë më. Si talë adë rac tsaldídi'i ldu'u të shti'dza, gulë tsaldí ldu'u të na por ra milagrë nabëna delantë lu të.

¹² Guldía rnia'a, el quë natsaldí ldu'i shti'dza, gúnëll mizme dchi'ni naquëhuna, nu hashtë más cusë nallasac gúnëll purquë guzëahia catë quëbezë Shtada.

¹³ Grëtë' lo quë naguëna'bë të lu Shtada por nombre shtëna, gúnahin. Grë lo quë narna'bë të por nombre shtëna, gúnahin të parë shini Dios guësëdchini labansë lu Dadë Dios.

¹⁴ Na guna cualquier cusë parë lë'ë të, grë lo quë naguëna'bë të por nombre shtëna.

Guni'i Jesús guëshe'ldë më Espíritu Santo

¹⁵ 'Si talë rac shtu'u të na, gulë bëzu'bë diaguë mandamientë shtëna.

¹⁶ Nu guna ruëguë lu Dadë Dios të guëshe'ldë më stubi natsagla'guë guëne'e consejo parë lë'ë të nu cuezënúhi' lë'ë të parë siempre.

¹⁷ Náhi' Espíritu Santo naruadi'dzë verdá. Ra mënë shtë guédchiliu, adë nédí'i gunë rall recibir lë'ë më purquë adë rnádi'i rall lúhi' nu adë runguë bë'adi'i rall lé'i'; perë lë'ë të runguë bë'a të lé'i' purquë lé'i'

quëbezënúhi' lë'ë të. Quëhúni' compa'ni lë'ë të.

¹⁸ Adë guësëá'nédia'a lë'ë të ziquë bëzebi. Guëabría stubi parë guëquërdënúa lë'ë të.

¹⁹ Stu'pë tiempë quërdënúa lë'ë të perë hia lë'ë mënë shtë guédchiliu, adë guënëdi'i rall lua. Lë'ë të guená të lua stubi. Lë'ë të guëbani të purquë nabania.

²⁰ Dzë ni guëdë'ë të cuendë de quë na con Shtada unidë na na'a, nu guëdë'ë të cuendë de quë unidë na hia'a, lë'ë të con na.

²¹ El quë narac bë'a nu rzu'bë diaguëll mandamientë shtëna, mënë ni rac shtú'ull na de verdá. Nu Shtada rac shtú'ui' el quë narac shtu'u na, nu zac na rac shtua'a lë'ë narac shtu'u na. Nu guëluá'ahia pudërë shtëna lúhi'.

²² Iurní Judas, lëdë Iscariótëdi'i, guní'ill lu Jesús:

—Dadë, ¿pëzielú rní'il guëluá'al pudërë shténëll lu na'a perë adë guëluá'adi'il pudërë shténëll lu mënë shtë guédchiliu?

²³ Jesús guni'i:

—El quë narac shtu'u na de verdá, guëzu'bë diaguëll shti'dza. Shtada gúni' gac shtú'ui' lë'ë nguii ni, nu Shtada con na guëdchini na'a; guëlezënú na'a lé'ëll.

²⁴ Perë el quë adë rac shtú'udi'i na, tampusquë guëzu'bë diaguëll shti'dza. Diza'quë shtëna nabini të, lëdë shténédia'ain sino shtënë Dadë Dios, el quë nabëshe'ldë na lu guédchiliu.

²⁵ 'Quëgnia'a lu të grë ndë'ë mien-tras quëbezënúa lë'ë të

²⁶ perë lë'ë Espíritu Santo, el quë naguëne'e consejo parë lë'ë të, Shtada guëshe'ldë lé'i'; cuezënúhi' shlugara nu guëluá'ai' lë'ë të grëtë' lo quë nagunia'a lu të. Guëní'i la'ni ldu'u të, të parë guëagná ldu'u të enseñansë shtëna.

²⁷ 'Paz shtëna guësëana parë lë'ë të, cuedchí ldu'u të. Ra mënë shtë guédchiliu gúnëdi'i rall gan cuedchí ldu'u të perë na sí, por na cuedchí

ldu'u të. Gulë cue'zë rquëdi'ni ldu'u të. Adë rdzëbëdi'i ldu'u të lo quë naguër gac.

²⁸ Hia bini të de quë guzëahia con Shtada parë guëabríá stubi parë guëquërdënúa lë'ë të. Talë de verdá rac shtu'u të na, napë të lëgrë la'ni ldu'u të. Bëa'në të tristë purquë gunia'a lu të: "Guzëahia lidchi Shtada". Lë'ë më napë më más pudërë quë na.

²⁹ Rnia'a lu të iurne' të parë iurë lë'ë ndë'ë gac, iurní tsaldí ldu'u të na.

³⁰ 'Hiadë guadi'dzënúdi'irua'a lë'ë të purquë hia mërë guëdchini el quë narnibë'a mënë shtë gué'dchiliu. Lë'ëll nápëdi'ill ni tubi pudërë parë na.

³¹ Napë quë gac zni të parë ra mënë shtë gué'dchiliu, gac bë'a rall de quë lë'ë më bëshe'ldë më na. Gac bë'a rall lo quë naruna, gunibë'a më gúnahin.

'Gulë tsasuldí. Cha guëru'u hia'a de ndë'ë.

15

Comparaciuni shtë hiaguë

¹ Jesús guni'i:

—Nahia ziquë hiaguë nashi naná verdaderë. Shtada quëhapë më hiaguë ni.

² Rchúgui' grë llicu hiaguë nardé'ëdi'i nashi, nu grë llicu hiaguë nanua'a nashi, rqui'ni guëldin nu sunëhin të parë guëne'e másru'u nashi.

³ Lë'ë të na të ziquë llicu hiaguë nanápëdi'i ndiaguë bidchi. Guquin por shti'dza nagunia'a lu të.

⁴ Gulë gac unidë con na. Gulë tsagla'guë tsaldí ldu'u të na, iurní quëbezënúa lë'ë të. Tubi llicu hiaguë adë gáquëdi'i guëdë'ëin nashi si talë adë quëdi'in cula'ni trunquë shtë hiaguë. Mizmë manërë ni na të. Lë'ë të gáquëdi'i guëdë'ë të nashi si talë nádi'i të unidë con na.

⁵ 'Na nahia ziquë trunquë shtë hiaguë; na të ziquë llicu hiaguë. El quë naná unidë con na nu quëbezënúa lë'i, ni el quë naguëne'e zihani nashi. Pues adë gáquëdi'i gapë të nashi

lë'ësë të. Con na sí, gac të ziquë tubi hiaguë narne'e nashi.

⁶ El quë nádi'i unidë con na, ni guëzebi të parë guëbidchi ziquë llicu hiaguë të guëdëahin parë tsequin lu gui'i.

⁷ 'Si talë tsagla'guë të, gac të unidë con na, nu adë guëá'ldëdi'i ldu'u të grété' nabëluá'ahia lu të. Gulë guna'bë grë lo quë narac shtu'u të, grété' guënehia ca'a të.

⁸ Lë'ë Shtada gunë recibir hunurë iurë lë'ë të rdë'ë të zihani nashi. Zni gac të de verdá shmëna.

⁹ Na rac shtua'a lë'ë të ziquë rac shtu'u Shtada na. Gulë tsagla'guë gac shtu'u të na.

¹⁰ Si talë guëzu'bë diaguë të grë mandamientë shtëna, zni guëná mënë de quë rac shtu'u të na de verdá. Mizmë mudë ni rzu'bë diaga grë mandamientë shtë Shtada nu tsagla'guë rac shtua'a Shtada.

¹¹ 'Na ruadi'dza zndë'ë të parë guëquitë ldu'u të con na nu tsu lëgrë ldu'u të siemprë.

¹² Ndë'ë na mandamientë shtëna de quë gac shtu'u të sa' të ziquë na rac shtua'a lë'ë të.

¹³ El quë narac shtu'u amigu shténëll de verdá, rdé'ëll vidë shténëll shlugar amigu ni. Nídi'i más llëru'bë amor quë ndë'ë.

¹⁴ Lë'ë të na të amigu shtëna si talë gunë të cumplir grété' lo quë narnibë'ahia.

¹⁵ Adë rní'idia'a na të muzë shtëna purquë ra muzë adë guënédi'i rall pë runë shlamë rall; más bien rnia'a lu të na të amigu shtëna. Grété' nabëluá'ahia lu të, nané të iurne'. Grété' lo quë naguni'i Shtada lua, ni na lo quë nabëluá'ahia lu të.

¹⁶ Adë gudíldi'i të na sino na gudilia lë'ë të parë gac të shmëna, nu na bëna incarguë lu të de quë gac të ziquë tubi hiaguë narne'e zihani nashi za'quë nu nashi ni adë tsalúdi'in. Grété' lo quë narna'bë të lu Shtada por lëa, guëne'e mëhin si talë tsaldí ldu'u të shti'dza.

¹⁷ Zndë rnia'a lu të nu rnibë'ahia lë'ë të de quë gac shtu'u të bëchi sa' të.

Ra mënë shtë guédchiliu guená zá'quëdi'i rall lu të

¹⁸ 'Si talë ra mënë shtë guédchiliu, adë guená zá'quëdi'i rall lu të, gulë bédë'ë cuendë guelú adë guná zá'quëdi'i rall lua.

¹⁹ Si talë na të mënë shtë guédchiliu, iurní sí, ra mënë niac shtu'u rall lë'ë të cumë rac shtu'u rall sa' rall. Na gudilia lë'ë të ladi ra mënë shtë guédchiliu, por ni ra mënë adë rna zá'quëdi'i rall lu të purquë hiadë nádí'i të mënë shtë guédchiliu.

²⁰ Gulë bësëagná ldu'u të lo quë nagunia'a lu të: "Ni tubi muzë lasáquëdi'i más quë shlámi". Si talë guzunaldë mënë na, nu zac lë'ë të sunaldë rall. Ra mënë nagualdí ldu'u grétë' lo quë nabëluá'ahia lë'ë rall; nu zac tsaldí ldu'u rall naguëlua'a të lë'ë rall, zac gunë rall recibir shti'dzë të.

²¹ Zndë'ë gunë rall. Guená zá'quëdi'i rall lu të purquë na të shmëna. Adë runguë bé'adi'i rall el quë nabëshe'ldë na.

²² 'Lë'ë rall ni tubi faltë nápëdi'i rall si talë adë néldëdia'a lu guédchiliu nu si talë adë niuadí'dzëdia'a lu rall, perë iurne' naculpablë rall lu Dios purquë guná rall lua nu bini rall shti'dza.

²³ El quë narná zá'quëdi'i lua, nu lu Shtada rna zá'quëdi'i mënë.

²⁴ Ni tubi faltë niápëdi'i rall si talë adë nihúnëdia'a cusë ru'bë lu rall. Ni tubi mënë adë bé'nëdi'ill cumë ziquë bëluá'ahia lu rall, perë hia lë'ë rall guná rall grétë' ra cusë rë' perë siemprë rna zá'quëdi'i rall lua nu rna zá'quëdi'i rall lu Shtada.

²⁵ Zndë'ë guc parë gac cumplir ra di'dzë nanaqué la'ni lëy nabë'në rall recibir. Rni'in: "Guná zá'quëdi'i rall lua sin pë lu nezë".

²⁶ 'Perë iurë guédchini el quë nagunë consolar lë'ë të, guení'i favurë de na. Guëshe'lda lë'i' parë cuezënúhi' lë'ë të. Guédchini' por

partë shtë Shtada nu guení'i' lu të purë verdá purquë nádí'i' bishi.

²⁷ Nu lë'ëga'a të tambiën guadi'dzë të favurë de na lu ra mënë; gac të testigu shtëna purquë gulezënú të na dizdë guzublúa shchi'nia.

16

¹ 'Rnia'a lu të grë ra cusë rë' parë gac preparadë të, të adë guëazë guétëdi'i të iurë guédchini cusë mal.

² Guëgú ra mënë lë'ë të iádu'u nu guédchini iurë quini mënë lë'ë të. Guení'i rall de quë ni na voluntá shtë Dios iurë quini rall lë'ë të.

³ Zndë'ë gac purquë nunquë adë runguë bé'adi'i ra mënë shtë guédchiliu Dadë Dios nu runguë bé'adi'i rall na.

⁴ Zndë'ë rnia'a lu të, të iurë guëga'a iurë, iurní guëagná ldu'u të hia grétë' ndë'ë gunia'a lu të.

Lo quë narunë Espíritu Santo

'Adë guní'idia'a lu të ra cusë rë' dizdë guzublú shchi'nia purquë na quëbezënúa lë'ë të iurní,

⁵ perë iurne' guzëahia parë cuezënúhia mē el quë nabëshe'ldë na. Perë ni tubi de lë'ë të adë guna'bë dí'dzëdi'i të lua: "¿Pëzielú tsal?"

⁶ Bini të de quë guzëahia, por ni bēa'nē të tristë

⁷ perë rnia'a lu të verdá, mejurë nahin parë lë'ë të. Guzëahia purquë si talë adë tsádia'a, adë guídëdi'i mē naguëne'e cunseju parë lë'ë të, perë si talë guzëahia, guëshe'lda lë'i'; cuezënúhi' lë'ë të.

⁸ Iurë lë'ë mē guédchini, guení'i' lu ra mënë të gac bē'a rall blac duldë quëhunë rall. Guëluá'ai' tubi nezë ldi shtë Dios, nu guení'i' de quë gunë Dios juzguë ra mënë shtë guédchiliu.

⁹ Napë rall duldë purquë adë gualdídi'i ldu'u rall na.

¹⁰ Tsasé rall pë runë cuntienë nezë ldi shtë Dios purquë na guzëahia catë quëbezë mē. Hia lë'ë të adë guénadí'i të lua.

¹¹ Tsasé rall de quë nanú juici shtë Dios purquë hia nacondenadë

lë'ë narnibë'a lë'ë ra mënë shtë guédchiliu.

¹² 'Nápërua'a más lo quë narac shtua'a guënia'a lu të perë lë'ë të adë gáquëdi'i tsasë të iurne'.

¹³ Perë iurë lë'ë Espíritu Santo guédchíni', lë'ë më guëlua'a më lë'ë të grëtë' verdá purquë nídi'i bishi la'ni ldú'i'. Adë guëní'idi'i' por partë shcuëndi'; más bien guëní'i' lu të lo quë nabíni' de Shtada. Gac bë'a të lo quë naguër gac por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁴ Lë'ë Espíritu Santo guëluá'ai' nahia më ru'bë. Guëluá'ai' shti'dza parë gac bë'a të, parë guëdë'ë të cuendë pë runë cuntienë shti'dza.

¹⁵ Grëtë' lo quë nanapë Shtada, shtëna; por ni gunia'a lu të lë'ë Espíritu Santo gúni' recibir lo quë naná shtëna nu guëluá'ai' lë'ë të parë tsalú guëdë'ë të cuendë shti'dza.

Rbini ldu'u të perë guëabrí guëquitë ldu'u të

¹⁶ 'Stu'psë runë faltë, hia guënádi'i të lua perë por dupë'në másru'u tsadzé iurní sí, guëná të lua purquë hia guzëahia catë quëbezë Shtada.

¹⁷ Iurní bældá ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë rai' lu sa' rall:

—¿Pë runë cuntienë ra di'dzë rë': "Stu'psë runë faltë hia guënádi'i të lua perë por dupë'në másru'u sí, guëná të lua"? ¿Pëzielú rní'i': "Purquë guzëahia catë quëbezë Shtada"?

¹⁸ Guagla'guë guni'i' rall:

—¿Pë runë cuntienë stu'psë nu despuësëga'a stu'psë? Adë chu riasédi' pë quëadi'dzë më.

¹⁹ Jesús gac bë'a de quë rac shtu'u rai' guëna'bë di'dzë rai'. Iurní guni'i' më:

—Quëгна'bë di'dzë të lu sa' të shcuendë lo quë nagunia'a lu të: "Runë faltë stu'psë; hiadë guënádi'i të lua perë despuësë másru'u tsadzé, guëabrí të guëná të lua". Ni rac shtu'u guëna'bë di'dzë të lu sa' të.

²⁰ Guldía rní'a, lë'ë të gu'në të nu ldaguë tristë la'ni ldu'u të perë ra mënë shtë guédchiliu, guëquitë ldu'u

rall purquë rnádi'i rall lua. Aunque lë'ë të guëa'në të con galriá ldu'u, despuësë guëquitë ldu'u të.

²¹ Cumë tubi na'a iurë lë'ë na'a bëga'a shiurë galë shini na'a, rdzëbë na'a nu rbini ldu'u na'a por dulurë, perë despuësë lë'ë me'dë bédchini guédchiliu, hia adë rëagná ldu'u na'a dulurë. Iurní guëquitë ldu'u na'a purquë gulë tubi me'dë lu guédchiliu.

²² Zni zac lë'ë të; rbini ldu'u të iurne', perë na napë quë guëabrí. Guënahia lu të stubi; iurní nalë guëquitë ldu'u të, tubi cusë lëgrë; adë chu guédchisúdi'in de lë'ë të.

²³ 'Dzë ni hiadë guëná'bëdi'i di'dzë të lua ni tubi cusë. Guldía rní'a, lë'ë Dadë Dios guëne'e grëtë' lo quë naguëna'bë të lúhi'. Guëne'e mëhin si talë guëna'bë të por na.

²⁴ Hashtë iurne' adë guná'bëdi'i të lu Dadë por na. Rnía'a lu të, gulë guna'bë lu më. Guëne'e më lo quë narunë faltë të parë guëquitë ldu'u të de verdá.

Bëna gan lu narnibë'a mënë shtë guédchiliu

²⁵ 'Hia gunia'a lu të grë ra cusë rë' por comparaciuni, perë guédchini iurë hiadë guadi'dzëdi'a'a por comparaciuni sino quë iurní guadi'dza clarë shcuendë Dadë.

²⁶ Dzë ni lë'ë të guëna'bë të lu Shtada por lëa purquë iurní rquí'nidi'i guëna'ba lu më por lë'ë të

²⁷ purquë lë'ë Shtada'a rac shtú'ui' lë'ë të. Rac shtu'u më lë'ë të purquë rac shtu'u të na nu rialdí ldu'u të de quë beldë guédchinia de Dios.

²⁸ Bërua'a catë quëbezë Shtada nu bédchinia lu guédchiliu, perë iurne' guësa'na lë'ë guédchiliu parë guëabrí con lë'ë Shtada.

²⁹ Iurní ra shini gusë'dë më guni'i': —Iurne' sí, quëadi'dzël clarë sin adë quëhunë dchí'nidi'il comparaciuni.

³⁰ Iurne' rialdí ldu'u na'a lë'el nu nanë na'a riasël grë cusë. Rquí'nidi'il chu guëna'bë di'dzë lul. Rialdí ldu'u

na'a de quë bédchíníl por partë shtë Dios.

³¹ Jesús repi:

—¿Gu gualdí ldu'u të iurne'?

³² Guná, guédchini iurë nu mizmë iurne', lë'ë të guërë'tsë të cadë lë'ë të tubi ladë. Iurní guës'a'në të na tubsia, perë adë zúdia'a tubsia purquë lë'ë Shtada quëbezënúhi' na.

³³ Rnia'a lu të grëtë' ndë'ë të parë cuedchí ldu'u të por na. Ra mënë shtë gué'dchiliu guëzac zi rall lë'ë të perë gulë bëquitë ldu'u të. Bëna gan lu narnibë'a mënë shtë gué'dchiliu.

17

Jesús guna'bë lu Dios por shini gusë'dë më

¹ Despuësë gualú biadi'dzë më grë ra cusë rë', gubi'a më lu gube'e nu guni'i më:

—Dadë, hia lë'ë iurë bëga'a. Bëlua'a ra mënë de quë shíníl náhi' personë ru'bë delantë lul. Iurní shíníl guëquébi' nal personë ru'bë delantë lu rall.

² Bënë'el pudërë guiahia parë guënbé'ahia grëtë' ra mënë narëta' lu gué'dchiliu, nu iurne' napa dereché guëdë'a vidë sin fin parë mënë nabënë'el parë na.

³ Parë gapë ra mënë vidë sin fin, napë quë gunguë bë'a rall lë'ël nu napë quë gunguë bë'a rall na. Nahia shíníl nabëshé'ldël lu gué'dchiliu. Sulë lë'ël nal Dios verdadërë.

⁴ 'Siemprë bëluá'ahia lu ra mënë llëru'bë na pudërë shténël. Bëna gan grëtë' dchi'ni nabënë'el guna.

⁵ Bë'në honrar na culá'níl ziquë antsë lë'ë gué'dchiliu cueshtë, quëbezënúa lë'ël.

⁶ Grë ra mënë nagulël ladi ra mënë shtë gué'dchiliu, bënë'el lë'ë rall parë na; na rall shmëna. Bëluá'ahia lu rai' pudërë shténël nu bëzu'bë diaguë rai' diza'quë shténël.

⁷ Iurne' rdë'ë rall cuendë de quë pudërë nanapa, bënë'el guiahia.

⁸ Grë ra di'dzë naguní'íl lua, biadi'dza lu rai' nu bë'në rai' recibir ra di'dzë ni. Hia gualdí ldu'u rai' de verdá de quë bëshé'ldël na lu gué'dchiliu. Nané rai' zelda por ordë shténël.

⁹ 'Na runa ruëguë por lë'ë rai' iurne'. Adë rúnëdia'a ruëguë por ra mënë shtë gué'dchiliu sino por ra mënë nabënë'el parë na purquë shténël lë'ë rai'.

¹⁰ Grë ra mënë ni nashténël nu na rai' shtëna. Por lë'ë rai' zihani mënë guná rall pudërë shtëna.

¹¹ 'Na adë guëá'nëdia'a lu gué'dchiliu, perë lë'ë rai' sí, guëa'në rai' lu gué'dchiliu. Hia lë'ë na gueldë guëzéa catë quërëldël. Santo nal, nia Dadë. Gupë lë'ë rai' con pudërë shténël grë ra nabënë'el parë na parë gac rai' unidë ziquë lë'ël nu na unidë na hia'a.

¹² Iurë quëbezënúa lë'ë nabënë'el parë na, gupa lë'ë rai'. Ni tubi adë chu bënëtidí'i sino el quë nagulë parë gac condenádëll. Zni guquin parë gac cumplir naná escritë la'ni Sagradas Escrituras de lë'ëll.

¹³ 'Iurne' Dadë, mërë gueldë guëzéa catë quëbézël perë mientras zugá'ahia stúpë'në lu gué'dchiliu, rnia'a lul grë ra cusë rë', guini naná guëqué diaguë di'dzë rë'. Guëquitë ldu'u rai'; mizmë lëgrë nanapa gapë rai' guëdubi tiempë.

¹⁴ Na bëluá'ahia diza'quë shténël lu rai' perë ra mënë shtë gué'dchiliu, adë rna zá'quëdi'i rall lu rai'. Grë rai' nabëqué diaguë shtí'dzël, adë na rai' ziquë mënë shtë gué'dchiliu; igual ziquë na, adë rianáldëdi'i rai' tëchi ra cusë shtë gué'dchiliu.

¹⁵ Adë rná'bëdia'a, Dadë, de quë guëgul lë'ë rai' lu gué'dchiliu, sino rac shtua'a gápël lë'ë rai' lu ra cusë shtë mëdzabë.

¹⁶ Cumë ziquë na, adë nádia'a mënë shtë gué'dchiliu, nu lë'ë rai' adë nádi'i rai' mënë shtë gué'dchiliu.

¹⁷ Por shtí'dzël bënë gac rai' santu parë lë'el. Grë diza'quë shténël na verdá.

¹⁸ Cumë ziquë bëshé'ldël na lu ra mënë shtë guédchiliu, zni zac bëshé'lda lë'el rai' lu ra mënë shtë guédchiliu. Guëni'inú rai' shtí'dzël lu rall.

¹⁹ Quëhuna apartar mizme na parë bien shtë rai' tē gac rai' completamente entregadē lu voluntá shténël. Gac cumplir ndē'ē, Dadē, por shtí'dzël naná verdá.

²⁰ 'Perē adē rná'bēdia'a sulamēntē por lē'el rai', sino ambiēn por grētē' natsaldí ldu'i shti'dza iurē guadi'dzē rai' diza'quē.

²¹ Grētē' ra mënë ni natsaldí ldu'i shti'dza, quëhuna ruëguë gac rai' unidē, Dadē. Gapē rai' tubsē llgabē ziquē na hia'a unidē nu nadápa'a mizme llgabē. Bënë compaňi lē'el rai' parē gac rai' unidē con lē'el hia'a, Dadē, parē ra mënë shtë guédchiliu, gac bē'a rall lē'el bëshé'ldël na.

²² Lē'el derechē nu pudērē nabēné'el parē na, bēdē'ehia parē lē'el rai' parē gac rai' unidē ziquē lē'el hia'a na hia'a unidē.

²³ Ziquē quëbezēnúa lē'el rai' nu quëbezēnul na, zni rac shtua'a gac rall unidē completamente con lē'el hia'a parē ra mënë shtë guédchiliu, guēdē'ē rall cuendē lē'el bëshé'ldël na nu guēdē'ē rall cuendē de quē rac shtú'ul lē'el rall mizme manērē ziquē rac shtú'ul na.

²⁴ 'Dadē lē'el bēné'el grētē' ndē'ē, nu rac shtua'a de quē catē quëbēzēl nu zac lē'el rai' cuezē rai'. Rac shtua'a catē nezē guëquērelda nu lē'el rai' guëquēreldē rai' tē parē guēná rai' lugar za'quē lu gubē'e. Guēná rai' pudērē nabēné'el purquē nalē rac shtú'ul na antsē lē'el guédchiliu cueshtē.

²⁵ Dadē, lē'el rúnēl bien guédubi tiempē perē ra mënë shtë guédchiliu, adē runguē bē'adi'i rall lē'el, perē na sí, runguē bē'ahia lē'el nu lē'el ra nagualdí ldu'i lē'el, rdē'ē

rai' cuendē de quē lē'el bëshé'ldël na.

²⁶ Bēluá'ahia lē'el rai' parē gunguē bē'a rai' chu nal, nu todavía tsagla'guē guēluá'aru'uhia lē'el rai' parē gac shtu'u rai' sa' rai' ziquē rac shtú'ul na; mizme amor shtēna gapē rai' la'ni ldu'u rai' parē sa' rai'.

18

Guna'zi ra mënë mal lē'el Jesús
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50;
Lc. 22.47-53)

¹ Despuēsē de gualú biadi'dzē Jesús ra di'dzē rē', bēru'u mē con ra shini gusē'dē mē parē zia'a rai' stubi ladē rua' tubi rugi guē'gu nalē Cedrón. Nga'li naquē tubi lahuertē, nu guatēnú Jesús ra shini gusē'dē mē.

² Nu Judas, lē'el naná rac shtu'u gúnēll intriegu Jesús, nanēll lugar ni purquē zihani vēsē guanú Jesús lē'el rai' ndē. Nu nga'li rdēá rai' antsē.

³ Zni bē'nē Judas; bēdchínill con tubi shcua'a mēnē con bēldá guēshiágdu'u. Ra jēfē shtë ra bēshuzi con ra fariseo bēshē'ldē rall lē'el mēnē ni. Nua'a rall lintērnē nu grēaguē parē guēzianí. Nua'a rall spadē.

⁴ Hia rac bē'a Jesús grētē' lo quē nanagac; iurní bēru'u mē ladi ra shmēnē mē nu guni'i mē lu ra mēnē: —¿Chu rguili tē?

⁵ Lē'el rall bēquebi:

—Rguili na'a Jesús de Nazaret.

Jesús guni'i iurní:

—Na ndē'ē.

Lē'el Judas nabē'nē intriegu Jesús, zugá'all con ra mēnē ni.

⁶ Iurē lē'el Jesús guni'i: "Na ndē'ē", iurní bēazē guetē rall nu gulaguē rall lu guiu'u.

⁷ Iurní guni'i mē stubi:

—¿Chull rguili tē?

Lē'el rall guni'i rall:

—Jesús de Nazaret.

⁸ Jesús repi lu rall iurní:

—Hia gunia'a lu tē de quē na ndē'ē. Si talē rguili tē na, gulē bēnē'e sí, tē parē guzēá ra shmēna.

⁹ Zni guc parē gac cumplir di'dzē naguni'i Jesús antsē: "Grētē' el

quë nabënë'el parë na, ni tubi adë gunítidia'a".

¹⁰ Iurní lë'ë Simón Pedro nápi' tubi spadë; gulúhi' spadë nu bëchúgui' diaguë ladë ldi tubi naná lë Malco. Malco na muzë shtë jëfë shtë ra bëshuzi.

¹¹ Perë Jesús repi lu Pedro:

—Bëguëu' spadë shtë'nël shlugarin. Si talë según voluntá shtë Shtada ze'dë parë sac zia, napë quë guna cumplirin.

Guanú rall Jesús lu bëshuzi más narnibë'a

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

¹² Iurní lë'ë ra mënë con comandante shtë ra soliar nabëshe'ldë contrari shtë Jesús, guna'zi rall lë'ë më parë gua'a rall lë'ë më prësi. Bëldi'bi rall gua'a më.

¹³ Lueguë bia'a rall lë'ë më lu Anás naná suëgrë Caifás. Izë ni Caifás guc bëshuzi namás narnibë'a.

¹⁴ Caifás rë' mizme naguni'i lu ra më israelitë: "Más mejurë parë lë'ë hia'a gati tubsë nguii quë guëdubi naciuni tsalú".

Pedro zu rualdëa' lidchi Anás

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

¹⁵ Simón Pedro con stubi ra poshtë, guanaldë rai' lë'ë Jesús. Lë'ë stubi poshtë ni na el quë nané Caifás naná bëshuzi namás narnibë'a. Guatënú poshtë ni Jesús rualdëa' lidchi Anás.

¹⁶ Pedro bëa'në fuërë rua' puertë shtë nezë. Iurní bëru'u lë'ë poshtë nanané lë'ë jëfë shtë ra bëshuzi. Lë'ë poshtë ni guchi lu na'a narapë rua' puertë parë tsuté Pedro.

¹⁷ Iurní lë'ë na'a guna'bë dí'dzëll lu Pedro:

—¿Pë nu lé'ël nal shmënë nguii rë'?

Pedro bëquebi:

—Aquëdi'i, nádia'a shmënë nguii ni.

¹⁸ Cumë nalé naldë dzë ni, ra muzë con ra soliar bëntsa'u tubi guërdë té parë bëcue'e rall gui'i té guëdzë'ë rall.

Nu zac Pedro zuga'a con lë'ë rall. Quëtsë'ë Pedro rua' gui'i.

Guna'bë dí'dzë Anás lu Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

¹⁹ Lë'ë Anás, tubi jëfë shtë ra bëshuzi, guzublú guna'bë dí'dzëll lu Jesús shcuendë ra shini gusë'dë më nu pë ldai' rlua'a më.

²⁰ Repi Jesús:

—Na biadi'dza delantë lu grë mënë. Bëluá'ahia la'ni ra iádu'u nu hashtë iádu'u ru'bë, grëtë' lugar catë rdëa ra mënë israelitë. Ni tubi cusë adë gunítidia'a naga'chi.

²¹ ¿Pëzielú rna'bë dí'dzëll lua pë cusë bëluá'ahia? Gulë guna'bë dí'dzë lu ra mënë nabini shti'dza. Nané rall ldai' lo quë bëluá'ahia.

²² Iurë lë'ë Jesús guni'i zndë'ë, tubi soliar shtë iádu'u nazuga'a guëlladchi, gulubëll lu më nu guní'ill:

—¿Pë zni'i rquëbil lu jëfë shtë ra bëshuzi?

²³ Jesús repi:

—Si talë gunia'a mal, bëlua'a nia pë mal bëna perë si talë gunia'a verdá ¿pëzielú gulubël lua?

²⁴ Iurní lë'ë Anás bëshe'ldë lë'ë më lu Caifás. Li'bi gua'a më. Caifás na bëshuzi narnibë'a más entrë grë ra bëshuzi.

Pedro guni'i lu ra mënë de quë adë guënëdi'i lë'ë Jesús

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.66-72; Lc. 22.58-62)

²⁵ Perë Pedro tsagla'guë quëgtsë'ëi' rua' gui'i con ra mënë. Iurní guchi ra mënë:

—¿Pë nul lé'ël nal shmënë Jesús?

Pedro bë'në negar; guní'i':

—Aquëdi'i, nádia'a shmënë Jesús.

²⁶ Iurní guna'bë dí'dzë tubi muzë shtë Caifás, muzë ni nall shfamili shtë nguii nabëchuguë Pedro diaguí'. Guni'i muzë ni lu Pedro:

—¿Pë nul lé'ël gunahia la'ni lahuertë con Jesús?

²⁷ Pedro bë'në negar stubi. Mizmë iurní bëllidchí tubi gay.

Jesús zuga'a lu Pilato
(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5;
Lc. 23.1-5)

²⁸ Iurní bia'a rall Jesús lu palaci catë gunë gubernadurë juzguë. Hia ze'dë grëgue'lë iurní. Ra contrari shtë Jesús adë guatédi'i rall la'ni palaci parë guëa'në rall limpi según custumbrë religiuse shtë rall. Zni nanú permisi gau rall shtse shtë Pascu.

²⁹ Por ni Pilato bëru'u parë guagni'll lu rall:

—¿Pë mal bë'në hiumbrë rë'?

³⁰ Guni'i rall:

—Si talë nádi'll hiumbrë mal, adë chu guëdë'nëdi'i intriegu lé'ëll.

³¹ Iurní Pilato repi:

—Gulë bia'a lé'ëll mizme lë'e të nu gulë bë'në juzguë lé'ëll según narni'i lëy shtë të.

Ra contrari shtë Jesús bëquebi:

—Perë lë'e na'a nápëdi'i na'a derechë parë guëdini na'a ni tubi mënë gátill.

³² Zni guc parë gac cumplir shti'dzë Jesús naguni'i más antsë parë gac bë'a rall lla mudë gati më.

³³ Iurní Pilato bëabré guaté la'ni palaci; iurní guná'bëll lë'e Jesús nu guni'i Pilato:

—¿Pë lé'ëi nal Rëy shtë ra më israelitë?

³⁴ Jesús repi:

—¿Pë ni rna'bë dí'dzël por shcuëndël u nu chu stubi guni'i lul chu nahia?

³⁵ Pilato guni'i:

—Nádia'a më israelitë. Mizme mënë sa'l con ra jëfë shtë ra bëshuzi, bë'në rall intriegu lé'ëi lua ziquë tubi më mal. Guni'i lua pë mal bë'në.

³⁶ Guni'i më:

—Nahia Rëy shtë gobiernë nanádi'i ziquë gobiernë shtë gué'dchiliu. Si talë gobiernë shtëna niac ziquë gobiernë shtë gué'dchiliu, pues niadildi shmëna parë gáquëdi'i intriegu na guia'a ra më israelitë. Perë iurne' rnia'a lul de quë rnibë'ahia; nahia Rëy perë lëdëdi'i rëy shtë gué'dchiliu.

³⁷ Iurní Pilato repi:

—Rní'il de quë nal tubi Rëy.

Jesús guni'i:

—Nahia Rëy ziquë quëgní'il, parë ni gula lu gué'dchiliu. Zelda lu gué'dchiliu parë guadi'dza verdá. Grëtë' el quë narac shtu'u guini verdá, ni rdë'e rall cuendë shti'dza.

³⁸ Pilato repi:

—¿Pë runë cuntienë di'dzë, verdá?

Guni'i mënë gati Jesús

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20;
Lc. 23.13-25)

Despuësë de gualú guna'bë di'dzë Pilato di'dzë rë', bëru'ull stubi parë guadi'dzënull ra contrari shtë Jesús. Guni'i Pilato:

—Ni tubi delitë adë rdzélëdia'a shtë nguü rë'

³⁹ perë ziquë tubi custumbrë, guëdë'a libertá tubi prësi la'ni dzë laní shtë Pascu. ¿Sëldahia Jesús rëy shtë të, u pë rni'i të?

⁴⁰ Iurní grë ra mënë gurushtiá rall:

—Adë rldá'adi'il Jesús; bédë'e libertá parë Barrabás.

Barrabás na tubi nguba'në, tubi më dushë.

19

¹ Iurní lë'e Pilato gunibë'a guanú Jesús galné con chicuti.

² Ra suldadë bëntsa'u rall tubi corunë guitsë nu gulú rallin guëc Jesús nu bëgacu rall lë'e më tubi lari color guindë.

³ Lueguë guabi'guë rall lu më; bë'në rall burnë. Guni'i rall:

—Guëbani Rëy shtë ra më israelitë.

Gulubë rall lë'e më.

⁴ Iurní Pilato bëabrill; bëru'ull nu répill lu ra mënë:

—Gulë guná, rguhia nguü rë' de-lantë lu të parë guëdë'e të cuendë de quë adë rdzélëdia'a ni tubi delitë parë lé'ëll.

⁵ Iurní bëru'u Jesús con corunë guitsë zubë guëc më nu nacu më tubi lari color guindë. Iurní Pilato repi:

—Lë'e nguü ndë'e.

⁶ Iurë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra soliar shtë iádu'u, guná rall lë'e më, guzublú gurushtiá; guni'i rall:

—Quëll lu cruz. Quëll lu cruz.

Pilato guni'i:

—Gulë bia'a lë'ëll nu gulë bëquë'ë lë'ëll lu cruz purquë adë rdzélëdia'a ni tubi delitë nabë'nëll.

⁷ Perë ra contrari shtë më bëquebi rall:

—Lë'ë na'a napë na'a tubi lëy; según lëy shtë na'a rni'in de quë gati mënë ni purquë guni'ill nall shini Dios.

⁸ Iurë Pilato bini zndë'ë, másru'u bëdzëbëll.

⁹ Iurní bëu'll stubi la'ni palaci nu guna'bë dí'dzëll lu Jesús:

—¿Chu mënë?

Perë Jesús adë bëquébidi'i.

¹⁰ Iurní repi Pilato:

—¿Pë adë guëquébidi'il lua chu mënë? ¿Ni mudë adë guënëdi'il napa pudërë parë guna crucificar lë'ëll nu zac napa pudërë parë guënehia libertá lë'ëll?

¹¹ Jesús guni'i:

—Ni tubi pudërë nápëdi'il parë na si talë Dios adë bënë'edi'i' pudërë. Por ni rnia'a lul de quë ra nabë'në intriegu na lul, ni napë mayurë duldë. Na rall más pecadurë quë lë'ëll.

¹² Dizdë iurní Pilato gudílll manërë parë guëdë'ëll libertá lë'ë Jesús, perë ra contrari shtë më gurushtiá rall:

—Si talë guëldá'al nguü rë', nádi'il amigu shtë rëy César, el quë narnibë'a lë'ë hia'a. Cualquier el quë nagac rëy, ni quëhúnëll cuntrë gobiernë shtë César.

¹³ Iurë bini Pilato di'dzë rë', gunibë'all guëru'u Jesús lugar ni nu Pilato guzúbëll lu tribunal shtë'nëll, lugar naná lë Gabata con dizé hebreo. Lë ni runë cuntienë, Empedrado, lugar catë nanú pisë shtë cemëntë.

¹⁴ Guc visperë shtë Pascu, iurë bë'në mënë preparar laní. Mizmë dzë ziquë guërudë dzë, iurní Pilato guni'i lu ra contrari shtë Jesús:

—Ndë'ë na rëy shtë'në tē.

¹⁵ Lë'ë rall gurushtiá rall; guni'i rall:

—Gátill, gátill, quëll lu cruz.

Pilato guni'i:

—¿Ni mudë guna crucificar rëy shtë'në tē?

Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi bëquebi rall:

—Lë'ë na'a sulë tubsë rëy napë na'a. Nall rëy César, el quë narnibë'a más la'ni guë'dchiliu.

¹⁶ Con ndë'ë Pilato bë'nëll intriegu lë'ë Jesús lu rall parë gati më lu cruz. Bia'a rall lë'ë më de ndë.

Cuë më lu cruz
(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32;
Lc. 23.26-43)

¹⁷ Nua'a më cruz. Zia'anú rall lë'ë më lugar nalë Calavera, di'dzë hebreo lëhin Gólgota.

¹⁸ Nga'li bë'në rall crucificar lë'ë më con chupë mënë mal, tubi rall cadë tubi cu', hia lë'ë Jesús guë'láu.

¹⁹ Pilato bëquë'ë tubi letrërë narni'i: "Jesús de Nazaret, rëy shtë naciuni Israel". Quë letrërë guëc cruz.

²⁰ Cantidá mënë narëta' ndë, bi'ldi rall letrërë ni purquë lugar catë cuë më lu cruz naqué guëlladchi rua' ciudá Jerusalén. Lë'ë letrërë ni naescritë con dizé hebreo, nu dizé griego, nu dizé latín.

²¹ Ra jëfë shtë ra bëshuzi guni'i rall lu Pilato:

—Adë rquë'ëdi'il "Rëy shtë naciuni Israel" sino más bien bëquë'ë lo quë naguni'ill: "Nahia Rëy shtë naciuni Israel".

²² Perë Pilato bëquebi:

—Lo quë nabëquëa'a, zni guëa'nin.

²³ Despuësë lë'ë ra suldadë bëquë'ë rall lë'ë më lu cruz, iurní bëtëá rall shabë më nu gudi'dzë rall lari ni. Gulú rallin tapë ldë, tubi ldégahin parë cadë tubi suldadë. Iurní guna'zi rall lari capë. Nahin tubi lari mantë, lari intërë de tubsë hili.

²⁴ Ra suldadë guni'i rall lu sa' rall:

—Adë chu guëché'zëdi'in; más mejurë guëdchíta'a guë'ë dado tē parë nia'a chu gunë gan lari rë'.

Zni guc cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Gudi'dzë rall shaba, perë stubi ldëhin gudchitë rall guë'ë dado".

²⁵ Zndë bë'në ra suldadë rumanë.
Guëa' cruz shtë Jesús quëbezë shni'a më nu quëbezë béldi' lë María naná tse'lë Cleofas. Nu quëbezë María Magdalena guëa' cruz.

²⁶ Iurë Jesús guná më lu shni'a më, zugá'ai' cula'ni poshtë namás rac shtu'u më, repi më lu shni'a më:

—Nanë, lë'ë shínìl ni'i. Gápi' lë'ël.

²⁷ Nu guni'i më lu poshtë ni:

—Lë'ë shní'al ni'i.

Dizdë iurní lë'ë poshtë ni bë'ni' recibir lë'ë María lidchi poshtë.

Guti Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

²⁸ Despuësë de ndë'ë, cumë Jesús rac bë'a më de quë grëtë' guc cumplir nu parë gac cumplir la'ni Sagradas Escrituras, guni'i më:

—Rbidcha.

²⁹ Nga'li zuga'a tubi mbluri gadzé vini hi'. Iurní guna'zi ra suldadë tubi spongë; bëga'dzë rallin con vini nu bëzu'bë rall spongë ni guëc tubi hiaguë shtë hisopo. Iurní bédchi'guë rallin rua' Jesús.

³⁰ Jesús gudchi më guëc spongë ni, Bii' më vini; iurní guni'i më:

—Grëtë' guc cumplir.

Iurní bërë'ngu më nu bë'ni' in-triegu espíritu shtëhi' lu Dios.

Tubi suldadë bëquë'ë lansë cula'ni Jesús

³¹ Stubi dzë antsë gac laní, dzë narzi'i ldu'u mënë, ra mënë israelitë adë nédi'i rall guëa'në ra cuerpë lu cruz parë dzë narzi'i ldu'u mënë, pues dzë ni na dzë descansë nu nalé laní ru'bë na. Nu na dzë delicadë. Por ni guna'bë rall lu Pilato parë quitsu suldadë guëa' ra naqué lu cruz parë gati rall nu tsabsú cuerpë shtë rall lu cruz.

³² Iurní ra suldadë bédchini rall guëa' cruz. Guditsu rall guëa' primëre naquënú më lu cruz. Nu guditsu rall guëa' stubi naqué stubi cu'.

³³ Perë guabi'guë rall lu Jesús; guná rall hia guti më. Por ni adë gudítsudi'i rall guëa' më.

³⁴ Perë tubi suldadë bëquë'ëll lansë cula'ni më. Iurní bëru'u rënë con nisë.

³⁵ El quë naruadi'dzë ndë'ë gunall nu rní'll verdá nu rac bé'all de quë verdá ruadí'dzëll të parë lë'ë të tsaldí ldu'u të zndë'ë

³⁶ purquë zndë'ë guzac parë gac cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Adë gudítsudi'i rall ni tubi ba'cu shtëni'".

³⁷ Nu stubi partë shtë Escrituras rni'i: "Guëbi'a rall lu el quë nabëquë'ë rall lansë".

Jesús bëga'chi

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

³⁸ Despuësë de gualú grëtë' ndë'ë, José më guë'dchi Arimatea, guagná'bëll permisi lu Pilato parë guá'all cuerpë shtë Jesús të tsacá'chill lë'ë më. José guc tubi shmënë më perë aunque nilë naga'chi purquë rdzébëi' lu ra contrari shtë Jesús. Pilato bédë'ë permisi; iurní bia'a José cuerpë shtëndë më.

³⁹ Nu zac Nicodemo, el quë naguagná lë'ë më gue'lë, bédchinínú Nicodemo con nanutsë mirra nu áloes cumë cincuenta kilo nuá'all.

⁴⁰ Zni lë'ë José con Nicodemo bia'a rall cuerpë shtë Jesús. Bëtu'bi rall lë'ë më tubi ldë lari naquichi con mizmë naguctsa'u nisë nashi nanutsë según custumbrë shtë ra më israelitë napë quë guëga'chi tubi tégulë.

⁴¹ Lugar ni catë bëquë'ë rall lë'ë më lu cruz, nga'li naqué tubi lahuertë. Mizmë la'ni lahuertë ni naqué tubi ba'a catë ni tubi la'di chu bëgá'chidi'i.

⁴² Nga'li bëca'chi rai' cuerpë shtë Jesús purquë lë'ë ba'a ni naqué guëlladchi, nu dzë descansë hia bëga'a.

20

Guashtë më ladi ra tēgulē

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

¹ Primërë dzë shtë llmalë María Magdalena gua rua' ba'a. Tumpranë nianá rru'u nacahi gunáhi' hiadë nídi'i guë'e nada'u rua' ba'a.

² Iurní guagllu'në María catë zúga'a Simón Pedro con lë'e poshtë namás rac shtu'u Jesús. Guni'i María:

—Bia'a mënë shcuerpë Dadë Jesús catë bēgá'chi'; adë chu guënëdi'i catë guaca'chi ra mënë shcuérpi'.

³ Iurní Pedro con stubi poshtë bēru'u rai'. Gua rai' rua' ba'a.

⁴ Guërupë rai' ziaagllu'në rai' juntë perë lë'e stubi poshtë gudchibélú lu Pedro; bēdchíni' guélútë' lë'i' rua' ba'a.

⁵ Iurní bēá'chi' nu gunáhi' lu lari liensë nanaga'a nga'li perë adë guatédi'i'.

⁶ Despuësë Simón Pedro bēdchíni' tēchi poshtë ni. Iurní Pedro guatēhi' la'ni ba'a, nu zac lë'i' gunáhi' lu lari liensë; za'quë za'quë nē'achi dchi'bin shlugarin.

⁷ Nu guná Pedro lari naquichi nabēlli'i guëc Jesús; adë dchi'bin juntë sino tubi ladë nē'achi dchi'bin.

⁸ Iurní poshtë nabēdchíni' primërë, guatēhi' nu gunáhi'. Gualdí ldu'i' guashtë Jesús ladi ra tēgulē.

⁹ Perë todavía adë guasédi'i' rai' Sagradas Escrituras de quë Jesús napë quë gac resucitári' ladi ra tēgulē.

¹⁰ Iurní ra poshtë bēabré rai' lidchi rai'.

Jesús bēlua'alú lu María Magdalena

(Mr. 16.9-11)

¹¹ María Magdalena bēá'ni' tēchi fuërë rua' ba'a. Rú'ni' cula'ni' ba'a. Mientras quēhú'ni', iurní bēá'chi' parë guēnáhi' la'ni ba'a.

¹² Gunáhi' chupë ianglë zuga'a; nacu rai' lari naquichi. Zúbēga'a ra ianglë ni; tubi zúbēga'a nezë guëc catë bēga'chi Jesús. Stubi zúbēga'a nezë guëa' catë bēga'chi më.

¹³ Lë'e ra ianglë guni'i rai' lu María: —Nanë, ¿pēzielú rú'nël?

Lë'i' bēquebi:

—Purquë bia'a ra mënë lë'e Dadë Jesús, perë adë chu guënëdi'i rsunë ca nezë guaca'chi ra mënë lë'i'.

¹⁴ Niá'asë gualú guni'i María zni, bēdchigréhi' lúhi' nezë tēchi'; gunáhi' lu Jesús. Lë'e më zuga'a më nga'li perë adë rdé'edi'i' María cuendë de quë lë'e Jesús ni.

¹⁵ Iurní Jesús guna'bë dí'dzi' lu María:

—Nanë, ¿pēzielú rú'nël? ¿Chull rguílil?

María rúni' llgabë de quë aquë narapë lahuertë ni quëgni'i. Iurní répi' lu mënë ni:

—Si talë lë'el biá'al cuerpë shtë Jesús, guni'i lua ca nezë guacá'chil lë'i' tē parë tsaglía shcuérpi'.

¹⁶ Jesús repi:

—María.

Lë'e María bēdchigréhi' nu guni'i con dizé hebreo:

—Raboni. (Dí'dzë ni runë cun-tienë, Mèsë.)

¹⁷ Jesús repi:

—Adë cuë'zēdi'il na purquë la'di tsépidia'a catë quëbezë Shtada, perë tsagní'il lu ra los de más bēcha de quë lë'e na tsepia catë quëreldë Shtada nu Shtádēga'a tē tambiën. Tsepia catë quëreldë Dios shtëna nu Dios shtënë tē.

¹⁸ Iurní lë'e María Magdalena guaguē'ni' visi lu ra shini gusē'dë më de quë lë'i' gunáhi' lu Dadë Jesús nu lë'e më guni'i grë ra cusë rē'.

Jesús bēlua'alú lu ra shini gusē'dë më

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

¹⁹ Mizmë dzë ni na primërë dzë shtë llmalë; hia riu' gue'lë; ra poshtë rdēá rai' nga'li. Nē'au rua' hui'u dchidchi'chi purquë rdzēbë rai' contrari shtë Jesús. Iurní Jesús bēlua'alú lu rai' la'ni hui'u. Guzú më guéláu catë rēta' rai' nu guni'i më:

—Gulë cuedchí ldu'u tē.

²⁰ Despuësë de gualú guni'i më, iurní bèlua'a më guia'a më con cula'ni më catë gua clavë nu lansë. Iurní bëquitë ldu'u rai'; guná rai' lu Jesús.

²¹ Lueguë Jesús repi lu rai' stubi:

—Gulë cuedchí ldu'u të. Cumë ziquë Dadë bëshé'ldi' na, zni guëshe'lda lë'ë të. Guëni'i të lu ra mënë shti'dza.

²² Iurní bëca'a mbë më nu repi më:

—Gulë bë'në recibir Espíritu Santo.

²³ Napë të derechë; guëni'i të chu bë'në më perdunë, nu chu bënëdi'i më perdunë.

Adë gualdídi'i ldu'u Tomás shti'dzë ra poshtë

²⁴ Tomás, tubi de lë'ë ra poshtë narni'i ra mënë Cuachi, adë nídi'i nga'li iurë lë'ë Jesús bèlua'alú lu ra poshtë.

²⁵ Los de más ra poshtë guni'i rai' lu Tomás:

—Guná na'a lu Dadë Jesús.

Perë Tomás repi:

—Si talë adë guenádia'a catë gua lansë cula'ni më nu guëgutëa shcuëna lugar shtë clavë nu cutëa guiahia culá'ni', hashtë iurní tsaldí ldua'a guashtë më ladi ra tēgulë.

²⁶ Bëdza'guë lmalë despuësë gudëdë ni, ra poshtë rëta' rai' stubi nacubi hui'u ni. Dzë ni zuga'a Tomás con lë'ë rai'. Iurní aunquë nilë në'au rua' hui'u dchidchi'chi, Jesús bèlua'alú lu rai' nu guzú më guéláu catë rëta' rai'. Guni'i më:

—Gulë cuedchí ldu'u të.

²⁷ Nu guni'i më lu Tomás:

—Bëtia'a shcuënë! lu guiahia nu gude'enú guiá'al; bëtia'a guiá'al cula'nia. Adë rní'di'il la'ni ldú'ul de quë adë guashtëdia'a ladi ra tēgulë sino tsaldí ldú'ul nabania.

²⁸ Bëquebi Tomás iurní:

—Lë'ël nal Dadë shtëna. Lë'ël nal Dios shtëna.

²⁹ Jesús repi:

—Tomás, iurne' sí, rialdí ldú'ul purquë gunal lua perë más dichusë el quë nagunádi'i lua perë rialdí ldu'u rall na.

Pëzielú guctsa'u librë rë'

³⁰ Jesús bë'në másru'u cantidá ra cusë ru'bë nu milagrë lu ra shini gusë'dë më, cusë ni adë bëqué'ëdia'a la'ni librë rë'.

³¹ Perë ndë'ë bëquëa'a të parë tsaldí ldu'u të Jesús de quë na më Cristo, shini Dios. Si talë tsaldí ldu'u të shti'dzë Jesucristo, guëne'e më vidë sin fin parë lë'ë të.

21

Jesús bèlua'alú lu gadchi ra poshtë

¹ Despuësë de ndë'ë, Jesús bèlua'alú lu ra shini gusë'dë më stubi vultë. Zuga'a më rua' nisë nalë Tiberias. Zni guc iurë bèlua'alú më lu rai'.

² Bëdëa' ra poshtë, Simón Pedro con Tomás, el quë narni'i rai' Cuachi. Zuga'a Natanael naná më Caná shtë Galilea nu zuga'a ra shini Zebedeo nu chupë de los de más shini gusë'dë më.

³ Iurní Simón Pedro guni'i lu rai':

—Tsagna'zia mbeldë.

Lë'ë rai' guni'i rai':

—Nu zac lë'ë na'a guézé na'a.

Iurní be'pi rai' la'ni barcu, perë gue'lë ni adë chu mbeldë guná'zidi'i rai'.

⁴ Hia iurë ze'dë grëgue'lë, Jesús bèlua'alú lu rai' rua' nisë perë ra shini gusë'dë më adë bédë'ëdi'i rai' cuendë de quë lë'ë më ni.

⁵ Iurní repi më:

—Lë'ë të narac shtua'a, ¿Pë adë chu mbeldë guna'zi të?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Ni túbidi'i.

⁶ Iurní guni'i Jesús lu rai':

—Gulë bëtia'a guë'shu shtënë të ladë ldi cula'ni barcu; iurní guëna'zi të mbeldë.

Zni bë'në rai'. Despuësë adë bënëdi'i rai' gan niagú rai' guë'shu mbeldë la'ni nisë tantë zihani mbeldë nanú la'ni.

⁷ Iurní lë'ë poshtë naguc shtu'u Jesús más, guni'i lu Pedro:

—Lë'ë Dadë Jesús ndë.

Niá'asë gualú bini Pedro de quë lë'ë Dadë Jesús ni, iurní gúti' shabë purquë bëru'u lari iurë guagná'zi' mbeldë. Iurní beldá'ai' lë'i' la'ni nisë parë guëdchíni' guélú lë'i' catë zuga'a më.

⁸ Los de más poshtë bédchini rai' rua' nisë con barcu. Nu quëshaguiú rai' guë'shu shtë mbeldë. Pues zuga'a ra poshtë ziquë tubi gahiu'a metro hashtë ca lu zu më.

⁹ Iurë lë'ë rai' bédchini rai' lu guiu'u, bëru'u rai' la'ni barcu nu guná rai' tubi guërdë dchi'bë tubi mbeldë lu guí'i. Guná rai' du'pë guetështildi.

¹⁰ Jesús guni'i:

—Gulë te'enú beldá mbeldë naguër gualú bëga'a.

¹¹ Simón Pedro güe'pi la'ni barcu; iurní bëshaguiúhi' guë'shu hashtë rua' nisë catë na guiu'u. Gadzëtë'in mbeldë, purë ma ru'bë, ciento cincuenta y tres; perë aunquë nilë zihani ma, adë gurié'zidi'i guë'shu.

¹² Iurní guni'i më lu rai':

—Gulë te'e të gau të.

Ni tubi rai' adë cuédi'i valurë niana'bë di'dzë chu na më purquë rac bë'a rai' lë'ë Dadë Jesús ni.

¹³ Iurní lë'ë Jesús guabi'guë më lu rai'. Guna'zi' më guetështildi nu belë shtë mbeldë; bédë'e mëhin cua'a ra poshtë gau rai'.

¹⁴ Zndë guc natsunë vësë de quë lë'ë Jesús bëlua'alú më lu ra poshtë despuësë guashtë më ladi ra tégulë.

Jesús guni'i lu Pedro: "Gupë shmëna"

¹⁵ Despuësë gualú gudáu ra poshtë, Jesús guni'i lu Simón Pedro:

—Simón, shini Jonás, ¿gu rac shtú'ul na de verdá más quë los de más sa'l rac shtu'u rai' na?

Pedro bëquebi:

—Aha' Dadë, lë'ël nanël de quë rac shtua'a lë'ël.

Jesús repi:

—Pues iurne', gupë ra mënë narialdí ldu'i na, ra naná ziquë lli'li mitu'në.

¹⁶ Iurní bëabrí guna'bë di'dzë më nachupë:

—Simón shini Jonás, ¿gu rac shtú'ul na de verdá?

Pedro bëquebi:

—Aha' Dadë, nanël de quë rac shtua'a lë'ël.

Iurní repi më:

—Ne' gupë ra mënë narialdí ldu'i na. Na rall ziquë lli'li narqui'ni vëquërë.

¹⁷ Hia natsunë vësë guna'bë di'dzë më lu Pedro:

—Simón shini Jonás, ¿gu rac shtú'ul na?

Iurní tristë bëa'në ldu'u Pedro purquë hia bëhunë guna'bë di'dzë më lúhi', si rac shtu'u Pedro lë'ë më. Iurní guni'i Pedro:

—Lë'ël nanël grëtë' cusë. Nanël de quë rac shtua'a lë'ël.

Iurní repi më:

—Iurne' gupë ra lli'li shtëna, ra mënë nare'dë naldë na.

¹⁸ Guldía rnia'a lul, iurë gúquël sultërë, rácul shábël lo quë narni'i ldú'ul nu rial catë rac shtú'ul perë iurë lë'ël gú'shël, stubi mënë guëna'zi' guiá'al parë sël, nu stúb'i gunë compañi lë'ël parë gácul shábël, nu guá'ai' lë'ël catë adë nédi'il tsal.

¹⁹ Zni guni'i më parë guëdë'e hia'a cuendë lla mudë gati Pedro purquë por galguti shtë Pedro, gúni' guëluá'ai' llëru'bë na pudërë shtë Dios. Despuësë repi më:

—Guagla'guë bëzu'bë diaguë en-señansë shtëna.

Lë'ë poshtë namás guc shtu'u Jesús

²⁰ Iurní guná Pedro nezë téchi'; ze'dë naldë lë'ë poshtë naguc shtu'u Jesús, mizmé poshtë el quë nagu-daunú më nu nazubë cula'ni më lu shtse shtë Pascu, mizmé el quë naguni'i lu më: "Dadë, ¿chull gunë intriegu lë'ël?"

²¹ Iurë lë'ë Pedro guná lu poshtë ni, guna'bë di'dzë Pedro lu Jesús:

—Dadë, ¿pë gac poshtë rë'?

²² Jesús bëquebi:

—Si rac shtua'a guëbánill ndë'e hashtë iurë guëabrí stubi, adë rúnëdi'i tucarë gac bë'al. Lë'ël

guagla'guë bëzu'bë diaguë enseñansë shtëna.

²³ Iurní bërë'tsë di'dzë rë' ladi los de más bëchi sa' ra poshtë de quë adë gátidi'i poshtë ni, perë adë guní'idi'i Jesús de quë adë gátidi'i poshtë ni, sino quë guni'i më: “Si talë na rac shtua'a de quë guëbáni' hashtë guëabría stubi, adë rúnëdi'i tucarë gac bë'al”.

²⁴ Ndë lo mizmə poshtë naquëhunë testificar grë ra cusë rë', nu më el quë nabëquë'ë la'ni librë rë'. Rdë'ë hia'a cuendë de quë verdá ruadí'dzi'. Grë ra poshtë rdë'ë rai' cuendë de quë verdá na grë ra di'dzë rë'.

²⁵ Nanú másru'u lo quë nabë'në Jesús. Si talë niaquë'ë por tubin, llúa'ahia de quë ni parë guëdubi guë'dchiliu adë niáldëdi'i nabé librë lo quë naniactsa'u. Amén.

Ndëë bëntsä u ra poshtë

Jesús guni'i guëdchini Espíritu Santo

¹ La'ni primëre librë nabëquëa'a lul, Teófilo, bëquëa'a lo quë nabë'në Jesús nu lo quë nabëlua'a më dizdë nabëdchini më guë'dchiliu hashtë iurë be'pi më gube'e.

² Antsë güe'pi më gube'e gulezë më poshtë shtë më. Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'ë Jesús parë guni'i më lu ra poshtë guadë dchi'ni nabëa'nënu rai'.

³ Tsana gudëdë guti Jesús, lo mizmë lë'ë më bëlua'alú më lu ra poshtë tal zíquësë nabani më. Nu durantë cuarenta dzë guagla'guë bëlua'alú më lu rai'. Zihani cusë bë'në më lu rai'. Bjadi'dzënu më lë'ë rai' lla mudë tsutë mënë nezë lu gube'e catë rnibë'a Dios të gac salvar rall.

⁴ Iurë nianá zuga'anú Jesús lë'ë ra poshtë, guni'i më lu rai' adë guë'rú'udi'i rai' ciudá Jerusalén. Repi më:

—Gulë cuezë ndë'ë hashtë guëdchini Espíritu Santo ziquë guni'i Shtada lu të, purquë guni'i Shtada nu na gunia'a lu të, guëshe'ldë më Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë të.

⁵ Verdá Juan Bautista bëchu'bë nís'i ra mënë con nisë parë la'ni sëbëldá dzë lë'ë më guëzuné më ldu'u të con pudërë shtë Espíritu Santo. Guëdchini më parë cuezënuhi' lë'ë të.

Jesús be'pi parë gube'e

⁶ Iurë zunú Jesús ra poshtë, guna'bë di'dzë rai' lu më:

—Dadë, çpë hia bëga'a iurë parë guëcubi naciuni Israel ziquë nahin antsë?

⁷ Perë Jesús repi lu rai':

—Adë rúnëdi'i tucarë gac bë'a të gac gaquin. Adë rúnëdi'i tucarë gac bë'a të pë dzë Shtada gunë ra cusë rë' purquë niétiquë lë'ë më napë më cuendë pë tiempë guëcubin.

⁸ Perë iurë guëdchini Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë të, lë'i' guënë'e'i' pudërë parë gac të firmë; tsagni'inú të ra mënë grë ra cusë naguná të bëna. Guëni'i të lu ra më Jerusalén nu guzia'a të regiuni shtë Judea nu regiuni shtë Samaria hashtë lúltimë guë'dchi catë rialú guë'dchiliu.

⁹ Iurë gualú biadi'dzënu Jesús ra poshtë, mientras rbi'a rai' lu më, be'pi më gube'e. Gunitilú më la'ni shcahi. Dizdë iurní adë gunádi'i rai' lu Jesús.

¹⁰ Nianá rbi'a ra poshtë nezë lu gube'e, be'pi Jesús. De repëntë guná rai' chupë ianglë zuga'a cula'ni rai'; nacu ianglë lari naquichi.

¹¹ Repi ianglë lu rai':

—Lë'ë të më Galilea, çpëzielú rbi'a të lu gube'e? purquë Jesús naguná të be'pi lu gube'e, lo mizmë lë'ë më guëabré stubi vultë tal zíquësë guná të be'pi më. Zni guëabré më stubi.

Matías bëu' lugar shtë Judas

¹² Iurní bietë rai' lu dani nalë Olivos. Bëabré rai' parë Jerusalén. Rëa'në Jerusalén guëlla' parë dani Olivos tubi distanci de tubi kilómetro.

¹³ Iurë bëdchini rai' Jerusalén, bëa rai' hiu'u catë quërelde rai'. Be'pi rai' hashtë guia'a segundë pisë catë na tubi cuartë ru'bë. Grë ra nabëagré lë rai': Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo lga'në Alfeo. Nu zuga'a Simón nanapë llëru'bë ánimo parë lëy shtë Moisés. También zuga'a Judas shini Jacobo.

¹⁴ Grë ra më rë' bëdëa rai' tubsë parë ruadi'dzënu rai' Dios. Nu ra bëchi Jesús nu María, shni'a më, bëdëa rai' con sëbëldá ra na'a; bëdëa rai' nga'li.

¹⁵ Dzë ni Pedro guasuldí guëlaú ladi grë nazubëga'a ndë. Na rall ziquë tubi gahiu'a galdë mënë nagualdí ldu'i diza'quë shtë Jesús. Guni'i Pedro lu rai':

¹⁶ —Rnia'a lu të iurne' cumë ziquë bëcha, napë quë gac cumplir nabëquë'ë David. Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'ë David tsana bëquë'e'i'

la'ni Sagradas Escrituras ra cusë nabë'në Judas purquë Judas guanull ra mënë parë guna'zi rall Jesús.

¹⁷ Guc Judas tubi sa' na'a iurë guzënú na'a lë'ë Jesús. Jesús gudili lé'ëll nu gúquëll tubi shini gusë'dë më parë bë'nëll dchi'ni con lë'ë na'a,

¹⁸ perë bë'nëll duldë. Con dumí nabëtuu' Judas lë'ë Jesús, guasi'i ra mënë tubi ldë guiu'u lachi. Lo mizmë lugar ni gulaguë Judas rguëc Judas. Nu gutsë lá'nill; bëru'u grë llëguëzí'all.

¹⁹ Ra më Jerusalén bini rall pë guc con Judas nu gululé rall lachi ni Acéldama según dizé shtënë rall. Rni'i rall, Lachi Catë Bëllë'ë Rënë.

²⁰ Guni'i zac Pedro:

—Guc cumplir narni'i la'ni librë Salmos. Rni'i librë ni zndë'ë:

Guëa'nëgá lídchill,
nu adë guëdzélëdi'i chu guëquërelde lídchill.

Guëdzëlë stubi naguëu' shlugárëll,
tubi nagunë dichi'ni.

²¹ 'Ze'dë naldë ra nguii naquëhunë compa'ni lë'ë na'a lu guëdubi tiempë naguzënú na'a Dadë Jesús.

²² Ze'dë naldë rall dizdë nabëchu'bë nisë Juan lë'ë Jesús nu hashtë tsana lë'ë më be'pi gube'e. Rqui'ni guëdili hia'a stubi nguii; guëu' nguii ni shlugar Judas. Rqui'ni tubi naná testigu de quë guashtë Jesús ladi ra tëgulë.

²³ Iurní gudili rai' chupë nguii naze'dë naldë lë'ë rai' dizdë naguzënú rai' Jesús. Túbill lë José nu lëll Barsabás. Nu napë stubi lëll Justo; tsunë lëll. Stúbill lë Matías.

²⁴ Iurní grë rai' biadi'dzënú rai' Dios:

—Dadë, lé'ëll nanëll lla na la'ni ldu'u grë nguii; por voluntá shtënëll bëlua'a guadë de chupë nguii rë gáquëll poshtë; gúnëll shchí'nil con lë'ë na'a

²⁵ purquë Judas bëniti. Bësëa'nëgall shchí'nil. Por duldë nabë'nëll, zëagzëll lugar shtënë cashtigu. Gabildi bë'në tucárëll.

²⁶ Iurní gudchitë rai' guë'ë dado nia'a chu guëru'unú poshtë. Bë'në tucarë Matías. Iurní lueguë bëu'll ladi ra poshtë parë bëzá rai' chi'bë chupë.

2

Tsana bédchini Espíritu Santo

¹ Tsana bédchini laní Pentecostés, grë ra poshtë nu ra narialdí ldu'i diza'quë, bédëá rall tubsë lugar.

² De repëntë bini rai' tubi ruidë nabëru'u nezë lu gube'e ziquë ridë tubi mbë dushë. Gubë guëdubi la'ni hiu'u catë zubë rai'.

³ Iurní bédchini llni guëc rai'. Cadë túbi' rlua'ain ziquë tubi be'lë cadë lë'ë ra nazubë la'ni hiu'u.

⁴ Grë rai' bë'në recibir Espíritu Santo la'ni ldu'u rai' parë cuezënú më lë'ë rai'. Espíritu Santo bëzuné ldu'u rai' nu bédë'ëi pudërë të guadi'dzë rai' stubi dizé nadë ráquëdi'i rai'.

⁵ Dzë ni guquërelde zihani israelitë ciudá Jerusalén. Bédchini rall de grë naciuni shtë guë'dchiliu. Rialdí ldu'u rall shti'dzë Dios nu runë rall cumplir creenci shtë mënë israelitë.

⁶ Iurë bini rall ruidë nagu' nga'li, bédëá rall nu adë bédzélëdi'i rall pë nihunë rall purquë cadë lë'ë rall bini rall dizé shtënë rall.

⁷ Nalë bédzëguë' ldu'u rall. Guasé ldu'u rall; guni'i lu sa' rall:

—¿Pë lé'ëdi'i më Galilea grë ra ndë'ë naquëadi'dzë?

⁸ ¿Llallë bë'në rall rac rall ruadi'dzë rall dizé shtë hia'a?

⁹ purquë ndë'ë zë'pa'a zihani guë'dchi nu naciuni. Ndë'ë ze'dë mënë shtënë Partia. Ze'dë mënë shtënë Media. Ze'dë mënë shtënë shtënë Elam. Ze'dë mënë shtënë Mesopotamia. Ze'dë mënë shtënë Judea. Ze'dë mënë shtënë Capadocia. Ze'dë mënë shtënë Ponto. Ze'dë mënë shtënë Asia.

¹⁰ Nu ze'dë mënë shtënë Frigia. Ze'dë ra mënë shtënë Panfilia nu Egipto. Ze'dë ra mënë lugar shtënë Africa narëa'në más zitu quë Cirene. Nu entrë lë'ë hia'a nanú

ra israelitë nanapë derechë ziquë mënë rumanë; quëreldë rall ndë'ë. Stubi shcua'a mënë gualdí ldu'u rall creenci shtënë ra israelitë.

¹¹ También nanú ra mënë naze'dë tubi dani nalë Creta nazubë la'ni nisëdu'u. Nu ze'dë ra mënë Arabia, perë grë hia'a rini hia'a quëadi'dzë ra mënë Galilea con dizé shtëna'a. Quëadi'dzë rall milagrë nu cusë za'quë nabënë Dios parë ra mënë.

¹² Grëtë' mënë Jerusalén rdzëguë' ldu'u rall; adë bëdzëldi'i rall pë gunë rall. Rni'i lu sa' rall:

—¿Pë runë cuntienë ra cusë rë'?

¹³ Perë stubi tantë rall bënë rall burnë; guni'i rall:

—Rzuu'dchi ra tuntë rë'.

Lo quë naguni'i Pedro lu ra mënë

¹⁴ Iurní guasuldí Pedro con guëzá chi'bë tubi poshtë. Guni'i Pedro lu mënë; fuertë guni'i':

—Lë'ë të mē Judea nu grë ra mënë naquëreldë Jerusalén, gulë bëqué diaguë lo quë narnia'a lu të iurne' parë gac bë'a të.

¹⁵ Ni tubi na'a adë rzuu'dchidi'i na'a cumë ziquë runë të shgabë të. Nanë të ni tubi chu rzuu'dchidi'i rquë guë'ë rsili.

¹⁶ Más ndë'ë ra cusë naguná të iurne', bëquë'ë Joel tiempë guahietë; bëquë'ëi shcuendë lo quë naguër gac. Joel guni'i shti'dzë Dios zdë'ë:

¹⁷ Lúltimë dzë guëshe'lda Espíritu Santo parë cuezënúhi' grë mënë narëta' lu guë'dchiliu.

Llga'në ra mënë nu shtsa'pë rall guadi'dzë rall shti'dza.

Lë'ë rall guená rall cusë naguër gac nu nagudëdë gac.

Nu mëgulë guená rall cusë naguëni'i shca'ldë rall.

¹⁸ Dzë ni guëshe'lda Espíritu Santo parë cuezënúhi' nguü nu ra na'a narzu'bë diaguë shti'dza. Guadi'dzë rall zihani cusë cumë ziquë guni'i ra shmuza guahietë.

¹⁹ Guia'a lu gube'e guëluá'ahia cusë natsasé ldu'u mënë, nu guetë lu guë'dchiliu guëshe'lda ra

sëni nadzë'bë cumë ziquë rënë, be'lë nu tsasë ra shcahi cumë ziquë gushë.

²⁰ Guë'au lu ngubidzë guëcahi.

Nu mbehu guëac ziquë na rënë, antsë guëdchini mē.

Dzë ni guëdchini mē con llëru'bë pudërë nu llni shtënë mē.

²¹ Nu grë ra mënë narna'bë lu mē, gac salvar rall.

²² 'Lë'ë të mē israelitë, gulë bëqué diaguë iurne' lo quë narnia'a lu të. Dios bënë zihani milagrë lu guë'dchiliu. Bënë mē cusë ru'bë por Jesús, mē Nazaret, parë guená të nu parë guëdë'ë të cuendë de quë Jesús na el quë nabëshe'ldë Dios. Hia lë'ë të nanë të ndë'ë.

²³ Perë gulë guná, tsana gac intriegu Jesús guia'a të, bia'a të lë'ë mē prësi. Bënë të intriegu lë'ë mē lu ra nguü mal parë gudini rall lë'ë mē. Bëquë'ë rall lë'ë mē lu cruz perë dizdë antsë, ni na voluntá shtë Dios purquë hia zni ze'dë mē gati mē lu guë'dchiliu.

²⁴ Perë tsana guti Jesús, bëldishtë Dios lë'ë mē ladi ra tēgulë. Adë bënë galguti gan nasëa'në lë'ë mē purquë napë mē pudërë parë guashtë mē ladi ra tēgulë.

²⁵ Guahietë bëquë'ë rëy David shcuendë Jesús zdë'ë: Siemprë rnahia lu Dadë. Cabezënuhia lë'ë mē, nu lë'ë mē cabezë ladë ldi shtëna.

Con lë'ë mē adë chu guësëni'bidi'i na.

²⁶ Por ni nanú nilli ldua'a nu biadi'dza ra diza'quë nabësëquitë ldu'u ra mënë.

Rialdí ldua'a si talë gatia, guëzi'i ldua'a.

Adë bë gáquëdi'i shcuerpa,

²⁷ purquë lë'el adë guësëá'nëdi'il shcuerpa ladi ra tēgulë.

Nu adë guësá'nëdi'il gau guü'u shcuerpa purquë nahia shínil narac shtú'ul.

²⁸ Bëlua'a na nezë za'quë catë nezë napa vidë sin fin.

Nalë rquitë ldua'a iurë guëquëreldënúa lë'el.

²⁹ 'Rnia'a lu të Dadë, cusë clarë nahin. Shtadë guëlu hia'a David, gúti' nu bëgá'chi'. Pues catë naga'a ba'a shtëhi' grë hia'a nanë hia'a catë naga'a ba'a.

³⁰ Perë guc David muzë shtë Dios nu biadí'dzi' shti'dzë më. Bëquë'e David lo quë naguc con Jesús. Dios guni'i lu David; bënë më prometer nu bënë më jurar de quë tubi shini David gac Rëy. Guërulë shini David, Cristo nu guëribé'ai' cumë ziquë guëribë'a David.

³¹ David cumë ziquë gunáhi' lo quë nagac cumplir dëdzë antsë, biadí'dzi' shcuendë lla tsashtë Jesús ladi ra tégulë. Nu guni'i David adë guësëa'nëgá Dios lë'e Jesús ladi ra tégulë, nilë shcuerpë më adë guëá'nëdi'i la'ni ba'a parë adë gaudi'i guiu'u lë'e më.

³² Dios bëldishtë lë'e Jesús ladi ra tégulë, el mizmë Jesús nagudini të. Na na'a testigu de quë guti Jesús nu nabani më iurne'.

³³ Por voluntá shtë Dios guzubë më ladë ldi shtë më, nu bënë'e Dios Espíritu Santo parë Jesús ziquë bënë më prometer antsë. Bënë'e Dios pudërë lë'e Jesús parë guëshe'ldë më Espíritu Santo gué'dchiliu parë cuezënuhi' grë ra narialdí ldu'u diza'quë shtë Jesús. Nu grë ra cusë rë' narini të nu narná të, ze'din de lë'e Jesús.

³⁴ Zni nahin purquë lédëdi'i David be'pi gube'e sino mizmë David guni'i zdë'e:

Lë'e Dadë guni'i lu Shlama:

"Guzubë ndë'e ladë ldi shtëna

³⁵ hashtë iurë guna gan lu grë enemigu shtënel nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzël".

³⁶ 'Guëdubi naciuni Israel napë quë gac bë'a rall nahin verdá. Jesús nabënë të crucificar, na më Cristo el quë nabëshe'ldë Dios parë guëribé'ai' lë'e hia'a.

³⁷ Iurë bini ra mënë ra cusë nagoni'i Pedro, nalë bëdzëbë rall nu guna'bë di'dzë rall lu Pedro nu lu ra poshtë nacabezë nga'li. Guni'i rall:

—Gulë guni'i Dadë, çpë guëdë'në na'a?

³⁸ Iurní Pedro repi lu rall:

—Gulë bësa'në duldë shtë të. Gulë bëabré ldu'u të con Dios nu gulë guni'i con guëdubinú ldu'u të Jesús na Cristo. Gulë tsa të, chubë nisë të. Iurní gunë më perdunë duldë shtë të nu guëne'e më Espíritu Santo të cuezënuhi' lë'e të.

³⁹ Quëhunë Dios prometer grë cusë rë' parë lë'e të nu parë ra shini të nu parë ra naquërelde zitu stubi naciuni. Dios guëshe'ldë Espíritu Santo parë grë mënë nacagna'bë më. Na më Dios narnibë'a lë'e hia'a.

⁴⁰ Con ra di'dzë rë' nu zihani más, Pedro guagla'guë biadí'dzënuhi' mënë. Guni'i':

—Lueguë lueguë gulë gunë salvar lë'e të ladi mënë mal naná guëdchi ldu'i.

⁴¹ Grë ra nague'sé shti'dzë Pedro, bëriubë nisë rall. Ra nagualdí ldu'u diza'quë, na rai' ziquë tsunë mili mënë. Bëdëa rall con ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios.

⁴² Grë ra naganaldë ra tëchi ra poshtë, guc rall firmë. Bëzu'bë diaguë rall grë ra cusë nabëlua'a ra poshtë. Nu gubani rall cumë ziquë tubi famili. Guc ldu'u sa' rall. Rna'bë rall lu Dios. Bëdëa rall parë bëllullë guetështildi ziquë bëlua'a Jesús lë'e rall antsë. Dzë ni bëagná ldu'u rall la Santa Cena naguc tsana guzé nabani Jesús lu gué'dchiliu.

Manërë nagubani ra shmënë Jesús

⁴³ Grë mënë nalë bëdzëguë'e ldu'u rall por tantë milagrë nu cusë ru'bë nabënë ra poshtë.

⁴⁴ Grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë tubsë llgabë nua'a rall. Gudi'dzë rall nanapë rall.

⁴⁵ Bëtuu' rall nanapë rall ziquë shguiu'u rall. Iurní gudi'dzë rall centavë cua'a sa' rall nabënapëdi'i.

⁴⁶ Dzë con dzë ria rall iádu'u ru'bë nu ria rai' lidchi mënë. Ria rai' parë rëagná ldu'u rai' la Santa Cena. Grë rai' tubsë rau rai'. Rquitë ldu'u rai' nu guc ldu'u sa' rai'.

⁴⁷ Rna'bë rai' lu Dios nu ru'ldë rua' rai'. Guni'i rai':

—Llëru'bë na pudërë shtë Dios.

Los de más mënë guë'dchi bë'në rall rëspëti shmënë Jesús. Dzë con dzë guna'bë Dios mënë parë gac salvar mënë të guëdëá rall con shmënë më.

3

Bëac tubi cujë

¹ Tubi dzë Pedro nu Juan zia'a rai' iádu'u ru'bë rquë tsunë guadze'. Iurní na iurë rna'bë mënë lu Dios.

² Ndë zubë tubi nguiu rua' iádu'u; nall cujë dizdë nagúlëll. Ráquëdi'i rzëll; por ni glli glli rianú ra mënë cujë rua' iádu'u. Rzu'bë rall cujë ni rua' puertë nalë Hermosa parë rná'bëll gu'në lu ra mënë nazia'a iádu'u.

³ Iurë guná cujë lu Pedro nu Juan, zia'a rai' parë tsuté rai' la'ni iádu'u; guna'bë guni'i cujë lu rai' parë guëdë'e rai' tubi gu'në.

⁴ Iurní Pedro nu Juan gubi'a rai' lu cujë; repi Pedro lu cujë:

—Guná lu na'a.

⁵ Lë'e cujë gubi'a lu rai'. Llua'a cujë pë nadë'e rai' niaca'a cujë.

⁶ Perë Pedro guchi lull:

—Adë napa dumí nu adë napa orë parë guënehia cá'al, perë lo quë nanapa guna con lë'ël. Ziquë muzë nanahia shtënë Jesucristo më Nazaret, rnia'a lul iurne'. Por lë shtë më guasuldí nga'li nu guzé.

⁷ Pedro guna'zi guia'a cujë ladë ldi parë guasuldí cujë. Lueguë lueguë guasuldill. Bëac guëa'll.

⁸ Iurní lë'e cujë bëchësëll; guzublú rzëll. Guatënú cujë Pedro nu Juan la'ni iádu'u. Rzëll nu rchësëll. Guni'll llëru'bë na pudërë shtë Dios.

⁹ Grë ra mënë nazuga'a la'ni iádu'u, guná rall lë'e cujë rzë nu bini rall nacagni'i cujë lu Dios.

¹⁰ Nalë bëdzëguëë' ldu'u rall nu rdzëbë rall iurë guná rall lu cujë. Hia nané rall nguiu ni na lo mizmë nguiu narzubë rua' iádu'u nalë Hermosa. Glli gllitë' guná'bëll gu'në.

Libanë shtë Pedro lugar catë lë Portali shtë Salomón

¹¹ Cujë nabëac hiadë bësá'nëdi'll Pedro nu Juan. Zuga'a rai' rualdëa' catë lë Portali shtë Salomón. Nalë guabi'guë guëllu'në mënë zihani lu Pedro nu Juan. Bëdzëguëë' ldu'u rall. Guná rall lë'e cujë zuldí.

¹² Iurë guná Pedro ra mënë zihani, guni'i' lu rall:

—Lë'e të më israelitë, adë rdzëguëë'di'i ldu'u të. ¿Pëzielú rbi'a të lu na'a zni'i? purquë lëdë lë'ëdi'i na'a bënëac na'a nguiu rë' parë rzëll. Adë gúquëdi'in con pudërë shtë na'a; adë gúquëdi'in por devociuni nanapë na'a con Dios sino quë bënëac Jesús nguiu rë'.

¹³ El mizmë Dios shtënë ra shtadë guëlu' hia'a Abraham, Isaac, nu Jacob, nalë bë'në më honrar shini më Jesús. Perë lë'e të grë të bë'në të intriegu Jesús lu ra gubiernë parë gati më. Nu iurë Pilato guc ldu'ull niadë'ëll libertá lë'e Jesús, lë'e të adë gunëdi'i të.

¹⁴ Mejurë guna'bë të libertá shtë tubi nguiu nagudini mënë. Adë gunëdi'i të niadë'e Pilato libertá lë'e Jesús, el quë naná limpi lu Dios, el quë naná justë delantë lu më. Santo náhi'.

¹⁵ Zni gudini të Jesús el quë narne'e vidë parë lë'e mieti. Perë bëldishtë Dios lë'e Jesús ladi ra tégulë. Na na'a testigu purquë bëabré guná na'a lu më stubi vultë.

¹⁶ Jesús bënëac lë'e cujë rë' purquë gualdí ldu'u na'a shti'dzë më. Ziquë muzë nanahia shtë Jesús, gunia'a lu cujë: "Guasuldí nu guzé". Bëáquëll lueguë ziquë rna të lull iurne', nu nané të lë'ëll bëáquëll.

¹⁷ Lë'e të Dadë, nanëa tsana gunibë'a jëfë shtë të quini të Jesús, gudini të lë'e më, perë adë guc bë'adi'i të chu gudini të. Nilë ra jëfë shtë të guc bë'adi'i rall chu na më.

¹⁸ Zni guc cumplir voluntá shtë Dios purquë bëquë'e ra profetë

shti'dzë më antsë quë Cristo gati më lu cruz.

¹⁹ Por ni iurne' gulë gunë nadzë'e mudë nanabani të. Gulë bëdchigrë ldu'u të con Dios parë gunë më perdunë duldë shtënë të. Si talë gunë të zni, Dios guëzunë më la'ni ldu'u të nu gunë ldai' më guëdubi vidë shtë të.

²⁰ Nu guëshe'ldë më Jesucristo stubi vultë guë'dchiliu. Ni na guni'i Dios antsë.

²¹ Perë iurne' Jesucristo cabezë gube'e hashtë iurë lë'e Dios guëzú shnezë grëtë' ra cusë nabëquë'e ra profetë santu, ra nabiadi'dzë shti'dzë më guahietë.

²² Zni guni'i Moisés lu ra shtadë guëlú hia'a: "Dios Padre guëshé'ldi' tubi naguëni'i shti'dzë më, tubi nagalë ladi bëchi të ziquë bëshe'ldë më na. Gulë bëquë diaguë grë lo quë naguëni'i më lu të

²³ purquë grë ra nadë guëzu'bë diaguëdi'i shti'dzë më, guëdchisú më derechë nanapë rall ziquë mënë israelitë nu gac condenar rall."

²⁴ 'Zni guni'i ra profetë dizdë Samuel hashtë ra profetë nabitë despuësë. Grë rai' guni'i rai' naquëac iurne'.

²⁵ Lë'e të bëa'nënu të ra di'dzë naguni'i Dios lu ra profetë. Na ni parë lë'e të nu parë bien shtënë të. Dios guni'i lu Abraham; bë'në më prometer ra cusë naquëac cumplir iurne'. Guni'i më lu Abraham: "Por ra shínil gunë ldahia grë ra mënë nanaré lu guë'dchiliu".

²⁶ 'Iurë bëldishtë Dios lë'e shini më Jesús ladi ra tëgulë, bidë më primërë lu të. Bëdchini më lu të parë gunë ldai' më lë'e të. Gunë më compa'ni lë'e të parë guës'a'në të duldë shtë të, të gac salvar të.

4

Zu Pedro nu Juan lu gubernë

¹ Nianá cagni'i Pedro nu Juan lu ra mënë, bëdchini ra bëshuzi. Bëdchini tubi jëfë narapë iádu'u ru'bë. Nu ra saduceos bëdchini.

² Nalé nalaa'dchi rall purquë Pedro nu Juan caglua'a rai' ra mënë nu guni'i rai' guashtë Jesús ladi ra tëgulë. Guni'i rai' por pudërë shtë Jesús, tsashtë grë tëgulë catë bëga'chi rai'.

³ Guna'zi gubernë lë'e Pedro nu Juan nu bëtia'a rall lë'e rai' lachigui'bë purquë hia guadze' parë gac règlë shcuendë rai'.

⁴ Perë mënë zihani nabini diza'quë shtë Jesús, gualdí ldu'u rall shti'dzë më, na'a la nguui. Nu ra nagualdí ldu'i shti'dzë më, guc rall ga'i mili, niétiquë nguui bëgabë.

⁵ Iurë brëgue'lë stubi dzë, bédëa ra gubernë nu ra mëgulë nu ra mësë narlua'a lëy. Grë rall bédëa rall Jerusalén.

⁶ Zuga'a Anás naná jëfë shtë ra bëshuzi. Zuga'a Caifás. Zuga'a Juan, shmënë bëshuzi. Zuga'a Alejandro nu grë shfamili shtë bëshuzi narnibë'a los de más bëshuzi. Zuga'a rall lugar ni.

⁷ Iurní gulú rall Pedro nu Juan lachigui'bë parë bëzú rall lë'e Pedro nu Juan delantë lu ra mënë. Guna'bë di'dzë rall lu Pedro nu Juan:

—¿Chu rnibë'a lë'e të? ¿Chu bë'në punërë lë'e të; bënëac të cujë rë'?

⁸ Iurní con pudërë nabëdë'e Espiritu Santo la'ni ldu'u Pedro, guní'i di'dzë rë':

—Lë'e të jëfë shtë guë'dchi rë' nu mëgulë shtë naciuni Israel,

⁹ hia quë lë'e të rna'bë di'dzë të lu na'a lla bédë'në na'a parë bëac cujë rë';

¹⁰ rquebi na'a lu të parë gac bë'a grë ra mënë israelitë. Lë'e cujë naguc llu'u zuga'a ndë'e delantë lu grë të. Bëaquëll por pudërë shtë Jesucristo, më Nazaret, lo mizme nagudini të. Bëquë'e të lë'e më lu cruz perë bëldishtë Dios lë'e Jesús ladi ra tëgulë.

¹¹ Na Jesús ziquë tubi guë'e principal shtë iádu'u. Guni'i të adë guëllu'idi'in perë iurne' Jesús bëac më ziquë tubi guë'e namás lasac. Lë'e të adë guc shtú'udi'i të lë'e më,

¹² perë ni tubi chu stubi gunë salvar lë'ë hia'a, niétiquë Jesús purquë tubsë nguui bëshe'ldë Dios lu gué'dchiliu nagunë perdunë duldë shtë hia'a.

¹³ Ra gobiernë shtë ra israelitë guná rall adë bëdzébëdi'i Pedro nu Juan; cagni'i rai' lu ra mënë. Guc bë'a rall Pedro nu Juan adë na rai' më nabësë'dë nu adë nádi'i rai' më ru'bë. Guasë ldu'u rall. Guc bë'a rall Pedro nu Juan guzénú rai' Jesús más antsë.

¹⁴ Nu guná ra gobiernë lë'ë nguui naguc kujë; lë'ëll zuga'anú Pedro nu Juan. Híadë pë rni'idi'i rall cuntrë lë'ë rai'.

¹⁵ Iurní gunibë'a rall guëru'u Pedro nu Juan ladi rall parë gac guadi'dzë lul sa' rall lla mudë gunë rall.

¹⁶ Guni'i lu sa' rall:

—¿Pë guëdë'na'a con ra nguui rë? purquë grë ra naquërelde Jerusalén, nanë rall milagrë ru'bë nabë'në Pedro nu Juan. Bënëac rall kujë. Nu lë'ë hia'a adë nu mudë guëcá hia'a.

¹⁷ Mejurë parë adë guërë'tsëdi'i di'dzë ladi ra mënë, guëtsëba'a lë'ë rall parë adë guadi'dzëdi'i rall lu ra mënë na rall shmënë Jesús.

¹⁸ Iurní guna'bë rall lë'ë Pedro nu Juan. Gunibë'a rall parë adë guadi'dzëdi'i rai', nilë guëluá'adi'i rai' diza'quë shtë Jesús, nu nilë adë guëni'idi'i rai' lë Jesús.

¹⁹ Iurní repi Pedro nu Juan lu ra gobiernë:

—Gulë bë'në shgabë tē chu shtëne di'dzë guëzu'bë diaguë na'a. ¿Pë guëzu'bë diaguë na'a shti'dzë tē, u guëzu'bë diaguë na'a shti'dzë Dios?

²⁰ Lë'ë na'a adë nu mudë guëca'chi ldu'u na'a ra cusë naguná na'a nu ra cusë naná bini na'a. Napë quë guëdia'a di'dzë na'a lu ra mënë.

²¹ Iurní ra gobiernë bëtsëbë rall lë'ë Pedro nu Juan perë lo mizme tiempë bëlda'a rall lë'ë rai' purquë adë bëdzélëdi'i rall lla mudë nihunë rall cashtigu lë'ë rai'. Bëlda'a rall lë'ë rai' purquë bëdzëbë rall los de más mënë; grë mënë guni'i bëac kujë con

pudërë shtë Jesús. Llëru'bë na pudërë shtë më, guni'i rall.

²² Cujë nabëac por pudërë shtë Jesús, nápëll más de cuarenta izë.

Ra shmënë Jesús guna'bë rall gunë Dios compa'ni lë'ë rall

²³ Iurní bëru'u Pedro nu Juan; bëagzë rai' catë rë los de más sa' rai'. Biadi'dzë rai' grë lo quë naguni'i principal bëshuzi con ra më gushë lu rai'.

²⁴ Iurë gualú biadi'dzë rai' lla guc con lë'ë rai', grë ra narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús, guna'bë rai' lu Dios. Juntë guni'i rai':

—Dios Padre, lë'ëll nal Shtadë na'a. Lë'ëll nápëll llëru'bë pudërë. Bëntsá'ul gube'e; bëcueshtël gué'dchiliu. Bëcueshtël nisëdu'u nu grë ra cusë nananú lu gué'dchiliu.

²⁵ Lë'ëll bëshë'ldë Espíritu Santo parë gulezënuhi' lë'ë David, muzë shtënel. Bëluá'al lë'ë David lla guëquë'ëi ra di'dzë shtënel narni' zdë'e:

¿Pëzielú bëdzatsu ra mënë?

¿Pëzielú ra mënë shtë gué'dchiliu runë rall llgabë nanadë rlu'í'idi'i?

²⁶ Ra rëy shtë gué'dchiliu nu ra gobiernë shtë ra gué'dchi, tubsë bëdzatsu rall cuntrë Dadë.

Bë'në rall cuntrë Cristo, el quë nagudí'íl parë guëni'bë'ai'.

²⁷ Verdá nahin Herodes nu Poncio Pilato bëdëa rall ndë'e cuntrë Jesús, shínil. Limpi náhi'; santu náhi'. Nu ra më rumanë con ra më israelitë, bë'në rall cuntrë shínil nabëshë'ldë parë guëni'bë'ai' lë'ë na'a.

²⁸ Con ni guc cumplir ra cusë naguní'íl antsë. Bë'në rall ni purquë hia zni ze'dë gac.

²⁹ Dadë, iurnë guná pë runë rall cuntrë lë'ë na'a. Bë'në compa'ni lë'ë na'a parë adë guëdzébëdi'i na'a. Guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtënel lu ra mënë.

³⁰ Bëlua'a pudërë shtënel. Bë'në compa'ni lë'ë na'a parë gunëac na'a narac ll'u. Guëdë'në na'a ra milagrë

narac shtú'ul. Gac rahin por pudërë shtënë Jesús, shínìl, më naná limpi la'ni ldú'i'.

³¹ Iurë gualú biadi'dzënú rai' Dios, lugar catë rë rai' bëllú. Nacubi bédchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rai'. Nu adë bédzëbëdi'i rai'; guni'i rai' diza'quë shtë Dios lu ra mënë.

Grë cusë na shtë rai'

³² Ra nagualdí ldu'i diza'quë shtë Jesús, guc rall zihani. Tubsë llgabë napë rall. Tubsë na ldu'u rall. Ni tubi adë chu rni'i: "Ndë'ë shtëna" purquë gudi'dzë rall grë nanapë rall cua'a nadë pë nápëdi'i según nicidá shtëne cadë lë'ë rall.

³³ Ra poshtë guagla'guë guni'i rai' lu mënë con llëru'bë pudërë de quë Dadë Jesús gubani purquë bëldishtë Dios lë'i' ladi ra tëgulë. Nalë bë'në ldai' Dios guëc rai', nu ra mënë bë'në rëspëti lë'ë rai'.

³⁴ Ladi ra mënë nagualdí ldu'i diza'quë, ni tubi rall adë pë bëqu'nidi'i purquë ra mënë nanapë ra guiu'u lachi nu ra nanapë lídchi', bëtuu' rai' guiu'u parë be'dë guënú rall dumí.

³⁵ Dumí ni bë'në rai' intriegu lu poshtë. Hia ra poshtë gudi'dzë rai' dumí parë narqui'ni según nicidá nanapë mënë.

³⁶ Tiempë ni gu' tubi nguui lëll José. Gúlëll tubi dani nalë Chipre nazubë la'ni nisëdu'u. Nall levita. Ra poshtë gululë lë'll Bernabé narni'i, el quë narunë consolar.

³⁷ Bernabé bëtuu' tubi ldë guiu'u nanápëll. Dumí nabëtuu'll guiu'u guagsá'nëll lu ra poshtë.

5

Bishi nabë'në Ananías nu Safira

¹ Dzë ni gu' tubi nguui lëll Ananías. Tsé'lëll lë Safira. Bëtuu' rall tubi ldë guiu'u.

² Nguui ni bëa'nënú tubi partë dumí nabëtuu'll guiu'u. Stubi partë ni guagsá'nëll lu ra poshtë. Répill:

—Zeldë guënúa dumí nabëtúa shguui'ua.

Perë tsé'lëll bien nanëll de quë bëa'nënú rall tubi partë dumí.

³ Iurní Pedro guchi lu Ananías:

—Ananías, ¿pëzielú bësá'nëll guaté mëdzabë la'ni ldú'ul parë bëntsá'ul bishi lu Espíritu Santo? Bëa'në guënu tubi partë dumí nagudilli mënë.

⁴ ¿Pëllë lëdë shtëdi'il guiu'u ni? Iurë bëtuu'l, shtënëll grë dumí. ¿Pëzielú bë'nëll ni? purquë lu Dios bëntsá'ul bishi, lëdë niétiquëdi'i lu na'a.

⁵ Iurë Ananías bini ra di'dzë naguni'i Pedro, guláguëll nu gútill. Grë ra nabini naguc Ananías, nalë bédzëbë rall.

⁶ Iurní bédchini bëldá nguui catë gulaguë Ananías. Bëtu'bi rall cuerpë tubi lari naquichi. Lueguë bia'a rall tëgulë parë guaca'chi rall tëgulë.

⁷ Hia guc tsunë iurë guti Ananías; iurní bédchini tsé'lëll Safira perë gá'adi'i guc bë'all pë guc con Ananías.

⁸ Pedro guna'bë di'dzë lu Safira:

—Bëquebi lua. ¿Pë verdá nahin bëtuu' të guiu'u prëci shtë grë dumí nabe'dë guësa'në Ananías lu na'a?

Safira guchi lu Pedro:

—Aha'. Dani bëtuu' na'a guiu'u.

⁹ Iurní Pedro guni'i lull:

—¿Pëzielú gu' të de acuerdë? Bëntsá'u të bishi parë bësigué të Espíritu Santo nia'a guldí më runë më cashtigu. Perë fuërë ze'dë ra nguui nabia'a tsé'lëll parë guaca'chi rall tsé'lëll. Iurne' gua'a rall lë'ëll parë tsaca'chi rall lë'ëll.

¹⁰ Lueguë iurní gulaguë Safira lu Pedro. Gútill. Iurní guaté ra nguui catë zu Pedro; guná rall lu na'a; hia guti na'a. Gulú rall na'a la'ni hiu'u parë guaca'chi rall lë'ë na'a cu' tsé'lë na'a.

¹¹ Grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús nu grë ra nabini ra cusë rë' naguc con Ananías nu Safira, nalë bédzëbë rall.

Zihani milagrë bë'në ra poshtë

¹² Zihani milagrë nu cusë ru'bë bënë ra poshtë lu ra mënë. Grë ra narialdí ldu'i diza'quë, rdëá rall rualdëa' catë lë Portali shtë Salomón.

¹³ Perë zihani mënë adë bédë'edi'i valurë të guëdëá rall ladi shmënë Jesús, perë adë pë rní'idi'i rall cuntrë ra mënë ni purquë casi grë mënë shtë ciudá Jerusalén, bënë rall rëspëti shmënë Jesús.

¹⁴ Dzë con dzë más bëac zihani ra nguii nu zihani ra na'a nagualdí ldu'u shti'dzë më.

¹⁵ Iurní guzublú rall gulú rall narac llu'u nezë. Gudishi rall narac llu'u lu daa' u lu tubi pedasë lari na'ldë parë iurë tédë Pedro, guëqué shcaa'l shtë Pedro guëc ra narac llu'u.

¹⁶ También bédchini zihani mënë shtë guë'dchi guëlla' nu mënë shtë Jerusalén; bédchininú rall narac llu'u. Bédchininú rall ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'i. Bëac grë rall.

Bëzac zi mënë Pedro nu Juan

¹⁷ Dzë ni jëfë shtë ra bëshuzi con shmënë ra partidë saduceo, gupë rall llëru'bë mbidi tantë zihani mënë zianaldë tëchi poshtë.

¹⁸ Guna'zi rall ra poshtë. Bëtia'a rall poshtë lachigui'bë

¹⁹ perë tubi ianglë shtë Dios la'ni gue'lë, guagshá'li' ra puertë shtë lachigui'bë parë bëru'u ra poshtë nu guchi ianglë lu rai'.

²⁰ —Gulë bëagzé nu gulë biadi'dzë lu ra mënë la'ni iádu'u ru'bë, lla gunë rall parë gac salvar rall.

²¹ Iurë bini rai' naguni'i ianglë, brëgue'lë tumpranë gua rai' iádu'u ru'bë parë ziagla'guë caglua'a rai' mënë.

Iurní jëfë shtë ra bëshuzi nu ra nazuga'anú rall, bëtëá rall sa' rall miembrë shtë Junta Suprema. Ndëë na ra gobiernë narunë juzguë, quiere decir, grë ra më gushë shtë naciuni Israel. Iurní gunibë'a rall guëru'u ra poshtë lachigui'bë.

²² Perë iurë bédchini ra suldadë rua' lachigui'bë, adë chu nádi'i la'ni. Guanú rall rsunë lu ra gobiernë.

²³ Repi rall lu ra nazuga'a lu juntë:

—Biagná na'a rua' lachigui'bë. Niétiquë na; dchi'chi n'au rua' lachigui'bë. Guná na'a lu ra suldadë naguëhapë rua' lachigui'bë, perë iurë bësha'lë na'a lachigui'bë, ni tubi adë chu nádi'i la'ni.

²⁴ Jëfë narapë iádu'u con ra bëshuzi principal con lë'ë bëshuzi más më ru'bë, bini rall naguchi ra suldadë lu rall; bëdzëguë' ldu'u rall. Guni'i lu sa' rall:

—¿Pë fin gapë ndë'ë iurne'?

²⁵ Lueguë iurní bédchini tubi nguii lu ra jëfë nu gúchill:

—Ra nguii nabëtia'a të lachigui'bë, lë'ë rall zuga'a la'ni iádu'u ru'bë. Caglua'a rall lë'ë ra mënë.

²⁶ Iurní lë'ë jëfë narapë iádu'u con sëbëldá suldadë, guagli'i rall ra poshtë perë sin quë adë pë bënë'nú rall lë'ë rai' purquë bëdzëbë rall ni-agáu guë'ë ra mënë lë'ë rall.

²⁷ Iurë be'dë guënú rall ra poshtë, bëzú rall lë'ë rai' lu Junta Suprema. Guni'i jëfë shtë ra bëshuzi:

²⁸ —Hia bédë'në na'a providë lë'ë të de quë adë guadi'dzëdi'i të lë Jesús parë guëlua'a të ra mënë. Nu guná, ¿pë quëhunë të iurne'? Casi grë mënë Jerusalén hia bini rall nacaglua'a të. ¿Pë adë runë të shgabë të? Cagd-chi'bë të guëc na'a por nguii naguti lu cruz.

²⁹ Iurní Pedro nu ra poshtë guni'i rai':

—Pimërë napë quë guëzu'bë diaguë na'a shti'dzë Dios, lëdë guë'lúdi'i shti'dzë ra nguii guëzu'bë diaguë na'a.

³⁰ Perë Dios shtë shtadë guëlu hia'a, bëldishtë më lë'ë Jesús ladi ra tégulë, el mizme Jesús nagudini të, el quë nabëquë'ë të lu cruz.

³¹ Dios bëldishtë lë'i' parë gube'e. Bëcue'zë më lë'ë Jesús ladë ldi shtë më. Dios guni'i Jesucristo na el quë naguënbë'a lë'ë hia'a; náhi' el quë nagunë salvar lë'ë hia'a lu cashtigu shtënë më. Bënë Dios punërë nguii ni të parë gunë nadzë'ë të mudë nan-abani të, nu parë gunë më perdunë lë'ë të.

³² De grë cusë rë' na na'a tes-tigu con Espíritu Santo purquë cabezëñúhi' lë'ë na'a. Verdá nahin guashtë Jesús ladi ra tëgulë, nu Dios bëdë'ë Espíritu Santo parë grë ra nagualdí ldu'i shti'dzë më.

³³ Iurë bini ra nazuga'a lu juntë lo quë naguni'i ra poshtë, nalé bëldë rall nu guc ldu'u rall niaguini rall lë'ë ra poshtë.

³⁴ Perë ladi ra nazubë lu juntë, bëru'u tubi nguii lë Gamaliel. Nall mësë shtë lëy nabëquë'ë Moisés nu nall fariseo. Nalé runë ra mënë rëspëti lë'ëll. Guasuldill nu gunibë'all parë bëru'u ra poshtë stubi ladë.

³⁵ Lueguë guni'll lu ra sa'll:

—Rnia'a lu të ziquë më ládza'a, gulë gapë cuidadë lo quë nagunënu të ra nguii rë'.

³⁶ Bësëagná ldu'u të hia zia'a tiempë ne'; dzë ni gu' tubi nguii nabëru'le Teudas. Guní'll lu ra mënë lë'ëll nall tubi nguii ru'bë. Bësiquëll mënë. Ziquë tapë gahiu'a nguii guanaldë rall lë'ë Teudas, perë despuësë gudini ra mënë lë'ëll. Hia grë ra mënë nacanaldë lë'ëll, bëtë'tsë rall. Zni gualú partidë shtë Teudas.

³⁷ Despuësë de ra dzë ni, gu' stubi nguii. Bëru'ëll Judas. Nall më Galilea. Dzë ni guasë cënsë shtë ra mënë. Zihani mënë guanaldë lë'ë Judas, perë gudini rall lë'ëll nu grë ra shmëñëll bësa'në sa' rall. Bëtë'tsë rall.

³⁸ Por ni rnia'a lu të, gulë bësa'në ra nguii rë'. Zuzia'a rall. Adë rzunáldëdi'i të lë'ë rall purquë si talë cusë rë' nahin cusë shtë nguii, zialuhin.

³⁹ Perë si talë ndë'ë nahin shchi'ni Dios nu rac shtu'u të guëñitilú tēhin, ¿lla guëru'u të? Gulë gupë cuidadë, purquë si talë lë'ë rall quëhunë rall shchi'ni Dios nu lë'ë të rzu të lu rall, quëhunë të cuntrë Dios iurní.

⁴⁰ Iurë gualú biadi'dzë Gamaliel lu ra nazú lu juntë, bëa'në rall cun-formë. Iurní guna'bë rall lë'ë poshtë. Gunibë'a rall guëdia'a rai' hiaguë, nu guni'i rall fuertë lu rai' de quë

adë guadí'dzëdi'i rai' shti'dzë Jesús. Bëdë'ë rall libertá lë'ë rai'.

⁴¹ Bëru'u ra poshtë lu juntë. Nalé bëquitë ldu'u rai' purquë ra nazubë lu juntë, guni'i guidzë rall lë'ë Pedro nu Juan purquë na rai' shmënë Jesús. Guëc bë'a rai' grë lo quë naguc, bë'në më ordenar nu bëquitë ldu'u rai'.

⁴² Perë adë bësa'nëdi'i rai' guagla'guë biadi'dzë rai' lu ra mënë de quë Jesús na Cristo el quë nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu. Glli gllitë' guazé guaglua'a rai' ra mënë la'ni iádu'u ru'bë nu lidchi ra mënë.

6

Gulë shmënë Jesús gadchi nguii parë gunë rall compa'ni ra poshtë

¹ Tiempë dzë ni zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë. Cadë dzë gudi'dzë rall cumidë gau ra nanadë nápëdi'i, perë ra më israelitë naruadi'dzë dizé griego guzublú guni'i rall cuntrë ra më israelitë naruadi'dzë dizé hebreo. Guní'i rall lu ra poshtë, ra viudë naruadi'dzë griego adë cuá'adi'i rall igual ziquë cua'a ra viudë naruadi'dzë hebreo.

² Iurní guëzá chi'bë chupë poshtë bëtëa' rai' grë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Guchi rai' lu rall:

—Adë napë na'a tiempë parë qui'dzë na'a cumidë parë ra nar-qui'ni cumidë. Más nasac guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. Zni rac shtu'u më.

³ Por ni rnia'a lu të, Dadë, gulë gudili gadchi nguii entrë lë'ë të. Gulë gudili ra nguii naná humildë, ra nanapë llgabë za'quë nu ra nguii nacabezëñú Espíritu Santo la'ni ldu'u rall; qui'dzë rall nagáu ra mënë.

⁴ Lë'ë na'a guëna'bë na'a lu Dios por lë'ë të nu tsagla'guë guëdia'a di'dzë na'a diza'quë shtë Jesús.

⁵ Grë rall guré rall de acuerdë. Iurní gudili rall gadchi nguii parë gunë rall dchi'ni. Primëre Esteban, nall tubi nguii con guëdubinú ldú'ull rialdí ldú'ull Dios. Cabezë Espíritu Santo la'ni ldú'ull. Guagla'guë lë rall: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón,

Parmenas nu Nicolás. Nicolás na më guë'dchi Antioquía. Adë nall më israelitë perë más antsë gualdí ldu'i creenci shtë ra më israelitë.

⁶ Lueguë be'dë guënú rall ra nguiu rë' lu ra poshtë. Guna'bë rai' lu Dios por lë'ë rall nu bëdchi'bë ra poshtë guiá'ai' guëc rall parë bënë rall recibir dchi'ni ni.

⁷ Guëdubi guë'dchi shtë Jerusalén bërë'tsë diza'quë shtë Jesús. Nalë guadalë ra narialdí ldu'i diza'quë. Zihani ra bëshuzi israelitë gualdí ldu'u rai' diza'quë.

Guna'zi rall Esteban

⁸ Esteban nall tubi nguiu nanapë pudërë nu favurë shtë Dios. Dios runë compa'ni lë'ëll parë rúnëll mila-grë nu cusë ru'bë lu ra mënë.

⁹ Perë bëldá ra nguiu gudildi di'dzë con Esteban. Ra nguiu ni ze'dë rall de iádu'u shtë mënë nalë Esclavos Libértados. Ra nguiu ni guc rall muzë naguzac zi, perë despuësë gupë rall libértá. Bëdchini sëbëldá nguiu de los de másru'u lugar cumë ziquë Cirene, Alejandría, Cilicia nu regiuni shtë Asia. Grë ra nguiu rë' gudildi di'dzë rall con Esteban,

¹⁰ perë adë bé'nëdi'i shti'dzë rall gan lu Esteban purquë Esteban ru-adí'dzi' con llëru'bë pudërë nabëdë'ë Espíritu Santo parë lë'i'.

¹¹ Iurë guná rall adë bé'nëdi'i rall gan parë niuadi'dzënú rall Esteban, gudilli rall bëldá nguiu mal parë guëni'i rall bishi cuntrë Esteban. Guni'i rall de quë bini rall cagni'i Esteban ra di'dzë cuntrë lëy shtë Moisés nu cuntrë Dios.

¹² Mudë ni bëtsatsu rall ra mënë con ra më gushë nu mësë narlua'a lëy. Guna'zi rall Esteban nu bia'a rall lë'i' lu Junta Suprema.

¹³ Gudili rall stubi shcu'a'a nguiu mal naguëni'i bishi cuntrë Esteban. Guni'i rall:

—Nguiu rë' siemprë rní'll cuntrë iádu'u santu shtëna'a nu cuntrë lëy nabëquë'ë Moisés.

¹⁴ Nu bini na'a rni'i nguiu rë', quë Jesús më Nazaret, guëcuell

iádu'u ru'bë; gúnëll cambi custumbrë nabësëa'në Moisés parë lë'ë hia'a.

¹⁵ Iurní ra gobiernë shtë Junta Suprema nu grë ra nazuga'a lu juntë, guná rall lu Esteban. Guc cambi lúhi'. Guná rall lúhi' cumë ziquë lu tubi ianglë.

7

Biadi'dzë Esteban lla na shcuëndi' lu Junta Suprema

¹ Iurë zuga'a Esteban lu Junta Suprema, jëfë shtë ra bëshuzi guna'bë di'dzë lu Esteban zdë'ë:

—¿Pë gualdí ra nguiu narni'i cuntrë lë'ëll?

² Con zihani histori biadi'dzë Esteban lu rall:

—Dadë bëchi, gulë bëquë diaguë lo quë narnia'a lu të. Llëru'bë na Dios shtëna'a. Bëlua'alú më lu shtadë guëlu' hia'a Abraham tsana guquëréldi' regiuni Mesopotamia. Biadi'dzënú më Abraham antsë tsana guquëréldi' Harán.

³ Repi Dios lu Abraham: “Bësä'në ládzel nu grë ra sa'l nu bëagzé zitu tubi lugar naguëluá'ahia lë'ëll”.

⁴ Iurní bëru'u Abraham ládzi' nalë Caldea parë guëquëréldi' Harán. Despuësë guti shtadë Abraham, iurní Dios bëshe'ldë lë'ë Abraham lugar catë dzu hia'a iurne'.

⁵ Perë Dios adë bédë'ëdi'i ni tubi partë shtë lugar rë' parë nianibë'a Abraham ni siquierë tubi ldë guiu'u mitu'në catë niazubë tubi hiu'u lídchi'. Perë Dios bë'në prometer lu Abraham guëdë'ë më lugar ni parë shíni' despuësë tsana gátí', perë dzë ni Abraham gá'adi'i nápi' shíni'.

⁶ Nu guni'i Dios lu Abraham ra shíni' natsadalë, guëquëréldë rall ziquë më zitu lugar catë adë na ladzë rall. Por tapë gahiu'a izë gac rall muzë nu guëzac zi rall lu dchi'ni.

⁷ Tambiën guni'i Dios lu Abraham: “Na guna cashtigu ra mënë naguëzac zi ra shíni' lu dchi'ni. Despuësë tsana guëru'u rall lugar ni, iurní gunë rall adorar na lugar rë'.” Lugar ni dzu hia'a iurne'.

⁸ Dios bë'në prometer lu Abraham de quë grë ra shini Abraham, na rall shmënë Dios. Ziquë tubi lëy parë lë'ë rai', gunibë'a më gac circuncidar shini Abraham, quiere decir, bëchuguë Abraham du'pë gui'di shtënë partë delicadë shtë llguë'në. Dzë Isaac napë tubi lmalë gúlëll, guc circuncidárëll. Isaac bë'në lo mizmë tsana gúpëll shínill, Jacob. Nu zni bë'në Jacob con ra shíni'. Ra shini Jacob bëac rall chi'bë chupë nanaguc chi'bë chupë grupë shtë naciuni Israel.

⁹ 'Ra shini Jacob naguc ra shtadë guëlú hia'a, gupë rall mbidi José, bëchi rai'. Bëtuu' rai' lë'ë José. Ra naguzi'i José bia'a lë'ë José parë Egipto, perë Dios bë'në compa'ni lë'i';

¹⁰ adë bë'sá'nëdi'i më lë'i'. Nu bëtë'ë më llëru'bë llgabë parë bëá'nëll bien lu rëy Faraón. Nu Faraón bë'në nombrar lë'ë José ziquë gubernadurë shtë Egipto. José guná grë ra dchi'ni nagunë ra mënë lidchi Faraón.

¹¹ 'Gudëdë ra izë; bëtëchini galzì guëc ra mënë shtë Egipto nu Canaán. Nalë bëldia'në rall lu gubini. Ra shfamili Jacob, ra shtadë guëlú hia'a, adë rdzélëdi'i rai' nagáu rai'.

¹² Perë bini Jacob de quë nanú dau Egipto, iurní bëshé'ldi' ra shíni' parë guaca'a rall nagáu rai'. Nu bëabré rai' ladzë rai'. Ndë'ë primërë viajë shtë rai'.

¹³ Dzë bërë dau shtë rai', gua rall Egipto stubi vultë. José bëquebi lu ra bëchi' chu nall. Nu rëy shtë Egipto bínill ca nezë ze'dë José.

¹⁴ Iurní José bëshe'ldë ra bëchill parë guaglli'i rall Jacob, shtadë rall con grë shfamíli'. Famili rë' na rai' setenta y cinco mënë.

¹⁵ Zni guc con Jacob. Bëagzé rai' Egipto con grë shfamíli'. Guquërdë rai' ndë. Despuësë guti Jacob. Nu ndë guti ra shini Jacob, ra shtadë guëlú hia'a.

¹⁶ Iurní bia'a rai' ba'cu shtë ra tégulë parë lugar nalë Siquem. Ndë bëga'chi ra ba'cu ni catë guzi'i Abraham tubi ldë guiu'u lachi más

antsë lu shini Hamor naquërdë ra Siquem.

¹⁷ 'Dzë ni hia mërë gac cumplir lo quë nabë'në më prometer lu Abraham, bë'në më jurar lu Abraham de quë guëdalë shíni'. Bëac rai' mënë zihani lugar Egipto.

¹⁸ Tiempë ni cagnibë'a tubi rëy naciuni Egipto perë adë bëagnádi'i ldú'ull pë bë'në José guahietë.

¹⁹ Mizmë rëy ni bësiguëll shtadë guëlú hia'a. Gunibë'a rëy lu ra israelitë parë guëru'ldë rall shini rall lu nisë parë gati ra me'dë.

²⁰ Dzë ni gulë Moisés. Guc me'dë chulë nu nacha'ngu me'dë delantë lu Dios. Bë'në shtadë me'dë gan; gupë rai' lë'ë me'dë tsunë mbegu lídchi'.

²¹ Tsana guagsa'në rai' me'dë lu nisë parë nia'a pë niac me'dë, bëtëchini shtsa'pë rëy shtë Egipto. Biá'all me'dë nu gunall me'dë cumë ziquë shínill.

²² Zdë'ë mudë bë'së'dë Moisés grëtë' studi narac bë'a ra më Egipto. Nu gúquëll tubi nguü de buen llgabë parë ruadí'dzëll nu grë ra cusë nalë ráquëll.

²³ 'Dzë ni napë Moisés cuarenta izë, guagnáhi' ra më ládzi', ra më israelitë naquërdë tubi lugar shtë Egipto.

²⁴ Lugar ni gunáhi' lu mal tratë naquëhunë tubi më Egipto con tubi më israelitë. Moisés guaglári' më ládzi'. Por mal nabë'nënu më Egipto, gudini Moisés më Egipto.

²⁵ Moisés bë'ni' llgabë ra më ládzi' nadë'ë rall cuendë de quë Dios bëshe'ldë lë'i' parë guëdë'ëi' libertá lë'ë rall, perë ra më israelitë adë guasédi'i rall.

²⁶ Stubi dzë Moisés bëdia'guëlú chupë më ládzi'; cadildi rall. Guaglári Moisés lë'ë rall nu gúchi' lu ra nacadildi: "Lë'ë tē bëchi sa' tē. ¿Pëzielú rdildi tē?"

²⁷ Iurní nacagdë'ë galné sa'll, bësínill lë'ë Moisés; répill: "¿Chull bëshe'ldë lë'ëi? ¿Pë zé'dël ndë'ë ziquë

narnibë'a parë ze'dë gué'nël juzguë lë'ë na'a?

²⁸ ¿Pëllë rac shtu'u quínìl na ziquë gudínìl më Egipto na'guë?"

²⁹ Iurë bini Moisés lo quë naguni'i nguiu ni, bëllu'në Moisés. Bëagzëll parë regiuni nalë Madián. Ndë guquërdëll ziquë më zitu. Bëtsë'all nu gúpëll chupë shínìll.

³⁰ 'Hia guc cuarenta izë guquërdëll Madián. Dzë ni zull lachì guëlla' dani nalë Sinaí, bëlua'alú tubi ianglë lull. Bëru'ui' lu be'lë catë rëuldë tubi hiaguë.

³¹ Moisés bëdzëguëë' ldu'i'; bë'ni' llgabë, pëzielú rëuldë hiaguë rë'. Guabí'guëll parë gunall luhin. Bínìll voz shtë Dios naguni'i:

³² "Nahia Dios shtë'në ra shtadë guëlul. Nahia Dios shtë Abraham. Nahia Dios shtë Isaac. Nahia Dios shtë Jacob." Iurní lë'ë Moisés guzublú bëdzëbëll nu bëchí'chill. Hia adë gunédi'ill niagbí'all lu hiaguë catë rru'u be'lë.

³³ Nu guchi Dios lull: "Gulú rachi guëa'l purquë lugar catë nanul na lugar santu purquë na zugá'ahia ndë'ë iurne'.

³⁴ Rnahia grë trabaju nardëdë ra shmëna naquërdë Egipto, nu rquë diaga iurë ru'në rall lua. Por ni iurne' guna librar lë'ë rall. Guëshe'lda lë'ël ziquë shmëna hashtë Egipto."

³⁵ 'Antsë ra israelitë adë bë'nëdi'i rall cuendë lë'ë Moisés; repi rall: "¿Chu bëshe'ldë lë'ël ziquë jëfë parë ze'dë gué'nël juzguë lë'ë na'a?" Perë Dios bëshe'ldë lë'i' Egipto. Nu lë'ë ianglë naguni'i lull catë zubë hiaguë narëuldë, bë'ni' compa'ni lë'ë Moisés. Gúqui' jëfë parë gualdull më israelitë lugar ni.

³⁶ Gua Moisés Egipto parë gualdúhi' ra shtadë guëlú hia'a. Por pudërë shtë Dios bë'ni' milagrë nu cusë ru'bë Egipto. Bë'ni' milagrë rua' Nisëdu'u Llni. Por cuarenta izë bë'ni' milagrë la'ni ra dani catë zia'a zu rai'.

³⁷ Lo mizmë Moisés rë' guni'i lu ra më israelitë: "Dios guëshe'ldë tubi

naguadi'dzë shti'dza delantë lu të. Galë më ladi bëchi sa' të cumë ziquë bëshe'ldë më na. Gulë tsaldí ldu'u të grë lo quë naguëni'i më lu të."

³⁸ Lë'ë Moisés ni guzënu lë'ë ra mënë la'ni ra dani Sinaí catë guni'i ianglë lúhi' antsë. Moisés guquërdënu ra shtadë guëlú hia'a. Bë'ni' recibir ra diza'quë shtë Dios të guëne'e Moisés di'dzë ni parë lë'ë hia'a. Di'dzë ni napë pudërë parë siembrë; nunquë adë tsalúdi'in.

³⁹ 'Shtadë guëlú hia'a bëzu'bë diaguëdi'i rai' shti'dzë Moisés. Adë gunédi'i rall nanibë'a Moisés lë'ë rall. Mejurë guc ldu'u rall nëabrí rall parë Egipto.

⁴⁰ Tubi dzë adë zuga'anú Moisés lë'ë rall, repi rall lu Aarón: "Adë guëne'e na'a rsunë pë cazac Moisés. Adë nidi'ill ndë'ë, nu gulull lë'ë hia'a Egipto; por ni rac shtu'u na'a iurne', guntsá'ul tubi dios naquiblú lu hia'a delantë."

⁴¹ Lueguë bëntsa'u rall tubi ngunë mitu'në de orë. Gudini rall bëldá ma parë bëdë'ë rall tubi ofrendë lu dzanë narunë rall adorar. Nalë bëquitë ldu'u rall por lo quë nabëntsa'u rall con guia'a rall.

⁴² Iurní Dios bë'në intriegu lë'ë rall parë quëhunë rall adorar ra cusë lu guë'dchiliu, ziquë ra mbelëgui'i nu ngubidzë. Zni naescritë la'ni librë nabëquë'ë ra profetë. Rni'i librë ni:

Lë'ë të më israelitë, guzé të lu dani durantë cuarenta izë.

Gudini të ra ma parë bë'në të ofrecer lu dios shtë të,

perë ni tubi ma adë bë'në të ofrecer lua con guëdubinú ldu'u të.

⁴³ Be'rquë nua'a të nichì shtë Moloc, dios shtë të.

Nua'a të tubi mbelëgui'i shtë dios Renfán.

Ra ídolo rë' bëntsa'u të parë runë të adorar.

Por ni guëgúa të de ladzë të parë guëshe'lda lë'ë të más zitu stubi ladë Babilonia parë tsa të cashtigu.

⁴⁴ 'Ra shtadë guëlú hia'a tsana guzé rall dani, nua'a rall tubi hiu'u lari nu tubi nichí catë nutsa'u ra lëy nabëquë'e Moisés. Hiu'u lari guctsa'uhin ziquë guni'i Dios lu Moisés nu ziquë bëlua'a më lúhi'.

⁴⁵ Ra shtadë guëlú hia'a gupë rall hiu'u lari ni por llëduni tiempë ziquë tubi cusë nabësëa'në Dios parë lë'e rall. Nu ra mënë nabadë con Josué, nua'a rall hiu'u lari rë' tsana bëdchisú rall ra guiu'u shtënë stubi ra naciuni. Dios bë'në compa'ni lë'e rall parë guëru'u ra mënë lugar ni parë guëu' ra shtadë guëlú hia'a. Nga'li guquërelde rall hashtë tiempë nagnibë'a rëy David.

⁴⁶ Dios guc shtu'u lë'e David. Guna'bë David lu Dios niuntsá'ui' tubi iádu'u catë niaquërelde Dios verdaderë, mizme Dios nabë'në Jacob adorar.

⁴⁷ Perë David adë bë'nëdi'i' gan naza'a tubi iádu'u lidchi Dios, perë shínill Salomón, sí, bë'nëll gan; bëzá'ai' iádu'u lidchi Dios.

⁴⁸ Perë Dios nacabezë gube'e cumë llëru'bë na më, adë quërelde'di'i më la'ni iádu'u narza'a ra nguiu. Ziquë guni'i profetë shti'dzë Dios narni'i:

⁴⁹ Gube'e cabeza, nu rnibë'ahia guëdubi guë'dchiliu.

Guë'dchiliu na ziquë tubi bangu catë rzu guëahia.

¿Pëllë clasë iádu'u guntsa'u të parë guëbeza la'ni?

Adë rqu'nidia'a lugar catë guëzi'i ldua'a.

⁵⁰ Na bëntsa'ua grë cusë rë' lu guë'dchiliu.

⁵¹ 'Lë'e të de por si naguëdchi ldu'u të nu adë rínidi'i të shti'dzë Dios. Na të cumë ziquë ra mënë nadë guënédi'i Dios. Siemprë quëhunë të cuntrë Espíritu Santo. Na të ziquë guc ra shtadë guëlú hia'a.

⁵² Ra shtadë guëlú hia'a, bëdë'e rall hiaguë grë ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Ni túbi' adë chu bídëdi'i sin quë adë niadë'e hiaguë guëc rai'. Ra shtadë guëlú hia'a, gudini rall profetë nabiadi'dzë de quë

guëdchini stubi nguiu naná tubldí shcuëndi' lu Dios. Iurná bidë më perë lë'e të bë'në të intriegu lë'e më lu guia'a më rumanë nu gudini të lë'e më.

⁵³ Lë'e të bë'në të recibir lëy shtë Dios nabadënu ra ianglë, perë adë bëzu'bë diaguëdi'i të di'dzë ni.

Gudini rall Esteban

⁵⁴ Iurë gualú bini rall grë ra cusë nagni'i Esteban, nalë bëldé rall hashtë rchushí lai' rall; rna rall lu Esteban.

⁵⁵ Perë cabezënu Espíritu Santo la'ni ldu'u Esteban. Bëldísi' lúhi' lu gube'e; gunáhi' lu gluri shtë Dios catë cabezë më. Nu gunáhi' lu Jesús nacabezë ladë ldi shtë Dios.

⁵⁶ Guni'i Esteban:

—Gulë guná, rnahia gube'e lla'lë. Rnahia lu Jesús, nguiu nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu. Cabezë më ladë ldi shtë Dios.

⁵⁷ Perë grë rall bësë'au rall diaguë rall. Gurushtiá rall nu ze'dë guëllu'në rall parë quini rall Esteban.

⁵⁸ Gulú rall Esteban fuërë rua' guë'dchi. Ndë bëdë'e guë'e rall Esteban parë gáti'. Ra nabini shti'dzë Esteban, gulú rall shabë rall nu guatishi rall shabë rall lu tubi nguiu nalë Saulo.

⁵⁹ Iurë bëdë'e guë'e rall Esteban, quëadi'dzënuhi' Jesús. Guná'bëi' lë'e më; guni'i':

—Dadë Jesús, bë'në recibir espíritu shtëna.

⁶⁰ Despuësë iurní bëzullibi Esteban nu fuertë guni'i' lu Dios nacabezë gube'e:

—Adë rtiá'adi'il culpë duldë shtë rall.

Iurë gualú guni'i' Esteban di'dzë ni, gúti'.

8

Rzunaldë Saulo ra shmënë Jesús

¹ Saulo gu' de acuerdë tsana gudini rall Esteban. Mizmë dzë ni guzublú guzunaldë mënë grë ra narialdí ldu'i diza'quë ciudá Jerusalén. Grë ra

shmënë Jesús bërë'tsë rall; gua na-guna'zi nezë regiuni shtë Judea nu guna'zi rai' nezë Samaria, perë ra poshtë bëa'në rai' Jerusalén.

² Bëldá nguïu za'quë bëca'chi rall lë'ë Esteban nu nalé bi'ni rall por lë'i'.

³ Perë Saulo adë bëgá'adi'i ldu'ull ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Riutëll hiu'u por hiu'u parë rgull ra mënë, na'a la nguïu. Rshaguiull ra prubi parë riagsëá'nëll mënë lachigui'bë.

Caglua'a rai' diza'quë reguni Samaria

⁴ Ra nabëru'u Jerusalén cualquier nezë zia'a rall, rni'i rall diza'quë shtë Jesús lu ra mënë.

⁵ Felipe gua tubi guë'dchi shtë Samaria. Ndë guzublú guní'ill lu ra mënë chu na Jesucristo.

⁶ Bëdëá mënë zihani parë rquë diaguë rall bien grë ra di'dzë na-guni'i Felipe. Nu rna rall lu milagrë nabë'në Felipe.

⁷ Zihani mënë narac ll'u'u, bëac rall. Gulú Felipe mëdzabë la'ni ldu'u ra nanapë mëdzabë. Nalé gurushtiá ra mëdzabë iurë bëru'u rall. Zihani cujë nu mënë narac galguidzë llunguë, bëac rall.

⁸ Nalé bëquitë ldu'u ra mënë grë nabë'në Felipe ciudá ni.

⁹ Ndë guquëreldë tubi nguïu nalë Simón. Rac rquë'ë bëlliull. Zdë'ë mudë bësiquëll ra mënë shtë Samaria. Bëdzëguë' ldu'u rall iurë rna rall narunë Simón. Rní'ill de quë lë'ëll nall tubi më nalasac.

¹⁰ Grë ra mënë dizdë ra më ru'bë hashtë más nabi'chi, bëquë diaguë rall pë rni'i Simón. Guni'i rall lë'ëll nall më ru'bë nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu.

¹¹ Gualdí ldu'u rall lë'ë Simón por magi nabë'nëll. Llëduni tiempë bësiquëll ra mënë

¹² perë zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë naguni'i Felipe. Ru-adi'dzë Felipe mudë tsuté mënë nezë lu gube'e parë tsa rall catë rnibë'a Dios. Por Jesús gac salvar mieti,

guni'i Felipe nu bëchu'bë nísi' na'a la nguïu, ra nagualdí ldu'i diza'quë.

¹³ Mizmë Simón bëriubë nísëll purquë gualdí ldu'ull diza'quë nu guanáldëll lë'ë Felipe. Nalé bëdzëguë' ldu'ull; gunall milagrë nu sëñi ru'bë nabë'në Felipe.

¹⁴ Bini ra poshtë nabëa'në Jerusalén, ra mënë Samaria gualdí ldu'u rall diza'quë. Iurní bëshe'ldë rai' Pedro nu Juan parë zia'a rai' Samaria.

¹⁵ Bëdchini Pedro nu Juan guë'dchi ni; guna'bë rai' lu Dios parë guëdë'ë më Espíritu Santo parë cuezënúhi' grë ra më Samaria nagualdí ldu'i diza'quë.

¹⁶ Ra nagualdí ldu'i diza'quë todavía adë bë'nëdi'i rall recibir Espíritu Santo la'ni ldu'u rall. Más antsë tsana bëriubë nísë rall, ra nabëchu'bë nísë lë'ë rall, guna'bë rall niétiquë lë shtë Dadë Jesús.

¹⁷ Iurní Pedro nu Juan bëdchi'bë guia'a rai' guëc ra mënë ni. Lueguë bëdchini Espíritu Santo parë gulezënúhi' lë'ë rall.

¹⁸ Iurë guná Simón bëdchi'bë poshtë guia'a rai' guëc ra mënë nu gunall bëdchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rall, Simón bë'nëll ofrecëre dumí.

¹⁹ Répill lu ra poshtë:

—Gulë bëtuu' du'pë pudëre nanapë tē parë guna ziquë runë tē, tē iurë guëdchi'ba guiahia guëc ra mënë, gunë rall recibir Espíritu Santo.

²⁰ Repi Pedro lull:

—Dios guënitilú lë'ël con grë shtu-mil. ¿Pëllë llua'al sí'il con dumí lo quë narzëlaa'chi Dios ca'a mënë?

²¹ Adë nápël derechë con lë'ë na'a purquë bë'nëll duldë la'ni ldu'ul. Zuldídi'i shcuëndël delantë lu më.

²² Bësa'në llgabë mal shtë'nëll; bëagrí ldu'ul con Dios; guna'bë lu më tē gunë më perdunë lë'ël.

²³ Gadzë duldë la'ni ldu'ul; nal ziquë nanú bajo ordë shtë Satanás.

²⁴ Iurní guchi Simón lu poshtë:

—Gulë guna'bë lu Dios por na të parë adë guëzac zíd'i më na ziquë guni'i të.

²⁵ Ra poshtë guni'i rai' lu mënë Samaria ra cusë naguná rall nu biadi'dzë rai' diza'quë lu ra mënë. Iurní bëru'u rai' parë gua rai' los de más guë'dchi shtë Samaria. Guagni'i rai' diza'quë; despuësë bëagrí rai' parë Jerusalén.

Biadi'dzënú Felipe tubi më Etiopía

²⁶ Dzë ni repi tubi ianglë lu Felipe:

—Bë'në preparar të tsal tubi nezë narëa'në ladë sur, nezë nazia'a de Jerusalén parë guë'dchi nalë Gaza. Nezë rë' rdëdë catë níd'i mënë.

²⁷ Lueguë bëru'u Felipe. Ziá'ai'; perë nezë naziá'ai', bëdia'guëluhi' tubi nguii më Etiopía. Nádi'll nguii completë nu nall tesorëre shtë Candace, tubi na'a narnibë'a naciuni Etiopía. Lë'e tesorëre guall Jerusalén parë guaguë'nëll adorar Dios.

²⁸ Zëagzëll parë ládzëll. Zúbëll lu guërredë shtëll. Quëú'ldëll la'ni tubi librë nabëquë'e Isaías.

²⁹ Iurní repi Espíritu Santo lu Felipe:

—Guabi'guë cula'ni guërredë shtënë më Etiopía.

³⁰ Iurë guabi'guë Felipe cula'ni guërredë, bini' quëú'ldë nguii ni la'ni librë shtë Isaías. Felipe guna'bë di'dzë lull:

—¿Gu riasëll lo quë nacagni'i la'ni librë?

³¹ Nguii ni repi lu Felipe:

—Adë riasédia'a purquë adë nápédia'a chu guëni'i pë runë cuntienë ni.

Iurní répill lu Felipe të tsepi Felipe nu subë Felipe la'ni shguërrédëll.

³² La'ni librë catë quëú'ldë më Etiopía lë'e partë ni cagni'i:

Bia'a rall nguii parë gáti' ziquë lli'li, nu ziquë rëa'në lli'li ziquë gu'pë delantë lu ra narna'zi, zni bëa'në nguii rë'.

Adë bëllá'lëdi'i rua'll parë niaru'u tubi di'dzë.

³³ Dzë ni guna'zi ra mënë lë'ëll, bë'në rall condenar lë'e nguii ni sin ni tubi causë.

Adë pë jushtisi bë'në rall. Nalë fier bë'në rall tratë nguii ni.

Bëdchisú rall vidë shtënëll.

³⁴ Iurní më Etiopía guna'bë di'dzë lu Felipe:

—Bë'në favurë guni'i lua, ¿chu guzac zdë'e? ¿Pë lu mizme lë'ëll rni'll u nu chu stubi guzac zdë'e?

³⁵ Iurní Felipe guzublú guni'i' pë runë cuntienë partë catë bi'ldi më Etiopía la'ni librë. Guni'i Felipe ra diza'quë shtë Jesús nu lla gac salvárell.

³⁶ Iurë ziadëdë rall tubi lugar catë rë nisë, guna'bë di'dzë më Etiopía lu Felipe:

—Ndë'e rë nisë. ¿Pë adë gac chubë nisa ndë'e?

³⁷ Felipe repi lull:

—Si talë guëdubinú ldú'ul rialdí ldú'ul shti'dzë Jesús, zac chubë nisëll ndë'e.

Iurní repi nguii ni:

—Rialdí ldua'a niétiquë Jesucristo na shini Dios.

³⁸ Gunibë'a nguii parë guzudchi guërredë parë bietë rai'. Iurní guaté rai' la'ni nisë. Bëchu'bë nisë Felipe lë'ëll ndë.

³⁹ Iurë bëru'u rall rua' nisë, Espíritu Santo bia'a lë'e Felipe. Lë'e nguii nilli gu' ldú'ull nu rquitë ldú'ull. Guaglá'guëll shnézëll.

⁴⁰ Bëdchini Felipe guë'dchi nalë Azoto, nu gudédëi' guë'dchi por guë'dchi. Cagluá'ai' mënë diza'quë hashtë bëdchíni' guë'dchi nalë Cesarea.

9

Bëac Saulo shmënë Jesús (Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ Saulo guagla'guë bë'në nalaa'dchill; guc ldú'ull quínill ra mënë narialdí ldu'i diza'quë. Por ni guagnall jëfë shtë ra bëshuzi

² parë gunë rall firmar tubi guichi parë zia'a Saulo. Guziá'all ra iádu'u

shtë më israelitë guë'dchi Damasco. Ndë tsatílll ra na'a nu nguii nacanaldë tēchi diza'quë shtë Jesús. Gue'dënull ra mēnē ni; guëldáguëll lē'ē rai' lachigui'bē.

³ Guc iurē zia'a zull nezē, hia mēre guëdchínill guë'dchi Damasco, nas-esē bēdchini tubi llni nezē lu gube'e. Gu'tē llni lu nezē catē zia'all.

⁴ Saulo gulaguē lu guiu'u; gunall lu llni nu bínill tubi bē naguni'i:

—Saulo, Saulo, ¿pēzielú rzunáldēl na?

⁵ Iurní guna'bē di'dzē Saulo:

—¿Chu lē'ēl? Dadē, rní'il lua zni'i.

Iurní bē guni'i:

—Nahia Jesús. Rzunáldēl shmēna parē quinil. ¿Pē adē rac bē'al lo mizmē na rzunáldēl? Adē guëlluí'idi'i lo quē naquēhúnēl. Quēhúnēl ziquē runē ngunē narlda'a patadē lu gar-rudchi. Zni quēhúnēl.

⁶ Iurní nalē bēdzēbē Saulo nu bēchi'chill. Répill:

—Dadē, ¿guadē narac shtú'ul guna?

Perē lē'ē bē guni'i:

—Guashtë nga'li nu gutē ladi guë'dchi. Ndē guēni'i mēnē lul pē gúnēl.

⁷ Ra nguii nazēnú lē'ē Saulo, bēa'nē rall ziquē gu'pē tantē bēdzēbē rall purquē bini rall bē nacagni'i lu Saulo, perē ni tubi adē chu gunádi'i rall.

⁸ Iurní Saulo guashtë lu guiu'u, perē iurē bēshá'lēll slull, hiadē gúquēdi'i nianall. Bēá'nēll ciegu. Ra nguii nazēnúhi', guna'zi rall guiá'ai' parē guc bēdchínill guë'dchi Damasco.

⁹ Ndē bēá'ni' tsunē dzē; adē gúquēdi'i nianáhi'. Adē gudáudi'i' nu adē pē bi'i'di'i.

¹⁰ Guë'dchi Damasco quēreldē tubi nguii nalē Ananías. Rialdí ldu'ull shti'dzē Jesús. Bēlua'alú Jesús lull nu repi mē lull:

—Ananías.

Bēquebi Ananías lueguē:

—Lē'ē na ndē'ē, Dadē.

¹¹ Jesús repi lull iurní:

—Guashtë nga'li nu gua lidchi Judas naquēreldē nezē nalē Nezē Ldi. Guna'bē di'dzē por tubi nguii mē Tarso. Lēll Saulo. Ndē quēadi'dzēnull Dios.

¹² Lu Saulo bēlua'alú tubi nguii lē Ananías. Nguii ni lē'ēl. Gunall guatēl parē guëdchi'bē guiá'al guëquēll tē parē guëac slull nu guēná Saulo stubi vultē ziquē nall antsē.

¹³ Iurní bini Ananías naguni'i Jesús, repi Ananías lu mē:

—Perē Dadē, zihani mēnē rni'i lua shcuendē nguii rē'. Nablac fier quēhúnēll Jerusalén con ra mēnē nar-ialdí ldu'i shti'dzēl.

¹⁴ Iurnē' zē'dēll ndē'ē con guichi nabēdē'ē ra jēfē shtë bēshuzi parē guá'all prēsi grē ra mēnē narunē adorar lē'ēl.

¹⁵ Perē Jesús repi lu Ananías:

—Guasē purquē na gudilia nguii rē' parē guēni'ill diza'quē delantē lu ra mēnē shtë stubi naciuni nu lu ra rēy shtë rall. Nu tsagni'ill diza'quē shtëna lu ra mē israelitē.

¹⁶ Na guēluá'ahia lē'ēll nu guēnia'a lull grē cusē mal nagunēnú mēnē cuntrē lē'ēll purquē nall shmēna.

¹⁷ Iurní lē'ē Ananías zia'a lidchi Judas catē quēreldē Saulo. Guatēll nu bēdchi'bē guiá'all guēc Saulo. Répill:

—Bēchi Saulo, lē'ē Jesús naguni'i lul nezē nazē'dēl, bēshe'ldē mē na ndē'ē parē gac guēnal stubi vultē nu parē guëdchini Espíritu Santo tē cuesēnúhi' lē'ēl.

¹⁸ Lueguē iurní bēlla'lē slu Saulo. Gunáhi' nu bini' gulaguē cumē ziquē tubi gui'lli la'ni slúhi'. Saulo guasuldí nu bēriubē nísí'.

¹⁹ Despuēsē gudáuhi' nu bēu' fuersē shtëhi' stubi vultē. Bēá'ni' bēldá dzē Damasco con ra narialdí ldu'i diza'quē.

Guazublú Saulo guni'i diza'quē lu ra mēnē Damasco

²⁰ Lueguē guzublú guni'i Saulo diza'quē shtë Jesús lu ra mēnē la'ni iádu'u shtë ra israelitē. Guní'ill lu mēnē, Jesús náhi' shini Dios nabidē lu guë'dchiliu.

21 Grë ra mënë nabëquë diaguë shti'dzë Saulo, bëdzëguë' ldu'u rall nu guni'i lu sa' rall:

—Perë nguü rë' na el quë naguzunaldë ra mënë Jerusalén, ra narialdí ldu'i diza'quë. Nu lo mizme lé'ëll zé'dëll ndë'ë parë guá'all prësi ra shmënë më parë tsagsá'nëll lë'ë rall lu ra jëfë shtë bëshuzi.

22 Perë Saulo biadí'dzëll lu ra mënë con más llini; adë bëdzëbëdi'i. Guní'i de quë Jesús na Cristo nabëshe'ldë Dios. Bë'në Dios compa'ni lë'ë Saulo. Ra israelitë naquërelde Damasco, bëa'në rall sin ni tubi di'dzë purquë adë bëdzëledi'i rall pë niani'i rall.

Bëru'u Saulo guia'a ra contrari shtëhi'

23 Gudëdë zihani dzë; iurní ra më israelitë gurë rall de acuerdë parë quini rall lë'ë Saulo.

24 Lueguë bini Saulo pë llgabë quëhunë rall. Dzë la gue'lë rbezë rall Saulo rua' puertë salidë shtë ciudá parë quini rall Saulo.

25 Ra shmënë Jesús bëtia'a rall Saulo la'ni tubi rëguelë parë iurë gu' gue'lë, bëldaguë rall Saulo stubi tëchi lu'. Lu' ni nahin ziquë tubi lu' bësu'u nasë'au alreduerë ciudá. Zni mudë gula'a Saulo lu galguti.

Bëabré Saulo Jerusalén

26 Iurë bëdchini Saulo Jerusalén, guc ldú'i' niagdzá'gui' ladi ra shmënë Jesús perë grë rall rdzëbë rall Saulo purquë gá'adi'i tsaldí ldu'u rall de quë Saulo hia bëabré ldú'ull, de quë bëaquëll shmënë Jesús.

27 Perë Bernabé guagsëá'nëll Saulo lu ra poshtë. Biadí'dzëll lla guni'i Saulo lu ra mënë Damasco, de quë Saulo biadí'dzëll con guëdubinú ldú'ull ziquë tubi muzë shtë Jesús.

28 Iurní Saulo bëá'ni' Jerusalén parë quëhúni' dchi'ni con ra poshtë. Guadi'dzënúhi' diza'quë hui'u por hui'u sin adë pë nádi'i.

29 Con guëdubinú ldú'i' ruadi'dzi' ziquë muzë shtë Jesús. Biadí'dzënúhi' con ra më israelitë naruadi'dzë dizé griego. Perë ra

mënë gudili rall mudë parë quini rall Saulo.

30 Ra mënë narialdí ldu'i' diza'quë, guc bë'a rall de quë ra më israelitë zunaldë rall lë'ë Saulo. Iurní bia'a rall lë'ë Saulo parë guë'dchi Tarso.

31 Dzë ni grë ra mënë narialdí ldu'i' diza'quë, ra narëta' regiuni Judea nu Galilea nu Samaria, nalé rbedchí ldu'u rall. Másru'u guc shtu'u rall lë'ë Jesús nu rzu'bë diaguë rall shti'dzë më. Nu Espíritu Santo bë'në compa'ni lë'ë rall parë guaru'bë grupë shtë rall.

Bëac Eneas

32 Canzé Pedro; quëhúni' visitar grë ra naná shmënë Jesús. Gudëdë guagnáhi' ra narianaldë nezë santu shtë Jesús, ra naquërelde tubi guë'dchi nalë Lida.

33 Ndë nanú tubi nguü nalë Eneas. Hia guc shunë izë ráquëll galguidzë llunguë. Nagá'all; adë ráquëdi'i rzëll.

34 Pedro bëdchini lu Eneas nu guchi Pedro:

—Eneas, Jesucristo gunëac lé'ël. Guashtë nga'li nu bëldisë shtaa'l.

Lueguë lueguë guashtë Eneas.

35 Grë ra naquërelde guë'dchi Lida nu grë ra naquërelde guë'dchi Sarón, guná rall lla bëac nguü ni. Lueguë bësa'në rall custumbrë guahietë shtë rall parë guanaldë rall nezë za'quë shtë Jesús.

Guashtë Dorcas ladi ra tëguë

36 Tiempë ni nanú tubi na'a guë'dchi shtë Jope. Rialdí ldu'i' diza'quë shtë Jesús. Lëll Tabita perë ra mënë naruadi'dzë dizé griego, rni'i rall lë na'a ni Dorcas. Dorcas bë'në bien nu bëdë'ëll gu'në cua'a ra prubi. Bë'nëll zihani cusë za'quë.

37 Bëdchini tubi dzë, guc llui'u Dorcas nu gútil. Custumbrë shtë ra mënë ni na rguibi rall cuerpë shtë ra tëguë. Gudibi rall shcuerpë Dorcas nu bëcue'zë rall cuerpë guia'a la'ni hui'u guërupë pisë.

38 Guë'dchi Jope rëa'në guëlla' guë'dchi shtë Lida catë nanú Pedro. Bini ra më Jope nanú Pedro guë'dchi

Lida. Iurní bëshe'ldë rall chupë nguïu parë guagni'i rall lu Pedro:

—Guërrë cha guiá hia'a guë'dchi Joepë.

³⁹ Lueguë bëru'u Pedro con lë'ë ra nguïu ni. Iurë bëdchini rall Joepë, bia'a rall Pedro quartë catë naga'a tégulë. Nalé ru'në ra viudë nabëdëá nga'li. Bëlua'a rall vestidë nu man-guë nabëntsa'u Dorcas tsana gubáni'.

⁴⁰ Lueguë Pedro gunibë'a guëru'u grë ra mënë la'ni quartë. Iurní bëzullibi Pedro nu biadi'dzënuhi' Dios. Rbí'ai' lu naguti nu repi' lúhi':

—Tabita, guashtë nga'li.

Lueguë lë'ë tégulë bëlla'lë slúhi'; gunáhi' lu Pedro. Guzubë ldi'.

⁴¹ Pedro guna'zi guiá'all parë guasuldill. Lueguë guna'bë Pedro ra viudë nu los de más narialdí ldu'i Jesús parë bë'ni' presentar lë'ë Dorcas nagubani.

⁴² Grë mënë shtë ciudá Joepë bini rall milagrë nabë'në Pedro. Nalé zihani mënë gualdí ldu'u ra' diza'quë.

⁴³ Por zihani dzë bëa'në Pedro ciudá Joepë lidchi tubi curtidor shtë gui'di ladi ngunë. Lëll Simón.

10

Biadi'dzënu Pedro Cornelio

¹ Gu' tubi nguïu ciudá Cesarea; lëll Cornelio. Nall capitán narnibë'a tubi gahiu'a suldadë. Ra suldadë ni lë rall Italiano.

² Cornelio con grë shfamílll runë rall adorar Dios guëdubinú ldu'u rall. Adë nádi'i Cornelio më israelitë perë bédë'ëll zihani dumí. Bë'nëll ayudë ra më israelitë. Siemprë ruadi'dzënull Dios.

³ Tubi dzë quierë rquë tsunë guadze', bëlua'alú tubi ianglë lu Cornelio. Clarë gunall tubi ianglë shtë Dios naguaté catë zuga'a Cornelio. Repi ianglë lull:

—Cornelio.

⁴ Gubi'a Cornelio lu ianglë nu nalé bédzëbëll. Guna'bë dí'dzëll lu ianglë:

—¿Pë rac shtú'ul guna?

Iurní repi ianglë lull:

—Dios bëqué diaguë ra di'dzë shtënëll iurë ruadi'dzënull më nu rëagná ldu'u më lë'ël purquë bë'nëll ayudë ra prubi.

⁵ Bëshe'ldë bëldá nguïu guë'dchi Joepë parë tsaglli'i rall Simón, nu lëll Pedro; chupë lëll.

⁶ Quërelde Pedro lidchi tubi curtidurë nalë zac Simón. Nápëll lídchill rua' nisëdu'u. Pedro guëni'i lul pë gúnëll.

⁷ Iurë gubi' ianglë, guna'bë Cornelio chupë shmúzëll con tubi suldadë nanané Cornelio. Suldadë ni gualdí ldu'i shti'dzë Jesús. Guëzá rall na rall muzë shtë Cornelio.

⁸ Biadi'dzë Cornelio lu rall lla biadi'dzënull ianglë. Iurní bëshe'ldë Cornelio lë'ë rall parë ziaaglli'i rall Pedro.

⁹ Stubi dzë quierë guëru'dë dzë, ziaagdchini rall ciudá Joepë. Lo mizmë iurë Pedro be'pi guëc hiu'u të guadi'dzënuhi' Dios.

¹⁰ Nalé rldi'anë Pedro; rac shtú'ui' gáuhi'. Perë mientras quëhunë ra shfamili Pedro preparar cumidë, Pedro gunall bédchini tubi cusë shtë Dios lull.

¹¹ Guná Pedro bëlla'lë lu gube'e nu gunall lu ziquë tubi lari naquichi ru'bë. Ze'din ca zu Pedro. Li'bi guëzá shquini.

¹² La'ni lari nanú grë clasë ra ma nanapë tapë guëáhi' nu ra ma narlla' ldu'i lu guïu'u nu ra ma nariasë.

¹³ Iurní bini Pedro tubi bë naguni'i: —Pedro, guasuldí nu gudini ma gaul.

¹⁴ Perë Pedro guchi:

—Dadë, nunquë adë ráudia'a ra ma naná providë según ra custumbrë shtë na'a.

¹⁵ Lë'ë bë guni'i lu Pedro stubi vultë:

—Lo quë nabëzunë Dios, limpi nahin; adë rní'idi'il nahin mal parë lë'ël.

¹⁶ Zni guc tsunë vësë; iurní be'pi lari lu gube'e.

¹⁷ Quëhunë Pedro llgabë pë runë cuntienë nagunall iurë lë'ë ra nguïu

nabëshe'ldë Cornelio ze'dë guëna'bë di'dzë rall ca na lidchi curtidurë nalë Simón.

¹⁸ Bëdchini rall rua' lidchi Simón; fuertë cana'bë rall:

—¿Gu quëreldë tubi nguii ndë'e nalë Simón Pedro?

¹⁹ Pedro nianá zúbëll guia'a guëc hui'u. Quëhúnëll llgabë nia'a pë runë cuntienë lo quë nabëshe'ldë Dios lull. Iurní repi Espiritu Santo lull:

—Pedro guná, tsunë nguii cagna'bë rall lë'ël.

²⁰ Bietë; bë'në compa'ni lë'e rall. Adë pë llgabë rúnëdi'il purquë na bëshe'lda lë'e rall.

²¹ Iurë bietë Pedro, guagnall ra nguii nabëshe'ldë Cornelio. Répill lu ra nguii:

—Na lëa Pedro nacaguili tē. ¿Pë rsunë nua'a tē?

²² Repi rall lu Pedro:

—Zë'pë na'a purquë bëshe'ldë Cornelio lë'e na'a parë sël con lë'e na'a lédchill. Cornelio nall tubi nguii honradë nu rialdí ldu'ull Dios. Nalë rac shtu'u më israelitë lë'ël. Tubi ianglë shtë Dios guni'i lu Cornelio parë bëshë'ldëll lë'e na'a nu guni'i ianglë lull lë'ël guëni'il lu Cornelio pë gúnëll.

²³ Iurní Pedro guni'i lu rall:

—Gulë tsuté ndë'e; gulë bëa'në ne gue'lë.

Hia brëgue'lë bëru'unú Pedro lë'e rall parë zia'a rall lidchi Cornelio. Nu guanaldë bëldá narialdí ldu'i diza'quë naquëreldë guë'dchi Jope.

²⁴ Stubi dzë bëdchini rall ciudá Cesarea. Ndë cabezë Cornelio lë'e rall con grë shfamíll. También guna'bë Cornelio bëldá amigu shtëll.

²⁵ Iurë bëdchini Pedro lidchi Cornelio, Cornelio bëru'u; bë'nëll saludar lë'e Pedro nu bëzullíbill lu Pedro parë bë'nëll adorar Pedro.

²⁶ Perë Pedro guna'zi guia'a Cornelio; répi:

—Guzuldí purquë adë guzá'quëdi'i rzullíbil lua purquë nahia nguii ziquë lë'ël.

²⁷ Mientras ziazú rall quëadi'dzë rall, guaté Pedro lidchi Cornelio. Guná Pedro zihani mënë rë.

²⁸ Guni'i Pedro lu ra mënë:

—Lë'e tē bien nanë tē lla na creenci shtë ra më israelitë. Providë guëdza'guë ra më israelitë con mënë de stubi naciuni. Adë nápëdi'i rall permissi parë tsuté rall lidchi mënë zitu, perë bëlua'a Dios na adë tsaglá'guëdia'a creenci ni. Grë ra nguii nabëzunë Dios, limpi na rall. Adë naprovidë parë tsutéa lidchi rall. Bëlua'a Dios na de quë adë guëni'idia'a sulë mënë israelitë na rall allegadë lu Dios, de quë mënë zitu na rall condenadë.

²⁹ Por ni zíquësë guna'bë tē na, lueguë zelda; adë bë'nëdia'a negar. Gulë guni'i lua nia'a pë rac shtu'u tē.

³⁰ Iurní guzublú biadi'dzë Cornelio lu Pedro:

—Guc tapë dzë ne'; lo mizme iurë ziquë iurní, rquë tsunë guadze' quërelda; quëhuna ayunë nu quëhuna orar lu Dios. De repëntë gunahia tubi ianglë shtë Dios. Nalë rcabni'i lari naquichi.

³¹ Guni'i ianglë lëa: “Cornelio, Dios bëqué diaguë ra di'dzë shtënell iurë rná'bël lu më. Nu réagná ldu'u më lë'ël purquë bédë'ël dumí cua'a ra prubi.

³² Bëshe'ldë bëldá shménëll ciudá Jope parë tsaglli'i rall Simón Pedro. Nápëll lédchill rua' nisëdu'u. Pedro guëni'i lul ra cusë nagúnëll.” Zni guni'i ianglë lua.

³³ Por ni lueguë bëshe'lda ra shména; bidë guëlli'i rall lë'ël. Iurnë' dzu na'a grë na'a ndë'e delantë lu Dios parë guëqué diaguë na'a grë lo quë naguni'i Dios lul parë guëni'il lu na'a.

Lo quë naguni'i Pedro lu ra më lidchi Cornelio

³⁴ Guzublú guni'i Pedro lu grë mënë naré lidchi Cornelio. Guni'i Pedro:

—Iurnë' gualú rac bé'ahia adë rúnëdi'i Dios menos ni tubi mënë lu guë'dchiliu

³⁵ sino quë rca'a më grë ra nanapë rëspëti nu rzu'bë diaguë rall shti'dzë më.

³⁶ Guni'i Dios más antsë lu grë na'a ziquë shini Jacob ra diza'quë shtë më. Bëshe'ldë më lë'ë Jesucristo parë bidë guëni'inúhi' lë'ë hia'a diza'quë shtë Dios parë cuedchí ldu'u hia'a. Jesucristo na rëy; napë më derechë parë rnibë'a më grë naciuni.

³⁷ Lë'ë të bien nanë të pë guc ladzë ra më israelitë. Primërë guzublú Juan Bautista, bëluá'ai' diza'quë lu ra mënë, iurní bëchu'bë nísi'. Despuësë guzublú Jesús shchí'ni' nezë Galilea.

³⁸ Lë'ë të nanë të lla bédë'ë Dios pudërë parë Jesús më Nazaret. Bëshe'ldë Dios Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë më. Bënëac më grë ra nananú mëdzabë la'ni ldu'i. Bë'në më bien por pudërë shtë Dios cumë cabezënúhi' lë'ë Jesús.

³⁹ Lë'ë na'a na na'a testigu shtë grë ra cusë rë' nabë'në Jesús. Bë'në më milagrë nezë Judea nu ladi ciudá Jerusalén. Despuësë bëquë'ë ra mënë lë'ë Jesús lu cruz; guti më.

⁴⁰ Gudëdë tsunë dzë guti Jesús, iurní bëldishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tégulë. Nu Dios bëshe'ldë Jesús parë bëlua'alú më lu na'a stubi vultë.

⁴¹ Adë bëlua'alú më lu grë ra mënë, niétiquë lu na'a bëlua'alú më. Dios gudili lë'ë na'a dizdë antsë parë na na'a testigu. Verdá nahin; guashtë më ladi ra tégulë. Despuësë lë'ë na'a gudaunú na'a lë'ë më; bédii'nú na'a lë'ë më.

⁴² Nu bëshe'ldë më lë'ë na'a parë guiagni'i na'a diza'quë shtë më lu ra mënë. Iurne' cagni'i na'a verdá. Dios bédë'ë pudërë lë'ë Jesús ziquë tubi juësi parë gunë më juzguë grë ra mënë nanabani nu grë naguti.

⁴³ También ra profetë nagurë guahietë, cagni'i rai' shcuendë Jesús de quë grë ra natsaldí ldu'i lë'ë më, runë më perdunë duldë shtë rall. Por lë'ë më gac perdunë rall.

Bëdchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë ra mënë lidchi Cornelio

⁴⁴ Nianá quëadi'dzënú Pedro lë'ë ra mënë lidchi Cornelio, lë'ë Espíritu Santo bédchini parë cuezënúhi' grë ra narqué diaguë di'dzë shtë Pedro.

⁴⁵ Ra israelitë narialdí ldu'i diza'quë, ra naze'dë naldë lë'ë Pedro, nalé bëdzëguë' ldu'u rall. Guná rall ra narqué diaguë shti'dzë Pedro, adë na rall më israelitë perë bë'në rall recibir Espíritu Santo nabëzëlaa'dchi Dios parë lë'ë rall.

⁴⁶ Bini rall quëadi'dzë ra më rë' stubi dizë. Quëhunë rall adorar Dios; guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios.

⁴⁷ Iurní guni'i Pedro:

—Hia quë bédchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rall igual cumë ziquë bédë'na'a recibir lë'i', hiadë nídi'i stubi cusë más. Guëriubë nisë rall iurne'.

⁴⁸ Gunibë'a Pedro lu rall:

—Gulë bëchubë nisë lë'ë të. Gulë guni'i lë Jesucristo purquë na të shmënë më.

Despuësë bë'në rall ruëguë lu Pedro parë guëa'në Pedro sëbëldá dzë con lë'ë rall.

11

Bëabrí Pedro Jerusalén

¹ Ra poshtë nu ra nagualdí ldu'i diza'quë naré Judea, bini rall de quë también ra mënë nanádi'i më israelitë gualdí ldu'u rai' diza'quë.

² Iurë bëabrí Pedro Jerusalén, bëldá ra më israelitë gudildi di'dzë rall con Pedro. Mënë ni guanaldë rall tēchi costumbrë shtë gac circuncidar mieti.

³ Bësëgua'a rëdchi rall Pedro. Guni'i rall:

—¿Pëzielú guagnal ra mënë nanádi'i më israelitë? ¿Pëzielú guataunul lë'ë rall?

⁴ Iurní biadi'dzë Pedro lu rall lla mudë guc guagná Pedro ra mënë de stubi naciuni. Répi':

⁵ —Na zuhia ciudá Jope. Iurë cagnia'a lu Dios, gunahia cusë nabëshe'ldë Dios lua. Gunahia tubi lari naquichi ru'bë. Ze'din nezë lu

gube'e. Li'bi guëzá shquinin, nu gulaguin hashtë catë zugá'ahia.

⁶ Iurë gunahia nia'a pë nanú la'ni lari, gunahia nanú ra ma nazubë tapë guëáhi'; nanú ra ma dushë; nanú ra ma narlla' ldu'i lu guiu'u; nanú ra ma nariasë.

⁷ Nu binia tubi bë naguni'i: "Pedro, guasuldí. Gudini ma nagaul."

⁸ Perë na gucha lúhi': "Dadë, nun-quë adë gudáudia'a ma naná providë según creenci shtë mënë israelitë".

⁹ Iurní bë guni'i lua stubi vultë: "Lo quë hia bëzunë Dios, limpi nahin. Adë chu guëní'idi'i nahin mal parë Dios."

¹⁰ Zni guni'i bë tsunë vultë; despuësë be'pi lari guia'a stubi.

¹¹ Lueguë iurní bédchini tsunë nguiu mënë Cesarea catë quërela parë ze'dë ca'a rall na.

¹² Lë'ë Espíritu Santo bëshé'ldi' na parë tsanalda lë'ë rall sin ni tubi ll-gabë de quë na rall de stubi naciuni. Tambiën guzënú shu'pë nguiu rë' na. Grë na'a bëdzuté na'a lidchi Cornelio.

¹³ Lë'ëll biadí'dzëll lu na'a gunall zu tubi ianglë lídchill nu repi ianglë: "Bëshé'ldë bældá shmënel ciudá Jope parë tsaglli'i rall lë'ë Simón, stubi lëll Pedro.

¹⁴ Lë'ëll guëní'll lul lla mudë gúnël parë gac salvar, lë'ëll con grë shfamíllil."

¹⁵ Iurë guzublú quëadi'dzënúa lë'ë rall, bédchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë rall tal cumë ziquë bédchini' tsana bédé'na'a recibir lë'i'.

¹⁶ Iurní bëagná ldua'a lo quë naguni'i Jesús lu na'a tsana guzënú na'a lë'ë më. Guni'i më: "Juan bëchu'bë nisë ra mënë con nisë perë Dios guëne'e më Espíritu Santo parë guëzunë më ldu'u tē nu parë cuezënúhi' lë'ë tē".

¹⁷ Si talë Dios bëshé'ldë Espíritu Santo parë cuezënúhi' ra mënë stubi naciuni, igual cumë ziquë bē'në më con lë'ë hia'a, ra nagualdí ldu'i shti'dzë Dadë Jesucristo, adë nu mudë guna cuntrë Dios.

¹⁸ Iurë bini ra mënë grë lo quë

naguni'i Pedro lu rall, bëac dchi rall; hiadë pë guní'idi'i rall. Iurní guzublú bē'në rall adorar Dios. Guni'i rall:

—De verdá Dios bē'në perdunë lë'ë ra nanádi'i më israelitë. Bëshá'lë më nezë parë guëabrí ldu'u rall con lë'ë më nu parë gapë rall vidë sin fin.

Ra mënë nagualdí ldu'i Jesús ciudá Antioquía

¹⁹ Tsana gudini rall Esteban, guagla'guë rzunaldë mënë los de más ra narialdí ldu'i diza'quë. Ra shmënë Jesús bëagzé rall hashtë regiuni Fenicia nu Chipre nu guë'dchi shtë Antioquía. Ndë guagni'i rall diza'quë niétiquë lu ra më israelitë, lëdë núdi'i lu ra stubi mënë.

²⁰ Bældá narialdí ldu'i Jesús, na rall më Chipre nu Cirene. Bédchini rall ciudá shtë Antioquía. Guni'i rall diza'quë shtë Dadë Jesús lu ra më griego.

²¹ Guni'i rall lu mënë con llëru'bë pudërë shtë Dios. Zni zihani mënë gualdí ldu'u rai' diza'quë nu guanaldë rall tēchi enseñansë shtë Jesús.

²² Bini ra shmënë Jesús narëta' Jerusalén de quë zihani më Antioquía, hia rzu'bë diaguë rall diza'quë. Iurní bëshé'ldë rall Bernabé parë gual Antioquía.

²³ Iurë bédchini Bernabé Antioquía, gunall lla mudë cagdë'ë Dios ra cusë za'quë parë ra narzu'bë diaguë diza'quë. Nalë bëquitë ldu'u Bernabé nu guni'inúhi' ra mënë tē tsanaldë rall shnezë Dios nu gac rall firmë, adë guëazë guëtëdi'i rall shnezë Dios.

²⁴ Bernabé nall tubi nguiu za'quë. Gualdí ldú'ull Dios. Cabezënú Espíritu Santo la'ni ldú'ull. Zihani ra më Antioquía gualdí ldu'u rall diza'quë shtë Jesucristo.

²⁵ Despuësë gubi' Bernabé parë zia'ai' ciudá Tarso. Ndë guatíllil Saulo parë be'dë guënull lë'i' Antioquía.

²⁶ Ndë bëa'në rai' tubi izë con ra shmënë Jesús. Bëlua'a rai' zihani mënë. Ra shmënë Dios naquërelde Antioquía por primërë vësë bërulë rai' cristianos.

27 Tiempë dzë ni bëdchini bëldá nguïu nabë'në recibir llni shtë Dios parë guëni'i rall shti'dzë Dios. Ze'dë rall de Jerusalén parë bëdchini rall Antioquía.

28 Túbill lë Agabo. Guzull guní'ill lu ra narialdí ldu'i diza'quë tubi cusë nagac cumplir. Con pudërë nabëdë'ë Espíritu Santo, lé'ëll guní'ill guëdchini tubi gubini dushë guëdubi gué'dchiliu. Gubini rë' guc cumplirin tiempë tsana cagnibë'a rëy Claudio.

29 Grë ra më Antioquía narialdí ldu'i shti'dzë Jesús, gu' rall de acuerdë parë gunë rall ayudë; bëshel'dë rall dumí parë prubi naquërel'dë Judea.

30 Bëtëa rall dumí; cadë tubi rall bëdë'ë lo más posiblë. Bëshel'dë rall dumí con Bernabé nu Saulo ca'a ra mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios Jerusalén.

12

Guti Jacobo nu gua Pedro lachigui'bë

1 Tiempë ni rëy Herodes nalé guzunáldëll bëldá ra shmënë Jesús.

2 Gunibë'all guti Jacobo, bëchi Juan. Gugini rall lé'i' con spadë.

3 Herodes guná nalé rëuu' ldu'u ra më israelitë nu guc ldu'u Herodes guená'zill Pedro. Dzë ni bënë tucarë laní naráu ra më israelitë guetështildi sin levadurë.

4 Guna'zi rall Pedro prësi; Herodes gunibë'a tsa Pedro lachigui'bë nu gunibë'all tapë grupë suldadë gapë rall lë'ë Pedro. Cadë tapëgá suldadë tubi grupë. Bënë Herodes llgabë niagull Pedro delantë lu ra mënë despuësë de laní Páscu.

5 Nalë segurë nanú Pedro lachigui'bë purquë quëhapë ra suldadë lé'ëll. Perë ra mënë narialdí ldu'i diza'quë, zia'la'guë quëhunë rai' orar dzë la gue'lë. Con guëdubinú ldu'u rall cagni'inú rall lë'ë më por shcuendë Pedro.

Por milagrë shtë Dios bëru'u Pedro lachigui'bë

6 Herodes bë'në llgabë guëgull Pedro lachigui'bë; tsagsá'nëll Pedro lu ra mënë grëgue'lë. Pedro naga'si lachigui'bë. Lí'bi' con chupë cadënë. Nu quëhapë chupë suldadë lé'i'. Stubi shcua'a suldadë zu rua' lachigui'bë.

7 Iurní bëdchini tubi ianglë shtë Dios la'ni lachigui'bë nu gu'të tubi llni. Ianglë bënë'bi' lë'ë Pedro parë guëbáni'. Bëcua'ñi ianglë lë'ë Pedro nu répi' lu Pedro:

—Nasesë guashtë.

Lueguë bëru'u ra cadënë nali'bi guia'a Pedro.

8 Lë'ë ianglë repi lúhi':

—Bësh'i' dchi'chi lá'níl nu bëquë'ë shráchi.

Iurní bë'në Pedro gan, repi ianglë lull:

—Gutë shábël nu gude'e naldë na.

9 Pedro bëru'u; zianáldi' tēchi ianglë. Adë rac bé'adi'i' gu nahin verdá lo quë naquëhunë ianglë con lé'i'. Llúa'ai' caní'i shcá'ldëll.

10 Gudëdë rai' lu ra primërë puertë gu'i'bë naná parë nezë shtë ciudá; iubi puertë bëlla'lë parë bëru'u rai'. Iurë guzé rai' tubi nezë, lë'ë ianglë bësá'ni' lë'ë Pedro.

11 Iurní bëdë'ëi' cuendë; guní'i' la'ni ldú'i':

—Iurne' sí, rdé'ëhia cuendë, Dios bëshel'dë ianglë shtëni' parë bëldá'ai' na guia'a Herodes. Bëldá'ai' na guia'a ra mënë israelitë, grë lo quë naguc ldu'u rall nihunënú rall na.

12 Iurë quëhúni' llgabë, zía'ai' lidchi María, shni'a Juan Marcos. Ndë zihani mënë rë ra. Quëhunë rall ruëguë lu Dios parë guëru'u Pedro lachigui'bë.

13 Iurë bësëdchi Pedro rua' puertë, bëru'u tubi criadë; lëll Rode. Guagnall nia'a chu ndë nacagna'bë rua' nezë.

14 Perë iurë guc bé'all cha' Pedro, por tantë bëquitë ldú'ull, adë bëshá'lëdi'ill rua' nezë sino quë guagllú'nëll; guagni'ill lu ra mënë nazubë la'ni hiu'u. Répill lu rall:

—Pedro zuga'a rua' nezë.

¹⁵ Iurní repi rall lu Rode:

—Rac túntël rní'íl zní'i.

Perë Rode guni'i:

—Guldía, Pedro ndë nazuga'a rua' nezë.

Perë ra nazubë la'ni hiu'u rni'i rall:

—Lé'edi'i Pedro sino ianglë shtëne Pedro gudëdë.

¹⁶ Perë Pedro nianá cagsédchi' rua' nezë. Iurë bëshalë rall rua' puertë nu guná rall lu Pedro, nalë bëdzëguëe' ldu'u rall.

¹⁷ Pedro bënë sēni con guiá'ai' tē guëac dchi rall. Iurní guni'i Pedro, bëlda'a Dadë Jesús lé'ell lachigui'bë. Répi':

—Gulë biadi'dzë ndë'e lu Jacobo nu lu ra grë narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesús.

Iurní bëru'u Pedro parë zia'ai' stubi lugar.

¹⁸ Iurë brëgue'lë, nalë rdzëbë ra suldadë. Nezë rë' nezë rë' zia'a rall nia'a gua Pedro.

¹⁹ Gunibë'a Herodes tsatili rall lë'e Pedro perë cumë adë bëdzélëdi'i rall Pedro, rëy Herodes guna'bë dí'dzëll shcuendë Pedro. Iurní gunibë'a Herodes gati ra suldadë. Despuësë bëru'u Herodes Judea parë zia'a guëquërdëll guë'dchi Cesarea.

Bëdchini dzë guti Herodes

²⁰ Nalë rldënú Herodes ra mënë naquërdë ra guë'dchi Tiro nu Sidón, perë lë'e ra mënë guré rall de acuerdë parë guna'bë rall en paz lu rëy purquë lu guiu'u shtë rëy rru'u naráu ra mënë shtë Tiro nu Sidón. Tubi grupë mënë shtë guë'dchi rë', guluté rall amistá con Blasto, tubi muzë ru'bë shtë rëy. Blasto guagni'inull lë'e rëy parë gu' en paz.

²¹ Herodes bëzú tubi tērmë lu rall parë pë dzë tsagdchini rall lidchi Herodes. Dzë ni gutë Herodes shábi' parë guzull de rëy nu guzúbëll lu tribunal shtënell. Iurní guzublú guni'ill zihani di'dzë lu ra mënë.

²² Lë'e ra mënë guzublú gurushtiá; guni'i rall:

—Ndë'e nacagni'i adë nall tubi nguui sino quë nall tubi dios.

²³ Lueguë iurní tubi ianglë shtë Dios bëdchini. Bëru'ldë ianglë lë'e Herodes lu tubi galguidzë dushë purquë adë bédé'edi'ill cuendë di'dzë shtë Dios. Más bëuu' ldú'ull naguni'i ra mënë lull. Gudáu ra mbiziuguë lë'e Herodes; gútiill.

²⁴ Diza'quë shtë Dios guagla'guë bërë'tsë nezë rë' nezë rë'. Zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë.

²⁵ Bernabé nu Saulo guagsa'në dumí nabëshe'ldë ra mënë Antioquia parë ra prubi ciudá Jerusalén. Iurní bëagrí rai' con Juan Marcos hashtë Antioquia.

13

Bëshe'ldë Dios Bernabé nu Saulo lu dchi'ni

¹ Ladi mënë narialdí ldu'i diza'quë guë'dchi Antioquia, nanú Saulo. Nanú Bernabé. Nanú Simón narni'i ra mënë Ia'së. Nanú Lucio më Cirene. Nanú Manaén naguaru'bë lidchi Herodes, gubernadurë shtë Galilea.

² Tubi dzë ni bédëa rai'; cagna'bë rai' Dios nu quëhunë rai' ayunë; adë ráudi'i rai' dzë ni. Guní'i Espiritu Santo lu rai':

—Gulë bënë nombrar Bernabé nu Saulo parë dchi'ni naguëdë'a gunë rall.

³ Iurë gualú bënë rall orar nu bënë rall ayunë, bëdchi'bë rall guia'a rall guëc Saulo nu Bernabé parë gunë rai' recibir shchi'ni Dios. Iurní bënë rall despedir lë'e rai'. Zia'a rai'.

Zia'a ra poshtë parë Chipre

⁴ Bëshe'ldë Espiritu Santo lë'e Saulo nu Bernabé parë tubi guë'dchi nalë Seleucia nanaqué rua' nisëdu'u. Ndë be'pi rai' la'ni barcu parë zia'a rai' Chipre, tubi dani nananú la'ni nisë.

⁵ Bëdchini rai' Salamina; nahin puertë catë riuté barcu. Ndë guzublú Saulo nu Bernabé cagni'i rai' diza'quë lu ra mënë la'ni iádu'u shtë ra më israelitë. Nu zac Juan Marcos zia'anú rai'.

⁶ Guëdubi guë'dchi shtë Chipre guazé rai'. Bëdchini rai' tubi guë'dchi lë Pafos. Ndë bëdia'guë'lú rai' tubi narunë galbëlliú. Nall më israelitë nu lëll Barjesús. Nalé runtsá'ull bishi; guní'ill grë ra di'dzë narní'ill nahin verdá.

⁷ Barjesús nall amigu shtë gubernadurë nalë Sergio Paulo. Gubernadurë nall tubi nguiu nasini guëquëll. Bëshé'ldëll rsunë parë cagna'bë mënë Bernabé nu Saulo purquë gubernadurë rac shtú'ull guínill diza'quë shtë Dios.

⁸ Napë Barjesús stubi lë, Elimas, quiere decir narunë dchi'ni shtë bëlliú. Adë nédi'i Elimas niuadi'dzënú Saulo gubernadurë purquë adë nédi'ill tsaldí ldu'u gubernadurë shti'dzë Dios.

⁹ Iurní Saulo, nápi' stubi léhi' Pablo, con pudërë shtë Espíritu Santo nacabeznú la'ni ldú'i, gubi'a guë'i lu Elimas.

¹⁰ Guni'i Pablo lull:

—Lë'ël guëdzë bishi nu duldë la'ni ldú'ul. Shini mëdzabë nal. Enemigu nal shtë cusë za'quë. Rluá'al ra mënë bishi, nu adë rsá'nëdi'il tsuté rall nezë za'quë shtë Dios.

¹¹ Iurne' Dios gunë më cashtigu lé'ël; guëá'nël ciegu por tubi tiempë; adë guënádi'il lu llni ngubidzë.

Lueguë lueguë bëcahi slu Elimas nu bëá'nëll ciegu. Caguí'lll tubi naguëna'zi guiá'all parë sëll.

¹² Iurë guná gubernadurë naguc con Elimas, gualdí ldu'u gubernadurë diza'quë. Nalé bëdzëguëë' ldú'ull iurë bínill shti'dzë Dios na-guni'i Pablo.

Zia'a Pablo nu Bernabé regiuni Pisidia

¹³ Pablo con ra sáhi' be'pi rai' barcu puertë nalë Pafos parë zia'a rai' hashtë tubi guë'dchi nalë Perge nananú regiuni Panfilia; perë bësa'në Juan Marcos dchi'ni shtë Dios. Mejurë bëagrill Jerusalén.

¹⁴ Iurní bëru'u Pablo con Bernabé guë'dchi Perge. Zia'a rai' ciudá Antioquía nanaqué regiuni shtë Pisidia. Dzë nabëzi'i ldu'u ra mënë, guaté Pablo con sáhi' iádu'u shtë më israelitë. Ndë guzubë rai' parë guëqué diaguë rai'.

¹⁵ Bi'ldi ra jëfë shtë iádu'u la'ni librë nabëquë'e Moisés nu bi'ldi rall librë shtë ra profetë. Iurní guni'i rall lu Pablo:

—Lë'ë të sa' hia'a, talë nua'a të tubi di'dzë ziquë cunseju parë grë hia'a, dzu hia'a ndë'ë. Gulë guni'i.

¹⁶ Iurní guasuldí Pablo; bé'ni' tubi sëni con guiá'ai' parë guëac dchi ra mënë. Guni'i:

—Gulë bëqué diaguë lë'ë të më israelitë, nu grë të naze'dë guë'në adorar Dios.

¹⁷ Dios shtë naciuni Israel, gulë më shtadë guë'lú hia'a parë mizmë lé'i'. Bë'në më shtáda'a tubi naciuni ru'bë tsana nianá quërelde rai' Egipto. Nu despuësë Dios gulú lë'ë rai' Egipto con pudërë shtë më.

¹⁸ Durantë cuarenta izë bia'a ldu'u Dios mudë fierë shtë rai' iurë zia'a rai' nezë catë nídi'i mënë.

¹⁹ Nu gunitilú më gadchi naciuni nanaqué regiuni shtë Canaán. Bëdë'ëi' lugar ni parë guquërelde shtadë guë'lú hia'a.

²⁰ Durantë tubi tiempë tapë gahiu'a guë'ruldë izë, guquërelde naciuni Israel ndë. Ra juësi nabëshe'ldë Dios, gunibë'a rai' naciuni Israel hashtë tiempë shtë Samuel.

²¹ Iurní guna'bë ra mënë lu Dios tubi rëy naguë'nibë'a lë'ë rall. Bëdë'ë Dios tubi rëy nalë Saúl. Gunibë'a Saúl lë'ë rall cuarenta izë. Saúl nall shini tubi nguiu nalë Cis naze'dë ladi shini Benjamín.

²² Despuësë Dios gulú lë'ë Saúl lugar shtënëll parë subë David ziquë rëy naguë'nibë'a më israelitë. Guni'i Dios: "Gudilia David llga'në Isaí. David na tubi nguiu nabëuu' ldua'a nu gúnëll cumplir grë lo quë narac shtua'a."

²³ Gulë Jesús ladi llëbni David nu lë'ë Jesús náhi' el quë nagunë salvar

më israelitë. Ni bë'në Dios prometer más antsë.

²⁴ Pues antsë guzublú Jesús dchi'ni shtëhi', Juan Bautista guni'i lu zihani mënë israelitë të gunë nadzë'e rall mudë nanabani rall nu chubë nisë rall ziquë sēni de quë bëabrí ldu'u rall con Dios.

²⁵ Tsana ze'dë guëdchini gati Juan, guni'i: "¿Chu runë të llgabë nahia? Adë rúnëdi'i të shgabë të nahia el quë nacabezë të. Ze'dë stubi më más lasac quë na. Na adë lasáquëdia'a parë lë'e më. Ni tubi adë chu nádia'a parë guëshaca du gui'di shtënë shrachi më."

²⁶ 'Rnia'a lu të Dadë naze'dë zu famili shtë Abraham, nu rnia'a lu grë të narunë adorar Dios. Dios bësheldë diza'quë rë' parë gac salvára'a.

²⁷ Ra naguquëreldë Jerusalén nu jëfë shtë rall, adë guc bë'adi'i rall chu na Jesús. Nu adë guasédi'i rall ra di'dzë shtë ra profetë nabëquë'e shti'dzë Dios guahietë. Rsë'dë rall di'dzë rë' la'ni iádu'u shtë mënë israelitë cadë dzë narzi'i ldu'u ra mënë, perë tsana bë'në rall condenar Jesús, bë'në rall cumplir grë lo quë naná escritë de lë'e më.

²⁸ Adë bëdzélëdi'i rall ni tubi duldë nabë'në Jesús perë guna'bë rall lu Pilato parë gati më.

²⁹ Iurë guc cumplir grë lo quë narni'i la'ni Sagradas Escrituras shcuendë Jesús, bësietë mënë lë'e më lu cruz parë bëga'chi më la'ni ba'a.

³⁰ Perë bëldishtë Dios lë'e më ladi ra tēgulë parë gubani më stubi vueltë.

³¹ Nu zihani dzë bëlua'alú Jesús lu ra nabë'në compa'ni lë'e më iurë ziagzé më de Galilea parë Jerusalén. Lë'e ra mënë ni guná rall lu Jesús nu iurne' quëadi'dzë rall ziquë testigu de quë Jesús nabani.

³² 'Nu zac lë'e na'a, cagni'i na'a diza'quë nabë'në më prometer lu shtëda'a. Guccumplirin parë lë'e hia'a purquë na hia'a shini rai'.

³³ Bëldishtë Dios lë'e Jesús ladi ra tēgulë. Zni naescritë la'ni segundë

Salmo: "Lë'el nal shinia. Nedzë bënehia vidë parë lë'el."

³⁴ Gun'i Dios guëldishtëhi' lë'e Jesús ladi ra tēgulë parë adë gaudi'i guiu'u cuerpë shtë më. Zni naescritë la'ni Sagradas Escrituras nangun'i Dios: "Guënehia ra cusë za'quë parë lë'e të, lo quë nabëna prometer lu David".

³⁵ Por ni David la'ni stubi Salmo guni'i: "Adë guësëa'nëgal cuerpë shtë shínil narac shtú'ul la'ni ba'a parë adë gaudi'i guiu'u shcuérpi".

³⁶ David bë'në sirvë lu sáhi' tiempë nabáni'. Bënë zá'quëll ra cusë ziquë guni'i Dios lull. Perë despuësë gútill nu bëgá'chill. Gu'dzë cuerpë shtënëll.

³⁷ Perë cuerpë shtë nguui nabëldishtë Dios ladi ra tēgulë, adë gú'dzëdi'in.

³⁸ Bëchi, napë quë gac bë'a të lo quë narnia'a lu të; lë'ësë Jesús napë pudërë parë gunë më perdunë duldë shtë të.

³⁹ Grë narialdí ldu'i Jesús na perdunë duldë shtë rall. Adë nídi'i mudë parë sunë almë shtë të por lëy nabëquë'e Moisés purquë adë nápëdi'in pudërë parë nihunin perdunë duldë shtë mënë.

⁴⁰ Gulë gupë cuidadë të ldáguëdi'i cashtigu shtë Dios guëc të, ra cusë nabëquë'e ra profetë iurë guni'i rai' shti'dzë Dios narni'i:

⁴¹ Gulë guná, lë'e të naquëhunë burnë. Gulë bëtsëbë ldu'u të nu gulë gapë galguti sin fin.

Quëhuna tubi cusë ru'bë entrë lë'e të, cusë adë tsaldídi'i ldu'u të ze'dë ra cusë de na. Nu adë tsaldídi'i ldu'u të si talë chu stubi guëni'i lu të.

⁴² Iurë bëru'u Pablo con sáhi', ra mënë nanádi'i më israelitë, guna'bë rall tubi favurë lu Pablo, guëabrí rai' stubi vueltë dzë naguëzi'i ldu'u mënë naguëdza'guë llmalë parë tsagla'guë guadi'dzë Pablo diza'quë lu rall.

⁴³ Iurë gualú bëtë'tsë ra mënë zihani, sëbëldá më israelitë canalde lë'e Pablo nu Bernabé. Nu zihani ra nanádi'i më israelitë perë guatë rall creenci shtë ra më israelitë, canalde

rall Pablo nu Bernabé. Pablo nu Bernabé guni'inú rai' lu mënë ni të tsagla'guë tsaldí ldu'u rai' diza'quë shtë Dios.

⁴⁴ Bëdza'guë lmalë bëdchini dzë descansë; casi grë mënë shtë guë'dchi bëdëá rall parë guëquë diaguë rall di'dzë shtë Dios.

⁴⁵ Guná ra më israelitë tantë zihani mënë bëdëá, bëldé rall; napë rall mbidi. Guni'i guidzë rall lëë Pablo nu Bernabé. Bë'në rall insultar Pablo.

⁴⁶ Iurní Pablo nu Bernabé adë bëdzëbëdi'i rai'. Guni'i rai':

—Bëshe'ldë Dios lëë na'a primëre lu të, na të më israelitë parë guëquë diaguë të diza'quë shtë Dios; perë nédí'i të guëzu'bë diaguë të shti'dzë Dios. Adë nédí'i të gunë të recibir vidë sin fin. Iurne' guiagni'i na'a lu mënë de stubi naciuni

⁴⁷ purquë zni bëshe'ldë Dios lëë na'a. Bëquë'e Isaías shti'dzë më narni'i:

Na Dios, rzua lë'el ziquë tubi llni parë grë ra mënë nanádi'i më israelitë.

Lë'el tsanul ra diza'quë hashtë lúltimë guë'dchi shtë guë'dchiliu parë gunë Dios salvar lëë ra mënë natsaldí ldu'i shti'dzë më.

⁴⁸ Iurë bini ra mënë nanádi'i më israelitë, nalé bëquitë ldu'u rall. Guni'i rall nalé nasa'a diza'quë shtë Dios. Nu bëdë'e rall graci lu më. Grë ra nagudili Dios parë gac salvar, lueguë gualdí ldu'u rall shti'dzë më.

⁴⁹ Zni bërë'tsë diza'quë guëdubi regiuni shtë Pisidia.

⁵⁰ Perë ra israelitë naquërelde Antioquía biadi'dzë rall con bëldá na'a nu nguiu de rëspëti ladi guë'dchi. Na'a rë' napë rall devociuni parë Dios. Grë rall bëtsatsu rall më guë'dchi cuntrë Pablo nu Bernabé. Gulú rall lëë rai' fuërë rua' guë'dchi.

⁵¹ Pablo nu Bernabé bëdchibi rall gushëguiu'u shtë shrachi rall ziquë tubi sēni de quë ra mënë Antioquía adë bëzu'bë diaguëdi'i rall diza'quë shtë Jesús. Iurní zia'a rai' ciudá nalé Iconio.

⁵² Ra nagualdí ldu'i shti'dzë Jesús ciudá Antioquía, nalé bëquitë ldu'u rall. Cabezënú Espíritu Santo la'ni ldu'u rall.

14

Nanú Pablo nu Bernabé guë'dchi Iconio

¹ Pablo nu Bernabé guërupë rai' guaté rai' iádu'u shtë më israelitë guë'dchi Iconio. Bëlua'a rai' diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. Zihani mënë gualdí ldu'u rall diza'quë, më israelitë nu ra më griego.

² Perë ra më israelitë nadë nédí'i tsaldí ldu'i, bëtsatsu rall mënë nanádi'i israelitë parë bënë rall llgabë mal cuntrë ra narialdí ldu'i diza'quë.

³ Pablo nu Bernabé bëa'në rai' llëduni tiempë lugar ni. Adë bëdzëbëdi'i rall guni'i rall lu mënë de quë Dios rac shtu'u më grë mënë naré lu guë'dchiliu. Dios quëhunë compaňi lëë Pablo nu Bernabé parë bënë rai' milagrë. Bënë rai' cusë ru'bë. Zni guasé ra mënë diza'quë naguni'i Pablo, ze'din de Dios.

⁴ Perë ra mënë guë'dchi ni, adë bënëdi'i rall tubsë llgabë. Bëldá rall guni'i naza'quë na di'dzë shtë rai'. Sëbëldá rall guni'i adë nazá'quëdi'i di'dzë shtë rai'.

⁵ Iurní ra më israelitë nu ra nadë nádi'i israelitë, gu' rall de acuerdë con ra gobiernë parë guëna'zi rall Pablo nu Bernabé nu niadë'e guë'e rall lëë rai'.

⁶ Bini Pablo nu Bernabé pë nihunë rall. Bëru'u rai' guia'a contrari shtë rai'. Gubi' rai' ciudá ni parë zëagzé rai' guë'dchi nalé Listra nu Derbe naquë regiuni shtë Licaonia.

⁷ Guagni'i rai' diza'quë guëdubi ciudá nu guë'dchi shtë regiuni ni.

Bësëdchi guë'e mënë lëë Pablo guë'dchi Listra

⁸ Guë'dchi Listra nanú tubi nguiu cujë; ráquëdi'i rzëll. Ndë zúbëll purquë dizdë nagúlëll nall cujë.

⁹ Caqué diaguë nguui ni nacagni'i Pablo. Iurní nalé rbi'a Pablo lu nguui ni; guc bë'a Pablo de quë rialdí ldú'ull parë guëáquëll.

¹⁰ Iurní fuertë guni'i Pablo lull:

—Guasuldí nga'li. Bëzú guëa'l lu guui'u.

Lueguë guasuldí kujë nu guzublú rzëll.

¹¹ Iurë guná ra mënë pë bë'në Pablo con nguui ni, guzublú guni'i rall fuertë di'dzë naruadi'dzë ra më Licaonia. Guni'i rall:

—Dios ndë'ë bédchini ládza'a con cuerpë shtë nguui.

¹² Guni'i rall Bernabé na dios Júpiter nu Pablo na dios Mercurio purquë Pablo ruadí'dzi' lu ra mënë.

¹³ Iádu'u shtë dios Júpiter zubin en-tradë shtë guë'dchi. Bëshuzi narunë dchi'ni la'ni iádu'u ni, bidënull bëldá ngunë con zihani guë'ë hashtë puertë shtë guë'dchi. Bëshuzi nu ra mënë rac shtu'u rall gunë rall adorar lë'ë ra poshtë nu quini rall ngunë ziquë tubi ofrendë parë lë'ë rai'.

¹⁴ Perë Pablo nu Bernabé guná rai' pë rac shtu'u gunënú mënë lë'ë rai'; guzublú bëchí'ezë rai' shabë rai' ziquë tubi sëñi de quë adë rëuu'di'i ldu'u rai' lo quë nacanihunë ra mënë. Guni'i rai' fuertë. Guaté rai' ladi ra mënë

¹⁵ nu guni'i rai':

—Lë'ë të Dadë, ¿pëzielú runë të zni'i? Lë'ë na'a na na'a nguui ziquë lë'ë të. Zë'pë guëni'i na'a lu të parë guësá'në të ra custumbrë nadë guëllu'i'di'i. Lë'ë na'a rac shtu'u na'a tsanaldë të tëchi nezë za'quë shtë Dios nanabani. Bëntsa'u më gube'e nu guë'dchiliu nu grë cusë nananú lu guë'dchiliu bëntsa'u më.

¹⁶ Tiempë guahietë Dios bësëa'në më lë'ë ra mënë gubani rall ziquë mudë narac shtu'u rall

¹⁷ perë siembrë bë'në Dios bien parë lë'ë rall nu bëshe'ldë më ganza'quë parë lë'ë rall. Bëdë'ë më sufsientë nagáu rall hashtë bëquite ldu'u rall. Iurne' Dios quëhunë më lo mizme con lë'ë hia'a.

¹⁸ Guni'i Pablo di'dzë rë' lu ra mënë perë apënë bë'ni' gan parë adë gudínidi'i ra mënë ra ma ziquë ofrendë lu rai'. Siembrë rac shtu'u rall gunë rall adorar lë'ë rai'.

¹⁹ Ze'dë bëldá më israelitë shtë Antioquía nu Iconio. Bédchini rall Litra catë nanú Pablo. Bëquili rall mënë shtë Litra con bishi parë bédë'ë guë'ë rall Pablo. Bëshaguiú rall lë'i' parë gulú rall lë'i' rua' guë'dchi purquë llua'a rall hia guti Pablo.

²⁰ Iurní bédchini ra narialdí ldu'i diza'quë catë naga'a Pablo; bédëá rdondë rall catë naga'a Pablo. Iurní bëlë ldú'i' nu guashtëhi'. Guatéhi' stubi vultë guë'dchi. Perë brëgue'lë bëru'u rai' guë'dchi parë zia'a rai' stubi guë'dchi nalë Derbe.

²¹ Ndë guni'i rai' diza'quë shtë Dios lu ra më Derbe. Nalë zihani mënë gualdí ldu'u rai' shti'dzë Dios. Despuësë bëabrí rai' guë'dchi Litra, Iconio, nu Antioquía.

²² Ra lugar ni guni'inú rai' mënë narialdí ldu'i' diza'quë parë guagla'guë rall nu gac rall firmë, nu adë guësá'nëdi'i rall shnezë Dios. Guni'i rai' de quë antsë tsuté mieti catë rnibë'a Dios, napë quë sac zi mieti purquë na rai' shmënë Jesús.

²³ Cadë guë'dchi catë nanú ra narialdí ldu'i' diza'quë, Pablo nu Bernabé bëzú rai' bëldá nguui naguëná dchi'ni shtë Dios. Despuësë biadi'dzënú rai' Dios nu bë'në rai' ayunë, bë'në rai' animar lë'ë mënë ni të gac rall firmë lu shnezë Dios, el quë narialdí ldu'u rai'.

Bëabrí Pablo nu Bernabé guë'dchi Antioquía

²⁴ Gudëdë rai' regiuni shtë Pisidia parë bédchini rai' regiuni shtë Panfilia.

²⁵ Guni'i rai' diza'quë lu ra mënë ciudá shtë Perge. Despuësë gua rai' guë'dchi Atalia.

²⁶ Ndë be'pi rai' barcu parë zia'a rai' Antioquía ciudá catë ra narialdí ldu'i' shti'dzë Dios, bédë'ë rai' dchi'ni shtë Dios parë lë'ë rai'; mizme lugar ni antsë biadi'dzënú rall Dios parë

gunë më compaňi lë'ë rai'. Iurne' bëabrí rai' purquë hia bë'në rai' gan dchi'ni rë'.

²⁷ Iurë bēdchini rai' Antioquía, bēteá rai' grē mēnē narialdí ldu'i diza'quë. Biadi'dzē rai' lu rall mudē nabē'nē Dios compaňi lë'ë rai'. Guni'i rai' Dios bēdē'ë lugar parē gualdí ldu'u ra mēnē nanádi'i më israelitē perē guatē rall shnezē Dios.

²⁸ Pablo nu Bernabé bëa'nē rai' ciudá ni llēduni tiempē con ra narialdí ldu'i diza'quë.

15

Gua Pablo nu Bernabé ciudá Jerusalén

¹ Tiempē dzē ni bēdchini bēldá nguiu Antioquía. Na rall më Judea. Guzublú caglua'a rall ra mēnē narialdí ldu'i diza'quë. Guni'i rall:

—Parē gac salvar tē napē quë gunē tē cumplir custumbrē riuguë tubi partē delicadē shtë ngulē'nē ziquë bëquë'ë Moisés la'ni lēy parē guēdē'na'a cumplir.

² Pablo nu Bernabé biadi'dzēnú rai' ra nguiu rē' llēduni tiempē hashtë gudildi di'dzē rall. Por fin ra narialdí ldu'i diza'quë, bë'nē rall nombrar Pablo nu Bernabé con sēbēldá nguiu parē zia'a rall Jerusalén. Guaguē'nē rall rēglē asuntē ni con los de más ra poshtë con ra mēgulē naná cabēsē shtë ra më narialdí ldu'i Dios.

³ Bēshe'ldē ra më Antioquía lë'ë rai'. Gudēdē rai' ra regiuni shtë Fenicia nu Samaria. Quēadi'dzē rai' shti'dzē Dios lu ra mēnē narialdí ldu'i diza'quë. Guni'i rai' lu ra mēnē nanaré catē zia'a rai', grē lo quë nabē'nē Dios con ra mēnē de stubi naciuni, cumē bëagrí ldu'u rall con Dios nu bësa'nē rall creenci gushē parē zianaldē rall shnezē Dios. Grē ra më narialdí ldu'i diza'quë, bini rall shti'dzē Pablo nu Bernabé. Nalē bëquitē ldu'u rall.

⁴ Tsana bēdchini rai' Jerusalén, ra narialdí ldu'i diza'quë bë'nē rall recibir lë'ë rai' con llēru'bē carini. Zubēnú ra mēnē rē' ra poshtë nu ra mēgulē naná cabēsē ladi grupē

shtë rai'. Pablo nu Bernabé guzublú biadi'dzē rai' grē ra cusē nabē'nē Dios con lë'ë rai', cumē ziquë mēnē stubi naciuni gualdí ldu'u rall diza'quë.

⁵ Perē iurní bēldá ra fariseo narialdí ldu'i shti'dzē Jesús, guasuldí rall nu guni'i rall:

—Rqui'ni riuguë du'pē partē delicadē shtë nanádi'i më israelitē parē gac salvar rall. Cha guēdē'na'a obligar lë'ë rall tsanaldē rall tēchi lēy shtë Moisés. Gac salvar rall iurní.

⁶ Bēdēá ra poshtë nu ra mēgulē parē bēsē'dē rall di'dzē rē'.

⁷ Llēduni tiempē biadi'dzē rall. Iurní guasuldí Pedro nu guni'i':

—Rnia'a lu grē tē narialdí ldu'i diza'quë, cumē ziquë nané tē hia zia'a tiempē gudili Dios na entrē lë'ë tē. Nu bēshe'ldē më na parē guagnia'a diza'quë shtë më lu ra mēnē nanádi'i më israelitē. Nu gualdí ldu'u rall diza'quë.

⁸ Dios rna la'ni ldu'u ra mieti; bë'nē më recibir lë'ë rai' cumē ziquë shini më. Bēdē'ë më Espiritu Santo parē cuezēnúhi' lë'ë rai' igual ziquë bēdē'ë më Espiritu Santo parē lë'ë hia'a.

⁹ Quēhunē Dios compaňi lë'ë rai' igual ziquë lë'ë hia'a masiá adē nádi'i rai' më israelitē. Bēzunē më la'ni ldu'u rai' purquë gualdí ldu'u rai' diza'quë shtë më.

¹⁰ Aunquë lë'ë tē nané tē Dios quēhunē më salvar lë'ë rai', siempře riagla'guë rni'i tē tsanaldē rai' tēchi lēy shtë Moisés. Nahin tubi lēy dushē parē lë'ë rall; nilē ra shtadē guēlú hia'a, nilē lë'ë hia'a adē bēdē'nēdi'ia'a cumplir lēy ni. Nahin tubi lēy dushē parē lë'ë hia'a. Adē chu gúnēdi'i gan gunē cumplirin.

¹¹ Perē lë'ë hia'a bien nané hia'a, bë'nē më salvar lë'ë hia'a ndigá. Rnia'a lu tē na rall shini më purquë nalē guc shtu'u më lë'ë ra nanádi'i më israelitē. Nu na Jesús Shtadē shtë grē ra narialdí ldu'i diza'quë.

¹² Grē rall bëac dchi nu bëquë diaguë rall; iurní Bernabé nu Pablo

guzublú biadi'dzë rai' lla gua rai' ladi ra mënë de stubi naciuni. Nu bënë Dios zihani milagrë por lë'ë rai'. Dios bënëac zihani clasë galguidzë.

¹³ Iurë gualú biadi'dzë rai', Jacobo guasuldí nu guní'i' lu ra mënë:

—Iurne' guadi'dza lu të narialdí ldu'u diza'quë; gulë bëqué diaguë.

¹⁴ Pedro biadi'dzë lu hia'a lla bënë Dios. Dzë ni por primëre vultë gudili më ra nanádi'i më israelitë parë gac rall shmënë më.

¹⁵ Ndë'ë bëru'uin de acuerdë con lo quë nabëquë'ë ra profetë la'ni Sagradas Escrituras tiempë guahietë. Rni'i' rahin zdë'ë:

¹⁶ Despuësë guëabría të guëzá'ahia hiu'u shtë David naná ziquë hiu'u dachi.

Guëcubia reinadë shtëhi' naguré.

¹⁷ Gúnahin të parë ra mënë nanádi'i më israelitë quili rall na, nu ra mënë shtë grë naciuni narna'bë lëa, gac rall shmëna.

¹⁸ Zni cagni'i Dadë dizdë tiempë guahietë të gac bë'a mieti.

¹⁹ 'Por ni rnía'a lu të shgaba. Adë pë gunënúdi'i hia'a con ra nanádi'i mënë israelitë perë bëabrí ldu'u rall con Dios. Adë chu gúnëdi'i obligar lë'ë rall parë tsanaldë rall lëy shtë Moisés.

²⁰ Perë guëquë'ë hia'a lu rall parë adë gáudi'i rall belë shtë ra ma narunë ra mënë ofrecëre ziquë ofrendë lu ra ídolo. Nu adë guëquënúdi'i rall sa' rall, nu adë gáudi'i rall rënë, nilë belë shtë ra ma nadë bëshë'ëdi'i rënë.

²¹ Hia por llëduni tiempë bi'ldi ra mënë lëy nabëquë'ë Moisés cadë iádu'u shtë rall, nu cadë dzë nabëzi'i ldu'u rall caglua'a mësë lë'ë rall nabëquë'ë Moisés.

²² Iurní ra poshtë con ra mëgulë naná cabësë nu grë ra narialdí ldu'i diza'quë, gudili rall bëldá nguui ladi lo mizmë sa' rall parë bëshë'ldë rall lë'ë rai' Antioquía con Pablo nu Bernabé. Bënë rall nombrar Silas con Judas. Judas stubi lëll Barsabás. Na rall nguui më ru'bë ladi ra narialdí ldu'i diza'quë.

²³ Bëntsa'u ra poshtë tubi cartë parë bia'a rai' narni'i:

“Lë'ë na'a ra poshtë nu ra mëgulë nu grë ra narialdí ldu'u diza'quë shtë Jesús naquëreldë Jerusalén, rshe'ldë na'a tubi saludë parë grë ra narialdí ldu'i diza'quë, ra nanádi'i më israelitë. Rshe'ldë na'a tubi saludë lë'ë të grë ra naquëreldë Antioquía nu ra naquëreldë regiuni Siria nu Cilicia.

²⁴ Nané na'a bëru'u bëldá nguui ladi na'a. Bidë rall ciudá shtë të parë bidë guëni'i rall lu të rqui'ni tsanaldë të tēchi lëy nabëquë'ë Moisés parë gac salvar të. Perë adë bëshë'ldëdi'i na'a lë'ë rall. Niétiquë bidë guëchili rall shgabë të; rnibë'a rall gac circuncidar të nu gunë të cumplir lëy shtë Moisés.

²⁵ Por ni bēdzú na'a de acuerdë lu juntë shtë na'a parë gudili na'a bëldá nguui ladi na'a parë guidë guëná rai' lë'ë të. Bëshë'ldë na'a lë'ë rai' con Pablo nu Bernabé, nguui narac shtu'u hia'a.

²⁶ Bernabé nu Pablo na rai' nguui nabëdchi'bë ra vidë shtë rai' lu galguti iurë guagni'i rai' diza'quë shtë Jesucristo, Shtëda'a, lu ra mënë.

²⁷ Cagshe'ldë na'a lu të Judas nu Silas parë guëni'i rall lu të ra cusë naze'dë la'ni cartë nanua'a rall.

²⁸ Bëuu' ldu'u Espíritu Santo nu bëuu' ldu'u na'a parë adë guëdchí'bëdi'i na'a ni tubi lëy dushë guëc të. Sulamëntë runë tucarë gunë të cumplir ra cusë naze'dë la'ni cartë catë rni'i:

²⁹ Adë gau të belë shtë ra ma nabënë mënë ofrecer ziquë ofrendë lu ra ídolo, nu adë gau të rënë, nilë belë shtë ra ma nanadë bëshë'ëdi'i rënë, nu adë rquënúdi'i të sa' të. Talë gapë të lë'ë të lu grë ra cusë rë', zia të bien. Ndë'ë gualú cartë. Guëa'në të con Dios.”

³⁰ Iurní bëru'u rai' parë zia'a rai' Antioquía. Ndë bëtëa rai' grë ra narialdí ldu'i diza'quë. Bëdë'ë rai' cartë guia'a ra mënë nabëdëa nga'li.

³¹ Iurë bi'ldi rall cartë, nalë bëquitë ldu'u rall nu gurëdchí ldu'u rall por

lo quë naguni'i la'ni cartë.

³² Judas nu Silas bë'në rall recibir tubi pudërë shtë Dios parë guëni'i rall ra cusë narac shtu'u Dios. Biadi'dzë rai' con llëru'bë pudërë shtë më. Con zihani di'dzë naguni'i rai' lu ra nari-aldí ldu'i diza'quë, bëa'në ra mënë ni más firmë parë tsanaldë rall shnezë Dios.

³³ Bëa'në rai' tubi tiempë ciudá Antioquía. Despuësë ra nari-aldí ldu'i Jesús bë'në rall despedir lë'ë rai' parë bëabrí rai' Jerusalén. Guni'i rall lu rai':

—Dushquilli Dios, bidë guená tē lë'ë na'a. Guzëá tē con bien.

³⁴ Silas adë bëabrídi'i' Jerusalén; bëá'ni' Antioquía.

³⁵ Pablo con Bernabé bëa'në rai' Antioquía parë guagla'guë guëni'i rai' diza'quë lu ra mënë. Con stubi tantë ra nguiu, caglua'a rai' mënë diza'quë shtë Jesús.

Bëshe'ldë Dios lë'ë Pablo segundë viajë

³⁶ Gudëdë bëldá dzë, iurní Pablo guni'i lu Bernabé:

—Cha guiá guëgná hia'a nia gua ra nari-aldí ldu'i diza'quë, grë ra ciudá catë biaglua'a hia'a ra mënë antsë.

³⁷ Bernabé guc ldú'i' niua'a rai' Juan Marcos

³⁸ perë Pablo adë nédi'i' nianaldë Juan Marcos purquë más antsë bësëa'nëgá Juan Marcos lë'ë rai' lugar nalë Panfilia.

³⁹ Gudildi di'dzë rai' por cuendë rë' nu bësa'në sa' rai'. Bernabé bia'a Juan Marcos parë zia'a rai' Chipre.

⁴⁰ Pablo gudili lë'ë Silas parë tsanaldë Silas lë'i'. Ra nari-aldí ldu'i diza'quë, biadi'dzënu rai' lë'ë më parë gunë më compa'ni lë'ë Pablo nu Silas iurná guzia'a rai' lu shchi'ni më.

⁴¹ Iurní Pablo nu Silas bëru'u rai' nu gudëdë rai' regiuni shtë Siria nu Cilicia. Guagni'i rai' lu ra nari-aldí ldu'i diza'quë parë tsagla'guë rall firmë shnezë Dios.

16

Guanaldë Timoteo lë'ë Pablo nu Silas

¹ Bëdchini Pablo nu Silas guë'dchi Derbe nu Listra. Ndë bëdia'guëlu rai' tubi nguiu nari-aldí ldu'i diza'quë; lëll Timoteo. Shni'a Timoteo na më israelitë; lë'ë quë lë'ë rialdí ldu'i diza'quë. Perë shtadë Timoteo na më griego.

² Grë ra mënë nari-aldí ldu'i diza'quë naquërdë Listra nu Iconio, rni'i rall na Timoteo tubi nguiu demasiadë humildë nu za'quë.

³ Guchi Pablo lu Timoteo parë tsanaldëll lë'ë rai'. Nu bë'në Pablo circuncidar lë'ë Timoteo ziquë na cüstumbrë shtë ra më israelitë. Zni bë'ni' parë adë bëldëdi'i më israelitë con lë'ë Pablo. Grë ra israelitë naquërdë lugar ni, nanë rall shtadë Timoteo nall më griego.

⁴ Grë ra guë'dchi nardëdë rai', ruadi'dzënu rai' ra mënë nari-aldí ldu'i diza'quë. Quëadi'dzë rai' rsunë nabëdë'ë mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios Jerusalén tē parë guëzu'bë diaguë rall.

⁵ Ra mënë nari-aldí ldu'i Dios, guc rall más firmë lu ra diza'quë shtë Jesús. Dzë con dzë guaru'bë grupë shtë shmënë Dios cadë guë'dchi.

Gue'lë bëlua'alú tubi nguiu lu Pablo; nall ziquë më Macedonia

⁶ Adë bësá'nëdi'i Espíritu Santo nalua'a rai' diza'quë lu ra mënë naquërdë regiuni shtë Asia. Por ni gudëdë rai' ra regiuni shtë Frigia nu Galacia parë bëdchini rai' la raya shtë Misia.

⁷ Ndë bë'në rai' llgabë niutë rai' regiuni shtë Bitinia perë Espíritu Santo adë bësá'nëdi'i' niutë rai' ndë.

⁸ Mejurë gudëdë nezë rai' hashtë Misia parë quietë rai' puertë shtë Troas.

⁹ Ndë bëlua'alú tubi nguiu lu Pablo gue'lë. Gunáhi' tubi nguiu më Macedonia. Zuldí mënë ni nu rúnëll ruëguë lu Pablo. Rní'ill: "Cha regiuni shtë na'a Macedonia parë gúnëll compa'ni lë'ë na'a".

¹⁰ Iurë gudëdë guná Pablo lë'e nguui, na Lucas nacaquëa'a librë rë', bëdë'në na'a preparar viajë shtënë na'a parë guziá na'a Macedonia purquë Dios cagna'bë lë'e na'a guëdia'a na'a diza'quë parë ra mënë shtë Macedonia.

Bëdchini Pablo nu Silas guë'dchi Filipos

¹¹ Puertë Troas bëdzepi na'a la'ni barcu parë zia na'a tubldí la'ni nisë hashtë Samotracia. Samotracia na tubi dani la'ni nisëdu'u. Hashtë stubi dzë bëdchini na'a puertë Neápolis.

¹² De Neápolis bëru'u na'a parë Filipos. Filipos na tubi guë'dchi más llëru'bë lu grë ra guë'dchi shtë Macedonia. Quërelde ra më rumanë ndë, nu grë ra më shtë guë'dchi bënë rall rëspëti lëy shtë ra rumanë. Guquërelde na'a Filipos bëldá dzë.

¹³ Tubi dzë nabëzi'i ldu'u mënë, bëru'u na'a rua' guë'dchi parë bia na'a rua' tubi guëë'gu. Ra mënë bënë'e rsunë ndë nanú tubi lugar catë ruadi'dzënú rall Dios. Lugar ni guzubë na'a parë guëni'i na'a diza'quë lu ra na'a nabëdëá nga'li.

¹⁴ Ladi ra na'a ni nanú tubi na'a lë Lidia. Zë'dëll guë'dchi shtë Tiatira. Nu rtuu'll lari za'quë color moradë. Na'a ni gualdí ldu'i Dios perë adë guënëdi'll chu na Jesús. Bëdë'e më llgabë parë guasëll nu gualdí ldú'ull diza'quë nacagni'i Pablo.

¹⁵ Lidia bëriubë nísëll con shfamíll. Iurní guní'll lu na'a:

—Si talë nané të nahia shmënë Jesús, gulë gude'e lidcha të guëa'në të bëldá dzë.

Lidia bë'nëll ruëguë lu na'a hashtë bëdëa'në na'a lídchill.

¹⁶ Guzac na'a tubi vultë iurë zia na'a lugar catë guëdia'a di'dzënú na'a Dios, bëdia'guëlu na'a tubi lliguëna'a. Nápell tubi mëdzabë la'ni ldú'ull. Rúnell divini por pudërë shtë mëdzabë. Guní'll ra cusë nagac con ra mënë. Zni bë'nëll gan zihani dumí parë ra shlamëll.

¹⁷ Lliguëna'a ni bidë náldëll lë'e na'a con Pablo. Fuertë guní'll:

—Dios nacabezë gube'e, bëshe'ldë më ra nguui rë'. Caglua'a rall nezë parë gac salvára'a.

¹⁸ Zihani dzë bënë lliguëna'a rë' zdë'e. Glli, glli, fuertë guní'll; bidë náldëll lë'e na'a. Perë bëldë Pablo nu guní'i' lu mëdzabë nananú la'ni ldu'u lliguëna'a:

—Con pudërë nabëne'e Jesucristo guiahia, rnia'a lul por lë shtë më, bëru'u la'ni ldu'u na'a rë'.

Lueguë lueguë iurní bëru'u espíritu dzabë.

¹⁹ Iurë guná shlamë shtë lliguëna'a, hiadë nídi'i mudë gunë rall gan dumí con pudërë nagúpëll, guna'zi rall Pablo nu Silas. Guagsëa'në rall lë'e rai' lu gobiernë nazubë cula'ni galërë.

²⁰ Bëagnú rall lë'e rai' lu ra juësi nu guní'i rall:

—Nguui rë' na rall mënë israelitë. Cagtsatsu rall mënë ciudá shtë hia'a.

²¹ Caglua'a rall creenci adë nádi'i de acuerdë con lëy rumanë. Adë nídi'i mudë guianálda'a tēchi rall purquë na hia'a më rumanë.

²² Iurní bëdzatsu mënë cuntrë Pablo nu Silas. Gunibë'a gobiernë parë bëru'u shabë Pablo nu Silas parë bëdë'e hiaguë rall lë'e rai'.

²³ Despuësë huëtë' bëdë'e hiaguë rall lë'e rai', bëldaguë rall lë'e rai' lachigui'bë. Nu gunibë'a rall lu carcelërë parë gápëll lë'e rai' con cuidadë.

²⁴ Iurë bënë carcelërë recibir Pablo nu Silas, guagsëa'nëll lë'e rai' hashtë tubi cuartë namás dchi'chi. Ndë bë'nëll segurë; bëgá'sëll guëa' rai' la'ni tablë nalë cepo.

²⁵ Iurë guc guërudë gue'lë, lë'e Pablo nu Silas quëadi'dzënú rai' Dios nu quëu'ldë rua' rai' cantë lu Dios. Los de más prësi nananú ndë, caqué diaguë rall.

²⁶ De repëntë bëdchini tubi llu ru'bë nabësëni'bi hashtë cimientë shtë lachigui'bë. Grë ra puertë shtë lachigui'bë, bëlla'lin nu ra cadënë nali'bi guia'a ra prësi, gulaguë rahin lu guiu'u.

²⁷ Iurní gubani carcelërë; gunall rua' puertë lla'lë rahin. Gulull spadë shtënell parë quínill lo mizme lë'ell. Bë'nëll lllgabë grë ra prësi bëllu'në.

²⁸ Perë Pablo gunall pë nihunë carcelërë nu fuertë guni'i Pablo:

—Adë rguínidi'i lë'el. Grë na'a zuga'a na'a ndë'ë.

²⁹ Lueguë iurní guna'bë carcelërë tubi llni. Guaté guëllú'nëll catë zuga'a ra prësi. Nalë rchí'chill tantë rdzëbëll. Bëzullíbill lu Pablo nu Silas.

³⁰ Iurní gulull lë'ë rai' lachigui'bë nu guna'bë dí'dzëll lu rai':

—Dadë, guni'i lua ¿lla guna parë gac salvara?

³¹ Iurní repi rai':

—Guëdubinú ldu'ul tsaldí ldu'ul Jesucristo, lë'el con grë shfamíll parë gunë Dios salvar lë'ë të.

³² Iurní biadi'dzënú Pablo nu Silas lë'ë carcelërë diza'quë, lë'ell con grë shfamílll naquërdë lídchill.

³³ Mizme gue'lë ni carcelërë gudíbill lu ridë catë bëdia'a hiaguë ladi rai'. Lueguë carcelërë con shfamílll bëriubë nisë rall.

³⁴ Iurní bia'a carcelërë lë'ë rai' lídchill parë bédë'ell nagudáu rai'. Nalë rquitë ldu'u shfamili carcelërë purquë grë rall hia gualdí ldu'u rall diza'quë.

³⁵ Brëgue'lë rsili, ra gobiernë bëshel'dë ra suldadë lu carcelërë parë guëdë'ë carcelërë libertá lë'ë Pablo nu Silas.

³⁶ Repi carcelërë lu Pablo:

—Bëdchini suldadë shtë gobiernë parë guënehia libertá lë'ë të. Iurne' guzia'a të con bien.

³⁷ Perë Pablo guni'i lu ra suldadë:

—Adë chu guëru'u. Ra gobiernë bë'në bëdia'a hiaguë na'a lu ra mënë. Adë bë'nëdi'i rall juzgar lë'ë na'a según lëy rumanë, nu nadapë na'a lo mizme derechë nanapë më rumanë. Bëtia'a rall lë'ë na'a lachigui'bë nu iurne' rac shtu'u rall cu të lë'ë na'a llla'chi. Pues guidë ldu'ul rall lë'ë na'a lo mizme lë'ë rall.

³⁸ Ra suldadë bëaguënú rall rsunë lu ra gobiernë grë naguchi Pablo lu

rall. Bëdzëbë ra gobiernë iurë bini rall Pablo nu Silas napë rall derechë cumë më rumanë.

³⁹ Gua ra gobiernë rua' lachigui'bë. Guadi'dzënú rall lë'ë Pablo nu Silas; guni'i rall:

—Gulë bë'në dispensar lë'ë na'a por lo quë nabëdë'në na'a.

Iurní bëgú rall lë'ë rai'. Guni'i rall:

—Gulë bë'në favurë; gulë bëru'u guë'dchi shtë na'a.

⁴⁰ Bëru'u Pablo nu Silas lachigui'bë parë zia'a rai' lidchi Lidia. Despuësë guni'inú rai' lu ra narialdí ldu'i diza'quë; guni'i rai':

—Gulë gac firmë con di'dzë shtë Jesús.

Iurní bëru'u rai' ciudá ni.

17

Bëdzatsu më guë'dchi Tesalónica

¹ Gudëdë Pablo nu Silas ra guë'dchi nalë Anfípolis nu Apolonia parë bëdchini rai' ciudá Tesalónica. Ndë zubë tubi iádu'u shtë ra më israelitë.

² Ziquë na custumbrë shtë Pablo, guáhi' iádu'u. Tsunë lmalë bë'ni' parë guagni'inull ra mënë cadë dzë descansë.

³ Bíldi' la'ni Sagradas Escrituras lu ra mënë. Nu bëluá'ai' ra mënë Cristo napë quë gati më nu despuësë de guti më, napë quë tsashtë më ladi ra tëgulë. Rni'i Pablo:

—Lo mizme Jesús nacagnia'a lu të, na më Cristo el quë nagudili Dios.

⁴ Bëldá ra më israelitë gualdí ldu'u rall diza'quë nu bëtsa'guë rall Pablo nu Silas. Zihani më griego narunë adorar Dios, gualdí ldu'u rall, nu zihani na'a tse'lë ra më ru'bë narnibë'a, gualdí ldu'u rall shti'dzë Jesús.

⁵ Perë los de más ra më israelitë nanadë rialdídi'i ldu'i diza'quë, nalë bëldënú rall Pablo nu Silas. Gudili rall bëldá nguü mal nandigá canzë ra nezë. Guni'i rall lu mënë ciudá parë guëasë mënë cuntrë Pablo. Guatsuté rall lidchi Jasón. Ziatili rall Pablo nu Silas purquë nanë rall Jasón bédë'ë lugar quërdë Pablo nu Silas. Rac shtu'u rall guëna'zi rall lë'ë rai'

parë gunë rall intriegu lë'ë rai' lu ra mënë parë gunë rall juzgar lë'ë rai'.

⁶ Perë adë bëdzélëdi'i rall lë'ë rai' lidchi Jasón. Iurní guaca'a rall Jasón; bëshaguiú rall lë'ëll con sëbëldá ra narialdí ldu'u diza'quë. Guagsa'në rall lë'ë rai' lu gobiernë shtë ciudá. Gurushtiá ra nguii mal. Guni'i rall:

—Guëdubi lugar catë riuté Pablo rdzatsu ra më guë'dchi con ra creenci shtë rall nu ze'dë rall guë'dchi rë'.

⁷ Jasón bëdë'ë lugar lídchill parë lë'ë rall. Grë ra nguii rë' nanú rall cuntrë lëy shtë César purquë rni'i rall napë rall stubi rëy nalë Jesús.

⁸ Iurë bini ra mënë ra cusë naguni'i rall, bëdzatsu rall.

⁹ Perë Jasón con sëbëldá naguna'zi rall, gudilli rall dumí parë gupë rall libertá. Bëru'u rall.

Bëdchini Pablo nu Silas guë'dchi Berea

¹⁰ Ra narialdí ldu'i diza'quë naquërelde Tesalónica, lueguë lueguë gugue'lë gulú nezë rall lë'ë Pablo nu Silas. Zia'a rall guë'dchi Berea. Zíquësë bëdchini rall ndë, gua rall iádu'u shtë ra më israelitë.

¹¹ Mënë naquërelde ndë, más nabënë na rall quë ra israelitë naquërelde Tesalónica purquë guëdubinú ldu'u rall bëqué diaguë rall diza'quë naguni'i Pablo, nu glli glli bënë rall saber nia'a gu nahin verdá cumë ziquë na la'ni Sagradas Escrituras.

¹² De manëre quë zihani nguii israelitë nu më griego, gualdí ldu'u rall diza'quë. Nu zihani na'a tse'lë ra më ru'bë, gualdí ldu'u rall diza'quë.

¹³ Tsana bini ra contrari naquërelde Tesalónica de quë nanú Pablo guë'dchi Berea, gua rall hashtë Berea parë guagtsatsu rall ra mënë guë'dchi ni. Cagni'i Pablo diza'quë lu ra mënë.

¹⁴ Perë ra narialdí ldu'i Jesús, lueguë bëshel'dë rall lë'ë Pablo hashtë rua' nisëdu'u. Niétiquë Silas nu Timoteo bëa'në rall guë'dchi Berea.

¹⁵ Ra naguaguë'në compaño lë'ë Pablo, guagsa'në rall Pablo ciudá Atenas. Bëabrinú rall rsunë shtë Pablo; rac shtú'ui' tsa rall Atenas. Lueguë guzia'a Timoteo nu Silas catë nanú Pablo.

Nanú Pablo guë'dchi Atenas

¹⁶ Mientras cabezë Pablo lë'ë Silas nu Timoteo ciudá Atenas, nalë adë bëuu'di'i ldú'i'; adë gurëdchí ldú'i' iurë gunáhi' lu zihani ídolo narunë ra mënë adorar.

¹⁷ La'ni iádu'u shtë ra më israelitë biadi'dzënú Pablo con los de más mënë narunë adorar Dios. Nu cadë dzë rni'i Pablo lu ra mënë lu lliguëa' catë rdëa' rall.

¹⁸ Bëldá ra nguii naná rsë'dë ldai' shtë narni'i rall estoicos nu sëbëldá nguii naná rsë'dë ldai' narni'i rall epicúreos, biadi'dzënú rall Pablo. Nanú rall guni'i lu sa' rall:

—¿Pë quëadidzë ndë tantë ru-adí'dzëll?

Sëbëldá rall guni'i:

—Llua'a na'a di'dzë shtënë stubi dios cubi quëadí'dzëll.

Rni'i rall zni purquë bini rall Pablo cagni'i diza'quë shtë Jesús, chu na më nu Dios bëldishtë lë'ë Jesús ladi ra tëgulë.

¹⁹ Iurní bia'a rall lë'ë Pablo tubi lugar nalë Areópago catë rdëa' ra më ru'bë parë guëqué diaguë rall pë rni'i ra mësë. Ndë guni'i rall lu Pablo:

—Rac shtu'u na'a gac bë'a na'a pë runë cuntienë ra ldai' cubi naze'dënu.

²⁰ Rni'il lu na'a ra cusë cubi na nunquë gá'adi'i guini na'a. Rac shtu'u na'a gac bë'a na'a pë na ra cusë naruadí'dzël.

²¹ Zni guni'i rall purquë grë më Atenas nu ra më de stubi naciuni naquërelde ndë, rëuu' ldu'u rall cualquier cusë cubi. Llëduni tiempë hiadë ruadi'dzë rall stubi cusë, niétiquë ra cusë cubi naguërë rini rall ruadi'dzë lu sa' rall.

²² Iurní Pablo guasuldí gueláu rall lugar nalë Areópago nu guni'i:

—Lë'ë tē më Atenas, rnahia demasiadë devociuni napë tē parë ra dios shtë tē

²³ purquë tsana canzéa, rbi'ahia lugar catë cabezë ra dios shtë të. Bëdia'guëlúa tubi bëcu'guë naqué tubi letrërë luhin narni'i: "Dios nagá'adi'i chu guënëdi'i". Pues Dios naquëhunë të adorar sin quë guënëdi'i të, nanëa Dios rë'. Ze'dë guënia'a diza'quë shtë më.

²⁴ 'Na më Dios nabëntsa'u guë'dchiliu nu grë ra cusë nananú la'nin. Rnibë'a më guë'dchiliu nu gube'e. Adë quërdëdi'i më la'ni iádu'u nabëntsa'u ra mënë.

²⁵ Adë rqui'nidi'i më ra cusë naruntsa'u ra mënë. Niétiquë pë rqui'ni më purquë mizme Dios rne'e vidë nu grë cusë narqui'ni hia'a.

²⁶ 'Grë ra mënë nanaré lu guë'dchiliu na rall shini Adán, nguii nabëntsa'u Dios iurë bësinlú më guë'dchiliu. Bë'në Dios punërë ra tiempë naguëbani grë ra naciuni nu lugar catë guëquërdë mënë.

²⁷ Bë'në Dios ni parë quili ra mënë lé'i purquë rac shtu'u më grë mieti guëdia'guélú rall lë'e më. Dios adë núdi'i zitu de lë'e hia'a.

²⁸ Por voluntá shtë Dios nacabezë gube'e, nadápa'a vidë nu por lë'e më rni'bi hia'a nezë rë' nezë rë'. Por lë'e më quërdëda'a guë'dchiliu. Por voluntá shtë më nabánia'a nu rdë'na'a dchi'ni. Lo mizme guni'i ra beldá mësë shtë të: "Na hia'a shini Dios".

²⁹ Ziquë shini Dios, adë chu gunë llgabë de quë na më cumë ziquë ra dzanë naguctsa'u con orë u bédchichi u guëë. Mënë runtsa'u rall cusë ni ziquë na shgabë rall.

³⁰ Adë pë guni'i Dios lu ra mënë tiempë guahietë tsana gá'adi'i guënë rall lë'e më perë iurne' sí, rnibë'a më lu mënë gudubi guë'dchiliu, gunë nadzë'e mudë nanabani rall nu guëabré ldu'u rall con Dios

³¹ purquë Dios hia bë'në më designar tubi dzë nagunë më juzguë ra mënë. Dios gulë tubi nguii na-gunë juzguë grë mënë lu guë'dchiliu. Verdá nahin purquë beldishtë Dios nguii rë' ladi ra tégulë.

³² Iurë bini ra mënë lo quë naguni'i Pablo de quë tsashtë ra tégulë, nanú rall bë'në burnë. Sëbëldá rall guni'i rall lu Pablo:

—Mejurë stubi dzë guëquë diaguë na'a ra shti'dzël.

³³ Iurní Pablo gubi'. Bësëa'nëgáhi' lë'e ra mënë,

³⁴ perë beldá rall gualdí ldu'u rall diza'quë nu guanaldë rall Pablo. Ladi ra mënë ni nanú tubi nguii lë Dionisio. Nall miembrë shtë partidë Areópago. Nu nanú tubi na'a lë Dámaris con zihani ra nagualdí ldu'u diza'quë shtë Jesús.

18

Pablo bédchini guë'dchi Corinto

¹ Despuësë de ni, bëru'u Pablo Ate-nas parë ziá'ai' ciudá Corinto.

² Ndë bëdia'guélúhi' tubi më israelitë; lëll Aquila. Ze'dë nguii rë' tubi regiuni nalë Ponto. Antsë Aquila nu tsé'lëll Priscila gubi' rall Italia purquë rëy Claudio gunibë'a guëru'u grëtë' më israelitë ciudá Roma. Pablo guagná lë'e Aquila lidchi'.

³ Cumë nápi' mizme dchi'ni nanapë Aquila bëá'ni' lidchi Aquila parë bë'në rai' dchi'ni. Bëti'bë rai' lari na'ldë naguëllu'i parë hiu'u lari.

⁴ Ra dzë narzi'i ldu'u mënë, Pablo ria iádu'u catë riagní'i diza'quë lu ra mënë. Zihani rall gualdí ldu'u rall naguni'i Pablo, më israelitë nu ra nanádi'i më israelitë.

⁵ Tsana bëru'u Silas nu Timoteo regiuni Macedonia, bédchini rall Corinto. Iurní Pablo bësëa'nëgall dchi'ni shtëne lari na'ldë parë guaglágui' niétiquë dchi'ni shtë diza'quë. Guni'inúhi' më israelitë quë Jesús na Cristo el quë nacabezë rall të guëdchíni' guë'dchiliu.

⁶ Perë ra israelitë bë'në rall cuntrë Pablo nu guni'i rall di'dzë fier guëc Pablo. Repi rall:

—Ze'dë guësiguël lë'e na'a con bishi nanuá'al.

Iurní Pablo bédchíbi' shábi' lu ra mënë; nu guní'i':

—Hia beldë guënia'a diza'quë shtë Jesús lu të. Adë nédì'i të gua'a tëhin. Adë nahia responsablë talë guënitì almë shtë të. Iurne' guziahia lu ra mē nanádi'i mē israelitë.

⁷ Bëru'u Pablo iádu'u. Ziá'ai' lidchi tubi nguiu naquërelde cu' iádu'u, lëll Justo nu runë Justo adorar Dios.

⁸ Jëfë shtë iádu'u lëll Crispo. Gualdí ldu'u Crispo Jesucristo con grë shfamili Crispo. Nu zihani mënë Corinto bini rall diza'quë nu gualdí ldu'u rall nu bëriubë nisë rall.

⁹ Tubi gue'lë Pablo guná lu Jesús. Bëlua'alú mē lull nu guni'i mē:

—Adë rdzëbëdi'il. Guagla'guë guni'i diza'quë lu ra mënë

¹⁰ purquë na quëhuna compa'ni lë'ël parë adë chu guëná'zidi'i lë'ël parë quínidi'i rall lë'ël. Napa zihani mënë natsaldí ldu'i diza'quë ciudá rë'.

¹¹ Pablo bëa'në tubi izë guërudë ciudá Corinto parë cagluá'ai' diza'quë shtë Jesús.

¹² La'ni ra dzë nacagnibë'a Galión; nall gubernadurë shtë regiuni Acaya; ra israelitë bë'në rall cuntrë Pablo nu bia'a rall Pablo lu tribunal.

¹³ Ndë guni'i rall lu gubernadurë:

—Nguiu rë' cagluá'all ra mënë nu rialdí ldu'u mënë shti'dzëll. Rní'ill lla gunë ra mënë adorar Dios stubi ldi' naná cuntrë lëy shtë ra mē rumanë.

¹⁴ Hia guzublú Pablo parë guadi'dzë Pablo, iurní Galión guni'i lu ra israelitë:

—Si talë ndë'e rac tratë tubi delitë ru'bë ziquë tubi galguti, pues guëquë diaga shti'dzë të

¹⁵ perë lëdë znídi'i. Rac tratë niétiquë lëy shtë të con di'dzë nu ra lë nanua'a të. Gulë bë'në règlë asuntë ni lo mizme lë'e të. Adë nahia juësi shtë ra cusë naquëhunë të.

¹⁶ Iurní bëgú Galión ra mënë lu tribunal shtë'nëll.

¹⁷ Grë ra griego guna'zi rall lë'e Sóstenes parë bédë'e galné rall delantë lu gubernadurë. Sóstenes nall jëfë shtë iádu'u, perë lë'e gubernadurë hiadë bë'nédì'i casë nacanihunë ra mënë.

Bëagrí Pablo ciudá Antioquía

¹⁸ Bëa'në Pablo zihani dzë ciudá Corinto. Despuësë bë'ni' despedir ra mē narialdí ldu'i diza'quë nu bë'pi' barcu con Priscila nu Aquila parë zia'a rai' regiuni Siria. Antsë tsepi rai' barcu puertë nalë Cencrea, bëga'a mënë guëc Pablo. Zni bë'ni' cumplir tubi promësë lu Dios.

¹⁹ Tsana bédchini rai' ciudá Efeso, Pablo bësëá'ni' lë'e Priscila nu Aquila. Guáhi' iádu'u shtë ra israelitë. Ndë biadi'dzënúhi' ra mënë nardëá.

²⁰ Ra mënë bë'në ruëguë lu Pablo parë guëá'ni' más tiempë con lë'e rall perë Pablo adë nédì'i.

²¹ Mejurë bë'ni' despedir ra mënë; répi':

—Rqui'ni tsahia Jerusalén parë sua pendentë lu laní naze'dë. Con voluntá shtë Dios guëabría stubi vultë con lë'e të.

Be'pi Pablo barcu. Gubi'll Efeso.

²² Despuësë bédchini' puertë Cesarea nu guall Jerusalén parë guaguë'ni' saludar grë ra narialdí ldu'i diza'quë ciudá Jerusalén. Lueguë bëagri' parë Antioquía.

²³ Zihani tiempë guquëréldi' ciudá Antioquía. Despuësë bë'rú'ui' stubi vultë parë guaguë'ni' visitar ra mënë narialdí ldu'i Dios regiuni shtë Galacia nu Frigia. Guní'inú Pablo lë'e rall tsagla'guë rall firmë shnezë Dios.

Cagni'i Apolos diza'quë lu ra mē Efeso

²⁴ Bédchini tubi nguiu ciudá Efeso; lëll Apolos. Nall mē israelitë. Gúlëll ciudá Alejandría. Nalé nasini guëc Apolos parë ruadí'dzëll diza'quë shtë Dios. Bien bëluá'all nu guasëll Sagradas Escrituras.

²⁵ Nanëll bidë Jesús guë'dchiliu parë gunë mē salvar ra mënë natsaldí ldu'i lë'e mē. Con guëdubinú ldu'ull bëluá'all ra mënë chu na Jesús. Bien nanëll Juan Bautista bëchu'bë nís'i ra mënë perë gá'adi'i guc bë'adi'ill ra nacanalde Jesús rriubë nisë rall ziquë shmënë Jesús.

²⁶ Apolos adë bëdzëbëdi'i guni'ill lu ra mënë la'ni iádu'u, perë iurë bini Priscila nu Aquila naguni'i Apolos, guna'bë rall lë'ë Apolos stubi ladë. Biadi'dzënú rall lë'ë Apolos ra cusë nadë riasëdi'ill de quë Jesús bëshé'ldi' Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë mënë narialdí ldu'i Dios.

²⁷ Tsana bënë Apolos llgabë tédëll regiuni shtë Acaya, ra më Efeso narialdí ldu'i Dios, bënë rall compaňi lë'ë Apolos parë tsáhi' ndë. Bëquë'ë rall tubi cartë lu ra mënë Acaya tē parë gunë rall recibir Apolos. Iurë bēdchini Apolos Acaya, nalé bē'nēll compaňi ra shmënë Jesús parë cagsë'dë rall shti'dzë Dios. Más antsë Dios bënë compaňi lë'ë rall parë tsaldí ldu'u rall diza'quë.

²⁸ Bi'ldi Apolos la'ni Sagradas Escrituras lu ra mënë israelitë. Bëluá'all de quë Jesús na Cristo nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu hashtë guc rall cunformë lo quë naguni'i Apolos.

19

Bëagrí Pablo guë'dchi Efeso

¹ Nanú Apolos ciudá Corinto tsana gudëdë Pablo lugar la'ni dani parë bēdchíni' ciudá Efeso. Ndë bēdia'guëlú Pablo zihani narialdí ldu'i diza'quë.

² Repi Pablo lu rall:

—Iurë gualdí ldu'u tē shti'dzë Jesús ¿gu bënë tē recibir Espíritu Santo la'ni ldu'u tē?

Iurní repi rall:

—Ni siquierë bini na'a gu nanú Espíritu Santo u nídi'i Espíritu Santo.

³ Iurní guna'bë di'dzë Pablo lu rall stubi vuelte:

—¿Lla bëriubë nisë tē?

Repi rall:

—Ziquë bëchu'bë nisë Juan Bautista ra mënë.

⁴ Iurní guni'i Pablo lu rall:

—Juan Bautista bëchu'bë nísi' ra mënë iurë bënë nadzë'ë rall mudë nanabani rall. Nu guni'i Juan lu

rall tsaldí ldu'u rall Jesús naná Cristo naguëdchini despuësë de Juan.

⁵ Iurë bini ra nguïu rē' naguni'i Pablo lu rall, bëriubë nisë rall por lē Jesús.

⁶ Bēdchi'bë Pablo guiá'ai' guëc rall; lueguë bēdchini Espíritu Santo la'ni ldu'u rall nu cadë lē'ë rall guni'i rall stubi dizë. Guni'i rall di'dzë narunë rall recibir por pudërë shtë Dios.

⁷ Ra nabë'në recibir Espíritu Santo na rall cumë ziquë chi'bë chupë nguïu.

⁸ Durantë lu tsunë mbehu Pablo gua iádu'u shtë ra më israelitë. Guëdubinú ldú'i' guni'inúhi' ra mënë, nu gualdí ldu'u rall lo quë nacagni'i Pablo. Adë rdzëbëdi'i Pablo. Cagni'i' por lē'ë Jesús tsuté mieti catë rnibë'a Dios ziquë rēy. Ra mënë bëa'në rall cunformë lo quë naguni'i Pablo.

⁹ Perë bēldá më israelitë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë Jesús tantë naguëdchi ldu'u rall. Delantë lu ra mënë guni'i rall lē'ë nezë naquëadi'dzë Pablo, na mal. Iurní Pablo biequi lu rall; biá'ai' grë ra narialdí ldu'i diza'quë la'ni tubi hiu'u shcuelë lidchi tubi nguïu lē Tiranno. Ndë bëlua'a Pablo lē'ë ra mënë glli glli.

¹⁰ Zni guagla'guë bëa'në Pablo chupë izë nga'li, de manërë grë mënë naquërelde regiuni shtë Asia bini rall diza'quë shtë Jesús. Ra israelitë nu ra nanádi'i më israelitë, bini rall shti'dzë Pablo.

¹¹ Dios bēdë'ë pudërë guia'a Pablo parë bē'ni' zihani milagrë ru'bë

¹² hashtë ra panitë nu ra lari nabëga'ldë Pablo, guanú mënë lu narac llu'u. Bëac ra narac llu'u nu bëru'u ra mēdzabë nananú la'ni ldu'u ra mënë.

¹³ Perë bēldá ra israelitë canzë rall; rgu rall mēdzabë la'ni ldu'u ra mënë. Guc ldu'u rall niaca'a dchi'ni rall lē Dadë Jesús parë nagú rall mēdzabë. Guni'i rall lu espíritu mēdzabë:

—Gulë bëru'u. Rnibë'ahia lē'ë tē por pudërë shtë Jesús, el mizme lēhi' nacagni'i Pablo.

¹⁴ Zni bē'nē gadchi shini tubi nguui israelitē nalē Esceva. Na Esceva tubi jēfē shtë ra bēshuzi.

¹⁵ Guzac tsana bē'nē shini Esceva nagú rall espíritu mēdzabē, bēquebi mēdzabē lu rall:

—Nanáa Jesús. Nanéa Pablo perē lē'ē tē ¿chu na tē?

¹⁶ Iurní nguui nanapē espíritu mēdzabē la'ni ldu'i, guná'zill lē'ē ra shini Esceva. Bēdē'ē mēdzabē galné. Con guēdubi fuērsē shtëll bē'nēll gan lu guēzá gadchi nguui. Guc rall ridē. Bēru'u guēllu'nē rall lugar ni sin shabē rall.

¹⁷ Grē ra naquēreldē ciudá Efeso, bini rall pē guc. Nalē bēdzēbē rall nu guni'i rall:

—Llēru'bē na pudērē shtë Dadē Jesús.

¹⁸ Iurní zihani ra narialdí ldu'i diza'quē, bēquebi rall ra cusē mal nabē'nē rall antsē.

¹⁹ Nu zihani ra mēnē nabēsē'dē bēlliú, bē'dēnú rall shlibrē rall parē bēza'i rall librē delantē lu ra mēnē. Gulú rall prēci shtë librē. Lasaquin cincuenta mili bēllē bēdchichi.

²⁰ Zni guagla'guē bē'rē'tsē diza'quē con llēru'bē pudērē. Zihani mēnē guatē rall shnezē Jesús.

²¹ Despuēsē de ni, Pablo bē'ni' llgabē parē tsaguē'ni' visitar ra lugar shtë Macedonia nu Acaya parē tsaglá'gui' viajē shtëhi' hashtë Jerusalén. Guní'i' despuēsē de tsáhi' Jerusalén, guziá'ai' ciudá Roma.

²² Iurní bēshē'ldi' chupē sáhi' parē Macedonia. Lē rall Timoteo nu Erasto purquē Pablo bēa'nē stubi tiempē regiuni shtë Asia.

Rēasē ra mē Efeso cuntrē Pablo

²³ Tiempē dzē ni rēasē ra mē Efeso cuntrē Pablo por shcuendē diza'quē.

²⁴ Tubi nguui lē Demetrio runtsá'ull dzanē con bēdchichi. Napē rahin figurē shtë iádu'u catē cabezē dios nalē Diana narunē ra mēnē adorar. Ra mēnē naruntsa'u dzanē, runē rall gan zihani dumí.

²⁵ Bētēá Demetrio grē ra sa'll nu ra nanapē lo mizmē dchi'ni rē'. Guní'll lu ra nguui ni:

—Lē'ē tē Dadē, cumē ziquē nané tē nadápa'a tubi vidē za'quē; adē pē rúnēdi'i faltē parē lē'ē hia'a purquē segurē na dumí nardchi'bē shchi'ni hia'a.

²⁶ Perē cumē nané tē Pablo cagní'll lu ra mēnē, ra dios naruntsa'u ra nguui nádi'in Dios. Zni rialdí ldu'u zihani mēnē, lēdē niétiquēdi'i ndē'ē mē Efeso sino quē casi guēdubi regiuni shtë Asia.

²⁷ Demasiadē nadzē'bē na ndē'ē purquē shchi'ni hia'a, zēdchini dzē hiadē nídi'i dchi'ni guēdē'na'a. Nu lo mizmē iádu'u catē cabezē dios Diana, zēdchini tiempē hiadē tsádi'i mēnē iádu'u. Zni gac desprēci pudērē shtë Diana, el quē narunē ra mēnē adorar guēdubi guē'dchiliu. Nané hia'a grē guē'dchiliu quēhunē rall adorar lē'ē Diana.

²⁸ Iurē bini rall naguni'i Demetrio, nalē bēldē rall. Gurushtiá rall; guni'i rall:

—Guēbani Diana dios shtëna'a. Llēru'bē na Diana.

²⁹ Nalē bēdzatsu ra mēnē guēdubi ciudá. Guna'zi rall chupē nguui naquēhunē compa'ni lē'ē Pablo. Túbill lē Gayo; stúbill lē Aristarco. Na rall mē Macedonia. Bēshaguiú ra mēnē lē'ē Gayo nu Aristarco hashtë lugar catē rdēá mēnē.

³⁰ Guc ldu'u Pablo niuté Pablo lugar ni parē niani'inúhi' ra mēnē, perē ra narialdí ldu'i diza'quē, adē bēsá'nēdi'i rall nia Pablo ndē.

³¹ Nu ra bēldá gobiernē shtë Asia nartsa'guē Pablo, bēshē'ldē rall rsunē lu Pablo; bē'nē rall ruēguē lu Pablo de quē tsutēdi'i' ndē.

³² Lu juntē shtë ra mēnē gurushtiá rall tubi cusē. Stubi tantē rall gurushtiá stubi cusē purquē nalē bēdzatsu rall, perē más zihani rall nabēdēá, adē guc bē'adi'i rall rsunē pēzielú bēdēá rall.

³³ Perē nanú bēldá ra israelitē nacagsini lē'ē Alejandro parē guēni'i Alejandro lu ra mēnē favurē shtë

ra më israelitë. Alejandro quëhúnëll sëñi con guiá'ai' parë guëac dchi ra mënë.

³⁴ Perë iurë bëtë'ë ra mënë cuendë Alejandro náhi' më israelitë, gurushtiá rall ziquë chupë iurë. Guni'i rall:

—Guëbani Diana, dios shtë hia'a. Llëru'bë na Diana.

³⁵ Iurë bësëac dchi prësëntë lë'ë ra mënë, guni'ill:

—Lë'ë të Dadë, grë më guë'dchiliu nanë rall de quë nadápa'a iádu'u catë cabezë dios Diana. Llëru'bë náhi'. Nanë të nadápa'a dzanë Júpiter nabi-etë lu gube'e.

³⁶ Ndë'ë adë chu rúnëdi'i negar. Gulë cuezë; adë pë rúnëdi'i të. Adë pë zia'a guë'nëdi'i të. Gulë bënë llgabë lla gunë të.

³⁷ Ra nguui naze'dënú të, adë quëhunë rall ofender nu adë cagni'i rall cuntrë dios shtë hia'a.

³⁸ Talë Demetrio nu ra narunënull dchi'ni, napë rall dishi'bi con stubi mënë, parë ni nanú gobiernë nu nanú ra juësi parë gunë rall rëglë. Ndë cadë lë'ë rall quili rall dereché shtë rall.

³⁹ Perë si talë rac shtu'u të stubi cusë, gac rëglin lu juntë perë gaquin legal

⁴⁰ purquë nanú peligrë parë lë'ë hia'a gunë gobiernë rumanë acusar lë'ë hia'a ziquë enemigu shtë gobiernë. Adë nídi'i mudë pë guëni'i hia'a lu rall pëzielú bëasë ra mënë.

⁴¹ Iurë gualú guni'i prësëntë zdë'ë, bëtë'tsë ra mënë.

20

Gua Pablo Macedonia nu Grecia

¹ Iurë gualú bëtë'tsë ra mënë lu juntë, Pablo guna'bë ra narialdí ldu'i diza'quë parë guëni'inúhi' lë'ë rai' más enseñansë. Bë'ni' despedir lë'ë rai' con tubi abrasë parë ziá'ai' Macedonia.

² Grë ra lugar shtë Macedonia guaguë'ni' visitar nu guni'inúhi' grë ra narialdí ldu'i diza'quë të tsagla'guë rall firmë lu shnezë Dios. Despuësë ziá'ai' parë regiuni Grecia.

³ Ndë bëá'ni' tsunë mbehu. Iurní gubi' parë guëná'zi' barcu nu guziá'ai' Siria. Ndë bini Pablo caguili mënë mudë parë gáti'. Hiadë gualúdi'i guall con barcu, mejurë bëagri' nezë ziá'ai'. Gudédi' stubi vultë Macedonia.

⁴ Gadchi nguui bënë compa'ni lë'ë Pablo; gudchi'bélú rall hashtë ciudá Tesalónica. Lë rall Sópater më Berea. Stubi lë Aristarco. Stubi lë Segundo; na rall më Tesalónica. Stubi lë Gayo më Derbe. Stubi lë Tíquico nu Trófimo naze'dë regiuni Asia. Nu zuga'a Timoteo.

⁵ Gulezë rall lë'ë na'a, Pablo nu Lucas, hashtë ciudá Troas.

⁶ Bëdëa'në na'a ciudá Felipos hashtë gudëdë laní naráu më israelitë guetështildi sin levadurë. Iurní bëdzepi na'a barcu. Guzé na'a ga'i dzë parë bëdchini na'a Troas. Ndë bëdëa'në na'a gadchi dzë con ra nguui nacabezë lë'ë na'a.

Nanú Pablo ciudá Troas

⁷ Primëre dzë shtë llmalë bëtë'ë ra narialdí ldu'i diza'quë parë bëshullë rall guetështildi parë gáu rall. Zni rëagná ldu'u rall la Santa Cena. Bëlua'a Pablo lë'ë rall hashtë guërudë gue'lë purquë grëgue'lë napë quë guëru'ui'.

⁸ Bëdëa rall la'ni cuartë naná pisë guia'a nu rquëgui'i zihani llni la'ni cuartë.

⁹ Ndë zubë tubi sultërë rua' ventanë shtë cuartë. Lëll Eutico. Por llëduni tiempë guni'i Pablo lu ra mënë; sultërë ni guna'zi mbëca'ldë lë'ëll. Nilli nagá'sill nu dizdë pisë tsunë hashtë lu guiu'u guláguëll. Gúti'll. Gualdishtë mënë lë'ëll.

¹⁰ Iurní Pablo biéti' hashtë catë gulaguë sultërë. Bëa'chu Pablo parë gudëdchi Pablo lë'ëll. Iurní guni'i Pablo lu ra mënë:

—Adë rdzëbëdi'i të purquë hia bëagri gubánill stubi.

¹¹ Iurní be'pi Pablo parë guia'a. Bëshúlli' guetështildi parë gudáuhi'. Nu guagla'guë biadí'dzi' hashtë brëgue'lë. Iurní gubi'.

¹² Ra mënë bia'a rall sultërë lídchi' nabáni'. Nalë gurëdchí ldu'u rall.

De Troas guatë Pablo guë'dchi Mileto

¹³ Lë'ë na'a gudchi'bëlu' na'a con barcu. Bia na'a hashtë guë'dchi Asón parë biaglli'i na'a Pablo ziquë guní'i' lu na'a antsë. Lë'i' por guëáhi' bédchíni' Asón.

¹⁴ Tsana bédia'guëlu' na'a lë'i' Asón, iurní tubsë bédzepi na'a barcu parë zia na'a tubi guë'dchi nalë Mitilene.

¹⁵ Ndë bërú'u na'a parë bédëdë na'a brëgue'lë cu' tubi dani la'ni nisëdu'u lë Quío. Hashtë stubi dzë bédchíni na'a puertë nalë Samos. Bëzi'i' ldu'u na'a guë'dchi shtë Trogilio. Hashtë stubi dzë bédchíni na'a ciudá Mileto.

¹⁶ Zni bédë'në na'a purquë Pablo adë gunédi'i' nëá'ni' llëduni tiempë Asia. Adë gunédi'i' Pablo nia Pablo Efeso purquë rac shtú'ui' guëdchíni' prontë Jerusalén parë súhi' pendi-entë laní narni'i' rall Pentecostés. Guc ldú'i' nadchinigáhi'.

Shti'dzë Pablo lu ra mëgulë shtë Efeso

¹⁷ Tsana nanú na'a ciudá Mileto, gunibë'a Pablo guidë ra mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios ciudá shtë Efeso.

¹⁸ Iurë bédchíni rai', Pablo guni'i' lu rai':

—Lë'ë të nané të lla mudë gubania dizdë primërë dzë na belda Asia.

¹⁹ Guëdubi tiempë guquërdënu'a të, bëna sirvë lu Dios galnadu'u shtëna. Nu nalë gulaguë nisë slua por tantë naguëdchi ldu'u ra mënë. Quëhuna sirvë lu më bien aunque zihani vultë bë'në mënë israelitë cuntrë na.

²⁰ Bëluá'ahia lë'ë të diza'quë shtë Jesús lidchi të nu catë bédëá të parë bien shtë të. Ni tubi di'dzë shtë Jesús, adë bëca'chi ldú'udia'a.

²¹ Rnia'a lu ra më israelitë nu lu ra nanádi'i' më israelitë guëabré ldu'u rall con Dios. Guësá'në rall nezë mal nu tsaldí ldu'u rall Jesucristo, Shtáda'a.

²² Iurne' guziahia parë Jerusalén purquë Espíritu Santo cagshé'ldi' na ndë. Más adë guënëdia'a cuendë pë saca ndë.

²³ Niétiquë nanéa lo quë Espíritu Santo guni'i' lua de quë grë ciudá catë riahia, gunë ra mënë cuntrë na hashtë lachigui'bë guëtia'a rall na.

²⁴ Perë adë bë rní'idia'a pë runënu' ra mënë na. Niétiquë rac shtua'a guëzalúa dchi'ni nabëne'e Jesús guiahia. Na më Shtada. Napë guënia'a lu ra mënë quë Dios cagna'bë më ziquë tubi favurë grë ra mënë parë gac rall shini më.

²⁵ 'Antsë gunia'a lu të lla tsuté të nezë lu gube'e catë rnibë'a Dios, perë iurne' nanéa ni tubi de lë'ë të hiadë guëabrédi'i' guená të lua stubi vultë.

²⁶ Rnia'a lu grë të, bëna gan lu dchi'ni nabëne'e Dios guiahia. Si talë tubi të adë tsaldídi'i' ldu'u të Jesús nu guëni alme shtë të, adë nádia'a responsablë

²⁷ purquë grë lo quë naguni'i' Dios lua, guní'ihia lu të. Ni tubi di'dzë adë bëca'chi ldú'udia'a de lë'ë të.

²⁸ Iurne' mizme lë'ë të gulë gupë lë'ë të. Nu gulë gupë ra grupë mënë narialdí ldu'i' diza'quë purquë Espíritu Santo bë'në më punërë lë'ë të cumë cabësë shtë rall. Por ni gulë bëlua'a shti'dzë Jesús lu ra narialdí ldu'i' Jesús. Jesús bëne'e më vidë shtë më ziquë prëci parë gac salvar të.

²⁹ Nanéa tsana guziahia, guëdchíni mësë falsë nagunë dañi ra nacanalde shnezë Dios. Ziquë ma dushë nard-chini llgurráli lli'li, rtë'tsë ma ra lli'li. Zni guëdchíni ra mësë falsë ladi të.

³⁰ Lo mizme ladi të guëru'u beldá nguui naguëlua'a bishi lu ra narialdí ldu'i' Jesús parë tsanaldë rall nezë mal.

³¹ Gulë gupë cuidadë nu gulë bësëagná ldu'u të purquë durantë lu tsunë izë, dzë la gue'lë, adë gulézëdi'i' guni'inúa lë'ë të. Nisë zubë slua bëluá'ahia lë'ë të.

³² 'Iurne' guësëana lë'ë të con Dios nu con diza'quë shtë më. Cagnia'a lu të na të bëcha. Nalë rac shtu'u Dios

lë'ë hia'a. Diza'quë shtë Dios napin pudërë parë tsaldí ldu'u të más parë gac të firmë lu shnezë Dios. Cagna'ba lu më guëne'e më grë ra cusë za'quë nanapë më parë ra më nagudili më parë gac rall shini më.

³³ Nunquë adë rzébidí'i ldua'a dumí parë gaca ricu purquë lëdë parë nídi'i cagluá'ahia lë'ë të. Nu adë rzébidí'i ldua'a lari chulë parë gacua.

³⁴ Cumë ziquë nané të bëna dchi'ni con prupi guahia parë gudilia grë narqui'nia nu parë bédë'a narqui'ni ra naguzënú na.

³⁵ Siemprë bëluá'ahia lë'ë të napë quë gunë të dchi'ni parë gunë të compa'ni ra nanadë bë nápëdi'i. Rëagná ldua'a di'dzë naguni'i Dadë Jesús tsana guni'i më: "Más rquitë ldu'u hia'a guëdë'ë hia'a naca'a mënë, lédëdi'i guëne'e mënë naca'a hia'a".

³⁶ Iurë gualú guni'i Pablo ra di'dzë rë', bëzullibi Pablo parë guëni'inúhi' Dios. Bë'në Pablo orar con grë ra nabëquë diaguë naguni'i Pablo.

³⁷ Grë rall bi'ni rall purquë gubini ldu'u rall. Gudëdchi rall lë'ë Pablo nu bëtsagrua' rall lë'ë Pablo.

³⁸ Nalë gubini ldu'u ra mënë purquë guni'i Pablo lu rall hiadë guëabrídi'i guëná rall lúhi' stubi. Iurní grë rall guaguë'në rall compa'ni lë'ë Pablo hashtë rua' barcu.

21

Bëagrí Pablo Jerusalén

¹ Bësëa'në na'a ra narialdí ldu'i diza'quë parë bédzepi na'a barcu. Bia na'a tubldí hashtë tubi danj la'ni nisë nalë Cos. Brëgue'lë guzë na'a; bédchini na'a hashtë stubi dani la'ni nisë nalë Rodas. Ndë bëru'u na'a stubi parë bédchini na'a puertë nalë Pátara.

² Puertë Pátara bédia'guëlu na'a tubi barcu naguëru'u parë Fenicia. Bédzepi na'a barcu ni.

³ Iurë ziazú na'a lu nisë, guná na'a lu dani la'ni nisë nalë Chipre. Bëa'nin ladë rubësë catë ziazú barcu. Bia na'a hashtë Siria. Bédchini na'a

puertë shtë Tiro catë bësëa'në barcu carguë. Ndë bédietë na'a barcu.

⁴ Bëdzëlë na'a ra narialdí ldu'i diza'quë nu bédëa'në na'a gadchi dzë con lë'ë rall. Espíritu Santo bëldaguë llgabë guëc rall lo quë nagac cumplir con Pablo. Guni'i rall lu Pablo adë tsádi'i' Jerusalén.

⁵ Iurë bëzá gadchi dzë, bëru'u na'a. Grë ra narialdí ldu'i diza'quë con tse'lë rall nu shini rall, bë'në rall compa'ni lë'ë na'a hashtë fuërë ciudá. Bédchini na'a rua' nisëdu'u. Ndë bëzullibi na'a parë biadi'dzënú na'a Dios.

⁶ Iurní bédë'në na'a despedir lë'ë rall con abrasë parë bédzepi na'a barcu. Hia cadë lë'ë rall bëagrí rall lidchi rall.

⁷ Bëru'u na'a Tiro. Guzé na'a lu nisë hashtë Tolemáida. Bédietë na'a barcu ndë, nu bédë'në na'a saludar ra narialdí ldu'u diza'quë nu bédëa'në na'a con lë'ë rall tubi dzë.

⁸ Brëgue'lë Pablo con grë nazuga'anú lé'i', bëru'u na'a parë bia na'a ciudá shtë Cesarea. Ndë bia na'a lidchi Felipe el quë narni'i diza'quë shtë Jesús lu ra mënë. Antsë bë'në ra poshtë nombrar lë'ë Felipe ziquë tubi muzë ladi gadchi nguü naqui'dzë alimëntë parë ra prubi. Bëa'nënú na'a Felipe lídchi'.

⁹ Napë Felipe tapë shtsá'pëll. Guézá rall lliguëna'a; guni'i rall enseñansë narunë rall recibir por pudërë shtë Dios.

¹⁰ Hia zihani dzë guquërelde na'a Cesarea tsaná bédchini tubi më Judea nalë Agabo. Nall muzë shtë Dios nu guní'ill ra enseñansë nabë'nëll recibir por pudërë shtë Dios.

¹¹ Agabo be'dë guë'nëll visitar lë'ë na'a. Guná'zill cinturón shtë Pablo nu bëldí'bill guërupë guëa'll con guërupë guiá'all; guní'ill:

—Espíritu Santo cagni'i zdë'ë mudë guëldi'bi ra israelitë guëa' nashtënë cinturón rë'. Gunë rall intriegu nashtënë cinturón lu ra nanádi'i më israelitë. Gaquin Jerusalén.

¹² Iurë bini na'a zdë'ë, lë'ë na'a nu ra më Cesarea bédë'në na'a

ruëguë lu Pablo parë adë tsádi'i Pablo Jerusalén.

¹³ Perë Pablo guni'i lu na'a:

—Adë rúnëdi'i tē purquë más rsëbini tē ldua'a. Masiá iurne' guëldi'bi rall na ziquë tubi prësi, nahia cunformë. Masiá quini rall na ciudá Jerusalén, nahia dispuestë gatia por Dadë Jesús.

¹⁴ Adë bédë'nëdi'i na'a gan nazú na'a lull. Iurní adë biadí'dzëdi'i na'a más; niétiquë guni'i na'a lu Pablo:

—Rac shtu'u na'a gac cumplir vol-untá shtë Dios.

¹⁵ Despuësë bédë'në na'a preparar parë bia na'a Jerusalén.

¹⁶ Bëldá ra mē Cesarea narialdí ldu'u diza'quë, bē'në rall compa'ni lē'e na'a con tubi nguiu mē Chipre. Lëll Mnasón. Nápëll tubi lidchi Jerusalén catë bédëa'në na'a. Hia guahietë gualdí ldu'u Mnasón diza'quë shtë Jesús.

Guaguë'në Pablo visitar lē'e Jacobo

¹⁷ Iurní bēdchini na'a Jerusalén; ra narialdí ldu'i diza'quë, nalé bëquitë ldu'u rall; guná rall lu na'a.

¹⁸ Brëgue'lë bianú na'a Pablo; bi-adë'në na'a visitar lē'e Jacobo. Ndë zubë ra mëgulë naná cabësë shchi'ni Dios.

¹⁹ Pablo bē'ni' saludar lē'e rall. Iurní biadí'dzi' tubi por tubi ra cusë nabë'ni' por pudërë shtë Dios ladi ra mēnë de stubi naciuni.

²⁰ Iurë bini ra mëgulë nabiadi'dzë Pablo, guni'i lul sa' rall: “Nalé nabënë na Dios. Llëru'bë na pudërë shtë mē.” Iurní guni'i rall lu Pablo:

—Guná Dadë, zihani mē israelitë gualdí ldu'u rall diza'quë. Na rall zihani mili, perë grë rall rni'i rall rqui'ni guianálda'a tēchi lëy shtë Moisés.

²¹ Iurne' bini rall de quë lē'ël cagluá'al grë ra israelitë naquërelde stubi lugar, adë gúnëdi'i rall cumplir nabëquë'e Moisés. Nu bini rall rni'il de quë adë gáquëdi'i circuncidar ra shini rall, nilë tsagla'guë rall custom-brë shtëna'a.

²² ¿Pë guëdë'na'a iurne'? purquë segurë gac bē'a rall lē'ël be'dë guëzël.

²³ Mejurë gúnël lo quë naguëni'i na'a lul. Nanú tapë nguiu ladi hia'a. Cabezënú rall tubi promësë guëdë'e rall lu Dios. Bē'në rall prometer tubi cusë lu mē.

²⁴ Lē'ël bia'a lē'e rall iádu'u parë gunë tē ofrecërë bëldá ma ziquë ofrendë parë Dios. Gudilli gashtë shtë rall nu despuësë guëzá tē guëga'a tē guëc tē. Zni guëdë'e ra mē israelitë cuendë de quë adë nádi'i verdá shcuëndël nabini rall, sino quë guëdë'e rall cuendë nul canáldël lëy shtë Moisés.

²⁵ Perë ra nanádi'i mē israelitë nu gualdí ldu'u rai' diza'quë, hia bëquë'e na'a lu rall más antsë de quë adë pë quëdí'nidi'i ldu'u rall por ra cusë rē'. Niétiquë adë gáudi'i rall belë nabë'në ra mēnë ofrecërë ziquë ofrendë lu ra ídolo. Nu adë gáudi'i rall rēnë, nilë belë shtë ra ma nanadë bëshé'ëdi'i rēnë, nu adë quënúdi'i rall sa' rall.

La'ni iádu'u guna'zi mēnë Pablo prësi

²⁶ Iurní Pablo bia'a guëzá tapë nguiu parë bē'në rall según lëy nabëquë'e Moisés. Brëgue'lë stubi dzë bē'në rall cumplirin. Lueguë guaté rall iádu'u parë bē'në Pablo visi lu ra bëshuzi pë dzë gunë cadë tubi rall ofrecërë ra ma ziquë ofrendë lu Dios.

²⁷ Hia mērë gualú guëzá gadchi dzë naguni'i Pablo, bëldá ra israelitë naze'dë regiuni Asia, guná rall lu Pablo la'ni iádu'u ru'bë. Bëtsatsu rall grë ra mēnë nu guna'zi rall lē'e Pablo.

²⁸ Gurushtiá rall:

—Lē'e tē mē israelitë, gulë bē'në compa'ni lē'e na'a purquë nguiu rē' canzëll grë ladë. Cagluá'all ra mēnë ldi' naná cuntrë naciuni shtë hia'a nu cuntrë lëy shtë Moisés nu cuntrë mizmë iádu'u shtë Dios. Nu iurne' gulutëll la'ni iádu'u bëldá mē griego. Zni quëhúnëll manchar lugar santu rē'.

²⁹ Zni guni'i rall purquë antsë guná rall Pablo canzënúhi' Trófimo ladi ciudá. Trófimo nall mē Efeso. Por ni

bë'në rall llgabë de quë Pablo bia'a lë'ë Tróximo la'ni iádu'u.

³⁰ Nalé bédzatsu ra mënë guédubi ciudá nu bédchini guëllu'në rall iádu'u parë guëna'zi rall Pablo. Bëshaguiú rall lë'ë Pablo parë gualdú rall Pablo la'ni iádu'u. Lueguë bësë'au rall iádu'u.

³¹ Hia guc ldu'u rall niaguini rall Pablo. Iurní gua rsunë lu capitán shtë ra suldadë rumanë de quë grë mënë shtë ciudá nalé bédzatsu rall.

³² Iurní bëtëá capitán ra suldadë nu ra sa' narnibë'a capitán. Bédchini guëllu'në rall catë rë ra mënë. Iurë guná ra mënë lu capitán nu ra suldadë, gulezë bédë'ë rall shtë Pablo.

³³ Iurní guabi'guë capitán; biá'all Pablo prësi. Gunibë'all bëli'bi Pablo con chupë cadënë. Despuësë guna'bë di'dzë capitán:

—¿Chu na nguiu rë'? ¿Pë bé'nëll?

³⁴ Nalé gurushtiá ra mënë nu nalé ruidë bëquë'ë rall. Hia guni'i mënë tubi cusë; stubi tantë guni'i rall stubi cusë. De mudë adë guasédi'i capitán pë guni'i rall. Mejurë bia'a capitán lë'ë Pablo cuartel.

³⁵ Iurë bédchini rall rua' cuartel parë tsepi rall, ra suldadë bëldisi rall lë'ë Pablo guia'a purquë tantë bédëa mënë caguini rall lë'ë Pablo.

³⁶ Grë ra mënë nacanalde, gurushtiá rall:

—Gátill; gátill.

Bëquebi Pablo lu ra mënë chu na Pablo

³⁷ Mërë lë'ë ra suldadë guluté lë'ë Pablo la'ni cuartel; Pablo repi lu capitán:

—¿Zac guënia'a lul chupë di'dzë?

Bëquebi capitán lu Pablo iurní:

—Perë lé'ël rac ruadí'dzël griego.

³⁸ ¿Lëdë lé'ëdi'il më egipcio nabëtsatsu ra mënë ca dzë cuntrë gobiernë rumanë? Bia'a më egipcio tapë mili nguiu mal hashtë lumë catë nídi'i mënë.

³⁹ Iurní Pablo bëquebi lu capitán:

—Nahia më israelitë. Gula Tarso, ciudá ru'bë shtë regiuni Cilicia.

Tarso na catë gula. Bë'në favurë, bëne'e permisi tē guëni'inúa ra mënë.

⁴⁰ Bédë'ë capitán permisi. Iurní guzuldí Pablo lu shquilier catë re'pi mënë rua' cuartel. Bë'në Pablo sēñi con guiá'ai' lu ra mënë parë guëac dchi rall. Iurë bëac dchi rall, Pablo guni'i lu rall con dizé hebreo:

22

¹ —Lë'ë tē Dadë nu ra mëgulë, rac shtua'a guëquë diaguë tē pë guënia'a.

² Iurë bini ra mënë Pablo cagní'll lu rall con dizé shtë rall, dchítë' bëac rall. Pablo guni'i lu rall:

³ —Nahia israelitë; gula ciudá Tarso regiuni shtë Cilicia perë guaru'ba ndë'ë Jerusalén. Gamaliel guc shmësa. Bëluá'ai' na lëy shtë shtadë guëlu' hia'a. Con guëdubinú ldua'a bëna sirvë lu Dios, igual ziquë quëhunë tē iurne'.

⁴ Antsë guzunalda ra narialdí ldu'i diza'quë parë gati rall. Nu guna'zia prësi nguiu nu ra na'a parë bëtiá'ahia lë'ë rall lachigui'bë.

⁵ Jëfë shtë ra bëshuzi nu grë mëgulë narnibë'a, nanë rall pë bëna. Lë'ë rall bëne'e rall cartë parë biahia lu ra bëchi sa' hia'a naquërelde ciudá Damasco. Ndë niagllía ra narialdí ldu'i Jesús. Quëdú rall con cadënë; ne'dë guënúa lë'ë rall Jerusalén parë gac cashtigu rall.

Biadi'dzë Pablo lu ra mënë lla bëaqui' shmënë Jesús

(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Iurë ziazúa nezë, hia mërë guëdchinia Damasco, quierë guërludë dzë, de repëntë gu'të tubi llni catë ziazúa. Nahin tubi llni fuertë nabëdchini nezë lu gube'e.

⁷ Gulaga lu guiu'u. Lueguë binia tubi voz naguni'i lua: "Saulo, ¿pëzielú rzunáldël na?"

⁸ Iurní guna'bë di'dza: "¿Chu lé'ël Dadë?" Iurní guni'i voz lua: "Nahia Jesús më Nazaret. Rzunáldël na."

⁹ Ra nazianúa guná rall lu llni nu nalé bédzëbë rall perë adë bínidi'i rall di'dzë shtë naguni'i lua.

¹⁰ Iurní repia: “Dadë ¿pë rac shtú'ul guna?” Lëë Dadë Jesús guni'i lua: “Guashtë nga'li nu guagla'guë shnézël parë Damasco. Ndë guëni'i mënë lul guadë nagúnël. Guëni'i rall lul pë cusë rnibë'a Dios gúnël.”

¹¹ Perë llni bësëa'në na ciegu. Hia ra sahia guna'zi rall guiahia parë guc bëdchinia Damasco.

¹² 'Ndë guquërdë tubi nguiu lëll Ananías. Humildë nall nu canáldëll tēchi lēy nabëquë'e Moisés. Grë ra israelitë naquërdë Damasco, rni'i rall Ananías na më za'quë.

¹³ Ananías bidë guëná na; iurë bëdchínill, nëll lua: “Bëchi Saulo, guëabré guënal stubi vultë”. Iurní lueguë lueguë gubí'ahia stubi vultë nu gunahia lu Ananías.

¹⁴ Nëll lua: “Dios shtë ra shtëda'a gudili më lë'ël dizdë antsë parë gac bë'al guadë naná voluntá shtë më. Gudili më lë'ël parë guënal lu Jesús naná justë delantë lu Dios nu parë guëquë diáguël ra di'dzë naguëni'i më lul

¹⁵ purquë lë'ël nal testigu shtëhi'. Tsagní'íl lu ra mënë lu guë'dchiliu grë lo quë nagunal nu nabínill de lë'ë më.

¹⁶ Iurnë' gua; adë rac ldé'ëdi'íl. Gua tē chubë nísël. Guna'bë lu Jesús parë guëzunë më ldú'ul grë ra duldë shtënël.”

Bëshe'ldë Jesús lë'ë Pablo hashtë stubi naciuni

¹⁷ 'Iurní bëagría Jerusalén; guahia iádu'u ru'bë. Guaguëna adorar Dios. Gunahia tubi llni nabëshe'ldë Dios.

¹⁸ Bëlua'alú Jesús lua nu guni'i më: “Nasesë bëru'u Jerusalén purquë adë gúnëdi'i mënë cuendë lo quë naguëni'íl de na”.

¹⁹ Iurní gunia'a lu Jesús: “Dadë, ra mënë nané rall lla riahia grë ra iádu'u shtë rall parë ruahia ra mënë narialdí ldu'u lë'ël parë tsa rall prësi. Bëldaga lë'ë rall lachigui'bë nu rnibë'ahia rau rall galné.

²⁰ Tsana gudini rall Esteban, muzë shtënël, zugá'ahia ndë. Cagni'i Esteban diza'quë lu ra mënë. Guca de

acuerdë parë gudini rall Esteban. Nu hashtë gupa ra shabë nabë'në ni.”

²¹ Perë Jesús guni'i lua: “Bëagzé purquë ziquë shmensajëra, guëshe'lda lë'ël zitu ladi ra mënë nanádi'i më israelitë”.

Quëhapë capitán lë'ë Pablo

²² Hashtë puntë rë' bëquë diaguë ra mënë shti'dzë Pablo. Iurní guzublú gurushtiá rall; guni'i rall:

—Gati nguiu rë'. Gati nguiu rë'. Hiadë rac shtú'udi'i na'a guëná na'a lu nguiu rë'.

²³ Gurushtiá rall nu cagru'ldë rall shabë rall lu mbë nu cagru'ldë rall iu'lli tantë rldë rall.

²⁴ Iurní gunibë'a capitán caguëu' rall Pablo la'ni cuartel. Nu gunibë'all guëquë'e hiaguë ra suldadë lë'ë Pablo con chicuti parë guëquebi Pablo pëzielú gurushtiá ra mënë cuntrë lë'ëll.

²⁵ Perë iurë hia naquëdú Pablo parë guëquë'e hiaguë rall lë'ëll, Pablo repi lu menor capitán nazuga'anú rall:

—¿Pë napë tē derechë guëquë'e hiaguë tē tubi nguiu nanapë derechë ziquë mënë rumanë, tubi nadë guc condenádëdi'i?

²⁶ Iurë biní menor capitán lo quë naguni'i Pablo, guaguë'nëll visi lu capitán mayurë. Gúchill:

—Gupë cuidadë lo quë nagúnël con nguiu rë' purquë nall tubi nguiu nanapë derechë ziquë më rumanë.

²⁷ Iurní guabi'guë capitán lu Pablo nu guna'bë dí'dzëll:

—¿Pë guldil; nápël derechë ziquë mënë rumanë?

Pablo bëquebi lu capitán:

—Guldía ni nahin.

²⁸ Iurní repi capitán lu Pablo:

—Perë gudilla zihani dumí parë bëaca më rumanë.

Pablo repi lull:

—Perë na napa derechë ziquë më rumanë purquë dizdë gula, shtëda napë rai' derechë ni.

²⁹ Ra naniadë'e hiaguë lë'ë Pablo, bëazë guetë rall. Hiadë gualúdi'i bëquë'e hiaguë rall lë'i'. Lo mizme

capitán bēdzēbēll bēquēdull lē'ē Pablo purquē bēdē'ēll cuendē Pablo nāpi' derechē ziquē mē rumanē.

Bēzú ra mēnē lē'ē Pablo lu Junta Suprema parē gac rēglē shcuéndēll

³⁰ Brēgue'lē stubi dzē bētēá capitán ra jēfē shtē ra bēshuzi nu miembrē shtē Junta Suprema. Bēshá'quēll Pablo parē bēzull Pablo lu Junta Suprema purquē capitán rac shtú'ull gac bē'all nia'a pē delitē guēdchi'bē ra israelitē cuntrē Pablo.

23

¹ Guná Pablo lu ra miembrē shtē Junta Suprema nu guni'i':

—Rnia'a lu tē Dadē, hashtē iurne' nanēa shgaba nu vidē shtēna tubldi nahin delantē lu Dios.

² Ananías nall bēshuzi ru'bē shtē Dios. Gunibē'all lu ra mēnē nazuga'a guēlla' lu Pablo parē capē rall rua' Pablo.

³ Iurní Pablo guni'i' lu Ananías:

—Dios guēzac zi lē'ēll purquē nal guetē guērupē tēchi. Zúbēll nga'li parē gūnēll juzguē na ziquē rni'i' lēy, lēdēdi'i parē guēnibē'al capē rall ruahia. Adē quēhúnēdi'il ziquē rni'i' lēy.

⁴ Los de más nazuga'a lu Pablo repi rall:

—¿Pēllē zni ruadí'dzēll di'dzē dzabē delantē lu bēshuzi ru'bē shtē Dios?

⁵ Pablo repi lu rall iurní:

—Lē'ē tē Dadē, adē guēnēdia'a cuendē lē'i' náhi' bēshuzi ru'bē shtē Dios. Pues naescritē la'ni Sagradas Escrituras: “Adē rni'i' guídzēdi'il tubi narnibē'a mēnē ladzē tē”.

⁶ Iurní bēdē'ē Pablo cuendē de quē bēldá ra miembrē shtē Junta Suprema, na rall partidē shtē saduceos. Sēbēldá rall na partidē shtē fariseos. Guni'i' Pablo fuertē:

—Rnia'a lu tē Dadē, nahia fariseo purquē dizdē ra shtada guc ra mē partidē shtē fariseo. Nu be'dē guēzú ra mēnē na lu tribunal shtē tē niétiquē purquē rialdí ldua'a Dios guēldishtē mē ra tēgulē.

⁷ Iurní ra nabini lo quē naguni'i' Pablo, guc dividir rall. Ra fariseo nu

saduceo guzublú quēadi'dzē lul sa' rall hashtē gudildi di'dzē rall

⁸ purquē ra saduceo adē rialdídi'i ldu'u rall tsashtē ra tēgulē nu rni'i' rall adē nídi'i ianglē nu nilē tubi espíritu nanabani. Perē ra fariseo rialdí ldu'u rall grē ra cusē rē'.

⁹ Grē rall gurushtiá rall. Iurní guasuldí bēldá mēsē narlua'a lēy; na rall fariseo. Nalē nalaa'dchi guni'i' rall:

—Nguiu rē' adē pē mal quēhúnēdi'ill purquē si talē guni'i' tubi espíritu u tubi ianglē lull, adē chu su lull, no sea guēdē'na'a cuntrē Dios.

¹⁰ Nalē gudildi di'dzē rall nu nalē bēdzēbē capitán. Bē'nēll llgabē niabē guiu rall lē'ē Pablo nihunē rall pedasē lē'ē Pablo. Por ni gunibē'a capitán gue'dē guēzē ra suldadē parē tsaldú lē'ē Pablo, guēldisē guia'a rall nu guēguēu' ra suldadē lē'ē Pablo cuartel.

¹¹ Brēgue'lē stubi dzē bēlua'alú Jesús lu Pablo nu repi Jesús lull:

—Bēcuedchí ldú'ul. Adē rdzēbēdi'ill purquē ziquē guni'il lu ra mēnē shti'dza ndē'ē, zni guēshe'lda lē'ēll; tsagní'ill lu ra mēnē ciudá Roma. Nal testigu shtēna.

Gu' bēldá mēnē de acuerdē parē quini rall Pablo

¹² Brēgue'lē stubi dzē bēldá ra israelitē gu' rall de acuerdē parē quini rall Pablo. Bē'nē rall jurar lu Dios zndē'ē:

—Dios gunē mē condenar lē'ē na'a si talē chu quínidi'i Pablo. Adē pē guēdáudi'i na'a; adē pē guēdi'i'di'i na'a hashtē nuvērē guēdini na'a lē'ē Pablo.

¹³ Más de cuarenta nguiau bē'nē jurar ni.

¹⁴ Gua rall lu jēfē shtē ra bēshuzi nu lu ra mēgulē shtē ra mē israelitē, nu guchi rall:

—Lē'ē na'a guni'i' na'a lu Dios de quē gunē mē condenar lē'ē na'a. Adē pē guēdáudi'i na'a hashtē nu vērē guēdini na'a Pablo.

¹⁵ Iurnē' lē'ē tē con los de más miembrē shtē Junta Suprema, gulē

guna'bë lu capitán glli; guidënú rall Pablo stubi vultë delantë lu tē. Gulë guchi lu capitán rac shtu'u tē guësë'dë tē lla na shcuendë Pablo, perë lë'ë na'a hia dzu na'a listë parë guëdini na'a lë'ëll antsë guëdchínill lu tē.

16 Tubi nguii shini zanë Pablo, bínill lo quë narac shtu'u nguii mal gunënú rall Pablo. Gual cuartel; guanull rsunë lu Pablo.

17 Pablo guna'bë tubi capitán parë guëní'i lu capitán:

—Bia'a nguii rë' lu capitán mayurë purquë nuá'all tubi rsunë natsagní'll lu capitán.

18 Iurní bia'a suldadë lë'ëll lu capitán mayurë nu repi suldadë:

—Lë'ë prësi Pablo guná'bëll favurë lua parë ze'dënúa nguii rë' ndë'ë purquë nuá'all tubi rsunë parë lë'ëll.

19 Iurní guna'zi capitán guia'a nguii parë biá'all lë'ëll stubi ladë nu guna'bë dí'dzëll:

—¿Pë rac shtú'ul guëní'il lua?

20 Guni'i nguii lu capitán:

—Ra israelitë nanú rall de acuerdë parë guëna'bë rall lul de quë glli guá'al Pablo lu Junta Suprema stubi vultë. Guëni'i rall ziquë protëstë guëzú rall lul de quë guësë'dë rall shcuendë Pablo.

21 Perë adë tsaldídi'i ldú'ul shti'dzë rall purquë más de cuarenta nguii naca'chilú; cabezë rall lë'ë Pablo parë quini rall lë'i'. Bë'në rall jurar lu Dios de quë adë pë gau rall nu adë pë gu rall hashtë nuvërë quini rall Pablo. Iurnë' niétiquë cabezë rall rsunë shtënëll nia'a zëgul Pablo glli.

22 Iurní gulú nezë capitán lë'ë nguii. Repi capitán:

—Adë chu lu ruadí'dzëdi'il lo quë nabidë guëni'il lua.

Bëshe'ldë capitán lë'ë Pablo lu gubernadurë Félix

23 Guna'bë capitán mayurë chupë capitán menor shtënëll nu gunibé'all gac armar chupë gahiu'a suldadë con setenta suldadë naquibë guay con chupë gahiu'a suldadë nagua'a lansë.

Gunibé'all parë guzia'a ra suldadë ciudá Cesarea rquë guë'ë iurë gue'lë.

24 Nu gunibë'a capitán gac preparar guay naquibë Pablo. Repi capitán lu ra suldadë gapë rall Pablo bien parë adë pë gunënú ra israelitë lë'ë Pablo nezë.

25 Bëdë'ë capitán tubi cartë parë bia'a ra suldadë lu gubernadurë. Rni'i cartë:

26 “Na capitán Claudio Lisias, runa saludar lë'ëll Dadë gubernadurë Félix con llëru'bë rëspëti.

27 Rquëa'a lul shcuendë nguii rë', lë Pablo. Ra israelitë guna'zi rall lë'ë nguii ni, perë iurë binia de quë dizdë gúlëll nápëll derechë ziquë më rumanë, guahia con ra suldadë parë bëna librar lë'ëll guia'a ra israelitë.

28 Cumë na rac shtua'a gac bë'ahia pëzielú runë rall acusar lë'ë Pablo, biahia lë'ëll lu juntë shtë ra israelitë.

29 Ndë guc bë'ahia adë pë delitë nápëdi'll parë gátill, nilë parë tsull lachigui'bë. Niétiquë runë ra israelitë acusar lë'ë Pablo purquë adë zianáldëdi'll tëchi lëy religiüsë shtë rall.

30 Perë binia de quë bëldá ra contrari rac shtu'u rall quini rall lë'ë Pablo, por ni lueguë cagshe'lda lë'ëll lul. Nu gunibé'ahia lu ra contrari shtënëll de quë gunë rall rëglë asuntë ni delantë lul. Gualú cartë rë'. Guëá'nëll bien.”

31 Iurní gunibë'a capitán lu ra suldadë tē gua'a rall Pablo la'ni gue'lë hashtë tubi guë'dchi lë Antípatris.

32 Brëgue'lë bëagrí ra suldadë nanazë guëa' parë cuartel. Hia ra nanadchi'bë guay guagla'guë rall viajë shtë rall con Pablo.

33 Iurë bëdchini rall Cesarea, bëdë'ë rall cartë guia'a gubernadurë nu bë'në rall intriegu lë'ë Pablo guiá'all.

34 Iurë gualú bi'ldi gubernadurë cartë, guna'bë dí'dzëll lu Pablo chu ménëll. Bínill de quë Pablo na më regiuni Cilicia,

35 repi gubernadurë lull:

—Na guna règlë asuntë shtënë iurë guidë ra mënë narunë acusar lë'ël.

Iurní gunibé'a gubernadurë parë gupë ra suldadë lë'ë Pablo la'ni palaci shtë rëy Herodes.

24

Pablo bënë defender mizmë lë'i' lu gubernadurë Félix

¹ Gudëdë ga'i dzë nanú Pablo prësi, bédchini Ananías, jëfë shtë ra bëshuzi. Bédchini Ananías ciudá Cesarea con beldá ra mëgulë miembrë shtë Junta Suprema con tubi naguëni'i por lë'ë rall, lëll Tértulo. Ra nguiu rë' bédchini rall lu gubernadurë parë gunë rall acusar lë'ë Pablo.

² Iurë be'dë guënú ra suldadë lë'ë Pablo lu gubernadurë, Tértulo guzublú quëhúnëll acusar lë'ë Pablo. Guni'i Tértulo:

—Dushquílil Dadë gubernadurë; por lë'ël gurëdchí ldu'u na'a, guté en paz parë lë'ë na'a. Blac obrë quëhúnëll por lë'ë na'a nu parë bien shtë naciuni.

³ Por grë ra cusë rë' cane'e na'a graci lul; cadë'në na'a recibirin guëdubi ladë shtë naciuni. Por ni demasiadë rdë'në na'a rëspëti lë'ël Dadë gubernadurë.

⁴ Perë parë adë guëdchisúdi'i na'a tiempë shtënëll, rna'bë na'a favurë lul parë guëqué diáguëll beldá dí'dzë shtë na'a.

⁵ Bëdzëlë na'a nguiu rë'; nall ziquë tubi gui'lli mal. Grë ladë lu guëdchiliu cagtsátsull mënë nu quëgull divisioni ladi ra më israelitë. Nall guëc partidë nalë nazareno.

⁶ Nu hashtë guc ldu'ull nihúnëll manchar iádu'u shtënë na'a. Lë'ë na'a guna'zi na'a lë'ëll nu guc ldu'u na'a nidë'në na'a juzguë lë'ëll de acuerdë ziquë rni'i lëy shtë na'a,

⁷ perë capitán Lisias gudëdë láguëll lu na'a con zihani suldadë. Bédchisull nguiu rë' lu na'a

⁸ nu guní'll guëdchini na'a lul. Lo mizmë lë'ël guëna'bë dí'dzël lu nguiu

rë' parë gac bé'al guadë naná verdá naquëhac acusar lë'ëll.

⁹ Grë ra israelitë nazuga'a lu gubernadurë, guni'i rall grë cusë nahin verdá.

¹⁰ Iurní bënë gubernadurë sëni lu Pablo parë guadí'dzëll. Guni'i Pablo:

—Rquitë ldua'a zugá'ahia delantë lul Félix parë guna defender na lo quë naquëhunë rall acusar na. Nanéa hia zihani izë nal juësi naciuni rë'.

¹¹ Si talë rac shtú'ul guëna'bë dí'dzël, gac bé'al pë guc Jerusalén. Guc chi'bë chupë dzë bédchinia Jerusalén parë guaguëna adorar Dios.

¹² Ni tubi adë chu bëdzélëdi'i cadildi dí'dzënúa. Nu adë bëdzélëdi'i rall na ca tsatsua mënë la'ni iádu'u ru'bë, nilë la'ni iádu'u shtë ra më israelitë stubi partë shtë ciudá.

¹³ Ra nguiu rë' adë nídi'i mudë gunë rall probar ni tubi cusë naquëhunë rall acusar na.

¹⁴ Perë sí, rquebia lul de quë quëhuna sirvë lu Dios shtë ra shtadë guëlu na'a; rialdí ldua'a grë ra cusë nanaqué la'ni ra librë nabëquë'e ra profetë nu librë nabëquë'e Moisés. Runa adorar Dios según nezë cubi shtë Jesús. Rni'i ra nguiu rë' nezë ni na mal; rni'i rall lo quë naquëhuna, adë nazá'quëdi'in.

¹⁵ Nu rialdí ldua'a ziquë ra nguiu rë' de quë Dios guëldishtë më ra tëgulë, grë ra nabë'në bien nu ra nabë'në mal.

¹⁶ Por ni quëapa mizmë na parë adë guna duldë delantë lu Dios nu nilë lu ra mënë.

¹⁷ 'Zni guc tiempë. Despuësë gudëdë beldá izë, guazéa ladzë mënë, bëagría ladza parë bëna ofrecërë beldá ma ziquë ofrendë lu Dios.

¹⁸ Iurë cadë'a ofrendë shtëna lu Dios iádu'u ru'bë, bédchini beldá israelitë naze'dë regiuni Asia. Bëdia'guëlu rall na la'ni iádu'u despuësë de bëna cumplir ra cusë rë'. Perë adë bëdzélëdi'i rall na con zihani mënë nu sin ni tubi ruidë.

¹⁹ Ra israelitë nidë guëdchini rall ndë'e si talë napë rall tubi delitë nagunë rall acusar na.

²⁰ Perë cumë adë nidi'i rall iurne', ra nguiu rë' nacabezë ndë'e guëni'i rall si talë bëna tubi cusë mal delantë lu Junta Suprema.

²¹ Rquebia lul tsana guagzú rall na, gunia'a fuertë lu Junta Suprema de quë rialdí ldua'a Dios guëldishtë më ra tégulë. Niétiquë por ni quëhunë rall acusar na.

²² Félix nanë zá'quëll lla na ra creenci nanua'a ra mënë narialdí ldu'i Jesús. Por ni bësëá'nëll asuntë rë' pendentë. Guní'ill lu grë ra nazuga'a lull:

—Guna règlë asuntë ni tsana guidë capitán Lisias parë guëna'bë di'dza lull lla na asuntë shtë të.

²³ Iurní Félix gunibë'all lë'e capitán parë tsagla'guë gapë rall Pablo ziquë prësi perë con du'pë libertá. Nu bëdë'e capitán permisi parë tsuté amigu shtë Pablo parë guadi'dzënú rall Pablo, nu gunë rall compa'ni lë'i pë cusë rquí'ni'.

²⁴ Despuësë gudëdë zihani dzë, Félix con tsé'lëll guna'bë rall lë'e Pablo parë guadi'dzë Pablo lu rall lla mudë guëbani tubi mënë natsaldí ldu'i Jesús. Tse'lë Félix lë Drusila nu nall më israelitë.

²⁵ Biadi'dzë Pablo lu Félix con tsé'lëll lla mudë rac shtu'u Dios guëbani mieti tubi vidë ldi delantë lu më nu rac shtu'u Dios guësá'në ra mieti nezë mal. Tambiën guni'i Pablo lu rall guëdchini tubi dzë nagunë Dios juzguë lë'e ra mënë lu gué'dchiliu. Iurë bini Félix grë ra di'dzë naguni'i Pablo, bëdzëbëll nu répill:

—Bëagzé shlugárëll lachigui'bë. Iurë gapa tiempë, guëna'ba lë'ël ndë'e stubi.

²⁶ Perë Félix cabézëll niadë'e Pablo dumí nacá'all. Por ni rná'bëll lë'e Pablo zihani vueltë parë ruadi'dzënull lë'e Pablo.

²⁷ Chupë izë gudëdë znisë hashtë bëru'u Félix galgubernadurë nu bëu' Porcio Festo shlugar Félix. Félix guc

ldú'ull guëá'nëll bien lu ra israelitë; por ni bësëá'nëll Pablo prësi.

25

Bë'në Pablo defender lë'i lu Festo

¹ Gubernadurë Festo bëdchínill Cesarea. Tsunë dzë despuësë bëru'ull parë ziá'all Jerusalén.

² Ndë bëru'u ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra israelitë namás më ru'bë. Bë'në rall demandë lë'e Pablo.

³ Guna'bë rall tubi favurë ru'bë lu Festo parë gue'dë guézë Pablo Jerusalén, purquë nezë rac shtu'u rall quini rall Pablo.

⁴ Perë Festo guni'i lu rall:

—Pablo nanú prësi ciudá Cesarea. Na guëabría ndë sëbëldá dzë.

⁵ Talë entrë de lë'e të nanú ra namás rnibë'a, së rall con na Cesarea. Ndë gunë rall acusar lë'e Pablo si talë bënëll tubi cusë narna'bë cashtigu.

⁶ Guquërdë Festo Jerusalén tubi llmalë u du'pë más. Iurní bëabrill Cesarea. Brëgue'lë stubi dzë guzúbëll lu tribunal shtë'nëll nu gunibë'all gue'dë guënú rall Pablo lull.

⁷ Iurë guaté Pablo lu tribunal, guabi'guë ra më israelitë naze'dë Jerusalén. Bë'në rall acusar lë'e Pablo zihani cusë ru'bë perë ni tubin adë gúquëdi'i nihunë rall probar.

⁸ Iurní bë'në Pablo defender lë'i; guni'i:

—Na adë bëna ni tubi cusë mal cuntrë lëy shtë ra israelitë, nilë cuntrë iádu'u ru'bë nu nilë cuntrë rëy César.

⁹ Festo rac shtu'u guëa'në zá'quëll lu ra israelitë. Guna'bë dí'dzëll lu Pablo:

—¿Gu rac shtú'ul tsal Jerusalén parë guna règlë asuntë shtë'nëll ndë?

¹⁰ Pablo repi lu Festo:

—Na zugá'ahia delantë lu tribunal shtë gobiernë rumanë catë runë tucarë gac règlë shcuenda. Bien nanëll adë bëna ni tubi delitë cuntrë ra më israelitë.

¹¹ Si talë bëna tubi delitë narna'bë parë gatia, adë rllú'nëdia'a lu galguti, perë si talë adë nidi'i verdá ladi ra

cusë naquëhunë ra israelitë acusan na, ni tubi adë chu napë derechë parë gunë intriegu na guia'a rall. Por ni rna'ba iurne' lo mizmë rëy rumanë gúnëll rëglë asuntë shtëna.

¹² Iurní biadi'dzënú Festo ra miembrë shtë Festo; iurní guní'ill lu Pablo:

—Hia quë rná'bël gunë rëy rumanë rëglë shcuëndëll, pues lu rëy guëshe'lda lé'ël.

Pablo delante lu rëy Agripa

¹³ Gudëdë bëldá dzë, rëy Agripa con zánëll Berenice bédchini rall Cesarea parë guaguë'në rall saludar lë'ë Festo.

¹⁴ Zihani dzë bëa'në rall ciudá rë'. Festo biadi'dzëll lu rëy shcuëndë Pablo. Guni'i Festo:

—Nanú tubi nguiu prësi ndë'ë; lëll Pablo. Félix bësëá'nëll lë'ë Pablo lachigui'bë parë guna rëglë shcuëndëll.

¹⁵ Tsana guahia Jerusalén, ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mëgulë shtënë ra israelitë, bënë rall presentar tubi demandë cuntrë Pablo. Rna'bë rall guna condenar nguiu rë' parë gátill.

¹⁶ Perë repia lu rall gobiernë rumanë adë nápëdi'i rall derechë gunë rall condenar ni tubi prësi sino quë primërë runë prësi defender lé'i' lu ra naquëhunë acusan lé'i'.

¹⁷ Por ni tsana bédchini rall ndë'ë, adë gunitia tiempë; lueguë brëgue'lë guzuba lu tribunal. Gunibë'ahia be'dë guënú rall Pablo.

¹⁸ Bédchini ra mënë narunë acusan lé'ëll perë adë bënëdi'i rall probar delitë nadchi'bë rall guëc Pablo. Bëna llgabë nahin tubi cusë ru'bë perë lëdë znídi'i.

¹⁹ Niétiquë runë rall acusan lë'ë Pablo por creenci nanapë rall. Gudildi di'dzë rall por shcuëndë tubi nguiu nalë Jesús. Gútil perë Pablo rní'ill nianá nabani Jesús.

²⁰ Adë rac bé'ahia lla mudë guna rëglë asuntë rë' purquë rac tratë creenci shtë rall. Na guna'bë di'dza lu Pablo nia'a zia Pablo Jerusalén parë gac rëglë shcuëndëll,

²¹ perë lé'ëll guná'bëll guëá'nëll prësi hashtë gunë rëy rumanë rëglë shcuëndëll. Por ni gunibë'ahia tsagla'guë tsull prësi hashtë tsana tsu mudë guëshe'lda lé'ëll lu rëy ru'bë lë Augusto.

²² Iurní Agripa repi lu Festo:

—Na rac shtua'a guëquë diaga pë ruadi'dzë Pablo.

Festo guni'i iurní:

—Talë rac shtú'ul, lueguë lo mizmë glli guínil pë ruadí'dzëll.

²³ Brëgue'lë bédchini rëy Agripa nu Berenice con zihani lujë shtë rall. Guaté rall la'ni cuartë shtë palaci con ra jëfë militari con ra më ru'bë de rëspëti shtë ciudá. Iurní Festo gunibë'a lë'ë ra suldadë parë guaglli'i rall Pablo.

²⁴ Guni'i Festo:

—Rnia'a lul rëy Agripa nu lu ra dadë nacabezënú lë'ë hia'a, guëzúa nguiu rë' lu tē. Zihani ra më israelitë naquërdë Jerusalén nu ra naquërdë ndë'ë Cesarea, runë rall acusan lë'ë nguiu rë'. Nalë gurushtiá rall parë gati nguiu rë'.

²⁵ Perë na llua'ahia adë pë bënëdi'ill parë gátill. Nu lo mizmë lé'ëll guná'bëll gunë rëy Augusto rëglë shcuëndëll. Bëna llgabë guëshe'lda lé'ëll lu rëy Augusto

²⁶ perë cumë adë bédzëlëdia'a ni tubi cusë mal nabë'nëll parë guëquëa'a lu Dadë rëy Augusto. Por ni rzuhia lé'ëll lu tē, más bien lul rëy Agripa, parë guadi'dzënu lë'ëll nia'a zëquëbill pë delitë bënëll. Rac shtua'a gac bé'ahia pë guëquëa'a lu rëy Augusto

²⁷ purquë adë guëlëdi'i guëshe'lda lé'ëll lu rëy sin quë adë guënehia rsunë pë delitë nápëll.

26

Biadi'dzë Pablo shcuëndi' lu rëy Agripa

¹ Iurní guni'i Agripa lu Pablo:

—Guni'i lla na shcuëndëll.

Pablo bëldisë guí'ái' ziquë tubi saludë parë zulú gúnëll defender lé'ëll. Guní'ill:

² —Nalë rquitë ldua'a iurne' purquë zugá'ahia delantë lul, rëy Agripa, parë guna defender na de grë ra cusë narunë ra israelitë acusan.

³ Lé'ël nanël ra custumbrë nu ra creenci nanapë ra israelitë, lla na pegadë rall lu cusë ni. Por ni rna'ba lul, bëcuedchí ldu'ul. Guëqué diáguël shti'dza naguënia'a lul.

Biadi'dzë Pablo lu Agripa lla guc vidë shtëhi' antsë gáqui' shmënë Jesús

⁴ Grë ra israelitë nané rall lla guc vidë shtëna dizdë nabi'cha, tsana guquërdënuhia lë'ë rall ladza. Nané rall mudë naguquërela Jerusalén.

⁵ Nané rall dizdë nabi'cha guca partidë fariseo. Ra fariseo quëhunë rall cumplir creenci shtë rall más quë grë ra mënë. Si talë rac shtu'u rall, be'rquë guëni'i rall verdá cagnia'a lul.

⁶ Zugá'ahia lu tribunal niétiquë purquë rialdí ldua'a, Dios guëldishtë më ra tégulë purquë más antsë bë'në Dios prometer lu ra shtadë guëlú na'a de quë tsashtë ra tégulë.

⁷ Grë ra chi'bë chupë grupë shtë naciuni Israel, runë rall adorar Dios dzë la gue'lë. Cabezë rall nia'a guc guëldishtë më ra tégulë, perë guná, quëhunë rall acusan na purquë rialdí ldua'a mizmë cusë ni.

⁸ Perë rna'bë di'dza lul, ¿chu guëni'i naganë guëldishtë Dios ra tégulë parë guëbani rai' stubi vueltë?

Bëquebi Pablo lla guzunáldëll ra shmënë Jesús

⁹ Más antsë llua'ahia quëhuna cusë za'quë narac shtu'u Dios; por ni bëna zihani cusë cuntrë ra mënë nagualdí ldu'i diza'quë shtë Jesús më Nazaret.

¹⁰ Zihani cusë bëna Jerusalén cuntrë lë'ë rall. Ra jëfë shtë ra bëshuzi bëne'e cartë guiahia të guna'zia zihani ra nagualdí ldu'i diza'quë.

Bëtiá'ahia lë'ë rall lachigui'bë. También guca de acuerdë tsana gudini rall bëldá shmënë Jesús.

¹¹ Zihani vueltë bëzac zihia lë'ë rall hashtë nihunë rall negar na rall shmënë Jesús. Bëquë'ë hiaga lë'ë rall la'ni grë ra iádu'u shtë rall. De tantë rldënuhia lë'ë rall, rzunalda lë'ë rall hashtë ra ciudá de stubi naciuni.

Biadi'dzë Pablo lla bëáqui' shmënë Jesús

(Hch. 9.1-19; 22.6-16)

¹² 'Zni mudë canzëa con cartë nabëne'e ra jëfë shtë bëshuzi. Bëshe'ldë rall na hashtë ciudá Damasco parë ziatilia ra shmënë Jesús.

¹³ Perë rnia'a lul, Dadë rëy, nezë naziahia, quierë guërudë dzë, gunahia tubi llni ru'bë nabëdchini nezë lu gube'e. Nahin más fuertë quë llni ngubidzë. Rni'bë llni; bëdchini llni catë zugá'ahia con ra nanaldë na.

¹⁴ Grë na'a gulaguë na'a lu guiu'u. Nu binia tubi bë naguni'i dizë hebreo: "Saulo, ¿pëzielú rzunáldë na? Quëhúnëll ziquë runë ngunë iurë rlda'a ma patadë lu garrudchi."

¹⁵ Iurní repia: "¿Chu lé'ël Dadë?" Iurní guni'i Dadë lua: "Na nahia Jesús. Rzunáldë na

¹⁶ perë guashtë nu guasuldí. Bëlua'aluhia lul nu gudilia lé'ël parë gúnëll sirvë lua. Gáquël testigu shtëna. Tsagní'il lu ra mënë shti'dzë naguëluá'ahia lul.

¹⁷ Guëguhia lé'ël guia'a shtë mënë israelitë nu guia'a shtë mënë nanadë më israelitë. Iurne' cagshe'lda lé'ël lu ra mënë ni.

¹⁸ Guëshe'lda lé'ël lu rall parë tsagní'il diza'quë lu rall parë guësëa'në rall nezë mal nu së rall shnezë Dios nu guëru'u rall pudërë shtë mëdzabë Satanás parë tsanaldë rall Dios nu tsaldí ldu'u rall na. Zni gunë Dios perdunë duldë shtë rall. Gapë rall lugar con los de más shini më naná rialdí ldu'i na."

Bëzu'bë diaguë Pablo di'dzë naguni'i Jesús lull

¹⁹ 'Zni guni'i Jesús lua, rëy Agripa. Bëzu'bë diaga di'dzë shtë Jesús nabëdchini nezë lu gube'e.

²⁰ Lueguë gunia'a diza'quë shtë Jesús lu ra më Damasco. Despuësë guahia Jerusalén nu guëdubi regiuni shtë Judea. Lu ra mënë nanádi'i më israelitë, guagnia'a diza'quë. Gunia'a lu rall de quë gunë nadzë'ë rall mudë nanabani rall nu guëabrí ldu'u rall con Dios. Gunia'a lu rall guëlua'a cambi la'ni ldu'u rall por cusë za'quë naquëhunë rall.

²¹ Bëna ra cusë rë', por ni guna'zi ra israelitë na la'ni iádu'u ru'bë. Nu guc ldu'u rall niguini rall na

²² perë Dios adë bësá'nëdi'i guia'a më na; nianá nabania hashtë ne'. Cagluá'ahia diza'quë lu ra mënë ru'bë nu lu ra mënë humildë. Grë ra cusë nabëluá'ahia nahin de acuerdë con nabëquë'ë Moisés nu ra profetë. Bëquë'ë rai' naguër gac.

²³ Bëquë'ë rai' de quë Cristo napë quë gunë më sufrir galguti perë despuësë de guti më, tsashtë më ladi ra tégulë parë hiadë guëabrídi'i gati më. Zni guc të quishí më llni guëc ra më israelitë nu guëc ra nanádi'i më israelitë parë tsasë rall diza'quë shtënë më.

Guc ldu'u Pablo nialdí ldu'u rëy Agripa diza'quë

²⁴ Iurë quëhunë Pablo defender lé'i, cagní'i di'dzë rë', iurní fuertë guni'i Festo guëc Pablo:

—Rac lúguël tantë rsé'dël la'ni libré. Quëhunë luguë libré guéquël.

²⁵ Perë Pablo repi lull:

—Rac lúguëdia'a Dadë Festo. Al contrari grë di'dzë nacagnia'a lu të nahin verdá.

²⁶ Ndë'ë zuga'a rëy Agripa. Bien nanëll ra cusë rë'. Por ni quëadi'dza guëdubinú ldua'a delantë lull purquë nanëll adë gúquëdi'in naga'chi sino quë guquin lu zihani mënë.

²⁷ ¿Gu rialdí ldú'ul, rëy Agripa, lo quë naguni'i ra profetë? Nanëa de quë rialdí ldú'ul shti'dzë rai'.

²⁸ Agripa guni'i iurní:

—Por stu'psë nihúnël gan niaca shmënë Jesús.

²⁹ Pablo guni'i:

—Por stu'psë u por zihani di'dzë nagunia'a, rna'ba lu Dios de quë lé'ël nu grë ra nazubëga'a ndë'ë, guëac rall shmënë Jesús ziquë nahia; nadë más rac shtua'a adë guëli'bidí'i rall ziquë nali'bia con cadënë.

³⁰ Iurë gualú guni'i Pablo ra di'dzë rë', grë ra nazubë ndë guasuldí rall con rëy Agripa con Berenice nu Festo.

³¹ Gua rall tubi ladë parë biadi'dzë rall asuntë shtë Pablo. Guní'i lul sa' rall:

—Nguíu rë' adë pë bën'ndi'ill tantë parë gátill nu nilë lachigui'bë adë rúnëdi'i tucaré tsull.

³² Agripa repi lu Festo iurní:

—Be'rquë nalda'a hia'a nguíu rë' si talë adë naná'bëdi'ill gunë rëy Augusto règlë shcuëndëll.

27

Bëshe'ldë rall lë'ë Pablo hashtë Roma

¹ Tsana gualú bën'ë rall llgabë të guëshe'ldë rall lë'ë Pablo parë Italia, bën'ë rall intriegu lë'ë Pablo con sèbëldá prësi guia'a capitán nalë Julio. Julio nall capitán shtë compañía Augusto.

² Bëdzepi na'a tubi barcu naze'dë lugar nalë Adramitio nu guzia'a barcu hashtë ra puertë shtë Asia. Bëdzepi na'a con Aristarco naguzë con lë'ë na'a. Nall më guë'dchi Tesalónica nanaquë regiuni Macedonia.

³ Brëgue'lë bëdchini na'a puertë shtë Sidón. Ndë Julio bën'ë bien con Pablo; bédé'ëll permisi guaguë'në Pablo visitar ra sáhi' naquëreldë Sidón nu parë bën'ë rall ayudë lë'ë Pablo.

⁴ Bëca'a nezë na'a stubi vultë parë lu nisë. Adë chu gua tubldí purquë mbë ze'dë al contrari. Bësëa'në na'a Chipre ladë guia'a rubësë na'a.

⁵ Zia na'a lu nisë. Bëdëdë na'a lu nisë frentë shtë regiuni Cilicia nu

Panfilia hashtë bēdchini na'a puertē Mira nanaqué regiuni shtë Licia.

⁶ Puertē Mira bēdia'guēlú capitán shtë suldadē tubi barcu naze'dē puertē shtë Alejandría. Nu guzia'ain parē Italia. Bēdzepi na'a la'ni barcu parē guagla'guē na'a viajē shtë na'a.

⁷ Zihani dzē guzé na'a tsalaa'dchiga; con zihani dchi'ni bēdchini na'a cu' tubi puertē nalē Gnido. Perē cumē nianá zuga'a mbē al contrari, bēdēdē na'a lu puertē Salmón parē bēdēdē na'a guēlladchi Creta.

⁸ Bēdchini na'a tubi puertē narni'i rall Buenos Puertos, guēlla' nanú tubi guē'dchi nalē Lasea.

⁹ Hia demasiadē tiempē cagniti na'a. Nanú peligrē guézē na'a lu nisē purquē hia ze'dē guēdchini tiempē naldē. Iurní Pablo bēdē'ēi' tubi cunseju lē'ē capitán.

¹⁰ Guni'i Pablo:

—Rnia'a lu tē Dadē, purquē rnahia nanú peligrē guézē hia'a lu nisē. Guēnítia'a barcu con todē viajē nananú la'ni barcu hashtë guēnítia'a vidē shtëna'a.

¹¹ Perē capitán shtë ra suldadē, adē bē'nēdi'ill casē lo quē naguni'i Pablo; más bē'nēll cuendē naguni'i capitán shtë barcu nu lē'ē nashtënē barcu.

¹² Perē cumē puertē ni adē guēlēdi'i nahin parē guētē'dē rall tiempē naldē, casi grē rall bē'nē rall llgabē guēru'u rall parē nia'a zunē rall gan guēdchini rall hashtë puertē Fenice shtë Creta. Puertē ni naza'quē nahin parē cuezē rall nga'li tiempē naldē. Adē riutēdi'i mbē dushē nga'li purquē naquēhin nezē guetē shtë Creta.

Guna'zi tubi mbē dushē lē'ē rall lu nisēdu'u

¹³ Bēdchini tubi mbē du'u naze'dē nezē sur. Bē'nē rall llgabē zac tsagla'guē rall viajē. Iurní bēru'u rall parē guagla'guē guzé rall guēlla' rua' guiu'u nalē Creta.

¹⁴ Perē du'psē tiempē gudēdē, iurní bēdchini tubi mbē dushē nezē lu barcu, tubi mbē narni'i rall Mbē Norte.

¹⁵ Bia'a mbē barcu; adē bēdē'nēdi'i na'a gan nazēnú na'a barcu cuntrē shnezē mbē. Mejurē bēsa'nē na'a bia'a mbē lē'ē na'a.

¹⁶ Gudēdē na'a tubi dani la'ni nisē ladē sur. Dani ni lē Claudia catē adē nídi'i mbē. Iurní con tantē dchi'ni bēldisē na'a barcu bi'chi nacagubē barcu ru'bē parē bia'a barcu ru'bē lē'in.

¹⁷ Despuēsē de bēshepi rall barcu bi'chi, bēldi'bi dchi'chi rall ra hiaguē shtlazē barcu con du ru'bē. Lueguē bēldaguē rall lari catē gutē mbē. Bēsa'nē rall ziazunú mbē barcu shmudē mbē purquē bēdzēbē rall nialdaguē barcu tubi lugar peligrosē catē nanú iu'lli narni'i rall La Sirte.

¹⁸ Brēgue'lē stubi dzē cumē nianá zuga'a mbē dushē, guzublú bēru'ldē rall carguē shtë barcu la'ni nisē.

¹⁹ Bēunē dzē zuga'a mbē dushē; lo mizmē lē'ē rall bēru'ldē rall pē shtë barcu lu nisē.

²⁰ Por zihani dzē adē gunádi'i na'a lu ngubidzē, nilē lu ra mbelēgui'i. Con tantē mbē dushē nazuga'a bēdē'nē na'a llgabē aquē niati na'a.

²¹ Bēdēdē na'a llēduni tiempē sin quē adē gudáudi'i na'a. Iurní Pablo guasuldí ladi grē ra naze'dē la'ni barcu. Guni'i Pablo lu ra mēnē:

—Mejurē nazu'bē diaguē tē shti'dza, Dadē. Adē chu naru'u dani Creta. Iurnē' nablac peligrē zia'a dēda'a; cagniti hia'a grē ra cusē nadia'a hia'a la'ni barcu.

²² Perē adē rbínidi'i ldu'u tē. Gulē gupē valurē purquē adē chu gátidi'i. Barcu ni, sí guēniti hia'a.

²³ ¿Pēzielú nanéa? purquē ne' gue'lē bidē guēlua'alú tubi ianglē shtë Dios lua, Dios naquēhuna adorar nu quēhuna shchí'ni'.

²⁴ Guni'i ianglē lua: “Adē rdzēbēdi'il purquē napē quē tsal lu rēy Augusto parē gúnēll rēglē shcuéndēl. Nu gunē Dios lo quē naguná'bēl lúhi'. Dios gunē mē librar grē ra naze'dēnul la'ni barcu.”

²⁵ Por ni rnia'a lu tē Dadē, adē riádi'i ldu'u tē; gulē guēdē'ē valurē

lë'ë të purquë na rialdí ldua'a Dios. Nanëa de quë sac lo quë naguni'i ianglë lua.

²⁶ Guënití hia'a barcu perë grë hia'a nabani hia'a guëdchini hia'a lu tubi dani la'ni nisë.

²⁷ Iurní gudëdë chidá dzë, bëdchini na'a lu nisëdu'u nalë Adria. Bia'a mbë lë'ë na'a nezë rë' nezë rë'. Iurë guc guërudë gue'lë, ra marinërë bënë rall llgabë de quë hia ziadg-chini na'a lu guiu'u bidchi.

²⁸ Bërë'shë rall nia'a bëldá metrë na parë ichi nisë guetë. Nahin cuarenta y dos metrë. Hia más delantë bërë'shë rall stubi vueltë, hia rëa'në nisë niétiquë galdë bi gadchi metrë.

²⁹ Iurní bëdzëbë rall niazudchí barcu lu nisë; niac chucar barcu con ra guë'ë naré la'ni nisë. Bëldaguë rall tapë gui'bë ru'bë nezë ichi barcu. Nalé rac ldu'u rall guiubë grëgue'lë.

³⁰ Ra marinërë guc ldu'u rall nihunë rall librar lë'ë rall lu peligrë naga'chi. Guzublú cagldaguë rall barcu bi'chi lu nisë. Bënë rall ziquë cagldaguë rall ra gui'bë ru'bë nezë delantë lu barcu,

³¹ perë Pablo guni'i lu capitán nu lu suldadë. Guní'i':

—Si talë ra nguui rë' adë guëá'nëdi'i rall la'ni barcu, lë'ë të adë nídi'i mudë gac salvar të lu nisë purquë adë guënëdi'i të lla rsë të barcu.

³² Iurní ra suldadë bëchuguë rall du shtë barcu bi'chi parë gulaguin lu nisë.

³³ Tumpranë nianá nacahi, guni'i Pablo lu grë rall parë gau rall. Nu repi Pablo:

—Hia guc chupë llmalë gá'adi'i gaga'si të nu nilë adë gudáudi'i të.

³⁴ Iurnë' rnia'a lu të parë gau të zudu'pë purquë rqui'ni gapë të fuërsë parë gac salvar të. Adë chu guënitídi'i vidë shtëhi'.

³⁵ Iurë guni'i Pablo zdë'ë, guná'zill tubi guetështildi nu bédë'ëll graci lu Dios delantë lu grë ra mënë naze'dë la'ni barcu. Iurní bëshúllëllin parë gudaull.

³⁶ Lueguë gupë rall valurë parë gudáu rall.

³⁷ Grë ra naze'dë la'ni barcu na na'a chupë gahiu'a con sesenta y seis mënë.

³⁸ Iurë gualú gudáu na'a catë lu bielë na'a, bëru'ldë ra marinërë trigu lu nisë.

Bé'azë barcu lu nisë

³⁹ Iurë brëgue'lë, ra marinërë bënguë bé'adi'i rall guiu'u narná rall lúhi'. Perë guná rall tubi lugar za'quë catë adë nádi'i guetë ichi nisë parë tsuté barcu. Bënë rall llgabë zac tsabi'guë barcu ndë.

⁴⁰ Bëchuguë rall ra du nali'bi ra gui'bë ru'bë parë bëa'në rahin la'ni nisë. Nu bëldë'ë rall du nali'bi tablë narsë lë'ë barcu. Iurní bëldisë rall lari shtë barcu delantë parë bëdia'a mbë luhin. Lueguë ziabi'guë barcu rua' guiu'u.

⁴¹ Perë guagldaguë barcu catë rdza'guë sa' chupë nezë shtë'në nisë. Ndë guasubë barcu la'ni iu'lli. Tubi partë nezë delantë gua'dzin la'ni iu'lli. Hia gáquëdi'i guëni'bin ni tubi ladë. Nu nezë ichi barcu guzublú guc pedasin por fuërsë shtë nisë.

⁴² Ra suldadë guc ldu'u rall niguini rall grë ra prësi parë adë cúbëdi'i prësi nisë të guëllu'në rall.

⁴³ Perë capitán shtë ra suldadë rac shtú'ull gúnëll salvar lë'ë Pablo. Por ni adë gunëdi'ill niguini ra suldadë ra prësi. Mejurë gunibë'all ra narac rgubë nisë, ldaguë rall lu nisë primërë parë guëdchini rall lu guiu'u.

⁴⁴ Nu gunibë'a capitán los de más prësi, tsagla'guë quibë rall lu ra tablë u lu ra hiaguë shtë barcu naguc pedasë. Zni grë na'a bëdchini na'a lu guiu'u.

28

Nanú Pablo dani nalë Malta

¹ Iurë hia grëtë' na'a bëdchini na'a lu guiu'u, bini na'a de quë lugar ni lë Malta. Zubin la'ni nisë.

² Ra mënë naquërdë ndë, bënë rall tratë lë'ë na'a por bien. Bëcue'e rall zihani gui'i parë bëdzë'ë ldu'u

na'a tantë rac naldë na'a por guiu narlaguë. Por ni guna'bë rall lë'ë na'a parë bëdzë'ë ldu'u na'a rua' gui'i.

³ Iurní Pablo guagtëall du'pë hiaguë bidchi. Iurë cagtiá'all hiaguë lu gui'i, por galnaldë shtë gui'i, bëru'u guëllu'në tubi mbe'ldë dushë la'ni hiaguë. Cuë ma guia'a Pablo.

⁴ Guná ra mënë naquëreldë lugar ni ze'bi na'ldë mbe'ldë guia'a Pablo, iurní guni'i lul sa' rall:

—Aquë, nguiu rë' nall tubi nguiu mal nagudini mënë. Masiá guc salvárell lu nisëdu'u perë lu tubi dios narunë jushtici, adë guëdë'ëdi'i lugar guëbánil.

⁵ Perë Pablo bëdchibi guiá'all parë gulaguë mbe'ldë lu gui'i. Lë'ëll hiadë pë guquëdi'ill.

⁶ Grë ra mënë cabezë rall guená rall nia'a sëguí guia'a Pablo u zátill de repëntë. Hia llëduni cabezë rall; adë pë ráquëdi'i Pablo. Hia gurënë bë'në rall llgabë iurní; guni'i lul sa' rall:

—Segurë tubi dios nall.

⁷ Guëlla' catë zuga'a na'a, naga'a shguiu'u nguiu namás më ru'bë; lëll Publio. Bë'nëll recibir lë'ë na'a con bien nu bë'nëll atender lë'ë na'a lídchill durantë lu tsunë dzë.

⁸ Perë shtadë Publio nagá'all; rac llú'ull; nanull shldí nu ráquëll nara'guë. Pablo guaguë'në visitar lë'ë shtadë Publio. Guna'bë Pablo lu Dios por lë'ëll nu bëdchi'bë Pablo guiá'ai' guëquëll. Bëac nguiu ni lueguë.

⁹ Despuësë de ni, grë ra mënë narac llú'u bidë rall lu Pablo nu bëac rall.

¹⁰ Nalë cusë bëzëlaa'dchi ra mënë ni parë lë'ë na'a iurë bëdzepi na'a barcu parë guëca'a nezë na'a. Bëzëlaa'dchi rall grë lo quë narqui'ni na'a.

Bëdchini Pablo ciudá Roma

¹¹ Tsunë mbehu guquëreldë na'a Malta. Iurní bëdzepi na'a la'ni tubi barcu nabitë gudëdë tiempë naldë lugar ni. Barcu ni ze'din de puertë

Aleandría. Nu naquë chupë figurë cula'nin shtë ra dios narni'i rall Cástor nu Pólux.

¹² Bëdchini na'a tubi puertë Siracusa catë bëdëa'në na'a tsunë dzë.

¹³ Hia de ndë bëru'u na'a; zia na'a guëlla' rua' guiu'u hashtë bëdchini na'a puertë nalë Regio. Brëgue'lë stubi dzë bëdapë na'a mbë naze'dë nezë sur. Hashtë guërupë dzë bëdchini na'a puertë narni'i rall Puteoli.

¹⁴ Ndë bëdia'guëlu na'a du'pë mënë narialdí ldu'i diza'quë. Bë'në rall invitar lë'ë na'a parë bëdëa'në na'a con lë'ë rall tubi llmalë. Despuësë bëru'u na'a parë Roma.

¹⁵ Ra më Roma narialdí ldu'i diza'quë, hia napë rall nutici de quë guëdchini na'a Roma. Bëru'u rall; bidë guëlli'i rall lë'ë na'a hashtë nezë catë rni'i rall Foro de Apio. Bëdchini rall hashtë stubi lugar catë naquë paradë nalë Tsunë Tabernas. Iurní guná Pablo lu rall, nalë bëquitë ldú'i' nu bëdë'ëi' graci lu Dios. Guní'i':

—Dushquilli Dios, iurnë' bëdchinia ladzë të.

¹⁶ Iurë bëdchini na'a Roma, lë'ë capitán bë'nëll intriegu lë'ë ra prësi lu jëfë shtë ra guardë. Perë bëdë'ë rall permisi guëquëreldë Pablo stubi lugar, nu quëhapë tubi suldadë lë'ë Pablo.

Pablo guzublu guní'i' diza'quë lu ra më Roma

¹⁷ Iurë guc tsunë dzë bëdchini na'a Roma, Pablo bëtëahi' ra më israelitë namás më ru'bë naquëreldë Roma. Guní'i' lu rall:

—Iurnë' guënia'a lu të Dadë, adë bëna ni tubi cusë mal cuntrë ra më israelitë, nilë cuntrë custumbrë shtë ra shtadë guëlu hia'a, perë guna'zi ra israelitë na prësi Jerusalén. Nu bë'në rall intriegu na lu ra gobiernë rumanë.

¹⁸ Iurë zua lu tribunal shtë gobiernë, adë bëdzëldëdi'i rall ni tubi delitë parë nihunë rall condenar na lu galguti. Por ni guc ldu'u gobiernë nalda'a rall na perë ra israelitë adë gunëdi'i rall. Por ni napë

quë guna'ba gunë rëy Augusto rëglë shcuenda.

¹⁹ Perë na adë napa ni tubi cusë naguna acusar ra mënë shtë naciuni Israel.

²⁰ Por ni guna'ba lë'ë të parë guënia'a lu të nu guadi'dza lu të pëzielú bëzu'bë rall cadënë na. Nahin purquë rialdí ldua'a ziquë grë ra israelitë, de quë Dios guëldishtë më lë'ë ra tëgulë.

²¹ Iurní guni'i rall lu Pablo:

—Gá'adi'i chu gúnëdi'i recibir cartë shtë më israelitë naquërdë Judea naguëni'i lla na shcuëndë. Nu nilë ni tubi israelitë naze'dë ndë, niétiquë pë ruadi'dzë rall cuntrë lë'ël, pë mal bë'nël.

²² Rac shtu'u guëquë diaguë na'a nia'a pë rní'íl purquë nanë na'a grë ladë rni'i ra israelitë cuntrë creenci cubi nanua'a ra shmënë Jesús.

²³ Iurní gudili rall tubi dzë naguadi'dzë rall. Dzë ni nalë zihani mënë bédchini rall catë quërdë Pablo. Dizdë rsili nu parë hashtë guadze' biadi'dzë Pablo lu rall lla na nezë lu gube'e catë rnibë'a Dios. Bi'ldi Pablo zihani di'dzë lo quë nabëquë'ë Moisés nu lo quë nabëquë'ë ra profetë parë tsaldí ldu'u ra mënë na Jesús lúniquë shini Dios.

²⁴ Nanú rall gualdí ldu'i naguni'i Pablo perë nanú mënë adë gualdídi'i ldu'u rai'.

²⁵ Adë gúdi'i rall de acuerdë. Guzublú gubi' rall. Iurní Pablo guní'i':

—Profetë Isaías bëquë'ëi' lo quë naguni'i Espíritu Santo lu ra shtadë guëlu hia'a lla na shcuëndë të. Guní'i':

²⁶ Gua guëchi lu ra mënë zdë'ë:

Lë'ë të de verdá guini të perë nunquë adë tsasë të.

De verdá guëná të perë nunquë adë guëdé'ëdi'i të cuëndë.

²⁷ Purquë nalë naguëdchi bëac ldu'u të nu adë nédí'i të tsasë të.

Bësë'au të diaguë të parë adë guínidi'i të.

Bësë'au të slu të parë adë guënádi'i të.

Adë nédí'i të guëabrí ldu'u të con na, Dios, parë guna salvar lë'ë të.

²⁸ Gulë bédë'ë cuëndë iurnë'. Dios cagshe'ldë më ra diza'quë lu ra nanádi'i më israelitë parë gac salvar rall nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më.

²⁹ Iurë guni'i Pablo zdë'ë, ra israelitë bëru'u rall. Nalë quëadi'dzë lul sa' rall cuëndë rë'.

³⁰ Chupë izë guquërdë Pablo hiu'u guërë'ë nu bë'ni' recibir grë ra nariá visitë lídchi'.

³¹ Guëdubinú ldú'i' bëluá'ai' ra mënë lla mudë tsuté mieti nezë lu gube'e catë rnibë'a Dios ziquë rëy. Nu bëlua'a Pablo ra mënë chu na Jesu-cristo Shtáda'a. Guëdubi tiempë rë' ni tubi adë chu bërú'udi'i nihunë cuntrë lë'ë Pablo.

Cartë nabëquëë San Pablo lu ra Romanos

Bëquëë Pablo cartë rë' lu ra shmënë Dios naquërdë Roma

¹ Na Pablo, nahia muzë shtë Jesucristo. Dios gulë na; guna'bë më na cumë ziquë poshtë shtëni'. Bëshe'ldë më na especial parë tsagnia'a diza'quë naze'dë de Dios.

² Dios bëluá'ai' ziquë promësë diza'quë rë' dizdë guahietë por medio de profetë iurë bëquëë ra' Sagradas Escrituras.

³ Diza'quë nabëquëë ra' runë tratë shcuendë Jesucristo Shláma'a; náhi' shini Dios. Bidë Jesucristo; guc më nguiu; na më llëbní shtë rëy David.

⁴ Manërë cubi bëlua'a Dios con llëru'bë pudërë nu milagrë de quë Jesucristo na shini më. Por Espíritu shtë Jesucristo naná santu, bëlua'a Dios Jesucristo na shini më purquë guashtë më ladi ra tëgulë.

⁵ Por Jesucristo bédë'na'a recibir llëru'bë favurë; bëshe'ldë më lëë na'a, ra poshtë shtë më, parë tsagni'i na'a diza'quë shtë më entrë grë ra naciuni të guëzu'bë diaguë mënë shti'dzi' nu gunë rall honrar lëë më.

⁶ Nu lëë të guna'bë më parë gac të shmënë Jesucristo.

⁷ Quëquëa'a lu të naquërdë ciudá Roma. Rac shtu'u Dios lëë të nu gulë më lëë të parë gac të shmënë më narunë cumplir voluntá shtë më. Gulë bë'në recibir bendición shtë më. Gulë cuedchí ldu'u të por Dios Shtáda'a nu por Jesucristo Shláma'a.

Rac shtu'u Pablo tsaguë'në visitar mënë rumanë

⁸ Quëgnia'a primërë, por Jesucristo quëgnehia graci lu Dadë Dios por lëë të purquë grë ladë shtë guédchiliu, cagni'i ra mënë mudë rrë'tsë shti'dzë Dios entrë lëë të.

⁹ Quëhuna sirvë Dios con guëdubínú ldua'a; quëadi'dza diza'quë shtë shini më, nu na më

testigu de quë siempre rna'ba lu më por lëë të.

¹⁰ Rna'ba lu më de quë si talë nahin voluntá shtë më, guëne'e më permisi gueldë guënahia lëë të tubi visitë. Si na voluntá shtë më, iurne' guna gan gueldë guënahia lëë të.

¹¹ Rac shtua'a iurë guënahia lëë të, guësëdchinia tubi don narzëlaa'dchi Dios por medio de Espíritu Santo të gac të más firmë lu shnezë më.

¹² Quiere decir, tantë lëë të nu lëë na guédë'na'a recibir bendición shtë Dios parë bien shtë hia'a.

¹³ Bëchi, rac shtua'a de quë gac bë'a të, zihani vultë guc shtua'a gueldë guënahia lëë të perë hashtë ne' la'di gúnëdia'a gan. Rac shtua'a gueldë guënahia lëë të parë guadi'dza lu mënë shti'dzë Dios parë tsaldí ldu'u rall shti'dzë më. Rac shtua'a gac të mënë narianaldë tëchi Espíritu Santo. Zni bëna stubi lugar entrë los de más mënë nanádi'i më israelitë.

¹⁴ Napë quë quilla lo quë narze'bia; guadi'dza lu grë mënë shtë guédchiliu, ra mënë griego nu ra mënë naquërdë zitu lu nacahi, nu mënë nabësë'dë tantë nu nabësë'dëdi'i.

¹⁵ Zni por partë shtëna nalé rac shtua'a guadi'dza diza'quë lu të naquërdë ciudá Roma.

Pudërë shtë diza'quë

¹⁶ Adë rtúdi'i lua diza'quë purquë nahin pudërë shtë Dios parë gac salvar grëtë' narialdí ldu'i shti'dzë më. Primërë bédchini diza'quë ni lu ra më israelitë; despuësë bédchinin lu ra më nanádi'i më israelitë.

¹⁷ Por mizme diza'quë rlua'a lla mudë gunë Dios perdunë ra pecadurë, perë mizme tiempë gunë më lo quë naná tubldí. Iurne' nu parë siempre na salvára'a sulë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Zni rni'i Sagradas Escrituras: "Tubldí na shcuendë nguiu lu Dios si talë rialdí ldu'i de verdá. Nguiu ni guëbánil parë siempre."

Faltë nanapë mënë lu Dios

¹⁸ Rac bë'a hia'a de quë cash-tigu shtë Dios ze'dë guëdchini. Dios naquëbezë gube'e gúni' cashtigu grë ra narunë mal con grë ra nadë nápëdi'i rëspëti parë lë'ë më. Zni gaquin con ra mënë naquëreldë lu duldë perë mizmë tiempë rdë'ë rall cuendë nanú Dios verdaderë.

¹⁹ Bien rdë'ë rall cuendë nanú tubsë Dios purquë mizmë lë'ë më bëlua'a më ra cusë ni lu rall.

²⁰ Adë chu gáquëdi'i guná lu Dios, perë rac bë'a hia'a pudërë shtë më; riasë hia'a por lo quë nabëntsa'u më. Dizedë bëcueshtë më guë'dchiliu, clarë rlua'a pudërë shtë më nu de quë nápëdi'i më fin. Por ni grë mieti na culpablë delantë lu më.

²¹ Aunquë nilë nanë mënë nanú Dadë gullanë, adë bë'nëdi'i rall honrar lë'ë më ziquë runë tucarë, nu adë bédë'di'i rall graci lu më por lo quë nabënë më. Al contrari, guanaldë rall tēchi ra llgabë shtë nguïu, llgabë adë lasáquëdi'i. Zni bëa'në rall lu nacahi con duldë la'ni ldu'u rall.

²² Aunquë rni'i rall na rall mënë narac bë'a, perë mizmë lë'ë rall bësa'në rall guëdchini nacahi la'ni ldu'u rall; bëac rall tuntë.

²³ Adë bë'nëdi'i rall adorar Dios nanápëdi'i fin, sino mejurë bë'në rall adorar ra figurë ziquë mënë narati. Bë'në rall adorar figurë shtë ma shcuaguë nu ra serpientë; hashtë ma natapë guëáhi', bë'në rall adorar.

²⁴ Por ni Dios bësa'në lë'ë rall gunë rall cumplir cualquier mal nananú la'ni ldu'u rall. Quëhunë rall cumplir cusë dzabë narac shtu'u cuerpë shtë rall. Quëhunënu rall duldë fier entrë mizmë sa' rall.

²⁵ Voluntariamente quëhunë nadzë'ë rall verdá shtë Dios por bishi. Rzullibi rall lu ra cusë nabëntsa'u Dios. Más quëhunë rall adorar lo quë naguctsa'u, lédëdi'i Dios nanabani, el quë narunë tucarë gunë mieti alabar parë siempër. Amén.

²⁶ Por grë cusë ni Dios bësa'në grëtë' rall lu deseo mal nananú la'ni

ldu'u rall, cusë shtu ra, hashtë ra na'a bë'në rall cambi; adë rac shtú'udi'i guëtsë'a rall con nguïu ziquë na nezë za'quë, sino rac shtu'u rall mizmë sa' na'a.

²⁷ Mizmë manërë ra nguïu, adë guc shtú'udi'i rall na'a cumë na vidë za'quë sino nalë guc shtu'u rall mizmë sa' nguïu rall. Na rall mamflor. Bë'në rall recibir la'ni mizmë cuerpë shtë rall cashtigu narunë tucarë lë'ë rall por mal vidë nanapë rall.

²⁸ Hia bëqué guia'a rall Dios, por ni Dios bësa'në lë'ë rall parë tsanaldë rall llgabë dzabë shtë rall. Nu rúnëru'u rall cusë mal naná demasiadë fier.

²⁹ Nalë gadzë grë cusë dzabë la'ni ldu'u rall. Ra nguïu rquënú rall stubi na'a; ra na'a rquënú rall stubi nguïu. Runë rall cusë dzabë nadë rllu'idi'i. Rzebi ldu'u rall pë shtë mënë. Quëhunë rall grë clasë maldá. Nagubini rall. Rguini sa' rall. Nadishi'bi rall. Rguguë sa' rall. Nachismë rall.

³⁰ Naga'chi ruadi'dzë rall cuntrë sa' rall. Rna tushë rall cusë shtë Dios. Rushtiá rall guëc sa' rall. Nadchini rall. Rguili ldu'u rall cusë mal. Nápëdi'i rall rëspëti lu shtadë rall.

³¹ Nédi'i rall tsasë rall. Adë rúnëdi'i rall cumplir shti'dzë rall. Nápëdi'i rall cariñi. Rac shtu'u rall gunë rall vengar. Adë rgá'adi'i ldu'u rall sa' rall.

³² Lë'ë ra mënë ni, nanë rall gunë më juzguë lë'ë rall. Nanë rall el quë naquëhunë ra cusë ni, runë tucarë gati rall; perë mizmë lë'ë rall tsagla'guë quëhunë rall ra duldë ni nu rsini rall sa' rall lu duldë. Iurní rquitë ldu'u rall.

2

Dios quëhúni' juzguë según verdá shténi'

¹ Por ni rnia'a lu të, nápëi faltë lé'ëi narunë juzguë sa'l, cualquier de lë'ë të. Quëhúnëi juzguë stubi sa'l por lo

quë narunë sa'l, perë quëhúnël condenar mizmë lé'ël purquë quëhúnël mizmë cusë.

² Pues nané hia'a de quë Dios quëhunë më juzguë tubldí tubldí iurë quëhunë më condenar ra naquëhunë ra duldë.

³ Lé'ël quëhúnël juzguë stubi sa'l perë quëhúnël ra cusë mal igual cumë runë sa'l. ¿Pë rúnël llgabë zúnël gan guëca'chilul lu conde-nación shtë Dios?

⁴ ¿Gu rúnël desprëci de quë quëhunë më zihani favurë parë lé'ël, de quë na më pacënci? ¿Pë adë rdé'edi'il cuendë de quë adë quëhunë më juzguë lé'ël lueguë lueguë? të parë gunë nadzé'ël mudë nanabánil.

⁵ Perë lé'ël naguëdchi ldú'ul, adë nédí'il guëabrí ldú'ul con Dios. Por ni quëgdchí'bël guëquël más cashtigu dushë parë mizmë lé'ël iurë gunë më juzguë grë mieti lu juici. Dzë ni gunë më juzguë tubldí parë guëlua'a mieti na më justë; runë më juzguë manërë tubldí.

⁶ Quilli më cadë tubi mieti narunë tucarë según nabë'në mieti.

⁷ Guëne'e më vidë sin fin parë ra naná pacënci nu rianaldë rall tëchi cusë za'quë, ra naquëreldë sulë parë gunë rall honrar lë'ë më, ra nari-analdë tëchi cusë narialúdi'i.

⁸ Perë parë ra narunë cumplir de-seo mal nananú la'ni ldu'u rall, ra nanédi'i guëzu'bë diaguë shti'dzë më, sino más rëuu' ldu'u rall maldá, gunë më cashtigu lë'ë mënë ni; guëdchi'bë më cusë dushë guëc rall.

⁹ Runë tucarë sufrimientë dushë nu galriá ldu'u parë grë ra nat-sagla'guë quëhunë duldë, primërë lu-gar parë ra më israelitë, nu zac parë ra më nanádi'i më israelitë.

¹⁰ Perë gunë më honrar; gunë më alabar; cuedchí ldu'u grë ra nari-analdë tëchi ra cusë za'quë, primërë lugar parë ra më israelitë nu zac parë ra mënë nanádi'i më israelitë.

¹¹ Dios runë tratë igual con grë mieti.

¹² Grëtë' ra naquëhunë duldë aun-quë guënëdi'i rall lëy shtë Moisés, grëtë' ra mënë ni gac condenar rall sin quë rúnédi'i cuendë lo quë rni'i lëy. Perë grë ra nanané lëy shtë Moisés nu runë ra mënë ni duldë, gac rall juzguë según narni'i mizmë lëy.

¹³ ¿Chu naza'quë lu Dios? Pues sulë el quë narunë cumplir lo quë narni'i shti'dzë më, lédëdi'i el quë narini shti'dzë më perë rúnédi'ill cumplirin.

¹⁴ Hashtë ra nanádi'i më israelitë, nápëdi'i rall lëy shtë Moisés, perë quëhunë rall cumplir lo quë narni'i lëy sulë purquë la'ni ldu'u rall nanú tubi lëy naze'dë de Dios; lëy ni rlua'a pë na mal nu pë na za'quë. Por ni napë ramënë ni tubi lëy narunë juzguë lë'ë rall; mizmë lë'ë rall napë rall lëy narni'i naná za'quë u lo quë naná mal.

¹⁵ Mizmë mënë ni rlua'a por conductë shtë rall, lë'ë lëy naná escritë la'ni ldu'u rall. Prupi shgabë rall na testigu na verdá ndë'ë. Mizmë shgabë rall quëhunë acusar lë'ë rall u guëlahin lë'ë rall.

¹⁶ Dzë nangunë Dios juzguë grë cusë naquëhunë mënë naga'chi, gunë mëhin por Jesucristo tal ziquë ru-adi'dza diza'quë lu ra mënë.

Ra më israelitë nu lëy nabëquë'ë Moisés

¹⁷ Perë lé'ël rni'il nal më israelitë, nu rni'i ldú'ul tubldí na shcuëndël lu Dios purquë nápël lëy shtë Moisés, nu runë nadchínil de quë nal shmënë Dios.

¹⁸ Bësë'dë të lëy shtë më nu rac bë'a të pë naná mal. Nané të lo quë narac shtu'u Dios.

¹⁹ Rialdí ldú'ul ráquël guëluá'al tubi nariasédi'i shnezë Dios. Rni'i ldú'ul nal tubi llni parë ra naquëreldë lu nacahi.

²⁰ Rni'i ldú'ul nal mësë, de quë ráquël guëluá'al ra narac bé'adi'i nu ra naguënëdi'i shti'dzë Dios. Zni rni'il purquë nápël lëy naná za'quë; nahin tubi mustrë grë verdá shtë Dios.

21 Si talë lë'ël quëgluá'al stubi mënë
¿pëzielú adë rluá'adi'il el mizmë
lë'ël? Si talë rluá'al sa'l adë naza'quë
cuánëll ¿pëzielú rbaa'nël?

22 Si talë mizmë lë'ël rluá'al sa'l adë
quënúdi'i tse'lë sa'll ¿pëzielú rquënu
tse'lë mënë? Si talë mizmë lë'ël rna
túshël lu ra figurë naruntsa'u mënë
të gunë rall adorar ¿pëzielú rbaa'nël
lo quë nanú la'ni iádu'u?

23 Nalë nadchínil por lëy shtë Dios.
Rn'íl nal më za'quë purquë nápël
lëy, perë quëhúnëru'ul desprëci Dios
purquë adë quëhúnëdi'il cumplir lo
quë narni'i lëy.

24 Por causë shtëne të, ra mënë
nanádi'i më israelitë, cagni'i rall cun-
trë Dios. Zni naescritë la'ni Sagradas
Escrituras.

25 Na verdá custumbrë shtë nar-
chuguë partë cuerpë shtë ngulë'në,
napë valurë si talë quëhúnël cumplir
lëy shtë Dios, perë si talë adë rzu'bë
diáguëdi'il grë puntë shtë lëy, iurní
nal igual ziquë ra më nanádi'i is-
raelitë.

26 Nu grë ra nadë gúquëdi'i circun-
cidar, perë quëhunë rall cumplir lo
quë naná escritë la'ni lëy, na rall
lu Dios ziquë mënë nabë'në cumplir
custumbrë rë'.

27 ¿Pë adë rdë'di'i të cuendë de
quë ra nanádi'i më israelitë perë
quëhunë rall cumplir lo quë narni'i
lëy, vidë shtë rall nahin mejurë quë
vidë shtë të? Gunë rall juzguë lë'ë
të nanapë lëy nu custumbrë shtë cir-
cuncidar perë adë rzu'bë diáguëdi'i të
mandamientë shtë lëy.

28 Tubi israelitë verdaderë na el
quë nabëzunë Dios ldu'ull, lëdëdi'i
el quë nanapë sēñi shtë circun-
cidar. Parë gáquël shmënë Dios, nádi'in
por fuërë shtë nguui sino runë tratë
shcuendë almë shtë mieti, cusë den-
trë ldu'u nguui.

29 Adë gáquëdi'i hia'a shmënë më
por guëzu'bë diága'a lëy, sino gáca'a
shmënë më por Espíritu Santo. Pues
el quë naná limpi lu Dios, nápël
hunurë shtë Dios, lëdë niá'asëdi'i
hunurë shtë sa' nguui.

3

1 Iurní ¿pë provëchë napë tubi më
israelitë? u ¿pë rllui'i custumbrë
parë riuguë partë cuerpë shtë nguui?

2 Pues ra mënë israelitë napë rall
más quë los de más mënë. Primëre
lugar, Dios bëdë'ë më shti'dzë më
parë ra më israelitë.

3 Perë rna'bë di'dza lu të ¿lla gac si
talë bëldá rall adë gualdídi'i ldu'u rall
shti'dzë më? ¿Pë por ni adë gunë më
cumplir shti'dzë më? Aquëdi'i.

4 Al contrari, quëhunë Dios verdá
aunque grëtë' ra nguui na bishi. Pues
Sagradas Escrituras rni'i de Dios:

Guëlua'a nal verdá por lo quë
narní'il.

Adë chu guëdchí'bëdi'i galquiá lul
iurë guená mënë lo quë
nabë'nël.

5 Perë tal vez guëni'i tubi nguui:
"Si talë lë'ë duldë naquëhuna, rllui'i
parë guëlua'a más quë Dios na verdá,
nádi'i më za'quë si talë gúni' cashtigu
na". Ni na ziquë runë mieti llgabë.

6 Aquëdi'i bëchi, purquë si adë
gúnëdi'i më juzguë duldë shtë hia'a,
tampuquë adë rúnëdi'i tucarë gunë
më juzguë los de más mënë narëta'
lu guëdchiliu.

7 U si talë guëni'il: "Bishi shtëna,
bë'nin parë rlua'a verdá shtë Dios
nu bë'nin parë gunë mënë alabar
lë'ë më"; u rní'il: "¿Pëzielú gunë
më juzguë na ziquë los de más
pecadurë?"

8 Aquëdi'i bëchi, purquë si talë zni
nahin, cha guëdë'na'a duldë të parë
más gunë mieti alabar lë'ë më. Pues
nanú mënë bishi narni'i de quë zni
quëglua'a na'a. Justë na gac con-
denar ra mënë ni.

Grë hia'a nadápa'a duldë

9 ¿Pë guëni'i hia'a? Ra më israelitë
¿gu na rall más allegadë lu Dios?
Aquëdi'i, purquë hia guni'i hia'a de
quë grë mënë na rall pecadurë, tantë
më israelitë nu zac ra nanádi'i më
israelitë. Grë hia'a nadápa'a duldë.

10 Sagradas Escrituras rni'i:

Ni tubi më za'quë nídi'i; ni por tubi mënë.

11 Nídi'i chu riasé; nídi'i chu rguili Dios.

12 Grétë' rall bëniti rall shnezë Dios. Grétë' na rall ziquë cusë nadë rlluí'idi'i.

Ni tubi adë chu nádi'i më za'quë, ni por túbidi'i.

13 Iurë ruadi'dzë rall, na ziquë tubi ba'a catë cuesë tēgulë narldi'a. Shti'dzë rall na purë bishi.

14 Rgue rall guëc sa' rall; shti'dzë rall na venenë shtë serpiëntë.

15 Nalë listë na rall parë quini rall sa'll.

16 Ancalë ria rall, rsëdchini galriá ldu'u nu galëzac zi.

17 Adë guënëdi'i rall nezë za'quë catë rbedchí ldu'u mënë.

18 Adë nápëdi'i rall rëspëti lu Dios, cumë rúnëdi'i importë parë lë'ë rall lo quë nacagni'i Dios.

19 Rdë'ë hia'a cuendë grë lo quë narni'i lëy shtë Moisés, na parë ra mënë nabë'në recibir lë'ë lëy tē parë grëtë' ra mënë guëac dchi delantë lu më nu parë grë mieti gac bē'a rall napë rall faltë delantë lu më.

20 Nídi'i mudë gac tubldí shcuendë nguui delantë lu Dios por más quë rúnëll cumplir puntë shtë lëy, purquë lëy rllui'i sulamëntë parë gac bē'a hia'a lo quë na mal delantë lu Dios.

Gac salvar nguui si talë rialdí ldu'i shti'dzë Dios

21 Iurne' quëglua'a Dios stubi nezë parë gac tubldí shcuendë mieti lu më, lëdëdi'i por gunë nguui cumplir grë puntë shtë lëy. Mizmë lëy con ra di'dzë shtë ra profetë, cagni'i lla gunë më salvar ra pecadurë.

22 Manërë narunë Dios parë gac tubldí shcuendë nguui lu më nadë más si talë rialdí ldu'u nguui shti'dzë Jesucristo. Ndë'ë na parë grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më, tantë parë më israelitë igual parë mënë nanádi'i më israelitë.

23 Pues grëtë' ra mënë napë rall duldë. Grë mietë runë faltë gac rall za'quë ziquë na Dios.

24 Perë Dios bē'në tubi favurë ru'bë; na tubldí shcuenda'a manërë ndigá por lo quë nabë'në Cristo Jesús. Gudilli më con mizmë rënë shtëhi' parë gac salvára'a.

25 Dios bēcue'zë më Cristo; galguti shtë Jesús bē'në më nadzë'ë galguti shtë hia'a. Iurne' gáca'a perdunë si talë rialdí ldu'u hia'a lë'ë më de verdá. Bē'në Dios zni parë guëlua'a më de quë na më justë; pues adë bē'nëdi'i më cashtigu ra mënë nabë'në duldë tiempë más guahietë. Bëga'a ldu'u më lë'ë rall.

26 Pues iurne' bēlua'a më lu ra mënë, na më justë tē gac bē'a mieti quëhunë më tubldí tubldí aunquë grë mieti napë rall duldë. Natubldí shcuendë nguui lu Dios si talë rialdí ldu'i shti'dzë Jesús.

27 ¿Pë nadápa'a parë runë nadchínia'a? Niétiquë. ¿Pëzielú? purquë tubldí na shcuenda'a lu më sulamëntë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më de verdá.

28 Zni clarë rlua'a iurne', lë'ë nguui nasalyárëll si talë rialdí ldu'i shti'dzë më, lëdëdi'i purquë quëhunë nguui cumplir puntë shtë lëy.

29 ¿Ni mudë Dios na Dios shtë më israelitë sulamëntë? Aquëdi'i; también na më Dios shtë ra nanádi'i më israelitë.

30 Na më Dios; runë më tubldí shcuendë mieti si talë rialdí ldu'u rall shti'dzë më. Rúnëdi'i importë si riuguë partë shcuerpë rall u adë rúnëdi'i rall cumplir costumbrë ni.

31 Por di'dzë rē' ¿pë cagni'i hia'a adë rlluí'idi'i lëy? Aquëdi'i; más bien quëgni'ia'a másru'u firmë valurë shtë lëy.

4

Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios

1 ¿Pëllë guëni'i hia'a shcuendë shtë Abraham, shtadë guëlu hia'a? ¿Pëzielú gúqui' më za'quë lu Dios?

2 Primërë puntë, si talë natubldí shcuëndi' lu Dios purquë bē'ni' cumplir obrë za'quë, iurní nápi' rsunë gac nadchíni'; perë lëdë delantë lu Diósëdi'i.

³ ¿Pë rni'i Sagradas Escrituras? "Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu guni'i Dios tubldí na shcuendë Abraham lu më".

⁴ Pues iurne' si tubi nguui quëhúnëll tubi dchi'ni lu lamë, rguilli lamë pagu, lédëdi'i ziquë regalë sino quë ziquë narunë tucarë ca'a nguui.

⁵ Perë el quë adë rúnëdi'i obrë za'quë perë rialdí ldu'i shti'dzë Dios, el quë narunë natubldí shcuendë nguui, nguui ni na më za'quë lu Dios, sulë por galrialdí ldu'i shtëni'.

⁶ Tambiën zni guni'i David tiempë guahietë de quë dichusë na nguui, el quë Dios runë recibir ziquë mënë za'quë, lédëdi'i purquë bënë nguui ni obrë za'quë.

⁷ Guni'i David:
Rquitë ldu'u ra nabënë Dios perdunë nu bëca'chi më duldë shtë rall.

⁸ Rquitë ldu'u nguui naná lë'ë Dadë adë guëdchí'bëdi'i galquiá cuntrë nguui por duldë nabënë nguui.

⁹ ¿Pë rni'i ldu'ul? ¿Niá'asë rquitë ldu'u më ra mënë israelitë u nu zac ra mënë nanádi'i më israelitë? Pues gunia'a, Dios bënë tubldí shcuendë Abraham, shtadë guëlu hia'a, sulë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

¹⁰ Perë ¿guc bënë më tubldí shcuendë Abraham, despuësë guriuguë partë shtë shcuérpi' u antsë? Pues antsë, lédë despuësëdi'i.

¹¹ Custumbrë religiuse ni, Abraham bé'ni' recibirin ziquë sëni de quë hia gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më nu Dios bëca'a lé'i ziquë nguui za'quë. Mudë rë' guc Abraham dadë shtë grëtë' ra mënë naná rialdí ldu'u shti'dzë Dios de verdá, hashtë ra nadë rúnëdi'i cumplir custumbrë shtë circuncisión.

¹² Nu Abraham na shtadë ra më israelitë nanadë rúnëdi'i confiar custumbrë ni parë gac rall më za'quë lu Dios sino rialdí ldu'u rall shti'dzë më, igual ziquë bënë Abraham antsë gúqui' circuncidar.

Bënë Dios cumplir promësë shtëhi' purquë gualdí ldu'u ra mënë

shti'dzë më

¹³ Dios bé'ni' prometer lu Abraham nu lu grëtë' llëbni Abraham de quë gunë rai' recibir guë'dchiliu ziquë herenci parë guëquërelde rai'. Bënë më ni, lédëdi'i purquë bëzu'bë diaguë Abraham puntë shtë lëy, sino purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

¹⁴ Si talë sulamëntë ra nanapë lëy gunë rall recibir guë'dchiliu ziquë herenci, iurní adë lasáquëdi'i tsaldí ldu'u mieti shti'dzë më, nu promësë shtë Dios nápëdi'i valurë

¹⁵ purquë lëy nua'a cashtigu. Catë nanú lëy, nanú cashtigu parë ra nabënëdi'i cumplir lëy, perë catë nídi'i lëy, nídi'i mudë parë runë mënë cuntrë lëy.

¹⁶ Por ni lë'ë promësë naguni'i Dios lu Abraham, gac cumplirin ziquë tubi favurë parë ra narialdí ldu'i shti'dzë më. Manërë ni ra cusë za'quë shtë më, na parë grë llëbni Abraham, lédë niá'asëdi'i parë ra narianaldë tēchi lëy sino tambiën parë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios mizme manërë ziquë gualdí ldu'u Abraham. Quiere decir, lo quë nabënë më prometer lu Abraham, nahin tubi favurë; guëdchinin ndigá parë grë ra narialdí ldu'i shti'dzë më. Pues Abraham na shtëda'a, grëtë' hia'a.

¹⁷ Ni na lo quë narunë cuntienë Sagradas Escrituras. Rni'in de quë bënë më lë'ë Abraham ziquë shtadë guëlu zihani naciuni. Gunë më recibir grë ra mënë narialdí ldu'i shti'dzë më mizme manërë ziquë gualdí ldu'u Abraham. Dios napë më pudërë parë cua'ni më ra tēgulë, nu cagni'i më shcuendë cusë naguër gac ziquë hia gudëdin.

¹⁸ Iurë guni'i Dios lu Abraham de quë gáqui' shtadë zihani naciuni, gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më aunquë hia gú'shi'; gulézi' gac cumplir shti'dzë më. Nu guc cumplir shti'dzë më, llëbni Abraham adë chu gúnëdi'i gan guëlabë ra mënë ni.

¹⁹ Abraham adë gulézëdi'i tsaldí ldu'i shti'dzë më aunquë napë Abraham más quë tubi gahiu'a izë; mërë

gáti'; nu rdé'ei' cuendë de quë tantë lé'i' nu Sara tsé'li', hia nalé gú'shi' parë gápi' shíni'. Nunquë tsúdi'i shíni'.

²⁰ Adë bészádi'i ldu'i sino quë gualdí ldu'i de verdá. Gulezë náldi' nu bédé'ei' graci lu Dios antsë guc cumplir promësë ni.

²¹ Abraham gúpi' segurë sin ni tubi galërzá ldu'i de quë Dios nápi' pudërë parë gunë më lo quë nabë'në më prometer.

²² Por ni bëca'a Dios lë'ë Abraham; tubldí na shcuéndi' lu Dios, sulë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

²³ Ra di'dzë: "Tubldí na shcuéndi' lu Dios purquë gualdí ldu'i shti'dzë më" adë naescritëdi'in sulë por bien shtë Abraham

²⁴ sino también parë lë'ë hia'a naná rialdí ldu'u shti'dzë më. Gunë më tubldí shcuendë cadë túbia'a si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë el quë nabëcua'ni Jesús, Shtëda'a, ladi ra tégulë.

²⁵ Bë'në Dios intriegu lë'ë Jesús lu galguti por causë shtëlda'a nu bëcua'ni më lé'i' ladi ra tégulë parë adë chu guëdchí'bëdi'i galquiá cuntrë lë'ë hia'a.

5

Bendición narsëdchini per dunë shtë Dios

¹ Zni natubldí shcuénda'a lu Dios purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Iurne' rbedchí ldu'u hia'a lu më por Jesucristo Shláma'a.

² Por Cristo zuga'a hia'a lu nezë za'quë catë nanú bendición shtë Dios purquë rialdí ldu'u hia'a. Rquitë ldu'u hia'a nu dzuléza'a tiempë guená hia'a lu më; cuezënú hia'a lé'i'.

³ Nu zac rquitë ldu'u hia'a iurë nadápa'a problemë, purquë nané hia'a galërzac zi runë bien të gáca'a pacënci nu dzu hia'a más firmë lu shnezë më.

⁴ Si talë dzu hia'a lu shnezë më sin quë adë guëazë guëtëdi'ia'a, iurní nadápa'a esperansë; dzuléza'a ra cusë naguër gac.

⁵ Hia esperansë nadápa'a adë rsëdchínidi'in shtu parë lë'ë hia'a

purquë nanú zihani amor naze'dë de Dios la'ni ldu'u hia'a por Espíritu Santo nabëshe'ldë Dios parë cuezënúhi' lë'ë hia'a.

⁶ Antsë lë'ë hia'a completamente adë nadápëdi'i hia'a esperansë; perdidë na hia'a, perë bëga'a iurë nabë'në Dios punërë, iurní guti Cristo por grë ra nanapë duldë.

⁷ Nádi'i sencigi tubi de lë'ë hia'a gátia'a por tubi mënë, ni siquierë por tubi mënë za'quë; u tal vez nanú ejemplë gapë nguiu valurë gáti' shlugar sáhi' naná demasiadë naza'quë.

⁸ Perë claramente bëlua'a Dios de quë rac shtu'u më lë'ë hia'a purquë Cristo guti shlugára'a; dzë ni todavía na hia'a pecadurë.

⁹ Bë'në Dios recibir lë'ë hia'a; tubldí na shcuénda'a lu më por galguti shtë Jesús. Más segurë iurne', gac salvára'a de grë cashtigu dushë naguëshe'ldë Dios guëc mënë mal.

¹⁰ Antsë gúca'a enemigu shtë Dios; bédé'na'a cuntrë lë'ë më, perë bë'në më të gáca'a amigu shtëhi'; nadápa'a paz por galguti shtë shini më. Iurne' mucho más segurë gáca'a salvar por lë'ë më; cuezënúhi' lë'ë hia'a; unidë na hia'a con lë'ë më.

¹¹ Más de ni, nalé rquitë ldu'u hia'a iurne' nu rdé'na'a alabar Dios por lo quë nabëlua'a Jesucristo Shláma'a, el quë nabë'në të gáca'a amigu shtë Dios.

Comparaciuni Adán nu Cristo

¹² Zni guc, por tubsë nguiu bidchini duldë lu guë'dchiliu. Hia de tēchi ni ze'dë naldë galguti. Hia bēdchini cashtigu shtë galguti parë grë mënë narēta' lu guë'dchiliu purquë grētē' rall bë'në rall duldë.

¹³ Antsë bëquë'ë Moisés lëy shtë Dios, nanú duldë lu guë'dchiliu, perë adë bë'nēdi'i më cashtigu ra mënë según lëy purquë nídi'i lëy iurní.

¹⁴ Perë sin quë adë guëtē'dēdi'i, dizdë tiempë shtë Adán hashtë Moisés, nanú galguti. Grë mënë guti aunquë adë bë'nēdi'i rall mizmë duldë nabë'në Adán nanadë bëzu'bë

diáguëdi'i mandadë shtë Dios. Adán na tubi mustrë shtë më, el quë nanapë quë guëdchini.

¹⁵ Perë favurë nabë'në Dios parë lë'ë hia'a ndigá, na más llëru'bë quë duldë nabë'në Adán. Por duldë shtë tubsë nguui, bëdchini galguti parë grë mënë, perë por galrac shtu'u shtë Dios nu favurë shtë Jesucristo, be'dë guëdchini vidë sin fin parë zihani mënë.

¹⁶ Pues resultatë shtë favurë nabë'në Dios, na más llëru'bë quë resultatë shtë duldë nabë'në Adán. Fin shtë duldë nabë'në Adán, na guc condenar grë mënë, perë fin shtë favurë nabë'në Dios, bëdchinin despuësë zihani izë. Favurë ni napë resultatë naná adë nídi'i condenación parë pecadurë.

¹⁷ Bëdchini sentenci shtë galguti parë grë mieti purquë tubsë nguui bënë duldë, perë parë el quë narunë recibir favurë shtë Dios, el quë narunë recibir perdunë shtë më ziquë regalë, guëribë'a nguui ni juntë con Jesucristo. Sulë por tubsë nguui, Jesucristo, gac salvára'a.

¹⁸ Ziquë por tubsë nguui nabë'në duldë nu por ni nacondenadë grë mieti, también por tubsë nguui, por lo quë nabë'në Jesucristo, gunë Dios recibir grë mieti ziquë mënë za'quë naná tubldí shcuendë lu më të parë guëbani rall parë siembrë.

¹⁹ Quiere decir, por tubsë nguui nanadë bëquë diáguëdi'i shti'dzë Dios, cantidá mënë na rall pecadurë, perë por tubsë nguui nabë'në cumplir shti'dzë më, cantidá mënë gac rall mënë za'quë delantë lu Dios sin ni tubi demandë en cuntrë lë'ë rall.

²⁰ Bëdë'ë Dios lëy lu Moisés të parë másru'u guëdalë duldë, perë catë bëdalë duldë, ndë nanú más favurë ru'bë shtë Dios; más rlua'a rac shtu'u më ra mënë.

²¹ Zni guquin; antsë grë mieti nanú bajo ordë shtë duldë, nu por maldá nabë'në mënë guti rai', perë iurne' favurë shtë Dios rnibë'a, con resultatë gac mënë sin duldë delantë de

Dios. Gac salvar rall siembrë por Jesucristo Shláma'a.

6

Hia gútia'a parë duldë

¹ ¿Pë guëni'i hia'a iurne'? ¿Guëdë'na'a duldë të parë guëlua'a Dios másru'u rac shtu'u më lë'ë hia'a?

² Aquëdi'i. Hia bëru'u hia'a nezë mal catë nanú galguti eternë. ¿Lallë guëabré hia'a stubi parë nezë ni? Hia gútia'a parë duldë.

³ ¿Pë adë riasëdi'i të de quë grë lë'ë hia'a naná unidë con Jesucristo, también nadápa'a partë galguti shtëhi'?

⁴ Por ni iurë bëriubë nís'a'a, runë significar nadápa'a partë mizmë galguti shtë Jesús nu ziquë guashtë më ladi ra tégulë por pudërë ru'bë shtë Dadë Dios, zni runë tucarë guëbánia'a manërë cubi con pudërë shtëhi'.

⁵ Si talë na hia'a unidë con Cristo nu con galguti shtëhi', zni zac gáca'a ziquë lë'ë më iurë tsashtë hia'a ladi ra tégulë.

⁶ Rac bë'a hia'a vidë mal nan-abánia'a antsë, guti juntë con Cristo lu cruz të parë jamás guësínidi'i duldë lë'ë hia'a lu maldá. Zni gápa'a libertá të guëribë'adi'i duldë lë'ë hia'a

⁷ purquë grë ra naguti, lë'ë duldë nápëdi'in ni tubi pudërë parë nguui ni.

⁸ Si talë gutinú hia'a Jesucristo, rialdí ldu'u hia'a de quë guëbaninú hia'a lë'ë më.

⁹ Nanë hia'a Cristo guashtëhi' ladi ra tégulë; hia jamás adë guëabridi'i gati më. Hia gualú pudërë shtë galguti parë lë'ë më.

¹⁰ Por galguti shtë më, bënë'ë më fin con pudërë shtë duldë; jamás gátí', perë iurne' nabani më; unidë náhi' con Dios parë siembrë.

¹¹ Mizmë manërë gulë bënë'ë tratë duldë nananú la'ni ldú'ul ziquë cusë naguti, nu gulë gubani tubi vidë cubi, mënë naquëgdë'në cumplir voluntá shtë Dios purquë unidë na të con Jesucristo Shláma'a.

¹² Por ni adë rdë'edi'i të sí guënbë'a duldë lë'ë të. Nanú deseo mal la'ni cuerpë shtë të; cuerpë ni napë quë gati', perë adë gúnëdi'i të cumplir lo quë narac shtu'u duldë gunë të.

¹³ Nu adë rdë'edi'i të sí parë ni tubi partë cuerpë shtë'nël gúni' duldë, ni tubi partë guëzú'bë diáguëdi'i deseo mal. Mejurë gulë bë'në intriegu cuerpë shtë të lu Dios, purquë na të ziquë mënë naná guti perë bëabré guëbani të stubi. Gulë bë'në intriegu grë partë shcuërpël lu Dios, cadë tubi partë cuerpë gaquin ziquë tubi trashtë parë dchi'ni za'quë shtë më

¹⁴ purquë duldë adë nádi'in shlamël, adë nádi'il bajo ordë shtë lëy sino bajo ordë shtë Dios naquëhunë zihani favurë parë lë'ël.

Comparaciuni shtë el quë narunë sirvë tubi lamë

¹⁵ ¿Pë runë cuntienë ndë'ë de quë nanú permisi guëdë'na'a duldë purquë adë nádi'i hia'a bajo ordë shtë lëy sino bajo ordë shtë Dios? Aquëdi'i.

¹⁶ Lë'ë të nanë të bien, el quë narnibë'a lë'ël nu rzu'bë diáguël shti'dzi', nall lamë shtë'nël. Zniti'i nahin si talë rzu'bë diáguël deseo mal naze'dënu galguti u si talë rzu'bë diáguël shti'dzë Dios parë guëbáni tubi vidë za'quë.

¹⁷ Dushquilli Dios; antsë lë'ë të na muzë shtë duldë perë iurne' na të muzë shtë Dios. Bëzu'bë diaguë të con guëdubinú ldu'u të enseñansë nabë'në të recibir.

¹⁸ Dzë ni bë'në më librar lë'ë të lu pudërë shtë duldë nu bë'në më parë gac të mënë narianaldë nezë za'quë.

¹⁹ Cagní'hia comparaciuni rë' të parë más nasesë tsasë të. Ziquë más antsë bë'në të intriegu shcuerpë të parë cusë dzabë, hashtë bë'në të cumplir grë duldë naná cuntrë lëy shtë Dios, iurne' gulë bë'në intriegu shcuerpë të parë cusë naná tubldí delantë lu Dios, con fin gac të mënë santu.

²⁰ Iurë lë'ë të todavía bëzu'bë diaguë të duldë, iurní adë nápëdi'i të libertá parë gunë të sirvë Dios.

²¹ ¿Pë provëchë gulú të de ra cusë mal, cusë nabë'në të antsë perë iurne' rtu lu të por duldë ni? Fin shtë duldë ni na galguti parë ra narianaldë tëchi cusë mal ni.

²² Perë iurne' na të librë; ra cusë ni adë rnibë'adi'i lë'ë të, sino quë na të muzë shtë Dios parë gunë të cumplir voluntá shtë më. Ndë'ë sí, napin provëchë. Primërë napë të vidë sagradë narëuu' ldu'u Dios nu despuësë guëquërdënu të lë'ë më parë siembrë.

²³ Lúniquë pagu narguilli duldë parë ra narunë duldë, na galguti, perë regalë shtë Dios na vidë sin fin por Jesucrito Shláma'a.

7

Comparaciuni shtë nabëtsë'a

¹ Bëchi, lë'ë të narac bë'a lëy shtë Dios, rdë'ë të cuendë lo quë narni'i lëy runë tucarë gunë mieti cumplir hashtë gati mieti.

² Por ejemplë, tubi na'a casadë nali'bi' con tsé'li' por lëy hashtë gati tsé'li' perë iurë gati tse'lë na'a, iurní na na'a librë. Lë'ë lëy shtë galcasadë hia adë rúnëdi'i obligar lë'ël.

³ En cambi si talë na'a ni guëcá'all stubi nguiu mientras lë'ë tsé'li' nabani, iurní quëhúnëll duldë adulteri; perë si talë tse'lë na'a guti, lë'ë lëy nali'bi na'a con tsé'li', hia nápëdi'in pudërë parë lë'ël nu si talë ca'a na'a ni stubi nguiu, hia adë nádi'in duldë.

⁴ Zni zac na lë'ë të bëchi la sahia, na të ziquë tubi na'a naguti tsé'li'. Antsë gac të unidë con lëy shtë Moisés, perë iurne' por gac unidë të con Cristo lu cruz, iurne' adë rnibë'adi'i lëy lë'ë të sino rnibë'a Cristo lë'ë të, el quë naguesté ladi ra tégulë. Zni gac të parë guëquërdë të tubi manërë santu.

⁵ Antsë iurë guanálda'a tëchi deseo mal naguc shtu'u cuerpë shtë hia'a, cusë nabëdë'na'a purquë lëy

bë'në prohibëhin; cusë mal ni bësini lë'ë hia'a lu duldë, grë partë shtë shcuërpa'a. Bë'në duldë parë gua'a lë'ë hia'a lu galguti.

⁶ Perë bë'në Dios parë adë nápëdi'i lëy pudërë subrë lë'ë hia'a. Gútia'a parë lëy nanapë lë'ë hia'a ziquë muzë shtëhin të parë guëdë'na'a sirvë Dios con libertá, lédëdi'i ziquë tubi naná bajo ordë shtë lëy sino tubi manërë cubi según Espíritu Santo.

Duldë nananú la'ni ldua'a

⁷ ¿Pë guëni'i hia'a de ndë'ë, de quë lë'ë lëy na mal? Aquëdi'i. Adë nádi'i lëy cusë mal purquë por lo quë naná escritë la'ni lëy, runguë bé'ahia faltë nanapa. Por ejemplë, sin lëy nunquë adë guëdë'edia'a cuendë de quë na duldë iurë rzebi ldua'a pë shtë mënë, purquë naescritë: "Adë sébidi'i ldú'ul pë shtë mënë".

⁸ Por lo quë narni'i mandamientë, lë'ë duldë bë'në gan; bësëdchinin zihani deseo mal la'ni ldua'a. Pues catë nídi'i lëy adë rac bé'adi'i mieti pë na duldë.

⁹ Tubi tiempë más antsë, adë bédë'edia'a cuendë pë rni'i lëy; contentë nabania; perë iurë bënguë bé'ahia pë rni'i lëy, guc bé'ahia de quë napa duldë, de quë runë tucarë gatia parë siempërë.

¹⁰ Lëy naná designadë parë guëne'e vidë parë na, bëaquin ziquë tubi sentënci parë gatia.

¹¹ Bësigué duldë na. Duldë bë'në provëchë të parë guësëdchini mandamientë galguti parë na con resultatë bëna duldë nu nahia ziquë tubi naguti.

¹² Pues grë lëy con mandamientë shtë më na santu; na rahin justë nu za'quë.

¹³ Rna'bë di'dza ¿tubi cusë za'quë bësëdchini galguti parë na? Aquëdi'i, sino duldë bia'a na lu galguti. Bë'në dchi'ni duldë cusë za'quë parë bësëdchinin galguti. Zni rlua'a lla na duldë, demasiadë mal. Por mandamientë shtë Dios, rac bë'a hia'a blac fier na duldë.

¹⁴ Rdë'ë hia'a cuendë de quë lëy na santu perë na, nahia mal; quëhuna cumplir deseo mal nananú la'ni ldua'a por duldë naná ziquë lamë shtëna.

¹⁵ Lë'ë duldë naruna, nanéa adë nazá'quëdi'in perë lo quë nadë rac shtú'udia'a, ni quëhuna; lo quë narac shtu'u guna, ni adë rúnëdia'a cumplir.

¹⁶ Zni si talë quëhuna lo quë nadë rac shtú'udia'a, nahia de acuerdë de quë tubldí na lëy shtë Dios.

¹⁷ Pues adë nádia'a naquëhunë ra cusë mal sino duldë nananú la'ni ldua'a, quëhunin cusë mal ni.

¹⁸ Rdë'ëhia cuendë de quë la'ni ldua'a nídi'i cusë za'quë. Rac shtua'a guna bien perë adë nápëdia'a fuersë parë guna cumplir.

¹⁹ Adë rúnëdia'a cumplir ra cusë za'quë narac shtua'a guna, sino lë'ë duldë nadë rac shtú'udia'a, ni sí, quëhuna cumplirin.

²⁰ Iurne' si quëhuna lo quë nadë rac shtú'udia'a, lédë nádia'a naquëhunin sino duldë nananú la'ni ldua'a, quëhunin ra cusë mal.

²¹ Zni nahin iurë rac shtua'a guna bien, sulë mal runa.

²² Perë por partë shtë espíritu la'ni ldua'a, nalé rquitë ldua'a con lëy shtë Dios

²³ perë la'ni shcuërpa nanú stubi pudërë naná runë cuntrë cusë za'quë. Nahia ziquë prësi shtë pudërë mal ni nananú la'ni shcuërpa.

²⁴ Prubi de na. ¿Chu guëne'e libertá parë guna gan lu duldë nanua'a na lu galguti?

²⁵ Rdë'ëhia graci lu Dios purquë bë'në më librar na lu pudërë shtë duldë nananú la'ni ldua'a. Bë'në mëhin por Jesucristo, Shláma'a. La'ni ldua'a rac shtú'uhia guna cumplir ra mandamientë shtë Dios, perë shcuërpa runë cumplir mal deseo narsëdchini duldë.

8

Bendición narsëdchini Espíritu

Santo

¹ Pues iurne' adë gúnëdi'i Dios condenar ni tubi naná unidë con Cristo Jesús

² purquë Espíritu Santo rne'e vidë sin fin por lë'ë më. Bëlá më na de duldë con sentënci naná gatia.

³ Lo quë lëy adë rúnëdi'i gan; nápëdi'in pudërë parë gunë compa'ni lë'ë hia'a të guëdë'na'a cumplir lëy; débíl na shcuérpa'a. Perë Dios sí, bëshe'ldë më shini më con cuerpë shtë nguiu; bëdchini Jesús parë guëdchisúhi' duldë; bë'në më condenar duldë nananú la'ni ldu'u mieti.

⁴ Zni bë'në më të parë guëdë'na'a cumplir lo quë narnibë'a lëy. Cagnia'a shcuendë ra nardë'ë sí parë guësë Espíritu Santo lë'ë rai' nu adë rúnëdi'i rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rai'.

⁵ Grëtë' el quë narianaldë tëchi cusë mal, conductë shtë rall na mal; perë el quë narianaldë tëchi cusë shtë Espíritu Santo, runë rall cumplir lo quë narac shtu'u Dios.

⁶ El quë narianaldë tëchi cusë mal, gátí' perë el quë narianaldë ra cusë za'quë shtë Espíritu, nápëll vidë verdadërë nu cuedchí ldu'ull.

⁷ Grë ra narianaldë tëchi deseo mal, na rall enemigu shtë Dios purquë adë nédí'i guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më. Adë ráquëdi'i guëzu'bë diaguë rall shti'dzi'.

⁸ Por ni ra narunë intriegu mizme lë'ë rall lu duldë, adë rquítëdi'i ldu'u rall Dios.

⁹ Perë lë'ë të adë rianáldëdi'i të tëchi deseo mal la'ni ldu'u të sino rnibë'a Espíritu Santo lë'ë të si talë verdá quëbezë Espíritu Santo la'ni ldu'u të. Grë ra nanápëdi'i Espíritu shtë Cristo, nádí'i rall shmënë Cristo.

¹⁰ Perë si talë Cristo cuezënúhi' la'ni ldu'u të aunquë shcuerpë të gati por causë duldë, espíritu shtë të napë vidë eternë purquë tubldí na shcuendë të lu Dios.

¹¹ Si talë lë'ë Espíritu nabëcua'ñi Jesús ladi ra tégulë, cuezënúhi' lë'ë të, mizme më ni guëne'e vidë parë

cuerpë shtë të, cuerpë naná destinadë parë gati. Gunë Dios ni por Espíritu shtë më naquëbezënë të.

¹² Por ni bëchi, lë'ë deseo mal nananú la'ni ldu'u hia'a, adë nápëdi'in ni tubi pudërë ni derechë parë guëdë'na'a cumplir ra cusë ni

¹³ perë si talë tsagla'guë gunë të ra cusë mal, gati të. En cambi si talë por pudërë shtë Espíritu Santo guëdë'el fin con ra cusë mal narúnël, iurní guëbánil parë siembrë.

¹⁴ Si talë quëgsé Espíritu Santo lë'ël, nal shini Dios. Sulë mënë ni na legítimë shini më.

¹⁵ Lë'ë Espíritu nabë'në të recibir, nádí'i' Espíritu shtë galëzrac zi parë rdzëbë të lúhi' stubi, sino bë'në të recibir Espíritu narunë parë gac të shini Dios nu por Espíritu ni rná'ba'a lúhi': "Nal Dios, Shtadë na'a".

¹⁶ Mizme Espíritu ni na testigu juntë lo quë narní'i ldu'u hia'a de quë na hia'a shini Dios.

¹⁷ Na hia'a shini Dios nu quëhunë më tratë lë'ë hia'a ziquë shini më; juntë con Cristo nadápa'a derechë guëca'a hia'a lo quë nanapë më. Si talë rzac zi hia'a juntë con Cristo, también guëdápa'a partë con lë'ë më iurë gunë Dios honrar shíni'.

¹⁸ Parë na grëtë' galëzrac zi shtë tiempë ne', adë rúnëdi'in comparar con cusë za'quë nu hunurë naguëdápa'a despuësë,

¹⁹ purquë grë lo quë nabëntsa'u Dios, quëbezin con llëru'bë deseo parë iurë gunë Dios honrar grë ra shini më.

²⁰ Grë cusë napë quë tsalú, lédëdi'i por prupi voluntá shtënin sino por voluntá shtë Dios naná bëntsa'u grëtë' cusë. Perë bëntsa'u më ra cusë ni con segurë de quë gac cambin

²¹ purquë lo quë nabëntsa'u më, gunë më librar të parë adë tsalúdi'in; adë rú'dzëdi'in, sino gapin partë juntë con ra shini më iurë gunë më librar lë'ë rai'.

²² Rdë'ë hia'a cuendë guëdubi cusë nabëntsa'u më riá ldu'in nu ru'nin ziquë tubi na'a nanapë dudurë shtë

nagalë shíni'. Zni na guédchiliu hashtë nedzé.

²³ Lëdë niá'sëdi'i ra cusë nabëntsa'u Dios riá ldu'u hashtë gac cumplir tiempë, sino nu lë'ë hia'a, aunque nadápa'a Espíritu cumë sēñi de lo quë guédé'na'a recibir despuësë, riá ldu'u hia'a demasiadë; dzuléza'a nia'a ca iurë guëca'a mē lë'ë hia'a nu gac cambi shcuérpa'a parë adë gátidi'ia'a stubi jamás.

²⁴ Gúca'a salvar con esperansë tubi dzë gunë mē cambi shcuérpa'a, perë todavía rnádi'i hia'a lo quë narbéza'a. Lo quë rna hia'a rquínidi'i dzuléza'ahin

²⁵ perë si talë dzuléza'a lo quë nadë chu rnádi'i, iurní con pacēnci dzuléza'a.

²⁶ Nadápa'a esperansë; nu Espíritu Santo quëhúni' compa'ni lë'ë hia'a catë adë ráquëdi'i hia'a. Pues adë rac bē'adi'i hia'a lla guená'ba'a lu Dios, perë lë'ë Espíritu Santo quëhúni' ruëguë lu Dios por lë'ë hia'a. Quëhúni' ruëguë lu mē con bē nadë gúnëdi'i gan shti'dza'a guëni'i pë runë cuntienë.

²⁷ Nu Dios el quë nané grë shgába'a, riasé mē grë di'dzë shtë Espíritu Santo purquë lë'ë Espíritu canihúni' ruëguë de acuerdë con voluntá shtë Dios. Quëhunë mē ruëguë lu Dios por grë ra narialdí ldu'i shti'dzë mē.

Na hia'a más quë narunë gan

²⁸ Nané hia'a grë cusë quëac parë bien shtë ra mēnë narac shtu'u mē de verdá, ra nagulé Dios según voluntá shtë mē,

²⁹ purquë grétë' nabënguë bē'a Dios dizdë antsë, bē'në mē destinar lë'ë rai' tē parë gac rai' ziquë shini mē nabërué Jesús parë gac Jesús el quë nagunë recibir más hunurë entre grë ra sáhi'.

³⁰ Grë ra nagulé Dios, guc destinar rai'; ni guna'bë mē lë'ë rai'. Ra mēnë naná guna'bë mē, bē'në mē tē gac tubldí shcuendë rai' lu mē. Na rai' justë; bē'në mē parë guëquërdënu mēnë ni Jesucristo lu gube'e.

³¹ ¿Pë más guëni'i hia'a? ¿Si Dios nanú favurë de lë'ë hia'a, chull gunë gan lu hia'a?

³² Dios voluntariamente bē'ni' intriegu propi shini mē parë gátí shlugára'a. Bē'në mē intriegu shini mē lu galguti tē gac salvára'a. ¿Lallë gunë mē negar guédë'ë mē los de más cusë za'quë? hia quë cuezënu shini mē lë'ë hia'a.

³³ ¿Chull guédchi'bë demandë lu Dios cuntrë ra nagulé mē? Ni túbidi'i; Dios quëhunë tubldí shcuénda'a lu mē.

³⁴ ¿Chull gunë condenar lë'ë hia'a? Ni túbidi'i. Cristo gúti' nu zac guashtë mē ladi ra tēgulë nu quëbezë mē lugar shtë pudërë juntë con Dios nu quëhunë mē ruëguë por lë'ë hia'a.

³⁵ ¿Chull gunë gan parë guédchisú amor shtë Cristo parë lë'ë hia'a? Ni túbidi'i. Masiá rzunaldë mēnë lë'ë hia'a; si talë rguini mēnë lë'ë hia'a, u si nanú problemë u galëzaz zi; masiá runë faltë naguédáuha'a u runë faltë shába'a; si talë zuga'a hia'a lu peligrë, ni tubi cusë gúnëdi'i gan guédchisú amor shtë Cristo de lë'ë hia'a.

³⁶ Sagradas Escrituras rni'i:

Nadzú hia'a nu na hia'a dispuestë gátia'a grë ra dzë purquë na hia'a shmënë mē.

Quëhunë mēnë tratë lë'ë hia'a cumë tubi lli'li lu ra narguini lë'ë ma.

³⁷ Perë entrë grë cusë rë', na hia'a mēnë narunë gan lu grë cusë mal por Jesucristo el quë narac shtu'u lë'ë hia'a.

³⁸ Zníti'i, napa segurë de quë ni tubi cusë guëguqué lë'ë hia'a de Dios, el quë narac shtu'u lë'ë hia'a; ni por galguti, ni por tubi nanabani iurnë', nilë por ra ianglë, nilë por grë ra narnibë'a lu gube'e, ni por lo quë naguër guédchini nu nilë por nananú iurnë'

³⁹ nilë lo quë naná guia'a, ni por lo quë nananú guetë, ni por stubi clasë pudërë nananú la'ni guédchiliu, gáquëdi'i guëguqué lë'ë hia'a lu amor

shtë Dios, amor nabëlúa'a më lu hia'a por Cristo Jesús Shláma'a.

9

Gulë Dios ra mënë israelitë

¹ Cagnia'a verdá cumë shmënë Cristo nanahia; quëbezënú Espíritu Santo na, nu mizmë shgaba quëhunë testificar ruadi'dza verdá.

² Nalë nahia tristë nu riá ldua'a; se intiende quëhuna sufrir la'ni ldua'a por sahia, ra më israelitë.

³ Nahia dispuestë gunë më condenar na si talë por ni gac salvar ra sahia, ra mënë naná më ladza.

⁴ Lë'ë rai' na rai' më israelitë; gudili Dios lë'ë rai' të gac rai' shini më. Bëlúa'alú llni lu rai', llni naze'dë de Dios. Ra conveñi nu promësë nu lëy shtë Dios, bënë rai' recibir. Bënë rai' recibir ordë lla rac shtu'u Dios gunë rai' adorar Dios la'ni iádu'u.

⁵ Lë'ë rai' na llëbni shtadë guëlú hia'a nu de lë'ë rai', según nardchini mënë lu guë'dchiliu, gulë Cristo el quë nagulé Dios parë guënbé'ai'. Jesucristo na Dios nu runë tucarë grë mieti gunë rall alabar lë'i'. Benditë na më parë siemprë. Amén.

⁶ Quëgní'idia'a de quë adë bënëdi'i Dios cumplir shti'dzi', sino todavía napë shti'dzë më valurë parë ra mënë purquë nanú mënë nanádi'i llëbni Israel, parë gudili Dios lë'ë rai'; na rai' shmënë më.

⁷ Gudíldi'i Dios grë ra llëbni Abraham parë gac rai' legítimë shini Abraham sino rni'i më lu Abraham: "Por shínil Isaac, gápël llëbni naná ra nagudilia".

⁸ Grë ndë'ë runë cuntienë ni tubi na shini Dios sulë purquë gúlëll më israelitë, sino ra shini Dios na el quë narialdí ldu'u promësë shtë Dios. Mënë ni na de verdá llëbni Abraham.

⁹ Pues lë'ë promësë naguni'i Dios lu Abraham rni'i: "Stubi izë ziquë tiempë ne' guëabría nu Sara gápi' tubi shíni".

¹⁰ Más de ni nanú ejemplë shtë Isaac, shtadë guëlú hia'a. Guërupë shini Rebeca na rai' shini tubsë nguü, Isaac.

¹¹⁻¹³ Ra shini Isaac nu Rebeca todavía lá'adi'i gálëdi'i rai', ni tubi mal bënëdi'i rai', parë guni'i Dios lu Rebeca: "Shínil naguëlú galë, gáquëll muzë parë shínil naguëdchini despuësë". Ni na de acuerdë lo quë Sagradas Escrituras rni'i: "Guc shtua'a Jacob parë guná zá'quëdia'a lu Esaú". Zni bëlúa'a clarë Dios napë më dereché gulë më lo quë narni'i ldu'u më. El quë narac shtu'u më, rna'bë më; nidi'i importë pë cusë quëhunë rall.

¹⁴ ¿Gu runë cuntienë di'dzë rë' de quë adë nazá'quëdi'i Dios? Aquëdi'i.

¹⁵ Mizmë Dios guni'i lu Moisés: "Guna favurë parë el quë narac shtua'a; guëga'a ldua'a el quë narac shtua'a".

¹⁶ Zni nahin, lë'ë favurë shtë Dios, zë'dëdi'in lu mënë purquë rac shtu'u mënë, nilë por lo quë naquëhunë rall sino por voluntá shtë më, el quë narga'a ldu'i mënë.

¹⁷ Nanú stubi ejemplë; la'ni Sagradas Escrituras rni'i shcuendë rëy shtë Egipto. Rni'in: "Bëzúa lë'ël ziquë rëy shtë Egipto parë guëná mënë pudërë shtëna por mudë naruna tratë lë'ël të guini mënë narëta' lu guë'dchiliu, blac llëru'bë na pudërë shtëna".

¹⁸ Zni zac guëni'i hia'a napë më pacënci parë el quë narac shtu'u më, nu zac runë më të gac naguëdchi ldu'u mënë según voluntá shtë më.

¹⁹ Perë guëni'il lua: "Si talë zni nahin ¿pëzielú rdchi'bë Dios demandë cuntrë nguü? ¿Chull rzutipë lu voluntá shtë Dios?"

²⁰ Perë rnia'a lul, ¿chu nal të parë rchupë dí'dzël con Dios? Nidi'i mudë gue'su guëni'i lu mënë naruntsa'u gue'su: "¿Pëzielú bëntsá'ul na zndë'ë?"

²¹ Na Pablo rnia'a lu të, el quë naruntsa'u gue'su, nápëll dereché guntsá'ull cualquier cusë narni'i ldú'ull. Con mizmë benë shtë gue'su guntsá'ull tubi gue'su chulë nu especial, nu con mismë benë gactsa'u tubi cusë nadë rluá'adi'i chulë.

²² ¿Pë rni'i ldu'ul? Aunquë más antsë guc shtu'u guëlua'a Dios pudërë shtë më cuntrë ra mënë nabë'në mal, bia'a ldu'u më mal mudë shtë nguiu ni; pacënci guc më con ra narunë tucarë cashtigu eternë.

²³ Nu guc shtu'u guëlua'a më ra favurë ru'bë nu bendición parë lë'e hia'a. Bëga'a ldu'u më lë'e hia'a; bë'ni' preparar lë'e hia'a dizdë más antsë parë guëquërdënu hia'a lë'e më.

²⁴ Parë ni gulë më lë'e hia'a, mënë israelitë nu ra nanádi'i më israelitë.

²⁵ Ziquë rni'i la'ni librë nabëquë'e Oseas:

Ra nanádi'i shmëna, gululëhia lë'e rai' shmëna.

Lë'e ra nadë rac shtú'udia'a antsë, ni gululëhia mënë narac shtua'a.

²⁶ Mizmë lugar catë antsë guni'i Dios: "Nádi'i tē shmëna", ndë guëni'i mënë: "Na tē shini Dios nana-bani".

²⁷ Nu Isaías guni'i shcuendë naciuni Israel: "Aunquë nilë llëbni shtë tēgulë Israel na cantidá mënë ziquë iu'lli shtë nisëdu'u, nadë más bëldasë rall gac salvar

²⁸ purquë gunë më cumplir shtí'dzi' hashtë tsalú sentënci cuntrë ra narëta' lu guë'dchiliu".

²⁹ Gaquin ziquë mizmë Isaías guni'i antsë:

Dadë shtë ra ianglë, si talë adë bë'nëdi'i më perdonë bëldá shtadë guëlu hia'a tē gátidi'i rai',

pues iurne' na hia'a ziquë ra mënë naguquërdë guë'dchi Sodoma nu Gomorra.

Ra mënë israelitë nu diza'quë shtë më

³⁰ ¿Pë runë cuntienë grë ndë'e? ¿Pëllë guëni'i hia'a de quë ra nanádi'i më israelitë, ra nadë rac shtú'udi'i gunë rall cumplir lëy shtë Dios, hia nasalvar rall; tubldí na shcuendë rall lu Dios purquë gualdí ldu'u rall shti'dzë më

³¹ perë ra mënë israelitë nari-analdë tēchi lëy shtë më, bë'nëdi'i rall gan gac rall më za'quë lu Dios?

³² ¿Pëzielú? purquë ra më israelitë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë Dios parë gac salvar rall sino gualdí ldu'u rall mizmë lë'e rall, u sea ra obrë za'quë nabë'në rall gualdí ldu'u rall. Zni gulaguë rall ziquë tubi narrelde guëc guë'e.

³³ Ziquë naescritë la'ni shti'dzë Dios:

Guná, na rdchi'ba tubi nguiu naná ziquë tubi guë'e catë rrelde mënë guëquin.

Na më ziquë guë'e narunë storbë.

El quë narialdí ldu'i shti'dzë më, ni nunquë guëní'till shnézi'.

10

¹ Bëchi, lo quë narac shtua'a con guëdubínú ldua'a, lo quë narna'ba lu Dios, gac salvar ra mënë israelitë.

² Nahia testigu de quë zianaldë rai' lëy shtë Dios con llëru'bë devociuni perë adë riasédi'i rall; nápëdi'i rall llni shtë Dios.

³ Adë guënëdi'i rall manërë runë Dios parë gac tubldí shcuendë nguiu lu më; más bien guc shtu'u rall por gunë cumplir lëy, gac rall më za'quë lu Dios. Adë nēdi'i rall gunë rall recibir salvaciuni cumë favurë nabë'në më por grë mieti.

⁴ Pues parë grë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Dios, adë rianáldēdi'i rall tēchi lëy parë gac tubldí shcuendë rall lu më. Rac bë'a rall sulamëntë por Cristo napë nguiu tratë con Dios.

⁵ Nu Moisés bëquë'ei' gac tubldí shcuendë nguiu lu Dios si talë gunë nguiu cumplir lëy; guni'i Moisés: "El quë nangunë cumplir grë puntë shtë lëy, guëquitë ldu'i parë siempre".

⁶ Perë manërë parë gac tubldí shcuendë nguiu lu Dios por fe na zndë'e; lëdë nagánēdi'in. Adë rúnēdi'il llgabë napë quë tsépil lu gube'e parë tsagllí'il Cristo parë gac salvárel

⁷ nu adë rúnēdi'il llgabë napë quë guiétel catë nanú ra tēgulë parë tsagllí'il Cristo de ndë. Aquēdi'i.

⁸ ¿Pëllë rni'i lëy? Rni'in: "Bëdchini di'dzë parë lë'el; hia ruadí'dzël di'dzë

ni lu mënë; cabezin la'ni ldú'ul". PUES mizmë diza'quë rë' naquëdë'në na'a predicar, rni'i de quë napë quë tsaldí ldu'u mënë shti'dzë Jesús.

⁹ Ruadi'dzë na'a de quë si talë rni'il Jesús na Dadë nanapë dereché parë guënbë'ai' lë'el nu si talë rialdí ldú'ul de verdá de quë bëldishtë Dios lë'ë Jesús ladi ra tégulë, zac salvárë.

¹⁰ Napë quë tsaldí ldú'ul shti'dzë më parë gac tubldí shcuëndë lu Dios; con rua'l quëhúnë testificar rialdí ldú'ul Dios; por ni nasalvárë.

¹¹ Sagradas Escrituras rni'i: "Ni tubi chu narialdí ldu'i shti'dzë Dios, adë guëtúdi'i lull".

¹² Nídi'i diferenci entrë ra më israelitë nu con ra nanádi'i më israelitë, pues mizmë Dadë Jesús na Dadë shtë grë mënë nu rne'e më sin medidë ca'a grë ra narialdí ldu'i lë'ë më.

¹³ Zni na, grë ra narna'bë Dadë Jesús parë gúni' perdunë lë'ëll, gac salvárëll.

¹⁴ Perë ¿llallë guëna'bë rall lë'ë më si talë adë rialdídi'i ldu'u rall lë'ë më? ¿Llallë tsaldí ldu'u rall lë'ë më si talë chu nádi'i naruadi'dzë lu rall diza'quë shtë më? ¿Llallë guini rall? nu adë chu nádi'i nanua'a shti'dzë më parë lë'ë rall.

¹⁵ ¿Llallë tsagni'i mënë diza'quë si talë adë chu nádi'i el quë nabëshe'ldë lë'ë nguui ni? Ziquë rni'i Sagradas Escrituras: "Blac nasa'a iurë guëdchini ra naruadi'dzë diza'quë nu nutici narsëquitë ldu'u mënë".

¹⁶ Perë lëdë grédi'i mënë runë rall cuëndë diza'quë, ziquë bëquë'ë Isaías: "Dadë ¿chull gualdí ldu'u di'dzë nabiadi'dzë na'a lu rall?"

¹⁷ Sin quë adë guëtë'dëdi'i, rialdí ldu'u mënë iurë ruadi'dzë tubi më diza'quë lu rall. Diza'quë ni na mizmë shti'dzë Jesucristo.

¹⁸ Perë rna'bë di'dza lu të ¿pë adë bínidi'i rall lo quë nacagni'i Dios lu mënë? Clarë quë sí; bini rall grété' di'dzë ni. Sagradas Escrituras rni'i: Biadi'dzë Dios shti'dzi' guëdubi nezë shtë guë'dchiliu.

Shti'dzë më bërë'tsë hashtë catë rialú guë'dchiliu.

¹⁹ Guëabré guëna'bë di'dza: ¿pë na posiblë adë gac bë'adi'i mënë israelitë shti'dzë më? PUES primërë puntë, Moisés bëquë'ëi' shti'dzë Dios narni'i:

Guna parë guëzebi ldu'u të lu tubi naciuni nanadë runguë bë'adi'i na.

Guna tratë lë'ë rall të guëdënu të lë'ë rall, mënë nanédi'i tsasë rall shti'dza.

²⁰ Segundë puntë, Isaías gupë valurë nu bëquë'ëi':

Ra nagudíldi'i na, bëdia'guëlu rall na. Guëlua'aluhia lu ra nadë guná'bëdi'i por na.

²¹ Perë en cuantë shcuëndë mënë israelitë rni'i Isaías: "Guëdubi tiempë bëldí guiahia parë guna recibir mënë nanédi'i guëquë diaguë shti'dza, mënë narni'i cuntrë voluntá shtëna".

11

Mënë israelitë naná salvar

¹ Iurne' quëgna'bë di'dza: ¿pë na posiblë bëquë guia'a më parë siempërë ra mënë israelitë? Aquëdi'i; pues mizmë na nahia më israelitë; nahia llëbni Abraham; Benjamín na shtadë guëluhia.

² Dizdë más antsë Dios gulë më ra mënë israelitë; adë bëquë guia'a Dios lë'ë rall. ¿Pë riasédi'i të lo quë narni'i Sagradas Escrituras la'ni histuri nabë'në Elías? Bëdchi'bë Elías galquiá cuntrë mënë israelitë; guni'i lu Dios:

³ "Dadë, ra mënë gudini rall ra nabiadi'dzë shti'dzë lu bëzalú rall bëcu'guë shtënë. Sulë na nahia muzë shtënë nanabani. Nu rac shtu'u rall quini rall na."

⁴ Perë Dios bëquebi lu Elías: "Na gulëhia mënë; napa gadchi mili nguui nadë bëzullíbi'i delantë lu dzanë Baal".

⁵ Rnia'a lu të, mizmë iurne' ziquë tiempë dzë ni, Dios napë tubi tantë mënë israelitë nagulé më ziquë favurë shtë më të gac rai' shini më.

6 Si talë na rai' shini më por tubi favurë, iurní nádí'in por lo quë naquëhunë rai' purquë iurní favurë nídi'i favurë sino salvaciuni na ziquë rallë narunë tucarë por lo quë nabë'në rall. Bë'në më favurë ni sulë por galërğa'a ldú'i'.

7 ¿Pë guëní'ia'a? Casi grë mënë israelitë adë bëdzélëdi'i rall manërë parë gac salvar rall, perë bëldá rall nagulé Dios, bë'në rai' recibir favurë shtë më. Los de más më israelitë guc naguëdchi ldu'u rall, bë'në Dios.

8 Zni rni'i Sagradas Escrituras: "Bësə'në Dios lë'ë rall lu nacahi të adë tsasëdi'i rall; adë rnádi'i rall con slu rall; adë rínidi'i rall con diaguë rall, bë'në Dios. Zni na rall hashtë iurne'."

9 Nu zac rni'i David:
Grë cusë za'quë nanapë mënë ni,
guëabrí ziquë trampë catë
ldaguë rall.

Vidë chulë shtë rall guëabrí guëc rall cumë cashtigu.

10 Nu slu rall guëcahi të parë guënádi'i rall verdá.

Nu galriá ldu'u shtë rall gac ziquë tubi bultë në'ë.

Salvaciuni shtë ra nanádi'i më israelitë

11 Iurne' rna'bë di'dza: ¿pë na ra mënë israelitë ziquë tubi mënë narreldë lu guë'ë nu gúnëdi'ill gan jamás tsashtëll stubi? Aquëdi'i, sino iurë bëquë guia'a më israelitë salvaciuni, ra mënë nanádi'i më israelitë guaté rall shnezë Dios parë gac salvar rall të parë guëná mënë israelitë nu guëzebi ldu'u rall lu mënë ni; iurní tsaldí ldu'u rall shti'dzë më.

12 Guënia'a lu të stubi cusë, si talë iurë bëquë guia'a mënë israelitë salvaciuni shtë Dios, iurní bëdchini bendición parë los de más mënë, blac llëru'bë bendición guëdchini iurë guëabrí ldu'u rall lu Dios. Si talë ra më nanádi'i më israelitë, napë rall favurë shtë Dios purquë ra mënë israelitë bëniti rall shnezë Dios, blac cusë za'quë guëdchini lu guë'dchiliu iurë tsaldí ldu'u mënë israelitë shti'dzë Dios.

13 Perë napa tubi di'dzë parë lë'ë të nanádi'i më israelitë. Bëshe'ldë Dios na; nahia poshtë shtë më. Nahin tubi hunurë parë na.

14 Quëhuna shchi'ni më con guëdubinú ldua'a të ra sahia mënë israelitë, iurë guëná rall lë'ë të, gac shtu'u rall gac salvar rall.

15 Pues si talë iurë bëquë guia'a Dios lë'ë rall, ra mënë nanádi'i më israelitë guaté rall shnezë Dios, ¿llallë gac iurë ra mënë israelitë guëabrí ldu'u rall shnezë Dios stubi? Gaquin ziquë iurë tsashtë tégulë ladi ra tégulë.

16 Iurne' guënia'a shcuendë Abraham nu naciuni Israel. Si talë tubi muestre shtë nacubë na santu, grë nacubë na santu. Si slu'chi hiaguë na santu, también ra llicu hiaguë na santu.

17 Bëldá ra mënë israelitë na rall ziquë llicu hiaguë olivo guishi; bëriuguë rahin perë lë'ë të guc injertar lu tronquë shlugar ra mënë ni, nu napë të partë con vidë shtë hiaguë verdadërë con ra naná shmënë Dios.

18 Adë runë nadchínidi'i të; adë chu guëní'idi'i na të mejurë quë los de más llicu hiaguë. Si talë runë nadchini të, gulë bësëagná ldu'u të de quë napë të vidë sin fin sulë purquë unidë na të con tronquë shtë hiaguë. Lë'ë tronquë rne'e vidë parë lë'ë të; lëdë lë'ëdi'i të rdë'ë të vidë parë hiaguë ni.

19 Perë tal vez guëní'il lua: "Perë llicu hiaguë riuguin të parë guc injertara; guca injertë lu tronquë shtë hiaguë".

20 Rnia'a lu të; bëdchisú Dios ra mënë israelitë purquë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë Dios, perë lë'ël nápël vidë sin fin sulë purquë rialdí ldú'ul shti'dzë më. Zni nahin; adë runë nadchínidi'il sino gupë cuidadë

21 purquë si talë adë bë'nëdi'i Dios perdunë ra mënë israelitë naná ziquë llicu hiaguë legítimë, tampuquë gúnëdi'i më perdunë lë'ël si adë rialdídi'i ldú'ul de verdá.

²² Gulë guná, blac llëru'bë na amor shtë Dios, perë runë më cashtigu. Ra naná ziquë llicu hiaguë nabëriuquë bë'në më cashtigu demasiadë, perë parë lë'ël gunë më bien si talë tsagla'guë gáquël unidë con lë'ë më; no sea quë zac lë'ël gáquël ziquë llicu hiaguë nabëriuquë.

²³ Más de ni, si talë ra mënë israelitë nanádi'i unidë con Cristo iurne', si talë guëabré ldu'u rall lu shnezë Dios, gapë rall vidë sin fin; gac rall ziquë llicu hiaguë naguc injertë lu tronquë stubi. Napë më pudërë parë gunë mëhin.

²⁴ Perë lë'ël nal ziquë llicu hiaguë olivo guishi; nádi'il më israelitë perë bëriuquë parë gáquël injertadë con verdaderë hiaguë olivo. Ni na contrari lo quë narunë mieti; adë gáquëdi'i unír tubi llicu hiaguë guishi lu tubi tronquë za'quë. Zni nahin con ra mënë israelitë naná ziquë llicu hiaguë verdaderë. Blac sencigi nahin gunë më injertë ra mënë ni lu tronquë shtë hiaguë stubi vësë.

Ra mënë israelitë gac salvar rall

²⁵ Bëchi, quëgnia'a comparaciuni purquë rac shtua'a gac bë'a të tubi secretë nabëlua'a Dios ne'. Antsë guasëdi'i hiá'ahin. Perë adë rúnëdi'i të llgabë na të mejurë quë los de más sa' të. Bëldá ra më israelitë na rai' ziquë ciegu; naguëdchi ldu'u rai' hashtë gac cumplir zihani mënë nanádi'i më israelitë gac salvar.

²⁶ Iurë nasalvar ra mënë ni, iurní grë mënë israelitë gac salvar rall; Sagradas Escrituras rni'i:

El quë nagunë librar, zé'di' de Sió.

Guëdchisúhi' duldë shtë llëbni Jacob.

²⁷ Ndë'ë na tubi promësë nardë'a con lë'ë rai' iurë guëdchisúa duldë shtë rall.

²⁸ ¿Pë runë cuntienë grë ndë'ë parë ra nabë'në recibir diza'quë? Pues ra më israelitë na rall enemigu shtë Dios iurne' parë gunë të recibir bendición shtë më. Perë gulë më lë'ë rall; bë'në ldai' më lë'ë rall purquë na

rall shini shmënë Dios naguquëreldë guahietë.

²⁹ Rna'bë më mënë; rzëlaa'dchi më bendición cua'a mënë; nunquë gunë më cambi galëni'i ldu'u më.

³⁰ Más antsë adë gualdídí'i ldu'u të shti'dzë më perë iurne' sí, bë'në të recibir galërga'a ldu'u më. Guquin purquë ra mënë israelitë nédi'i tsaldí ldu'u rall shti'dzë më.

³¹ Aunquë iurne' lë'ë rall adë rzu'bë diaguëdi'i rall shti'dzë më, guëdchini tubi dzë guëga'a ldu'u Dios lë'ë rall stubi nu gac salvar rall. Gunë rall recibir galërga'a ldu'u më stubi juntë con lë'ë të.

³² Pues parë Dios grëtë' mënë na rall ziquë ra prësi la'ni lachigui'bë. Grëtë' mënë adë bë'nëdi'i cumplir mandadë shtë më të parë guëga'a ldu'u më grë mieti.

³³ Blac llëru'bë na shgabë më. Riasë më grëtë' ra cusë. Adë chu gúnëdi'i gan gac bë'all por completë shgabë më. Adë chu ráquëdi'i gac bë'all manërë naquëhunëni më con lë'ë hia'a.

³⁴ “¿Chull tsasë llgabë nanapë Dadë Dios? u ¿chull bédë'ë cunseju parë lë'ë më?

³⁵ ¿Chu bédë'ë nacua'a më të parë guëabré quilli më lë'ë ziquë pagu?”

³⁶ Purquë por lë'ë më rni'bi grëtë' cusë. Bëcue'shtë më grëtë' cusë; bëntsa'u më grëtë' cusë parë gunë më recibir hunurë nu graci shtë mënë. Runë tucarë grëtë' mënë guëdë'ë rall labansë parë lë'ë më hashtë nídi'i fin. Amén.

12

Rac shtu'u Dios guëquërélida'a sulë parë lë'ë më

¹ Zníti'i bëcha, quëhuna ruëguë lu të gunë të intriegu mizme lë'ë të parë Dios purquë bëga'a ldu'u më lë'ë të. Gulë bë'në presentar mizme lë'ë ziquë ofrendë parë lë'ë më. Gulë gac të mënë santu, mënë narëuu' ldu'u Dios. Ni runë tucarë gunë të purquë

riasé të, nu zni gunë të alabar lë'e më.

² Adë chu guëquërdëdëd'i ziquë los de más mënë shtë guë'dchiliu, sino gulë gac mënë nacubi por cambi nananú la'ni ldu'u të. Zni másru'u gac bë'a të naná voluntá shtë Dios; quiere decir, guadë naná cusë za'quë nu guadë narquitë ldu'u më nu lo quë naná tubldí delantë lu më.

³ De acuerdë con favurë nabë'në më, gulë më na ziquë poshtë shtëhi', rnia'a lu të adë chu gúnëd'i llgabë nall më ru'bë lu sa'll. Mejurë gulë bë'në llgabë lo quë naná verdá nu tubldí de acuerdë con fe nabëzëlaa'chi Dios parë lë'ël.

⁴ Ziquë cuerpë shtë nguii naná zihani partë perë tubsë cuerpë,

⁵ zni zac lë'e hia'a, cantidá na hia'a perë na hia'a tubsë cuerpë naná unidë con Jesucristo, nu lë'e hia'a unidë na hia'a, cadë nguii con grë sa' nguii.

⁶ Cadë túbia'a nadápa'a don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo según favurë nabë'në Dios. Llni nu fuersë narne'e Dios adë nád'i'n igual parë cadë túbia'a, perë runë tucarë guëdë'në dchí'nia'a llni nadápa'a. Si talë por pudërë shtë Dios ráquël guëni'il shti'dzë më, guni'i shti'dzë më de acuerdë con ldai' shtë më nabëdë'na'a recibir de lë'e më.

⁷ Si talë ráquël rúnël sirvë lu sa'l, pues bë'në sirvë lu rai' con guëdubinú ldú'ul. Si talë ráquël guëluá'al shti'dzë më con pudërë shtë më, pues runë tucarë guëluá'al con guëdubinú ldú'ul.

⁸ Si talë ráquël guëdë'ël cunseju sa'l, bë'nin con guëdubinú ldú'ul. El quë nardë'e parë shchi'ni Dios, pues guëdë'ëll sin quë cuëzi' gúnëll recibir premi. El quë narac guëni'bë'a, pues tsagla'guë guëni'bë'all con cuidadë. El quë narga'a ldu'u sa'll, guëga'a ldú'ull con lëgrë.

Lo quë narunë tucarë gunë ra narialdí ldu'i diza'quë

⁹ Gulë gac shtu'u de verdá grë mënë. Gulë guná tushë ra cusë mal perë gulë tsagla'guë ra cusë za'quë.

¹⁰ Gulë gac shtu'u con llëru'bë cariñi grë sa' të. Gulë bë'në honrar sa'l; gulë bë'në rëspëti lu sa'l.

¹¹ Adë gac nabëchidi'il; gulë bë'në sirvë Dadë Jesús guëdubi tiempë.

¹² Gulë bëquitë ldu'u të con esperansë nanápël; gulë gac mënë pacënci iurë rzunaldë mënë lë'ël; adë cuëzëd'i të sino gulë guna'bë lu Dios guëdubi tiempë.

¹³ Gulë bë'në compa'ni ra narialdí ldu'i shti'dzë Jesús con nidadá shtë rai'. Gulë bë'në recibir bien grë naze'dë visitë lídchil.

¹⁴ Si talë tubi mënë rguell guëquël, guna'bë lu Dios parë guëdë'e më bendición parë nguii ni. Adë rúnëd'i'l igualadë con lë'ëll.

¹⁵ Gulë cue nalëgrë con ra naquërdë nalëgrë nu gulë bëga'a ldu'u të con ra naru'në lu galëriá ldu'u.

¹⁶ Súd'i'ni tubi dishi'bi entrë lë'e të. Adë runë narú'bëd'i'l lu sa'l, sino gulë gac amigu shtë ra mënë nanádi'i më ru'bë lu guë'dchiliu.

¹⁷ Adë riabridi'i gúnël cusë mal parë el quë narunë cuntrë lë'ël. Gulë guni'i ldu'u gunë të bien delantë lu grë sa' të.

¹⁸ Gulë guquërdë sin dishi'bi con grë mieti.

¹⁹ Adë rúnëd'i'l vengar sino bëdë'e sí gunë Dios cashtigu purquë Sagradas Escrituras rni'i: "Runë tucarë guna vengar; na guëguíllahin, rni'i Dadë".

²⁰ Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: "Si talë enemigu shtë'nël rldia'në, bëdë'e nagáuhi'. Si talë rbídchi', bëdë'e nagúhi' purquë si talë gúnël zni, iurní guëá shnill por galështú."

²¹ Adë rdë'di'il sí gunë duldë gan lul, sino lë'ël bë'në gan lu mal con lo quë naná za'quë.

13

¹ Runë tucarë grëtë' mënë gunë rall rëspëti ra gobiernë nu autoridá

purquë grë ra autoridá na por voluntá shtë Dios. Ra autoridá zúbëga'a rai' por permisi shtë Dios.

² Grë ra narzutipë lu shti'dzë gubiernë rúnëll cuntrë lo quë nabë'në Dios punërë. El quë narzutipë lu shti'dzë gubiernë rsëdchínill cashtigu parë mizmë lë'ëll.

³ Grë ra narnibë'a nananú guédchiliu, adë rtsëbëdi'i rall ra mënë naquëhunë cusë za'quë sino quë rtsëbë rall ra naquëhunë mal. ¿Gu rac shtú'ul guëbánil sin quë rdzëbëdi'il lu autoridá? pues gulë cue cusë za'quë; hia iurní guëá'nëll ziquë ra më za'quë lu ra gubiernë.

⁴ Pues lë'ë ra autoridá na rall el quë nabë'në Dios punërë parë bien shtë të, perë si talë lë'ël quëhúnëll mal, iurní sí, guëdzëbël lu autoridá purquë bënë më punërë lë'ë rall parë gunë rall cashtigu tubldí grëtë' el quë naquëhunë mal.

⁵ Por ni rqui'ni gunë të rëspëti ra autoridá, lëdë niá'asëdi'i parë zë'dëdi'i cashtigu guëquëll sino también purquë la'ni ldú'ul nanëll zni naza'quin.

⁶ Por rsunë rë', gulë quilli ra impuestë nacagna'bë gubiernë purquë na rall por voluntá shtë Dios. Bënë më punërë lë'ë rall parë dchi'ni ni.

⁷ Gulë bënë'ë lo quë narunë tucarë parë cadë tubi sa'l. El quë naze'bi contribución, gulë quilli contribución. Grë ra naze'bi impuestë, gulë quilli impuestë. El quë narunë tucarë rëspëti, gulë bënë'ë rëspëti lë'i' nu el quë narunë tucarë hunurë, gulë bënë'ë honrar lë'i'.

⁸ Adë rzë'bidi'i të ni tubi lu sa' të sino gulë quilli lo quë narzé'bil lu sa'l. Gulë guc shtu'u sa'l purquë el quë narac shtu'u sa'll de verdá, bënë'll cumplir lo quë nacagnibë'a lëy shtë Dios.

⁹ Ra mandamientë rni'i: "Adë rúnëdi'ill duldë adulteri. Adë rguínidi'ill sa'l. Adë rbaa'nëdi'i të. Adë ruadi'dzë bishidi'ill lu sa'l. Adë rzëbidi'i ldú'ul pë shtë mënë." Grë ndë'ë con los de más mandamientë

shtë Dios, gúnëll cumplir si talë gúnëll lo quë narni'i shti'dzë më: "Gulë guc shtu'u grë sa'l igual ziquë rac shtú'ul mizmë lë'ël".

¹⁰ El quë naná rac shtu'u sáhi', adë quëhúnëdi'ill mal cuntrë bëchi sa' ni; por ni el quë narac shtu'u sa'll de verdá, canihúnëll cumplir lëy shtë Dios.

¹¹ Más de ni, gulë bënë'ë cuendë tiempë nabánia'a. Hia bëga'a iurë; gáca'a ziquë el quë nagubani lu mbëca'ldë purquë dzë naguëdchini Dadë Jesús stubi, más guëlladchi zuga'ain parë iurnë' quë iurë lë'ë hia'a gualdí ldu'u hia'a diza'quë.

¹² Na ziquë gue'lë ze'dë grëgue'lë; hia lë'ë gue'lë ziagdzaquë. Lë'ë dzë ze'dë bi'guë. Por ni rqui'ni guësá'na'a grë cusë mal narunë mieti lu nacahi. Ziquë suldadë nanacu shabë suldadë, cha zuga'a hia'a con llni shtë Dios parë tíldia'a cuntrë mal.

¹³ Ziaglá'ga'a lu shnéza'a sin ni tubi duldë, ziquë narunë tucarë narzé rdzë. Adë chu gáquëdi'i zudchi. Nu adë chu tsádi'i ca nanú ruidë, nilë catë quëreldë mënë ziquë mbecu. Adë chu gápëdi'i mal vici; adë chu tsutëdi'i lu dishi'bi. Adë chu gáquëdi'i mbidiosë

¹⁴ sino gulë gac ziquë tubi nanacu bien con mizmë pudërë shtë Dadë Jesucristo. Adë rdë'ëdi'ill sí lu ra deseo mal narsini lë'ël lu mal.

14

Adë rúnëdi'ill juzguë sa'l

¹ Gulë bënë'ë recibir sa'l narialdí ldu'i diza'quë aunque adë zuga'adi'ill firmë lu shnezë më. Bënë'ë recibir lë'ëll sin quë adë rchupë dí'dzëdi'ill subrë puntë naraull.

² Por ejemplë nanú tubi sa'l narialdí ldú'ull nanú permisi gaull grë clasë cumidë, perë nanú stubi sa'l naná débíl; rni'ill runë tucarë gau mieti ra verdurë, lëdëdi'i gau mieti belë.

³ Pues el quë naráu belë, adë gúnëdi'ill juzguë lë'ë sa'll naráu sulë ra verdurë. Nu zac el quë nadë

rau belë, adë gúnëdi'ill juzguë el quë naráu grë clasë cumidë purquë Dios bënë recibir lë'ë mieti ni.

⁴ ¿Chull nal tē quëhúnël juzguë lë'ë muzë shtë stubi lamë? Pues lu shlamë muzë, gac muzë juzgar u gunë muzë recibir hunurë. Pues muzë shtë Jesús zull firmë lu shnezë mē purquë Dios napë pudërë parë gunë muzë ni gan lu grë prëbë naze'dë lúhi'.

⁵ Stubi comparaciuni; nanú bēldá mēnē quëhunē rall cumplir ra dzë delicadē. Stubi sa'l rní'ill grë ra dzë na igual; nídi'i dzë delicadē parë l'é'ell. Pues nadë más runē tucarē cadē nguü gáqui' firmë con creenci shtëhi'.

⁶ El quë nanapë rëspëti lu dzë delicadë, pues quëhúnëll honrar Dios, nu zac el quë naquëhúnëdi'i cumplir ra dzë delicadë, lu Dios nápëll rëspëti. El quë naráu grëtë' cusë, pues quëhúnëll rëspëti Dios nu quëgdë'ëll graci lu mē por cumidë. Nu el quë narunë providë gaull cualquier cusë, quëhúnëllin parë lë'ë mē nu rdë'ëll graci lu mē.

⁷ Nadápa'a el quë narnibë'a lë'ë hia'a; mientras nabánia'a, na hia'a muzë shtë mē nu iurë gátia'a, na hia'a shmúzi'.

⁸ Si talë nabánia'a, nabánia'a parë lë'ë Dadë. Si talë rátia'a, rátia'a parë lë'ë mē. Si talë guëbánia'a u si talë gátia'a, na hia'a shmēnē Dios.

⁹ Por mizmē rsunē ni, Cristo guti nu bëabrí nabani mē tē parë gac mē Dadë tantë ra mēnē naguti nu zac ra nanabani.

¹⁰ Perë l'é'ell ¿pëzielú rúnël juzguë ra bëchi sa'l? Grëtë' hia'a napë quë guëdchínia'a delantë lu Cristo tē parë gunë mē juzguë cadë lë'ë hia'a.

¹¹ Sagradas Escrituras rni'i: Ziquë segurë na nabania, rni'i Dadë, grëtë' mēnē gac bë'a rall nahia Dios nu guëzullibi rall lua.

Grëtë' mēnē gunë rall alabar na.

¹² Znít'i cadë tubi hia'a napë quë guëdë'ë hia'a cuendë lu Dios por lo quë naquëdë'na'a.

Adë chu gáquëdi'i mal ejemplë parë sa'l

¹³ Por ni rnia'a, adë chu gúnëdi'i juzguë sa'll sino al contrari, gulë guni'i ldú'ul guëquëréldël naza'quë, lédëdi'i manërë mal; no sea quë guëlaguë sa'l lu duldë por causë shtënël.

¹⁴ Unidë nahia con Jesucristo, por ni napa segurë de quë grë cumidë nalimpi; nídi'i mal si talë guëdáuha'ain, perë si tubi nguü rni'i ldú'ull nanú dau adë límpidi'i, pues parë l'é'ell naprovidë gaullin.

¹⁵ Perë si talë raul grë clasë cumidë nu zní quëhúnël ofender sa'l, pues adë rac shtë'udi'il sa'l iurní; runë fáltel amor parë sa'l. Adë rúnëdi'il niétiquë; adë gáudi'il belë si talë por ni guënití sa'l. Jesucristo gúti' por l'é'ell.

¹⁶ Adë rdë'ëdi'il lugar guëni'i mēnē mal por lo quë nanël na bien.

¹⁷ Si talë rnibë'a Dios l'é'el, si náhi' Rëy, nídi'i importë custumbrë pë raul u pë ruu'l, sino stubi cusë rqui'ni naná tubldí shcuénda'a lu mē, nu cuedchí ldu'u hia'a lúhi', nu rquitë ldu'u hia'a por Espíritu Santo nacuezënú lë'ë hia'a.

¹⁸ El quë narunë sirvë Cristo manërë za'quë, ni rquitë ldu'u Dios con l'é'ell nu ra sa'll adë bë nápëdi'i guëni'i rall cuntrë l'é'ell.

¹⁹ Por ni cha guiagla'ga'a nezë catë rbedchí ldu'u hia'a, catë nídi'i dishi'bi, catë guëdë'na'a compa'ni sa' hia'a tē gac rall más firmë lu shnezë Dios.

²⁰ Adë rshí'nidi'il dchi'ni shtë Dios por lo quë narául. Grë dau naza'quë gau mieti perë na mal si talë raul tubi cusë nu ejemplë shtënël na ziquë tubi guë'ë catë rreldë sa'l nu gúnëll duldë.

²¹ Pues bien nahin adë chu gáudi'i belë, nu adë chu gúdi'i vini, nu ni por chu guëdë'nëdi'i cualquier tubi cusë narunë rreldë bëchi sa' hia'a lu duldë, ni lo quë runë dañi parë fe shtë sa' hia'a.

²² ¿Gu rialdí ldú'ul de quë grë dau naza'quë? Pues nabënë nahin perë adë rdildi dí'dzëdi'ill con sa'l subrë puntë rë'. Rquitë ldu'u nguïu el quë naná firmë lu shnézi', el quë nanëll rúnëll bien.

²³ El quë naráu cualquier cusë nu rza ldú'ull, nall culpablë purquë adë quëhãudi'ill con fe; adë quëhúnëdi'ill cumplir según rialdí ldú'ull. Cualquier cusë naguëdë'na'a, si nãpëdi'i hia'a confiansë naza'quin, pues duldë nahin parë lë'ë hia'a.

15

Gulë bënë lo quë narac shtu'u sa'l

¹ Grë hia'a naná firmë lu shnezë Dios, runë tucarë guëdë'na'a compa'ni ra nazugá'adi'i firmë lu shnezë më. Gáca'a më pacënci, lédëdi'i mënë narguili bien shtëna'a.

² Cadë tubi hia'a runë tucarë guëdë'na'a bien con sa' hia'a tã tsaldí ldu'u rall más; gac rall firmë lu shnezë më.

³ Mizmë Jesucristo adë bëquitëdi'i ldú'i' mizmë lë'i' sino guc cumplir lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras: "Grë ra didzabë naguni'i mënë cuntrë lë'ël, bëabrí guni'i rall cuntrë na".

⁴ Pues grë lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras, cuë ra di'dzë ni parë bien shtë hia'a. Naescritin tã guësë'da'a la'nin tã gua'a ldu'u hia'a firmë lu shnezë më tã gáca'a më pacënci por shti'dzë më nu gápa'a esperansë.

⁵ Quëgna'ba lu Dios, el quë narni'inú lë'ë hia'a, gúni' compa'ni lë'ë tã, tã gac unidë tã ziquë bësëa'në më tubi ejemplë parë lë'ë hia'a

⁶ tã gac gunë tã alabar Dios con tubsë llgabë nu con tubsë bë. Gulë bënë alabar Dadë Dios naná Shtadë Shláma'a Jesucristo.

Bërë'tsë diza'quë ladi ra nanádi'i më israelitë

⁷ Por ni, gulë bënë recibir grë sa' tã cumë ziquë Jesucristo bë'ni' recibir

lë'ë hia'a parë guëlua'a pudërë shtë Dios.

⁸ Lo quë narnia'a na, bidë Cristo parë bë'në më sirvë lë'ë ra më israelitë parë gac cumplir grë ra promësë naguni'i Dios lu shtadë guëlu hia'a. Bidë më parë guëlua'a më ra di'dzë shtë Dios na verdá.

⁹ Nu bidë më parë ra mënë nanádi'i më israelitë, guëdë'ë rall graci lu më por galërğa'a ldu'u më. Ni na de acuerdë naná escritë:

Guna alabar lë'ël entrë grë naciuni. Gulda cantë lul; guënia'a blac llëru'bë na pudërë shtënel.

¹⁰ Stubi partë Sagradas Escrituras rni'i:

Gulë bëquitë ldu'u tã mënë nanádi'i israelitë.

Gulë bëquitë ldu'u tã juntë con shmënë më.

¹¹ Stubi partë Sagradas Escrituras rni'i:

Gulë biadi'dzë cusë ru'bë nabënë Dios lu grë mënë shtë guë'dchiliu.

Lë'ë tã nanádi'i më israelitë, gulë bë'në alabar lë'ë më juntë con ra shmënë më.

¹² Nu Isaías bëquë'ëi':

Tubi llëbni Isaí guëdchini tã guënbë'a më ni ra naciuni.

Ra mënë tsaldí ldu'u rall lë'i', el quë nangunë salvar lë'ë rall.

¹³ Quëgna'ba lu Dios, el quë narunë parë gápa'a esperansë, guëshe'ldë më lëgrë nu paz la'ni ldu'u tã purquë rialdí ldu'u tã shti'dzë më. Cagna'ba gapë tã zihani esperansë por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁴ Bëcha, napa segurë de quë lë'ë tã na tã më za'quë nu rac bë'a tã ra cusë shtë Dios, nu nanëa de quë rac tã guëdë'ë tã cunseju parë cadë tubi sa' tã.

¹⁵ Perë la'ni cartë rë', adë bëdzëbëdia'a guëquëa'a lu tã grë enseñansë rë' tã adë guëá'ldëdi'i ldu'u tã di'dzë ni. Bénahin purquë zni bë'në më incarguë de quë gunahin.

¹⁶ Bënë Dios tubi favurë de quë guna sirvë lë'ë Dadë Jesucristo entrë ra nanádi'i më israelitë. Quëhuna

dchi'ni rë' naná bënë'e Dios parë gac salvar mieti, parë raca guna presentar grë ra nanádi'i më israelitë lu Dios ziquë tubi ofrendë naguëca'a më, tubi ofrendë nabë'në lдай' Dios por Espíritu Santo.

¹⁷ Por Jesucristo naná runë compa'ni na, napa rsunë parë guëquitë ldua'a con dchi'ni nabëna por lë'ë më

¹⁸ purquë adë nápëdia'a valurë guënia'a lu të más cusë, sulamëntë lo quë nabë'në Cristo la'ni vidë shtëna; gunia'a lu ra mënë të ra nanádi'i më israelitë tsaldí ldu'u rall nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë më.

¹⁹ Por milagrë nu sëni nu con pudërë shtë Espíritu Santo, biadi'dza shti'dzë Jesucristo dizdë Jerusalén nu alreduerë lugar ni hashtë regiuni Ilírico; biadi'dza guëdubi lugar ni.

²⁰ Zni guni'i ldua'a tsagnia'a diza'quë lu ra mënë catë nunquë guc bë'adi'i mënë lë Dadë Jesucristo të parë shchi'nia gáquëdi'in ziquë tubi mënë narza'a lídchi' guëc cimientë shtë hui'u nabëntsa'u stubi sáhi'.

²¹ Ziquë na escritë:

Grë ra nadë bë'nëdi'i recibir diza'quë shtëhi', guini rall.

Grë ra nadë riasédi'i shti'dzi', tsasë rall.

Guc ldu'u Pablo tsáhi' ciudá Roma

²² Nalë rac shtua'a guënia'a diza'quë lu ra nanadë guënëdi'i lë'ë më. Zihani mënë runë rall cuntrë na; por ni adë bëna gan tsahia tubi visitë lë'ë të.

²³ Perë iurne' bëna gan shchi'nia ndë'ë, guëdubi regiuni rë'. Por zihani izë rac shtua'a guëbaninúa lë'ë të.

²⁴ Gueldë guëna visitar lë'ë të iurë tsahia España. Despuësë de tubi visitë con lë'ë të, rialdí ldua'a gunë të compa'ni na con nicidá nanapa parë nezë España.

²⁵ Perë iurne' tsahia Jerusalén; guahia du'pë ayudë parë ra shmënë Jesús narëta' ndë

²⁶ purquë ra mënë Macedonia nu Acaya bëtéa rai' tubi ofrendë parë

ra shmënë Jesús nabënëpëdi'i, ra naquërelde Jerusalén.

²⁷ Pues bë'në rall llgabë ziquë cusë za'quë, gunë rall compa'ni ra mënë ni. Nabënë nahin purquë ra mënë Acaya nu Macedonia bë'në rall recibir diza'quë por ra mënë israelitë. Iurne' runë tucarë gunë rall compa'ni ra prubi con dumí shtë rall.

²⁸ Iurë guna gan con asuntë rë', guna intriegu ofrendë ni guia'a rai'; iurní guërua'a parë España. Pues iurní gueldë guënahia lë'ë të.

²⁹ Napa segurë de quë iurë guënahia lu të, guëdchinia con bendición shtë Jesucristo.

³⁰ Bëchi, quëhuna ruëguë lu të por nombre shtë Dadë Jesucristo nu por amor narne'e Espíritu Santo, de quë gunë të compa'ni na con oraciuni lu Dios.

³¹ Gulë guna'bë lu më të parë guelá më na grëtë' lo quë narac shtu'u gunë ra nadë rialdídi'i ldu'u shti'dzë Jesús, ra naquërelde Judea. Gulë guna'bë lu më të parë ra shmënë Jesús nananú Jerusalén, gunë rall recibir con bien ayudë naguahia parë lë'ë rai'.

³² Nu gulë guna'bë lu më, si na voluntá shtë më, gueldë guënahia lë'ë të; guëdchinia con lëgrë shtë më nu guna du'pë descansë con lë'ë të.

³³ Dios el quë narunë parë cuedchí ldu'u mieti, cuezénúhi' lë'ë të. Rac shtua'a cuedchí ldu'u të por pudërë shtë Dios; cuezénú më lë'ë të. Amén.

16

Pablo quëhúni' saldar sáhi'

¹ Runa presentar lu të Febe, tubi na'a naná rialdí ldu'i diza'quë. Quëhúnëll sirvë ra shmënë Dios naquërelde guë'dchi Cencia.

² Gulë bë'në recibir lë'i' con bien por lë Dadë Jesús, cumë ziquë runë tucarë gunë mieti con ra narialdí ldu'i Dios. Gulë bë'në compa'ni lë'i' cualquier cusë narquí'ni' purquë lë'i' bë'në compa'ni zihani mënë nu na bë'ni' compa'ni.

³ Gulë bë'në salutar Priscila nu Aquila naná ra shmëna lu dchi'ni shtë Jesucristo.

⁴ Lë'ë rai' bédchi'bë rai' prupi vidë shtënë rai' parë gac salvara lu peligrë. Lëdë niá'asë na rdé'ëhia graci lu rai', sino zac ra los de más bëchi sa' hia'a nanádi'i më israelitë perë rialdí ldu'u rai' shti'dzë më.

⁵ Gulë bë'në saludë grë ra nari-aldí ldu'i diza'quë, ra nardëá lidchi Priscila nu Aquila. Gulë bë'në salutar Epeneto, el quë narac shtua'a. Epeneto guc primërë nagualdí ldu'i diza'quë regiuni Acaya.

⁶ Gulë bë'në saludë María, el quë nalé bë'në dchi'ni entrë lë'ë të.

⁷ Gulë bë'në saludë ra sahia, Andrónico nu Junias naganú rai' na la'ni lachigui'bë. Ra poshtë shtë më, napë rai' zihani rëspëti parë Andrónico nu Junias; más de ni, gualdí ldu'u rai' diza'quë más antsë quë na.

⁸ Gulë bë'në saludë Amplias, stubi shmënë Jesús; nalé rac shtua'a lë'i'.

⁹ Gulë bë'në saludë Urbano, el quë nabë'nënú shchi'ni Jesús con lë'ë hia'a. Nu gulë bë'në saludë Estaquis, el quë narac shtua'a.

¹⁰ Gulë bë'në saludë Apeles naná bë'në gan lu grë prëbë ziquë shmënë Jesús. Nu zac gulë bë'në saludë famili shtë Aristóbulo.

¹¹ Gulë bë'në saludë ra më ladza, Herodión, nu ra famili shtë Narciso naná rialdí ldu'u diza'quë.

¹² Gulë bë'në saludë Trifena nu Trifosa naná bë'në shchi'ni Jesús, nu zac bë'në saludë Nanë Pérsida; nalé bë'ni' dchi'ni shtë Dadë Jesús.

¹³ Gulë bë'në saludë Rufo el quë napë famë entrë ra naná rialdí ldu'i diza'quë, por lo quë nabë'ni'. Nu zac gulë bë'në saludë shni'a Rufo naná ziquë shní'ahia.

¹⁴ Gulë bë'në saludë Asíncrito nu Flegonte nu Hermas nu Patrobas nu Hermes con los de más shmënë Dios naná quëreldënú rai'.

¹⁵ Gulë bë'në saludë Filólogo nu Julia nu Nereo con zánëll. Gulë bë'në saludë Olimpás con grë ra naná ri-

aldí ldu'i diza'quë shtë Jesús, ra naná quëreldënú lë'ë Olimpás.

¹⁶ Gulë bë'në saludë cadë tubi lë'ë të con caríni santu. Grë ra grupë shtë shmënë Cristo rshe'ldë rall saludë parë lë'ë të.

¹⁷ Bëchi, runa ruëguë lu të, gulë gupë cuidadë ra nargú divisioni nu ra naná rdchi'bë problemë parë lë'ë të. Lo quë naquëhunë rall, na cuntrë diza'quë naná bësë'dë të. Gulë gulë con lë'ë rall

¹⁸ purquë grë ra mieti ra adë na rall bajo ordë shtë Dadë Jesucristo sino quëhunë rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rall nu rguguë rall ldu'u ra mënë naná sencigi. Con di'dzë chulë nu libanë bishi, rsiguë rall ra mënë.

¹⁹ Grë mënë rac bë'a rall lla bëzu'bë diaguë të shti'dzë Dios, nu rquitë ldua'a. Rac shtua'a gac nasini të parë gunë të cusë za'quë, lëdëdi'i parë gunë të cusë mal.

²⁰ Lë'ë Dadë narcue'dchí ldu'u hia'a nasesë, gunë më gan lu Satanás ziquë tubi nguiu naguëlu guëc ma. Lë'ë Dadë Jesucristo gunë ldai' lë'ë të.

²¹ Timoteo naquëhunënú dchi'ni na, rshé'ldëll saludë parë lë'ë të; nu Lucio nu Jasón nu Sosípater, mënë ladza; rshe'ldë rall saludë.

²² Na Tercio, caquëa'a cartë rë'; quëgshe'lda saludë parë lë'ë të cumë unidë na hia'a con Dadë Jesucristo.

²³ Gayo el quë nardë'ë pusadë parë na, nu rdëá grupë shtë shmënë Jesús lídchi', rshé'ldi' saludë parë lë'ë të. Nu Erasto naná tesorërë shtë guë'dchi, rshé'ldëll saludë; nu tubi bëcha lë Cuarto, tubi shmënë Jesús, rshé'ldëll saludë.

[
²⁴ Lë'ë Dadë Jesucristo gunë ldai' grë të. Amén.]

Rialú cartë rë' con tubi labansë

²⁵ Iurne' guëdë'na'a alabar Dios, el quë narac gunë parë gac të firmë lu diza'quë shtë salvaciuni naná biadi'dza; ráqui' gúni' parë gac të firmë según lo quë nabëlua'a më lu

hia'a, cusë naná naga'chi más antsë
dizdë guzublú gué'dchiliu

²⁶ perë iurne' bëru'u di'dzë ni lu
llni nu rdë'ë hia'a cuendë di'dzë ni
por ra Sagradas Escrituras nabëquë'ë
ra nabiadi'dzë shti'dzë më guahietë.
Grë ndë'ë na de acuerdë con man-
damientë shtë Dios eternë. Shti'dzë
më bédchini parë gac bë'a mieti
shtë grë naciuni të tsaldí ldu'u rall
de verdá nu guëzu'bë diaguë rall
shti'dzë më.

²⁷ Guëdë'na'a alabar Dios por Je-
sucristo. Lé'ësë më na Dios nanané
grë cusë. Llëru'bë na pudërë shtë më.
Amén.

Primërë cartë nabëquë e San Pablo lu mënë Corintios

*Bëquë e Pablo tubi cartë nu
bëshëldi'in lu ra shmënë Dios
naquërdë Corinto*

¹ Na Pablo, nahia tubi nagulé Dios. Nahia tubi poshtë shtë Jesucristo purquë zni na voluntá shtë më. Bëshëldë më na.

² Juntë con Sóstenes, bëcha'a, quëquëa'a cartë rë' nu guëshëldahin lu grupë shtë shmënë Dios naquërdë guëdchi Corinto. Na të shmënë më nabëzunë Dios almë shtë të purquë unidë na të con Cristo Jesús. Dios guna'bë lë'ë të, të gac të santu. Na të shmënë më igual ziquë los de más naná rianaldë tëchi ldi' shtë Jesucristo, Shláma'a. Na më el quë narnibë'a lë'ë rai' nu también rnibë'a më lë'ë hia'a.

³ Gulë bënë recibir bendición shtë më nu gulë cuedchí ldu'u të por Dios, Shtáda'a nu por Jesucristo Shláma'a.

Bendición nadápa'a por Jesucristo

⁴ Siempre rdë'a graci lu Dios por lë'ë të nu rdë'a graci lu më por ra favurë shtë Dios nanapë të purquë unidë na të con Jesucristo.

⁵ Por na të unidë con Cristo, Dios bëne'e grëtë' clasë bendición naná rac bë'a të pë runë cuntienë shti'dzë më nu rac të ruadi'dzë të shti'dzë më.

⁶ Grë ndë'ë quëhunin testificar de quë na verdá shti'dzë Jesús, di'dzë nabiadi'dzë na'a lu të iurë guquërdënu na'a lë'ë të.

⁷ Iurne' adë pë runë fáltëdi'i lo quë narne'e Dios. Napë të pudërë shtë Espíritu Santo mientras quëbezë të con ánimo dzë naguëabré Jesucristo, Shláma'a, stubi.

⁸ Lë'ë më gunë më compa'ni lë'ë të parë gac të firmë lu shnezë më hashtë fin shtë guëdchiliu. Iurní ni tubi chu guëdchi'bë galquiá guëc të;

guëa'në të sin culpë dzë naguëabré më stubi.

⁹ Dios siempre quëhúni' cumplir grë shti'dzë më. Lë'ë më guna'bë më lë'ë të parë gac të unidë con shini më, Jesucristo Shláma'a.

Divisioni entrë ra shmënë Dios

¹⁰ Bëchi, quëhuna ruëguë lu të purquë na hia'a shmënë Jesucristo. Gulë gac të de acuerdë con lo quë naruadi'dzë të nu adë rdë'edi'i të sí tsu divisioni entrë lë'ë të. Gulë guquërdë të sin dishi'bi. Gulë gapë mizme llgabë nu gulë bënë juzguë mizme manërë.

¹¹ Rnia'a lu të ndë'ë, bëchi, purquë ra famili shtë Cloé guni'i rai' lua nanú dishi'bi entrë lë'ë të.

¹² Nahin verdá; tubi të rni'i: "Na nahia shmënë Pablo". Stubi të rni'i: "Nahia shmënë Apolos". Stubi të rni'i: "Nahia shmënë Cefas". Stubi të rni'i: "Nahia shmënë Cristo".

¹³ ¿Gu nanú zihani Cristo? Nané të na, Pablo, adë cuédia'a lu cruz por duldë shtë të. Adë bëriubë nisë të en el nombre shtë Pablo.

¹⁴ Dushquilli Dios de quë adë bëchu'bë nísedia'a ni tubi de lë'ë të sino sulë Crispo nu Gayo

¹⁵ të adë guëni'idi'il bëchu'bë nisë Pablo lë'el en el nombre shtë Pablo.

¹⁶ Nu zac bëchu'bë nisa ra famili shtë Estéfanos perë adë rëagnádi'i ldua'a bëchu'bë nisa stubi de lë'ë të.

¹⁷ Pues Cristo bëshëldë më na parë guadi'dza diza'quë lu ra mënë, lédëdi'i parë guëchu'bë nisa ra mënë. Bëshëldë më na parë guadi'dza lu mënë manërë sencigi, lédëdi'i con di'dzë nadë rac bé'adi'i mënë humildë të parë guëdë'e mieti cuendë pë runë cuntienë galguti shtë Jesús lu cruz.

Cristo nápi' pudërë; por lë'i' ze'dë guëdchini llni shtë Dios

¹⁸ Diza'quë de quë guti Cristo lu cruz por lë'ë hia'a nahin ziquë cusë nadë rllu'idi'i parë ra narianaldë nezë mal catë tsalú rall, perë parë lë'ë hia'a nazia'a nezë za'quë catë gac salvára'a, diza'quë ni na pudërë shtë Dios.

19 Zni rni'i Sagradas Escrituras:
Guëzalúa grétë' llni shtë ra më sabi;
Guësëana tubi cu' grë ra llgabë shtë
ra namás rac bè'a.

20 ¿Pë fin napë ra di'dzë shtë më sabi
u ra di'dzë shtë ra narlua'a lëy
shtë Moisés?

¿Ca nanú ra enseñansë shtë ra
nardildi di'dzë?

Ra enseñansë shtë mësë narianaldë
llgabë shtë mënë, pues Dios bëluá'ai'
enseñansë shtë rall na tuntë.

21 Dios el quë narac bè'a grétë' cusë
nu rac gunë më grë cusë, gunibé'ai'
de quë ra mënë shtë guédchiliu nun-
quë gunguë bé'adi'i rall lë'ë më por
prupi llni shtë rall, nilë por tantë
narac rall. Más bien guc shtu'u më
gac salvar mieti sulë por diza'quë.
Rni'i mënë tuntë nahin, perë por
diza'quë gac salvar grë ra narialdí
ldu'i shti'dzë më.

22 Ra mënë israelitë rac shtu'u rall
guëná rall milagrë shtë Dios, iurní
tsaldí ldu'u rall. Ra mënë nanádi'i më
israelitë, rguili rall llni nanapë mënë
guédchiliu

23 perë lë'ë hia'a rdia'a dí'dza'a de
quë por galguti shtë Cristo lu cruz
gac salvára'a. Parë ra mënë israelitë
diza'quë na ziquë tubi guë'ë catë
rreldë rall. Parë ra mënë nanádi'i
më israelitë, diza'quë na ziquë cusë
nadë rlluí'idi'i.

24 Perë grë ra naguna'bë Dios, ra
më israelitë u ra nanádi'i më is-
raelitë, sulë Cristo na nezë parë gac
salvar mieti. Cristo na pudërë nu llni
shtë Dios parë gac salvára'a.

25 Parë ra mënë guédchiliu,
diza'quë shtë Dios na ziquë cusë
nadë rlluí'idi'i, perë rnia'a lu të llni
shtë Dios más lasac quë grë ra llni
nanapë mënë guédchiliu; nu lo quë
narni'i rall na débíl parë Dios, nahin
más fuertë quë grë ra fuersë nanapë
mënë.

26 Dadë, gulë bédë'ë cuendë de quë
Dios gudili më lë'ë të aunquë du'psë
de lë'ë të rac bè'a të según llgabë shtë
ra mënë. Du'psë të na të më nalasac;
du'psë të na mënë naná rnibë'a.

27 Dios gulë ra mënë sencigi, ra
nadë ráquëdi'i, të parë guëtú lu ra më
sabi, ra nanapë llni shtë mënë. Gulë
më ra mënë débíl según llgabë shtë
mënë parë guëtú lu ra mënë namás
fuertë.

28 Gulë më ra nalasáquëdi'i
nu ra mënë narunë ra, sáhi' de-
sprëci; quiere decir, gulë më cusë
nalasáquëdi'i parë tsalú cusë narni'i
mënë napin valurë nu parë guëlua'a
lu llni ra cusë narni'i mënë adë nádi'i
verdá.

29 Zni bënë më të adë chu gunë
nadchínidi'i delantë lu më.

30 Perë mizme Dios bënë më unír
lë'ë të con Cristo Jesús nu bënë Dios
të gac bè'a hia'a lë'ë më por Cristo,
nu por Cristo tubldí na shcuénda'a
lu Dios. Por Cristo na hia'a shmënë
më naná rzunë almë shtë hia'a. Por
Cristo na hia'a salvar. Guzi'i më lë'ë
hia'a.

31 Zni nahin de acuerdë lo quë
narni'i Sagradas Escrituras: "Si talë
tubi de lë'ë të runë nadchíníl pues
bënë nadchini sulë por lo quë
nabënë Dadë".

2

Diza'quë nu galguti shtë Jesús

1 Bëchi, iurë bidë guënia'a lu të lë'ë
verdá shtë Dios, adë biadí'dzëdia'a
ziquë tubi mësë narlua'a con di'dzë
nadë rac bé'adi'i të sino biadí'dza
clarë. Gunia'a lu të di'dzë nabëlua'a
Dios lua.

2 Iurë guquërdënúa lë'ë të, guni'i
ldua'a guadí'dza sulë tubsë di'dzë de
quë Jesucristo gunë salvar lë'ë hia'a,
de quë guti më lu cruz por lë'ë hia'a.

3 Iurë bidë guédchinia lu të, pues
adë gualdídi'i ldua'a mizme na sino
bëdzëba nu bëchi'cha.

4 Iurë gunia'a lu të ra diza'quë shtë
Dios, adë guni'inúdia'a lë'ë të con
di'dzë sabi naze'dë por llni nanapë
mënë guédchiliu, sino guni'inúa lë'ë
të con pudërë shtë Espíritu Santo, el
quë nabënë zihani cusë ru'bë.

5 Guni'inúa lë'ë të, të tsaldí ldu'u të
shti'dzë Dios purquë bini të pudërë
shtë më, lédëdi'i por tantë rac ru-
adi'dza. Zni guc parë gac të firmë;

dchi'chi na fe shtë të ziquë tubi cimientë shtë hiu'u.

Por Espiritu Santo rac bë'a hia'a

⁶ Zni na manërë biadi'dzë na'a diza'quë lu ra mënë, perë biadi'dzë na'a di'dzë sabi lu ra mënë namás rianaldë ra shnezë Dios. Ra di'dzë sabi naruadi'dzë na'a, adë zé'dëdi'in de guédchiliu rë', nilë por ra mënë naquëgnibë'a ra sa' rall. Grë cusë ni nasesë tsalú ra

⁷ perë ruadi'dzë na'a con llni shtë Dios. Ruadi'dzë na'a ra cusë secretë shtë Dios. Ruadi'dzë na'a di'dzë sabi shtë më, ra cusë nabë'në më ordenar antsë cueshtë guédchiliu parë gac salvára'a.

⁸ Ni tubi ra naná rnibë'a lu guédchiliu rë', adë riasédi'i rall ndëë. Si talë niasé rall, adë niaquë'di'i rall Dadë Jesús lu cruz, el quë narnibë'a guëdubi gube'e.

⁹ Zni rni'i Sagradas Escrituras: Dios bë'në më preparar cusë adë ni chu gunádi'i nu adë chu bínidi'i, nu adë chu bë'nëdi'i llgabë.

Cusë ni na parë ra narac shtu'u lë'ë më.

¹⁰ Grë ndë'ë bëlua'a më lu hia'a por Espiritu shtë më. Lë'ë Espiritu na llni nu riasé Espiritu ra cusë namás naga'chi, hashtë shgabë Dios namás secretë rac bë'a Espiritu.

¹¹ ¿Chull gac bë'a lo quë nanú la'ni ldu'u nguui? Mizmë nguui riasëll llgabë nananú la'ni ldú'ull. Zni na con Dios; sulamëntë Espiritu shtë më rac bë'a llgabë shtë më.

¹² Lë'ë hia'a adë bédë'nëdi'ia'a recibir Espiritu naná rnibë'a mënë shtë guédchiliu sino bédë'na'a recibir Espiritu naná ze'dë de Dios të gac bë'a hia'a grë bendición nabëzëlaa'chi më parë lë'ë hia'a.

¹³ Ruadi'dzë na'a shcuendë ra cusë rë' con di'dzë nabëlua'a Espiritu shtë Dios, lédëdi'i con di'dzë nabësë'dë na'a por ra mësë shtë guédchiliu. Zni rlua'a na'a ra cusë shtë Espiritu lu ra mënë narianaldë tëchi Espiritu Santo.

¹⁴ Grë ra nanápëdi'i Espiritu cuezënúhi' la'ni ldú'ull, adë rúnëdi'ill recibir di'dzë shtë Espiritu purquë parë lë'ëll cusë ni adë rlluí'idi'i. Cusë tuntë rní'ill. Adë riasédi'ill purquë rqui'ni llni shtë Espiritu parë tsasë mënë ra cusë shtë Espiritu.

¹⁵ Perë grëtë' nacabezënú Espiritu Santo rac bë'a rall grëtë' cusë nalasac; perë ra sa' nguui ni, ra nadë tsanaldëdi'i tëchi Espiritu Santo, adë rac bë'adi'i rall blac lasac na primëre nguui ni.

¹⁶ Ra Sagradas Escrituras rni'i: "¿Chull riasé? u ¿chu rac bë'a lla na llgabë shtë Dadë Dios? ¿Chull guëlua'a Dios?" Perë lë'ë hia'a nadápa'a Espiritu; por ni rac bë'a hia'a llgabë shtë Cristo.

3

Quëdë'na'a sirvë lë'ë Dadë Dios

¹ Zni nahin bëchi, adë gú'di'i manërë të guadi'dza lu të cumë ziquë mënë naquëgsé Espiritu Santo, sino biadi'dza lu të ziquë mënë narianaldë tëchi ra cusë shtë guédchiliu. Na të ziquë me'dë en cuantë ra cusë shtë Cristo.

² Bëluá'ahia lë'ë të con enseñansë sencigi cumë ziquë tubi me'dë naradchi. Rúnëdi'i të gan gau të cumidë ziquë më ru'bë. Todavía adë riasédi'i të ra enseñansë naná rqui'ni parë su të firmë lu shnezë Dios.

³ Hashtë ne' na të ziquë mënë narianaldë tëchi ra cusë shtë guédchiliu; quërelde të igual ziquë los de más sa' të.

⁴ Si talë rní'il: "Na nahia shmënë Pablo"; stubi të rní'il: "Nahia shmënë Apolos", iurní quëhunë të llgabë ziquë ra mënë shtë guédchiliu, lédëdi'i ziquë mënë nanapë Espiritu Santo.

⁵ ¿Chull na Pablo? ¿Chull na Apolos? Na na'a nadë más ra nabëshe'ldë Dios; por shti'dzë na'a gualdí ldu'u të diza'quë shtë Dadë. Cadë tubi muzë shtë Dios bë'ni' según fuersë nu llni nabëne'e më.

6 Na bëcabnía bë'dchi; Apolos gudi'li ra plantë, perë Dios bësëru'bë më ra plantë ni.

7 De manërë de quë ni tubi na'a, el quë nabëcabnía bë'dchi u el quë naguati'li ra plantë, lasáquëdi'i na'a, perë Dios na el quë nalasac. Bësëru'bë më ra plantë.

8 El quë narcabnía nu el quë nar-gui'li, na rai' unidë, nu Dios quilli cadë tubi lë'ë hia'a según dchi'ni naquëdë'na'a.

9 Grë hia'a na hia'a ra nardë'na'a dchi'ni juntë con lë'ë më. Lë'ë të na të ziquë guiu'u lachi catë quëhunë më dchi'ni.

Na të ziquë tubi hiu'u naquëgza'a më.

10 Nahia ziquë mësë albañil naná gulë Dios parë guëzu'ba cimientë shtë hiu'u. Hia stubi quëgza'a hiu'u guëc cimientë ni. El quë narza'a hiu'u rqui'ni gápi' cuidadë manërë naquëgzá'all hiu'u.

11 Pues ni tubi adë chu nápëdi'i derechë guëzúbëll stubi cimientë purquë hia nanú cimientë verdadërë naná mizmë Jesucristo.

12 Perë cadë nguii quëgzá'all tubi hiu'u con orë u bëdchichi u guë'ë nalasac u con hiaguë u con gui'lli guia.

13 Lë'ë dchi'ni de cadë lë'ë hia'a guëru'u lu llni dzë shtë juici. Dzë ni guëdchini gui'i të parë gunë gui'i prëbë pë clasë dchi'ni bënë mieti.

14 Si talë tubi de lë'ë hia'a bëza'a tubi hiu'u nanadë tsequi lu gui'i, gunë nguii ni recibir pagu por dchi'ni nabë'nëll

15 perë en cambi, si talë tubi de lë'ë hia'a guëza'a hia'a tubi hiu'u con cusë naná sutípëdi'i lu gui'i, pues guënitill grëtë'; nidi'i pagu parë lë'ëll aunquë lë'ëll gac salvárëll cumë ziquë rgu nguii tubi cusë la'ni hiu'u narie'qui.

16 ¿Pë adë rac bë'adi'i të de quë na të ziquë iádu'u catë cuezë Dios, de quë Espiritu shtë Dios cuezënúhi' la'ni ldu'u të?

17 Si talë tubi de lë'ë të quëhúnëll usar iádu'u shtë më tubi cusë mal, guëne'e më fin parë lë'ëll. Catë cuezë më, nahin santu nuambiën cuerpë shtë të na santu.

18 Adë rsiguëdi'il mizmë lë'ëll. Si talë tubi de lë'ë të rni'il nal sabi con llni nanapë mënë guë'dchiliu, mejurë guëabril ziquë tubi naráquëdi'i të gáquëll më sabi de verdá.

19 Pues llni shtë ra, mënë nar-ianaldë cusë shtë guë'dchiliu rë', nahin ziquë cusë tuntë parë Dios. Naescritë: "Dios quëhunë parë ldaguë më sabi lu galénasini shtë rall ziquë rlaguë tubi ma lu trampë".

20 Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: "Lë'ë Dadë rac bë'ai' ra llgabë shtë mënë sabi, de quë lasáquëdi'i shgabë rall".

21 Por ni adë chu gunë nadchínidi'i de quë nall shmësë sa'll. Pues grëtë' cusë nahin parë lë'ë të;

22 Pablo, Apolos, Pedro, guë'dchiliu, nu vidë, nu galguti, nu lo quë naná iurne', nu ra cusë naguër gac, grëhin na parë lë'ë të.

23 Nu lë'ë të na të shmënë Cristo; rnibë'a më lë'ë të nu Cristo rzu'bë diágui' shti'dzë Dios.

4

Dchi'ni shtë ra poshtë

1 Grëtë' të napë quë gunë të llgabë de quë na na'a sulamëntë shmuzë Cristo. Gulë më lë'ë na'a parë tsaglua'a na'a ra mënë di'dzë shtë më, cusë de quë antsë adë guc bë'adi'i mieti.

2 El quë naná incarguë tubi dchi'ni, napë quë gáqui' naza'quë; napë quë gúni' cumplir lo quë narunë tucarë.

3 Por partë shtëna adë riádi'i ldua'a iurë quëhunë të juzguë lë'ë na, nilë riádi'i ldua'a por los de más sahia narunë juzguë na; pues adë ráquëdia'a gunë juzguë mizmë na.

4 Perë si talë ni tubi shgaba adë quëgdchí'bëdi'i galquiá cuntrë na, adë na segurë de quë nápëdia'a faltë.

Lë'ë Dadë na el quë nangunë juzguë shchi'nia.

⁵ Adë rúnëdi'i të juzguë nasesë. Gulë cuezë hashtë lë'ë Dadë guëabré; guëgú më grëtë' cusë lu llni, grë lo quë naga'chi lu nacahi. Guëlua'a më grëtë' narac shtu'u mieti la'ni ldu'u rall. Iurní gunë më honrar cadë nguiu según narunë tucarë.

⁶ Dadë, quëadi'dza ra cusë rë parë bien shtë të. Quëgdchi'ba tubi comparaciuni naná runë tratë dchi'ni nabëdë'në na'a, Apolos con na. Gulë guagla'guë enseñanse shtë na'a; gulë bënë cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras shcuendë lo quë narunë tucarë gunë mënë, nu parë ni tubi të adë rní'idi'i nadchini de mësë shténël nu rúnël desprëci stubi mësë entrë lë'ë të.

⁷ ¿Chull bënë të tsu tubi mësë entrë lë'ë të? ¿Pë cusë nápël nanádi'i lo quë nabë'nël recibir? Si talë bēzēlaa'chi më lo quë nanápël, ¿pēzielú runë nadchíní? Rúnël ziquë lé'el bé'nël gan por mizme fuersë shténël.

⁸ Lë'ë të më Corinto, runë nadchini të purquë rni'i të adë pë runë fáltëdi'i, de quë napë të grë bendición narshe'ldë Dios dizdë gube'e. Runë të llgabë rquí'nidi'i të lë'ë na'a, de quë rnibë'a të ziquë rëy, de quë lasáquëdi'i na'a. Nalé rac shtua'a de quë nanibë'a të ziquë rëy të guëribë'anú na'a lë'ë të.

⁹ Pues llua'ahia de quë Dios bēsa'në më lë'ë na'a ra poshtë lútimë lugar. Na na'a ziquë ra mënë mal naguc condenar parë gati rai'. Dzu na'a lu ra mënë nu lu ra ianglë nadë más parë guëbi'a rai' lu na'a cumë cusë nardzëguë' ldu'u mieti.

¹⁰ Rdë'në na'a sirvë lu Cristo perë lë'ë të rni'i të na na'a tuntë mientras rni'i të na të shmënë më namás rac bē'a. Na na'a ra nalasáquëdi'i perë lë'ë të sí, lasac të. Quëhunë mënë honrar lë'ë të perë quëhunë të desprëci lë'ë na'a.

¹¹ Hashtë iurne' quëgzac zi na'a lu galërldia'në nu lu galërbidchi; runë

faltë shabë na'a; ra mënë rushtiá rall guëc na'a; adë nídi'i lidchi na'a.

¹² Rdzaguë na'a lu ra dchi'ni naquëhunë guia'a na'a. Ra mënë rgue guëc na'a perë rdchigré na'a con di'dzë nanapë bendición shtë Dios. Rzunaldë rall lë'ë na'a perë lë'ë na'a rua'a ldu'u na'a sin adë pë rní'idi'i na'a cuntrë lë'ë rall.

¹³ Rni'i rall cuntrë lë'ë na'a perë na na'a pacënci. Quëhunë rall tratë lë'ë na'a ziquë gui'lli lu nezë; runë rall tratë lë'ë na'a ziquë cusë más nadzabë la'ni guédchiliu, cusë nadë rlluí'idi'i.

¹⁴ Adë rquë'edia'a ndë'ë parë guëtú lu të sino parë guënehia cunsëju ziquë ra shinia narac shtua'a.

¹⁵ Aunque napë të chi'i mili mësë naná rlua'a lë'ë të, napë të tubsë shtadë të. Por ra diza'quë nagunia'a lu të, na të unidë con Cristo Jesús. Por ni nahia ziquë shtadë të.

¹⁶ Por ni quëhuna ruëguë lu të de quë cubënebi të cumë ziquë ejemplë shtëna.

¹⁷ Parë gunë të cumplir narac shtua'a, bēshe'lda Timoteo lu të. Náhi' tubi nguiu nabëna gan por Cristo nu rac shtua'a lé'i'. Siemprë quëreldë zá'quëll ziquë shmënë Dios. Lë'ë Timoteo guësëagná ldú'i' lë'ë të lo mizme enseñansë nabëluá'ahia lla narunë tucarë guëquëreldë ra mënë shtë Cristo, igual ziquë rluá'ahia guëdubi lugar catë nanú grupë shtë shmënë Dios.

¹⁸ Nanú bēldá de lë'ë të nalé runë rall nadchini; runë rall llgabë adë gueldë guënádia'a lë'ë të

¹⁹ perë quëbeza të parë tsahia lueguë nu gueldë guënahia lë'ë të si talë Dadë guënë'ei' permisi. Iurní gac bē'ahia chu narunë nadchini. Gac bē'ahia si talë nadë más ruadi'dzë rall u si napë rall pudërë shtë Dios.

²⁰ Catë rnibë'a Dios ziquë rëy, nanú más quë di'dzë narni'i mënë; nanú milagrë nu sēñi naquëhunë më.

²¹ ¿Pë rac shtu'u të? ¿Zeldë guënahia lë'ë të con tubi hiaguë; gau të varë? u ¿zeldë guënahia lë'ë të

cumë më nadu'u, ziquë tubi narac shtu'u lë'ë të?

5

Napë quë gunë të juzguë el quë nabë'në mal

¹ Quëgni'i mënë de quë entrë lë'ë të nanú ra naquërelde mal, de quë tubi nguii cuá'all shmadrástëll. Pues duldë ni ra mënë nanadë israelitë, adë rúnëdi'i rall duldë ni.

² Mejurë niatú lu të nu niu'në të por conductë shtë nguii ni. Runë tucarë guëgú të lë'ëll ladi grupë shtë shmënë Dios.

³ Pues aunquë la'di súdia'a nga'li perë rëagná ldua'a lë'ë të. Hia bëna juzguë el quë nabë'në duldë ni cumë zugá'ahia nga'li con lë'ë të.

⁴ Gulë bédëa con autoridá shtë Dadë Jesucristo, nu lë'ë na quëbezénúa lë'ë të con espíritu shtëna, nu lë'ë pudërë shtënë Jesucristo Shláma'a, quëbezénú lë'ë të.

⁵ Gulë bënë intriegu nguii ni guia'a Satanás të parë tsalú shcuérpëll con mal deseo shtënéll, perë espíritu shtë nguii ni gac salvar iurë lë'ë Dadë Jesús guëabré stubi.

⁶ Mal na iurë runë nadchini të. ¿Pëllë adë guënëdi'i të tubi dichë narni'i: "Du'pë levadurë rdë'ë fuerse guëdubi nacubë"?

⁷ Gulë bënë ziquë ra mënë israelitë guahietë. Iurë bédchini laní Pascu, gulú rall grë guetështildi naguctsa'u con levadurë. Gulë bësane grë duldë nananú entrë lë'ë të, të gac të limpi ziquë guetështildi cubi nagudáu ra mënë israelitë dzë shtë laní. Gulë guná, lë'ë lli'li shtë Pascu, hia guti. ¿Chu na sacrifici ni? Pues mizme Cristo.

⁸ Zni rqui'ni guëquërdëru'u hia'a con ldu'u limpi nu con verdá naná ziquë guetështildi sin levadurë. Adë chu guëquërdëdi'i con cusé mal; adë gápëdi'i të llanë la'ni ldu'u të.

⁹ La'ni stubi cartë nabëshe'lda lu të, guní'hia lu të adë gápëdi'i të tratë con ra narquënú ra sáhi'.

¹⁰ Adë guní'idia'a lu të de quë na mal si talë napë të tratë con ra mënë

shtë guë'dchiliu, ra narquënú ra sáhi', u ra narzebi ldu'u pë shtë më, u ra nguba'në, u ra narunë adorar ra figurë naractsa'u, purquë nídi'i mudë guëquërelde të lu guë'dchiliu sin quë napë të tratë con ra mënë ni.

¹¹ Lo quë nagunia'a lu të iurne', adë gapë të tratë con tubi nguii naná rni'i nall shmënë Dios. Si talë nguii ni rquënull ra sáhi', u si talë rzebi ldú'ull pë shtë mënë, u si talë rúnëll adorar ra figurë, u si talë ruadí'dzëll cuntrë sa'll, u si talë rzuu'dchill, u si talë nall nguba'në; con nguii ni adë raunúdi'i të lë'ëll.

¹²⁻¹³ Pues adë rúnëdi'i tucarë guna juzguë ra mënë shtë guë'dchiliu; pues Dios gúni' juzguë lë'ë rall perë grupë shtë shmënë Dios, sí, runë tucarë gunë rall juzguë sa' rall. Por ni gulë cu nguii naquëhunë duldë ni entrë lë'ë të.

6

Ra dishi'bi nariagdchininú të lu ra juësi

¹ Adë nazá'quëdi'i rdchi'bë të galquiá cuntrë stubi sa'l delantë ra juësi nanadë guënëdi'i Dios. Gulë bënë règlë ra asuntë entrë mizme lë'ë të.

² Nanë të ra shmënë Dios gunë rai' juzguë ra mënë shtë guë'dchiliu. Si talë gunë të juzguë ra mënë shtë guë'dchiliu, pues rac të gunë të juzguë ra asuntë mitu'në entrë ra grupë shtë shmënë Dios.

³ ¿Pëllë adë rac bé'adi'i të de quë guëdé'na'a juzguë ra ianglë? Cuantë más runë tucarë guëdé'na'a juzguë ra asuntë shtë vidë rë'.

⁴ Si talë nápël problemë con stubi sa'l, adë nazá'quëdi'i guëdchí'bël galquiá cuntrë sa'l. Pues ra shmënë Dios namás lasáquëdi'i entrë lë'ë të, rac rall gunë rall règlë asuntë shtënéll.

⁵ Ndë'e rnia'a lu të, të parë guëtú lu të. ¿Pëllë adë nídi'i entrë lë'ë të ni siquierë tubi naná rac gunë juzguë parë gúnëll règlë asuntë nanápël?

⁶ ¿Pëllë rqui'ni tubi narialdí ldu'i Dios, guëdchi'bëll demandë lu stubi sa'll delantë lu ra juësi naguënëdi'i Dios?

⁷ Napë të dishi'bi nu rdchi'bë të galquiá cuntrë sa' të. Rlua'a de quë adë bé'nëdi'i të cumplir shti'dzë Jesús; napë të faltë. Mejurë gulë bë'në sufrir mal tratë. Gulë bëtë'e sí cuanë mënë lo quë nanápël.

⁸ En cambi quëhunë të mal; rbaa'nël pë cusë shtë ra naná shmënë Dios.

⁹ ¿Pëllë adë rac bé'adi'i të de quë grëtë' ra mënë mal, adë tsutédi'i rall catë quëbezë Dios? Adë rdé'edi'i të sí parë guëgugué sa' të lë'e të. Ra narquënú sa'll, ra narunë adorar figurë, ra narunë duldë adulteri, ra narunë ziquë ra mamflor,

¹⁰ ra nguba'në, ra narzebi ldu'u pë shtë sa'll, ra zudchi, ra naná runë cuntrë sa'll, ra nardchisú pë shtë mënë con engaño; grë mënë ni adë ni mudë tsuté rall lugar catë rnibë'a Dios ziquë Rëy.

¹¹ Antsë zni bë'në të; guc të igual ziquë ra mënë ni perë iurne' bëzunë më almë shtë të; unidë na të con Dios santu. Napë të tratë con Dios; bë'në më recibir lë'e të por lo quë nabë'në Jesucristo juntë con Espíritu nabëshe'ldë Dios, Shtëada'a.

Shcuerpë nguui na santu

¹² Rni'i mënë: "Nahia librë parë guna lo quë narac shtua'a". Perë rnia'a lu të, grë cusë adë rsëdchínidi'i cusë za'quë parë lë'e hia'a. Rní'il de quë nahia librë parë guna lo quë narac shtua'a, perë adë guëd'édia'a sí parë guëribë'a cusë mal na. Adë nádia'a bajo ordë shtë ra cusë ni.

¹³ Stubi cusë rni'i mieti: "Cumidë na parë guëdáuha'a nu nabánia'a parë guëdáuha'a" perë Dios guëd'é'i fin guërupë ra cusë ni. Nídi'i verdá de quë cuerpë shtë mieti na parë guëquënú mieti sa'll, sino shcuérpa'a na parë lë'e Dadë Jesús nu lë'e Dadë na parë bien shtë hia'a.

¹⁴ Ziquë bëldishtë Dios lë'e Dadë Jesús ladi ra tégulë, zni zac guëldishtë më lë'e hia'a con pudërë shtë më.

¹⁵ ¿Pëllë adë rdé'edi'i të cuendë de quë cadë tubi de lë'e të na partë shtë cuerpë shtë Cristo? ¿Ni mudë guënehia sí parë partë shtë Cristo gaquin partë shtë cuerpë shtë na'a mal? Aquëdi'i, jamás gaquin zni.

¹⁶ ¿Pëllë adë rdé'edi'i të cuendë de quë iurë tubi nguui rquënull con tubi na'a mal, hia iurní guërupë rall rac rall tubsë cuerpë? Pues ra Sagradas Escrituras rni'i: "Guërupë rall gac rall tubsë cuerpë".

¹⁷ Perë iurë tubi mieti gac unir con Dadë, hia guërupë rai' na rai' tubsë. Napë rai' mizmë espíritu.

¹⁸ Gulë bëllu'në lu grë duldë narunë tratë cusë mal entrë ra na'a nu ra nguui. Cualquier stubi duldë naná runë tubi mieti, quëhunin dañi parë sa'll, perë el quë narquënú sáhi', quëhúnëll dañi cuntrë propi shcuérpëll.

¹⁹ ¿Pëllë adë rdé'edi'i të cuendë de quë cuerpë shtë të na lugar catë cuzë Espíritu Santo? Bëtë'e Dios Espíritu Santo parë cuzënúhi' lë'e të, parë guëquërdënúhi' lë'e të. Lë'e më na më dueñi shtë të; rnibë'a më lë'e të, lëdëdi'i rnibë'a të mizmë lë'e të.

²⁰ Guzi'i Dios lë'e të tubi präci namás lasac të gac të shmënë më. Por ni gulë bë'në honrar lë'e më con cuerpë shtë të nu con espíritu shtë të. Guërupë cusë ni ze'dë de Dios.

7

Cunseju parë ra casadë

¹ Iurne' guna contëstë ra pre-guntë naguna'bë di'dzë të la'ni cartë nabëshe'ldë të. Bien nahin parë tubi nguui de quë guëtsé'adi'i nguui

² perë cumë nanú zihani tentación parë gunë mieti duldë, mejurë cadë nguui gapë tsé'lëll nu cadë na'a gápi' tsé'li'.

³ Grë ra nguui naná casadë napë quë gunë rall cumplir lo quë narunë tucarë ziquë tse'lë na'a, nu ra na'a

casadë napë quë gunë rall cumplir con tsé'lë rai'.

⁴ Tubi na'a adë nádí'ill dueñi shtënë shcuérpëll sino quë tsé'li' nápëll derechë parë shcuérpë tsé'li'. Mizmë manërë ra nguiu adë nádí'ill dueñi shtë shcuérpëll sino quë tsé'lë nguiu nápëll derechë parë shcuérpë nguiu.

⁵ Lë'ë të naná casadë, adë rúnëdi'il negar parë ga'anul tsé'lë; sulamëntë si talë guërupë të na të de acuerdë por tubi tiempë parë gunë të orar lu Dios, hia despuësë napë quë guëbrí ga'anul tsé'lëll të parë gúnëdi'i Satanás gan lul nu ldáguël lu duldë.

⁶ Cagnia'a lu të ndë'ë ziquë tubi permisi, lédëdi'i ziquë mandamientë shtë Dios.

⁷ Pues por partë shtë na, rac shtua'a de quë grë nguiu gac ziquë na, perë adë nádí'in posiblë. Bézëlaa'dchi Dios cadë tubi nguiu fuersë especial; bēldá rall rtsē'a; stubi nguiu adë rtsē'adi'ill.

⁸ Rnia'a lu ra nanádí'i casadë nu lu ra viudë de quë nabién si adë guëtsē'adi'i të ziquë nahia

⁹ perë si talë adë ráquëdi'i gunë të gan lu ra deseo, pues gulë bētsē'a. Mejurë guëtsē'al quë gápēl mal ll-gabë.

¹⁰ Grëtē' të shmënë Dios naná casadë, rnibē'ahia lu të de quë ra na'a adë guësá'nēdi'ill tsé'ell. Mandadë rē' lédëdi'i shtëna sino nahin mandadë shtë Dadë Jesús.

¹¹ Pues si talë tubi na'a bēsá'nēll tsé'lëll; separadë na rall; adë cá'adi'ill stubi nguiu u guécá'all tsé'lëll stubi. Mizmë manërë napë quë gunë ra nguiu cumplir; adë gáquëdi'i divorciar rall.

¹² Lu të los de más mēnē, rnia'a lo quë llúa'ahia na bien. Lë'ë Dadë bēsá'nēdi'i' di'dzē rē'. Si talë nanú tubi nguiu rialdíldú'ull shti'dzē Dios perë tsé'lëll adë rialdídi'i ldu'i shti'dzē mē, perë lē'ë na'a ni nall cunformē guëquërdēnull tsé'lëll, nguiu ni napë quë tsagla'guë guëquërdēll con tsé'lëll.

¹³ Nu zac, si talë tubi na'a rialdíldú'ull shti'dzē Dios perë tsé'lëll

adë rialdídi'i ldú'ull shti'dzē mē, si talë lē'ë nguiu ni nall cunformē guëquërdēnull tsé'lëll, adë gac divorciar rall.

¹⁴ Lë'ë nguiu nanadë rialdídi'i ldu'i perë tsé'li' sí rialdí ldu'i shti'dzē Dios, nguiu ni rúnēll recibir bendición shtë Dios. Nu zac lē'ë na'a nanadë rialdídi'i ldu'i shti'dzē Dios perë tsé'lëll sí nall shmënë Dios, pues na'a ni quëhúnēll recibir bendición shtë Dios. Guc lda'i' por Dios por nall unidë con tsé'lëll. Si talë lédëdi'i zni, shini shtë ra mēnē ni na rai' ziquë shini ra nanadë rialdídi'i ldu'i Dios, perë iurne' ra shini rall quëhunë rall recibir ra bendición shtë Dios.

¹⁵ Perë si talë lē'ë nguiu u lē'ë na'a nadë rialdídi'i ldu'i Dios, rac shtú'ull guësá'nēll tsé'lëll, pues zni gaquin. Iurní lē'ë nguiu u lē'ë na'a naná bēa'nē, nall librë. Gulé Dios lē'ë hia'a parë guëquërdēda'a en paz të adë tsúdi'i dishi'bi entrë ra naná casadë.

¹⁶ Lë'ë të na'a, nídi'i segurë de quë tsaldí ldu'u tsé'lëll si guëquërdēnull lē'ëll. Nu zac lē'ë të nguiu, nídi'i segurë tsé'lëll tsaldí ldu'i shti'dzē Jesús.

¹⁷ Ndë'ë na narunë tucarë guëdē'na'a; cumë ziquë bēne'e Dios llni cadë túbia'a, cha guëdē'na'a cumplir voluntá shtë mē. Runë tucarë tsagla'guë nguiu cumë iurë guna'bē mē lē'ëll. Pues runë tucarë tsagla'guë guëquërdēda'a de acuerdë con principi shtë vidë cubi nadápa'a. Zni rnibē'ahia guëdubi grupë shtë shmënë Dios.

¹⁸ Si talë iurë guna'bē Dios lē'ël, nu nápēl sēñi de quë bēriuguë partë cuerpë shténēll según costumbrë shtë mēnē israelitë, adë guëtí'idi'il sēñi ni. Si talë adë gúquëdi'il circuncidar iurë gúquēll shmënë Dios, adë rdē'edi'il sí guëchuguë mēnē shcuérpēll.

¹⁹ Nídi'i importë lu Dios si gúquēll circuncidar u aquëdi'i. Lo quë narunë importë lu Dios na guëzu'bē diáguēll mandamientë shtë mē.

²⁰ Lo quë narunë tucarë gunë mieti na, tsagla'guë mieti mizmë

ofici nanapë nguiu iurë lë'ë Dadë guná'bëi' nguiu ni.

²¹ Si talë nal bajo ordë shtë sa'l iurë guna'bë më lë'ël, adë riádi'i ldú'ul. Perë si talë nanú manërë parë gápël libertá, pues mejurë guërú'ul libré.

²² Grë ra naná bajo ordë shtë sa'll iurë Dios guná'bëi' ra nguiu ni, gúqui' shmënë më nanapë libertá. Nu el quë nanádi'i bajo ordë shtë sa'll perë guna'bë më lë'ëll, nall bajo ordë shtë Cristo. Rnibë'a më lë'ëll.

²³ Dios guzi'i më lë'ël tubi präci ru'bë; adë rdë'di'il sí gac të bajo ordë shtë ra mënë.

²⁴ Bëchi, runë tucarë cadë nguiu tsagla'guë gúnëll mizmë ofici catë tsu nguiu iurë guna'bë Dios lë'ëll.

²⁵ Iurní caquëa'a shcuendë ra lliguëna'a nadë bëtsë'adi'i. Adë nápëdia'a ni tubi mandadë shtë Dios perë rnia'a lu të lo quë nalluá'ahia. Pues rac tsaldí ldu'u të na purquë zihani vultë bëga'a ldu'u më na, por ni runë tucarë guëqué diaguë të shti'dza.

²⁶ Lluá'ahia de quë mejurë guëa'në nguiu tal cumë ziquë na nguiu por tantë cusë durë naná ze'dë lu guë'dchiliu.

²⁷ Si talë bëtsë'al adë rúnëdi'il llgabë parë guësá'nëll tsé'lëll. Si talë nápëdi'il tsé'lëll, adë riúbëdi'i ldú'ul parë guëtsë'al.

²⁸ Perë si talë guëtsë'al, nádi'in duldë. Si talë guëtsë'a tubi lliguëna'a, adë nádi'in duldë. Perë grëtë' ra casadë gunë rall sufrir por cusë durë naze'dë tiempë ne', nu rac shtua'a adë gápëdi'i të más cusë durë.

²⁹ Dadë, quëquëa'a lu të; stu'pë tiempë rëa'në. Iurne' parë delantë ra naná casadë, runë tucarë guëbani rall ziquë nádi'i rall casadë.

³⁰ Ra naná tristë napë quë guëriubë ldu'u rall të gunë rall cumplir voluntá shtë Dios. Ra naná quëhunë ra laní, runë tucarë guëna'zi rall shchi'ni më nasesë. Ra nartuu', runë tucarë adë gac shtú'udi'i rall cusë shtë guë'dchiliu.

³¹ Ra narquitë ldu'u por ra cusë shtë guë'dchiliu, adë chu guëdë'di'i sí të rnibë'a cusë shtë guë'dchiliu lë'ëll, purquë guë'dchiliu nu ra cusë shtë tiempë ne', nasesë tsaluhin.

³² Rac shtua'a de quë cadë tubi të adë riádi'i ldu'u të. Lë'ë nguiu naná sultërë rquëdi'ni ldú'ull por ra cusë shtë Dadë Dios nu rac shtú'ull gúnëll cumplir voluntá shtë më parë guëquitë ldu'u më lë'ëll.

³³ Perë iurë lë'ë sultërë guëtsë'all, iurní rac ldú'ull por ra cusë shtë guë'dchiliu nu parë guëquitë ldu'u tsé'lëll lë'ëll.

³⁴ Zni na con tubi lliguëna'a nu ra na'a casadë. Lë'ë na'a nanápëdi'i tsé'lëll, rquëdi'ni ldú'ull por ra cusë shtë Dadë Dios të gac na'a ni santu; rac shtú'ull gúnëll cumplir parë guëquitë ldu'u më con lë'ëll. Perë lë'ë na'a casadë rquëdi'ni ldú'ull por ra cusë shtë guë'dchiliu nu rac shtú'ull gúnëll dchi'ni të guëquitë ldu'u tsé'lëll lë'ëll.

³⁵ Quëgnia'a lu të ndë'e parë bien shtë të, lédëdi'i parë adë guëtsë'adi'i të. Rac shtua'a guëbani të manërë za'quë nu parë gunë të sirvë Dadë con guëdubinú ldu'u të.

³⁶ Si tubi shtadë lliguëna'a rúnëll llgabë guëdë'ëll permissi të guëtsë'a lliguëna'a purquë hia rdëdë galëllliguëna'a shténëll, nu nanë nguiu ni rac shtu'u lliguëna'a guëtsë'all, pues gac lo quë narni'i ldú'ull; nádi'in duldë.

³⁷ Perë si stubi nguiu zull firmë con galëni'i ldú'ull nu rnall de quë shtsápëll nall cuntëntë sin quë adë guëtsë'adi'ill, nguiu ni naná firmë de quë adë guëtsë'adi'i shtsá'pëll, bien quëhúnëll.

³⁸ Zni el quë naná quëgdë'e shíni' parë guëtsë'ai', quëhúnëll bien, nu zac el quë nadë quëgdë'di'i shíni' parë guëtsë'a shíni', mejurë quëhúnëll.

³⁹ Lë'ë na'a casadë por lëy, nalí'bill hashtë gati tsé'li' perë si talë tsé'lëll

gati, iurní na'a ni nápell libertá parë guëtsé'all stubi con el quë narac shtú'ull perë sulamëntë si talë nguui ni rialdí ldu'i shti'dzë Dios.

⁴⁰ Perë llua'ahia de quë más guëquitë ldu'u na'a ni si guëá'nëll sin quë guëtsé'adi'll. Ni na lo quë narnia'a nu rialdí ldua'a de quë zni na voluntá shtë Espíritu Santo naquëbezënú na.

8

Cumidë nabë'në mënë ofrecërë lu dzanë

¹ Iurne' quëquëa'a shcuendë shtë dau naná guc ofrecërë lu ra figurë naruntsa'u mënë con guia'a mënë. Bien rac bë'a hia'a custumbrë ni nápedi'in valurë; adë rllu'i'idi'in. Adë chu gunë nadchínidi'i por lo quë nananëll, mejurë gac shtu'u mieti sa' mieti parë tsaru'bë vidë cubi nabëne'e Espíritu Santo.

² Si talë tubi de lë'ë të runë nadchini por lo quë nariasël, pues todavía runë faltë zihani cusë parë riasël.

³ Si talë tubi de lë'ë të rac shtú'ul Dios de verdá, pues Dios rúni' recibir nguui ni ziquë tubi shini më.

⁴ Gunia'a ndë'ë parë gac bë'a të shcuendë ra dau naquëhunë mieti ofrecërë lu ra dzanë. Pues rac bë'a hia'a de quë tubi figurë nápedi'in vidë; nápedi'in fuersë parë gué'dchiliu rë', nu rac bë'a hia'a nanú tubsë Dios.

⁵ Pues quëgni'i mënë nanú ra dios gube'e nu dios lu gué'dchiliu; pues ra dios ni nu ra dadë ni zihani rai' nanú

⁶ perë parë lë'ë hia'a nanú tubsë Dios, Shtáda'a. Lë'ë më bëntsá'ui' grëtë' ra cusë. Nabánia'a parë guédé'na'a cumplir lo quë narac shtu'u më, nu zac nanú tubsë Dadë Jesucristo, Shláma'a. Por lë'i' gurështë grëtë' ra cusë nu nadápa'a vidë eternë por lë'ë më.

⁷ Perë grë ra mieti adë rac bë'adi'i rall ndë'ë. Antsë bë'në rall adorar ra dzanë nu todavía napë rall rëspëti iurë rau rall belë naguc ofrecërë lu ra

dzanë. Adë rialdídi'i ldu'u rall firmë nu rini la'ni ldu'u rall na rall culpablë iurë rau rall belë ni.

⁸ Perë por ra cusë nardáuha'a adë gáca'a mejurë u más peor delantë lu Dios. Adë rúnëdi'i importë si talë ráuha'a u adë ráudi'i hia'a. Igual nahin parë Dios.

⁹ Perë gulë gapë cuidadë de quë libertá nanápël parë gaul grëtë' ra cusë, adë gaquin ejemplë mal parë sa'l nu ldaguëll lu duldë por ejemplë shténël.

¹⁰ Tubi comparaciuni, lë'ël rdé'ël cuendë ra dzanë nápedi'i rall vidë, nu rzubënul mënë catë rau të belë naguc ofrecërë lu ra dzanë. Si talë tubi sa'l narialdí ldu'i Dios, rnall lë'ël nga'li nu creenci shténëll na débil, lo quë naquëhúnël rsëdchini mal llgabë parë nguui ni nu gúnëll tubi cusë nanádi'i za'quë parë lë'i'.

¹¹ Lë'ël nanël verdá parë guëluá'al mal nezë parë sa'l; adë nazá'quëdi'in. Pues guti Cristo por nguui ni igual ziquë guti më por lë'ël.

¹² Iurë quëhúnël duldë cuntrë bëchi sa'l, iurë rguínil llgabë shtë sa'l naná débil, pues también quëhúnël duldë cuntrë Cristo.

¹³ Por ni règlë shtëna na zndë'ë; si talë quëhuna tubi cusë narunë ldaguë bëcha lu duldë, nunquë jamás adë gáudia'a belë, no sea nahin mal parë bëchi la sahia nu gúnëll duldë por ejemplë shtëna.

9

Derechë nanapë tubi poshtë

¹ ¿Gu adë rialdídi'i ldu'u të shti'dza? Pues napa libertá nu grë derechë cumë los de más poshtë shtë më. Gunahia lu Jesucristo, Shláma'a. Nu lë'ë të na të resultatë shtë shchi'nia nabëna en el nombre shtë Dios.

² Parë stubi ra mënë nádia'a poshtë perë parë lë'ë të napë quë rac bë'a të nahia poshtë shtë më purquë lë'ë të na të ziquë tubi muestrë de quë nahia poshtë de verdá purquë unidë na të con lë'ë më.

³ Ndë'e na lo quë narnia'a lu ra mënë narni'i cuntrë na.

⁴ Napa derechë guëcahia lo quë narne'e mënë gáuha, nu parë gua'.

⁵ Napa derechë parë cahia tubi na'a parë gunë tse'la compa'ni na lu ra viajë igual ziquë runë los de más poshtë. Zni quëhunë ra bëchi Dadë Jesús nu Pedro.

⁶ ¿U runë të llgabë de quë Bernabé nu na, na na'a lúniquë nanápëdi'i derechë parë guësa'në na'a dchi'ni material parë guëni'inú na'a mënë ra diza'quë?

⁷ ¿Ca na nguii narunë sirvë ziquë suldadë perë rállëll por gashtë nanápëll? ¿Chull rcabní hiaguë uvë perë ráudi'll nashi shtë hiaguë ni? Grë vëquërë naquëhapë ma ¿pë ruu'di'll lechë?

⁸ Adë rúnëdi'i të llgabë de quë di'dzë rë' na shgabë nguii sulamëntë purquë lëy nabëquë'e Moisés rni'i igual.

⁹ Rni'i lëy shtë Dios: "Adë rgúdi'il guë'shu rua' ngunë naná rguitsë trigu". Pues clarë nahin; adë quëgní'idi'i Dios di'dzë rë' purquë rga'a ldu'u më ra ngunë

¹⁰ sino nahin tubi comparaciuni parë lë'e hia'a. Lëy ni naescritë parë bien shtë hia'a. El quë naraa'në lu guiu'u nu el quë narcabní bë'dchi, guërüpë rall runë rall dchi'ni purquë cuezë rall dzë gunë rall recibir partë shtë cusechë narunë tucarë cadë lë'e rall.

¹¹ Iurní bëcabní na'a bë'dchi narne'e vidë cubi parë lë'e të. ¿Pë llua'a të na mal si guëdë'në na'a recibir cusë material de lë'e të?

¹² Pues si stubi mënë napë derechë gúnëll recibir cusë material shtë të, másru'u derechë napë na'a guëdë'në na'a recibir cusë ni.

Perë adë guná'bëdia'a niétiquë de lë'e të. Rua'a ldu'u na'a grë cusë durë; gudilli na'a gashtë shtë na'a parë másru'u guërë'tsë diza'quë shtë Cristo.

¹³ Nanë të de quë ra narunë dchi'ni la'ni iádu'u ru'bë, quëhunë rall recibir partë ra cusë nardë'e

mënë ziquë ofrendë lu Dios. Ra naná quëhunë dchi'ni rua' bëcu'guë, runë rall recibir tubi partë shtë ra ma naguc ofrecërë lu bëcu'guë.

¹⁴ Igual manërë na, lë'e Dadë gunibé'ai' el quë naruadi'dzë diza'quë shtë më, gúnëll recibir lo quë narquí'nill; guëdë'e ra shmënë Dios lo quë narunë tucarë cá'all.

¹⁵ Perë na nunquë guná'bëdia'a dumí lu të. Nu zac adë quëquë'ëdia'a ndë'e parë guna recibir dumí shtë të. Mejurë gatia antsë guëdchisú mënë lë'e galërquitë ldua'a nanapa por mudë nanabania entrë lë'e të.

¹⁶ Parë na adë runë nadchínidia'a purquë ruadi'dza diza'quë, purquë ni napë quë guna; zni Shlama gunibé'ai' guna. Pues prubi de na si talë adë guadí'dzëdia'a diza'quë.

¹⁷ Por ni si talë guadi'dza diza'quë sulë por prupi voluntá shtëna, runë tucarë tubi premi cahia; perë quëhuna cumplir purquë nahin mandadë shtë Dadë; nahia ziquë tubi muzë nanapë quë gunë dchi'ni por la fuersë.

¹⁸ ¿Pë premi napa iurne'? Nahin de quë quëadi'dza diza'quë lu ra mënë, perë adë rúnëdia'a cubrë ni tubi centavë. Quiere decir adë quëhúnëdia'a cubrë lu ra mënë aunque napa derechë cahia ayudë shtë rall.

¹⁹ Nádia'a bajo ordë shtë ra mënë, perë nahia siervë shtë mieti të parë guna gan másru'u mënë parë Cristo.

²⁰ Iurë guquërela entrë ra më israelitë, nahia cumë lë'e rai' parë guna gan lë'e rai' por Cristo. Iurë nanúa entrë ra naná bajo ordë shtë lëy, pues nahia cumë lë'e rai' të parë guna gan lë'e rai' por Cristo.

²¹ Iurë nanúa entrë ra naguënëdi'i lëy shtë Dios, nahia ziquë lë'e rai' parë guna gan lë'e rai' por Cristo. Adë rúnëdi'i cuntienë ndë'e de quë nápëdia'a rëspëti parë lëy shtë Dios, sino guca ziquë lë'e rall të gac bë'a rall verdá shtë Dios nu gac rall shmënë Cristo.

²² Iurë nanúa ladi ra nadë rialdídí'i ldu'i con guëdubinú ldu'u rai', nahia ziquë lë'ë rai' tē parë guna gan lë'ë rall; tsaldí ldu'u rall más. Quiere decir, guquërela ziquë cualquier sahia tē parë guna gan lë'ë rai' por Cristo.

²³ Quëhuna grë ndë'ë parë guërë'tsë diza'quë nu parë guëquitë ldua'a juntë con lë'ë tē por ra cusë za'quë narsëdchini diza'quë.

²⁴ Nanë tē de quë entrë ra narllu'në tubi carrërë, tubsë naná gunë recibir premi. Gulë gubani ziquë el quë narllu'në lu carrërë parë gunë tē recibir premi shtë Jesús.

²⁵ Grëtë' ra narunë preparar parë deportë, rquë'ë guiá'all lo quë adë nazá'quëd'i. Pues lë'ë rall quëhunë rall zni parë gunë rall recibir tubi premi, tubi corunë shtë guë'ë perë guë'ë ni lueguë rbidchi. En cambi lë'ë hia'a quëdë'na'a dchi'ni durë parë guëdë'na'a recibir tubi premi nanadë tsalúdi'i parë siembrë.

²⁶ Adë rllú'nëdia'a lu carrërë ziquë ciegu; adë quëhúnëdia'a ziquë tubi nguii naná quëgdë'ë golpë lu mbë

²⁷ sino quëgzac zia shcuerpa; quëhuna obligar el mizme cuerpë shtëna parë guëzu'bë diaguë shcuerpa voluntá shtëna. Zni canihuna; no sea de quë despuësë de bëluá'ahia sahia shti'dzë Dios, guna fallar lu rëglë nu gúnëdia'a gan premi shtë Jesús.

10

Mënë narunë adorar ra figurë

¹ Dadë, rac shtua'a gac bë'a tē de quë ra shtadë guëlu na'a despuësë bëru'u rai' Egipto, guzé rai' guëa' shcahi nu gudëdë rai' Nisëdu'u Llni.

² Zni gac ziquë tubi galëriubë nisë parë lë'ë rai' purquë guanaldë rai' Moisés guëa' shcahi nu gudëdë rai' nisëdu'u. Bë'në rai' recibir Moisés ziquë lamë shtë rai'.

³ Grëtë' rai' gudáu rai' con mizme dau nabëshe'ldë Dios.

⁴ Grëtë' rai' bii' rai' mizme bebidë nabëdë'ë mē purquë bii' rai' nisë

nabëru'u la'ni guë'ë. Guë'ë ni na Cristo nabëshe'ldë Dios parë gúni' compa'ni lë'ë rai' lu nezë.

⁵ Perë cantidá lë'ë rai' adë bëquitëd'i ldu'u Dios con lë'ë rai', por ni bëa'në ra cuerpë shtë rai' nezë; guti rai'.

⁶ Grë ndë'ë guzac parë gac bë'a hia'a lla quëhunë Dios; nahin ejemplë tē adë chu guëzëbidi'i ldu'i cusë mal cumë ziquë bë'në ra mënë ni.

⁷ Por ni adë rúnëdi'i tē adorar ra figurë naractsa'u cumë ziquë bë'në bëldá ra mē israelitë. Naescritë la'ni Sagradas Escrituras: "Ra mënë guzubbë rall; gudáu rall; bii' rall; lueguë guasuldí rall parë guëgui'i rall lu figurë".

⁸ Nu adë chu guëquënúdi'i sáhi' cumë ziquë bëldá ra mënë ni bë'në rai' nu guti galdë bi tsunë mili mënë tubsë dzë.

⁹ Nu adë chu guëtë'dë prëbë lu Dadë aunquë na mē pacënci. Bëldá ra mënë ni bëtë'dë rall prëbë lu mē nu gudahuë' serpientë lë'ë rai'; guti rai'.

¹⁰ Nu adë chu guëní'di'i cuntrë Dios cumë ziquë bëldá rai' bë'në rai'; guti rai', bë'në ianglë shtë galguti.

¹¹ Grëtë' ndë'ë guzac ra shtadë guëlu hia'a parë gac bë'a hia'a lla quëhunë Dios. Na escritë ra ejemplë ni la'ni Sagradas Escrituras parë lë'ë hia'a nanabani iurne'. Pues hia blac izë gudëdë; hia parë lë'ë hia'a bëdchini tiempë cubi.

¹² El quë narialdí ldu'i zugá'all firmë lu shnezë Dios; pues gápëll cuidadë tē parë adë ldáguëdi'ill lu duldë.

¹³ Cualquier cusë mal nartë'dë mëdzabë lu hia'a, igual nahin ziquë rdëdë lu los de más mënë, perë rac tsaldí ldu'u tē shti'dzë Dios. Lë'ë mē jamás adë guësá'nëdi'i mē lë'ë tē; guëne'e mē pudërë parë gunë tē gan lu ra cusë mal. Iurë guëdchini tubi cusë mal, iurní Dios guëne'e mē pudërë parë guëru'ul la'ni ra cusë ni parë adë guëazë guëtëdi'il lu shnezë mē sino gáquëi firmë.

14 Por ni bëchi narac shtua'a, gulë bëllu'në catë runë mënë adorar ra figurë.

15 Quëgnia'a lu të cumë ziquë ra nardë'ë cuendë. Gulë bë'në juzguë si talë na verdá lo quë naquëgnia'a iurne'.

16 Iurë rdëá hia'a nu rdi hia'a la'ni copë nabë'në lida' Dios, nu rdë'ë hia'a graci lu më por vini ni, nahin tubi sëni de quë quëdë'na'a recibir ra bendición naze'dë por galguti shtë Jesús. Nu iurë rdáuha'a guetështildi naná rllullë, na sëni de quë unidë na hia'a con Cristo nu nadápa'a tratë con lé'i'.

17 Aunquë cantidá na hia'a, pues quëháuha'a pedasë shtë tubsë guetështildi; na hia'a tubsë cuerpë purquë unidë na hia'a con el quë naná guetështildi verdaderë.

18 Gulë guna'zi stubi ejemplë shtë naciuni Israel. Ra bëshuzi nabë'në dchi'ni la'ni iádu'u, iurë gudáu rai' belë shtë ma nabë'në mënë ofrecërë lu Dios, rac bë'a hia'a de quë lë'ë rai' napë rai' tratë con Dios.

19 Adë quëgní'idia'a de quë ra figurë naractsa'u, napë rahin valurë, nilë adë quëgní'idia'a de quë belë naná guc ofrecërë lu ra figurë, lasaquin. Aquëdi'i.

20 Lo quë nacagnia'a na, lë'ë ra mënë nanádi'i më israelitë, iurë quëhunë rall ofrecërë belë lu bëcu'guë, quëhunë rall ofrecërin lu mëdzabë mal, lëdë lu Diósëdi'i. Adë rac shtú'udia'a lë'ë të gapë të tratë con mëdzabë.

21 Adë nídi'i mudë gu të la'ni copë shtë Dadë Dios nu al mizme tiempë gu të la'ni copë shtë mëdzabë. Nídi'i mudë gau të lu mellë shtë Dadë nu mizme tiempë gau të lu mellë shtë mëdzabë. Adë nídi'i mudë gúnë adorar ra dzanë nu gúnë adorar Dios mizme tiempë.

22 ¿Gu rac shtu'u të guëldënú më lë'ë të? ¿Gu napë të más fuersë quë lë'ë më?

23 Perë lë'ël rní'il librë nal parë gúnë lo quë narac shtú'ul. Perë rnia'a lul, grë cusë adë rúnëdi'i compa'ni parë guësé Espíritu Santo lë'ël. Verdá nadápa'a libertá parë guëdë'na'a zihani cusë, perë lëdë grëdi'i quëhunë compa'ni parë su firmë sa' hia'a lu shnezë më.

24 Runë tucarë quili nguü bien shtë sáhi', lëdëdi'i bien shtë mizme lë'ëll.

25 Gulë gau grëtë' lo quë nardú lu llguëa' sin adë rna'bë dí'dzëdi'il si na bien u na mal según creenci shténëll.

26 purquë lë'ë guë'dchiliu nu grëtë' lo quë nananú lu guë'dchiliu, rnibë'a Dadë Dios.

27 Si talë tubi sa'l nanadë rialdídí'i ldu'i shti'dzë Dios perë quëhúnëll invitar lë'ël gaul lídchill, pues gudáu grë lo quë nangunë rall sirvë lul sin quë adë rna'bë dí'dzëdi'il si lë'ë cumidë gua delantë lu ra figurë.

28 Perë si talë tubi guëni'i lul: "Belë rë' guc ofrecërë ziquë ofrendë lu ra figurë", iurní adë ráudi'il belë ni, no sea gúnëll dañi parë lë'ë sa'l nanguní'i dí'dzë ni lul.

29 Quëgnia'a ndë'ë parë bien shtë sa'l, parë adë gúnëdi'il dañi fe shtë sa'l, lëdëdi'i purquë nal débil con creenci shténëll.

Si talë tubi sa'l quëgna'bë dí'dzëll: "¿Pëzielú conductë shtëna gac cunformë con llgabë shtë sahia? purquë nahia librë.

30 Si talë rdë'a graci lu Dios por lo quë narauha, ¿pëzielú runë mi-eti juzguë conductë shtëna si fuërë nahia pecadurë?"

31 Perë rnia'a lu të, si rau të u ruu' të u cualquier stubi cusë, gulë bë'në grë cusë parë gunë mieti alabar Dios.

32 Adë chu quëréldëdi'i manërë parë ldaguë los de más sa' të lu duldë, nilë por ra më israelitë, ni por ra nanádi'i më israelitë, ni por ra grupë shtë shmënë Dios.

33 Rëglë shtëna na zndë'ë: adë rúnëdia'a ofender ra sahia; mejurë rac shtua'a guëquitë ldu'u rall; adë

Libertá nanapë ra shini Dios

rguilia bien shtë na sino bien shtë los de más sahia të parë gac salvar rai'.

11

¹ Gulë tsagla'guë ejemplë shtëna ziquë tsagla'ga ejemplë shtë Cristo.

Rëglë parë ra na'a naná rdëá

² Bëchi, rquitë ldua'a purquë siemprë rëagná ldu'u të na nu zia'gla'guë të enëshansë nabëluá'ahia lu të.

³ Perë rac shtua'a gac bë'a të Cristo na cabësë shtë nguü nu lë'ë nguü na cabësë shtë tsé'li' nu Dadë Dios na shlamë Cristo.

⁴ Si tubi nguü rë'au guëc nguü iurë lë'ë nguü quëhúni' oraciuni, u iurë quëadí'dzi' diza'quë naná ze'dë de Dios, quëhunë nguü ni desprëci el quë naná cabësë shtë nguü.

⁵ Perë si tubi na'a adë ré'audi'i guëc na'a iurë quëgná'bëll lu Dios u iurë quëadí'dzëll diza'quë, quëhúnëll desprëci el quë naná cabësë shtë na'a. Igual nall ziquë na'a naná rchugue guëdubi guitsë guëc rall.

⁶ Si talë tubi na'a adë ré'audi'i guëc na'a, mejurë chugue guitsë guëc na'a tubigasë, perë si talë parë lë'ëll nahin shtu parë chugue guitsë guëqui' u guëga'a guëc na'a, napë quë guë'au guëc na'a.

⁷ Lë'ë nguü adë rqui'nidi'i guë'au guëc nguü purquë lë'ë nguü quëhúni' representer personë shtë Dios nu rabtsë'ë nguü gluri shtë Dios, perë na'a quëhúni' representer personë nu pudërë shtë nguü.

⁸ Iurë bëntsa'u Dios lë'ë nguü, adë bë'nëdi'i' formar lë'ë nguü de cuerpë shtë na'a sino bë'në më formar lë'ë na'a de cuerpë shtë nguü.

⁹ Lë'ë më bëntsa'u më tubi na'a purquë bëqui'ni nguü lë'ë na'a. Adë bëntsa'udi'i më lë'ë nguü por nicidá shtë na'a.

¹⁰ Por ni rqui'ni guë'au guëc na'a ziquë sëni de quë lë'ë nguü na cabësë shtë na'a nu runë tucarë guë'au guëc na'a ziquë sëni de quë quëhunë rai' respëti lu ra ianglë.

¹¹ Cumë unidë na shmënë më por Cristo, lë'ë nguü nápëdi'ill vidë sin

lë'ë na'a nu lë'ë na'a nápëdi'ill vidë sin por lë'ë nguü. Rqui'ni nguü na'a; ra na'a rqui'ni nguü.

¹² Ziquë lë'ë na'a guc formári' de nguü, también lë'ë nguü nápi' vidë por lë'ë na'a. Pues grëtë' cusë ze'dë de Dios.

¹³ Gulë bë'në juzguë mizmë lë'ë të si talë na correctë guëna'bë tubi na'a lu Dios sin quë né'audi'i guëc na'a.

¹⁴ Mizmë llgabë la'ni ldu'u hia'a rni'i de quë si talë tubi nguü nápëll guitsë guëqui' llëduni, nahin tubi shtu

¹⁵ perë parë tubi na'a si talë guitsë guëqui' na llëduni, nalé nasa'a nahin parë lë'i' purquë zni bëdë'ë Dios guitsë guëqui' parë guësé'auhin guëqui'.

¹⁶ Si talë chu adë nádi'i de acuerdë nu rac shtú'ull gúnëll cuntrë enëshansë rë', pues rqui'ni gac bë'all de quë lë'ë na'a, ni los de más grupë shtë shmënë Dios, nápëdi'i na'a stubi custumbrë.

Manërë narunë tucarë gaul la Santa Cena

¹⁷ Mientras quëgnehia cunseju parë lë'ë të, nanú stubi cusë narunë të perë adë nádi'in naza'quë. Quëhunë të cusë dzabë. Iurë rdëá të parë gunë të alabar Dios, nádi'in parë bien shtë të sino quëhunë të mal.

¹⁸ Primërë puntë iurë rdëá të, nanú divisioni entrë lë'ë të; adë na të unidëdi'i. Zni rinia nu llua'ahia nahin verdá.

¹⁹ Pues rqui'ni tsu divisioni entrë lë'ë të parë gac bë'a mieti chu na shmënë Dios de verdá.

²⁰ Perë iurë rdëá të parë gau të shtse shtë Dadë, lëdëdi'i na shtse shtë Dadë purquë nádi'in ziquë bë'në më ordenar.

²¹ Iurë rau të, cadë tubi të rguibëlu lu sa' të parë gau të lu shtse nanua'a të mientras stubi sa' të nápëdi'i pë gáuhi'; stubi tantë të rzuu'dchi të con vini.

²² ¿Pëllë adë nápëdi'i të lidchi të catë rau të, catë ruu' të? ¿Pë adë nápëdi'i të rëspëti parë los de más shmënë Dios? nu rgul shtu shtë

sa'l nabënápëdi'i. ¿Pë guënia'a lu të iurní? ¿Guëní'ihia na të më za'quë? Aquëdi'i.

Shtse shtë Dadë
(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25;
Lc. 22.14-20)

²³ Bëluá'ahia lë'ë të lo quë bëna recibir de lë'ë Dadë. Na zndë'ë. Mizmë gue'lë bë'në mënë traicionar lë'ë Dadë Jesús, guna'zi më guetështildi.

²⁴ Despuësë de bédë'ë më graci lu Dios, iurní bëshullë më guetështildi nu guni'i më: "Gulë gau ndë'ë; shcuërpa ndë'ë. Bëllullin por bien shtë të. Gulë gauhin parë guëagná ldu'u të galguti shtëna."

²⁵ Zni zac despuësë lë'ë shtse gualú, guna'zi më copë shtë vini nu guni'i më: "Ndë'ë na copë narunë cuntienë conveñi cubi naná selladë por rënë shtëna. Cadë vësë gu të vini ni, gulë bëagná ldu'u të galguti shtëna."

²⁶ Cadë vësë rau të guetështildi nu ruu' të vini lu Santa Cena, quëglua'a të stubi vësë más pë runë significar galguti shtë Jesús hashtë guëabré më stubi.

Gulë gapë rëspëti parë shtse shtë Dadë

²⁷ Rqui'ni gápël cuidadë. Cualquier nanagáu guetështildi u nanagú la'ni copë shtë Dadë sin quë nápëdi'ill rëspëti, quëhúnëll tubi duldë cuntrë cuerpë nu rënë shtë Dadë.

²⁸ Por ni cadë tubi të rqui'ni gunë të juzguë manërë nanabánil antsë gaul guetështildi nu antsë gul vini.

²⁹ El quë naráu nu el quë naruu' la Santa Cena sin quë nápëdi'i rëspëti lu cuerpë shtë Jesús, quëgsëdchini nguii ni cashtigu parë mizme lë'ëll.

³⁰ Por ni zihani lë'ë të rac ll'u'u të; nápëdi'i të fuersë, nu zac nanú bëlda ra sa' të guti ra'i.

³¹ Perë si talë guëdë'na'a juzguë conductë shtëna'a, iurní adë gúnëdi'i më juzguë lë'ë hia'a.

³² Perë iurë runë më cashtigu lë'ë hia'a, nahin parë adë gáquëdi'i hia'a

condenadë con los de más mënë shtë guë'dchiliu.

³³ Zni bëchi narac shtua'a, iurë rdëa të parë gau të shtse shtë mënë, gulë cuezë los de más sa' të antsë gau të.

³⁴ Si talë tubi të rldiá'nël, gulë gau cumidë lídchil të parë Dios adë gúnëdi'i më cashtigu lë'ëll iurë nardëa të. Los de más asuntë guna rëglin iurë gueldë guënahia lë'ë të.

12

Don narzëlaa'dchi Espíritu Santo

¹ Bëchi, rac shtua'a gac bë'a të shcuendë ra don narzëlaa'dchi Espíritu Santo parë cadë tubi de lë'ë hia'a.

² Nanë të bien iurë nianá na të mënë nadë guëndëdi'i Dios, guanaldë të tëchi ra figurë nanápëdi'i vidë. Zni bë'në të según lo quë nabëlua'a mënë lë'ë të.

³ Por ni, rac shtua'a gac bë'a të tubi më naquëbezënú Espíritu Santo la'ni ldu'i, nunquë guëni'idi'ill nacondenar Jesús. Nu zac sulë por pudërë shtë Espíritu Santo guëni'i mënë Jesús na el quë nanapë derechë parë guëñibé'ai' guëdubi guë'dchiliu.

⁴ Cadë tubi hia'a bédë'na'a recibir don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo. Zihani clasë pudërë rzëlaa'dchi më perë tubsë Espíritu nanú.

⁵ Nanú zihani manërë parë gunë mieti sirvë lu Dios, perë rdë'na'a sirvë tubsë Dadë.

⁶ Nu zac nanú zihani resultatë gurënë perë tubsë Dios, el quë narunë parë gunë mieti dchi'ni.

⁷ Cadë tubi mieti bé'ni' recibir don nabëzëlaa'chi Espíritu Santo të parë grë hia'a guëdë'na'a provëchë. Fuersë ni rlua'a por lo quë naquëhunë nguii.

⁸ Mizmë Espíritu quëgne'e llni nu pudërë parë guadi'dzë nguii con más llni ru'bë. Parë stubi mënë mizme Espíritu quëgdë'ëi' fuersë parë ruadi'dzë nguii clarë di'dzë naze'dë de Dios.

⁹ Stubi mënë rúni' recibir fe por mizme Espíritu.

10 Stubi rúni' recibir pudërë parë gunëáquëll ra narac llu'u por mizmë Espíritu. Stúbí' rúni' recibir pudërë parë gúnëll milagrë. Stubi rúni' recibir fuersë parë guadí'dzëll diza'quë naná ze'dë de Dios. Stúbí' rúni' recibir pudërë parë gac bé'all guadë na espíritu falsë nu guadë na espíritu verdadërë. Stubi mënë runë recibir fuersë parë guadí'dzëll dizé na nunquë bësédëd'ill. Hia stubi mënë rúni' recibir fuersë nu pudërë parë guadí'dzëll pë runë cuntienë ra di'dzë gurënë.

11 Grétë' ra cusë rë' ze'dë de Espíritu Santo naná rne'e llni parë cadë tubi mieti según lo quë narni'i ldu'u Espíritu.

Grë hia'a na hia'a ziquë tubsë cuerpë

12 Grë ra shmënë Cristo na ziquë tubi cuerpë nanapë zihani partë. Aunquë zihani na ra partë shtë cuerpë, nahin tubsë cuerpë.

13 Pues grë hia'a, mënë israelitë nu ra mënë nanádi'i më israelitë, ra naná bajo ordë shtë ra mënë, nu ra nanapë libertá, grë hia'a bëáca'a tubsë cuerpë por lo quë nabënë Espíritu Santo. Bënë më punërë cadë tubi hia'a la'ni cuerpë. Cadë túbia'a bédë'na'a recibir mizmë Espíritu naze'dë de Dios.

14 Tubi cuerpë napë zihani partë, lédëdi'i tubsë partë.

15 Si talë guëa' hia'a guëni'i: "Adë nádia'a guia'a cuerpë; por ni adë nádia'a partë shtë cuerpë", lédë por nídi'i guëa' hia'a naseparadë parë lë'e cuerpë.

16 Si talë diága'a guëni'i: "Adë nádia'a slu; por ni adë nádia'a partë shtë cuerpë", lédë por nídi'i diága'a nasaparadë parë lë'e cuerpë.

17 Si talë guëdubi cuerpë na slu, ¿llallë guínia'a iurní? Si talë guëdubi cuerpë na tubi diaguë, ¿llallë tsúllia hia'a iurní?

18 Perë Dios bëzú cadë tubi partë shlugarin catë runë tucarë nu catë guc shtu'u më.

19 Si talë grétë' nahin tubsë partë, pues nádi'i cuerpë completë iurní.

20 Perë iurnë' nanú zihani partë perë tubsë cuerpë.

21 Slu hia'a adë gáquëdi'i guëni'i lu guia'a hia'a: "Adë rquí'nidia'a lë'ël". Nu zac guëca'a adë gáquëdi'i guëni'in lu guëa' hia'a: "Adë rquí'nidia'a lë'ël".

22 Al contrari, ra partë shtë cuerpë nanápëdi'i fuersë, partë ni más lasac parë cuerpë.

23 Ra partë shtë cuerpë narni'i hia'a nápëdi'in hunurë, rácuhin con más hunurë; ra partë nanádi'i nasa'a, quëdë'na'a tratar con más cuidadë.

24 Ra partë shtë cuerpë namás nasa'a rquí'nidi'in mizmë cuidadë. Dios bé'ni' punërë grétë' partë shtë cuerpë según voluntá shtë më. Ra partë narquí'nia'a menos, bédë'e më más hunurë parë partë ni

25 të parë adë tsúdi'i ni tubi divisióni ladi cuerpë sino quë cadë partë shtë cuerpë gapin cuidadë por los de más sáhi'.

26 Si talë tubi partë shtë cuerpë quëzac zi u pë raquin, guëdubi cuerpë quëzac zi iurní. Si talë tubi partë quëhunin recibir hunurë, pues guëdubi cuerpë rquitë ldu'in iurní.

27 Pues bien, lë'e hia'a na hia'a cuerpë shtë Cristo; cadë tubi de lë'e hia'a na hia'a partë shtë cuerpë ni.

28 Zni Dios bë'në ordenar pë gunë cadë tubi shmënë më. Primërë gululé më ra poshtë, segundë lugar gululé më ra naruadi'dzë diza'quë naná ze'dë de Dios. Tecërë lugar gululé më ra mësë narlua'a shti'dzë më; cuartë lugar ra narunë milagrë, iurní ra narunëac ra narac llu'u. Nu gululé më ra narunë compa'ni, nu ra narnibë'a, nu ra naruadi'dzë stubi dizé.

29 ¿Ni mudë grétë' hia'a na hia'a poshtë? ¿Ni mudë grétë' hia'a na hia'a ra naruadi'dzë diza'quë naze'dë de Dios? ¿Ni mudë grétë' hia'a na hia'a mësë, u guëdëna'a milagrë,

30 u nápa'a pudërë parë gunëáca'a ra narac llu'u, u grétë' hia'a rac ru-

adí'dza'a dizé gurënë? ¿Ni mudë grë hia'a rac guëni'ia'a pë runë cuntienë ra dizé ni? Pues clarë nahin; lëdë znídi'in.

³¹ Gulë guc shtu'u lo quë narzëlaa'chi Espíritu Santo, lo quë narunë compa'ni más grë ra shmënë më. Iurne' guëluá'ahia lë'ë tē lo quë naná mejurë quë grë ra cusë rē'.

13

¹ Si talë raca ruadi'dza dizé shtë mënë nu ra dizé shtë ra ianglë, perë adë rac shtú'udia'a sahia, nápëdia'a amor, nahia ziquë gambanë nanídi'i chahi'; rsédchidi'in bien. Nahia ziquë cha' platí narsédchidi'i bien.

² Talë raca ruadi'dza lu mënë di'dzë naze'dë de Dios perë adë nápëdia'a amor, niétiquë nahia. Talë nanéa grë clasë secretë shtë mënë; talë riasëhia guëdubi naná rsë'dë mënë lu guë'dchiliu, nu si talë rialdí ldua'a Dios con guëdubinú ldua'a hashtë guëdchisú Dios ra dani lua, perë rac shtú'udia'a sahia, niétiquë nahia.

³ Talë qui'dza grë nanapa ca'a mënë; talë guna intriegu shcuerpa parë tsequi lu gui'i, perë adë rac shtú'udia'a sahia, niétiquë nahia. Adë bē nápëdia'a iurní.

⁴ El quë nanapë amor nápëll pacënci; nazá'quëll. Humildë nall. El quë narac shtu'u sáhi', adë rzébidi'i ldú'ull pë shtë sáhi'; adë runë nadchínidi'ill lu sáhi'.

⁵ Gúnëll lo quë narac shtu'u sáhi', lédëdi'i lo quë narac shtú'ull. El quë narac shtu'u sáhi', adë rldédi'ill; adë nápëdi'ill mal llgabë.

⁶ Nápëdi'i nguü ni gustë iurë quëhunë mënë duldë. Mejurë rëuu' ldú'ull iurë ria mënë shnezë Dios nu iurë adë rní'di'i mënë bishi.

⁷ El quë nanapë amor, nunquë rní'di'ill cuntrë sáhi'. Rialdí ldú'ull sa'll na më za'quë. Nápëll confiansë tsanaldë sa'll shnezë Dios. Rua'a ldú'ull lu grë cusë durë.

⁸ Amor shtë Dios adë tsalúdi'in, perë guëdchini tiempë tsalú di'dzë naruadi'dzë mënë con pudërë

shtë Dios. Guëdchini tiempë adë guadí'dzëdi'i mënë stubi dizé. Guëdchini tiempë lo quë nariasé hia'a, tsaluhin.

⁹ Du'psë riasé hia'a ne'; zihani cusë adë riasédi'i hia'a. Ra narni'i di'dzë naze'dë de Dios, también runë faltë parë riasé rall grë cusë

¹⁰ perë iurë guëdchini Jesús con guë'dchiliu cubi, grë lo quë nádí'i completë, tsaluhin.

¹¹ Tiempë nahia llguë'në, biadi'dza ziquë llguë'në. Bëna llgabë ziquë llguë'në. Bëna juzguë ziquë llguë'në, perë iurë bësana grë cusë shtë galëllguë'në, guaru'ba.

¹² Rnádi'i hia'a ra cusë clarë iurne'. Riasédi'i hia'a por completë. Ziquë rna hia'a lu guë'guanë gushë, rluá'adi'i bien luhin perë tubi dzë guená hia'a bien. Guená hia'a lu Dios. Riasé hia'a du'psë ne', perë dzë ni tsasé hia'a ziquë Dios nané më lë'ë hia'a.

¹³ Tsunë cusë nápëdi'in fin: fe, esperansë, nu amor. Delantë lu Dios amor na mayurë.

14

Enseñansë parë el quë naruadi'dzë dizé gurënë

¹ Gulë guni'i ldu'u gapë tē más amor parë sa'l nu gulë gudili pudërë narne'e Espíritu Santo parë guadí'dzëll shti'dzë Dios.

² Ra mieti naruadi'dzë dizé gurënë quëadí'dzëll lu Dios, lëdë lu mënëdi'i, purquë ni tubi adë chu riasédi'i lo quë narni'i mënë ni. Ruadí'dzëll por pudërë shtë Espíritu Santo, perë di'dzë ni naga'chi parë los de más sa'll.

³ Perë en cambi el quë naruadi'dzë di'dzë naze'dë de Dios, quëadí'dzëll lu ra sa'll tē parë tsaldí ldu'u rai' más nu parë su rall firmë lu shnezë Dios. Rdë'ëll cunseju parë bien shtë sa'll.

⁴ El quë naruadi'dzë dizé gurënë, rúnëll parë bien de mizme lë'ëll, perë el quë naruadi'dzë di'dzë naze'dë de

Dios, rúnëll bien parë tsasé grupë shtë shmënë Dios ra enseñansë shtë më.

⁵ Na rac shtua'a de quë grétë' të gapë të fuersë parë guadi'dzë të dizé gurënë, perë más rac shtua'a guadi'dzë të di'dzë naze'dë de Dios; pues más lasac el quë naruadi'dzë diza'quë quë mënë narac ruadi'dzë dizé gurënë. Shti'dzë mënë naruadi'dzë dizé gurënë, lasáquëdi'in parë los de más sáhi' si talë nídi'i tubi narni'i pë runë cuntienë ra dizé gurënë; napë quë guëní'll pë runë cuntienë ra di'dzë të napë shmënë Dios provëchë.

⁶ Por ni bëchi, si talë na gueldë guënahia lë'e të nu guadi'dza stubi dizé nanadë riasédi'i të, adë guëllu'i'di'in parë lë'e të. Rqui'ni guadi'dza lu të enseñansë nabëlua'a Dios lua u tubi di'dzë nabëna recibir de lë'e më u tubi di'dzë naze'dë de lë'e më u tubi enseñansë shtë më; iurní sí gunë të provëchë.

⁷ Ne' guënia'a tubi comparaciuni. Ra gui'bë músiquë nanápëdi'i vidë ziquë flauta u tubi arpa, si talë adë riubédi'in clarë, ¿lla gac bë'a mieti pë ru'ldin, guadë na piesë naguëna'zin?

⁸ Nu lu tubi guërru, si talë lë'e cha' trompetë riubédi'in clarë ¿chull gunë preparar parë guëná'zill guërru?

⁹ Mizmë zac lë'e të, si talë ruadi'dzël tubi dizé nanadë riasédi'i mieti, ¿llallë gac bë'a mieti guadë naquëgní'il? No sea shti'dzël na ziquë tubi naruadi'dzë sulë mbë.

¹⁰ Nanú zihani dizé naruadi'dzë mënë la'ni guë'dchiliu; grëhin nanú shnézi'.

¹¹ Perë si talë adë riasédia'a dizé shtë stubi naruadi'dzë, nahia ziquë tubi më zitu parë lë'e mënë ni nu lë'i na ziquë më zitu parë na.

¹² Por ni hia quë lë'e të rac shtu'u të gapë të pudërë nu llni shtë Espíritu Santo, gulë guna'bë lu Dios por pudërë parë guadi'dzël enseñansë të tsaldí ldu'u mieti shti'dzë Dios más.

¹³ Zni na el quë naruadi'dzë di'dzë gurënë, napë quë guëná'bëll lu Dios

të parë guëdë'e më pudërë parë guëní'll pë runë cuntienë di'dzë ni.

¹⁴ Si talë ruadi'dzënúa Dios con di'dzë gurënë, quëгна'ba lu Dios con espíritu shtëna, perë adë quëgúdia'a provëchë parë shgaba cumë riasédia'a di'dzë ni.

¹⁵ ¿Pëllë guna iurní? Guëna'ba lu Dios con espíritu shtëna nu zac guëna'ba lu më con dizé nariasé mieti. Gulda ra labansë con espíritu shtëna nu zac con di'dzë nariaséhia

¹⁶ purquë si talë quëadi'dzënu'l Dios nadë más con espíritu shtënel, el quë narqué diaguë, el quë nadë bé'nëdi'i recibir pudërë shtë Espíritu ziquë lë'el, adë gúnëdi'll gan tsasëll shti'dzël. Nu adë gáquëdi'll guëní'll: "Nia Dadë", iurë tsalú oraciuni, iurë rdë'el graci lu më. Nguiu ni adë riasédi'll lo quë narní'il.

¹⁷ Pues bien quëgdë'el graci lu më perë parë stubi sa'l adë nápëdi'll provëchë la'ni ldú'ull.

¹⁸ Quëgdë'a graci lu Dios de quë na ruadi'dza di'dzë gurënë por pudërë shtë Espíritu Santo más quë grétë' mënë

¹⁹ perë catë rdëá grupë shtë shmënë Dios, más rac shtua'a guënia'a ga'i di'dzë nariasé mënë quë chi'i mili di'dzë nanadë riasédi'i mënë. Iurë ruadi'dza, rac shtua'a guëluá'ahia di'dzë naná parë bien shtë mieti.

²⁰ Bëchi, adë rúnëdi'i të ziquë llguë'në nadë rac bé'adi'i guadë naná bien nu guadë naná mal, perë en cuantë ra cusë mal, rac shtua'a gac të ziquë më gushë nardë'e cuendë. Rac shtua'a gac të llguë'në inocentë en cuantë ra cusë dzabë.

²¹ Naescritë la'ni librë shtë lëy: "Guadi'dza lu naciuni rë' stubi dizé gurënë. Mënë zitu guëni'i rall shti'dza, rni'i Dadë."

²² Zni na, ra dizé gurënë naruadi'dzë mënë por pudërë shtë Espíritu Santo, na rahin ziquë sëni parë ra nadë rialdídí'i ldu'i Dios, lédëdi'i parë ra narialdí ldu'i shti'dzë më. En

cambi el quë naruadi'dzë diza'quë naná ze'dë de Dios, nahin ziquë sêñi parë ra narialdí ldu'i shti'dzë më, lédëdi'i parë ra nanadë rialdídi'i ldu'i.

²³ Iurë grupë shtë shmënë Dios rdëá, si talë grëtë' quëadi'dzë stubi dizë por pudërë shtë Espíritu Santo nu ze'dë tsuté ra nadë rialdídi'i ldu'i, u ze'dë tsuté mënë nadë rac bé'adi'i shcuendë ra cusë ni, iurní guëni'i rall rac luguë të.

²⁴ Perë si talë grëtë' të quëadi'dzë di'dzë naze'dë de Dios nu tsuté tubi nanadë rialdídi'i ldu'i diza'quë, u mënë nadë bësédëdi'i shti'dzë më, iurní gunguë bë'a nguui ni duldë shténëll nu shti'dzë të gunë juzguë lé'ëll.

²⁵ Grëtë' cusë naga'chi la'ni ldu'u nguui ni, guëru'uin lu llni nu iurní guëzullíbill lu më; guëni'ill llëru'bë na pudërë shtë Dios. Guëni'ill Dios quëbezënúhi' lë'ë të de verdá.

Iurë tsu cultë, gaquin con ordë

²⁶ Pues iurní bëchi, iurë rdëá të, si tubi de lë'ë të nápël tubi cantë, stubi të napë tubi enseñansë, stúbill rac shtú'ull guëni'ill di'dzë gurënë, stubi nguui rac shtu'u guëni'ill di'dzë nabë'nëll recibir de Dios, stubi të rac shtú'ul guëni'ill pë runë cuntienë ra di'dzë gurënë; bien nahin. Nadë más gulë bë'në grë ni parë tsaldí ldu'u ra shmënë Dios más.

²⁷ Iurë ruadí'dzël stubi clasë dizë, pues biadi'dzë chupë u por más tsunë të nu por turnë. Nu zac rqui'ni tubi naguadi'dzë pë runë cuntienë dizë ni.

²⁸ Si talë nídi'i naguëni'i shcuendë di'dzë ni, mejurë adë guadí'dzëdi'ill lu grupë shtë shmënë Dios. Mejurë guadí'dzënuł Dios la'ni ldú'ul guitsë guitsë.

²⁹ Nu si talë guadí'dzël diza'quë naze'dë de Dios, pues guëni'i chupë mieti u tsunë ra mënë narëta'; hia los de más gunë rai' juzguë lo quë naguni'i ra nguui ni.

³⁰ Perë si talë Dios guënë'e'i galërac bë'a parë stubi sa' të

naquëbezë nga'li, iurní lë'ë naguna'zi di'dzë primërë, guëac dchi; adë tsaglá'guëdi'i guadí'dzëll.

³¹ Manërë ni grëtë' të narunë recibir di'dzë naze'dë de Dios, gulë biadi'dzë tubi por tubi të parë grëtë' të tsasë'dë të nu gunë të provëchë ra di'dzë ni.

³² El quë naruadi'dzë diza'quë naze'dë de Dios, pues el mizmë lé'ëll nápël pudërë parë guadí'dzëll u parë adë guadí'dzëdi'ill.

³³ Dios adë rsëdchínidi'i' desordë sino rquitë ldu'u më iurë tsu cultë con ordë. Zni rluá'ahia ra grupë shtë shmënë Dios, ra nabëzunë më almë shtë rai'.

Ziquë na custumbrë entrë grë ra shmënë Dios,

³⁴ ra na'a adë nápëdi'i rall derechë parë guadí'dzë rai' lu cultë; adë bédë'e Dios sí parë guadí'dzë rai' sino gac rai' obedientë ziquë cagnibë'a më la'ni lëy.

³⁵ Si talë rac shtu'u tsasë rai', guëna'bë di'dzë rai' lu tse'lë rai' lídchi' purquë nádi'i bien si talë tubi na'a guadí'dzëll lu cultë.

³⁶ Napë quë gac bë'a të de quë shti'dzë Dios adë guzublúdi'i con lë'ë të nu nádi'i të lúniquë mënë nabë'në recibir shti'dzë më.

³⁷ Si talë tubi të rní'ill bé'nëll recibir diza'quë naze'dë de Dios, u si talë cagní'ill ruadí'dzël por pudërë shtë Espíritu Santo, napë quë gac bé'al lo quë naquëquëa'a ndë'e nahin tubi mandadë shtë Dadë Dios.

³⁸ Perë si talë adë nédí'i nguui gac bé'all nahin verdá, pues gulë bësa'në lé'ëll lu nacahi shténëll.

³⁹ Bëchi, gulë guni'i ldu'u parë gapë të pudërë parë guadí'dzë të diza'quë naze'dë de Dios; adë rcádi'i të guadí'dzë ra mënë stubi dizë

⁴⁰ perë gulë bë'në grë cusë con ordë, lédëdi'i con desordë.

15

Guashtë Cristo ladi ra tēgulë

¹ Iurne' bëchi, rac shtua'a guëagná ldu'u të diza'quë naná biadi'dza lu

të. Bë'në të recibirin nu tsagla'guë rianaldë të nezë shtë më con guëdubinú ldu'u të.

² Por diza'quë ni nasalvar të si talë tsagla'guë të lo quë nabëluá'ahia lë'ë të. Nasalvar të si gualdí ldu'u të shti'dzë më de verdá.

³ Primëre lugar, bëluá'ahia lë'ë të grë enseñansë nabëna recibir. Bëluá'ahia lë'ë të de quë Cristo guti por ra duldë shtëna'a cumë ziquë rni'i la'ni Sagradas Escrituras.

⁴ Bëga'chi më nu guashtëhi' ladi ra tēgulë dzë tsunë, igual ziquë rni'i ra Sagradas Escrituras.

⁵ Bëluá'ahia lë'ë të de quë bëlua'alú më lu Pedro; despuësë bëlua'alúhi' lu los de más poshtë.

⁶ Despuësë bëlua'alúhi' lu más de ga'i gahiu'a shmënë Dios naná bēdēa. Zihani mēnē todavía nabani rai'; sēbēldá rai' hia guti rai'.

⁷ Despuësë bëlua'alú Cristo lu Jacobo, iurní lu grë ra poshtë shtëni'.

⁸ Hia despuësë de ni bëlua'alú më lua aunquë nahia ziquë tubi llguë'nē nabēdchini lu guédchiliu antsē gac cumplir tiempē parē gáli'.

⁹ Nahia el quë nalasáquēdi'i entrē los de más poshtë shtë më. Adē rúnēdi'i tucarē gaca poshtë purquë guzunalda ra shmënë Dios.

¹⁰ Perē lo quë nanahia iurne' na purquë guc shtu'u më na nu bë'nē më zihani favurē parē na. Lo quë nabē'nē më por na, napē resultadē. Bēna dchi'ni más quē los de más mēnē aunquë nilē lēdē nádi'i, sino quē Dios bēne'e fuersē nu bë'nē ldai' më na.

¹¹ Perē adē rúnēdi'i importē chu bë'nē más dchi'ni. Biadi'dzē na'a lu të ra diza'quë nu gualdí ldu'u të shti'dzē më.

Tsashtë ra tēgulë stubi

¹² Si talē ruadi'dzē na'a de quē Cristo guashtëhi' ladi ra tēgulë ¿pēzielú bēldá de lē'ë të rni'i të de quē tsashtëdi'i ra tēgulë?

¹³ Si adē tsashtëdi'i rai' ladi ra tēgulë pues tampusquē lē'ë Cristo adē guashtëdi'i ladi ra tēgulë.

¹⁴ Talē Cristo adē guashtëdi'i ladi ra tēgulë, hia diza'quē naná biadi'dzē na'a lu të nápēdi'in valurē nu fe shtë të nápēdi'in valurē; lasáquēdi'in.

¹⁵ Si talē nahin zni, rlua'a clarē na na'a testigu falsē purquē hia lē'ë na'a guni'i na'a lu ra mēnē de quē Dios bēldishtë Cristo ladi ra tēgulë. Perē si talē nádi'in verdá de quē ra tēgulë adē tsashtëdi'i rai' stubi, pues iurní zac lē'ë Dios bēldishtëdi'i më lē'ë Cristo.

¹⁶ Si talē tēgulë adē tsashtëdi'i rai' stubi, iurní lē'ë Cristo tampusquē guashtëdi'i ladi ra tēgulë.

¹⁷ Si talē Cristo adē guashtëdi'i ladi ra tēgulë, fe shtë të adē rlluí'di'in; todavía adē naperdunē duldē shtë të.

¹⁸ Nu ra tēgulë nagualdí ldu'u shti'dzē Jesús, adē nádi'i rai' salvar.

¹⁹ Si talē rialdí ldu'u hia'a shti'dzē Cristo napin valurē sulamēntē mien-tras quērēlda'a lu guédchiliu, iurní prubi na hia'a; nápēdi'i hia'a esperansē nu runē tucarē guēga'a ldu'u mēnē lē'ë hia'a.

²⁰ Perē verdá na de quē Cristo guc resucitar ladi ra tēgulë; na më lē'ë primēre nagueashtë parē adē guēabridi'i gáti' stubi.

²¹ Pues ziquē guzublú galguti por tubsē nguui, también por tubi nguui guzublú galēriashtë shtë tēgulë.

²² Pues grētē' mēnē napē quē gati rai' purquē na rai' llēbni Adán; zni zac grētē' naná unidē con Cristo, guēldishtë më lē'ë rai' ladi ra tēgulë.

²³ Perē cadē nguui según turnē narunē tucarē lē'ëll. Cristo gúqui' ziquē primēre naná gátidi'i parē siemprē perē despuësē iurē guēabridi' më stubi, iurní gátidi'i jamás ra naná unidē con lē'ë më.

²⁴ Iurní guēga'a iurē shtë fin; tsalú guédchiliu rē'. Guédē'ë më fin grētē' autoridá, grētē' ra nanapē pudērē, nu guédē'ë më fin parē grē ra narnibē'a lu guédchiliu. Iurní gunē

më intriegu catë rnibë'a më ca'a Dios, Shtáda'a.

²⁵ Guëñibë'a Cristo ziquë rëy hashtë iurë gunë Dios gan lu grë enemigu shtë Cristo nu guëzullibi rall lúhi'.

²⁶ Lúltimë enemigu nangunë më gan lúhi' na galguti

²⁷ purquë Dios bëtë'e më derechë guëñibë'a Cristo grëtë' cusë, perë iurë Sagradas Escrituras rni'i de quë Cristo nápi' derechë parë guëñibë'ai' grëtë' cusë, pues clarë nahin de quë Dios adë nádí'i bajo ordë shtë Cristo, perë bëtë'e më derechë parë guëñibë'a Cristo guëdubi guédchiliu.

²⁸ Iurë grëtë' cusë guëa'nin bajo ordë shtë Cristo, iurní mizme lë'e Cristo, shini Dios, gúni' intriegu mizme lë'i con grë pudërë nanápi' lu Dios të parë Dios gáqui' el quë nanapë grë pudërë parë siempre.

²⁹ Nanú ra narni'i adë tsashtëdi'i ra tégulë, perë si nahin verdá, ¿pëzielú rriubë nisë rall por ra naná guti? Si talë adë tsashtëdi'i tégulë, mbanë na lo quë nacanihunë të; mejurë adë guëchu'bë nisë të sa' të shlugar ra tégulë.

³⁰ Nu zac ¿pëzielú rdchi'ba vidë shtëna lu peligrë guëdubi tiempë si talë adë tsashtëdi'i ra tégulë?

³¹ Quëgnia'a lu të verdá de quë grëtë' dzë nanúa lu peligrë shtë galguti. Runë nadchinia por dchi'ni nabëna entrë lë'e të; guquin purquë unidë nahia con Cristo Jesús, Shláma'a.

³² Perë si talë nahin ziquë narni'i tubi dichë: "Gudildia con ra ma dushë la'ni guédchi Efeso" ¿pë cusë bëna gan si talë ra tégulë adë tsashtëdi'i rai' stubi? Mejurë guëni'i hia'a: "Cha guédáuha'a; cha guédí hia'a; glli gati hia'a".

³³ Adë rdë'di'i të sí guëguguë mënë lë'e të por di'dzë falsë. Nanú tubi dichë narni'i: "Ra amigu mal na rall causë rniti mënë nezë za'quë".

³⁴ Gulë bë'në llgabë bien nu gulë bëabrí ldu'u të tubi nezë za'quë nu adë rúnëdi'i të duldë, pues nanú

bëldá të naná guënëdi'i Dios bien. Rnia'a lu të zndë'e të parë guëtú lu të du'pë.

Lla tsashtë ra tégulë

³⁵ Tal vez tubi de lë'e të guëna'bë dí'dzël: "¿Llallë tsashtë ra tégulë? ¿Lla na cuerpë gapë rai' iurë guëbani rai'?"

³⁶ Di'dzë nì na tuntë. Nanël iurë lë'el rcabnil bë'dchi, hia bë'dchi nì napë quë gu'dzë të parë guëru'u tubi plantë.

³⁷ Grëtë' nargabní la'ni guiu'u ziquë bë'dchi shtë trigu u stubi clasë bë'dchi, iurë rcabnilin, adë nápëdi'in formë shtë plantë sino nahin bë'dchi.

³⁸ Dios rdë'e më lu bë'dchi tubi formë narac shtu'u më, formë naná gurënë según narni'i ldu'u më. Cadë clasë bë'dchi rldanin nu napin formë narunë tucarë.

³⁹ Grëtë' ra nanabani, nápëdi'i rall cuerpë igual; nanú cuerpë shtë mënë; stubi clasë cuerpë parë ra ma, nu cuerpë shtë ra ma'ñi na stubi clasë; nu cuerpë shtë ra mbeldë gurënë nahin.

⁴⁰ Nu zac nanú ra nanapë cuerpë lu gube'e, nu nanú ra nanapë cuerpë lu guédchiliu, perë cuerpë nananú gube'e, nasa'a rlua'ain. Lë'e gal-nasa'a shtë cuerpë shtë guédchiliu gurënë nahin.

⁴¹ Lë'e llni shtë ngubidzë gurënë nahin con llni shtë mbehu, nu zac gurënë na llni shtë ra mbelëgui'i. Entrë ra mbelëgui'i tubi mbelëgui'i rabtsë'e llni shtëhin másru'u fuertë lu sa' mbelëgui'i.

⁴² Zni na con tégulë iurë riashtë rai'. Vidë shtë nguiu na ziquë tubi bë'dchi naná rialú, perë iurë tsashtë nguiu ladi ra tégulë, adë gátidi'i jamás.

⁴³ Rtu lu hia'a por ra cuerpë nadápa'a iurne' purquë rati ra cuerpë, perë tsashtë hia'a nasa'a. Na hia'a débil iurne' perë iurë tsashtë hia'a ladi ra tégulë, guédápa'a cuerpë fuertë naná tšalúdi'i.

⁴⁴ Lu guédchiliu rë' nadápa'a cuerpë shtë guédchiliu perë iurë

tsashtë hia'a ladi ra tëgulë, guédápa'a cuerpë gurënë naná demasiadë nasa'a. Nadápa'a cuerpë shtë guédchiliu perë zac nanú cuerpë cubi narne'e Dios.

⁴⁵ Rni'i ra Sagradas Escrituras: "Primëre nguiu Adán bëáqui' nguiu nanabani", perë rnia'a lu të lë'e Adán naná bédchini despuësë, na më lúniquë narne'e vidë cubi shtë Dios.

⁴⁶ Lë'e nguiu shtë guédchiliu bédchi'ni' primëre con cuerpë naná guiu'u; hia despuësë bédchini nguiu nanapë pudërë parë guënë'ei' vidë espirital.

⁴⁷ Primëre nguiu guctsa'u guiu'u; náhi' de guédchiliu, perë segundë nguiu bédchini' de gube'e.

⁴⁸ Ziquë guc nguiu naguctsa'u guiu'u, zni na grëtë' naralë la'ni guédchiliu. Ziquë guc nguiu nabédchini de gube'e nu guziá'ai' gube'e, zni na ra mieti nanapë vidë naze'dë de lë'e më nacuezë gube'e.

⁴⁹ Ziquë lë'e nguiu nápëll cuerpë shtë guédchiliu, también guédápa'a cuerpë ziquë cuerpë shtë Cristo nacabezë gube'e.

⁵⁰ Bëchi, rnia'a lu të grëtë' cuerpë nadápa'a iurne' adë gáquëdi'i tsutëhin catë rnibë'a Dios. Lo quë nanapë quë tsalú, adë nápëdi'in partë con ra cusë nadë tsalúdi'i.

⁵¹ Rac shtua'a gac bë'a të tubi secretë; lëdë grëdi'ia'a gati hia'a sino gac cambi shcuërpa'a.

⁵² De repëntë ziquë iurë rguini láguël, guínil cha' shtë trompetë; iurní ra tëgulë guëbani rai' stubi të parë jamás adë guëabridi'i gati rai'. Hia lë'e hia'a gac cambi iurní.

⁵³ Lë'e cuerpë shtëna'a narialú napë quë gac cambi parë adë tsalúdi'in jamás. Cuerpë shtëna'a naná rati, napë quë gac cambi të parë adë gátidi'i jamás.

⁵⁴ Dzë ni iurë lë'e cuerpë shtëna'a narialú gac cambi por cuerpë nadë rialúdi'i, nu lë'e cuerpë shtëna'a gac cambi por cuerpë nanadë gátidi'i,

iurní gac cumplir lo quë naná escritë la'ni Sagradas Escrituras: "Bëdë'e më fin lë'e galguti.

⁵⁵ Lë'ël galguti, ¿gua pudërë shtënël parë gúnël gan lu grë mieti?"

⁵⁶ Pues duldë bësédchini galguti parë lë'e mieti, nu duldë na ziquë tubi narnibë'a lë'e mieti purquë lëy shtë Dios rlua'a grë mieti na rall pecadurë.

⁵⁷ Perë dushquilli Dios, rne'e më pudërë parë rac guédë'na'a gan lu galguti por Jesucristo, Shláma'a.

⁵⁸ Por grë ndë'e, bëchi narac shtua'a, gulë tsagla'guë firmë lu shnezë më; adë tsaldídi'i ldu'u të stubi ldai'. Gulë bë'në dchi'ni shtë Dadë másru'u purquë nanë të dchi'ni naquëhunë të juntë con lë'e Dadë, adë nádí'in sin resultadë.

16

Ofrendë parë ra shmënë Dios

¹ Iurne' quëquëa'a shcuendë ra centavë nardëa parë ra mënë nabëzunë Dios almë shtë rai'. Gulë bëtëa centavë según lo quë nagunibë'ahia ra grupë shtë shmënë Dios naná quëreldë regiuni Galacia.

² Cadë primëre dzë shtë llmalë, cadë tubi de lë'e të napë quë guëtëal centavë según lo quë nabë'nël gan. Gulë cutsa'uín të parë nídi'i nicidá guëtëa të ofrendë iurë guédchinia.

³ Iurë guédchinia ndë, guëshe'lda lë'e ra narunë të nombrar; guédë'a guia'a rai' tubi cartë shtë recomendación parë gua'a rai' ofrendë shtë të hashtë Jerusalén. Gunë rall intriegu centavë ni parë ra naquëreldë nga'li.

⁴ Si talë guëni'i ldua'a de quë nu zac na tsahia, sënaldë rai' na.

Guni'i ldu'u Pablo tsáhi' Corinto

⁵ Napë quë tsahia por regiuni shtë Macedonia; hia despuësë de ni, guédchinia Corinto.

⁶ Adë na segurëdia'a perë guëquëreldëna lë'e të por du'pë tiempë u guëtëda tiempë naldë nga'li con lë'e të. Iurní zac gunë

të compaňi na nezë shtëna catë guzëahia despuësë.

⁷ Adë rac shtú'udia'a gueldë guënahia lë'ë të por du'pë tiempë sino quë rac shtú'uhia cueza con lë'ë të tubi visitë llëduni si talë na voluntá shtë Dios.

⁸ Perë na guëana Efeso hashtë tsalú laní Pentecostés

⁹ purquë ndë'ë nanú zihani dchi'ni shtë Dadë Jesús parë guna cumplir. Tsaldí ldu'u ra mënë shti'dzë mē; perë nanú zihani contrari narunë cuntrë shti'dzë Dios.

¹⁰ Si talë guëdchini Timoteo, gulë bē'nē tratë bien lē'i' të parë adë riádi'i ldu'i purquë lē'i' quëhúni' dchi'ni shtënē Dadë igual ziquë na.

¹¹ Por ni adë chu gúnēdi'i desprēci lē'i'. Mejurë gulë bē'nē compaňi lē'i' parë tsaglá'gui' viajē shtëni' të parë guëdchini gueldë guënáhi' na. Quëbeza lē'i' juntë con los de más bēchi la sa' hia'a.

¹² Lē'ë bēcha'a Apolos, bēna ruëguë lúhi' të parë gúnēll compaňi los de más sa' hia'a iurë gue'dë guëná ra' lē'ë të, perë Apolos quëgní'ill de quë nádi'i voluntá shtë Dios parë gue'dë guënal lē'ë të iurne', perë hashtë guëne'e mē sí, iurní gue'dë guënal lē'ë të.

Rialú cartë rē' con saludë

¹³ Gulë guc mënë nasini nu gulë tsagla'guë firmë lu shnezë mē. Gulë cue za'quë za'quë. Gulë bē'nē shchi'ni Dios ziquë mënë naná rialdí ldu'i de verdá. Gulë gac nguui nadë rdzëbëdj'i.

¹⁴ Grëtë' lo quë nagunë të, gulë bē'nin con guëdubinú ldu'u të con amor parë los de más sa' të.

¹⁵ Iurne' bēchi, nané të de quë famili shtë Estéfanos guc ra' primërë naná gualdí ldu'i shti'dzë Jesús; na ra' primërë nagualdí ldu'i shti'dzë Dios entrë grë mënë naquërdë regiuni Acaya. Nu tsagla'guë quëhunë ra' sirvë los de más mënë nabëzunë Dios almë shtë ra'.

¹⁶ Rac shtua'a de quë lē'ë të guëzu'bë diaguë të shti'dzë mënë

ziquë lē'ë ra' nu zac grë ra naná runë compaňi parë shchi'ni Dios, nu gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë ra mënë naquëhunë dchi'ni shtë mē.

¹⁷ Nalë rquitë ldua'a de quë bēdchini Estéfanos, Fortunato, nu Acaico. Lē'ë ra' bē'nē ra' cumplir lo quë narunë faltë nihunë të.

¹⁸ Nalë bēsëquitë ldu'u ra' na nu zac lē'ë të. Napë quë gapë të respēti parë ra mënë ziquë lē'ë ra'.

¹⁹ Ra grupë shtë shmēnē Dios naquërdë regiuni Asia, quëgshe'ldë ra' saludë parë lē'ë të. Aquila nu Prisila con grupë shtë shmēnē Dios nardëa lidchi ra', quëgshe'ldë ra' zihani saludë en el nombre shtë Dadë Jesucristo.

²⁰ Gulë bē'nē recibir saludë shtë grë ra shmēnē Dios naquërdë ndë'ë. Gulë bē'nē saludar grë ra shmēnē Dios con tubi abrasë.

²¹ Na Pablo, quëgshe'lda saludë parë lē'ë të con prupi shti'dza nabëquëa'a.

²² Si talë tubi de lē'ë të adë rac shtú'udi'il Jesucristo de verdá, pues grë ra mënë ni gac condenar. Rac shtu'u hia'a guëdchini Dadë Jesucristo lueguë.

²³ Gulë bē'nē recibir favurë nu bendición shtë Dadë Jesucristo.

²⁴ Quëgshe'lda amor shtëna ziquë sahia naná unidë con Jesucristo. Amén.

Segundë cartë nabëquëë San Pablo lu ra Corintios

*Bëquëë Pablo cartë rë' lu ra mënë
shtë Corinto*

¹ Na Pablo, nahia tubi poshtë shtë Cristo Jesús purquë zni na voluntá shtë Dios. Juntë con Timoteo, bëcha'a naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesús, quëquëë na'a cartë rë' nu guëshe'ldë ná'ahin lu grupë shtë shmënë Dios naquërelde ciudá Corinto nu zac lu grë ra nabëzunë Dios almë shtë rai', lë'ë të naquërelde regiuni shtë Acaya.

² Gulë bë'në recibir bendición shtë Dios con galërbedchí ldu'u naná rne'e Dios Shtëada'a, juntë con Jesucristo Shláma'a.

Galërzac zi shtë Pablo

³ Zudë'na'a alabar Dios, lë'ë Dios nu Dadë shtë Jesucristo Shláma'a. Lë'ë më na Dadë nu quëhúni' consolar cadë lë'ë mieti; na më el quë narga'a ldu'u mieti.

⁴ Lë'ë më rúni' consolar lë'ë hia'a iurë lë'ë hia'a rzac zi hia'a të parë gac guëdë'na'a consolar los de más sa' hia'a narzac zi lu cusë durë. Quëdë'na'a consolar lë'ë mënë con diza'quë naze'dë de Dios.

⁵ Nalë rzac zi hia'a purquë na hia'a shmënë Cristo, perë también nalë quëhunë më consolar lë'ë hia'a.

⁶ Si talë rzac zi hia'a, nahin parë bien shtë të, të gapë të galërbedchí ldu'u nu parë gac salvar të. Mizmë cusë durë naquëac con lë'ë na'a, nahin parë cuedchí ldu'u të; pues zni rua'a ldu'u të con pacënci ra cusë durë nadápa'a.

⁷ Rialdí ldu'u na'a; firmë na esperansë shtë na'a de quë adë rëazë guëtëdi'i të shnezë më. Rac bë'a na'a de quë ziquë rzac zi të purquë na të shmënë më, gunë më consolar lë'ë të juntë con lë'ë na'a.

⁸ Bëchi, rac shtu'u na'a gac bë'a të blac cusë durë naziadëdë na'a regiuni shtë Asia. Nga'li bédëdë na'a tubi prëbë ru'bë. Hia casi bërë fuersë parë gua'a ldu'u na'a lu ra cusë ni. Gualdí ldu'u na'a niati na'a lueguë.

⁹ Bédë'në na'a llgabë na na'a ziquë tubi naná condenadë lu galguti, perë zni guc parë tsaldí ldu'u na'a shti'dzë Dios más, el quë nanapë pudërë të guëldishtëhi' tégulë ladi ra tégulë. Ra cusë durë guc rahin të parë adë gápëdi'i na'a confiansë mizmë lë'ë na'a.

¹⁰ Dios bëlá më lë'ë na'a lu peligrë nu tsagla'guë quëhunë më salvar lë'ë na'a parë gátidi'i na'a. Rialdí ldu'u na'a lë'ë më gúni' salvar lë'ë na'a stubi vuelte lu peligrë shtë galguti.

¹¹ Lë'ë të napë quë gunë të compa'ni lë'ë na'a. Si talë zihani mënë gunë rall compa'ni lë'ë na'a con oraciuni, zihani mënë guëdë'ë graci lu më por ra favurë nagunë më parë lë'ë na'a.

Adë guádi'i Pablo Corinto

¹² Nanú tubi cusë narsëquitë ldu'u na'a. Shgabë na'a rni'i de quë nadzú na'a tubi manërë za'quë nu santu entrë ra mënë shtë guë'dchiliu nu zac entrë lë'ë të. Na na'a verdá. Zni guquërelde na'a, lédëdi'i por llni shtë na'a sino por favurë shtë Dios. Bë'në më compa'ni lë'ë na'a.

¹³ Quëquëë na'a lu të sulë ra cusë narac gu'ldë të nu rac riasë të. Quëbezë na'a de quë guëdë'ë të cuendë shti'dzë na'a;

¹⁴ Hia riasë të tubi partë shtë ra cusë ni. Quëbeza de quë iurë lë'ë Dadë Jesús guëabri' stubi, lë'ë të guëquitë ldu'u të de lë'ë na'a cumë lë'ë na'a guëquitë ldu'u na'a de lë'ë të.

¹⁵ Por tantë confiansë nanapa de lë'ë të, runa llgabë gueldë guënahia lë'ë të lueguë, antsë tsahia stubi lu gar; nu iurë guëabrá guënahia lu të stubi, guëquitë ldu'u të.

¹⁶ Runa llgabë de quë guna visitar lë'ë të mizmë tiempë guziahia parë Macedonia; nu despuësë guëabrá de ndë, gueldë guënahia lë'ë të stubi të

parë gunë të compaňi na; guëshe'ldë të na parë Judea.

¹⁷ ¿Pë rni'i të de quë nahia falsë iurë guni'i ldua'a zni? ¿Gu nahia ziquë mënë shtë guédchiliu? ¿Llua'a të de quë cagnia'a lu të: "Aha" nu mizme tiempë rnia'a: "Aquëdi'i"?

¹⁸ Dios na më testigu de quë lë'e na'a adë chu rni'idi'i: "Aha" nu "Aquëdi'i" al mizme tiempë

¹⁹ purquë Jesucristo shini Dios, nunquë guni'i më: "Aha" u "Aquëdi'i" al mizme tiempë. Lë'e Silvano nu Timoteo con na Pablo, biadi'dzë na'a lu të diza'quë shtë më. Con Cristo lë'e diza'quë siempër napë resultadë. Nahin verdá.

²⁰ Pues por lë'e Jesucristo grë ra promësë shtë Dios gac cumplir. Por ni iurë quëhunë na'a alabar Dios, rni'i na'a: "Nia Dadë" purquë unidë na na'a con Cristo Jesús.

²¹ Dios na el quë nabë'në parë dzulezë na'a lu shnezë Cristo juntë con lë'e të, nu Dios na el quë nabëshe'ldë lë'e na'a con shti'dzë më.

²² Lë'e më gulë më lë'e hia'a nu bënë'e më Espíritu Santo parë cuezénuhi' lë'e hia'a; náhi' tubi garantiá de lo quë naguédé'na'a recibir despuësë.

²³ Cagna'ba Dios të gac më testigu en cuntrë de na si talë ruadi'dza bishi. Adë bé'nëdia'a visitar lë'e të, më Corinto, purquë adë guc shtú'udia'a guna cashtigu lë'e të.

²⁴ Adë rnibé'adi'i na'a pë cusë tsaldí ldu'u të; hia bien dzu të firmë lu shnezë më; nadë más guédë'në na'a compaňi lë'e të, të guëquitë ldu'u të.

2

¹ Por partë shtëna adë gúnëdia'a visitar lë'e të iurne' të parë adë gaquin cusë durë parë lë'e të.

² Si talë resultadë shtë visitë na galëriá ldu'u parë lë'e të, ¿chull gunë parë guëquitë ldua'a? Sulë lë'e të guësëquitë ldu'u të na.

³ Por ni bëquëa'a lu të tubi cartë más antsë; bënehia cunseju parë lë'e

të, të parë gac rëglë asuntë ni. Iurni iurë guédchinia ndë, adë riádi'i ldua'a por conductë shtë të. Mejurë napa segurë de quë si talë guëquitë ldua'a iurni, también guëquitë ldu'u të.

⁴ Iurë bëquëa'a cartë más antsë, nalé rquëdi'ni ldua'a; bëru'u nisë slua; perë adë bëquë'edia'a lu të parë guëa'në të tristë sino bëquëa'a lu të parë gac bë'a të nalé rac shtua'a lë'e të.

Nanú perdunë parë lë'e nguiu nabë'në mal

⁵ Si talë tubi mënë bé'nëll parë riá ldua'a, también bé'nëll parë riá ldu'u grë të. Perë adë rac shtú'udia'a guënia'a demasiadë cusë cuntrë nguiu ni;

⁶ cashtigu naná bédë'e të parë lé'i; casi grë të guc të de acuerdë; hia na sufsientë parë lé'ëll.

⁷ Iurne' runë tucarë gunë të perdunë nguiu ni, nu gulë bé'në consolar lé'ëll, no sea por tantë llgabë narúnëll, guëazë guétëll shnezë Dios.

⁸ Por ni quëhuna ruëguë lu të stubi, de quë guëlua'a të lu nguiu ni de quë rac shtu'u të lé'ëll.

⁹ Bëquëa'a lu të más antsë të gac bé'ahia si talë na të obedientë, si talë rzu'bë diaguë të shti'dza.

¹⁰ El quë naquëhunë të perdunë, también runa perdunë lé'ëll. Si talë nanú stubi cusë narunë tucarë guna perdunë, pues bëna perdunë lé'ëll parë bien shtë të. Nané Cristo rnia'a verdá.

¹¹ Cha guédé'na'a zni të parë adë gúnëdi'i Satanás gan lu hia'a. Pues rdë'e hia'a cuendë manërë narunë Satanás parë guësiquëll mënë.

Adë rbedchídi'i ldu'u Pablo guë'dchi Troas

¹² Iurë bédchinia guë'dchi Troas parë guadi'dza diza'quë shtë Cristo, bédzela zihani lugar parë guadi'dza shti'dzë më

¹³ perë adë bédchini cuntëntë purquë adë bédzélëdia'a bëcha Tito ndë; por ni bëna despedir lë'e mënë

shtë Troas nu guahia hashtë regiuni shtë Macedonia.

Cristo quëhúni' parë guëdë'na'a gan

¹⁴ Dushquilli Dios el quë nazianú lë'ë hia'a lu desfile shtë Cristo Jesús. Lë'ë më quëhúni' parë guëdë'na'a gan lu enemigu guëdubi tiempë, nu quëhunë më compa'ni lë'ë hia'a parë guadí'dza'a diza'quë naná ziquë olor nashi naná rrë'tsë por grëtë' partë.

¹⁵ Na hia'a ziquë olor nashi naná quëhunë Cristo ofrecërë lu Dios Padre. Parë bëldá mënë vidë shtë hia'a quëhunë parë rëagná ldu'u rall na rall salvar, perë parë sëbëldá mënë na hia'a parë rëagná ldu'u rall na rall condenar.

¹⁶ Parë ra narniti, na hia'a ziquë olor narguini mënë, perë parë ra naná salvar, na hia'a ziquë olor nashi shtë guë'ë purquë shti'dzë më naruadí'dza'a rne'e vidë sin fin. ¿Chull napë llni sufsientë parë gúnëll cumplir grë cusë rë'?

¹⁷ Pues lë'ë na'a adë nádi'i na'a ziquë zihani mënë naquëhunë neguci con shti'dzë Dios. Adë rdë'nëdi'i na'a cambi shti'dzë më ziquë runë zihani mënë; al contrari na na'a verdá. Lë'ë Dios bëshë'ldi' lë'ë na'a nu delantë lu më ruadi'dzë na'a shti'dzë më purquë quëbezënú Cristo lë'ë na'a.

3

Lë'ë tëtë cubi

¹ Iurë rni'i na'a ra cusë rë' ¿gu rzu'blú ruadi'dzë na'a favurë de mizme lë'ë na'a? u ¿lua'a tëtë rqui'ni guëdë'në na'a presentar tubi cartë shtë recomendación parë lë'ë tëtë? u ¿lua'a tëtë napë quë guëdë'në na'a recibir cartë shtë recomendación nabëquë'ë tëtë? Aquëdi'i. Stubi mënë rqui'ni cartë ni.

² Lë'ë tëtë na tëtë ziquë cartë shtë recomendación. Mënë guená rall vidë shtë tëtë nu tsasë rall na na'a muzë shtë Dios.

³ Lë'ë tëtë na tëtë tubi sëni de quë dchi'ni nabëdë'në na'a ndë, ze'din de Dios. Mënë rni'i rall na tëtë cartë shtë

Cristo por dchi'ni nabëdë'në na'a entrë lë'ë tëtë. Na tëtë tubi cartë nanádi'i escritë con tindë sino por el Espíritu Santo shtë Dios nanabani. Na tëtë tubi cartë nagúquëdi'i escritë lu tablë shtë guë'ë ziquë ra chi'i mandamientë, sino tubi cartë escritë lu ldu'u tëtë.

⁴ Por Cristo napë na'a segurë de quë na na'a muzë shtëhi' nu delantë lu Dios adë nídi'i cusë parë guëtú lu na'a lu më.

⁵ Lë'ë na'a adë cagní'di'i na'a de quë mizme lë'ë na'a napë na'a llni parë guëdë'në na'a shchi'ni më, sino cagne'e më llni nu fuersë parë lë'ë na'a.

⁶ Pues lë'ë më bënë'e më guia'a na'a pudërë nu llni parë guëdë'në na'a sirvë lë'ë më parë guëni'inú na'a lu ra mënë tubi tëtë cubi entrë Dios nu mënë. Lë'ë tëtë ni adë naescritëdi'in sino ze'dë de Espíritu Santo. Lë'ë lëy escritë rsëdchinin galguti parë grë mënë perë lë'ë Espíritu Santo rsëdchíni' vidë sin fin.

⁷ Lë'ë lëy nabëquë'ë Moisés guc escritë lu tablë shtë guë'ë nu bëdchinin con galërabtsë'ë shtë Dios; nalé fuertë bëdchinin hashtë ra më israelitë adë gúquëdi'i nianá rall lu Moisés purquë nalé rabtsë'ë lúhi' por du'pë tiempë. Si talë bëdchini lëy con zihani llni nu lë'ë lëy quëhunë condenar ra mënë lu galguti,

⁸ lë'ë di'dzë nabësëdchini Espíritu Santo, napë quë guëdchinin con más pudërë quë lë'ë lëy.

⁹ Quiere decir, si talë lëy nabë'në condenar lë'ë hia'a, bëdchinin con llëru'bë pudërë nu llni, mucho más lë'ë diza'quë shtë Dios napin pudërë. Llëru'bë nahin; rni'in manërë gáca'a ziquë mënë nabë'në cumplir grë puntë shtë lëy.

¹⁰ Lë'ë lëy guc cusë nanapë llëru'bë valurë por du'pë tiempë perë iurne' lë'ë diza'quë más lasaquin quë lëy; napin más pudërë; nunquë adë rialúdi'in.

¹¹ Si talë lo quë narua'a ldu'u por du'pë tiempë, napin llëru'bë valurë, mucho más valurë napë lo quë adë rialúdi'i parë siempre.

¹² Zni nalé firmë na esperansë shtë na'a; por ni ruadi'dzë na'a con tubi confiansë ru'bë.

¹³ Adë rúnëdi'i na'a ziquë Moisés el quë narsë'au lúhi' con tubi lari të parë adë guénadi'i ra israelitë guëaldë llni naná ruá'adi'i ldu'u llëru'bë tiempë.

¹⁴ Perë lë'ë rall adë guasédi'i rall; naguëdchi bëac ldu'u rall. Todavía hashtë iurne' iurë rini rall Sagradas Escrituras, nacahi ldu'u rall. Nahin ziquë tubi lari narsë'au lu rall; adë rnádi'i rall; adë riasédi'i rall purquë sulë Cristo rac guëdchisú lari ni parë gac bë'a rall.

¹⁵ Hashtë iurne' iurë rini rall ra di'dzë nabëquë'ë Moisés, na ziquë tubi lari narsë'au llgabë mieti; adë riasédi'i rall shti'dzë më.

¹⁶ Perë iurë tubi mieti riabrí ldu'ull con lë'ë Dadë, iurní rdchini llni la'ni ldu'ull nu riasëll; adë pë narsë'au shgábëll.

¹⁷ Lë'ë partë shtë Sagradas Escrituras nacagni'i shcuendë Dadë, cagni'in náhi' mizmë lë'ë Espíritu Santo; nu catë nanú Espíritu Santo, nga'li ra mënë nádi'i rall bajo ordë shtë lëy guahietë.

¹⁸ Por ni grëtë' hia'a hiadë nadápëdi'i hia'a ziquë lu nanë'au con tubi lari, sino na hia'a ziquë tubi guë'guanë narabtsë'ë pudërë shtë Dadë. Hia iurní lë'ë hia'a tsagla'guë rac cambi hia'a; reáca'a más y más ziquë Cristo purquë quëdë'na'a recibir pudërë nu llni shtë më. Zni canihunë Dadë naná lë'ë Espíritu Santo.

4

¹ Por grë ndë'ë nagunia'a lu të, nadapë na'a zihani confiansë. Bëga'a ldu'u më lë'ë na'a; por ni bédë'në na'a recibir di'dzë shtë tëtë cubi parë guadi'dzë na'a delantë ra mënë.

² Bëquë guia'a na'a grëtë' ra cusë naquëhunë mënë naga'chi, cusë narsëdchini shtu. Adë chu rsiguédi'i sáhi', nilë adë chu rúnëdi'i cambi diza'quë shtë Dios. Rni'i na'a verdá

lu mieti; zni rdë'në na'a recomendar mizmë lë'ë na'a lu grëtë' mënë nu delantë lu Dios.

³ Si talë adë riasédi'i mënë lo quë narunë cuntienë diza'quë naquëgnia'a, si talë shti'dzë na'a nahin ziquë cusë naga'chi, es quë bëniti rall.

⁴ Pues lë'ë rall adë rialdíd'i ldu'u rall shti'dzë më purquë lë'ë narnibë'a guë'dchiliu rë' bësé'aull shgabë rall parë tsasédi'i rall, no sea guëdchini llni shtë Dios guëc rall nu tsasé rall diza'quë nanapë pudërë shtë Cristo. Cristo na igual ziquë Dios.

⁵ Iurë ruadi'dzënu na'a ra mënë, adë ruadi'dzëdi'i na'a shti'dzë na'a sino ruadi'dzë na'a shti'dzë Jesucristo, el quë narnibë'a lë'ë hia'a. Nu lë'ë na'a nadë más na na'a muzë shtë të parë gac unidë të con Jesús.

⁶ El mizmë Dios naná bëshe'ldë llni catë nanú nacahi, también bëshe'ldë më llni la'ni ldu'u hia'a të guadi'dza'a diza'quë lu mënë. Nadápa'a llni nu riasé hia'a blac llëru'bë na llni nu pudërë shtë më purquë Jesucristo quëgluá'ai' pudërë shtë Dios.

Pudërë nadápa'a ze'dë de Dios

⁷ Lë'ë diza'quë nabëdë'në na'a recibir, ze'dë de Dios perë ra shcuerpë na'a na débil ziquë gue'su guiu'u të parë guëlua'a de quë grëtë' pudërë shtë'në na'a, ze'dë de Dios; adë zë'dëdi'in de mizmë lë'ë na'a.

⁸ Zni nahin aunquë rzac zi mënë lë'ë na'a demasiadë, nunquë adë nadzúdi'i na'a sin quë adë chu guëdzélëdi'i ca nezë guëru'u na'a. Aunquë riá ldu'u na'a, siempre rbedchí ldu'u na'a.

⁹ Aunquë rzunaldë mënë lë'ë na'a, adë chu nádi'i ziquë tubi me'dë bëzebi. Aunquë rlua'a de quë bë'në Satanás gan lu na'a, nídi'in fin shtë na'a.

¹⁰ Cualquier lugar naziá na'a, ra mënë rna rall de quë quëdë'në na'a sufrir ziquë Jesús bë'në më sufrir iurë guti më. Quëdë'në na'a sufrir të parë guëlua'a de quë nabani më la'ni ldu'u na'a.

¹¹ Aunquë nabani na'a, na na'a dispuestë gati na'a purquë na na'a shmënë Jesús tē parë guëlua'a pudërë shtë Jesús por medio de shcuerpë na'a nanapë quë tsalú.

¹² Zni galguti dzu guëlladchi parë lë'ë na'a con resultatë de quë nabani tē.

¹³ Nadapë na'a mizmë fe nanapë el quë bëquë'ë zndë'ë la'ni Sagradas Escrituras: "Gualdí ldua'a, por ni biadi'dza". Zni zac lë'ë na'a rialdí ldu'u na'a shti'dzë mē; por ni ruadi'dzë na'a.

¹⁴ Rac bë'a na'a de quë Dios nabëldishtë Dadë Jesús ladi ra tēgulë, también zac lë'ë hia'a guëldishtë mē juntë con Jesús nu gua'a mē lë'ë hia'a tē parë cuezënú hia'a lë'ë mē.

¹⁵ Rzac zi na'a grë ra cusë durë purquë rac shtu'u na'a lë'ë tē nu parë grë narunë recibir ra favurë shtë Dios, gac rai' cantidá mënë nu guëdë'ë rall graci lu mē; guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë mē.

¹⁶ Por ni rquitë ldu'u na'a guëdubi tiempë aunquë nilë shcuerpë na'a rdubin. Cadë dzë quëac na'a nacubi; quëdë'në na'a recibir más fuersë shtë mē.

¹⁷ Grëtë' galërzac zi iurne', na ziquë tubi cusë nashashu nu rialuhin lueguë, perë quëhunë ra cusë ni parë guëdápá'a delantë ziquë tesurë namás llëru'bë nu namás lasac.

¹⁸ Pues adë rúnëdi'ia'a confiar por ra cusë narná mieti sino por ra cusë nadë rnádi'i mieti, purquë grëtë' ra cusë narná hia'a, napë quë tsalú. Grë ra cusë nadë chu rnádi'i, ni adë tsalúdi'i parë siempër.

5

¹ Rac bë'a hia'a si talë gátia'a, Dios bë'ni' preparar cuerpë cubi nadë rialúdi'i. Lë'ë cuerpë shtëna'a na ziquë tubi hiu'u narialú perë cuerpë naguëne'e Dios nápëdi'in fin. Lëdë nguíudi'i bë'në formarín.

² Mientras nabánia'a lu guë'dchiliu, pues rac ldu'u hia'a nu nalé rac

shtu'u hia'a guzëá hia'a stubi lugar, lídcha'a lu gube'e

³ tē parë nga'li gunë mē parë adë chu runë fáltëdi'i niétiquë.

⁴ Mientras nabánia'a con cuerpë shtë guë'dchiliu rë', rdë'na'a sufrir; rialdí ldu'u hia'a shti'dzë mē, perë lëdë por nídi'i rac shtu'u hia'a gátia'a, sino rac shtu'u hia'a gápa'a cuerpë cubi tē parë cuerpë nadápá'a iurne', gac cambin por cuerpë nanadë rialúdi'i.

⁵ El quë nabë'në preparar ra cusë ni parë lë'ë hia'a na Dios nu bëne'e mē Espíritu Santo cumë ziquë garantiá de lo quë naguëne'e mē despuësë parë lë'ë hia'a.

⁶ Por grë ndë'ë siempër nadápá'a llëru'bë confiansë. Rdë'ë hia'a cuendë de quë mientras nabánia'a lu guë'dchiliu, dzu hia'a zitu parë lugar catë guzëá hia'a, u sea runë faltë parë guëquërélda'a con Dadë Jesús.

⁷ Ziagla'guë nabánia'a, lédëdi'i por lo quë narná hia'a lúhi' sino purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë mē.

⁸ Nadápá'a esperansë nu rac shtu'u hia'a guësëá'na'a guë'dchiliu rë' tē parë guëbánia'a con lë'ë Dadë.

⁹ Por ni rni'i ldu'u hia'a guësëquitë ldu'u hia'a lë'ë mē mientras quërélda'a lu guë'dchiliu nu también si talë gátia'a, rac shtu'u hia'a guëa'në mē cuntëntë con lë'ë hia'a.

¹⁰ Zni rdë'na'a purquë Dios guësëdchini mē grë hia'a delantë Cristo catë gunë mē juzguë lë'ë hia'a. Cadë túbia'a guëdë'na'a recibir pagu según lo quë bédë'na'a mientras nabánia'a, sea cusë za'quë u sea cusë mal; guëdë'na'a recibir pagu narunë tucaré.

Diza'quë narsëdchini galërbezë ldu'u mieti

¹¹ Por ni rac shtu'u na'a guësëdchini na'a mënë lu Jesús purquë rdë'në na'a cuendë nadushë na juici shtë mē. Lu Dios quërelde na'a bien; rdë'ë mē cuendë lla na na'a nu rac shtua'a guëdë'ë tē cuendë quërelde na'a sin maldá.

¹² Adë quëdë'nëdi'i na'a recomendar mizmë lë'ë na'a lu të stubi, sino quëdë'në na'a parë guëquitë ldu'u të por shchi'ni na'a. Zni rac guëquebi të lu ra mënë narunë nadchini por custumbrë narunë rall cumplir, perë adë rúnëdi'i rall casë ra cusë falsë nananú la'ni ldu'u rall.

¹³ Si talë na na'a luguë ziquë rni'i bëldá mënë, nahin parë guëdë'në na'a alabar Dios. Si talë chu nádi'i ziquë luguë, nahin parë bien shtë të.

¹⁴ Lo quë nardë'në na'a, nahin purquë nalé rac shtu'u më lë'ë hia'a. Nadapë na'a segurë de quë tubi guti por grété' hia'a, por ni hia grété' mieti na ziquë ra naguti.

¹⁵ Cristo guti por grété' mënë parë guëbani mieti nu parë gunë mieti cumplir voluntá shtë më, lédëdi'i parë gunë rall cumplir lo quë narac shtu'u rall. Runë tucarë gunë mieti cumplir voluntá shtë el quë naguti shlugar rall, el quë naguashtë ladi ra tégulë parë gac salvar rall.

¹⁶ Por ni adë chu guëni'idi'i lasac ra mënë por lo quë na rall la'ni gué'dchiliu, aunque antsë zni rdë'në na'a llgabë. Guni'i na'a Cristo nadë más náhi' nguiu, perë iurne' hiadë chu rúnëdi'i llgabë zni.

¹⁷ El quë naná unidë con Cristo, nall personë cubi; ra cusë gushë hia gualú parë nguiu ni. Hia bédchini vidë cubi parë lé'i'.

¹⁸ Grété' ndë'ë ze'dë de Dios. Bë'në më parë tsu en paz entrë lë'ë më nu lë'ë hia'a. Iurne' na hia'a amigu shtë Dios por galguti shtë Jesús, nu bë'në më incarguë lë'ë hia'a parë guadi'dzënú hia'a ra mënë diza'quë të parë gac unidë rall con lë'ë më.

¹⁹ Quiere decir de quë iurë guti Cristo lu cruz, Dios quëhúni' recibir grë mieti narëta' lu gué'dchiliu ziquë amigu shtë më. Bédchisú më grë demandë naná en cuntrë lë'ë rall. Nu bë'në më incarguë lë'ë hia'a con diza'quë të gac mënë amigu shtë Dios.

²⁰ Zni zëdë'pë na'a; na na'a representantë shtë Cristo, cumë ziquë

mizmë Dios nihunë më ruëguë lu të, cagni'inú na'a lë'ë të, gulë bë'në recibir perdunë shtë më të gac të amigu shtëhi'.

²¹ Jesús nunquë bë'nëdi'i' duldë, perë Dios bë'në tratë shíni' ziquë pecadurë, ziquë tubi nabë'në grë duldë, parë gac tubi manërë su hia'a delantë lu Dios sin ni tubi demandë en cuntrë lë'ë hia'a. Iurní quëhunë Dios tratë lë'ë hia'a ziquë mënë nabë'në cumplir grë puntë shtë lëy dizdë bédchini hia'a lu gué'dchiliu.

6

¹ Verdá na ndë'ë; con Dios quëdë'në na'a dchi'ni nu rdë'në na'a ruëguë lu të, gulë bë'në recibir ra favurë shtë më të gapë të provëchë la'ni vidë shtë të

² purquë rni'i më la'ni Sagradas Escrituras:

Bëna compa'ni lë'ë të iurë guna'bë të lua.

Iurne' bëga'a iurë parë gunë të recibir favurë shtë më.

Nedzé na parë gac salvar të.

³ Lë'ë na'a adë rzúdi'i na'a storbë lu mënë parë adë chu guëni'i mal cuntrë dchi'ni shtë'në na'a,

⁴ sino rac shtu'u na'a guëlua'a na'a na na'a muzë shtë Dios guëdubi tiempë. Gac bë'a rall na na'a siervë shtë më por pacënci ru'bë nadapë na'a nu iurë rzac zi mënë lë'ë na'a nu iurë runë faltë lo quë narqui'ni na'a, u iurë rdëdë desgraci. Guëdubi tiempë quërelde na'a ziquë muzë shtë'në më.

⁵ Ra mënë bédë'ë rall galné; gua na'a prësi; bédzatsu mënë cuntrë lë'ë na'a; bédë'në na'a sufrir lu dchi'ni durë; avësë adë chu rgá'sidi'i; avësë nídi'i nagáu na'a.

⁶ Nu zac rlua'a na'a na na'a muzë shtë Dios por conductë za'quë shtë'në na'a; nu zac purquë riasé na'a verdá, nu zac na na'a pacënci, nu purquë na na'a nadu'u, nu por lë'ë Espíritu Santo nacuezënú lë'ë na'a, nu purquë rac shtu'u na'a sa' na'a de verdá.

⁷ Nu zac rac bë'a mieti na na'a muzë shtë Dios purquë ruadi'dzë na'a verdá; nadapë na'a pudërë shtë

Dios. Vidë shtënë na'a na tubldí delantë lu më; pues nahin ziquë gui'bë parë tildinú na'a enemigu shtë na'a. Con gui'bë ni quëdë'në na'a defender lë'ë na'a nu runë na'a gan lu enemigu shtë na'a.

⁸ Nanú mënë narunë honrar lë'ë na'a; sëbëldá mënë rtu lu rall de lë'ë na'a. Bëldá mënë rni'i rall bien de lë'ë na'a; sëbëldá mënë rni'i rall mal de lë'ë na'a. Bëldá vueltë bë'në ra mënë tratë lë'ë na'a ziquë mënë falsë. Bëldá vueltë bë'në mënë tratë lë'ë na'a ziquë ra narni'i verdá.

⁹ Avësë runë rall tratë lë'ë na'a ziquë naná guënëdi'i rall, perë avësë runë rall tratë lë'ë na'a ziquë mënë nanané rall bien. Avësë mërë gati na'a perë ziagla'guë nabani na'a. Rac cashtigu na'a perë adë chu rátidi'i.

¹⁰ Aunquë riá ldu'u na'a perë mizmë tiempë rquitë ldu'u na'a. Na na'a prubi perë quëdë'në na'a shchi'ni Dios të parë gac mënë ricu. Aunquë nadápëdi'i na'a cusë shtë guë'dchiliu, perë grëtë' ra cusë nashtënë na'a.

¹¹ Lë'ë të më Corinto, quëgni'i na'a lu të con guëdubinú ldu'u na'a; adë bëca'chi ldú'udi'i na'a ni tubi di'dzë tantë rac shtu'u na'a lë'ë të.

¹² Por partë shtë na'a adë pë rúnëdi'i faltë parë gac shtu'u na'a lë'ë të perë lë'ë të, sí, runë faltë parë rac shtu'u të lë'ë na'a ziquë runë tucarë.

¹³ Lë'ë na'a rdë'në na'a ruëguë lu të ziquë tubi dadë narunë ruëguë lu shíni', de quë gunë të tratë lë'ë na'a bien, mizmë manërë ziquë quëdë'në na'a con lë'ë të.

Na hia'a ziquë iádu'u catë quëbezë Dios

¹⁴ Adë chu gúnëdi'i unir con ra nadë rialdídí'i ldu'i shti'dzë Dios. Si talë gunë të zni, iurní na ziquë tubi ngunë nanádi'i igual con bëchi'. ¿Lla gac unidë mënë dzabë con mënë za'quë? ¿Llallë gac parë el quë nanapë llni shtë Dios con el quë naquërelde lu duldë?

¹⁵ Nídi'i mudë gac Cristo de acuerdë con lë'ë Satanás, u ¿lla gac tubi narialdí ldu'i shti'dzë Dios, gápëll

partë con el quë nadë rialdídí'i ldu'i shti'dzë më?

¹⁶ ¿Ni mudë catë quëbezë Dios nanabani, también runë sirvë parë ra dzanë ídolo? Pues lë'ë hia'a na hia'a catë quëbezë Dios nanabani. Mizmë Dios guni'i:

Guëquërelde nu cuezënúa lë'ë rall.

Gaca Dios shtënë rall.

Lë'ë rall gac rall shmëna.

¹⁷ También rni'i Dadë:

Adë tsaglá'guëdi'i të ladi rall; adë rgubënëbidi'i të ziquë runë rall.

Adë gápëdi'i të partë con el quë narná tushë Dios;

iurní guna recibir lë'ë të ziquë shinia.

¹⁸ Gaca Dadë shtë të; nu lë'ë të na të ziquë lla'na nu shtsa'pa. Zni rni'i Dadë narnibë'a grëtë cusë.

7

¹ Lë'ë të narac shtua'a, ni na promësë shtë Dios nadápa'a; por ni napë quë guëzunë hia'a de grë cusë mal, tantë nananú la'ni ldu'u hia'a nu lo quë nanú shgába'a. Por rëspëti nadápa'a parë lë'ë më, cha guëdë'na'a intriegu mizmë lë'ë hia'a lu më të guëquërelde'a naza'quë delantë lu më, tubi vidë limpi.

Ra më Corinto bë'në rall cambi shgabë rall

² Gulë bédë'e lugar la'ni ldu'u të parë lë'ë na'a; adë chu bëluá'adi'i cusë mal parë lë'ë të nu adë chu rguguëdi'i lë'ë të.

³ Adë rnia'a ndë'e parë guëdchi'ba galquiá guëc të purquë ziquë gunia'a lu të antsë, nalë rac shtu'u na'a lë'ë të. Juntë guëbânia'a nu juntë gátia'a.

⁴ Llëru'bë confiansë napa parë lë'ë të nu rnia'a lu mënë de quë nalë rquitë ldua'a con lë'ë të. Aunquë rzac zi na'a lu cusë durë, perë nalë rquitë ldú'uhia nu nalë lëgrë ldua'a, bë'në të.

⁵ Dizdë bédchini na'a Macedonia, adë guzí'idi'i ldu'u na'a. Guëdubi ladë runë mënë cuntrë lë'ë na'a. Nanú ra narzunaldë lë'ë na'a nu rdzëbë na'a.

6 Perë Dios bësëquitë ldu'u na'a iurë lë'ë Tito bëdchini. Pues Dios na el quë narsëquitë ldu'u ra nariá ldu'i.

7 Nu zac bësëquitë ldu'u më ldu'u na'a purquë Tito guní'i' de quë rac shtu'u të guená të lua, de quë bini ldu'u të iurë bënë të recibir primërë cartë naná bëshel'da. Guni'i' Tito de quë quëhunë të cumplir lo quë narac shtua'a. Por ni bëquitë ldua'a más todavía.

8 Aunquë primërë cartë nabëquëa'a, bënë'nin të riá ldu'u të, perë adë nádia'a tristë bëshel'dahin lu të. Por tubi tiempë sí, biá ldua'a purquë bësëdchini cartë ni tristë la'ni ldu'u të por du'pë tiempë

9 perë iurne' rquitë ldua'a, lédëdi'i purquë guc të tristë sino purquë lë'ë galëtristë ni, bënë parë bëabrí ldu'u të con Dios. Lë'ë të guc të tristë manërë narquitë ldu'u Dios. Adë bédë'nëdi'i na'a ni tubi dañi parë lë'ë të.

10 Lë'ë galëriá ldu'u naquëhunë parë guëabrí ldu'u mënë con Dios, na cusë za'quë. Fin shtëhin na salvaciuni parë lë'ë të; por ni rquitë ldua'a de quë bëshel'da cartë ni lu të. En cambi lë'ë galëriá ldu'u nanapë mënë shtë guédchiliu, quëhunin parë guënití mënë vidë shtë rall.

11 Biá ldu'u të de verdá nu lueguë bënë'nin të règlë asuntë ni tubi manërë nabësëquitë ldu'u Dios. Bëlúa'a të de quë nápëdi'i të faltë por asuntë naguzac entrë lë'ë të. Bëldënu të nguii nabënë'nin mal. Nalé guc shtu'u të guëa'nin të bien delantë lu Dios. Bënë'nin të cumplir lueguë narunë tucarë. Bënë'nin të cashtigu nguii ni. Clarë rlua'a de quë nápëdi'i të culpë con nguii ni.

12 Iurë bëquëa'a primërë cartë, adë bëshel'dahin lu të sulamëntë purquë runa llgabë por nguii nabënë'nin mal, nilë por lë'ë personë nabënë'nin nguii ni ofender; sino bëquëa'a cartë ni parë gac bë'a të tubi manërë clarë blac llëru'bë na rëspëti nanapë të parë lë'ë na'a. Bënë'nin të cumplir voluntá shtë Dios.

13 Por ni rbedchí ldu'u na'a.

Además de ni bëquitë ldu'u na'a demasiadë purquë Tito nalé náhi' cuntëntë; rquitë ldú'i' purquë bësëdchini të lëgrë ldú'i'.

14 Gunia'a lu Tito antsë de quë quërelde të bien nu rquitë ldua'a con lë'ë të; Pues iurne' adë rtúdi'i lua lu Tito. Ziquë grëtë' na verdá lo quë nagunia'a lu të, zní na verdá lo quë naguni'i' na'a lu Tito. Rquitë ldu'u na'a con lë'ë të.

15 Iurne' lé'i' másru'u rac shtú'ui' lë'ë të iurë rëagná ldú'i' lë'ë të manërë nabëzu'bë diaguë të lo quë nagnibé'ai', nu zac cumë bënë'nin të recibir lé'i' con rëspëti nu con hunurë.

16 Rquitë ldua'a cumë napa llëru'bë confiansë gunë të cumplir lo quë narunë tucarë ziquë shmënë Dios.

8

Quëquë'ë Pablo lla guëdë'ë hia'a ofrendë

1 Bëchi, rac shtu'u na'a guadi'dzë na'a blac llëru'bë favurë bënë'nin Dios parë ra shmënë më naquërelde Macedonia.

2 Napë rall zihani dificultá nu galërzac zi perë rquitë ldu'u rai'. Nápëdi'i rall zihani cusë shtë guédchiliu; prubi na rai' perë con guëdubinú ldu'u rai' bédë'ë rai' dumí parë guërë'tsë shti'dzë Dios más delantë.

3 Nahia testigu de quë con guëdubinú ldu'u rai' bédë'ë rai' grë lo quë nanapë rai' hashtë más bédë'ë rai'.

4 Bënë'nin rai' ruëguë lu na'a të guëdë'nin na'a permisi gunë rai' compa'ni ra shmënë Dios nanapë nicidá. Guquin tubi hunurë parë lë'ë rai'.

5 Zni bënë'nin rai' hashtë más de lo quë nabédë'nin na'a llgabë. Primërë bédë'ë rai' mizme lë'ë rai' të parë gunë rai' sirvë Dadë Jesús; despuës bënë'nin rai' sirvë lë'ë na'a. Zni bënë'nin rai' purquë nahin voluntá shtë Dios.

6 Ejemplë ni bësëquitë ldua'a, por ni bëna ruëguë lu Tito të tsagnall lë'ë të nu tsalú guëdëa' ofrendë. Pues Tito

na el quë primërë guna'zi ldi obrë ni antsë entrë lë'ë të.

⁷ Nalë quëhunë të sirvë lu Dadë; nalë rialdí ldu'u të shti'dzë më; nun-quë rúnëdi'i të faltë parë ra cusë shtë më nu nalë rac shtu'u të lë'ë na'a. Iurne' quëhuna ruëguë lu të, gulë bënë cumplir obrë za'quë narni'i ldu'u të parë ra shmënë Dios.

⁸ Adë cagní'idia'a ndë'ë cumë ziquë ordë; sulë rac shtua'a gac bënë të pë bënë stubi mënë, de quë bënë rall compa'ni ra prubi con guëdubinú ldu'u rall. Iurní guëlua'a si talë rac shtu'u të Dios.

⁹ Hia nanë të favurë nabënë Jesu-cristo Shláma'a; nalë na më ricu perë guc më prubi; bësëa'në më lidchi më gube'e; bédchini më lu gué'dchiliu ziquë tubi prubi parë gapë të ra cusë nalasac de verdá.

¹⁰ Bëna lligabë subrë shcuendë ni; iurní quëgnia'a lu të lo quë narunë tucarë gunë të, purquë dizdë tubi izë guc të primërë entrë los de más shmënë Dios; bédë'ë të ofrendë, lédëdi'i parë gunë të cumplir sulamëntë, sino con zihani ánimo guc shtu'u guëdë'ë të lë'ë dumí.

¹¹ Iurne' tsagla'guë të hashtë tsalú con el mizme deseo nanapë të dizdë más antsë. Gulë bédë'ë según lo quë nanapë të

¹² purquë si talë tubi nguiu rac shtu'u guëdë'ëll tubi ofrendë, Dios rúni' recibir ra ofrendë ni según lo quë nanapë nguiu. Lë'ë më adë rná'bëdi'i guëdë'ë nguiu lo quë adë nápëdi'i nguiu.

¹³ Asuntë ni adë rúnëdi'i tratë de quë obligadë na të guëdë'ë të ofrendë nu stubi mënë adë bënë gúnëdi'i rall

¹⁴ sino runë tratë de quë gunë mieti igual con sa' rall. Iurne' napë të parë gunë të compa'ni ra nabënëpëdi'i. Stubi dzë lë'ë rall gunë rall ayudë lë'ë të lo quë narunë faltë. Manërë ni nanú igual entrë grë mieti.

¹⁵ Rni'i Sagradas Escrituras: "El quë nabëtëa zihani cusë, adë bëa'nëdi'i subrë parë lë'i. El quë nabëtëa du'psë, adë bënë fáltëdi'i."

Tito nu ra sáhi'

¹⁶ Dushquilli Dios el quë nabëdë'ë lu Tito mizme deseo ziquë nanapa por lë'ë të.

¹⁷ Pues Tito guc de acuerdë con lo quë naguna'ba, nu zac lë'i' nalë rac shtú'ui' guënëhi' lu të. Iurne' tsagnáhi' lë'ë të por prupi voluntá shtëhi'.

¹⁸ Juntë con Tito quëgshe'ldë na'a tubi shmënë Jesús. Entrë grë ra grupë shtë shmënë Dios ruadí'dzë rall blac naza'quë na nguiu ni. Nu nalë rac ruadí'dzëll diza'quë.

¹⁹ Lëdë niá'asëdi'i bronquë ruadí'dzëll, sino ra grupë shtë shmënë Dios, gulë nguiu ni parë gúnëll compa'ni lë'ë na'a lu viajë nu gúnëll compa'ni lë'ë na'a con ofrendë nanua'a na'a. Quëgdë'në na'a dchi'ni ni parë gac honrar Dadë Jesús nu parë guëlua'a na na'a dispuestë parë guëdë'në na'a sirvë lu të.

²⁰ Rac shtu'u na'a adë chu guëdchi'bë galquiá guëc na'a por manërë quëdi'dzë na'a dumí ru'bë nanua'a na'a.

²¹ Rni'i ldu'u na'a gac na'a mënë naza'quë, lëdë niá'asëdi'i lu Dadë Dios sino también lu ra mënë.

²² Nu quëgshe'ldë na'a stubi sa' hia'a con lë'ë rai'; náhi shmënë më nu zihani vultë bëlu'a'ái' lu ra cusë durë de quë náhi' tubi më za'quë. Iurne' másru'u rac shtu'u guënëll lu të tantë confiansë nápëll con lë'ë të.

²³ Si talë chu guëna'bë di'dzë shcuendë naná Tito, gulë guchi de quë lë'i' náhi' el quë naquëhunë compa'ni na parë guëdë'në na'a sirvë lu të. U si talë chu guëna'bë di'dzë shcuendë los de más bëchi la sa' na'a, gulë guchi de quë grupë shtë shmënë Dios bëshe'ldë rai' lë'ë mënë ni, nu gulë guchi de quë quëhunë rai' honrar Dadë Jesucristo.

²⁴ Por ni gulë bëlua'a de quë rac shtu'u të lë'ë rai' de verdá. Zni gac bënë ra grupë shtë shmënë Dios de quë napë të amor shtë Jesús. Zni gapë na'a rsunë parë quëquitë ldu'u na'a con lë'ë të.

9

Ofrendë parë ra shmënë Jesús

¹ Adë rquínidi'i guëquëa'a lu të shcuendë dumí nabëtëá të parë ra mënë nabëzuné Dios almë shtë rai'

² purquë nanëa dizdë tubi izë na të dispuestë guëdë'e të tubi ofrendë za'quë. Con galërquitë ldu'u cagnia'a lu ra mënë shtë Macedonia; rnia'a de quë lë'e të, mënë shtë Acaya, na të preparadë parë gunë të compa'ni ra prubi. Por ejemplë shtë të casi grë rall rac shtu'u rall gunë rall igual.

³ Perë quëgshe'lda ra naná bëchi sa' hia'a të parë adë guërú'udi'i cusë falsë nagunia'a lu ra mënë Macedonia. Rac shtua'a gac të preparadë ziquë gunia'a lu rall,

⁴ no sea de quë cualquier de tubi më Macedonia sënaldëll na nu guëdzélëll lë'e të adë nádi'i të preparadë con ofrendë ni. Hia iurní nahin tubi shtu parë lë'e na'a purquë nadchini guni'i na'a lu rall shcuendë të. Nu gaquin tubi shtu parë mizmë lë'e të purquë napë na'a zihani confiansë gunë të cumplir lo quë naguna'bë na'a.

⁵ Por rsunë ni, llua'ahia rqui'ni guëna'ba tubi favurë, quíblú ra bëchi sahia parë gunë rall compa'ni lë'e të parë guëtëá të ofrendë nabë'në të prometer antsë. Zni lë'e ofrendë shtë të nahin ziquë tubi muestrë de quë de verdá rac shtu'u të sa' të, lédëdi'i gac ofrendë ni ziquë cusë narne'e të por la fuersë sino bédë'e të voluntariamente.

⁶ Gulë bësëagná ldu'u të di'dzë rë': El quë narcabní du'pë bédchi, du'psë cusechë rca'a ngui'u ni, nu el quë narcabní zihani bédchi, zac guëcá'all zihani cusechë.

⁷ Cadë tubi de lë'e hia'a napë quë guëdë'e hia'a según narni'i ldu'u hia'a con guëdubinú ldu'u hia'a. Adë chu guëdë'e ofrendë por la fuersë. Dios rac shtu'u el quë narquitë ldu'u iurë rdé'ëll ofrendë.

⁸ Dios napë më pudërë parë guëne'e më hashtë gunë subrë grë lo quë narqui'ni të, të gapë të sufsientë

parë mizmë lë'e të nu zac gapë të parë gunë të compa'ni sa' të con másru'u cusë za'quë.

⁹ Sagradas Escrituras rni'i zndë'e: Bë'në më za'quë compa'ni ra prubi con lo quë nanapë rall.

Ra obrë za'quë shtë mënë ni, adë tsalúdi'in.

¹⁰ Dios rdë'e bënë parë el quë narcabní nu rne'e më nagáu mieti. Segurë gunë ldai' më lo quë nanapë të parë gaquin más nu gunë më compa'ni lë'e të, të parë gunë të zihani cusë za'quë.

¹¹ Zni lë'e të gapë të grëtë' clasë cusë nalasac parë rac guëdë'e të tubi ofrendë za'quë. Hia iurní ra centavë nabë'në të intriegu guia'a na'a, gaquin motivë parë guëdë'e zihani mënë graci lu Dios

¹² purquë por lo quë naquëgdë'e të ca'a bëchi la sa' hia'a, lédë niá'asëdi'i quëgdë'e të lo quë narqui'ni parë guëbani rai', sino también zihani mënë gunë rall alabar Dios; guëdë'e rai' graci lu më.

¹³ Gunë rall alabar Dios purquë guëná rall cusë za'quë naquëhunë të; nahin ziquë sēñi de quë de verdá rzu'bë diaguë të diza'quë shtë Jesús. Nu zac gunë rall honrar Dios por ofrendë za'quë naquëgdë'e të ca'a rall nu por lo quë naca'a los de más mënë.

¹⁴ Lë'e rai' guëna'bë rai' lu Dios por lë'e të. Gapë rai' llëru'bë cari'ni por lë'e të purquë guëná rai' de quë Dios tsagla'guë quëhúni' zihani cusë za'quë parë lë'e të.

¹⁵ Dushquilli Dios por lo quë nabëzëlaa'dchi më, tubi regalë adë chu gúnëdi'i gan guëni'i blac llëru'bë nahin.

10

Derechë nanapë Pablo ziquë poshtë shtë më

¹ Na Pablo runa ruëguë lu të con mizmë galnadu'u nu pacënci nanapë Cristo. Gulë bë'në lo quë nacagnia'a. Rni'i mënë de quë iurë quëreldënúa lë'e të, adë nápëdia'a valurë parë

guadi'dza zihani cusë guëc të perë iurë zitu nanúa, iurní sí napa valurë.

² Runa ruëguë lu të de quë iurë gue'dë guënahia lë'ë të, adë nídi'i nicidá tildia lë'ë të. Pues lu bëldá mënë, sí, napë quë gapa valurë purquë quëgdchi'bë rall galquiá guëc na'a. Rni'i rall quëgni'i na'a shti'dzë Jesús sulamëntë mizme manërë ziquë ra mënë shtë gué'dchiliu.

³ Verdá na de quë quëreldë na'a lu gué'dchiliu rë' perë adë quëgdíldidi'i na'a ziquë cualquier mënë shtë gué'dchiliu

⁴ purquë ra armë nadápa'a, adë nádi'i rahin lo quë naruntsa'u mënë sino na rahin fuertë; napë rahin pudërë shtë Dios parë gunin gan lu grë ra fuersë mal.

⁵ Zni quëgdë'në na'a gan lu grë llgabë nu galquiá nardchi'bë mënë cuntrë Dios. Quëgdë'në na'a gan lu cualquier cusë nadchini nu cusë narcá parë adë gunguë bé'adi'i mënë Dios. Grë llgabë, grë galëni'i ldu'u shtë mieti naná cuntrë lë'ë më, quëgdë'në na'a ordenar parë guëzu'bë diaguë rahin shti'dzë Cristo.

⁶ Nu na na'a dispuestë guëdë'në na'a cashtigu grë ra mënë naná rzu'bë diaguëdi'i shti'dzë më. Zni guëdë'në na'a iurë bë'në të cumplir grë cusë narunë tucarë gunë të.

⁷ Lë'ë të quëhunë të juzguë sulë por lo quë narná të por fuërë. Si talë tubi de lë'ë të rni'il nadchini nal shmënë Cristo, napë quë gac bé'al de quë también lë'ë na'a na na'a shmënë më.

⁸ Aunquë nilë lë'ë na rnia'a nadchini de quë napa derechë parë guënbé'ahia lë'ë të, adë rtúdi'i lua purquë lë'ë Dadë bëne'e pudërë rë' parë bien shtë'në të parë su të más firmë lu shnezë më. Adë bëne'e më pudërë ni parë guëdë'në na'a dañi parë lë'ë të.

⁹ Adë rúnëdi'i të llgabë të de quë rtsëba lë'ë të con ra cartë narshe'lda lu të.

¹⁰ Ra mënë rni'i de quë di'dzë narquëa'a la'ni ra cartë, nadushë nu fuertë na rahin purquë zitu nanúa

parë lë'ë të perë iurë quëreldënúa lë'ë të, ruadi'dza sin pudërë; zni rni'i rall. Nu zac rni'i rall mudë naruadi'dza diza'quë, rrú'udi'i shnezin.

¹¹ Perë el quë narni'i zndë'ë napë quë gac bé'all de quë lo quë narquë'ë na'a la'ni cartë dizdë zitu, guëdë'në na'a cumplir grë puntë ni iurë quëquëreldë'nú na'a lë'ë të. Guëdë'në na'a lo quë narni'i na'a.

¹² Adë nápëdi'i na'a valurë parë guëni'i na'a na na'a igual con ra narni'i bien de mizme lë'ë rall; adë chu rúnëdi'i comparar con ra naruadi'dzë bien de mizme lë'ë rall. Lë'ë rall quëhunë rall tubi cusë tuntë nanadë rlluí'idi'i, purquë quëhunë rall comparar mizme lë'ë rall con los de más mënë naná quëhunë igual.

¹³ Adë rúnëdi'i na'a nadchini, sulamëntë runë tucarë guëni'i na'a de lo quë bédë'në na'a, lédëdi'i por lo quë nabë'në stubi mënë. Pues Dios quëglua'a më lo quë narunë tucarë guëdë'në na'a nu bëne'e më permisi parë be'dë guëni'i na'a diza'quë lu të naquëreldë Corinto.

¹⁴ Adë quëgni'idi'i na'a lo quë nadë rúnëdi'i tucarë iurë rni'i na'a napë na'a derechë parë guëdë'ë na'a cunseju, purquë lë'ë na'a na na'a primëre naná biadi'dzë diza'quë entrë lë'ë të. Cagni'i na'a lu të purquë nadapë na'a derechë.

¹⁵ Adë runë narú'bëdi'i na'a por dchi'ni nabë'në stubi mënë si fuërë nahin shchi'ni na'a, sino al contrari, rialdí ldu'u na'a de quë iurë tsaldí ldu'u të shti'dzë më más, iurní guëru'u nezë parë guëdë'në na'a más dchi'ni entrë lë'ë të hashtë regiuni más zitu tëchi ladzë të.

¹⁶ Pues rac shtu'u na'a guëni'i na'a diza'quë entrë ra mënë naquëreldë más zitu quë lë'ë të. Zni adë guëni'idi'i na'a nadchini por lo quë nabë'në stubi muzë shtë Dios.

¹⁷ Si talë chu rac shtu'u guëni'ill nadchini, pues runë tucarë guëni'ill lo quë nabë'në Dadë Jesucristo.

¹⁸ El quë nalasac delantë lu Dios, na el quë lë'ë më rni'i nall nguui

za'quë, lédëdi'i lë'ë nguïu narni'i de mizme lë'ëll de quë lasáquëll.

11

¹ Rac shtua'a guëne'e të sí parë guadi'dza lu të ziquë tubi natuntë. Gulë bëquë diaguë lo quë narnia'a

² purquë nahia ziquë tubi nahi' lu sa'll. Ndë ze'dë de Dios; pues na bëna comprometer lë'ë të con Cristo. Iurne' rac shtua'a guna presentar lë'ë të lu më cumë ziquë lliguëna'a purë naná ca'a tubsë nguïu.

³ Perë ziquë bë'në serpientë, bësiguë ma lë'ë Eva con mañi; rdzëba, no sea de quë guëdë'e të sí parë guësiguë Satanás lë'ë të nu guëazë guetë të shnezë Cristo, de quë adë tsaldídi'i ldu'u të lë'ë më con guëdubinú ldu'u të.

⁴ Lë'ë të bien quëhunë të recibir tubi naruadi'dzë de stubi Jesús gurënë, perë nádi'in shti'dzë më nabiadi'dzë rall lu të. Bien quëhunë të recibir con guëdubinú ldu'u të tubi enseñansë nanádi'i de acuerdë con lo quë nabë'në të recibir antsë. Quëhunë të recibir stubi clasë diza'quë nanádi'i de acuerdë con diza'quë narni'i lla gac salvára'a. Bini tēhin antsë.

⁵ Pues llua'ahia de quë adë lasáquëdia'a menos quë ra mësë ru'bë naquëhunë të honrar entrë lë'ë të.

⁶ Aunquë ráquëdi'i parë ruadi'dza bien, perë rac bé'ahia bien lo quë quëhuna predicar. Clarë guná të grë lo quë nabëdë'në na'a; bien nahin.

⁷ ¿Gu bëna mal cuntrë lë'ë të iurë biadi'dza diza'quë shtë salvaciuni sin adë bë'nëdia'a cubrë ni tubi centavë? Guca ziquë tubi nalasáquëdi'i të parë guc të ziquë tubi naná lasac.

⁸ Bëna recibir dumí shtë ra shmënë Dios nardëá stubi lugar të parë guna sirvë lu të.

⁹ Nu iurë gulezënúa lë'ë të, gupa nicidá perë adë guná'bëdia'a ni tubi cusë de lë'ë të. Ra shmënë Jesús naze'dë de Macedonia, mënë ni bëne'e rall lo quë narunë faltë parë

na. Zni bëna të parë adë gápëdi'i të carguë parë nicidá shtëna. Tsagla'ga guna mizme manërë ni.

¹⁰ Nahia segurë ruadi'dza verdá shtë Cristo; por ni, ni tubi guëcádi'i famë shtë na. Grë mënë shtë Acaya guini rall de quë quëhuna predicar sin adë chu gúnëdi'i cubrë centavë.

¹¹ ¿Pëzielú ruadi'dza zni? ¿Pë nahin purquë adë rac shtú'udia'a lë'ë të? Aquëdi'i. Dios nané më rac shtua'a lë'ë të.

¹² Na tsagla'guë guna ziquë na manërë shtëna të parë adë rac guëní'idi'i mënë na rall muzë shtë më igual ziquë na, de quë quëhunë rall shchi'ni Dios ziquë lë'ë na'a.

¹³ Na rall mësë falsë; rguguë rall mënë nadë más; gululé rall mizme lë'ë rall poshtë shtë më.

¹⁴ Perë rac tsaldí ldu'u hia'a zni quëhunë rall purquë mizme Satanás rlua'alull lu mënë ziquë tubi ianglë nanapë llni shtë Dios.

¹⁵ Por ni zihani vultë ra naná bajo ordë shtë Satanás, también rlua'alú rall lu mënë ziquë mënë za'quë. Perë grë ra mënë ni gunë rall recibir juici narunë tucarë según obrë nabë'në rall.

Galërzac zi shtë Pablo

¹⁶ Stubi vësë rnia'a lu të, ni tubi de lë'ë të adë rúnëdi'i të llgabë de quë nahia ziquë tubi luguë; perë si talë zni runë të llgabë, gulë bëne'e sí parë guadi'dza ziquë tubi narunë nadchini.

¹⁷ Adë quëgní'idia'a ndë'e ziquë tubi mandadë shtë Dadë Jesucristo, sino ziquë tubi naná luguë. Pues nahia luguë si talë rnia'a lu të nalasaca.

¹⁸ Pues nanú zihani ra nalë runë nadchini rall parë cusë shtë guë'dchiliu rë'. Nu zac na gunë nadchinia.

¹⁹ Lë'ë të nalë rquitë ldu'u të con ra tuntë, tantë nasini guëc të.

²⁰ Bien rdë'e të sí parë lë'ë rall naná quëhunë obligar lë'ë të parë gunë të sirvë lu rall, nu rdë'e të sí parë ra nardchisú lo quë nanapë të, nu rdë'e

të sí parë narac shtu'u guëñibë'a lë'ë të, nu rua'a ldu'u të narunë desprëci lë'ë të nu ra nargubë lu të.

²¹ Rtu lua guënia'a lu të ndë'ë; adë nápëdi'i na'a valurë parë guëdë'në na'a ra cusë ni. Gulë bë'në perdunë lë'ë na'a.

Perë grë lo quë nanapë parë gunë naru'bë mieti, también rac runë naru'ba. Quëgnia'a ziquë tubi narac luguë.

²² Lë'ë rall rni'i rall na rall më hebreo; nu zac na nahia më hebreo. Rni'i rall na rall mënë israelitë; pues nu na nahia më israelitë. Na rall llëbni Abraham; pues nu na nahia llëbni Abraham.

²³ Rni'i rall na rall siervë shtë Cristo, pues lë'ë na nahia más quë lë'ë rall; nahia siervë shtë Cristo. Quëgnia'a ndë'ë ziquë tubi narac luguë. Nalé bëna dchi'ni más quë lë'ë rall. Guanúhia galné más quë lë'ë rall. Guahia lachigui'bë más quë lë'ë rall. Nu zihani vësë mërë niatia.

²⁴ Ga'i vësë ra më israelitë bëne'e rall cashtigu treinta y nueve galné chicuti.

²⁵ Tsunë vësë bëne'e hiaguë rall na. Tubi vësë bëne'e guë'ë rall na. Tsunë vësë n'azë barcu naná ziazúa lu nisë. Tubi vësë nanúa lu nisëdu'u con tubi ldë tablë dzë la gue'lë parë bëdchinia lu guiu'u.

²⁶ Zihani vësë gudëda ra viajë. Zugá'ahia lu ra peligrë shtë nisë guë'gu nu peligrë shtë nguba'në nu peligrë shtë ra mizmë sahia, nu zugá'ahia lu peligrë shtë ra më zitu. Nanúa peligrë entrë ra mënë shtë ciudá nu entrë ra mënë naquërdë fuërë shtë ciudá. Nanúa peligrë shtë nisëdu'u nu entrë ra bëchi la sahia naná falsë ra.

²⁷ Napa zihani dchi'ni nu ra problemë; zihani vësë gudëdë gue'la sin adë gutë ga'sidia'a; guzac zia lu galërdia'në nu galërbidchi. Zihani vësë nápëdia'a nagauha. Guzac zia lu galnaldë nu runë faltë shaba.

²⁸ Además de grë ra cusë rë', con ra más cusë, cadë dzë rac ldua'a por grë ra grupë shtë shmënë Dios.

²⁹ Si talë nanú sahia naná débil; runë faltë parë tsaldí ldú'ull shti'dzë më, también riá ldua'a. Si talë nanú shmënë Jesús naná débil, nahin ziquë na nahia débil. Si talë rsini mënë sa'll lu duldë, rldëa.

³⁰ Si talë napë quë gunë nadchinia, pues gunë nadchinia sulamëntë purquë nalé runë faltë parë gaca lo quë narac shtu'u më.

³¹ Dios nu Shtadë Jesucristo Shlámá'a, rac bë'a më quëgnia'a verdá. Runë tucarë guëdë'ë mieti labansë lu më guëdubi tiempë.

³² Iurë guquërdëda Damasco, lë'ë gubernadurë narunë sirvë rëy Aretas, bëshé'ldëll ra suldadë parë gupë rall puertë shtë ciudá parë guëna'zi rall na nu gua'a rall na prësi,

³³ perë por tubi ventanë shtë lu' bëldaguë ra mënë na la'ni tubi tēpë. Zni bëna gan; bërua'a guia'a gubernadurë ni.

12

Debilidad shtë nguii nu pudërë shtë Dios

¹ Ni tubi adë pë gúnëdi'i gan por guadí'dzëll bien de mizmë lë'ëll, perë napë quë guënia'a shcuendë ra visión naná gunahia nu shti'dzë Dios nabëlua'a më lua.

² Nanëa tubi nguii naná rialdí ldu'i shti'dzë Cristo; guc chidá izë bëldisë Dios nguii ni hashtë gube'e más guia'a. Adë rdë'ëdia'a cuentë si lë'ë nguii guáhi' con cuerpë u sulamëntë espíritu shtëhi'. Dios rdë'ë cuendë de ni.

³⁻⁴ Perë nanëa de quë lë'ë nguii ni bëldisë Dios; adë rdë'ëdia'a cuendë si guáhi' con cuerpë u sin cuerpë. Sulë Dios nanéhi'. Gua nguii ni hashtë lugar nalé paraíso nu bini' di'dzë naná más secretë. Ni tubi chu adë nápëdi'i permisi guadí'dzëll di'dzë ni.

⁵ Bien rac runa nadchini por nguii ni, perë adë gunë nadchínidia'a de ra cusë ni. Sulamëntë runë nadchinia por mudë nabëna sufrir por lë'ë Dadë.

⁶ Aunquë nilë rac shtua'a guadi'dza bien de mizme na, pues adë nád'i'n tubi cusë tuntë purquë quëadi'dza verdá. Adë guadi'dzëdia'a de mizme na, no sea de quë tubi sahia gúni' llgabë de quë nahia más de lo quë rna rall u lo quë narini rall de na.

⁷ Ra cusë nagunahia, nalé cusë ru'bë nahin; por ni bédchini tubi cusë narini la'ni ldua'a ziquë tubi guitsë naná gua'së lu cuerpë shtëna të parë adë gunë nadchínidia'a. Nahin ziquë narunë dchi'ni Satanás parë quinin na të adë gunë nadchínidia'a demasi-adë.

⁸ Tsunë vultë guna'ba lu Dadë Dios të parë guédchisúhi' cusë mal de na.

⁹ perë lë'ë Dadë guni'i lua: "Amor shtëna quëbezënul. Pudërë shtëna rlua'a mejurë iurë lë'ë mieti na ziquë tubi débil nanápëdi'i fuersë." Zni runë nadchinia iurë nápëdia'a fuersë të parë guëlua'a pudërë shtë Cristo la'ni vidë shtëna.

¹⁰ Iurë nahia débil, rquitë ldua'a; iurë rni'i mënë cuntrë na, iurë rzac zia lu cusë durë, iurë rzunaldë mënë na, iurë nanú dificultá purquë nahia shmënë Cristo, rquitë ldua'a. Iurë nápëdia'a fuersë, runë Dadë compaño na.

Rac ldu'u Pablo por ra shmënë Cristo

¹¹ Nahia ziquë tubi luguë purquë quëadi'dza bien de mizme na, perë lë'ë të bënë të obligar bënëhin purquë lë'ë të runë tucarë guadi'dzë të bien de na; pues ni tubi adë lasáquëdi'i más quë lë'ë na. Ra mësë ziquë mësë ru'bë naná zianaldë të téchi', adë bënëdi'i rall dchi'ni ziquë na; nu lasáquëdia'a.

¹² Dchi'ni nabëna con llëru'bë pacënci entrë lë'ë të, quëglua'a de quë nahia tubi poshtë de verdá. Nu zac ra milagrë, ra sëni, ra cusë ru'bë nabëna, quëglua'a de quë gudili më na ziquë tubi poshtë.

¹³ Bëna tratë lë'ë të igual ziquë los de más shmënë Jesús naquërelde stubi lugar. Sulë tubi cusë, adë

bëcádia'a ofrendë shtë të. Bënë per-dunë culpë shtëna purquë bëcádia'a dumí shtë të.

¹⁴ Iurnë' quëhuna preparar parë gueldë guënahia lë'ë të stubi. Nahin tecërë visitë shtëna, perë adë gueldë guédchí'bëdia'a tubi carguë guéc të purquë adë rac shtú'udia'a dumí shtëne të sino rac shtua'a gáca'a unidë parë shchi'ni Jesús. Pues runë tucarë ra shtadë mieti guësëa'në herenci parë ra llguë'në, lédëdi'i ra llguë'në guédë'ë rall herenci ca'a shtadë llguë'në.

¹⁵ Na guëdubinú ldua'a guna gashtë lo quë nanapa hashtë guna gashtë grë fuersë nanapa parë bien shtë të parë tsaru'bë të espiritualmente. ¿Ni mudë por más rac shtua'a lë'ë të, menos rac shtu'u të na?

¹⁶ Nanú beldá mënë entrë lë'ë të; nané rall de quë adë bënëdia'a obligar lë'ë të niane'e të dumí cahia perë rni'i rall de quë con mañi bësiguëhia lë'ë të.

¹⁷ ¿Ni mudë bësiguëhia lë'ë të por ra nguïu nabëshe'lda nga'li?

¹⁸ Guna'ba lu Tito të guidë guënall lë'ë të nu bëshe'lda stubi bëchi la sahia con Tito. ¿Ni mudë bësiguë Tito lë'ë të? ¿Pë lédëdi'i na verdá de quë lë'ë Tito nu na bédë'në na'a tratë lë'ë të mizme manërë? Bédë'në na'a igual parë bien shtë të.

¹⁹ Tal vez runë shgabë të de quë quédë'në na'a defender mizme lë'ë na'a delantë lu të. Adë nád'i'n zni sino al contrari, quëadi'dzë na'a delantë lu Dios nu por nombre shtë Cristo. Lë'ë të narac shtua'a, grë lo quë quëgdë'në na'a, na parë su të firmë lu shnezë Dios.

²⁰ Rdzëba de quë iurë gueldë guënahia lë'ë të, tal vez nád'i'i të ziquë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá, nu adë guëdzélëdi'i të na ziquë rac shtu'u të. Rdzëba de quë lë'ë të rdildi di'dzë të nu nanú dishi'bi entrë lë'ë të; rzebi ldu'u të pë shtë sa' të. Rldënú të sa' të; rni'i të cusë dzabë lu sa' të; nanú chismë ra, nu galërní'i guidzë sa', nu runë të naru'bë lu sa'.

²¹ Rdzëba iurë guënahia lu të, Dios shtëna gunë më permitir gapa tristë la'ni ldua'a por conductë shtë të. Guëtú lua iurní hashtë runa por ra naná bënë duldë antsë. Hashtë ne' adë bëagrídi'i ldu'u rall con Dios. Tal vez guënahia de quë todavía zia gla'guë rquénú sa' rall, de quë napë rall zihani vici, de quë quëhunë rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rall.

13

Rialú cartë rë' con tubi saludë

¹ Ndë'e na tecërë vësë naguna visitar lë'e të. Cualquier galquiá nard-chi'bë të guëc sa' të napë quë tsu prëbë con chupë u tsunë testigu.

² Bëtsëba ra mënë nabënë duldë con los de más sa' rall. Stubi vësë más rtsëba lë'e rall mientras zitu nanúa, igual ziquë bëna iurë be'dë guënahia lë'e të segundë visitë. Iurë guelda, guna cashtigu ra mënë narunë duldë sin rgá'adi'i ldua'a.

³ Guëní'ihia fuertë lu rall purquë rac shtu'u të prëbë de quë quëbezénú Cristo na, de quë ruadi'dza por pudërë shtë më. Adë quëhúnëdi'i të tratë con tubi Cristo nanápëdi'i fuersë sino con tubi Cristo narlua'a pudërë shtëhi' entrë lë'e të.

⁴ Na verdá cuë më lu cruz cumë ziquë tubi nanápëdi'i fuersë, perë iurne' nabani më por pudërë shtë Dios. Zni zac lë'e na'a, na na'a débíl, perë iurne' unidë na na'a con lë'e më nu por lë'e më nadapë na'a pudërë shtë Dios parë guëdë'në na'a sirvë lu të.

⁵ Gulë bëtë'dë prëbë mizmë lë'e të, të parë gac bë'a të si talë rialdí ldu'u të shti'dzë më de verdá. ¿Pë adë rdë'di'il cuendë de quë Jesucristo quëbezénúhi' lë'e të si talë rialdí ldu'u të de verdá?

⁶ Pues rac shtua'a de quë gac bë'a të, lë'e na'a bënë'në na'a cumplir shti'dzë më; na na'a verdá.

⁷ Rna'ba lu Dios të parë adë gúnëdi'i të duldë. Zni rac shtu'u na'a, lédëdi'i parë guëlua'a de quë nadapë na'a pudërë. Rna'bë na'a lu më parë gunë

të lo quë naná za'quë. Adë rúnëdi'i importë si talë rni'i mieti na na'a falsë u rni'i rall na na'a verdá.

⁸ Adë nídi'i mudë guëdë'në na'a cuntrë verdá, sino sulamëntë rac quëdë'në na'a favurë shtë verdá.

⁹ Por ni rquitë ldu'u na'a iurë lë'e na'a na na'a débíl perë lë'e të su të firmë lu shnezë më. Tsagla'guë guëna'bë na'a lu Dios por lë'e të parë gac të firmë lu shnezë më guëdubi tiempë.

¹⁰ Quëquë'e na'a cartë rë' antsë gue'dë guená na'a lë'e të, të parë iurë lë'e na'a zia na'a ndë, adë rquínidi'i guna cashtigu lë'e të con derechë nanapa por Dadë Jesucristo. Pues lë'e pudërë nanapa por Dadë Jesús, na parë bien shtë të parë másru'u tsaldí ldu'u të shti'dzë më, lédëdi'i nahin parë guëdë'a fin lu fe shtë të.

¹¹ Iurne' bëchi, rac shtua'a guëru'u bien shchi'ni të. Gulë bënë'e sí parë gac cambi vidë shtë të hashtë na rahin completamente bien; gulë bëzu'bë diaguë shti'dza. Gulë gac të unidë; gulë guquërdë'nú të sa' të sin dishi'bi. Iurní Dios narne'e paz, nu Dios narunë parë gac shtu'u hia'a sa' hia'a, guëbezénú më lë'e të.

¹² Gulë bë'në saludar grë ra shmënë Dios con tubi abrasë.

¹³ Grëtë' ra shmënë Dios ndë'e, rshe'ldë rall saludë parë lë'e të.

¹⁴ Gulë bë'në recibir bendición shtë Dadë Jesucristo nu amor shtë Dios con ayudë shtë Espíritu Santo. Gulë bë'në recibir favurë shtë më. Amén.

Cartë nabëquëë San Pablo lu ra Gálatas

Bëquëë Pablo cartë rë' lu shmënë Dios naquëreldë Galacia

¹ Na Pablo nahia poshtë, tubi nagulé Dios. Lédëdi'i gulë mënë na sino bëshëldë Jesucristo na. Tambien Dios Shtáda'a, el quë nabëldishtë Jesucristo ladi ra tégulë, bëshé'ldi' na. Gulë më na ziquë poshtë.

² Na con grë ra narialdí ldu'i shti'dzë Jesucristo, ra naquëreldënu na ndë'e, rquë'e na'a cartë rë' parë grë ra grupë shtë shmënë Dios, grë të naquëreldë regiuni shtë Galacia.

³⁻⁴ Rac shtua'a guëshëldë Dios grë bendición shtëhi' nu cuedchí ldu'u të por lë'e më, Shtáda'a nu por Jesucristo, Shláma'a, el mizmë Jesús nabë'në entregar mizmë lé'i' lu galguti parë guëdchisú më duldë shtë hia'a nu parë guëlá më lë'e hia'a lu mal shtë guë'dchiliu. Ni na voluntá shtë Dios, Shtáda'a.

⁵ Llëru'bë na Dios parë siemprë. Amén.

Tubsë nezë nanú parë gac salvar mieti

⁶ Nalé rdzëguë'e ldua'a de quë lë'e të quëgsa'në të shti'dzë Dios; nasesë rëazë guetë të lu shnezë më, el quë naguna'bë lë'e të parë gac të shmënë më. Guna'bë më lë'e të parë gunë të recibir favurë shtë Cristo, perë iurne' ziagla'guë të stubi nezë. Rialdí ldu'u të di'dzë naná cambi, lédëdi'i diza'quë shtë më.

⁷ Pues nídi'i stubi diza'quë shtë salvaciuni. Es quë beldá mënë quëglua'a rall lë'e të di'dzë gurënë nu rza ldu'u të ra di'dzë nabëluá'ahia. Rac shtu'u rall gac cambi diza'quë shtë Cristo

⁸ perë si talë tubi mënë u mizmë na u tubi ianglë naze'dë de gube'e, si talë guëluá'all lu të stubi diza'quë de lo quë nabëlua'a na'a lu të, pues nacondenádëll.

⁹ Gulë bësëgná ldu'u të lo quë nagoni'i na'a lu të antsë; quëgní'ihia stubi vësë más, si talë chu guëlua'a stubi clasë diza'quë nanádi'i diza'quë lo quë nabë'në të recibir, Dios gunë cashtigu lë'ëll. Tsall gabildi catë nídi'i fin.

¹⁰ Gulë guni'i lua, çpë quëhuna lo quë narac shtu'u mënë u lo quë narac shtu'u Dios? ÇPë quëhuna lo quë narëuu' ldu'u mënë? Si talë rac shtua'a nihuna narac shtu'u nguui, adë nádi'ihia muzë shtë Cristo.

Dios guna'bë Pablo ziquë poshtë shtë më

¹¹ Lë'e të naná rialdí ldu'i Dios, rac shtua'a gac bë'a të lë'e diza'quë nabëna predicar lu të, adë guzubluhin por pudërë shtë nguui.

¹² Adë bëna recibirin de nguui; adë chu bëluá'adi'in na, perë mizmë Jesucristo bëluá'ai' shti'dzi' na.

¹³ Lë'e të hia bini të lla guc vidë shtëna antsë iurë guanalda religiuni shtë ra më israelitë. Hia nané të lla bëzac zia ra mënë; guzunalda con fuersë ra grupë shtë shmënë Jesús parë guëdë'a fin obrë shtë Jesús. Guc shtua'a tsaluhin.

¹⁴ Lu religiuni shtë israelitë, guca más adelantadë quë grë sahia. Bëna cumplir con ra creenci ni más quë ra sahia de mizmë edá. Nalé guc shtú'uhia gunë mieti cumplir ra custumbrë shtë shtadë guëluhia

¹⁵ perë gulë Dios na antsë lë'e na gala. Nalé guc shtu'u më na nu bé'ni' tubi favurë; gulë më na parë guënahia lu shini më

¹⁶ nu guna'bë më na parë cuezënu shini më na, nu parë guna predicar diza'quë shtë Jesús lu ra mënë nanádi'i më israelitë. Lë'e tiempë nabë'në më ra cusë ni, ni tubi adë chu lu guagna'bë dí'dzëdia'a; adë guagni'inúdia'a mënë shcuendë ra cusë ni.

¹⁷ Adë guádia'a Jerusalén niagnahia ra mënë naná poshtë antsë de na, sino guahia regiuni shtë Arabia. Despuësë bëabría Damasco.

¹⁸ Gudëdë tsunë izë despuësë de guca shmënë Jesús, iurní guag-nahia lu Pedro nananú Jerusalén. Guquëreldeñuhia lë'i' che'ñi dzë.

¹⁹ Adë gunádia'a lu chu stubi poshtë, sulë gunahia Jacobo naná bëchi Dadë Jesús.

²⁰ Runa segurë delantë de Dios lo quë naquëquëa'a ndë'ë nahin verdá.

²¹ Despuësë de guahia Jerusalén, guahia regiuni shtë Siria nu Cilicia.

²² Ra grupë shtë shmënë Jesús naquërelde regiuni shtë Judea, adë bënguë bé'adi'i rai' na

²³ sulamëntë bini rai' lo quë naguni'i mënë de na, de quë lë'ë nguü naguzunaldë ra shmënë Jesús; guc shtú'ull guëdë'ëll fin parë diza'quë, perë iurne' quëhúnëll predicar shti'dzë Jesús.

²⁴ Zni guni'i rall nu guni'i rall nalë llëru'bë na pudërë shtë Dios.

2

Ra poshtë bë'në rai' recibir Pablo

¹ Despuësë de gudëdë chidá izë, guahia stubi vultë Jerusalén con Bernabé nu biahia Tito.

² Guahia ndë purquë Dios bëlua'a më de quë napë quë tsahia Jerusalén. Ndë bëdëa ra mënë naná encargadë con shchi'ni Jesús. Lu rai' biadi'dza diza'quë naquëhuna predicar lu mënë nanádi'i më israelitë. Bëna zni parë gac bé'ahia si talë na rai' de acuerdë con shchi'nia u si talë biadi'dza de baldë.

³ Perë ni siquierë adë bé'nëdi'i rall obligar gac circuncidar Tito, u sea guëriuguë cuerpë shtëhi' nu náhi' më griego. Nunúhi' na iurní.

⁴ Dzë ni bëldá sa' na'a falsë bédchini ndë; guatë rall ladi na'a llga'chi parë quëgl'da'chi rall lla dzúde'në na'a, si talë napë na'a libertá por Cristo u si talë zianaldë na'a tēchi ra custumbrë. Guc shtu'u rall guëabré na'a stubi, niac na'a ziquë tubi naná bajo ordë shtë religiuni shtë rall.

⁵ Perë ni tubi mumëntë adë chu bédë'di'i lugar parë niua'a rall lë'ë na'a parë nezë ni tē gac bë'a tē

diza'quë nabë'në tē recibir nahin verdá; nunquë adë gac cambin.

⁶ Ra narnibë'a entrë lë'ë rai', adë guní'di'i rai' di'dzë cubi ziquë mandadë tē guna cumplir. Parë na adë rúnëdi'i importë chu na rai' purquë Dios adë rúnëdi'i më juzguë según lo quë narlua'a mieti por fuërë. Quëhuna repetir, ra narnibë'a entrë lë'ë rai', bé'nëdi'i rai' obligar guna cumplir lëy nabëdë'ë Dios lu Moisés.

⁷ Al contrari iurë guc bë'a rai' de quë bë'në më incarguë lë'ë na con diza'quë parë guëni'inhia lu ra mënë nanádi'i më israelitë, guc rall cunformë. Guc bë'a rall de quë bëshe'ldë më na igual ziquë bëshe'ldë më lë'ë Pedro tē guadi'dzë Pedro diza'quë lu ra më israelitë.

⁸ Pues mizmë Dios nabëshe'ldë lë'ë Pedro ladi ra më israelitë bëshe'ldë më na ladi ra nanádi'i më israelitë. El quë nabë'në compa'ni Pedro parë gúni' zihani milagrë, también bë'në më ni compa'ni na.

⁹ Jacobo nu Pedro nu Juan na rai' ziquë më principal entrë ra shmënë Jesús; guc bë'a rai' de quë Dios gulë më na nu bëshe'ldë më na lu dchi'nj shtë më. Guc rai' cunformë nu gurë rai' de acuerdë con na nu Bernabé. Bëne'e rai' sí de quë Bernabé nu na tsagni'inú na'a lu ra mënë nanádi'i më israelitë nu lë'ë rai' guëa'në rai' con shchi'ni Dios entrë ra më israelitë.

¹⁰ Sulë tubi cusë bë'në rai' incarguë de quë guëdë'në na'a ayudë parë ra prubi. Zni guc shtu'u na'a guëdë'në na'a dizdë más antsë.

Pablo guni'i guëc Pedro iurë nanú rai' guë'dchi Antioquía

¹¹ Iurë Pedro gua ciudá Antioquía, gunia'a guëc Pedro delantë lúhi' lo quë naquëhúni' adë nazá'quëdi'in.

¹² Primërë gudaunúhi' con ra nanádi'i më israelitë perë iurë bédchini mënë nabëshe'ldë Jacobo, bëazë guetë Pedro; adë guagla'guë niaunúhi' con ra më griego. Bëdzëbë Pedro lu ra naze'dë purquë na rai' më israelitë naquëhunë cumplir

custumbrë riuguë partë delicadë shtë me'dë.

¹³ Nu los de más më israelitë ndë, bëa'në rall de acuerdë nabë'në Pedro hashtë tambiën Bernabé guzublú tsaldí ldu'i shti'dzë rai'. Bësiuguë rall lë'ë Bernabé con devociuni falsë shtë rall.

¹⁴ Iurë gunahia hiadë ziazúdi'i rai' de acuerdë con verdá shtë diza'quë, gunia'a lu Pedro delantë grë rall: "Lë'ël nal më israelitë nu guquërdël ziquë ra mënë nanádi'i më israelitë. Bësá'nël custumbrë shtë më israelitë. ¿Pëzielú rúnël obligar ra nanádi'i më israelitë guëbani rall ziquë më israelitë?"

Nasalvára'a sulë por fe

¹⁵ Lë'ë na'a na na'a më israelitë; shtadë na'a na rai' më israelitë. Nádi'i na'a ziquë los de más pecadurë nanádi'i më israelitë

¹⁶ perë rac bë'a na'a de quë ni tubi nguiú gáquëdi'i më za'quë delantë lu Dios por quëhunë nguiú cumplir lëy shtë Moisés. Nanë na'a gac salvar nguiú sulë si talë tsaldí ldu'u nguiú shti'dzë Jesucristo. Por ni zac lë'ë hia'a rialdí ldu'u hia'a shti'dzë Cristo Jesús. Sulë por ni tubldí na shcuénda'a lu Dios. Adë rialdídi'i ldu'u hia'a por gunë mieti cumplir lëy, gac salvar mënë purquë ni tubi chu gunë gan gac tubldí shcuéndi' lu Dios por rúnëll cumplir lo quë narni'i lëy.

¹⁷ Hia gunia'a na hia'a më za'quë delantë lu Dios sulë purquë rialdí ldu'u hia'a nu gunia'a rqui'ni gac bë'a hia'a nápa'a duldë igual ziquë los de más pecadurë. ¿Gu runë cuntienë di'dzë rë' de quë Cristo rsini lë'ë hia'a lu duldë parë gac bë'a hia'a nadápa'a duldë? Aquëdi'i.

¹⁸ Si talë tsanalda nezë nabësa'na antsë parë guëabráa guna cumplir ra custumbrë, iurní de verdá napa faltë

¹⁹ purquë na, hia gutia parë lëy guahietë; adë quëhúnëdia'a confiar lë'ë lëy parë guëbania tubi vidë narëuu' ldu'u Dios.

²⁰ Hia vidë gushë gualú con Cristo lu cruz. Lë'ë duldë adë rnibë'adi'in

na iurne', sino Cristo bëne'e vidë cubi nu rnibë'a më na. Vidë cubi nanapa iurne' la'ni guë'dchiliu, napa por pudërë shtë shini Dios purquë rialdí ldua'a shti'dzë më, el quë narac shtu'u na nu gúti' shlugara lu cruz.

²¹ Adë quëquë guiá'adia'a favurë nabë'në më parë gac salvara. Si talë na posiblë gac salvar mieti por gunë rall cumplir lëy, iurní shldi guti Cristo. Sulë por galguti shtë më quëhunë Dios recibir lë'ë hia'a ziquë mënë naná tubldí shcuendë lu më, u sea mënë nanápëdi'i faltë delantë lu më.

3

Nasalvára'a por fe, lëdëdi'i por lëy

¹ Lë'ë të naquërdë Galacia, lë'ë të nadë rúnëdi'i llgabë, ¿chull bësiuguë lë'ë të, të parë bëazë guetë të shnezë Dios? Lu të biadi'dzë na'a diza'quë de quë Cristo gac crucificári'. Clarë riasë të guti më lu cruz.

² Iurne' gulë guni'i lua ¿gu bë'në të recibir Espíritu Santo shtë Dios purquë bë'në të cumplir lëy shtë Moisés u purquë rialdí ldu'u të diza'quë shtë Jesús?

³ ¿Gu na verdá na të mënë nadë rac bë'adi'i? Guzublú vidë cubi shtë të por Espíritu Santo; tubsë cusë bë'në të; gualdí ldu'u të shti'dzë më perë iurne' rni'i të rqui'ni gunë mieti cumplir lëy shtë Moisés parë gac salvar të. ¿Pë adë rac bë'adi'i të iurne'

⁴ u shldi bë'në të sufrir zihani cusë durë? Pues guquin embanë si talë tsagla'guë të tëchi custumbrë guahietë.

⁵ Iurë bëdë'e Dios Espíritu Santo nu quëhúni' milagrë entrë lë'ë të ¿gu runë mëhin purquë rianaldë të tëchi lëy u sulë purquë rialdí ldu'u të shti'dzë më?

⁶ Guná, Abraham guquërdëdi' antsë de Moisés. Gualdí ldu'u Abraham shti'dzë Dios nu guná më fe shtë Abraham nu bë'në më tratë Abraham ziquë nguiú za'quë delantë lu më.

⁷ Por ni rac b'è'a hia'a sulë el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios na rall ziquë shini Abraham delantë lu më.

⁸ Zni Sagradas Escrituras guni'i dizdë más antsë de quë ra mënë nanádi'i më israelitë, gunë më recibir lë'ë rall si talë rialdí ldu'u rall shti'dzë më. Por ni guni'i më lu Abraham diza'quë rë': "Gunë ldahia grëtë' mënë shtë gué'dchiliu por lë'ë".

⁹ Zni grëtë' el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios, quëhunë ldai' më lë'ë rai' purquë napë rall mizme fe quë Abraham.

¹⁰ Grë ra narni'i napë quë gunë cumplir grë puntë shtë lëy parë gac salvar mënë, nacondenadë rall purquë naescritë zndë'ë: "Grëtë' nadë gúnëdi'i cumplir grë puntë lo quë naná escritë la'ni librë shtë lëy, nudé rall".

¹¹ Clarë nahin de quë ni tubi adë chu naperdunë lu Dios por b'ë'nëll cumplir mandamientë shtë lëy purquë Espíritu Santo rni'i la'ni Sagradas Escrituras: "Sulë el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios gunë më recibir cumë mënë naná tubldí shcuéndi' lu Dios. Nápëll vidë sin fin."

¹² El quë narunë confiar de quë por gúnëll cumplir lëy por ni tubldí na shcuëndëll lu Dios, pues nguiu ni adë rialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios purquë naescritë: "El quë narunë cumplir grë puntë shtë lëy, gápëll vidë sin fin ziquë tubi premi".

¹³ Cristo bëlá lë'ë hia'a lu sentënci nabësëdchini lëy. Lë'ë lëy b'ë'në condenar lë'ë hia'a lu galgutí, perë Cristo gudilli parë gac salvára'a. Lë'ë më gúqui' ziquë tubi cusë nanudé por duldë shtë hia'a. Sagradas Escrituras rni'i: "Nacondenadë por Dios grë el quë naqué lu tubi hiaguë".

¹⁴ Guti Cristo Jesús parë gac cumplir promësë naguni'i Dios lu Abraham. Por Jesús b'ë'në ldai' Dios ra mënë nanádi'i israelitë nu bédchini Espíritu Santo parë cuezënúhi' lë'ë hia'a sulë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më.

Promësë shtë Dios nu lëy

¹⁵ Lë'ë tē naná rialdí ldu'i diza'quë, quëgnia'a lu tē tubi comparaciuni naze'dë la'ni vidë shtë mieti. Iurë tubi nguiu runtsá'ull tēstë, si talë b'ë'nëll firmarin, ni tubi adë chu guëtí'idi'in, nilë gúnëll cambiarin.

¹⁶ Dios b'ë'në tubi promësë lu Abraham nu zac parë tubi llëbni Abraham. Sagradas Escrituras rni'idi'i "parë zihani llëbni Abraham" si fuërë zihani mënë, sino rni'i Sagradas Escrituras: "tubsë llëbni"; quiere decir tubsë nguiu. Nguiu ni na Cristo.

¹⁷ Lo quë narnia'a lu tē es quë Dios bédë'ë tubi promësë lu Abraham nu b'ë'në më firmarin con mizme di'dzë shtë më. Bédë'ë më lëy lu Moisés tapë gahiu'a galdë bē chi izë despuësë de Abraham, perë lëy ni adë bēti'idi'i promësë nabédë'ë Dios lu Abraham.

¹⁸ Si talë bendición shtë Dios na por gunë mieti cumplir lëy, iurní adë nádi'in por tubi promësë sino tubi premi; perë b'ë'në Dios prometer lu Abraham sulë ziquë tubi favurë shtë më.

¹⁹ Iurnétia'a, ¿pëzielú bédë'ë Dios ra mandamientë parë ra mënë? Bédë'ë Dios mandamientë parë gac b'ë'a hia'a de quë na hia'a pecadurë. Lë'ë lëy napë pudërë hashtë bédchini lë'ë llëbni Abraham. Zni b'ë'në Dios prometer lu llëbni Abraham. Ra ianglë shtë Dios be'dë guësä'në lë'ë lëy nu b'ë'në rai' incarguë lëy lu Moisés, el quë nazú guéláu entrë Dios nu mënë.

²⁰ Perë iurë b'ë'në më prometer lu Abraham, adë ni chu zuga'adi'i guéláu. Sulë Dios con Abraham; tubldí bédchini shti'dzë më lu Abraham.

Bédë'ë Dios ra mandamientë

²¹ Iurní rna'bë di'dza ¿quëhunë lëy shtë Moisés cuntrë promësë shtë Dios? Aquëdi'i. Si talë lë'ë lëy napë pudërë parë guëdë'ëin vidë eternë parë lë'ë mieti, iurní gac tubldí shcuendë mieti por guëzu'bë diaguë rall puntë shtë lëy.

²² Perë Sagradas Escrituras rni'i de quë grëtë' mënë napë rall duldë; na

rall culpablë delantë lu Dios. Zni guc voluntá shtë më parë grë mieti tsasé rall vidë eternë ze'dë de Dios parë grë naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesucristo, lédëdi'i nasalvar mieti por ra mandamientë.

²³ Antsë de guëdchini diza'quë shtë Jesús, lë'ë hia'a na hia'a ziquë prësi bajo ordë shtë lëy. Lë'ë lëy gu-nibë'a lë'ë hia'a hashtë iurë lë'ë Cristo bëdchini.

²⁴ Ziquë tubi criadë na encargadë parë quëhápëll tubi llguë'në, zni guc lëy parë lë'ë hia'a. Guc bë'a hia'a pë na mal nu pë na bien por lëy, perë hia bëdchini Cristo. Por Cristo tubldí na shcuénda'a lu Dios sulamëntë purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më.

²⁵ Hia iurne' cumë bëdchini diza'quë shtë Jesús, adë nádí'ia'a ziquë lë'ë llguë'në shtë compara-ciuni; adë nádí'ia'a bajo ordë shtë mandamientë.

²⁶ Grë hia'a na hia'a shini Dios por Cristo Jesús si talë rialdí ldu'u hia'a de verdá.

²⁷ Grë të nabëriubë nisë ziquë shmënë Jesús, napë të vidë shtë më; unidë na të con lë'ë më.

²⁸ Grë ra mënë naná unidë con Jesús, na ziquë tubsë cuerpë. Hia nádí'i importë si talë nal më israelitë u më griëgo; u si talë nal bajo ordë shtë sa'l u si talë nápël libertá; u si talë nal ngui u nal na'a.

²⁹ Si talë nal shmënë Cristo pues iurní nal llëbni Abraham nu grë lo quë nabë'në më prometer lu Abraham, lë'ë të zac napë të.

4

¹ Lo quë naquëgnia'a lu të nahin cumë ziquë tubi llguë'në nagunë recibir tubi herenci. Guti ra shtadë llguë'në nu todavía nall llguë'në. Nall ziquë tubi muzë narunë dchi'ni; rnibë'adi'll lë'ë herenci nabë'nëll recibir, perë en verdá lë'ë llguë'në nashtënë herenci ni.

² Nanú mënë nacanihapë ra cusë shtë llguë'në; nanú ra naná encargadë con herenci ni hashtë guëga'a iurë naguni'i shtadë llguë'në, iurní lë'ëll guëná'zill herenci.

³ Zni na con lë'ë hia'a; antsë na hia'a ziquë llguë'në shtë comparaciuni. Bëzu'bë diága'a enseñansë nu custumbrë shtë ra mënë guë'dchiliu.

⁴ perë iurë bëga'a tiempë nabë'në Dios disponer, bëshe'ldë më shini më lu guë'dchiliu. Bëdchini' por tubi na'a nu bë'në tucarë gúni' cumplir puntë shtë lëy purquë náhi' më israelitë.

⁵ Bëdchini' parë gúni' librar lë'ë hia'a lu lëy nabë'në condenar lë'ë hia'a. Zni bëne'e më derechë të guëdë'na'a recibir libertá ziquë shini më.

⁶ Na të shini më; por ni bëshe'ldë më Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë të. Por lë'ë Espíritu Santo rni'i hia'a lu Dios: "Shtadë na'a".

⁷ Por ni na të shini Dios, lédëdi'i bajo ordë shtë custumbrë. Por naná të shini Dios, guëne'e më tubi herenci purquë unidë na të con Cristo.

Runë llgabë Pablo por ra shmënë Jesús

⁸ Antsë lë'ë të adë gunëdi'i të Dios; dzë ni na të bajo ordë shtë ra dios naguctsa'u. Bëzu'bë diaguë të yoluntá shtë ra dios nananú lu guë'dchiliu perë de verdá nádí'i rai' Dios.

⁹ Perë iurne' nané të Dios verdadërë; más bien quëgnia'a lu të, Dios runguë bë'a më lë'ë të ziquë shini më. ¿Pëzielú bëabré të stubi lu nezë gushë, lu rëglë nu custumbrë nanápëdi'i pudërë? ¿Gu rac shtu'u të gunë të obedecer ra cusë ni ziquë tubi nanali'bi con ra custumbrë?

¹⁰ ¿Pëzielú todavía rialdí ldu'u të nanecesari gunë të cumplir ra dzë delicadë, u dzë shtë villili, u ra dzë shtë laní, u gunë të cumplir custumbrë shtë izë según rni'i lëy?

¹¹ Na rdzëba de quë bëna dchi'ni entrë lë'ë të de baldë.

¹² Lë'ë të naná rialdí ldu'u shti'dzë Jesús, na quëhuna ruëguë lu të de quë gac të librë ziquë na. Antsë guanalda tëchi ra custumbrë, perë bëca shmënë Cristo ziquë na të iurne'. Lë'ë të siemprë bë'në të tratë na bien lédëdi'i manërë mal.

¹³ Nané të primërë vësë biadi'dza diza'quë lu të, guquërdënúa lë'ë të purquë guc llú'uhia.

¹⁴ Galguidzë ni guc tubi cusë dushë parë lë'ë të perë adë bënë'di'i të desprëci na; adë bëquë guiá'adi'i të na sino al contrari, bënë'ë të recibir na ziquë tubi ianglë shtë Dios u ziquë mizmé Cristo Jesús.

¹⁵ ¿Pë bëaldë ldu'u të de quë tiempë naguquërdënúa lë'ë të, nalé bëquitë ldu'u të? ¿Pë guc iurne'? Pues nahia testigu de quë si fuërë posiblë, na të dispuestë niane'e të prupi slu të shlugar slua.

¹⁶ Perë ne' ¿gu rni'i të de quë quëhuna cuntrë lë'ë të iurë ruadi'dza lu të verdá?

¹⁷ Ra mënë narianaldë tëchi lëy, rac shtu'u rall gac të shmënë rall, perë lédëdi'i parë bien shtë të sino rac shtu'u rall tsanaldë të tëchi enseñansë shtë rall parë despuësë gunë nadchini rall na të shmënë rall.

¹⁸ Parë na naza'quë rac shtu'u mënë ni lë'ë të perë sulë si talë na parë bien shtë të. Zni rac shtua'a guëdubi tiempë, lédëdi'i sulamëntë iurë naquërdënúa lë'ë të.

¹⁹ Lë'ë të narac shtua'a, ziquë tubi na'a quëzac zi lu dulurë iurë guëdchini me'dë lu guë'dchiliu, quëhuna sufrir stubi vësë más hashtë conductë shtë të na de acuerdë con voluntá shtë Cristo.

²⁰ Rac shtua'a niabezënúa lë'ë të iurne' parë guadi'dza lu të stubi mudë. Pues adë rac bé'adia'a pë guna con lë'ë të iurne'.

Comparaciuni shtë Agar nu Sara

²¹ Lë'ë të narac shtu'u guëabrí të parë tsanaldë të tëchi lëy, gulë guni'i lua ¿gu adë riasédi'i të lo quë narni'i lëy?

²² Naescritë la'ni Sagradas Escrituras de quë gupë Abraham chupë llguë'në; túbill nall shini tubi na'a narunë sirvë la'ni hiu'u shtë Abraham; stubi llguë'në gulë por tse'lë Abraham.

²³ Lë'ë shini criadë gulë ziquë grë llguë'në, perë llguë'në nagupë tse'lë

Abraham, gúli' cumë milagrë. Bënë'ë më prometer guëdë'ë më tubi shini rai' aunquë tse'lë Abraham na më gushë.

²⁴ Ni na ziquë tubi comparaciuni. Guërupë ra na'a ni quëhunë rai' representar chupë conveñi entrë Dios nu mënë. Tubi conveñi ze'dë dizdë dani shtë Sinaí catë bédë'ë më lëy parë Moisés. Agar runë representar lëy ni. Grétë' ra narianaldë tëchi lëy, na rall shini Agar nu na rall bajo ordë shtë lëy.

²⁵ Agar na ziquë dani Sinaí nananú Arabia. Rúni' representar ra naquërdë ciudá Jerusalén iurne'. Na rall bajo ordë shtë lëy.

²⁶ Perë nanú stubi Jerusalén naze'dë de gube'e. Librë na mënë ni. Na rall librë de costumbrë nu rëglë shtë nguiu. Jerusalén ni na ziquë shni'a hia'a

²⁷ purquë Sagradas Escrituras rni'i:

Bëquitë ldú'ul, lë'ël nagúpëdi'i shínil.

Bëquitë ldú'ul nu guni'i fuertë labansë parë Dios.

Lë'ël nadë nápëdi'i shínil, bëquitë ldú'ul purquë lë'ë na'a nanápëdi'i tsé'li'

gápëll más shíni' quë lë'ë na'a nanapë tsé'li'.

²⁸ Perë lë'ë hia'a naná rialdí ldu'i Jesús, na hia'a ziquë Isaac. Na hia'a shini Dios por tubi promësë naguni'i më.

²⁹ Iurne' ziquë tiempë shtë Abraham, lë'ë shini nagulë ziquë grë mënë, guzunáldëll naná shini nagulë por pudërë shtë Espíritu Santo. Igual quëhunë mënë iurne'; ra mënë narianaldë tëchi lëy, quëzac zi rall shmënë Dios.

³⁰ Perë ¿pë rni'i Sagradas Escrituras shcuendë ra cusë ni? Rni'in: "Gulú lë'ë na'a narunë dchi'ni lídchil con shíni' purquë adë gúnëdi'i tucarë ca'a shini na'a ni herenci juntë con shini shtë legítimë tse'lë Abraham".

³¹ Zni nahin; lë'ë të naná rialdí ldu'i Jesús, adë na hia'a ziquë shini Agar el quë naguc criadë shtë Sara. Adë rianáldëdi'ia'a tëchi costumbrë shtë

lëy, perë rialdí ldu'u hia'a promësë shtë Dios. Na hia'a shini Sara nanapë libertá.

5

Gulë tsanaldë neze shtë Dios

¹ Bëla Cristo lë'e hia'a parë gápa'a libertá. Adë nádi'i hia'a bajo ordë shtë lëy iurne'. Por ni gulë gac firmë lu libertá nabëne'e më nu adë guëdë'di'i të sí guënbë'a lëy shtë mënë lë'e të stubi.

² Gulë bëquë diaguë naquëgnia'a lu të. Na Pablo, quëgnia'a si talë rialdí ldu'u të naneceleri riuguë cuerpë shtë të parë gac salvar të, iurní quëquë guiá'al shti'dzë Cristo; iurní lo quë nabë'në Cristo adë lasáquëdi'i parë lë'ël.

³ Rac shtua'a guënia'a lu të stubi, de quë grë mieti narialdí ldu'i custumbrë shtë galriuguë cuerpë shtë nguiu, lë'e rall napë quë gunë rall cumplir grë puntë shtë lëy nabëquë'e Moisés.

⁴ Lë'e të naná rialdí ldu'i de quë gunë më recibir lë'e të por quëhunë të cumplir lëy, adë nádi'i të unidë con Cristo. Lë'e të bëse'a'në të shnezë Dios. Nídi'i mudë gunë më favurë të gac salvar të.

⁵ Lë'e hia'a dzulëza'a dzë nangunë më cambiar lë'e hia'a të gáca'a mënë za'quë delantë lu Dios. Rialdí ldu'u hia'a lë'e më nu gaquin por Espíritu Santo shtë më.

⁶ Si talë unidë na hia'a con Cristo, adë lasáquëdi'i si talë bë'nël cumplir custumbrë shtë galriuguë cuerpë u adë bë'nëdi'il cumplirin. Lo quë nalasac lu Dios na si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më de verdá nu si talë por fe rac shtu'u hia'a sa' hia'a.

⁷ Bien guzublú guna'zi të shnezë më perë çchu guluguë lë'e të parë adë rzu'bë diaguëdi'i të shti'dzë Dios?

⁸ Ldai' nabëlua'a nguiu ni con tantë ánimo, adë zë'dëdi'in de Dios, el quë nagulé lë'e të.

⁹ Ldai' shtë rall na ziquë levadurë nu nanú tubi dichë narni'i: "Du'pë levadurë rshepin guëdubi nacubë".

¹⁰ Napa confiansë de quë lë'e Dadë Jesús adë guësá'nëdi'i më tsaldí ldu'u të stubi di'dzë, sulë lo quë nabëluá'ahia lë'e të, ni sí, tsaldí ldu'u të. El quë narsini ldu'u të stubi nezë, gunë Dios cashtigu lë'ël; adë nídi'i importë si talë nall më ru'bë u si adë nádi'ill më ru'bë entrë lë'e të.

¹¹ Ra mësë falsë cagni'i rall de quë quëhuna predicar custumbrë shtë galriuguë cuerpë të gac salvar mieti, perë si talë na todavía quëgnia'a lu të de quë naneceleri chuguë cuerpë shtë të parë gac salvar, çpëzielú rzunaldë ra më israelitë na? Si talë nahin ziquë rni'i rall, adë nialdëdi'i rall por diza'quë narni'i sulë por galguti shtë Jesús lu cruz gac salvára'a.

¹² Rac shtua'a de quë ra narsiguë lë'e të con enseñansë ni chuguë cuerpë rall hashtë más todavía ziquë runë mënë nadë guënédi'i Dios.

¹³ Lë'e të naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesús, gulë më lë'e të parë napë të libertá, perë lëdëdi'i parë gunë të duldë. Más bien gulë bë'në sirvë lu sa' të con amor.

¹⁴ Gunë të cumplir guëdubi lëy shtë Dios si talë guëzu'bë diaguë të tubsë mandamientë narni'i: "Gulë gac shtu'u sa'l ziquë rac shtú'ul mizme lë'ël".

¹⁵ Perë si talë lë'e të rdildi të ziquë ra ma, rahuë' ma sa' ma; gulë gapë cuidadë no sea guëshi'ni të shchi'ni Dios ndë.

Lo quë narac shtu'u ldu'u nguiu nu lo quë narac shtu'u Espíritu Santo

¹⁶ Lo quë narnia'a lu të na zndë'e: gulë gubani según narni'i Espíritu Santo. Si talë rianaldë të tëchi Espíritu Santo, adë gúnël cumplir deseo mal nananú la'ni ldú'ul

¹⁷ purquë grë ra deseo mal, nahin cuntrë Espíritu shtë Dios nu lë'e Espíritu na contrari shtë deseo mal; deseo mal nahin contrari shtë Espíritu. Por ni adë gáquëdi'i gunë të ra cusë narac shtu'u të

¹⁸ perë si talë guësá'në të quëgsë Espíritu Santo lë'e të, iurní lë'e lëy

nápëdi'in pudërë parë gunin con-denar lë'ë të.

¹⁹ Clarë rlua'a ra deseo mal nananú la'ni ldu'u mieti. Rquënú rall tse'lë mënë. Nabani rall ziquë mbecu. Napë rall vici.

²⁰ Runë rall adorar stubi cusë, lédëdi'i sulë Dios. Rialdí ldu'u rall galbëlliú. Napë rall llanë la'ni ldu'u rall. Rdildinú rall sa' rall. Napë rall mbidi. Na rall më dishi'bi; rëuu' ldu'u rall iurë nanú divisioni.

²¹ Celosë na rall; rdchisú rall pë shtë mënë. Rguini rall mënë. Rzuu'dchi rall. Nalé rau sha'të rall. Runë rall stubi ra cusë nanadë rlu'idi'i, runë rall ziquë mamflor; perë grë mënë ni, quëgnia'a lu të iurne' igual ziquë hia gunia'a lu të antsë, el quë narunë ra cusë rë' adë nídi'i mudë tsutëll lugar catë rnibë'a Dios.

²² Perë lo quë narunë Espíritu la'ni ldu'u el quë narialdí ldu'i shti'dzë më na zndë'ë: rac shtú'ull sa'll. Rquitë ldú'ull. Rbedchí ldú'ull. Nápell pacënci con sa'll. Ráquëll më za'quë. Rúnell cumplir shti'dzëll.

²³ Nadú'ull. Quëhápëll el mizme lë'ëll të gúnëdi'ill duldë. Ra cusë mal adë rúnëdi'i gan lull sino quë quëréldëll bien. Nídi'i lëy narunë prohibë ra cusë rë'.

²⁴ Grë ra shmënë Jesús, hia bédë'ë fin ra cusë mal rë', mal llgabë con deseo mal nananú la'ni ldu'u mieti.

²⁵ Cumë ziquë quërélda'a por pudërë shtë Espíritu Santo, cha guëdë'ë hia'a sí, de quë Espíritu Santo guësé më lë'ë hia'a.

²⁶ Adë chu gac nadchínidi'i; adë chu napë mbidi lu sa'll; adë chu gac më dishi'bi.

6

Gulë bë'në compa'ni sa' të

¹ Lë'ë të shmënë Jesús, si talë guëdzëlë të tubi sa'l ldáguëll la'ni duldë, lë'ë të narsé Espíritu Santo napë quë guëni'inú të mënë ni të parë adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë. Perë gulë bë'në ni ziquë më nadu'u. Cadë

tubi të gapë të cuidadë no sea quë lë'ël guëtë'dë Satanás prëbë lë'ël të ldáguëll lu duldë.

² Gulë bë'në compa'ni sa'l lu grë cusë durë, cadë tubi de lë'ë të; zni gunë të cumplir lëy shtë Cristo.

³ Si talë tubi de lë'ë të rialdí ldú'ul de quë lasáquëll, iurní lu Dios lasáquëdi'ill; mizme lë'ël quëgsiguëll lë'ël.

⁴ Cadë tubi nguiu napë quë gunë juzguë mizme lë'ëll, dchi'ni naquëhunë nguiu; iurní guëquitë ldú'ull por lo quë naquëhúnëll. Iurní nídi'i nicidá gúnëll comparar dchi'ni shténëll con dchi'ni shtë sáhi'.

⁵ Cadë tubi hia'a nápa'a narunë tucarë guëdë'na'a.

⁶ El quë narsë'dë shti'dzë Dios, napë quë gúnëll ayudë lë'ë ra mësë narlua'a lë'ëll.

⁷ Adë rdë'ëdi'i të sí guësiguë mizme lë'ë të, ni tubi adë chu gúnëdi'i gan lu Dios parë guësiguëll lë'ë më. Grëtë' el quë narcabní nguiu, ni napë quë guëca'a nguiu. Lo quë narunë nguiu napin cusechë despuësë.

⁸ Si talë tubi mieti zianaldë tēchi ra deseo mal nananú la'ni ldú'ull, de mizme vidë mal gápëll galguti. Perë si talë zianaldë nguiu tēchi ra cusë za'quë shtë Espíritu Santo, gápëll tubi cusechë por mizme Espíritu. Guëbánil parë siempër.

⁹ Zni, adë chu cuëzëdi'i gunë cusë za'quë; adë chu guëdzáguëdi'i. Cha guëdë'na'a bien parë sa' hia'a purquë si talë tsaglá'ga'a shnezë më, tubi dzë guëne'e më tubi ganza'quë.

¹⁰ Por ni cadë vësë rdchini lugar parë guëdë'na'a bien parë sa' hia'a, pues guëdë'na'a cumplir. Guëdë'na'a bien, especialmente parë ra naná rialdí ldu'i enseñansë nanapë los de más shmënë Dios.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

¹¹ Gulë guná, naru'bë na lëtrë naquëquëa'a lu të con propi guiahia.

¹² Grëtë' naquëhunë obligar lë'ë të parë tsuté të la'ni costumbrë shtë më israelitë, rac shtu'u rall riuguë

cuerpë shtë të, perë nadë más runë rallin parë guëa'në rall bien lu mënë nu parë adë guëzac zíd'i mënë lë'ë rall cumë shmënë Jesucristo, el quë naguti lu cruz.

¹³ Ra mënë narianaldë tëchi custrumbrë rë', adë quëhúnëd'i rall cumplir grë puntë shtë lëy perë rac shtu'u rall tsanaldë të tëchi ra cusë ni, nadë más purquë rac shtu'u rall gac rall më ru'bë. Rni'i nadchini rall purquë rianaldë të tëchi rall.

¹⁴ Perë na rialdí ldua'a tubsë cusë parë gac salvara; runë nadchinia por tubsë cusë naná galguti shtë Dadë Jesucristo. Cuë më lu cruz por na. Por mizmë cruz shtë më ra cusë mal shtë guë'dchiliu, guti rahin parë na nu nahia ziquë naguti parë ra cusë ni.

¹⁵ Lu Dios adë rúnëd'i importë riuguë shcuërpa'a u adë riúguëd'in. Tubsë cusë lasac lu më si talë na hia'a mënë nacubi por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁶ Parë grë ra narianaldë tëchi en-señansë rë', guëga'a ldu'u më lë'ë rall nu cuedchí ldu'u rall. Ni na rall shmënë Dios, mënë israelitë de verdá.

¹⁷ Dizdë iurne' parë delantë adë chu guëní'idi'i de quë nápëdia'a derechë parë guëluá'ahia ra cusë ni, purquë grë ra ndi'bë nanua'a shcuërpa rlua'ain de quë Jesucristo na Shlama.

¹⁸ Lë'ë të narialdí ldu'i Dadë Jesucristo, rac shtua'a favurë shtë më cuezënú lë'ë të. Amén.

Cartë nabëquë e San Pablo parë ra mënë Efesios

Caquë'e Pablo lu ra naquërelde Efeso

¹ Na Pablo por voluntá shtë Dios nahia tubi poshtë shtë Jesucristo; bëshe'ldë më na. Caquëa'a cartë rë' lu të nabëzunë Dios almë shtë të, lu të narunë cumplir shti'dzë Jesús, lu të naquërelde guë'dchi Efeso.

² Gulë bënë recibir ra bendición nu gulë cuedchí ldu'u të por Dios Shtáda'a nu por Jesucristo, Shláma'a.

Bendición narshe'ldë Jesucristo

³ Rdë'na'a alabar Dios, Shtadë Jesucristo, Shláma'a. Bënë ldai' Dios lë'e hia'a con grë clasë bendición nananú gube'e purquë unidë na hia'a con Cristo.

⁴ Dios gulë më lë'e hia'a juntë con Cristo ziquë cabësë shtë hia'a. Gulë më lë'e hia'a dizdë más antsë cueshtë guë'dchiliu. Gulë më lë'e hia'a parë guëquërelde'a delantë lu më sin ni tubi duldë, completamente limpi parë lë'e më sin ni tubi demandë cuntrë lë'e hia'a. Nu gudili më lë'e hia'a parë gac shtu'u hia'a lë'e më.

⁵ Bënë më destinat lë'e hia'a dizdë antsë parë guëdë'na'a recibir ziquë shini më por lo quë nabënë Jesucristo. Zndë'e guquin según guni'i ldu'u Dios de acuerdë con lo quë narëuu' ldu'u më.

⁶ Siemprë rdë'na'a alabar lë'e më por ra favurë ru'bë nabënë më. Rac shtu'u më lë'e hia'a; bënë ldai' më lë'e hia'a; bënë më të gáca'a unidë con shini më, Jesucristo, el quë Dios rac shtú'ui'.

⁷ Llëru'bë amor napë Dios; bënë më salvar lë'e hia'a ndigá por galguti shtë shini më. Bënë më perdunë duldë shtë hia'a; favurë ru'bë ni bënë më.

⁸ Napë më llëru'bë amor; bëshe'ldë më shini më parë guëne'e më llni, parë tsasë hia'a nu parë gac bë'a hia'a bien verdá shtë më.

⁹ Nu lë'e më bëlúa'a më lë'e hia'a guadë naguni'i ldu'u më, cusë naná ga'chi antsë, perë iurne' rac bë'a hia'a purquë zni gac ldu'u më.

¹⁰ Por voluntá shtë më gac unidë grëtë' ra cusë nananú gube'e nu tantë ra nananú guë'dchiliu. Iurë guëga'a iurë gunë më unir ra cusë ni parë guëribë'a Cristo ziquë cabësë subrë grë lo quë nabëntsa'u Dios.

¹¹ Por naná hia'a unidë con Cristo Dios gulë më lë'e hia'a dizdë antsë të parë guëdë'na'a recibir tubi partë narunë tucarë ca'a Cristo; juntë guëdë'na'a recibirin. Grëtë' ni na de acuerdë según guni'i ldu'u më, según voluntá shtë më dizdë más antsë.

¹² Na hia'a primëre mënë nagualdí ldu'u shti'dzë më. Bënë më destinat lë'e hia'a parë gáca'a mënë naquëhunë alabar lë'e më. Rac shtu'u më guëní'ia'a llëru'bë na pudërë shtënë më.

¹³ Nu zac lë'e të bini të diza'quë; bini të di'dzë narni'i lla gac salvar të; gualdí ldu'u të di'dzë shtë më. Gac të unidë con lë'e më, nu gac të selladë por Espíritu Santo cumë ziquë shmënë Dios. Pues bënë më prometer guëshe'ldë më Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'e të.

¹⁴ Lë'e Espíritu Santo na ziquë tubi garantiá de quë guëne'e më ra cusë nabënë më prometer; gunë më librar shmënë më iurë guëga'a tiempë. Guëlá më shmënë më naguzi'i më. Segurë na ra cusë ni purquë nadápa'a Espíritu Santo. Zni nahin parë gunë më recibir graci nu labansë shtë mënë.

Guna'bë Pablo lu Dios por ra shmënë më

¹⁵ Rac bé'ahia de quë lë'e të rac shtu'u të sa' të nu rialdí ldu'u të shti'dzë më; por ni

¹⁶ nunquë adë rcuë'zëdia'a rdë'ehia graci lu më por lë'e të. Quëgna'ba lu më por lë'e të,

¹⁷ të Dadë naquëbezë gube'e, lë'e më naná Shtadë Jesucristo Shláma'a, guëshe'ldë më Espíritu Santo të parë gac bë'a të. Rna'ba lu më të guëne'e më másru'u llni guëc të. Llni shtë më ze'dë iurë runguë bë'a të lë'e Jesús.

¹⁸ Quëgna'ba lu më guëzianí më lu shgabë të, të parë gac bë'a të guadë naná dzuléza'a, tubi esperansë nadápa'a purquë guna'bë më lë'e hia'a. Quëgna'ba lu më të gac bë'a të blac llëru'bë nu blac nasa'a na herenci nanapë ra mënë nabëzunë Dios almë shtë rai'.

¹⁹ Nu quëgna'ba lu më të gac bë'a të blac llëru'bë na pudërë shtë më nadápa'a purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më. Pudërë ni na mizme pudërë nabëlua'a Dios con llëru'bë fuersë iurë bëcua'ñi më lë'e Jesús ladi ra tëgulë

²⁰ nu bëcuezë më Jesús lugar cula'ni më, ladë ldi shtë më lu gube'e.

²¹ Bëcuezë më lë'e Jesús lugar shtë hunurë más guia'a quë grë ra autoridá nu gobiernë, más guia'a quë grë ra narnibë'a lu gube'e. Bëdë'e më tubi lë más lasac quë grë ra lë la'ni gué'dchiliu rë' nu más lasac quë grë lë nanapë mënë parë tiempë naze'dë.

²² Bëdë'e më pudërë lu Jesús të guënbé'ai' grëtë' mënë nu hashtë grë cusë guëa'në bajo ordë shtë më, nu bë'në më punërë lë'e Cristo ziquë cabësë shtë ra grupë shtë shmënë Dios.

²³ Pues ra narialdí ldu'i shti'dzë më, na rai' cuerpë shtë Cristo nu lë'e më quëbezënúhi' lë'e rai'. Na më cabësë shtë shmënë më guëdubi lugar shtë gué'dchiliu.

2

Nasalvára'a por amor shtë Dios

¹ Dios bëne'e më vidë eternë parë lë'e të juntë con Cristo; dzë ni todavía lë'e të na të ziquë tëgulë por causë maldá nu duldë shtëne të.

² Más antsë guagnaldë të tëchi ra cusë shtë gué'dchiliu. Bëzu'bë diaguë të shti'dzë mëdzabë naná cuezë

lu mbë, el quë narnibë'a lu nac-ahi; guanaldë të tëchi mëdzabë naná lamë shtë ra mënë nanadë rzu'bë diaguëdi'i shti'dzë më.

³ Grëtë' hia'a gubánia'a zni más antsë; guanállda'a tëchi deseo mal nananú la'ni ldu'u hia'a; bëdë'na'a cumplir cualquier cusë nabëdchini la'ni shgába'a. Gúca'a mënë mal. Gúca'a mënë narunë tucarë cashtigu dushë shtë Dios igual ziquë los de más sa' hia'a.

⁴ Perë Dios nalé bëga'a ldu'u më lë'e hia'a nu nalé rac shtu'u më lë'e hia'a;

⁵ bëne'e më vidë eternë parë lë'e hia'a por Cristo iurë lë'e hia'a todavía na hia'a ziquë tëgulë por causë duldë shtëna'a. Na salvar të por tubi favurë nabë'në më, lédëdi'i por cusë za'quë nabë'në të.

⁶ Dios bëcuá'ñi' lë'e hia'a mizme tiempë bëdë'e më vidë parë Cristo nu bëcuezë më lë'e hia'a con Cristo Jesús lu gube'e.

⁷ Bë'në më zni të guëlua'a më blac llëru'bë na favurë shtë më parë lë'e hia'a. Rac shtu'u më gac bë'a mieti blac llëru'bë amor napë më. Rac shtu'u më guëlua'a amor shtëhi' por grë tiempë naze'dë. Nadápa'a amor ni purquë unidë na hia'a con Cristo Jesús.

⁸ Por tubsë favurë shtë Dios, nasalvar të purquë gualdí ldu'u të shti'dzë më. Salvaciuni adë zë'dëdi'i por lo que naquëhunë të sino bëzëlaa'dchi mëhin ndigá.

⁹ Ni tubi chu gúnëll gan salvaciuni por lo quë narúnëll, nilë por obrë za'quë. Zni nahin të adë chu gunë nadchínidi'i delantë lu Dios.

¹⁰ Na hia'a lo quë nabëntsa'u Dios. Bëne'e më vidë eternë parë lë'e hia'a por Cristo Jesús të guëdë'na'a cusë za'quë. Zni bë'në Dios destinar guëdë'na'a dizdë más antsë.

Por Jesucristo cuedchí ldu'u hia'a

¹¹ Gulë bëseagná ldu'u të de quë antsë adë nádi'i të mënë israelitë. Ra mënë israelitë rchuguë rall cuerpë shtë rall ziquë custumbrë religiuse

perë lë'ë rall bë'në rall tratë lë'ë të ziquë mënë nalasáquëdi'i purquë adë rchúquëdi'i të cuerpë shtë shini të.

¹² Gulë bësëagná ldu'u të de quë antsë nídi'i manëre gunguë bë'a të Cristo purquë zitu na të parë lë'ë më. Guc të ziquë më zitu parë ra mënë nagulé Dios. Guc të ra naguënédi'i ra conveñi nabë'në Dios con mënë israelitë. Zitu zu të parë promësë nabëdë'ë më lu rai'. Guquërelde të lu guë'dchliu rë' perë nunquë nápëdi'i të esperansë gac salvar të; guquërelde të sin Dios iurní.

¹³ Perë iurne' unidë na të con Cristo Jesús. Antsë quëbezë të zitu parë Dios, perë iurne' por galguti shtë Cristo guabi'guë të lu Dios.

¹⁴ Cristo na narcue'dchí ldu'u hia'a. Bë'në më parë gac en paz ra më israelitë nu ra nanádi'i më israelitë. Unidë na grëtë' hia'a purquë lë'ë më bédchisú naná ziquë tubi lu' nabë'në dividir ra mënë.

¹⁵ Por cuerpë shtë Jesús naguti, bédë'ë më fin ra rëglë nu mandamientë shtë lëy të gac tubsë cuerpë cubi de mënë israelitë nu ra mënë nanádi'i më israelitë. Hia unidë na hia'a; nídi'i divisioni sino nanú paz entrë lë'ë hia'a.

¹⁶ Por galguti shtë Jesús lu cruz, bédë'ë më fin shtë ra cusë nabë'në dividir ra mënë, iurní bëcuedchí më ldu'u hia'a. Hia gualú divisioni nu llanë nananú antsë entrë ra më israelitë nu ra nanádi'i israelitë.

¹⁷ Cristo bédchini nu biadi'dzë më diza'quë de quë hia gualú divisioni. Por shti'dzë më bëcuedchí ldu'u hia'a. Biadi'dzë më lu të nazuga'a zitu parë lë'ë më nu zac bédchini diza'quë ni lu na'a, ra më israelitë naná allegadë parë lë'ë më.

¹⁸ Pues por medio de Cristo grë hia'a, ra më israelitë nu ra nanádi'i më israelitë, unidë na hia'a por lë'ë Espíritu Santo nu ráca'a guená'ba'a lu Dios por lë'ë Espíritu.

¹⁹ Por ni lë'ë të mënë Efeso, hia adë nádi'i të ziquë më zitu parë Dios, nilë mënë nadë guënédi'i lë'ë më, sino napë të dereché ziquë los de más shini Dios. Na të shmënë Dios.

²⁰ Na të ziquë tubi hiu'u; cimientë shtëhin bëza'a ra poshtë nu ra nabi-adi'dzë enseñansë naze'dë de Dios, nu mizmë Jesucristo na partë principal shtë hiu'u.

²¹ Por Jesucristo grë partë shtë hiu'u na unidë; cadë tubi partë gudchi'bë shlugári' nu lë'ë hiu'u tsagla'guë tsaru'bin ziquë tubi iádu'u nanabani nu nahin santu catë lë'ë më cuëzi'.

²² Zni lë'ë të na të unidë con Cristo con los de más sa' të naná shmënë Dios; na të ziquë tubi hiu'u catë quërelde Dios purquë cuezënu Espíritu Santo lë'ë të.

3

Dios bëshe'ldë Pablo të guadi'dzi' diza'quë lu ra nanádi'i më israelitë

¹ Por mizmë rsunë rë', na Pablo nanúa prësi purquë nahia shmënë Jesús. Bëshe'ldë më na parë bien shtë të nanádi'i mënë israelitë.

² Lluá'ahia de quë bini të bë'në më incarguë diza'quë të parë guadi'dza lu të; bini të bë'në më favurë ru'bë parë na, naná nahia poshtë parë ra nanádi'i më israelitë.

³ Dios bëlua'a naná rni'i ldu'u më lua; guni'i më lua cusë naná naga'chi antsë. Riasëhia nu bëquëa'a lu të con du'pë di'dzë shcuendë ra cusë ni.

⁴ Iurë quëu'ldë të ra di'dzë ni, gac bë'a të de quë riasëhia lo quë narunë significar galguti shtë Jesús,

⁵ tubi secretë naná naga'chi parë ra mënë naguquërelde más antsë perë iurne' sí, bëlua'a më secretë ni lu ra poshtë. Bëlua'a më ra cusë ni lu ra naruadi'dzë enseñansë naze'dë de Dios; santu na mënë ni; runë rai' sirvë lu më. Por Espíritu shtë më bëlua'a më secretë ni.

⁶ Lë'ë secretë ni na zndë'ë; de quë por diza'quë shtë Jesús ra mënë nanádi'i më israelitë, gac salvar rall mizmë manëre quë ra më israelitë nu na rall unidë con Cristo. Iurne' tubsë cuerpë nanú nu bë'në rall recibir mizmë promësë naguni'i Dios lu ra mënë israelitë. Grë mënë ni unidë na rai' por Cristo.

⁷ Sin quë adë rúnëdi'i tucara, guna'bë më na parë guadi'dza diza'quë. Bë'në më favurë nu bëne'e më pudërë parë guna dchi'ni shtë më.

⁸ Nahia el quë nalasac menos quë grë ra shmënë Dios perë bë'në më favurë të guadi'dza diza'quë lu ra mënë nanádi'i më israelitë të gac bë'a rall ra cusë za'quë; ni tubi chu gunë gan guelábëll ra bendición nananú parë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë Jesús.

⁹ Bëshe'ldë më na parë guadi'dza lu grëtë' mënë de quë gunë më salvar ra mënë nanádi'i më israelitë. Secretë ni naga'chi dizdë antsë bëcueshtë Dios guédchiliu, guédchiliu rë'naguctsa'u por pudërë shtë Jesucristo.

¹⁰ Guquin të parë guená grë ra autoridá nu ianglë lu gube'e blac llëru'bë na llni shtë Dios nu gac bë'a rai' manërë gunë më cumplir voluntá shtëhi' por grupë shtë shmënë më.

¹¹ Dios bë'në cumplir ra cusë ni por medio de Jesucristo, Shláma'a, de acuerdë cumë ziquë guni'i ldu'u më dizdë principi shtë guédchiliu.

¹² Na hia'a unidë con lë'ë më purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më; por ni adë rdzëbëdi'ia'a lu Dios sino nápa'a confiansë parë guadi'dzënu hia'a Dios.

¹³ Adë guëá'nëdi'i të tristë por lo quë quëhunënu mënë na ndë'ë. Mejurë ra cusë ni na tubi bien, tubi hunurë parë lë'ë të.

Amor shtë Cristo

¹⁴ Iurë runa llgabë lla na grë ndë'ë, rzullibia delantë lu Dadë shtë Jesucristo.

¹⁵ Quëhunë Dios të parë grë ra shmënë më naquëbezë lu gube'e nu ra naquërdë lu guédchiliu, gac rall shini më, tubsë famili shtëhi'.

¹⁶ Rna'ba lu Dadë de quë guëne'e më llëru'bë bendición, pudërë, nu fuersë shtë Espíritu Santo la'ni ldu'u të. Rna'ba lu më të gac të firmë la'ni ldu'u të con mizme fuersë shtë Dios.

¹⁷ Rna'ba lu më të cuezënu Dadë Jesucristo la'ni ldu'u të. Por fe cuezënu më lë'ë të. Nu rna'ba lu më de quë nunquë adë rúnëdi'i faltë amor parë sa' të. Zni gac të ziquë tubi hiaguë nanapë shlú'chi' catë nanú nisë; gac të ziquë tubi hiu'u nazubë lu cimientë dchi'chi.

¹⁸⁻¹⁹ Nu quëgna'ba lu më gac bë'a të bien con los de más sa' të nabëzunë Dios almë shtë rai', blac llëru'bë na amor shtë Cristo parë lë'ë hia'a. Pues amor shtë më na más llëru'bë quë shgába'a. Nu rna'ba lu më gunë të recibir llëru'bë pudërë shtë Dios la'ni ldu'u të, të gunë të cumplir voluntá shtë më.

²⁰ Iurne' cha guëdë'ë hia'a graci lu Dios, el quë nanapë pudërë parë gúni' más cusë ru'bë quë lë'ë hia'a rná'ba'a, hashtë más quë rac runë shgába'a. Quëbezënu pudërë shtë më la'ni ldu'u hia'a.

²¹ Lë'ë të naná grupë shtë shmënë Dios, gulë bë'në alabar lë'ë Dadë Dios por medio de Jesucristo. Gulë bë'në alabar lë'ë më hashtë tsalú tiempë catë nídi'i fin. Amén.

4

Unidë na hia'a por Espíritu Santo

¹ Grë ndë'ë na verdá; por ni na Pablo, nanúa prësi purquë nahia shmënë Cristo. Quëhuna ruëguë lu të de quë quërdë të ziquë runë tucarë, ziquë mënë naguna'bë Dios.

² Gulë gac humildë nu gulë gac më nadu'u. Gulë gac pacënci con sa' të. Gulë bë'në perdunë faltë shtë sa'l por amor nanápël parë lë'i'.

³ Gulë guni'i ldu'u parë gac të unidë por pudërë shtë Espíritu të tsúdi'i dishi'bi entrë lë'ë të.

⁴ Nanú tubsë cuerpë shtë ra shini Dios nu nanú tubsë Espíritu. Nanú tubsë esperansë nabë'në të recibir iurë guna'bë më lë'ë të.

⁵ Nanú tubsë Dadë narnibë'a grë ra shmënë më. Nanú tubsë ldai' nari-aldí ldu'u hia'a. Nanú tubsë galëriubë nisë naná sēñi na hia'a shmënë më.

⁶ Nanú tubsë Dios naná Dadë shtë grë ra naná rialdí ldu'i shti'dzë

më. Sulë lë'e më rnibé'ai' lë'e hia'a. Quëhunë dchi'ni më lë'e hia'a nu cabezënu më grëtë' hia'a.

⁷ Bë'në Cristo favurë parë cadë túbia'a të guédapa'a don narzëlaa'dchi Espíritu Santo de acuerdë con voluntá shtë Cristo.

⁸ Por ni ra Sagradas Escrituras rni'i:

Be'pi më gube'e; bia'a më ra nananú bajo ordë shtë mëdzabë.

Bëzëlaa'dchi më cusë za'quë parë ra nguui.

⁹ Perë çpëti'i runë cuntienë: "Be'pi më gube'e"? Runë cuntienë de quë primërë bietë më hashtë lugar más guetë shtë gué'dchiliu.

¹⁰ El quë nabietë lu gué'dchiliu na el mizmë më nabe'pi más guia'a shtë gube'e të parë guënbë'a më; parë gunë ldai' më grë lugar.

¹¹ Bë'në më të gunë shmënë më recibir don narzëlaa'dchi Espíritu Santo. Primërë nanú poshtë; sëbëldá mënë na ra narlua'a di'dzë naze'dë de Dios; stubi mënë rac rni'i rall diza'quë parë tsaldí ldu'u mieti; stubi tantë na ra naquëhapë los de más sa' rai'; stubi rai' na mësë narlua'a los de más sa' rai'.

¹² Zni bë'në më punërë ra mënë ni parë cadë tubi shini më gac rai' listë parë dchi'ni shtë më nu parë grë ra shini më gac rai' firmë lu shnezë më nu parë tsaru'bë fe shtë rai'

¹³ hashtë grëtë' hia'a na hia'a unidë con mizmë fe, hashtë gunguë bë'a hia'a más lë'e shini Dios, hashtë tsaru'bë vidë cubi nabëne'e Cristo parë cadë túbia'a. Zni gáca'a tubi mënë naziaru'bë lu shnezë Dios hashtë gáca'a mënë za'quë ziquë na Cristo.

¹⁴ Hia iurní adë chu gáquëdi'i ziquë tubi lliguë'në naná runë cambi según rni'i ldú'ull. Hiadë chu nádí'i ziquë tubi gu'i'lli nanua'a mbë nezë rë', nezë rë'. Zni na ra narianaldë tēchi cualquier enseñansë cubi naze'dë, ra ldai' narlua'a ra mësë con mañi. Ra mënë ni rguguë rall sa' rall con bishi.

¹⁵ Más bien cha guëni'ia'a verdá mientras rac shtu'u hia'a sa' hia'a.

Rqui'ni gáca'a unidë con Cristo nu rqui'ni tsaru'ba'a más të gáca'a ziquë na më. Lë'e më na cabësë shtë hia'a.

¹⁶ Por Cristo unidë na grë partë shtë cuerpë, cadë partë nali'bi con grë sáhi'. Cadë partë shtë cuerpë cuezë shlugári' nu rúni' compa'ni los de más partë shtë cuerpë të gac cumplir lo quë narunë tucarë; iurní lë'e cuerpë na saludë, lédëdi'i rac llú'udi'in. Zni riaru'bë cuerpë bien nu grë ra partë shtë cuerpë rac shtu'u rai' sa' rai'.

Vidë cubi nadápa'a por Cristo

¹⁷ Pues ndë'e rnia'a lu të ziquë tubi narni'i por mandadë shtë Dadë Dios; adë quëréldëdi'i të ziquë ra mënë nanadë guënédi'i Dios, ra nanabani de acuerdë con llgabë nanadë rlu'idi'i.

¹⁸ Adë riasëdi'i rall por nacahi nananú la'ni ldu'u rall. Nápëdi'i rall vidë narne'e Dios purquë na rall ziquë ra nadë rac bé'adi'i por causë naguëdchi ldu'u rai'.

¹⁹ Adë rtúdi'i lu rall iurë quëhunë rall mal nu bë'në rall intriegu mizmë lë'e rall lu vici. Hia nápëdi'i rall rëspëti parë cusë za'quë sino con gustë quëhunë rall cumplir grë deseo nananú la'ni ldu'u rall.

²⁰ Perë bëlua'a Cristo lë'e të stubi manërë të guëquërdë të bien.

²¹ Rac bë'a të shti'dzë më; riasë të verdá nabëlua'a më.

²² Ziquë rgu mieti shabë guini, nu nácull lari limpi, gulë gulú grë cusë mal nananú la'ni ldu'u të. Vidë shtë të antsë bësiquë lë'e të nu más bësinin lë'e të lu duldë.

²³ Mejurë tsagla'guë gulë gapë llgabë cubi cadë dzë.

²⁴ Nu ziquë shabë nacubi, gulë gacu con vidë cubi shtë Dios; bëzëlaa'dchi më vidë ni parë gáquël ziquë Dios, tubi vidë za'quë sin ni tubi duldë.

²⁵ Por ni, adë rni'idi'il bishi lu sa' të. Gulë guni'i verdá lu sa' purquë grëtë' hia'a na hia'a unidë ziquë tubsë cuerpë.

²⁶ Si talë rldël, adë rldëdi'il tsa'a dzë. Adë rúnëdi'il duldë.

²⁷ Adë rdë'di'il lugar gunë mëdzabë gan lul.

²⁸ El quë nagulaa'në antsë, napë quë guësá'nëll duldë ni nu gúnëll dchi'ni. Gunë nguui ni dchi'ni za'quë parë gápëll centavë të guëdë'ëll ca'a ra nabënapëdi'i.

²⁹ Adë ruadí'dzëdi'il didzabë lu sa' të sino gulë biadi'dzë cusë za'quë lu sa' të según nicidá nanapë sa' të gápëll más fe. Gulë guni'i di'dzë narsëdchini bendición parë ra narqué diaguë shti'dzël.

³⁰ Adë rúnëdi'il niétiquë narsëdchini tristë parë Espíritu Santo shtë Dios purquë por lë'ë Espíritu nacabezënú ldu'u të, na të selladë; na të prupi shmënë Dios hashtë dzë guëdchisú më lë'ë hia'a lu guë'dchiliu nu guia hia'a gube'e.

³¹ Gulë bëzalú con grë disgustë nu llanë nu insultë con grë didzabë narni'i të guëc sa' të, nu con grë llgabë mal cuntrë sa'.

³² Gulë guc shtu'u sa' nu gulë gac të më pacënci; gulë bë'në perdunë sa' ziquë bë'në Dios perdunë lë'ël. Bë'në më perdunë lë'ël purquë Cristo rac shtú'ui' lë'ël.

5

Lla runë tucarë guëquërelde shmënë Dios

¹ Por ni gulë guagla'guë ejemplë shtë Dios. Rac shtú'ui' lë'ë të ziquë shini më.

² Gulë guc shtu'u sa' ziquë guc shtu'u Cristo lë'ë hia'a. Bë'në më intriegu mizme lë'ë më lu galguti por lë'ë hia'a. Gúqui' ziquë tubi lli'li naná guti lu bëcu'guë, tubi ofrendë nabëquitë ldu'u Dios.

³ Iurne' lë'ë të na të shini Dios; por ni adë chu guëquënú sáhi' nu adë chu tsanaldëdi'i tëchi cusë mal; adë chu guëzëbidi'i ldu'u ra cusë shtë guë'dchiliu. Adë rúnëdi'i të cusë ni të parë ni tubi sa' të guëní'idi'i shcuendë ra cusë rë' entrë lë'ë të.

⁴ Adë ruadí'dzëdi'i të ra cusë naná runë parë guëtú lul, nilë cusë tuntë, nilë ra cusë dzabë naruadi'dzë mënë, purquë adë rëuu'di'i ldu'u Dios ra cusë ni; sino más bien gulë guni'inú sa' grë cusë za'quë narunë më parë lë'ë hia'a.

⁵ Hia nanë të ni tubi narquënú ra na'a nu ra na'a narquënú ra nguui, nilë tubi naruadi'dzë didzabë, nilë el quë narzebi ldu'u pë shtë mënë, adë nápëdi'i rall partë catë rnibë'a Cristo, catë Dios na Rëy. Pues el quë narzebi ldu'u ra cusë shtë guë'dchiliu, quëhúnëll duldë idola-tría; rúnëll adorar ra cusë material, lëdë Diósëdi'i.

⁶ Adë rdë'di'i të lugar parë rsiguë sa' të con di'dzë tuntë purquë ze'dë guëdchini cashtigu shtë Dios guëc ra nanëdi'i guëzu'bë diaguë shti'dzë më.

⁷ Por ni adë rápëdi'i të tratë con ra mënë narunë ra duldë ni.

⁸ Antsë lë'ë të gubani të lu nacahi; adë guc bë'adi'i të shti'dzë më perë iurne' bë'në të recibir llni shtë Dadë Dios. Gulë guquërelde ziquë mënë nanapë llni shtë më la'ni ldu'u të.

⁹ Lë'ë llni rsëdchini cusë za'quë nu verdá nu tubi vidë naná tubldi.

¹⁰ Gulë guni'i ldu'u të tsanaldë të tëchi ra cusë narsëquitë ldu'u Dios.

¹¹ Adë gápëdi'i të partë con ra cusë nanadë rlluí'idi'i, ra cusë narunë mënë lu nacahi. Más bien gulë gudildi ra mënë narunë duldë ni.

¹² Rtu lu hia'a guëní'ia'a shcuendë ra cusë mal naquëhunë mënë lu nacahi.

¹³ Pues iurë grë ra cusë rë' cuezin lu llni, iurní rlua'a bien clarë lla nahin. Llni rzianí guëc grëtë' ra cusë ni. Llni shtë Dios napë pudërë pare gac cambi nguui mal të gáqui' ziquë llni.

¹⁴ Por ni rni'i Sagradas Escrituras: Gulë guëtëtsë mbëca'ldë lu të, lë'ë të nanaga'si.

Gulë bëru'u ladi ra mënë naquërelde lu nacahi, nu Cristo guëzianí la'ni ldu'u të.

¹⁵ Por ni gulë guná bien mudë nanabani të, lëdëdi'i ziquë mënë nanadë

guënëdi'i Dios, sino ziquë mënë nari-asë shti'dzë më.

¹⁶ Gulë bë'në cumplir cusë za'quë mientras nabani të purquë iurne' nalé duldë quëhunë mënë.

¹⁷ Adë gac të ziquë mënë tuntë naná guënëdi'i, sino gulë gac të mënë narac bë'a voluntá shtë Dios.

¹⁸ Adë rzuu'dchidi'i të purquë galëzudchi gua'a lë'e të gabildi. Mejurë gulë bédë'e permisi guënbë'a Espíritu Santo guëdubi vidë shténël.

¹⁹ Gulë biadi'dzë lu los de más sa'l con Salmo nu cantë nu labansë nananú la'ni ldu'u të. Gulë bi'ldi; gulë bë'në alabar lë'e Dios con guëdubinú ldu'u të.

²⁰ Gulë bédë'e graci lu Dadë Dios siemprë por grë cusë. Gulë bédë'e graci lu më en el nombre shtë Jesu-cristo, Shláma'a.

Vidë shtë naná cristiano

²¹ Gulë gac të muzë parë los de más sa'l. Zni quëhúnël honrar Dadë Jesucristo.

²² Lë'e të na'a naná casadë, gulë bë'në rëspëti tsé'lël ziquë quëhúnël rëspëti Dadë Jesús

²³ purquë lë'e nguïu na ziquë cabësë shtë tsé'li', ziquë Cristo na cabësë shtë grupë shtë shmënë Dios. Cristo na më salvador shtë shmënë më nu lë'e rai' na ziquë tubi cuerpë parë lë'e më.

²⁴ Ziquë ra shmënë Dios napë rall rëspëti parë Cristo nu rzu'bë diaguë rai' shti'dzë më, zni runë tucarë ra tse'lë nguïu gapë rai' rëspëti lu tse'lë rai'.

²⁵ Lë'e të nguïu casadë, napë quë gac shtu'u të tsé'lël igual manërë ziquë Cristo guc shtu'u më shmënë më nu bédë'e më vidë shtënë më por lë'e mënë ni.

²⁶ Zni bë'në më parë gac ra mënë ni sin duldë, parë guëzunë më almë shtë rai' por shti'dzë më naná ziquë galëriubë nisë.

²⁷ Guti më por ra shmënë më të gunë më presentar lë'e rai' delantë mizme lë'e më ziquë tubi lliguëna'a naná parë guëtsé'ai', nasa'a, limpi,

sin ni tubi manchë, ni tubi bëshudi, bien hecho, nu gáqui' sulë parë tsé'li'. Cagnia'a shcuendë grupë shtë shmënë Dios.

²⁸ Zni runë tucarë ra nguïu gac shtu'u rall tse'lë rall, igual ziquë rac shtú'ull mizme lë'ëll. El quë narac shtu'u tsé'li' de verdá, ni rac shtu'u el mizme lë'i'.

²⁹ Pues ni tubi de lë'e hia'a rna tushë mizme lë'e hia'a, sino quë rdé'na'a alimentar shcuérpa'a nu quëhápa'a mizme lë'e hia'a. Pues Cristo quëhunë më lo mizme con shmënë më

³⁰ naná ziquë cuerpë shtëhi'. Na hia'a partë shtë cuerpë shtënë më.

³¹ Naescritë: "Por ni lë'e nguïu guësëa'në ra shtadë nguïu të parë guëtsé'ai' tsé'li'; hia guërupë rai' na rai' tubsë".

³² Ni na tubi secretë ru'bë, perë cagnia'a lu të comparaciuni rë' quëhunë tratë shcuendë Cristo con grupë shtë shmënë Dios.

³³ Perë comparaciuni rë' también runë cuntienë de quë cadë tubi nguïu napë quë gac shtú'ui' tsé'li' igual ziquë rac shtú'ull mizme lë'ëll, nu runë tucarë ra na'a gunë rai' rëspëti ra tsé'li'.

6

¹ Lë'e të lliguë'në, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë shtádël, purquë zni runë tucarë gunë të ziquë shíni Dios. Tubldí nahin delantë lu Dios.

² Lúniquë mandamientë shtë Dios nanapë promësë, rni'i zndë'e: "Gulë bë'në rëspëti shtádël nu shní'al të parë guëquitë ldú'ul

³ nu guëbánil zihani izë lu guë'dchiliu".

⁴ Lë'e të nanapë shínil, adë rúnëdi'il tratë mal con shínil parë quë adë guëldédi'i shínil; más bien gulë guni'inú lë'e rall; gulë bédë'e cunseju za'quë të parë adë guëru'udi'i rall shnezë Dios.

⁵ Lë'e të naná muzë, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë shlámël lu guë'dchiliu rë'. Gulë gapë rëspëti parë lë'e rai' nu

gulë gac të mënë obedientë ziquë si fuërë quëhunë të sirvë lu Cristo.

⁶ Gulë bë'në sirvë bien lu rai' guëdubi tiempë, lëdë niá'asëdi'i iurë rna rai' lu të, të parë guëa'në të bien con lë'ë rai' si fuërë quëhunë të sirvë lu Jesucristo. Gulë bë'në sirvë con guëdubinú ldu'u të purquë zni rac shtu'u Dios gunë të.

⁷ Gulë bë'në dchi'ni con guëdubinú ldu'u të con lëgrë la'ni ldu'u të purquë zni rac shtu'u Dios. Adë rúnëdi'i të llgabë sulamëntë lu mënë quëhunë të sirvë.

⁸ Pues nanë të cadë túbia'a, ra muzë nu ra lamë, guëdë'na'a recibir según cusë za'quë u cusë mal naquëdë'na'a. Lë'ë Dadë guëne'e narunë tucarë cadë túbia'a.

⁹ Lë'ë të lamë, quëgnia'a lu të iurne'; gulë bë'në tratë bien con ra muzë. Gulë gac më nadu'u lu ra muzë shtënë të; adë rushtiádi'i të guëc rall. Gulë bësëagná ldu'u të napë të tubsë lamë lu gube'e. Lë'ë Dadë quëhunë më igual con grë mi-eti, ra naná runë dchi'ni nu ra naná rnibë'a.

Nadápa'a fuersë shtë Dios parë guëdë'na'a gan lu grë enemigu

¹⁰ Iurne' bëchi, gulë su firmë lu shnezë Dios. Na të unidë con lë'ë më nu rdë'ë më fuersë ru'bë parë lë'ë të.

¹¹ Gulë bëdë'ë sí parë guëgacu Dios lë'ë të ziquë suldadë nanua'a gui'bë të parë gac të firmë cuntrë grété' cusë naná guëguguë mëdzabë,

¹² purquë adë quëdíldidi'ia'a con mënë; adë nádi'i enemigu shtëna'a ziquë mënë shtë guë'dchiliu sino enemigu shtëna'a na ra fuersë mal; adë chu rnádi'i lúhi'. Quiere decir, ra autoridá, ra narnibë'a lu nacahi, ra zihani espíritu mal nanapë más pudërë quë lë'ë hia'a.

¹³ Por ni gulë bë'në recibir grë fuersë narne'e Dios parë lë'ë hia'a të guëdë'na'a gan lu grë cusë mal naze'dénú mëdzabë lu hia'a, perë despuësë de tēdë grë prëbë, todavía zu të firmë lu shnezë më.

¹⁴ Gulë gac firmë iurne' con verdá cumë ziquë tubi nalli'i la'ni. Gulë gubani tubi vidë tubldí delantë lu Dios; nahin ziquë vestidë narunë defender ldu'u suldadë.

¹⁵ Gulë bë'në preparar bien parë guëni'inú të mënë diza'quë narsëdchini paz entrë Dios nu mënë. Gulë bë'nin ziquë suldadë narunë preparar iurë quëquë'ëll sabádull.

¹⁶ Perë subrë de ni, gulë gualdí ldu'u të shti'dzë më. Fe shtë të na ziquë defensë nanua'a suldadë. Fe gunë gan guësëaldë grë ra tentación shtë mëdzabë; na rahin ziquë fleché nanua'a gui'i.

¹⁷ Gulë gac të segurë nasalvar të. Na ziquë tubi cascu gui'bë naná canihapë guëc suldadë, nu gulë guna'zi spadë shtë Espíritu Santo. Spadë ni na shti'dzë Dios.

¹⁸ Gulë bë'në cumplir cunseju rë' mientras quëgna'bë të lu Dios. Gulë bë'në ruëguë lu Dios lo quë narac shtu'u Espíritu Santo. Nu gulë gac nasini nu listë sin quë adë chu guëazë guëtëdi'i. Nu gulë bë'në ruëguë lu më por grë ra shmënë më.

¹⁹ Nu gulë bë'në ruëguë lu më por na të parë guëne'eru'u më más llni nu valurë të iurë guëni'inuhia ra mënë, gac bë'a rall diza'quë de quë nahin parë mënë narëta' guëdubi guë'dchiliu.

²⁰ Dios bëshe'ldë më na; por ni nanúa prësi iurne'. Gulë guna'bë lu më të parë tsagla'guë guëni'ihia diza'quë. Zni runë tucarë guëni'ihia sin quë adë rdzëbëdia'a.

Rialú cartë con saludë

²¹ Tíquico lë'ë bëchi narac shtu'u hia'a, nu quëhúnëll cumplir dchi'ni shtë Dadë; lë'i' guadí'dzi' lu të grété' lo quë naguzaca, nu lla quërelda.

²² Quëgshe'lda lë'i' lu të, të parë gac bë'a të lla na shcuendë na'a ndë'ë nu parë guëni'inúhi' lë'ë të gac të más firmë lu shnezë Dios.

²³ Rna'ba de quë Dios Shtëda'a nu lë'ë Jesucristo, Shláma'a, gúni' parë cuedchí ldu'u të nu parë gac shtu'u

të sa' të nu tsaldí ldu'u të di'dzë shtë
më.
²⁴ Nu rna'ba lu më gunë ldai' më
lë'ë të, grëtë' narac shtu'u lë'ë Dadë
Jesucristo de verdá. Amén.

Cartë nabëquë e San Pablo parë ra mënë Filipenses

Nanú Pablo lachigui'bë; bëquë'ëi' cartë lu ra mënë shtë Filipos

¹ Pablo nu Timoteo, na na'a siervë shtë Cristo Jesús. Quëquë'ë na'a cartë rë' nu quëgshe'ldë na'a saludë lu të naquereldë guë'dchi Filipos, lu ra nabëzuné Dios almë shtë rai'. Quëquë'ë na'a cartë rë' lu të naná cabësë shtë shmënë Dios nu lu të naná runë compa'ni lë'ë rai'.

² Gulë bë'në recibir favurë shtë Dios nu gulë cuedchí ldu'u të por Dios Shtáda'a, nu por Jesucristo Shláma'a.

Guna'bë Pablo lu Dios por ra mënë narialdí ldu'i diza'quë

³ Cadë vësë narna'ba lu Dios el quëhuna adorar, rdë'a graci lu më por lë'ë të. Rquitë ldua'a iurë rëagná ldua'a na të shmënë më.

⁴ Siempre ruadi'dzënúa Dios con lëgrë la'ni ldua'a; rna'ba lu më por bien shtë të.

⁵ Rnia'a dushquilli Dios purquë juntë quëgdë'na'a dchi'ni shtë më. Quëhunë të compa'ni na të parë ruadi'dza diza'quë lu mënë dizdë primërë dzë nabini të diza'quë hashtë iurne'.

⁶ Iurne' nahia segurë de quë Dios, el quë naguzublú obrë shtë më la'ni ldu'u të, gunë më cumplirin. Tsagla'guë runë më obrë za'quë la'ni ldu'u të hashtë iurë Jesucristo guëabré stubi.

⁷ Naza'quë rialdí ldua'a zni de lë'ë të purquë nalé rac shtua'a lë'ë të nu juntë bédë'na'a dchi'ni shtë Dios. Bënë të compa'ni na iurë nanúa lachigui'bë nu iurë biadi'dza shti'dzë më nu iurë bëluá'ahia lu ra mënë diza'quë na verdá. Juntë bédë'na'a recibir bendición nabëne'e më.

⁸ Dios nané de quë ruadi'dza verdá; nalé rac shtua'a lë'ë të igual

cumë Cirsto Jesús rac shtu'u më lë'ë të. Rac shtua'a guënahia lu të stubi vësë más.

⁹ Nu rna'ba lu më gac shtu'u të sa' të más cadë dzë. Nu rna'ba lu më tsasë të voluntá shtë më nu gapë të mizmé llgabë con lë'ë më.

¹⁰ Zni gac bë'a të guadë naná más naza'quë gunë të nu gapë të tubi vidë límpi sin duldë nu adë chu bë nápëdi'i parë guëni'll guëc të iurne', nilë iurë guëabré Dadë Jesús de gube'e.

¹¹ Zni gunë Jesucristo compa'ni lë'ë të, të parë guëquërdë të tubldí delantë lu më. Iurë guená mënë mudë naquereldë të, gunë rall alabar Dios; guëni'i rall llëru'bë na pudërë shtë më.

Guëquërdë sulë por Jesucristo

¹² Bëchi, rac shtua'a de quë gac bë'a të grë ra cusë nagudëdë con na, tubi bien nahin purquë másru'u bërë'tsë diza'quë shtë Dios.

¹³ Bërë'tsë shti'dzë më entrë grë ra sultadë hashtë lu los de más më gobiernë. Rac bë'a rall de quë nanúa prësi purquë nahia shmënë Jesús.

¹⁴ Más de ni, zihani ra shmënë Jesús iurë guná rall resultadë de quë nanúa prësi, rialdí ldu'u rall shti'dzë më más, nu quëadi'dzënú rall sa' rall shti'dzë Dios. Adë rdzëbëdi'i rall.

¹⁵ Verdá na bëldá mënë ruadi'dzë rall diza'quë shtë Jesucristo purquë napë rall galëmbidi shchi'nia, tantë mënë na rai' shmënë Jesús purquë biadi'dzënúa lë'ë rai'. Rzebi ldu'u rall na. Sëbëldá mënë ruadi'dzë rall shti'dzë më purquë na rall de acuerdë con lo quë naquëhuna.

¹⁶⁻¹⁷ Ra mënë ni rac shtu'u rall na. Nané rall nanúa prësi parë guna defender diza'quë delantë mënë. Perë ra nanapë mbidi quëhunë rall predicar sulë purquë rëuu' ldu'u rall hunurë shtë sa' rall. Adë ruadi'dzëdi'i rall tubldí. Rac shtu'u rall sac zihia más ndë'ë lachigui'bë.

¹⁸ ¿Pë rní'ihia de ndë'ë? Parë na, si talë ruadi'dzë rall diza'quë con bien llgabë u si talë ruadi'dzë rall diza'quë por mbidi, rquitë ldua'a.

Nalé rquitë ldua'a iurë rac bë'ahia ruadi'dzë mënë shti'dzë Cristo.

¹⁹ Perë másru'u rquitë ldua'a purquë con ayudë shtë Espíritu Santo nabëshe'ldë Jesucristo, nu con oraciuni shtë të gapa libertá; guërua'a lachigui'bë.

²⁰ Nalé rac shtua'a nu quëbeza de quë nunquë guna tubi cusë mal, no sea guëtú lua lu më. Guëdubi tiempë rac shtua'a gapa valurë të guadi'dza sin quë guëdzëbëdia'a. Iurní si talë guëbania u si talë gatia, guëná mënë pudërë shtë Cristo la'ni vidë shtëna nu gunë mënë honrar lë'ë më.

²¹ Cagnia'a ndë'ë purquë si talë guëbania, sulë rac shtua'a guna honrar Cristo, nu iurë gatia, mejurë parë na purquë guëquërelndúa lë'ë më.

²² Si talë guëne'e më más vidë parë na, tsagla'guë guëluá'ahia diza'quë lu ra mënë. Perë iurne' adë rac bë'adia'a guadë na guëna'zia; zuhia entrë chupë nezë; guëbania u gatia.

²³ Naganë parë na pë guëna'zia; por tubi ladë rac shtua'a gatia parë guëquërelnda con Cristo; ni más mejurë parë na.

²⁴ Perë stubi ladë más rqui'ni tsagla'guë guëbania parë bien shtë të.

²⁵ Napa segurë de quë na voluntá shtë më guëquërelnda lu guë'dchiliu stu'pë tiempë parë guna compa'ni lë'ë të, të tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios más nu parë guëquitë ldu'u të.

²⁶ Iurë guëabré guëná të lua stubi, guëdë'ë të graci lu Jesucristo por tantë lëgrë nanapë të por enseñansë naze'dë guënia'a lu të.

²⁷ Rqui'ni guëbani të ziquë mënë shtë Cristo, de acuerdë con diza'quë shtë më. Gulë bë'në cumplirin si talë guëná të lua stubi u adë guënádi'i të lua. Rac shtua'a guëdchini nutici de quë tsagla'guë të firmë shnezë Dios, nu de quë unidë na të con tubsë llgabë la'ni ldu'u të mientras ruadi'dzë të diza'quë lu ra mënë.

²⁸ Si talë adë rdzëbëdi'i të lu ra narunë cuntrë lë'ë të, gac bë'a rall de quë tsa rall lu cashtigu shtë Dios, nu mizme tiempë gac bë'a rall de quë

nasalvar të. Dios na el quë nagunë ra cusë rë'.

²⁹ Adë rdzëbëdi'i të purquë bë'në më tubi favurë naná gualdí ldu'u të shti'dzë më; nasalvar të. Nu stubi favurë bë'në më naná sac zi të por lë'ë më.

³⁰ Quëhunë mënë cuntrë lë'ë të igual manërë ziquë bë'në rall cuntrë na iurë guquërelndëna lë'ë të. Hia guná të lla bë'në mënë, nu rini të iurne' quëhunë rall cuntrë na stubi guë'dchi.

2

Jesucristo bidë ziquë mënë humildë

¹ Rquitë ldu'u të purquë unidë na të con Cristo. Quëhunë më compa'ni lë'ë të, të adë riádi'i ldu'u të. Rac shtu'u më lë'ë të. Quëbezënu Espíritu Santo lë'ë të. Rac shtu'u të sa' të nu rga'a ldu'u të lë'ë rall.

² Por ni gulë bësëquitë ldu'u të na más. Gulë gapë tubsë llgabë. Gulë gac shtu'u sa'l de verdá. Gulë gac unidë. Gulë gac të de acuerdë.

³ Adë runë narú'bëdi'il lu sa'l. Adë runë nadchínidi'il lu sa'l. Mejurë gulë gac humildë nu gulë bë'në tratë sa'l manërë mejurë quë rúnël tratë mizme lë'ël.

⁴ Adë rguíldi'il ra cusë naná bien parë mizme lë'ël sino gulë gudili lo quë naná bien parë sa'l.

⁵ Gulë gapë mizme llgabë nagupë Cristo Jesús; gulë bë'në ziquë bë'në më.

⁶ Aunquë Jesucristo na Dios, adë bësëbidi'i ldú'i' lugar shtë Dios Padre

⁷ sino bësëa'në Jesús lugar shtë hunurë nu bëdchíni' lu guë'dchiliu të gúni' sirvë ziquë tubi muzë. Gúli' cumë tubi nguü.

⁸ Iurë bëdchini më con cuerpë shtë nguü, todavía más humildë gúqui'. Gúqui' obedientë; gac shtú'ui' gúni' cumplir voluntá shtë Shtádi'. Bëzu'bë diágui' hashtë gúti' lu cruz.

⁹ Por ni Dios bësë'ë más hunurë parë shíni'; napë më más hunurë quë grë cusë lu guë'dchiliu nu gube'e.

Bëdë'e më tubi lë parë shíni' naná más ru'bë entrë grë nombre shtë mieti.

¹⁰ Bë'në Dios zni të grë ra nana-bani, lo quë nananú gube'e nu lo quë nananú guédchiliu nu lo quë nananú lugar shtë ra tëgulë, grë rall guëzullibi rall lu Jesucristo.

¹¹ Rac shtu'u Dios grë mënë guëni'i Jesucristo na Dadë narnibë'a të parë Dios Padre gúni' recibir labansë nu hunurë shtë grë mënë.

Ra narialdí ldu'i Jesús na rai' ziquë llni

¹² Bëchi narac shtua'a, gulë bëzu'bë diaguë shti'dza ziquë quëhunë të siemprë. Bëzu'bë diaguë të shti'dza iurë naguquëreldënúa lë'e të; iurne' rqui'ni más gac të obedientë mien-tras quërela zitu parë lë'e të. Bë'në Dios salvar lë'e të, të gunë të cusë za'quë. Gulë gac mënë narunë cumplir purquë zni na voluntá shtë më. Nadzë'bë si talë adë gúnëdi'i të cumplir.

¹³ Rac runë të voluntá shtë Dios purquë Dios na el quë naquëgne'e deseo za'quë parë gunë të cumplir; nu también quëgne'e më fuersë parë gunë të cumplir voluntá shtë më.

¹⁴ Gulë bë'në shchi'ni më sin guëni'idi'il cuntrë sa'l; adë rdildi dí'dzëdi'i të

¹⁵ të parë adë chu guëni'idi'i quëhúnëi cusë mal u nádi'il verdá. Na të shmënë Dios; iurní napë quë guëquëreldë të bien entrë ra mënë narianaldë tëchi deseo mal nu ráquëdi'i gunë rall cusë za'quë. Lë'e të na të ziquë mbelëgui'i narabtsë'e catë namás nacahi. Zni na të entrë lë'e rall mientras ruadi'dzë të diza'quë lu ra mënë.

¹⁶ Diza'quë ni rne'e vidë cubi. Si talë gunë të ndë'e, guëquitë ldua'a iurë guëabré Jesucristo de gube'e purquë guëlua'a de quë adë bë'nëdia'a dchi'ni de baldë entrë lë'e të.

¹⁷ Si talë gatia purquë biadi'dza diza'quë lu të, nahin cumë ziquë lë'e të bë'në të ofrecer mizmë lë'e të ziquë ofrendë parë lë'e më nu

guëllë'e rënë shtëna guëc ofrendë shtë të. Pues si talë zni gac, guëquitë ldua'a nu tsu lëgrë ldua'a juntë con lë'e të por grë bendición shtë Dios.

¹⁸ Mizmë manërë runë tucarë guëquitë ldu'u të con na.

Timoteo nu Epafrodito

¹⁹ Si talë Dadë Jesús guëne'e per-misi, rac shtua'a guëshe'lda Timoteo lueguë parë gue'dë guënall lë'e të. Iurní iurë guëdchini nutici de lë'e të, guëquitë ldua'a.

²⁰ Adë nápëdia'a ni chu stubi ndë'e ziquë Timoteo parë guëshe'lda lu të purquë sulë Timoteo napë zihani amor parë lë'e të nu rac shtú'ull tsagla'guë të bien.

²¹ Pues los de más rguili rall por bien shtë rall; adë rúnëdi'i rall im-portë dchi'ni shtë Jesucristo.

²² Hia nané të lasac Timoteo parë lu dchi'ni. Lë'ëll bë'nëll sirvë lu Jesu-cristo con na igual ziquë tubi llguë'në quëhúnëll dchi'ni lu shtadë llguë'në.

²³ Rac shtua'a guëshe'lda lë'ëll despuësë gac bë'ahia lla guëru'u shcuenda.

²⁴ Nu rialdí ldua'a gunë Dios tubi favurë të gueldë guënahia lë'e të lueguë.

²⁵ Perë mientras quëbeza, rqui'ni guëshe'lda Epafrodito, bëcha'a, të gueldë guënáhi' lë'e të. Epafrodito bë'nëll compa'ni na lu dchi'ni nu bë'në mënë cuntrë lë'e na'a. Primërë bëshe'ldë të lë'ëll parë ze'dë guënall na. Bë'ni' compa'ni na lu nicidá nanapa.

²⁶ Nalé rac shtu'u Epafrodito guëabré guënall lë'e të; rac ldú'ull purquë bini të de quë gac llú'ull.

²⁷ Verdá gac llú'ull; mërë niátill perë Dios bëga'a ldu'u më lë'ëll; bëáquëll; nu bëga'a ldu'u më na të adë gápëdia'a más galërzac zi.

²⁸ Por ni nalé rac shtua'a guëshe'lda Epafrodito lu të parë guëquitë ldu'u të iurë guená të lúhi' stubi. Iurní guëquitë ldua'a también.

²⁹ Gulë bë'në recibir lë'ëll con lëgrë la'ni ldu'u të nu gulë bë'në honrar grë ra naná ziquë Epafrodito.

³⁰ Hia niati Epafrodito lu dchi'ni shtë Jesucristo. Bëdchi'bi' vidë shtëhi' lu peligrë iurë bë'ni' dchi'ni shtë më, dchi'ni nadë gúquëdi' nihunë të con na.

3

Tsagla'ga delantë

¹ Iurne' bëchi, gulë bëquitë ldu'u të purquë unidë na të con Dadë Jesús. Adë riasháquëdi'i ldua'a guëquëa'a lu të mizme enseñansë nabëluá'ahia antsë, të adë guësiguëdi'i mënë lë'ë të.

² Gulë gupë cuidadë ra mënë mal nanadë guënëdi'i Dios, ra naziagla'guë runë parë gac cumplir custumbrë shtë rall. Rni'i rall rqui'ni riuguë partë cuerpë ziquë quëhunë ra mënë israelitë parë gac mënë limpi delantë lu Dios.

³ Lë'ë hia'a na hia'a limpi delantë lu Dios, lëdëdi'i lë'ë rall. Clarë rlua'a na hia'a shmënë më purquë rdë'na'a adorar lë'ë më según narni'i Espíritu Santo nu rquitë ldu'u hia'a purquë na hia'a shmënë Jesús. Adë rialdídi'i ldu'u hia'a gac salvára'a por ra cusë za'quë naquëgdë'na'a.

⁴ Parë mënë narni'i nasalvar rall por lo quë nabënë rall, pues rnia'a, bëna más cusë quë lë'ë rall. Ni tubi chu napë más rsunë quë na parë gúnëll confiar mizme lë'ëll.

⁵ Bëriuguë partë shcuërpa ziquë runë mënë israelitë iurë bëdza'guë lmalë gula. Benjamín guc shtadë guëluhia. Ra shtada na më israelitë nu biadi'dzë rai' dizé hebreo. Gualda tèchi lëy nanapë mënë israelitë, igual ziquë quëhunë partidë shtë ra fariseo.

⁶ Por tantë devociuni parë religiuni nanapa, guzunalda ra nari-aldí ldu'i shti'dzë Jesucristo. Bëna cumplir lëy tubi manërë ecsactë; ni tubi chu gunádi'i catë bëna fallar.

⁷ Antsë gunia'a grë ra cusë ni lasac, perë iurne' rdë'ëhia cuendë de quë ni tubin lasáquëdi'i parë gac salvara. Sulë Cristo rne'e salvaciuni.

⁸ Más quë ni ra cusë nabëna antsë, na ziquë gui'lli narru'ldë mënë rua' guë'dchi. Más nasac gunguë bë'ahia lë'ë Cristo Jesús, Shlama. Parë guca shmënë më, bësa'na grë ra cusë shtë guë'dchiliu; na rahin ziquë gui'lli nalasáquëdi'i. Tubsë cusë rac shtua'a, gac më Shlama de verdá.

⁹ Rac shtua'a gaca unidë con lë'ë më; gaca perdunë, lëdëdi'i purquë bëna cumplir lëy shtë Moisés, sino purquë rialdí ldua'a shti'dzë Jesucristo. Runë Dios recibir lë'ë hia'a cumë ziquë mënë naná tubldí shcuëndi' lu Dios sulë si talë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më de verdá.

¹⁰ Rac shtua'a gunguë bë'ahia lë'ë Cristo nu rac shtua'a gunë më compa'ni na të gapa mizme pudërë nanapë më iurë guashtë më ladi ra tëgulë. Nu rac shtua'a guna sufrir ziquë lë'ë më bë'në më sufrir. Nahia dispuestë gatia ziquë guti më

¹¹ të parë tsashtëa ladi ra tëgulë igual ziquë guashtë më ladi ra tëgulë.

Napë quë gáca'a firmë hashtë lúitimë dzë

¹² Adë quëgní'idia'a lu të de quë bëna gan, de quë nahia më za'quë, perë rac shtua'a tsagla'ga delantë parë guna cumplir con grë narac shtu'u më parë na. Ni na narac shtua'a, purquë primërë gudili Cristo Jesús na parë gaca shmënë më.

¹³ Bëchi, mizme na rnia'a de quë adë bëna gan grë lo quë narac shtua'a; tubsë cusë runa iurne'; bëa'ldë ldua'a grëtë' lo quë nabëna más antsë nu ziagla'ga parë guna gan másru'u cusë za'quë shtë Dios. Con guëdubi fuersë shtë na, ziquë tubi narllu'në lu carrërë, rac shtua'a grë lo quë nanapë më parë na.

¹⁴ Tsagla'ga delantë ziquë tubi narllu'në parë guna gan premi naguëne'e Dios. Parë ni guna'bë

Dios na purquë nahia unidë con Jesucristo.

¹⁵ Grë mënë narac bë'a bien shti'dzë Dios, napë quë gunë rall mizmë llgabë ziquë gunia'a ndë'ë. Perë si talë entrë lë'ë të nanú nguui nanapë stubi llgabë, Dios guëluá'ai' lë'ëll lo quë naná verdá.

¹⁶ Sulamëntë cha gáca'a firmë nu guëdë'na'a cumplir grë lo quë nari-asé hia'a.

¹⁷ Bëchi, gulë gubani ziquë nabanía. Gulë guná manërë nabani sa' të, ra naquëhunë cumplir lo quë nabëlua'a na'a. Gulë cubënebi manërë nanabani rai'.

¹⁸ Gulë bë'në narnia'a purquë nanú zihani narunë cuntrë Jesús. Nabani rall manërë narlua'a de quë adë rialdídi'i ldu'u rall Jesús guti lu cruz. Hia gunia'a lu të ndë'ë zihani vultë nu rnia'a lu të stubi vësë más hashtë runa rnia'a lu të.

¹⁹ Gabildi na fin shtë ra mënë ni. Quërelde rall sulamëntë parë gunë rall cumplir deseo mal shtë rall. Adë rtúdi'i lu rall por mal naquëhunë rall sino más rquitë ldu'u rall. Sulë ra cusë mal shtë guédchiliu zianaldë rall téchi'.

²⁰ Perë rnibë'a Dios lë'ë hia'a dizdë gube'e. De gube'e quëbéza'a Dadë Jesucristo, el quë nangunë salvar lë'ë hia'a të parë gáca'a ziquë lë'ë më.

²¹ Ra cuerpë débil nadápa'a gunë më cambi të parë gaquin ziquë cuerpë nanapë më gube'e. Gunë mëhin con mizmë pudërë nanapë më parë guëribë'a më grë lo quë nanabani parë guëzu'bë diaguë rall shti'dzi'.

4

Gulë bëagná ldu'u të lë'ë Dadë Jesús nu gulë bëquitë ldu'u të

¹ Por ni rnia'a lu të bëchi, nalé rac shtua'a lë'ë të nu napa deseo guënahia lu të. Rquitë ldua'a con lë'ë të; na të ziquë tubi premi parë na. Dchi'ni nabëna entrë lë'ë të adë guëquëdi'in de baldë. Iurne' gulë su

firmë lu shnezë Dadë ziquë gunia'a lu të, lë'ë të narac shtua'a.

² Runa ruëguë lu Evodia nu Síntique, cue të de acuerdë purquë lë'ë të napë të mizmë lamë, Dadë Jesús.

³ Nu rna'ba tubi favurë lul, amigu, bë'në ruëguë lu ra na'a rë' gac rall de acuerdë purquë antsë bë'në rall compa'ni na parë guërë'tsë diza'quë shtë Jesús entrë mënë shtë guédchiliu. Lë'ë rai' con Clemente con los de más nabë'në compa'ni na, grë lë rai' naescritë la'ni librë shtë registrë nanapë Dios. Gac salvar rai'.

⁴ Gulë bëquitë ldu'u të guëdubi tiempë purquë na të shmënë Dadë Jesús. Stubi guënia'a lu të, gulë bëquitë ldu'u të.

⁵ Gulë gac mënë pacënci të parë gac bë'a mieti quëhunë të tratë bien con sa' të. Lë'ë Dadë Jesús hia mërë guëabri' lu guédchiliu stubi.

⁶ Adë riádi'i ldu'u të lu cusë durë sino bë'në ruëguë lu Dios të gunë më compa'ni lë'ëll. Gulë bédë'ë graci lu më; gulë guni'i lu më grë lo quë narac shtu'u të.

⁷ Iurní guëcue'dchí më ldu'u të. Llëru'bë na më parë guëcue'dchí ldu'u ra mënë; ni tubi chu rac bë'a mudë nanapë më parë guëcue'dchí më ldu'u mieti. Mizmë paz ni gapë ldu'u të con shgabë të purquë na të unidë con Cristo Jesús.

Gulë bë'në llgabë naná za'quë

⁸ Bëchi, guënia'a lu të antsë tsalú cartë rë', gulë bë'në llgabë lla gac të mënë verdá; gulë bë'në llgabë lo quë narunë tucarë rëspëti. Gulë bë'në llgabë lo quë naná tubldí nu purë delantë lu Dios; gulë bë'në llgabë lla gunë të parë gac shtu'u mieti lë'ë të nu parë gunë rall honrar lë'ë të. Gulë bë'në llgabë lla gunë të parë gac të më za'quë, nu gulë bë'në llgabë por grë lo quë nalasac lu Dios; gulë tsanaldë ra cusë ni.

⁹ Gulë bë'në grë lo quë nabëluá'ahia lu të, grë lo quë nabësë'dë të, grë lo quë nabini të, grë lo quë nanguná të bëna. Iurní Dios

narcue'dchí ldu'u hia'a cuezénú mē lē'ēl.

Ra mēnē Filipos bēdē'ē ofrendē parē Pablo

¹⁰ Nalē rquitē ldua'a purquē nahia unidē con Jesús nu rdē'a graci lu Dadē purquē rac shtu'u tē gunē tē compaṇi na stubi vēsē más aunquē hia zia'a llēduni tiempē dizdē bēshe'ldē tē dumí. Adē rní'idia'a de quē bēa'ldē ldu'u tē gunē tē compaṇi na, perē rnia'a adē níd'i mudē parē guēshe'ldē tē ayudē.

¹¹ Adē rní'idia'a lu tē ndē'ē purquē napa nicidá nu rac shtua'a gunē tē compaṇi na, purquē bēlua'a mē na lla gaca cunformē con lo quē nanapa; riádi'i ldua'a.

¹² Tubi tiempē guquērela ziquē ra prubi; niétiquē adē pē nápēdia'a; nu stubi vēsē guquērela ziquē ricu. Pues nahia cunformē guēdubi tiempē; rdē'ēhia graci lu Dios si talē napa zihani cusē u si talē adē bē nápēdia'a. Rac rdē'a graci lu mē iurē runē faltē nagáuha, igual ziquē iurē napa hashtë subrē.

¹³ Lē'ē Jesucristo cuezénú na; por fuersē narne'e mē runa vencer grē clasē galēzac zi.

¹⁴ Perē rnia'a lu tē, bē'nē tē bien iurē bēshe'ldē tē ayudē purquē gupa nicidá iurní.

¹⁵ Hia nanē tē mēnē shtë Filipos, iurē guzublú quēadi'dza diza'quē, iurē guquērela Macedonia, sulē lē'ē tē bēne'e tē ayudē cahia iurní. Stubi grupē narialdí ldu'i diza'quē, bē'nēdi'i rall compaṇi na aunquē grē rall bē'nē rall recibir diza'quē nagnia'a lu rall.

¹⁶ Mientras guquērela Tesalónica, lē'ē tē bēshe'ldē tē ofrendē parē nicidá shtëna. Chupē vultē bēshe'ldē tē ayudē.

¹⁷ Adē rzébidi'i ldua'a lē'ē dumí, sino rac shtua'a de quē lē'ē tē gunē tē recibir premi shtë Dios.

¹⁸ Hia bēna recibir más lo quē rqui'nia; con ofrendē nabēshe'ldē tē con Epafrodito, napa sufsientē. Nápēdia'a más nicidá. Lo quē

nabēshe'ldē tē, na ziquē tubi olor nashi, tubi ofrendē parē Dios; bēca'a mēhin nu rquitē ldu'u mē.

¹⁹ Dios rnibē'a grē cusē. Iurne' guēne'e mē ca'a tē grē lo quē narunē faltē mientras cuezénúhi' lē'ē tē. Guēdchini ra cusē ni purquē unidē na tē con Cristo Jesús.

²⁰ Dios Shtáda'a, cha guédē'na'a alabar lē'ē mē iurne' nu catē níd'i fin. Amén.

Rshe'ldē Pablo saludē parē amigu shtëhi'

²¹ Por partē shtë na, bē'nē saludar grē ra grupē shtë shmēnē Cristo Jesús ndē. Grē ra shmēnē mē nananú ndē'ē, rshe'ldē rall saludē parē lē'ē tē.

²² Los de más naná rialdí ldu'i diza'quē, rshe'ldē rall saludē, especialmente ra mēnē naquēhunē ra dchi'ni lidchi shtë rēy rumanē.

²³ Rna'ba lu Dios, gunē ldoi' Dadē Jesucristo cadē lē'ē tē. Amén.

Cartë nabëquëë San Pablo lu ra Colosenses

Quëquëë Pablo cartë rë' lu ra colosenses

¹ Na Pablo nahia poshtë shtë Cristo Jesús purquë gudili më na.

² Juntë con bëcha Timoteo quëquëa'a cartë rë' lu naná bëzunë Dios almë shtë rai' con ra bëchi la sahia narunë cumplir shti'dzë më, grë të naquërdë guë'dchi Colosas. Gulë bë'në recibir favurë shtë Dios nu gulë cuëdchi ldu'u të por Dios, Shtëda'a.

Pablo rna'bë lu Dios por ra nari-aldí ldu'i diza'quë

³ Siemprë rdëë na'a graci lu Dios naná Shtëdë Jesucristo, el quë narnibë'a lëë hia'a. Iurë rna'bë na'a lu më por lëë të, rni'i na'a dushquilli Dios

⁴ purquë bini na'a lla rialdí ldu'u të shti'dzë Jesucristo nu bini na'a lla rac shtu'u të bëchi la sa' të naná rialdí ldu'i diza'quë.

⁵ Quërdë të zni purquë rialdí ldu'u të guëquërdënu të Jesucristo lu gube'e. Esperansë ni na ziquë tubi tesurë nagutsa'u parë lëë të. Por diza'quë nabini të más antsë, nanë të nasalvar të. Gualdí ldu'u të diza'quë na verdá.

⁶ Lëë diza'quë nabini të rrë'tsin por guëdubi nezë shtë guë'dchiliu, nu mënë ziagla'guë rialdí ldu'u rallin. Diza'quë quëhunin cambi vidë shtë mënë igual ziquë quëhunë diza'quë cambi vidë shtë të. Primëre vësë nabini të shti'dzë Dios, bëdëë të cuendë de quë verdá rac shtu'u më lëë të, de quë bë'në më favurë të gac salvar të.

⁷ Bë'në të recibir diza'quë por Epafras, el quë nabëlua'a lëë të shti'dzë Jesús. Náhi' muzë shtë hia'a; rac shtu'u hia'a lë'i'. Quëhúnëll cumplir siemprë lo quë narac shtu'u Cristo.

⁸ Guni'i Epafras lu na'a de quë rac shtu'u të grë ra shmënë Dios por amor narnë'e Espíritu Santo la'ni ldu'u të.

⁹ Por ni dizdë bini na'a de lëë të, adë bësá'nëdi'i na'a guëni'inú na'a lu Dios por lëë të. Quëgna'bë na'a lu më de quë guëlua'a më lëë të voluntá shtë më, de quë guëne'e më llni parë gac bë'a të pë na mal nu pë naná bien. Quëgna'bë na'a lu më tsasë të nezë za'quë por pudërë shtë Espíritu Santo.

¹⁰ Quëgna'bë na'a lu më de quë conductë shtë të gaquin bien lu Dadë, de quë guëquitë ldu'u më con lëë të, nu de quë gapë të resultatë lu shchi'ni më, nu de quë cadë dzë gapë të más llni shtë Dios.

¹¹ Quëgna'bë na'a lu më gac të mënë fuerhtë lu shnezë më por mizme pudërë nanapë më. Llëru'bë na pudërë shtë më. Zni gunë të gan lu cusë mal guëdubi tiempë nu gapë të pacënci nu guëquitë ldu'u të.

¹² Nu rna'bë na'a lu më de quë guëdëë të graci lu Dadë Dios purquë lëë më bëne'e dereché parë guëdápa'a lugar con los de más mënë santu catë quërdë më lu llni.

¹³ Bëla Dios lëë hia'a lu guia'a Satanás catë rnibë'all nu bëzú më lëë hia'a catë rnibë'a shini më, Cristo. Náhi' Rëy. Nalé rac shtu'u Dios Padre shini më.

¹⁴ Por galguti shtë Jesús naperdunë duldë shtë hia'a. Gudilli më por duldë shtë hia'a lu cruz; iurne' nasalvára'a.

Rbedchí ldu'u hia'a por galguti shtë Jesús

¹⁵ Adë chu rnádi'i lu Dios Padre perë bédchini më iurë bédchini Cristo lu guë'dchiliu. Mizmë Dios bëlua'alúhi' lu mënë por Jesucristo naná igual ziquë Dios. Lë'i' nabani más antsë cueshtë guë'dchiliu.

¹⁶ Bëcue'shtë Cristo grë cusë nananú gube'e nu guë'dchiliu. Grë ra narnibë'a ziquë rëy nu autoridá, grë ra nananú gube'e naná rnibë'a los de más sáhi' bëcue'shtë Cristo tantë

narná hia'a lúhi', tantë chu rnádi'i lúhi'. Grë cusë nanabani, bëntsa'u Jesús të parë gunë rai' sirvë lu më.

¹⁷ Lë'ë Jesús nanú më antsë cueshtë grë ra cusë. Nápëdi'i më fin. Por pudërë shtë më lo quë nanú lu gube'e nu lo quë nanú lu guédchiliu, grë cusë lo quë nanabani u lo quë nanápëdi'i vidë purquë zni guc shtu'u më. Rsë më grë ra cusë ni.

¹⁸ Jesucristo na cabësë shtë ra narialdí ldu'i diza'quë, grë ra shmënë më naná rdëá grë lugar; unidë na rai' con lë'ë më. Entrë grë ra naguti, na më primërë; galguti adë bënëdi'i gan lúhi'. Nídi'i chu stubi ziquë Jesús; napë më más pudërë quë ra naná rnibë'a.

¹⁹ Lë'ë Dadë Dios con grë pudërë nanapë më, guc shtú'ui' cuezënuhi' la'ni shcuerpë Jesucristo.

²⁰ Por Jesús guc shtu'u Dios cuedchí ldu'u mieti lu më; gac en paz grë cusë nananú lu gube'e nu lo quë nananú lu guédchiliu. Guc shtu'u më gac unidë mënë con lë'ë më por galguti shtë Jesús lu cruz. Bënë më të gac amigu ra mënë con Dios.

²¹ Antsë lë'ë të guc të enemigu shtë Dios. Zitu guquërdë të parë lë'ë më; adë guná zá'quëdi'i të lu më purquë guquërdë të con maldá.

²² Perë iurne' lë'ë të na të amigu shtë Dios por lo quë nabënë Jesucristo. Por galguti shtë Jesús lu cruz, bëlá më lë'ë të lu cashtigu narunë tucarë gunë të recibir. Rac shtu'u më gunë më presentar lë'ë të lu Dios ziquë mënë santu sin ni tubi cusë mal. Zu të lu më sin adë chu guëdchi'bë demandë cuntrë lë'ë të.

²³ Zni gac si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u të shti'dzë më nu si talë gac të firmë lu shnezë më. Gulë gac ziquë tubi hiu'u naná rza'a lu guë'e; adë chu guëazë guëtëdi'i lu diza'quë narni'i guëbaninú hia'a lë'ë më. Pues diza'quë ni hia bërë'tsin por guëdubi nezë shtë guédchiliu. Hia bini mënë di'dzë ni. Na Pablo nahia muzë shtë Dios; bëshe'ldë më na ziquë ministrë shtë më parë guadi'dza lu ra mënë.

Pablo quëhunë sirvë lu ra shmënë Dios

²⁴ Iurne' rquitë ldua'a entrë ra cusë durë purquë ra cusë durë naquëhuna sufrir, na rahin sufrimientë shtë Jesucristo. Tsalú sufrimientë ni la'ni shcuerpa parë bien shtë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios. Jesús na cabësë shtë ra mënë ni; na rai' grupë shtë shmënë Dios.

²⁵ Nahia ministrë shtë më; gudili më na ziquë muzë shtë më parë gac bë'a të ra diza'quë, nu nahia muzë shtë të parë guërë'tsë diza'quë entrë grë mënë.

²⁶ Iurne' quëglua'a më lu ra shmënë më, lo quë más antsë nanú naga'chi. Ra mënë, nilë ra ianglë adë guc bë'adi'i rai' secretë narac bë'a hia'a iurne'.

²⁷ Guc shtu'u më guëlua'a më lu shmënë më de quë por diza'quë, ra mënë nanádi'i më israelitë gac rall shini më, nu quëglua'a më quëbezënu Cristo lë'ë rall. Por Cristo naquëbezënu lë'ë rall tsuté rall lu gube'e. Ni na favurë ru'bë nabënë më.

²⁸ Lë'ë na'a quëglua'a na'a shti'dzë Cristo nu quëgtsëbë na'a mënë të gac rall firmë lu shnezë më. Quëglua'a na'a lu ra mënë con llni shtë Dios parë tsasë rall shti'dzë më. Rni'i na'a lu rall por gac unidë rall con Cristo gac rall mënë za'quë de verdá sin ni tubi faltë.

²⁹ Quëhuna shchi'ni më con guëdubi fuersë narne'e Cristo. Mizmë lë'ë më rne'e zihani pudërë parë tsagla'ga lu shchi'ni më të gac mënë justë delantë lu Dios.

2

¹ Rac shtua'a gac bë'a të de quë nalë quëhuna dchi'ni por lë'ë të nu por grë ra naquërdë guë'dchi Laodicea nu por grë ra nangunádi'i lua.

² Galëni'i ldua'a na zndë'e; quëhuna parë gac rall firmë lu shti'dzë më nu parë gac shtu'u rall sa' rall más. Rac shtua'a de quë tsasë rall di'dzë nadë guënëdi'i mënë guahietë, perë iurne' sí, riasë rall

shti'dzë Dios nu runguë bë'a rall Cristo. Llëru'bë na cusë ni.

³ Por Cristo sulamëntë gac bë'a mieti llni shtë Dios. Por Cristo sulamëntë tsasë mieti verdá naná ziquë cusë nalasac.

⁴ Cagnia'a lu të cusë ni të parë ni tubi adë chu cuguëdi'i lë'ë të con ra di'dzë narlua'a chulë perë falsë nahin.

⁵ Pues aunquë nilë adë zúdia'a con lë'ë të, rëagná ldua'a lë'ë të. Nalë rquitë ldua'a; nanëa unidë na hia'a. Nanëa tsaldí ldu'u të shti'dzë Cristo con guëdubinú ldu'u të. Na të firmë con fe shtë të.

⁶ Bë'në të recibir Cristo Jesús ziquë Dadë shtë të; por ni gulë guquërdëru'u unidë con lë'ë më.

⁷ Ziquë tubi hiaguë nanapë lu'chi za'quë u ziquë tubi hiu'u nanapë cimientë fuertë, gulë gac firmë lu shti'dzë më ziquë más antsë bësë'dë të. Nu gulë bédë'ë graci lu më guëdubi tiempë; gulë guni'iru'u dushquilli lu Dadë.

Vidë cubi narne'e Jesús

⁸ Gulë gapë cuidadë të adë chu cuguëdi'i lë'ë të nu tsanaldë të en-sëansë shtë rall. Caglua'a rall sulamëntë con lo quë narëalë guëc mënë. Caglua'a rall di'dzë falsë nanápëdi'i pudërë de acuerdë con costumbrë nu creenci shtë rall naná shgabë nguïu. Adë nápëdi'i rall llni shtë Cristo.

⁹ Dios gúqui' nguïu; lë më Jesucristo. Grë pudërë nu grë llni shtë Dios napë Jesucristo,

¹⁰ nu lë'ë të rac bë'a të na të shini Dios. Por Jesucristo napë të mizme vidë shtë Dios; adë runë fáltëdi'i. Na më primërë entrë grë ra nanapë pudërë nu entrë grë ra espíritu naná rnibë'a.

¹¹ Por Cristo na të limpi delante lu Dios. Bëdchisú më duldë shtë të. Gúquëdi'i të limpi por costumbrë shtë galriuguë cuerpë cumë runë mënë israelitë, sino Cristo bëzunéhi' almë shtë të.

¹² Bëriubë nisë të; bëga'chinú të Jesucristo nu zní guc resucitar të juntë

con lë'ë më purquë gualdí ldu'u të pudërë shtë Dios, el quë nabëldishtë lë'ë Jesús ladi ra tégulë.

¹³ Antsë nápëdi'i të vidë shtë Dios, sino ziquë tégulë guquërdënu të duldë; gadzé duldë la'ni ldu'u të, perë iurne' Dios bëcua'ni lë'ë të juntë con Cristo. Unidë na hia'a con lë'ë më. Bë'në më perdunë grë duldë shtë hia'a.

¹⁴ Bëti'i Dios lo quë naná cuntrë lë'ë hia'a, grë lo quë nabëdë'na'a cuntrë lëy shtë më. Lëy ni bédchi'bë demandë cuntrë lë'ë hia'a, perë bëti'i më grë demandë ni por galguti shtë Jesús. Bédë'ë më fin grë demandë iurë guti Jesús lu cruz.

¹⁵ Cristo bë'në gan lu grë nanapë pudërë nulu grë el quë narnibë'a. Bia'a më ra narnibë'a ziquë nariá tubi prësi; ziazú rall lu desfilë parë guená mieti bë'në më gan lu rall. Iurë guti më lu cruz, bë'në më gan lu pudërë shtë rall.

Gulë guc shtu'u lo quë nanú lu gubë'e

¹⁶ Por ni adë chu gunë juzguë lë'ë të por lo quë naráu të u lo quë naruu' të. Adë chu gúnëdi'i juzguë lë'ë të por costumbrë shtë laní, si talë quëhunë të cumplir u adë quëhúnëdi'i të cumplir. Adë chu gúnëdi'i juzguë lë'ë të por lo quë naquëhúnël ra dzë narzi'i ldu'u mënë u ra dzë delicadë shtë laní.

¹⁷ Grë ra cusë rë' na ziquë tubi figurë shtë naná guëdchini despuësë, u sea Cristo.

¹⁸ Adë rsá'nëdi'i të ni tubi chu guëdchisú premi narac shtu'u Dios gapë të. Si talë guëni'i mënë lu të napë quë gunë të adorar ra ianglë u talë guëni'i rall napë quë cubënebi të shti'dzë ra ianglë, adë tsaldídi'i ldu'u të shti'dzë rall. Grë mënë ni riutë rall cusë adë gunádi'i rall. Runë nadchini rall. Rianaldë rall tëchi llgabë mal; rialdí ldu'u rall cusë nanápëdi'i ni tubi prëbë.

¹⁹ Adë rianáldëdi'i rall shnezë Cristo con fe naná firmë. Lë'ë më na më cabësë shtë shmënë më. Por lë'ë

më grë ra naná rialdí ldu'i de verdá, na rai' ziquë partë shtë cuerpë; napë rai' vidë; runë alimentar rai' por lë'ë më; riaru'bë rai' por pudërë shtë më. Ndë'ë ze'dë de Dios.

²⁰ Guti të juntë con Cristo; bënë më parë adë gúnëru'udi'i të duldë. Por ni ¿pëzielú quërelde të ziquë los de más mënë shtë gué'dchiliu? ¿Pëzielú rianaldë të tëchi ra custumbrë nu rëglë shtë nguïu?

²¹ Rni'i mënë: "Adë rgá'ldëdi'il ndë'ë" u rni'i rall: "Adë gáudi'il ndë'ë" u "Adë rná'zidi'il ndë'ë".

²² Grëtë' ra rëglë rë' napë quë tsalú, igual cumë los de más cusë tsalú rahin. Rëglë ni nadë más na rahin enseñansë nu lëy shtë mënë.

²³ Verdá rlua'a ra rëglë rë' ziquë cusë za'quë purquë el quë nari-analdë tëchi cusë ni, quëzac zill el mizmë lë'ëll. Voluntariamente quëhúnëll cumplir con zihani devociuni. Rlua'a rall ziquë mënë narunë cumplir cusë durë, perë grëtë' ra custumbrë rë' nápëdi'in pudërë parë guëzalú deseo mal nananú la'ni ldu'u mënë.

3

¹ Iurní rnia'a lu të, guc resucitar të juntë con Cristo. Iurne' gulë gudili lo quë naná ze'dë de Dios catë quëbezë Jesucristo ladë ldi shtë më.

² Gulë tsanaldë ra deseo shtë më, lédëdi'i ra deseo mal shtë mënë

³ purquë guti të parë cusë shtë gué'dchiliu; nabaninú të Cristo nu lë'ë më nabaninú më Dios. Vidë cubi nanapë të na ziquë cusë naga'chi; napë tëhin por Cristo.

⁴ Nadápa'a vidë verdadërë por Cristo. Iurë lë'ë më guëabri' lu gué'dchiliu stubi, guziá hia'a parë guëquërelde'nú hia'a lë'ë më catë nídi'i fin, catë nanú pudërë nu llni shtë më.

Vidë cubi

⁵ Por ni gulë gudini grë cusë mal la'ni ldu'u të. Adë chu gápëdi'i stubi na'a, sulë tsé'li'. Gulë bësa'në grë cusë mal nanadë rlluí'idi'i. Adë tsaglá'guëdi'i të cusë dzabë ziquë

mal deseo nananú la'ni ldu'u të. Adë rzébi'di'i ldu'u të ra cusë shtë gué'dchiliu purquë ni na idola-tria; quëhúnëll adorar ra cusë shtë gué'dchiliu.

⁶ Por grë ra cusë ni naquëhunë mënë nanadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë më, guëshe'ldë më cashtigu dushë guëc rall.

⁷ Lë'ë të bënë të grë ra cusë rë' iurë guquërelde të ziquë ra nadë guënëdi'i Dios

⁸ perë rnia'a lu të, gulë bësa'në grë duldë. Adë rdé'edi'il lugar ldaguë llanë la'ni ldú'ul. Adë chu guéldédi'i lu sáhi'. Adë rúnëdi'il vengar. Adë rni'i guídzëdi'il guëc sa'l. Adë chu guëní'idi'i di'dzë dzabë.

⁹ Adë chu guëní'idi'i bishi lu sáhi'. Gulë bédchisú grë ra cusë ni purquë hia bësa'në të mudë nanabani të antsë con grë maldá.

¹⁰ Na të mënë cubi por pudërë shtë më. Dzë con dzë rcubi shgabë të con llni shtë më; quëac cambi të hashtë gac të ziquë el quë nabëdë'ë vidë cubi parë lë'ë të.

¹¹ Pues lu Dadë Dios sulë Cristo nasac. Adë rúnëdi'i importë si talë nal më israelitë u adë nád'i'il më israelitë. Adë rúnëdi'i më casë si bëriuguë cuerpë shtë'nëll u adë bëriúguëdi'in, u si nal më zitu u si talë nal bajo ordë shtë stubi mënë, u si talë nápël libertá. Tubsë cusë nasac naná si talë runguë bé'al Cristo.

¹² Rac shtu'u Dios lë'ë të nu gulë më lë'ë të parë gac të mënë santu delantë lu më. Por ni ziquë racu mënë con shabë cubi, gulë gac mënë narga'a ldu'u sáhi'; gulë gac mënë humildë nu pacënci. Gulë gac mënë za'quë lu sa' të. Gulë bënë sirvë lu rall.

¹³ Adë rié'dëdi'i të con mudë nanabani sa'l, sino bënë perdunë lë'ëll aunquë rdchí'bëll demandë cuntrë lë'ëll. Napë quë gúnëll perdunë sa'l igual manërë ziquë Dios bënë perdunë lë'ëll.

¹⁴ Más de ni gulë gapë llëru'bë amor, purquë rqui'ni gac shtu'u sa'l parë gac të unidë nu parë

guëquërdënú të sin dishi'bi.

¹⁵ Gulë bēdē'ē sí cue'dchí Dadē Jesús ldu'u të; parë ni gulë më lē'ē të parë gac të mēnē unidē ziquē cuerpē nanápēdi'i narunē molestē. Nu gulë bēdē'ē graci lu më guëdubi tiempē.

¹⁶ Gulë bēdē'ē sí të guëribē'a diza'quē shtë Cristo entrē lē'ē të mientras quēglua'a të sa' të, mientras quëni'inú të sa' të con llni shtë Dios. Nu gulë bi'ldi lu Dios grē clasē cantē naná labansē parē Dios. Gulë bi'ldi lu më con guëdubinú ldu'u të. Gulë bēdē'ē graci lu më.

¹⁷ Cualquier cusē narunē të u lo quē narni'i të, gulë bē'nin sulē parē gunē mēnē alabar Dadē Jesús nu gulë bēdē'ē graci lu Dios, Shtëda'a, por lē shtë shini më.

Lo quē narunē tucarē gunē ra shmēnē Dios

¹⁸ Lē'ē të tse'lē nguui, gulë bēzu'bē diaguē shti'dzē tsé'lēl purquē ni na narunē tucarē gunē të ziquē shmēnē Dadē Jesús.

¹⁹ Lē'ē të nguui, gulë gac shtu'u tsé'lēl; adē runē nadúshēdi'i lu tsé'lēl.

²⁰ Lē'ē të llguē'nē, gulë bēzu'bē diaguē shti'dzē shtadē të guëdubi tiempē purquē ni na lo quē narēuu' ldu'u Dios.

²¹ Dadē nanapē shini, gulë gapē vidē za'quē delantē lu shínil të adē tsasháquēdi'i ldu'u llguē'nē lu shnezē Dios.

²² Lē'ē të narunē sirvē lu lamē, gulë bēzu'bē diaguē di'dzē shtë lamē, lēdē niá'asēdi'i iurē lē'ē lamē rna lu të, sino gulë bē'nē sirvē lu rall guëdubinú ldu'ul. Napē quē guēa'nē të bien lu lamē purquē zni guēlua'a de quē quēhunē të rēspēti Dios de verdá.

²³ Cualquier dchi'ni naquēhunē të, gulë bē'nin con guëdubinú ldu'ul purquē quēhunē të sirvē lu Dios, lēdē niá'asēdi'i lu mēnē.

²⁴ Nanē të de quē lē'ē Dadē guēne'e më tubi herenci ziquē premi ca'a të purquē quēhunē të sirvē lúhi'.

²⁵ Perē el quē narunē mal, ni gúnēll recibir pagu mal por lo quē

naquēhúnēll purquē lu Dios grē hia'a na igual. Gunē më tratē igual grē mēnē.

4

¹ Lē'ē të lamē, gulë gac të mēnē za'quē lu narunē dchi'ni. Gulë bē'nē tratē bien lē'ē rall purquē nanē të lamē shtë të, quēbēzi' gube'e.

² Gulë tsagla'guē guëni'inú Dios nu gulë cue nasini. Gulë bēdē'ē graci lu Dios.

³ Gulë guna'bē lu më por lē'ē na'a ndē'ē të parē guēne'e më permisi lu na'a parē guadi'dzē na'a diza'quē. Gulë guna'bē lu më të parē gac guēlua'a na'a lu mēnē lo quē adē guēnēdi'i, de quē sulē Cristo napē pudērē parē gunē më salvar mieti. Por diza'quē rē' nanúa prēsi ndē'ē.

⁴ Gulë guna'bē lu më parē gunē më compa'ni na parē guēluá'ahia diza'quē tubi manērē clarē purquē zni runē tucarē.

⁵ Gulë guquërdē za'quē lu ra nadē rialdidi'i ldu'i shti'dzē Jesús. Gulë bē'nē provēchē bien guëdubi tiempē parē gúnēl bien delantē lu rall.

⁶ Ziquē iurē ria zedē guēc cumidē parē gapin sabor, gulë bēsa'nē de quē di'dzē shtë të gaquin naza'quē, lēdēdi'i di'dzē dzabē. Iurni gac bē'a të lla mudē guadi'dzēnú të sa' të.

Lúltimē saludē nabēshe'ldē Pablo

⁷ Tíquico naná bēchi narac shtu'u hia'a, guëni'ill lu të cuendē shtë na. Tíquico nall el quē narunē compa'ni na lu shchi'ni më. Nall tubi servidor za'quē shtë Dadē Jesús.

⁸ Guëni'i Tíquico lu të lla na na'a ndē'ē. Quēgshe'lda lē'i' parē guëni'inull lē'ē të parē gapē të más ánimo lu shnezē më; su të más firmē lu shnezē Dios.

⁹ Nu guēshe'lda Onésimo; gúnēll compa'ni Tíquico. Onésimo na më ladzē të nu náhi' servidor za'quē shtë Jesús. Nalé rac shtu'u hia'a lē'i'. Guadi'dzē rai' lo quē naná zuzac na ndē'ē.

¹⁰ Aristarco el quē nananú lachigui'bē con na, quēgshé'ldēll

saludë con Marcos, shprimi Bernabé. Lë'ë të napë të ordë shtë shcuendë Marcos. Si talë tsaguë'nëll visitar lë'ë të, gulë bë'në recibir lë'i' con bien.

¹¹ También Jesús nanapë stubi lëhi', Justo, quëgshé'ldëll saludë parë lë'ë të. Entrë grë ra mënë israelitë naná shmënë Jesús, Aristarco, Marcos, nu Justo, na rai' lúniquë nabë'në compañi na parë guadi'dza shti'dzë Dios, di'dzë narni'i lla tsuté mënë catë rnibë'a Dios. Lë'ë rai' de vërë nalé bë'në rai' compañi na.

¹² Epafras zac nall më ladzë të; quëgshé'ldëll saludë. Náhi' servidor shtë Jesucristo nu rúni' ruëguë lu Dios siembrë por lë'ë të parë gac të firmë lu shnezë më nu quëgná'bëll lu më con guëdubinú ldú'ull de quë gac bë'a të voluntá shtë më. Quëgná'bëll gunë të cumplirin.

¹³ Nahia testigu de quë Epafras nalé bé'nëll dchi'ni parë bien shtë të nu zac parë bien shtë ra mënë naquërelde guë'dchi Laodicea nu Hierápolis.

¹⁴ Lucas lë'ë ducturë narac shtu'u hia'a, con Demas, rshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të.

¹⁵ Gulë bë'në saludar ra narialdí ldu'i Jesús, ra naquërelde guë'dchi Laodicea. Nu zac gulë bë'në saludar Ninfas con grë ra nardëá lídchi'.

¹⁶ Despuësë de gu'ldë të cartë rë', gulë bëshe'ldë mizmé cartë parë ra shmënë Dios naquërelde Laodicea. Nu gulë bi'ldi cartë nabëshe'lda lu ra mënë ni.

¹⁷ Guni'i lu Arquipo di'dzë rë': "Bë'në cumplir dchi'ni nabëne'e Dadë parë gúnë. Adë gac nabéchidi'il lu voluntá shtë më."

¹⁸ Na Pablo quëquëa'a tubi saludë parë lë'ë të con prupi guiahia. Gulë bësëagná ldu'u të con oraciuni shtë të nanúa prësi. Dios gunë ldai' më lë'ë të. Amén.

Primerë cartë nabëquë e San Pablo lu ra Tesalonicenses

*Bëquë e Pablo tubi cartë lu grupë
shtë shmënë Dios naquërelde guë'dchi
Tesalónica*

¹ Na Pablo quëquëa'a cartë rë' con Silvano nu Timoteo lu ra grupë shtë shmënë Dios, ra naquërelde guë'dchi Tesalónica. Dios Shtëda'a con Jesucristo Shlâma'a gudili lë'e të; na të shmënë më. Rna'ba lu Dios Padre nu lu Dadë Jesucristo gunë më llëru'bë favurë parë lë'e të, nu rna'ba lu më gunë më compa'ni lë'e të, të cuedchí ldu'u të.

*Rna ra mënë lla zianaldë ra më
Tesalónica shnezë më*

² Iurë ruadi'dzënu na'a Dios, siemprë rna'bë na'a lu më por lë'e të. Siemprë rdë'e na'a graci lu më por lë'e të.

³ Rëagná ldu'u na'a lë'e të iurë rna'bë na'a lu Shtëda'a Dios por lë'e të. Rëagná ldu'u na'a de quë demasiadë rialdí ldu'u të Dios nu rëagná ldu'u na'a tsagla'guë gunë të shchi'ni më con guëdubinú ldu'u të. Nalë rac shtu'u të lë'e më, nu zuga'a të firmë shnezë më purquë quëbezë të tiempë naguëdchini Dadë Jesucristo stubi vultë lu guë'dchiliu.

⁴ Rnia'a lu të, bëchi la sa' hia'a, nané na'a rac shtu'u Dios lë'e të nu gulë më lë'e të parë gac të shmënë më.

⁵ Pues dzë ni biadi'dzë na'a lu të diza'quë, be'dë guëni'i na'a con pudërë shtë Espíritu Santo, lëdë niá'asëdi'i con di'dzë nadia'a na'a. Bëdchini na'a lu të purquë nané na'a ra di'dzë rë' nahin verdá shtë Dios. Nu mizme lë'e të rdë'e të cuendë lla bëlezënu na'a lë'e të parë bien shtë të purquë rac shtu'u na'a lë'e të.

⁶ Rgubënebi të ziquë dzudë'në na'a nu rgubënebi të lo quë nabë'në Dadë Jesús. Iurë gualdí ldu'u të diza'quë, demasiadë rquitë ldu'u të purquë

quëbezënu të Espíritu Santo la'ni ldu'u të. Guc të shmënë Jesús perë mizme tiempë guzunaldë mënë lë'e të demasiadë.

⁷ Ra mënë narialdí ldu'i diza'quë regiuni Macedonia nu Acaya, guná rall lla mudë quërelde të; na të ejemplë parë lë'e rai'.

⁸ Guaglua'a të diza'quë shtë Dadë Jesús lë'e ra mënë, lëdë niétiquë ra naquërelde Macedonia nu Acaya sino quë lu grë ra naquërelde alreduerë ra regiuni rë'. Por ni adë rquínidi'i pë guëni'i na'a de lë'e të lu ra mënë purquë nané rall lla nabani të.

⁹ Lo mizme lë'e rall ruadi'dzë rall mudë nabë'në të recibir lë'e na'a dzë nabi'dë guená na'a lë'e të. Ruadi'dzë rall lla bësa'në të ídolo shtë të parë guanaldë të shnezë Dios, më nanabani. Lueguë guzublú bëzu'bë diaguë të shti'dzë Dios verdaderë.

¹⁰ Nu ruadi'dzë rall lla quëbezë të Jesús, shini Dios. Quëbezë të dzë guëabré më de gube'e, lo mizme Jesús nabëldishtë Dios ladi ra tégulë. Jesús ni gunë më salvar lë'e hia'a lu cash-tigu dushë naguëshe'ldë Dios parë ra mënë shtë guë'dchiliu.

2

*Mudë nabë'në Pablo dchi'ni
guë'dchi Tesalónica*

¹ Mizme lë'e të bëchi la sa' hia'a, nané të dzë nabe'dë guená na'a lë'e të, adë gúquëdi'in sin resultadë.

² Bien nané të guzunaldë ra mënë lë'e na'a guë'dchi Filipos antsë bëdchini na'a Tesalónica. Guní'i guidzë ra mënë lë'e na'a nu bëquë'e hiaguë rall lë'e na'a, perë Dios bë'në compa'ni lë'e na'a. Con guëdubinú ldu'u na'a biadi'dzë na'a ra diza'quë lu grë të. Adë bëdzëbëdi'i na'a aunquë nalë guzunaldë ra mënë lë'e na'a.

³ Adë bësiguëdi'i na'a lë'e të purquë ra di'dzë nabëlua'a na'a lë'e të nahin verdá. Guquërelde za'quë na'a con lë'e të, lëdëdi'i con ra llgabë mal. Be'dë guëni'i na'a lu të parë tsanaldë të nezë za'quë shtë Dios.

⁴ Iurë bēdēdē na'a lu prēbē shtë Dios, bē'nē mē incarguē lē'ē na'a ra diza'quē shtë mē nagunē salvar lē'ē hia'a. Zni riagni'i na'a shti'dzē mē lu ra mēnē. Adē riagni'i na'a diza'quē lu ra mēnē niétiquē parē gac shtu'u rall lē'ē na'a sino quē dzudē'nē na'a shchi'ni Dios, el quē narnibē'a lē'ē na'a. Dios na testigu de quē verdá na llgabē shtë na'a.

⁵ Cumē ziquē nanē tē nunquē adē bēluá'adi'i na'a lē'ē tē con di'dzē chulē naruadi'dzē ra mēnē shtë guē'dchiliu, nu adē bēluá'adi'i na'a lē'ē tē con protēstē parē nadchisú na'a shtumí tē. Dios nanē mē grē ra di'dzē rē' nahin verdá, grē di'dzē narni'i na'a lu tē.

⁶ Nunquē adē rguíldi'i na'a parē gac na'a mē ru'bē lu ra mēnē, nilē lē'ē tē, nu nilē ra naquērelde ra stubi ladē, perē ziquē muzē shtë Jesús naná na'a, napē na'a derechē parē niana'bē na'a lu tē ra cusē narqui'ni na'a perē adē chu bē'nēdi'in.

⁷ Mejurē bēdē'nē nadu'u na'a lu tē ziquē tubi na'a narac shtu'u ra shíni'.

⁸ Tantē rac shtu'u na'a lē'ē tē, be'dē guēni'i na'a diza'quē shtë Dios lu tē nu bēdē'nē na'a sirvē lu tē purquē llēru'bē cariñi nadapē na'a parē lē'ē tē.

⁹ ¿Gu rēagná ldu'u tē bēchi la sa' hia'a, lla bēdē'nē na'a dchi'ni hashtë bēdzaguē na'a parē gudili na'a nagudáu na'a? Dzē ni be'dē guēni'i na'a diza'quē shtë Dios lu tē. Bēdē'nē na'a dchi'ni dzē la gue'lē parē adē pē guná'bēdi'i na'a lu tē.

¹⁰ Lē'ē tē naná rialdí ldu'u diza'quē, nanē tē nu rna Dios lla guquērelde'nú na'a lē'ē tē. Guquērelde za'quē na'a con lē'ē tē sin ni tubi llgabē mal. Adē gunádi'i tē bēdē'nē na'a duldē iurní purquē vidē shtë na'a limpi nahin delantē lu Dios.

¹¹ Cadē lē'ē tē nanē tē lla mudē biadi'dzē'nú na'a lē'ē tē lla gunē tē. Guni'inú na'a lē'ē tē cadē tubi tē cumē ziquē rni'inú shtadē llguē'nē lē'ē llguē'nē.

¹² Guni'i na'a lu tē con guēdubinú ldu'u na'a; bēne'e na'a cunseju parē

guēbani tē tubi vidē naná rēuu' ldu'u Dios. Guna'bē Dios lē'ē tē parē tsutē tē lugar catē rnibē'a mē, catē nanú pudēre nu llni shtë mē.

¹³ Tambiēn rdē'ē na'a graci lu mē guēdubi tiempē purquē dzē ni, bēquē diaguē tē diza'quē shtë Dios. Tiempē nabe'dē guēni'i na'a lu tē, bē'nē tē recibirin ziquē lē'ē mē niani'i mē lu tē. Adē bē'nēdi'i tē recibirin ziquē di'dzē pēruchi, purquē de verdá na rahin diza'quē shtë Dios narunē cambi vidē shtë tē.

¹⁴ Pues rnia'a lu tē bēchi la sa' hia'a, dzē ni guzunaldē ra mēnē ladzē tē lē'ē tē, gulubēnebi tē ziquē bē'nē ra shmēnē Dadē Jesús nanaré Judea. Ra mē israelitē guzunaldē rall lē'ē ra grupē shtë shmēnē Dios, nu ra mē ladzē tē guzunaldē rall lē'ē tē purquē rialdí ldu'u tē diza'quē.

¹⁵ Ra mē israelitē gudini rall lē'ē Dadē Jesús nu gudini rall ra nabi-adi'dzē shti'dzē Dios lu rall. Mizmē manēre bēquē guia'a rall shti'dzē na'a. Adē quērelde zá'quēdi'i rall delantē lu Dios. Rldē rall nu rzu rall lu grē mēnē.

¹⁶ Nu adē gunēdi'i rall niagni'i na'a diza'quē lu ra mēnē nanádi'i mē israelitē parē gac salvar rall. Por lo quē naquēhunē rall, ziaru'bē ra duldē shtë rall. Iurnē' bēdchini cash-tigu dushē shtë Dios guēc rall parē siempē.

Rac shtu'u Pablo tsagnáhi' mē Tesalónica stubi vueltē

¹⁷ Por partē shtë na'a rnia'a lu tē bēchi la sa' hia'a, dzē nagunitilú na'a lu tē tubi tiempē, masiá adē chu rnádi'i lu tē, perē siempē nanú tē la'ni ldu'u na'a. Nu llēru'bē gan gupē na'a parē guēná na'a lu tē stubi.

¹⁸ Guc ldu'u na'a nadē'pē na'a masiá niá'asē sulē Pablo. Guadza'guē vueltē guc ldua'a nidē guna visitar lē'ē tē perē cadē vueltē narac shtua'a nelda, mēdzabē Satanás guzull lua parē adē bēldēdia'a.

¹⁹ Dzē naguidē Dadē Jesús stubi vueltē, zuga'a tē lu mē; guēquitē ldu'u na'a con lē'ē tē iurní. Nadapē na'a

llëru'bë confiansë lë'ë të. ¿Chu gunë lëgrë ldu'u na'a iurë guëdchini më? pues mizme lë'ë të gunë lëgrë të ldu'u na'a dzë ni.

²⁰ Rbedchí ldu'u na'a con lë'ë të nu zihani mënë rni'i za'quë rall de lë'ë na'a purquë na të shmënë Dios.

3

¹ Iurní hiadë biá'adi'iru'u ldu'u na'a sin quë adë nianá na'a lla nabani të nga'li; bédë'në na'a llgabë, mejurë guëdëa'në na'a lë'ësë na'a Atenas

² parë guëshe'ldë na'a Timoteo; guidë guënáhi' lë'ë të. Timoteo náhi' bëchi la sa' hia'a. Bëshe'ldë na'a Timoteo; bidë guëllí'i tubi nutici shtë të lla quërelde të nga'li. Timoteo náhi' tubi muzë shtë Dios nabë'në dchi'ni con lë'ë na'a iurë biagni'i na'a diza'quë shtë Jesucristo lu ra mënë. Bëshe'ldë na'a lë'i' parë guëni'inúhi' lë'ë të parë tsagla'guë të más firmë shnezë Dios

³ nu parë ni tubi të adë guëdzëbëdi'i nu nilë guëazë guëtëdi'i të shnezë më iurë rzunaldë mënë lë'ë të. Bien nané të de quë grë ra shmënë Jesús na rall designadë parë ra cusë durë rë'.

⁴ Dzë nianá guquërelde'nú na'a lë'ë të, guni'i na'a lu të de quë zunaldë ra mënë lë'ë hia'a. Zni guc cumë ziquë nané të.

⁵ Por ni hiadë biá'adi'i ldua'a; bëshe'lda Timoteo parë bidë guënáhi' lë'ë të, gu nianá canaldë të shnezë Dios. Purquë bëdzëbë na'a niasini mëdzabë lë'ë të nezë mal. Iurní adë pë resultadë nane'e shchi'ni Dios nabëdë'në na'a ladzë të.

⁶ Perë hia bëagrí Timoteo de Tesalónica. Be'dë guënúhi' ra nutici za'quë lla nabani të nu nianá rialdí ldu'u të diza'quë nu nianá rac shtu'u sa' të. Biadi'dzë Timoteo nianá rëagná ldu'u të lë'ë na'a nu nianá rac shtu'u të lë'ë na'a. Rni'i' napë të llëru'bë deseo de quë guëabrí guená lul sa' hia'a stubi vueltë, igual ziquë rac shtu'u na'a guená na'a lu të.

⁷ Por grë naguni'i Timoteo lu na'a de lë'ë të bëchi, nalé rquitë ldu'u

na'a. Masiá rldë'nú mënë lë'ë na'a nu rzunaldë rall lë'ë na'a, rbedchí ldu'u na'a purquë nianá zia'guë të firmë lu shnezë Dios.

⁸ Iurë bini na'a de quë nianá zu të firmë lu diza'quë shtë Dadë Jesús, nahin ziquë vidë cubi parë lë'ë na'a.

⁹ Adë rdzélëdi'i na'a guadë graci guëdë'ë na'a lu Dios por lë'ë të, tantë rquitë ldu'u na'a; bini na'a naguni'i Timoteo de lë'ë të.

¹⁰ Dzë la gue'lë rna'bë na'a lu Dios, guëne'e më permisi lë'ë na'a parë guidë guená na'a lë'ë të parë guëlua na'a lë'ë të narunë faltë tsasé të.

¹¹ Rna'bë na'a lu Dios Padre, Shtáda'a nu lu Dadë Jesucristo Shláma'a de quë gunë më compa'ni lë'ë na'a parë gac guëdë'pë guená na'a lu të.

¹² Nu rna'bë na'a lu më gunë më compa'ni lë'ë të parë más gac shtú'uru'u të sa' të, nu tsarú'bëru'u cari'ni nanapë të con sa' të con grë mënë, igual ziquë lë'ë na'a rac shtu'u na'a lë'ë të.

¹³ Rac shtu'u na'a gunë më compa'ni lë'ë të parë su të firmë shnezë më. Rac shtu'u na'a cuezë të limpi delantë lu Dios, Shtáda'a, dzë guëdchini Dadë Jesús con grë ra tégulë nagualdí ldu'u diza'quë shtë më.

4

Mudë narac shtu'u Dios guëbani mieti

¹ Iurne' rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, bëlua'a na'a lë'ë të lla mudë narac shtu'u Dios guëbani të nu nané na'a zni nabani të. Ziquë muzë shtë Dadë Jesús, rdë'në na'a ruëguë lu të nu rni'inú na'a lë'ë të de quë tsagla'guë guëbani të mudë narac shtu'u Dios. Znisë tsagla'guë gunë të.

² Hia nané të lla guni'i na'a lu të ra ldai' shtë Dadë Jesús purquë bëshe'ldë më lë'ë na'a guëni'inú na'a lë'ë të.

³ Mudë narac shtu'u Dios guëbani të nahin, gunë të intriegu mizme lë'ë të lu Dios. Guëbani të niétiquë parë

lë'ë më; adë chu guëquë'núdi'i tse'lë sáhi'.

⁴ Cadë nguii nanapë tsé'li' gac bé'all de quë rac shtu'u Dios guëbani za'quë rall con tsé'lëll. Gac shtú'ull tsé'lëll nu gúnëll honrar tsé'lëll.

⁵ Adë gúnëll ziquë runë ra mënë nanadë guënëdi'i Dios. Napë rall mal llgabë. Rac shtu'u rall gunë rall cumplir deseo mal nananú la'ni ldu'u rall.

⁶ Adë gunë të duldë rë' con tse'lë sa' të; adë gunë të ofender sa'l purquë Dadë Dios guëdë'ë më tubi cashtigu dushë parë ra narunë duldë rë'. Hia guni'i na'a lu të nu biadi'dzë na'a lu të shcuendë ra cusë ni.

⁷ Dios guna'bë lë'ë hia'a parë guëbani hia'a sin duldë delantë lu më parë guëdáp'a'a tubi vidë limpi lu më.

⁸ Bëshe'ldë Dios lë'ë Espíritu Santo parë cuezë'núhi' lë'ë hia'a. El quë narzu'bë diáguëdi'i di'dzë rë', quëhúnëll menos lë'ë Dios, lëdë niá'asëdi'i lë'ë na'a.

⁹ Hiadë rquí'nidi'i guëquë'a'a lu të parë gac shtu'u sa' të purquë lo mizmé Dios bëlua'a lë'ë të lla gac shtu'u sa' të.

¹⁰ Nu zni rac shtu'u të grë shmënë Jesús naquërelde Macedonia. Perë rdë'në na'a ruëguë lë'ë të, ra bëchi la sa' hia'a, gulë guaru'bë cariñi nanapë të con sa' të.

¹¹ Gulë guni'i ldu'u të guëbani za'quë të, adë pë dishi'bi. Gulë guni'i ldu'u të gunë të dchi'ni. Zni guni'i na'a lu të antsë.

¹² Gulë bë'nin parë guëni'i za'quë ra mënë nanadë rialdidi'i ldu'u diza'quë; adë guëldë'nú rall lë'ë të sino guëni'i rall bien de lë'ë të. Zni adë pë gunë faltë parë lë'ë të.

Dzë guidë Jesús guë'dchiliu stubi vueltë

¹³ Rnia'a lu të bëchi, rac shtu'u na'a gac bë'a të pë gac con ra tégulë parë adë tsúdi'i ldu'u të tristë ziquë nanú ldu'u ra narni'i iurë rati ra sa' rall, hiadë guëbrídi'i guëná lul sa' rall stubi vueltë.

¹⁴ Ziquë rialdí ldu'u hia'a de quë Jesús guti nu guashtë më ladi ra

tégulë, zni rialdí ldu'u hia'a dzë guëshe'ldë Dios lë'ë Jesús stubi vueltë lu guë'dchiliu, guëdchininú më grë tégulë nagualdí ldu'i diza'quë shtë më.

¹⁵ Por ni rnia'a lu të ra di'dzë shtë Dadë Jesús. Lë'ë hia'a ra naguëa'në guëbani hashtë dzë naguëdchini më, adë chu quiblúdi'i lu ra naguti parë tsepi gube'e

¹⁶ purquë dzë ni, guini ra mënë tubi voz ziquë shtë rëy. Guini rall voz shtë tubi ianglë principal nu gu'ldë ianglë trompetë shtë Dios. Iurní ze'dë guëdchini Dadë Jesús de gube'e. Primëre tsashtë ra tégulë nagualdí ldu'i diza'quë.

¹⁷ Iurní grë ra shmënë Jesús nanabani lu guë'dchiliu juntë con ra naguashtë ladi ra tégulë, guëldisë më lë'ë rai' lu guë'dchiliu parë guiá hia'a la'ni shcahi. Guiagtsa'guë'lú hia'a lë'ë Dadë Jesús iurní. Zni guëlezë'nú hia'a lë'ë më parë siemprë.

¹⁸ Zni gaquin, por ni gulë guadi'dzë'nú sa'l di'dzë rë' të parë guëquitë ldu'u rall nu tsaldí ldu'u rall más.

5

¹ Rquë'a'a lu të bëchi la sahia, de quë adë rquí'nidi'i gac bë'a hia'a pë dzë, nilë ca iurë guëdchini Dadë Jesús

² purquë bien nané hia'a guëdchini më dzë ra mënë adë rzu nasínidi'i rall, igual ziquë rdchini nguba'në gue'lë. Zni guëdchini Dadë Jesús dzë adë pë llgabë runë ra mënë.

³ Dzë lë'ë mënë cagni'i: "Hia grë bëac dchi lu guë'dchiliu. Hia segurë nabani zá'ca'a." Dzë ni de repëntë guëdchini Jesús ziquë rna'zi dudurë ra na'a nanua'a shíni'. Zni guëdchini më parë guëzalú më guë'dchiliu nu adë chu mënë lda'a lu cashtigu rë'.

⁴ Perë lë'ë të bëchi la sahia, hia nanú llni guëc të, të adë guëdchini dzë ni guëc të ziquë rdchini tubi nguba'në terciuni.

⁵ Grë hia'a nanú llni la'ni guëca'a nu rdë'ë hia'a cuendë ra cusë narni'i

Dios. Hiadë nacahi la'ni guéca'a nu hiadë rzédi'i hia'a ziquë rzë ra më gue'lë.

⁶ Por ni hiadë chu gúnedi'i duldë ziquë duldë narunë ra mënë nanadë guënëdi'i Dios, sino quë guëdzú nasini hia'a nu guëagná ldu'u hia'a de quë juici shtë Dios napë quë guëdchini.

⁷ Ra narunë duldë adë rdé'edi'ill cuendë de quë mizmë lë'ë rall rguili rall cashtigu shtë Dios parë lë'ë rall. Na rall ziquë ra narga'si gue'lë nu ziquë ra narzuu'dchi. Adë rdé'edi'ill rall cuendë pë quëhunë rall.

⁸ Perë lë'ë hia'a nabani zá'ca'a de-lantë lu Dios. Guëdzú sini hia'a parë adë guësínidi'i mëdzabë lë'ë hia'a lu duldë. Tubi suldadë rácull con gui'bë nashábëll nu rzú'bëll casco parë rúnëll defender cuerpë shténëll iurë rdildi rall. Igual lë'ë hia'a napë quë guédé'na'a defender lë'ë hia'a lu Satanás. Tsaldí ldu'u hia'a shti'dzë Dios de quë gunë më salvar lë'ë hia'a. Gac shtu'u hia'a lë'ë më parë adë gúnedi'i Satanás gan guësiguëll lë'ë hia'a.

⁹ Adë gudíli'i Dios lë'ë hia'a parë gunë më cashtigu lë'ë hia'a sino quë parë guëne'e më vidë sin fin. Rzëlaa'dchi më vidë parë lë'ë hia'a purquë hia gudilli Dadë Jesucristo cuendë shtë hia'a.

¹⁰ Guti më lu cruz por lë'ë hia'a parë guédapa'a vidë con lë'ë më la'ni gube'e. Si talë nianá nabani hia'a u hia guti hia'a guëbani hia'a con lë'ë më.

¹¹ Por ni tsagla'guë guëni'inú të ra sa' të con diza'quë rë' parë su rall firmë lu shnezë më.

Rni'inú Pablo lu ra narialdí ldu'i diza'quë

¹² Ziquë bëchi la sahia rnia'a lu të, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë ra naquëhunë shchi'ni Dios entrë lë'ë të, ra naná cabësë grupë shtë të.

¹³ Napë quë gunë të rëspëti nu gac shtu'u të lë'ë rall purquë gudili më lë'ë rall parë shchi'ni më. Gulë

guquëreldë za'quë; adë pë dishi'bi runë të.

¹⁴ Tambiën rnia'a lu të ziquë bëchi la sahia, gulë guni'inú lu ra mënë nanédi'i gunë dchi'ni. Gulë bë'në animar lë'ë narunë faltë tsaldí ldu'i diza'quë. Gulë bë'në compa'ni nala'di su firmë lu shti'dzë më. Adë tsasháquëdi'i ldu'u të con ra sa' të.

¹⁵ Gulë guná, adë nádi'i bien gunë të vengar tubi sa' të. Adë rgúdi'i të galguezë. Mejurë gudili lla gunë të bien con grë ra sa' të nu con grë mënë la'ni guë'dchiliu.

¹⁶ Guëdubi tiempë gulë bëquitë ldu'u të.

¹⁷ Tsagla'guë guadi'dzënu të Dios nu gulë guna'bë lu më guëdubi tiempë.

¹⁸ Grë lo quë nacazac të, gulë bédë'ë graci lu më purquë ni na voluntá shtë më gunë të. Lë'ë ni na voluntá shtë më parë grétë' narialdí ldu'i diza'quë shtë Jesucristo.

¹⁹ Adë rcuë'zëdi'i të shchi'ni Espíritu Santo.

²⁰ Adë rquë guiá'adi'i të diza'quë narni'i mënë lu të por pudërë shtë Dios.

²¹ Iurë ze'dë guëni'i tubi nguui tubi di'dzë lu të, gulë bësë'din gu nahin diza'quë shtë Dios. Talë nahin shti'dzë Dios, gulë bëa'nënuhin perë si talë adë nádi'in shti'dzë Dios, adë rëa'në guënúdi'i tēhin.

²² Gulë bësa'në grë cusë mal.

²³ Rna'bë na'a lu Dios narcue'dchí la'ni ldu'u hia'a, gunë më compa'ni lë'ë të parë gunë të cumplir grë narac shtu'u më. Gac të niétiquë shmënë më. Rna'ba lu më të guëzunë më almë shtë të nu espíritu shtë të. Gunë Dios compa'ni lë'ë të parë adë gunë dchi'ni të cuerpë shtë të lu cusë mal. Guëa'në të limpi sin duldë dzë naguëdchini Dadë Jesucristo.

²⁴ Dios gudili lë'ë të parë gac të shmënë më. Adë rúnedi'i më cambi shti'dzë më. Guldí më iurë rni'i më lu të; gunë më cumplir grë cusë rë'.

Ndë'ë gualú cartë shtë Pablo con tubi saludë

²⁵ Quëhuna ruëguë lu të bëchi la sahia, gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a.

²⁶ Gulë bë'në saludar grë ra nar-ialdí ldu'i diza'quë nga'li con tubi abrasë nacagshe'ldë na'a.

²⁷ Rna'ba lu të ziquë muzë shtë Jesucristo, bi'ldi cartë rë' lu grë ra shmënë Dadë Jesús narëta' nga'li.

²⁸ Rna'ba lu Dadë Jesucristo guëne'e më llëru'bë bendición parë lë'ë të. Zni gaquin. Amén.

Segundë cartë nabëquë¹ë San Pablo lu ra Tesalonicenses

Bëquëë Pablo tubi cartë lu grupë narialdí ldu'i diza'quë guë'dchi Tesalónica

¹ Na Pablo con ra sa' hia'a, Silvano nu Timoteo, rquëa'a cartë rë' lu grupë nacanaldë tëchi diza'quë shtë Jesús, ra naquëreldë guë'dchi Tesalónica. Dios Shtëda'a con Dadë Jesucristo gudili më lë'ë të parë gac të shmënë më.

² Rna'bë na'a lu Dios Padre nu lu Dadë Jesucristo gunë më llëru'bë favurë parë lë'ë të. Cuedchí ldu'u të nu guëne'e më grë cusë za'quë parë lë'ë të.

Gunë Dios juzguë lë'ë ra narunë duldë

³ Rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, de quë siemprë rna'bë na'a lu Dios nu rdë'ë na'a graci lu Dios por lë'ë të. Rdë'ë na'a graci lu më purquë ziaru'bë cariñi nanapë të con sa' të nu dzë con dzë tsaldíru'u ldu'u të diza'quë shtë Dadë Jesucristo.

⁴ Por ni rbedchí ldu'u na'a con lë'ë të nu cagni'i na'a lu ra grupë shtë shmënë Dios lla mudë bia'a ldu'u të lu ra nazunaldë lë'ë të. Cagni'i na'a lu rall de quë su të firmë lu shnezë Dios masiá rzunaldë mënë lë'ë të. Tsagla'guë tsaldí ldu'u të de quë naza'quë na Dios, masiá quëhunë ra mënë cuntrë lë'ë të.

⁵ Por grë cusë durë narunë mënë cuntrë lë'ë të, rdë'ë na'a cuendë de quë caglua'a Dadë Dios runë tucarë tsuté të lugar catë rnibë'a më. Iurë rzunaldë mënë lë'ë të, nahin tubi sēñi de quë justë na Dios nu gunë më juzguë grë mënë.

⁶ Siemprë runë më ra cusë za'quë. Runë tucarë guëshe'ldë më cashtigu guëc ra narzunaldë lë'ë të

⁷ perë cuedchí ldu'u hia'a dzë guëdchini Dadë Jesús de gube'e.

Guëdchini më con ianglë pudërusë shtë më

⁸ nu con be'lë narru'u lu gui'i dushë. Guëdchini më parë guëdë'ë më cashtigu lë'ë ra nanadë guënëdi'i Dios nu guëshe'ldë më cashtigu guëc ra narzu'bë diáguëdi'i diza'quë shtë Dadë Jesús.

⁹ Guëzac zi më lë'ë rall la'ni gabildi catë nídi'i fin. Guënitilú rall lu Dadë Jesús. Guënitilú rall catë rnibë'a Dios, catë nanú pudërë nu llni shtë më.

¹⁰ Gac ra cusë ni dzë guëdchini Dadë Jesús. Gunë më recibir hunurë shtë mënë nabëzunë Dios almë shtë rai'. Grë ra nabëzu'bë diaguë di'dzë shtë më, gunë rall alabar lë'ë më iurní. Guëni'i rall nabënë na më. Nu lë'ë të dzë ni, zuga'a të nga'li purquë gualdí ldu'u të diza'quë naguni'i na'a lu të.

¹¹ Por ni siemprë cagna'bë na'a lu Dios por lë'ë të de quë tsagla'guë gunë më cambi mudë nanabani të parë gunë tucarë cusë za'quë ziquë shmënë Dios. Pues guna'bë Dios lë'ë të parë gac të shmënë më. Cagna'bë na'a lu më gunë më cumplir ra cusë narac shtu'u të gunë më. Con pudërë shtë më gunë të cumplir dchi'ni shtë më naguzublú të purquë rialdí ldu'u të lë'ë më.

¹² Zni gunë të alabar lë'ë Dadë Jesús ziquë runë tucarë. Mizmë tiempë guëlua'a më lë'ë të lu Dios de quë na të më za'quë. Zni gaquin niétiquë purquë Dios nu Dadë Jesucristo rac shtu'u më lë'ë të nu quëhunë më llëru'bë favurë parë lë'ë të.

2

Nguiu nagadzë duldë la'ni ldú'ull

¹ Iurne' rquëa'a lu të shcuendë guc guëdchini Dadë Jesucristo de gube'e parë guëtëá më lë'ë hia'a lu guë'dchiliu nu guëquërélda'a con lë'ë më.

² Quëhuna ruëguë lu të, bëchi la sa' hia'a, adë rac ldú'udi'i të nu adë rdzëbëdi'i ldu'u të de quë hia bëdchini Dadë Jesús, masiá rni'i ra mënë

nahin verdá u rni'i rall nahin tubi di'dzë naguni'i Espíritu Santo lu rall. Talë rni'i rall de quë bë'në rall recibir tubi cartë nabëshe'ldë na'a narni'i zni, adë tsaldídi'i ldu'u të shti'dzë rall.

³ Adë guësá'nëdi'i të guësiquë ra mënë lë'ë të purquë antsë guëdchini më, tsunë cusë gac cumplir. Tiempë ni zihani mënë guësá'në rall ldai' shtë Dios nu gunë rall cuntrë lë'ë më. Tiempë ni guëdchini tubi nguii nagadzë grë clasë duldë la'ni ldú'ull, adë ni fin shténëll.

⁴ Gúnëll cuntrë ra dios shtë mënë nu sull lu grë clasë cultë catë runë mënë adorar Dios de verdá. Guëshepi guiá'all mizmë lé'ëll nu tsutëll catë runë tucarë cuezë Dios nu guëni'll mizmë lé'ëll na Dios.

⁵ ¿Gu rëagná ldu'u të gunia'a lu të grë ra cusë rë' dzë guquërdënu na'a lë'ë të?

⁶ Nanë të pë cusë rzu lu nguii nagadzë grë clasë duldë la'ni ldú'ull, perë adë guëlua'alull lu ra mënë shtë guë'dchiliu hashtë tiempë nagunë Dios disponer.

⁷ Pues nanë hia'a de quë zihani mënë adë rac shtú'udi'i rall lëy za'quë nanadápa'a iurne'.

⁸ Iurní nguii nagadzë duldë la'ni ldú'ull guëlua'alull lu ra mënë lu guë'dchiliu, perë Dadë Jesús con tubi di'dzë naguëni'i më, quini më lé'ëll. Guënitilú më lé'ëll iurë guëdchini më con pudërë shtë më.

⁹ Lë'ë nguii mal ni guëdchínill con pudërë shtë Satanás parë gúnëll zihani milagrë nu cusë nalá'adi'i guëná mënë.

¹⁰ Con zihani bishi guësiquëll lë'ë mënë nanadë rialdídi'i ldu'i diza'quë. Guënití rall purquë adë nëdi'i rall tsaldí ldu'u rall diza'quë parë gac salvar rall.

¹¹ Por ni Dios quëgsa'në më lë'ë rall parë tsaldí ldu'u rall bishi.

¹² Al fin grë ra nanadë gualdídi'i ldu'u diza'quë, ra nanapë gustë quëhunë duldë, gac condenar rall. Adë nídi'i fin parë lë'ë rall.

Dizdë principi gudili Dios lë'ë të

¹³ Perë rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, de quë siemprë rna'bë na'a lu Dios; rdë'ë na'a graci lu Dios por lë'ë të purquë Dadë Jesús rac shtú'ui' lë'ë të nu dizdë principi gulë Dios lë'ë të. Na të shini më por pudërë shtë Espíritu Santo purquë gualdí ldu'u të diza'quë.

¹⁴ Nu napë të shti'dzë më naguni'i na'a lu të parë tsuté të lugar catë rlua'a pudërë nu llni shtë Dadë Jesucristo. Parë ni guna'bë Dios lë'ë të.

¹⁵ Por ni gulë tsagla'guë firmë lu shnezë Dios nu gulë bëagná ldu'u të grë ra enseñansë naguni'i na'a lu të nu gulë bëagná ldu'u të ra enseñansë nabëquë'ë na'a la'ni cartë rë'.

¹⁶ Dios Padre Shtáda'a con Dadë Jesucristo, nalë rac shtu'u më lë'ë hia'a nu bëne'e më llëru'bë favurë parë lë'ë hia'a. Quëhunë më compa'ni lë'ë hia'a parë tsaldí ldu'u hia'a más nu parë gac bë'a hia'a de quë bë'në më salvar lë'ë hia'a lu cashtigu shtë më.

¹⁷ Rna'bë na'a lu më de quë gunë më compa'ni lë'ë të parë gapë të valurë nu fuersë parë gunë të shchi'ni më nu guëni'i të shti'dzë më lu ra mënë.

3

Gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a

¹ Stubi cusë rnia'a lu të bëchi la sa' hia'a, gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a parë más nasesë guërë'tsë diza'quë shtë Dadë Jesús lu ra më shtë guë'dchiliu. Gulë guna'bë lu Dios de quë gunë rall recibirin con gustë nu de quë tsaldí ldu'u rall diza'quë, igual cumë ziquë bë'në të recibirin.

² Gulë guna'bë lu Dios de quë gunë më librar lë'ë na'a guia'a nguii mal nu ra narunë cuntrë shchi'ni Dios. Pues lëdë grëdi'i mënë rialdí ldu'u rall diza'quë narni'i na'a

³ perë nabënë na Dadë Jesús nu gunë më lo quë naguni'i më. Guldí më gunë më compa'ni lë'ë të parë gac të firmë lu shnezë më nu lë'ë më

quëhapë më lë'ë të lu pudërë shtë mëdzabë.

⁴ Napë na'a confiansë lë'ë të purquë na të shmënë më, de quë quëhunë të ra cusë narnibë'a na'a gunë të. Nu tsagla'guë guëzu'bë diaguë të grë cusë ni.

⁵ Rna'bë na'a lu Dios gac bë'a të de quë rac shtu'u më lë'ë të. Rna'bë na'a gunë më compa'ni lë'ë të parë gapë të más pacënci masiá guëldë'nú mënë lë'ë të.

Runë tucarë grë mieti gunë rall dchi'ni

⁶ Rnibë'a na'a lu të bëchi la sa' hia'a, purquë na na'a muzë shtë Dadë Jesucristo de quë adë gunë të igual naquëhunë ra sa' të nanadë rac shtú'udi'i gunë dchi'ni. Nabëchi rall nu adë rúnëdi'i rall rëspëti enshënsë naguni'i na'a lu rall.

⁷ Bien nanë të de quë runë tucarë grë të gunë të dchi'ni igual ziquë bédë'në na'a dchi'ni dzë guquërelde na'a con lë'ë të.

⁸ Gudilli na'a por grë cumidë nagudáu na'a. Dzë la gue'lë bédë'në na'a dchi'ni hashtë bédzaguë na'a parë adë ni tubi de lë'ë të adë guá'adi'i të nicidá shtënë na'a.

⁹ Bédë'në na'a dchi'ni parë bëlua'a na'a lë'ë të de quë nabënë na gunë mieti dchi'ni. Be'rquë niadchini na'a lidchi të niadáu na'a sin quë adë niadíllidi'i na'a lu të purquë bédapë na'a dereché parë niadë'në na'a ni.

¹⁰ Perë dzë gulezë'nú na'a lë'ë të, guni'i na'a lu të de quë sa' të nanadë rac shtú'udi'i gunë dchi'ni adë guëdë'ë të pë gaul.

¹¹ Pues rni'i mënë lu na'a de quë bëldá sa' të adë quëhúnëdi'i rall dchi'ni. Runë rall cupar lë'ë rall lu cusë nanadë rllu'ídi'i. Riuté rall la'ni ra cusë naquëhunë mënë.

¹² Ziquë muzë shtë Dadë Jesús, rnibë'a na'a nu rni'inú na'a lu të, runë tucarë gunë ra nguii ni shchi'ni rall parë gau rall. Adë tsutédi'i rall lidchi sa' rall parë quili rall pë gau rall.

¹³ Adë tsasháquëdi'i ldu'u të. Gulë tsagla'guë gunë të ra cusë za'quë delantë lu ra mënë.

¹⁴ Talë nanú tubi nguii ladi të nanadë rzu'bë diáguëdi'i di'dzë rë' nacagshe'ldë na'a iurne', gulë guná chull. Adë guëtsá'guëdi'i të lë'ëll parë guëtú lull.

¹⁵ Gulë gac shtu'u lë'ëll nu gulë guni'inú lë'ëll ziquë bëchi sa' të, lédëdi'i ziquë tubi enemigu shtë të.

Ndë'ë gualú cartë shtë Pablo con tubi saludë

¹⁶ Siemprë nadápa'a paz por Dadë Jesucristo; por ni rna'bë na'a lu më gunë më compa'ni parë cuédchí ldu'u të. Rac shtu'u na'a gapë të tubi vidë za'quë siemprë ancalë nanú të, nu rac shtu'u na'a cuezë'nú Dadë Jesucristo lë'ë të, grë të.

¹⁷ Na Pablo gualú bëquëa'a cartë rë' lu të con tubi saludë parë grë të ziquë rquëa'a grë cartë narshe'lda parë gac bë'a të nahin tubi cartë nabëquëa'a.

¹⁸ Guëne'e Dadë Jesucristo llëru'bë bendición parë grë të. Amén.

Primerë cartë nabëquëë San Pablo lu Timoteo

Bëquëë Pablo cartë rë' lu Timoteo

¹ Na Pablo, nahia poshtë shtë Jesucristo por mandadë shtë Dios el quë nagunë salvar lë'ë hia'a. Bëshe'ldë Dadë Jesucristo na; na më el quë naguëne'e vidë sin fin juntë con lë'i'.

² Quëquëa'a cartë rë' lul, Timoteo, nal cumë ziquë shinia purquë gualdí ldu'ul Jesucristo iurë guni'inúa lë'ël diza'quë. Rac shtua'a gápël favurë shtë Dios, quë guëga'a ldu'u më lë'ël, quë rbedchí ldu'ul por pudërë shtë Dadë Dios con Jesucristo, Shláma'a.

Gulë gapë cuidadë por ldai' false

³ Antsë bëna incarguë lë'ël guëá'nël ciudá Efeso mientras tsahia regiuni Macedonia; gunia'a lul iurní de quë napë quë guëribé'al mënë parë adë guëluá'adi'i rall stubi clasë ldai'.

⁴ Nu adë guëquë'edi'i rall listë llëduni ra lë shtë shtadë guëlu' rall, nu adë gúnëdi'i rall cuendë di'dzë shtë nguiu bishi purquë fin shtë ra cusë ni nadë más rdildi di'dzë ra mënë. Adë runë rahin compa'ni parë guëdë'na'a cumplir lo quë narac shtu'u Dios. Sulë por fe gúnël cumplir voluntá shtë më. Grë ndë'ë quëhuna incarguë lul stubi vultë.

⁵ Lo quë narac shtua'a gunë të, gac shtu'u të sa' të con guëdubinú ldu'u të sin mal llgabë, nu tsaldí ldu'u të Jesús de verdá.

⁶ Bëldá mënë nabësa'në lu nezë za'quë shtë Dios, guanaldë rall tèchi di'dzë nadë guëllu'idi'i.

⁷ Rac shtu'u rall gac rall mësë shtë lëy nabëquëë Moisés perë adë ri-asëdi'i rall pë lo quë narni'i rall. Rac bë'adi'i rall pë runë cuntienë di'dzë narni'i rall con llëru'bë confiansë.

⁸ Rdë'ë hia'a cuendë de quë lëy na za'quë, sulë si talë guëlua'a hia'a de acuerdë según voluntá shtë Dios.

⁹ Rdë'ë hia'a cuendë de quë lëy adë rzúdi'i lu ra narunë bien purquë Dios bédë'ë lëy parë grë ra mënë mal con grë ra narzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios, grétë' ra narunë cuntrë Dios con ra nanapë duldë, grétë' ra nadë runë rëspëti Dios con grë ra nadë nédi'i gunë cuendë shti'dzë më, grë ra narguini shtádi' nu ra narguini shní'ai', grétë' ra narguini mënë gati mënë,

¹⁰ nu grë ra narquënú tse'lë sa'll, nu grë ra naná rquënú mizme sa' nguiu, grë ra narbaa'në parë cu rall dumí, parë grë ra naná bishi ra, nu grë ra narunë jurar con bishi; por ra cusë ni rzu lëy shtë Dios. Nu lë'ë lëy rzu parë grë ra narunë cuntrë enseñansë za'quë.

¹¹ Ra enseñansë rë' nahin de acuerdë con diza'quë shtë Dios. Di'dzë ni rni'i de quë llëru'bë na pudërë shtë Dios. Mizme lë'ë më bë'në incarguë diza'quë ni guiahia.

Rdë'ë Pablo graci lu më por favurë nabë'në më

¹² Quëgdë'ëhia graci lu Dadë Jesucristo, bëne'e më pudërë parë guadi'dza diza'quë purquë gualdí ldu'u më na ziquë tubi muzë nagunë cumplir voluntá shtë më. Gulë më na parë guna shchi'ni më.

¹³ Gulë më na aunquë antsë napa gustë guní'ihia didzabë guëc më, bëna cuntrë lë'ë më, gurushtiáhia guëc më, perë bëga'a ldu'u më na purquë todavía adë gac bë'adia'a pë canihuna. Adë bédchínidi'i llni shtë Dios guëca.

¹⁴ Perë llëru'bë favurë napë më parë na; iurne' rac shtua'a lë'ë më; rialdí ldua'a shti'dzë më. Grëhin ze'dë de Cristo Jesús purquë nahia unidë con lë'ë më.

¹⁵ Na ciertë nu grë mieti napë quë tsaldí ldu'u rall de quë Cristo Jesús bidë lu guë'dchiliu parë gunë më salvar grë ra nanapë duldë. Nu nahia primërë pecadurë entrë grë mieti.

¹⁶ Perë bëga'a ldu'u më na, sulë parë guëlua'a grë pacënci shtë më

la'ni vidë shtëna. Guca primërë entrë grë ra pecadurë, perë lë'ë më gulë më na parë gaca tubi ejemplë lu grë ra natsaldí ldu'i lë'ë më të parë gapë rall vidë sin fin.

¹⁷ Por ni runë tucarë guedë'e mieti graci nu hunurë lu Rëy nanabani parë siembrë, el quë nadë rátidi'i, el quë nadë chu rnádi'i lúhi', parë lúniquë Dios verdaderë nanápëdi'i fin. Amén.

¹⁸ Timoteo, cagnia'a lul ziquë shinia, guagla'guë tsaldí ldú'ul lë'ë më con buen llgabë. Ra di'dzë naguni'i ra muzë shtë më iurë bënë'l recibir dchi'ni shtë më, gunë rahin compa'ni lë'ël iurne'. Guc tubi sultadë za'quë shtë Jesús.

¹⁹ Adë guësá'nëdi'il fe shtë'nël sino tsaldí ldú'ul lë'ë më más. Guagla'guë lu shnezë më con buen llgabë, pues beldá mënë bëniti rall lu shnezë Jesús. Bëquë guia'a rall llni nabëdë'e Dios.

²⁰ Zni guzac Himeneo nu Alejandro, lë'ë naná bëna intriegu lu Satanás të parë gac bë'a rall rqui'ni cuezë ra di'dzë dzabë narni'i rall cuntrë Dios.

2

Gulë guna'bë Dios por grë mënë

¹ Primeramëntë rac shtua'a gunë të ruëguë lu Dios, nu gulë guna'bë lu më, nu gulë guadi'dzë'nú lë'ë më, nu gulë bëdë'e graci lu më por grëtë' ra mënë.

² Gulë guna'bë lu Dios por grë gobiernë nu grëtë' autoridá të parë guedápa'a tubi vidë sin dishi'bi, nu parë guedë'na'a cumplir voluntá shtë më nu parë guedápa'a vidë naná de acuerdë con shti'dzë më.

³ Zndë'e rac shtu'u Dios guedë'na'a cumplir naná correctë delantë lu më, el quë nagunë salvar lë'ë hia'a.

⁴ Rac shtu'u më grëtë' nguii gac salvar nu rac shtu'u më grëtë' nguii gac bë'a rall guadë naná verdá shtë më.

⁵ Nanú tubsë Dios nu nanú tubsë nazú guëlaú entrë nguii nu Dios; më

ni rni'inú Dios por ra nguii. Lë'i' na Dadë Jesucristo. Na më nguii.

⁶ Jesucristo bënë intriegu mizmë lë'i' lu galguti parë gudilli më duldë shtë hia'a con prëci rënë shtëhi'. Iurë bënë Dios disponer, bënë më testificar por galguti shtë Jesús gunë më salvar lë'ë hia'a.

⁷ Gudili më na ziquë mensajerë nu poshtë shtë më, nu parë guëluá'ahia ra mënë nanádi'i më israelitë lla tsaldí ldu'u rall nu parë gac bë'a rall pë na verdá. Ruadi'dza verdá, lëdë bishidi'i.

⁸ Por ni rnia'a lu të, rac shtua'a de quë guëdubi ladë guëna'bë ra mënë lu Dios, guëdisë rai' oraciuni lu Dios, perë sulë con ldu'u limpi sin ni tubi llanë, nilë dishi'bi.

⁹ Nu rac shtua'a de quë ra na'a gacu rai' shabë rai' ziquë runë tucarë, lëdëdi'i con lujë. Gapë rai' rëspëti lu sa' rai'; adë guëzé'ëdi'i rai' begu con lujë u orë u guë'e naná lasaquë zihani dumí. Gácudi'i rai' shabë nãlasac zihani dumí nadë más parë guëna' mënë lo quë nanapë rall.

¹⁰ Mejurë gacu ra na'a stubi lari naná obrë za'quë ziquë runë tucarë gunë mieti naná shmënë Jesús.

¹¹ Ra na'a napë quë guëac dchi parë guësë'dë rai' nu gac rai' obedi-entë.

¹² Adë rdë'ëdia'a sí guëlua'a ra na'a ra shmënë Dios, nilë rnibë'adi'i rai' nguii sino guëac dchi ra na'a

¹³ purquë primërë bëntsa'u Dios lë'ë nguii; despuësë bëntsa'u më lë'ë na'a.

¹⁴ Adë bësiguëdi'i mëdzabë lë'ë Adán sino Eva. Por naná gugué na'a iurní, gulaguë na'a la'ni duldë

¹⁵ perë gac salvar ra na'a iurë ralë ra shíni', si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u rall shti'dzë më, si talë rac shtu'u rall Dios nu si talë quërelde rall bien lídchill, nu si talë adë gúnëdi'ill cumplir deseo mal nananú la'ni ldú'ull.

3

Ra naná encargadë con shchi'ni

Dios

¹ Si talë tubi nguui rac shtú'ull gápëll catë guënbé'ai' ziquë encargadë shtë los de más shmënë Dios, pues nahin tubi cusë za'quë lo quë narak shtu'u mënë ni.

² El quë nanapë carguë ni, rqui'ni guëbaniill tubi vidë za'quë lu sa'll të parë ni tubi adë chu guëni'idi'i guëquëll. Napë quë gápëll mizmë lé'ëll de grë duldë; gápëll tubsë tsé'lëll. Gac mënë ni de buen ll-gabë; gáquëll më rëspëti. Gáquëll tubi narunë recibir visitë lédchill, nu gáquëll nasini parë guëluá'all los de más mënë.

³ Adë gúdi'ill zili vini; adë quíldi'ill dishi'bi, ni gáquëdi'ill narzebi ldu'u pë shtë mënë. Más bien gáquëll tubi nguui nadu'u nu adë tildi dí'dzëdi'ill con sa'll; adë sébidi'i ldú'ull dumí.

⁴ Nu rqui'ni guënbé'all lédchill za'quë za'quë, nu shínill gapë rai' rëspëti lu shtadë rai'.

⁵ Si talë adë gáquëdi'i guënbé'all lédchill con shínill, ¿llallë gáquëll guënbé'all los de más naná grupë shtë shmënë Dios?

⁶ Lë'ë encargadë shtë shmënë Dios, adë gáqui' tubi më nanapë du'pë tiempë dizdë bé'ni' recibir Cristo Jesús, no sea quë ldáguëll la'ni mizmë condenación nagulaguë mëdzabë; guc shtú'ull gáquëll më ru'bë.

⁷ Nu rqui'ni tubi encargadë con shmënë më gáquëll rëspëti por los de más nanadë rialdíd'i ldu'i diza'quë, no sea guëldáguëll lu duldë nu ra sa'll guëni'i guëquëll. Ni na tubi trampë shtë Satanás.

Ra narunë compa'ni ra encargadë con ra shmënë Dios

⁸ Zni zac, ra diáconos, ra narunë compa'ni entrë ra shmënë Dios, gac rai' mënë rëspëti, mënë narunë cumplir shti'dzi', mënë nadë rzuu'dchidi'i nu adë rzébi'di'i ldu'u rai' dumí.

⁹ Napë quë gac ra mënë ni nguui naná riasë bien diza'quë naná bëru'u lu llni iurne'. Gac rai' nguui sin ni tubi enga'ni la'ni ldú'i'.

¹⁰ Primërë gac probar ra mënë ni, si talë adë chu guëdchí'bëdi'i galquiá cuntrë nguui ni. Hia guëná'zi rai' dchi'ni ziquë muzë shtë los de más shmënë Jesús.

¹¹ Mizmë zni ra tse'lë shtë diáconos gac rall mënë rëspëti; gáquëdi'i rall nachismë; gac rall ra naquëhunë cumplir shti'dzi'. Gac rai' na'a za'quë të tsaldí ldu'u sáhi' lë'ë rai'.

¹² Tubi diácono napë quë gápëll tubsë tsé'lëll, nu napë quë guënbé'ai' bien shíni' con grë shfamíli'

¹³ purquë ra narunë sirvë ziquë diáconos, si talë gunë rai' cumplir bien shchi'ni më, gunë rai' gan rëspëti nu confiansë shtë sa' rai'. Guadi'dzë rai' diza'quë shtë Cristo Jesús sin quë adë rdzëbëdi'i rai'.

Diza'quë shtë Dios

¹⁴ Rac shtua'a gue'dë guënahia lul lueguë, perë mientras quëquëa'a ra cusë rë'.

¹⁵ Si talë gac ldë'ëhia, gac bé'al lla runë tucarë guëquërdél entrë los de más shmënë Jesús, quiere decir, entrë ra famili shtë Dios. Pues grupë shtë shmënë Dios na ziquë pilari narapë hiu'u. Na rall ziquë cimientë shtë hiu'u naná quëhapë verdá shtë Dios.

¹⁶ Llëru'bë na ra ense'ansë nadápa'a. Bëlua'a më rahin; iurní rialdí ldu'u hia'a ndë'ë:

Bëdchini Dios con cuerpë shtë nguui, nu Espíritu Santo guní'i tubldí na shcuendë më.

Guná ra ianglë lu më.

Ra mënë biadi'dzë rall diza'quë shtë më lu ra mënë guëdubi naciuni.

Mënë gualdí ldu'u rall shti'dzë më, nu bë'në Dios recibir lé'i' lu gube'e stubi.

4*Ra narlua'a tēchi lu shti'dzë Dios*

¹ Espíritu shtë Dios rni'i ldi de quë lúltimë tiempë bëldá mënë guësà'në rall shti'dzë Dios. Tsanal'dë rall tēchi ra espíritu mal narsiguë, nu tsaldí

ldu'u rall stubi ldai' falsë naze'dë de mëdzabë.

² Guëqué diaguë rall di'dzë shtë ra mësë falsë naná ziquë guetë nad-chi'bë lu dchi'li. Llgabë ra hiembrë ni adë rínidi'i ra; nahin ziquë tubi cusë naná cuë gui'i con gui'bë ldë; hiadë rínidi'in.

³ Ra mënë ni nédi'i rall guëtsë'a mieti; nédi'i rall gau mënë belë; perë Dios bëntsa'u grëtë' dau ni. Na parë ra narialdí ldu'i lë'e më gau rallin, nadë más guëdë'e rall graci lu më.

⁴ Grëtë' nabëntsa'u Dios bien nahin. Ni tubi adë chu guëqué guiá'adi'in sino gulë bënë recibirin. Gulë bënë'e graci lu më

⁵ purqué shti'dzë Dios runë ldai' grëtë' guëc dau iurë rná'ba'a lu më.

Tubi muzë za'quë shtë Jesucristo

⁶ Si talë quëgluá'al enseñansë rë' lu ra bëchi sa'l, iurní nal tubi muzë za'quë shtë Dadë Jesucristo, nu mizmë lé'ël tsagla'guë gac alimentárel con shti'dzë Dios. Tsasël más ldai' za'quë narianáldël téchi'.

⁷ Adë rúnëdi'il cuendë ra enseñansë falsë, nilë cuendë falsë sino quë ziquë tubi narunë ejercici diari, bësë'dë shti'dzë Dios bien.

⁸ El quë narunë ejercici quëhúnëll provëchë por du'pë tiempë perë el quë narunë ejercici espiritual, el quë naquëhunë cumplir voluntá shtë Dios, quëhúnëll provëchë iurne' mientras quëréldëll lu guédchiliu nu quëhúnëll provëchë parë tubi vidë naguëdchini más despuësë.

⁹ Di'dzë ni na verdá nu runë tucarë grë mieti tsaldí ldu'u rallin.

¹⁰ Ze'dë guëdchini stubi vidë; por ni rdë'na'a dchi'ni; rdë'na'a fuersë purqué rialdí ldu'u hia'a shti'dzi'; dzuléza'a Dios nanabani. Na më el quë nardë'e vidë parë grë mieti perë másru'u gunë më salvar ra naná rialdí ldu'u shti'dzë më.

¹¹ Bëlua'a nu gunibë'a grëtë' enseñansë rë'.

¹² Gubani bien guëdubi tiempë tē adë gúnëdi'i mënë desprëci lé'ël purqué nal sultërë, más bien gáquël

tubi ejemplë lu grë ra narialdí ldu'i diza'quë. Gáquël ejemplë za'quë manërë naruadí'dzël nu por conductë shténël. Gáquël ejemplë lu sa'l con purë llgabë limpi.

¹³ Mientras lë'e na guelda nga'li, guagla'guë bi'ldi ra Sagradas Escrituras lu ra mënë nu biadi'dzë lu rai' shti'dzë Dios. Nu bënë'e cunseju lu rai' lla runë tucarë guëquërdë rai'.

¹⁴ Siemprë bënë'e dchi'ni con fuersë nu llni shtë Dios, cusë nabë'nël recibir iurë bëdchi'bë guia'a ra më guani'si guëquël, iurë guni'i rai' cusë nagúnël.

¹⁵ Guagla'guë gúnël cumplir ra cusë rë' con guëdubinú ldú'ul parë gac bë'a mieti lla ziaqlá'guël másru'u delantë con lë'e më.

¹⁶ Gupë cuidadë mizmë lé'ël nu gupë cuidadë enseñansë naquëgluá'al, nu guagla'guë gáquël firmë lu shnezë më. Si talë quëhúnël zndë'e, gúnël segurë salvaciuni shténël nu salvaciuni shtë ra narqué diaguë shti'dzël.

5

Conductë shtë Timoteo lu mënë

¹ Adë rní'idi'il guëc ra më guani'si naná encargadë con shchi'ni Dios, sino guni'inú lë'e rai' con rëspëti ziquë ruadi'dzënu shtádël. Nu biadi'dzënu lë'e ra nguü de menos edá cumë si fuërë na rai' bëchil.

² Bënë'e tratë ra na'a gushë cumë ziquë mizmë shní'al, nu ra na'a de menos edá, biadi'dzënu lë'e rai' ziquë zánël. Gápël rëspëti parë lë'e rai'.

³ Bënë'e compa'ni ra viudë, perë sulë ra naná viudë nanadë nápëdi'i famili.

⁴ Si talë tubi viudë nápi' shíni' u shinillágui', ra shíni' napë quë tsasé rall runë tucarë gúnëll compa'ni ra shtádi' u shmámi'; zni quilli rall lo quë naze'bi rall. Ni na correctë gunë tubi shmënë Dios. Lu Dios na za'quin nu nahin voluntá shtë më.

⁵ Tubi viudë de verdá lu Dios, na el quë nanápëdi'i ni tubi shfamíli', nu tsagla'guë rialdí ldú'i Dios, nu

quëhúni' oraciuni dzë la gue'lë. Quëhúni' ruëguë lu Dios.

⁶ Perë lë'ë viudë nariagla'guë tëchi deseo mal nananú la'ni ldu'i, pues nall ziquë tëgulë aunquë nabánill.

⁷ Gunibë'a grë ndë'ë lu ra viudë të parë guëquërdë rall bien sin ni tubi faltë. Iurní níd'i nicidá parë guëní'íl guëc rai'.

⁸ Perë si talë tubi shmënë Dios néd'i gápëll shfamílll u ra naquërdënú lídchill, pues hia bëquë guiá'all shti'dzë Dios; nall más peor quë tubi nadë rialdíd'i ldu'i Dios.

⁹ Lu listë shtë ra viudë, adë rquë'ëdi'íl lë grë rall, sulë ra nanapë sesenta izë u más, ra nagupë tubsë tsé'li'.

¹⁰ ra nabë'në obrë za'quë lu sáhi' ziquë ra nagupë bien shíni', ra nabë'në recibir visitë lídchi', ra nabë'në sirvë con galnadu'u ra shmënë Jesús, ra nabë'në compa'ni ra naquëhunë sufrir lu cusë dushë, ra nazianaldë tëchi ra cusë za'quë. Ra viudë ni na verdá. Runë tucarë gunë të compa'ni lë'ë rai'.

¹¹ Perë adë rquë'ëdi'íl lu listë lë ra viudë lliguë purquë iurë ra deseo mal guëdchini stubi, rlua'a tëchi rai' lu Cristo nu rac shtu'u guëtsë'a rai' stubi.

¹² Pues iurní napë rai' faltë purquë adë bë'néd'i rai' cumplir primëre comprumisi shtë rai' con Dadë Jesús.

¹³ Más de ni, quëac rall nabëchi lu dchi'ni; ria rall hiu'u por hiu'u; lëdë niá'asëdi' galnabëchi sino nu zac ruadi'dzë rall cusë adë guëllu'ídi' nu riutë rai' asuntë adë rúnëdi' tucarë lë'ë rai'.

¹⁴ Por ni rnia'a, ra viudë lliguë guëtsë'a rai' stubi të gapë rai' shini rai'; guëribë'a rai' prupi shfamili rai' të parë adë guëdë'ëdi' lugar guëdchi'bë Satanás galquiá cuntrë shmënë Dios.

¹⁵ Pues hia bëldá viudë bësa'në rall shnezë Jesús parë zianaldë rall tëchi Satanás.

¹⁶ Si talë tubi shmënë Dios, sea na'a u nguïu, nanú viudë entrë shfamílll,

runë tucarë lë'ëll gúnëll compa'ni viudë ni të parë níd'i nicidá parë grupë shtë shmënë Dios gapë rai' na'a ni, sino gunë rall compa'ni ra viudë de verdá, el quë nanápëdi' famili nu adë pë nápëdi' rai'.

¹⁷ Ra më guani'si, ra narnibë'a ra shmënë Dios, si talë quëhunë rai' bien, los de más mënë napë quë gunë rall rëspëti lë'ë rai' ziquë tubi muzë narunë tucarë chupë pagu. Rëspëti ni runë tucarë especialmente ra naruadi'dzë diza'quë nu el quë narlua'a shti'dzë Dios.

¹⁸ Pues Sagradas Escrituras rni'i: "Adë rgúdi'íl guë'shu rua' ngunë naná rguitsë bë'dchi'", nu zac rní'in: "Ra narunë dchi'ni, nápëll derechë parë pagu shtë rall".

¹⁹ Adë rúnëdi'íl cuendë grë ra naná rdchi'bë ra galquiá cuntrë ra më guani'si entrë ra shmënë Dios, sulë si nanú chupë u tsunë testigu, iurní sí, bë'në casë lë'ë rall.

²⁰ Perë ra naziagla'guë runë duldë, pues rqui'ni guëni'íl guëc rall delantë lu grë ra shmënë Dios të parë los de más sa' rai', guëdë'ë rai' cuendë nadzë'bë na cashtigu shtë më.

²¹ Runa incarguë lë'ëll delantë lu Dios nu Dadë Cristo Jesús nu delantë ra ianglë naquëbezënú Dios, de quë tsaglá'guëll tëchi ra règlë rë'; bë'në juzguë bien; bë'në tratë igual grë sa'.

²² Adë riúbëdi' ldu'ul parë guëdchi'bë guiá'al guëc ra mënë parë gunë rai' recibir carguë entrë los de más shmënë Dios. Adë gápëdi'íl partë con duldë shtë stubi mënë sino gápëll mizmë lë'ëll de grë duldë.

²³ Ziquë zihani vultë rac ll'u lá'nil, bii' du'pë vini, lëdë sulë nísëdi' të parë guëac lá'nil.

²⁴ Ra cusë mal naquëhunë bëldá nguïu, lueguë rlua'ain; napë quë gac juzgar rall. Ra cusë mal naquëhunë sëbëldá nguïu, naga'chi nahin iurne' perë napë quë guëru'uïn lu llni.

²⁵ Igual na con cusë za'quë naquëhunë nguïu. Bëldá vësë clarë rlua'a rahin lueguë; nanú adë rluá'adi' rahin lueguë, perë adë níd'i

mudë guëa'në ra cusë ni naga'chi por llëduni tiempë.

6

¹ Grë ra naná bajo ordë shtë ra lamë, pues rqui'ni gapë rall llëru'bë rëspëti lu shlamë rall të parë adë chu guëni'idi'i mal cuntrë Dios shtë hia'a nu cuntrë diza'quë shtë Jesús.

² Si nanú ra naná bajo ordë shtë lamë naná rialdí ldu'i diza'quë, pues rqui'ni másru'u gapë muzë ni rëspëti lu lamë purquë nall shmënë Jesús. Runë tucarë lë'ë muzë gúnëll dchi'ni lu lamë purquë nall tubi sa' narunë recibir resultadë shtë dchi'ni naquëhunë muzë, nu rac shtu'u Dios lë'ë lamë ni. Bëlua'a di'dzë rë' lu rall nu guni'inú lu mënë cunseju rë'.

Ldai' za'quë parë guëquitë ldu'u mënë

³ Si talë chu quëglua'a stubi cusë falsë, cusë nanádi'i de acuerdë con enseñansë za'quë shtë Dadë Jesucristo, u si talë adë rialdídi'i ldú'ull diza'quë narni'i lla gunë mieti cumplir shti'dzë Dios,

⁴ pues nguiu ni adë rac bé'adi'll niétiquë; rac shtú'ull mizme lë'ëll. Nanú deseo mal la'ni ldú'ull purquë nalé rac shtú'ull tildi dí'dzëll con sa'll. Rdildi dí'dzëll subrë pë runë cuntienë di'dzë. Hia de nga'li ze'dë ra cusë ziquë mbidi, dishi'bi, nu rushtiall lu sa'll, nu napë rall mal llgabë cuntrë sa' rall.

⁵ Rguili rall di'dzë con ra sa' rall. Na rall mënë nabëniti nezë za'quë shtë Dios. Adë guënëdi'i rall verdá. Quëglua'a rall enseñansë shtë rall parë gunë rall gan dumí. Adë gápëdi'il tratë con mënë ni.

⁶ El quë naquëhunë cumplir shti'dzë Dios, adë pë rúnëdi'i faltë lë'ëll, por ni rquitë ldú'ull.

⁷ Pues sin quë ni tubi cusë bédchínia'a lu guédchiliu nu iurë gátia'a, guziá hia'a, adë chu bë guá'adi'i.

⁸ Si talë nápa'a naguédáuha'a con shába'a, nadë más con ni cha guëquitë ldu'u hia'a.

⁹ Perë grë ra narac shtu'u gac ricu, runë rall duldë; rlaguë rall la'ni trampë shtë mëdzabë. Napë rall llgabë nadë guëllu'idi'i nu napë rall zihani deseo mal nanua'a lë'ë ra nguiu lu cashtigu; rniti rall nu rialú mënë ni parë siempër.

¹⁰ Mënë rac shtu'u rall gapë rall dumí, perë amor shtë dumí na ziquë lu'chi shtë grëtë' clasë cusë mal. Pues por galërzebi ldu'u dumí, bëldá mënë bëniti rall lu shnezë Dios. Bësédchini rall zihani dulurë mizme lë'ë rall.

Tsagla'guë tsaldí ldú'ul Dios

¹¹ Lë'ël Timoteo, nguiu nagulë Dios, bëllu'në lu grë ra cusë rë'. Gáquël më za'quë lu Dios; guagla'guë nezë za'quë; tsaldí ldú'ul Dios; gac shtu'u sa'l; gáquël më pacënci lu sa'l nu gáquël më nadu'u.

¹² Ziquë tubi nguiu rdildi con fuersë lu deportë, zni runë tucarëll. Bënë segurë vidë eternë; parë ni guna'bë më lë'ël iurë bënëll testificar lu zihani mënë blac rac shtú'ul lë'ë më.

¹³ Iurnë' delantë lu Dios, el quë nardë'ë vidë parë grëtë' ra cusë, nu delantë lu Cristo Jesús, el quë nadë bëdzëbëdi'i lu Poncio Pilato, sino guni'i' verdá lu Pilato, quëgnibé'ahia lë'ël,

¹⁴ bë'në cumplir diza'quë. Gapë mizme lë'ël de grë cusë mal parë adë chu guëni'idi'i guëquël të adë chu guëni'idi'i cuntrë diza'quë por causë shtënëll hashtë iurë guëabré Dadë Jesucristo stubi.

¹⁵ Iurë guëga'a iurë, Dios gunë më cumplir grëtë' ndë'ë. Benditë na më. Na më lúniquë Dios pudërusë narnibë'a. Na më Rëy naná lasac lu más quë los de más rëy. Na më Dadë naná lasac lu grë ra dadë shtë guédchiliu.

¹⁶ Na më lúniquë nadë rátidi'i. Quërelde më lu llni catë ni tubi adë chu riabí'guëdi'i. Ni tubi mënë adë chu guná lúhi' nu gáquëdi'i guená rall lu më. Shtënë më na grë hunurë

nu derechë parë guënbë'a më parë siemprë. Amén.

¹⁷ Grë ra naná ricu lu gué'dchiliu rë', guni'inú lë'ë rall adë gunë narú'bëdi'i rall lu sa' rall, nilë parë tsaldídi'i ldu'u rall dumí nanapë rall purquë lëdë segurëdi'i na cusë ni. Sino gunibë'a lu rall tsaldí ldu'u rall Dios, më el quë rne'e grëtë' ra cusë hashtë de subrë parë guëquitë ldu'u hia'a.

¹⁸ Gunibë'a lu rall të parë gunë rall bien con dumí nanapë rall. Gac rall ricu lu Dios con dchi'ni za'quë naquëhunë rall. Runë tu-carë gunë rall ayudë con guëdubinú ldu'u rall ca'a ra mënë nanapë nicidá. Adë gáquëdi'i rall nadzabë sino më za'quë.

¹⁹ Zni gunë rall të parë gapë rall tesurë verdadërë naná ziquë cimientë shtë hiu'u narialúdi'i parë tiempë naze'dë.

Fin shtë cartë

²⁰ Timoteo, gupë ra enseñansë shtë Jesús nagunia'a lul; adë riutédi'il lu ra shti'dzë mësë falsë. Ruadi'dzë rall cusë naná guëllu'iidi'i. Adë rdildi dí'dzëdi'il con shti'dzë rall naná falsë aunquë rni'i rall na rahin di'dzë narac bë'a grë mënë.

²¹ Bëldá mënë guanaldë tëchi ra enseñansë shtë rall nu bëniti rall shnezë Dios.

Favurë shtë Dios guëa'nin con lë'ël. Amén.

Segundë cartë nabëquëë San Pablo lu Timoteo

Bëquëë Pablo cartë rë' lu Timoteo

¹ Na Pablo, nahia poshtë shtë Jesucristo. Bëshe'ldë Dios na purquë guni'i ldu'u më más antsë gunë më salvar mënë. Bë'në më prometer gunë më salvar el quë naná unidë con Cristo Jesús.

² Quëquëa'a cartë rë' lul, Timoteo; nal ziquë shinia; rac shtua'a lë'ël; rac shtua'a guëdë'e Dadë Dios nu Cristo Jesús Shláma'a, zihani favurë nu rac shtua'a cuedchí ldu'ul, nu rac shtua'a guëga'a ldu'u më lë'ël.

³ Siempër rëagná ldua'a lë'ël mien-tras rna'ba lu Dios. Quëgdë'ehia graci lu më, el quë naquëhuna sirvë lúhi' con llni nananú la'ni guëca, igual ziquë shtadë guëluhia bë'në rai' sirvë lu më.

⁴ Rëagná ldua'a bí'nil iurë bësëana lë'ël. Pues iurne' nalé rac shtua'a dzë la gue'lë guënahia lul parë quëquitë ldua'a.

⁵ Nu rëagná ldua'a lla rialdí ldu'ul Dios de verdá. Primërë shmámël, Loida nu shní'al, Eunice, gualdí ldu'u rai' shti'dzë më; iurní nasegura lë'ël nápël mizme fe quë lë'ë rai'.

⁶ Por ni cagnia'a lul de quë tsagla'guë gúnël usar pudërë nabëne'e Dios parë lë'ël iurë bédchi'bë guiahia guëquël.

⁷ Pues por lë'ë Espíritu nabëne'e Dios, adë rdzëbëdi'i hia'a lu ra mënë, sino rac guëdë'na'a cuendë guadë naná bien nu guadë naná mal. Nu rac shtu'u hia'a sa' hia'a, nu quëápa'a mizme lë'ë hia'a de cusë mal.

⁸ Adë rtúdi'i lul parë guëní'il nal shmënë Dadë Jesucristo nu nilë adë rtúdi'i lul de na por nanúa prësi purquë nahia shmënë më. Gáquël dispuestë parë sac zil por diza'quë.

Gunë më compa'ni lë'ël con pudërë shtë më.

⁹ Bë'në më salvar lë'ë hia'a nu guna'bë më lë'ë hia'a parë shchi'ni santu shtë më. Bë'në mëhin, lédëdi'i purquë bédë'na'a cusë za'quë, sino sulë purquë ni na voluntá shtë më nu nahin por ra favurë nabë'në më parë mënë naná unidë con Cristo Jesús. Gulë Dios lë'ë hia'a dizdë antsë lë'ë guë'dchiliu cueshtë,

¹⁰ perë bëlua'a më amor nanapë më parë lë'ë hia'a iurë bëshe'ldë më Cristo Jesús, Salvador shtë hia'a lu guë'dchiliu. Lë'i' bédë'ei' fin grë ra pudërë shtë galguti. Nu por diza'quë nápa'a llni; iurne' riasé hia'a nezë catë guëbá'nia'a parë siempër.

¹¹ Dios gulë lë'ë na parë guëní'ihia diza'quë nu bëshe'ldë më na cumë poshtë shtë më parë guëluá'ahia ra më nanádi'i mënë israelitë.

¹² Por ni rzac zia lu grëtë' ra cusë rë', perë adë rtúdi'i lua purquë rac bë'ahia el quë narialdí ldua'a. Nu napa confiansë lë'ë më napë më pudërë parë adë tsalúdi'i niétiquë lo quë nabëna incarguë gapë më. Gapë mëhin hashtë lë'ë dzë guëdchini më stubi.

¹³ Guagla'guë tēchi ra enseñansë za'quë rë', lo quë nabëluá'ahia nu guagla'guë tsaldí ldu'ul shti'dzë Dios nu gac shtu'u sa'l purquë unidë nal con Cristo Jesús.

¹⁴ Gupë verdá shtë Dios ziquë tubi tesurë. Lë'ë Espíritu Santo bë'në më incarguë di'dzë ni guiá'al. Lë'i' quëbezënuhi' lë'ë hia'a.

¹⁵ Hia nanël ra naquëreldë Asia, bësa'në rall na, cumë Figelo nu Hermógenes.

¹⁶ Lë'ë Dadë guëga'a ldu'i' famili shtë Onesíforo purquë lë'ëll zihani vësë bë'nëll compa'ni na, nu bësëquitë ldu'ull na; adë bëtúdi'i lull de quë nanúa prësi.

¹⁷ Iurë bédchínill hashtë Roma, adë bësa'nëdi'i gudíll na, nu bédzélëll na.

¹⁸ Rac shtua'a lë'ë Dadë Dios guëga'a ldu'i' Onesíforo guëlladchi con Jesús iurë guëabré më stubi. Pues

nanël lla bë'nëll sirvë na iurë nanúa Efeso.

2

Muzë za'quë shtë Jesucristo

¹ Lë'ël Timoteo, guagla'guë bë'në recibir fuersë nu bendición nadápa'a purquë unidë na hia'a con Cristo Jesús.

² Lo quë nabíníl iurë bëluá'ahia diza'quë lu zihani mënë, bëlua'a ra enseñansë ni lu ra stubi mënë, lu nguiu nagunë cumplir diza'quë, ra naná rac guëlua'a enseñansë ni lu sa'rai'.

³ Ziquë tubi suldadë za'quë shtë Jesucristo gua'a ldú'ul grë cusë dushë.

⁴ Ni tubi suldadë naná listë parë tldinull enemigu, riutëll asuntë shtë guë'dchiliu purquë rni'i ldú'ull gúnëll cumplir ordë shtë narnibë'a lë'ëll.

⁵ Mizmë manërë ni el quë narllu'në carrërë, adë gúnëdi'll recibir premi si talë adë rllú'nëdi'll de acuerdë con ra rëglë.

⁶ El quë narunë dchi'ni lachi, nápëll derechë cá'all primërë tubi partë shtë cusechë.

⁷ Bë'në llgabë lo quë narnia'a. Lë'ë Dadë guëlua'a më lë'ël parë tsasël grëtë' ndë'ë.

⁸ Bëagná ldú'ul, Jesucristo guashtë më ladi ra tégulë. Guc më llëbni rëy David. Di'dzë ni na diza'quë narní'hia lu ra mënë.

⁹ Por diza'quë rë' rzunaldë mënë na hashtë nali'bia con cadënë ziquë tubi narguini mënë, perë nídi'i mudë guëldi'bi mënë shti'dzë Dios.

¹⁰ Por ni napa pacënci lu cusë mal parë bien shtë ra nagulé Dios të parë gac salvar rall nu guëquërdë rall lu llni nu gluri shtë Cristo Jesús parë siemprë.

¹¹ Verdá na di'dzë rë':
Si talë gútia'a con lë'ë më, guëbánia'a con lë'ë më.

¹² Si talë sac zi hia'a lu cusë mal por lë'ë më, súba'a catë rnibë'a më.
Si talë guëqué guiá'a hia'a lë'ë më, lë'ë më guëqué guiá'ai' lë'ë hia'a.

¹³ Si talë guëlua'a técha'a lúhi', lë'ë më gunë më cumplir shti'dzë më, purquë lë'ë më napë quë gunë më cumplir shti'dzi'.

Adë gúnëdi'i më cambi shti'dzi'.

El quë narunë shchi'ni Dios

¹⁴ Bëlua'a ra mënë të adë réa'ldëdi'i ldu'u rall, nu gunibë'a lë'ë rall ziquë mizmë Dadë niani'inú lë'ë rall de quë guësa'në rall galërchupë di'dzë lul sa' rall purquë rialú pacënci entrë ra nabini di'dzë ni; nídi'i provëchë con ra di'dzë ni.

¹⁵ Bëdë'ë guëdubi fuersë të parë gáquëll tubi muzë narsëquitë ldu'u Dios; lu më quëhúnëll dchi'ni. Por ni bëlua'a shti'dzë Dios tubldí lu ra mënë parë adë rtúdi'i lul delantë lu më.

¹⁶ Bëzalú grë di'dzë nadë guëllu'idi'i con grë di'dzë nanápëdi'i provëchë. Grë ra naruadi'dzë zní, mizmë lë'ë rall rlaguë rall másru'u la'ni cusë mal.

¹⁷ Enseñansë shtë rall rrë'tsin ziquë tubi galguidzë dushë nadë chu rnádi'i. Zní guzac con Himeneo nu Fileto.

¹⁸ Bësa'në rall diza'quë; rni'i rall de quë hia bëcua'ni Dios ra tégulë nu de quë adë guëabrídi'i guëbani ra tégulë stubi. Hia lë'ë rall quëgsiguë guëc ra mënë hashtë hia bëazë guetë bëldá mënë shnezë Dios.

¹⁹ Perë Dios bëzu'bë më ziquë tubi cimientë firmë nanapë tubi letrërë narni'i: "Runguë bë'a Dios grëtë' naná shini më", nu rni'i: "Grëtë' el quë narianaldë tëchi Cristo, grë mënë ni runë tucarë guësa'në rall nezë mal".

²⁰ La'ni hiu'u shtë mënë nanú trashtë nanactsa'u orë nu bédchichi, también nanú trashtë nanactsa'u hi-aguë u benë. Bëldá trashtë runë sirvë parë cusë especial; stubi tantë runë sirvë parë cualquier dchi'ni.

²¹ Ziquë ni na ra nguiu; si talë tubi nguiu guësá'nëll ra cusë mal, iurní nall ziquë tubi trashtë especial parë nashtënë hiu'u; gáquëll muzë nagulé Dadë parë gúnëll dchi'ni shtë më. Gac

nguiu ni preparadë parë grë dchi'ni za'quë shtë më.

²² Bëllu'në de grë deseo mal nananú la'ni ra ldu'u sultërë nu guagla'guë nezë za'quë; tsaldí ldu'u Dios, gac shtu'u sa'l, nu adë riádi'i ldú'ul por cusë shtë guë'dchiliu. Bë'në grëtë' ndë'e juntë con los de más nanapë ldu'u limpi nu rna'bë rall lu Dios.

²³ Adë rúnëdi'il cuendë gardildi di'dzë mënë. Nanël fin shtë cusë ni na dishi'bi.

²⁴ Tubi muzë shtë Dadë napë quë guëbani'll bien sin dishi'bi; gáqui' tubi më za'quë, tubi narac guëlua'a shti'dzë Dios; guëluá'ai' con pacënci.

²⁵ Gáqui' tubi narac guëni'inúhi' mënë con galnadu'u. Quëbézi' de quë Dios gunë më cambi vidë shtë ra mënë nanadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë më, guëabré ldu'u mënë lu Dios nu tsasë rall verdá shtë më.

²⁶ Manërë ni guëru'u rall lu trampë shtë mëdzabë parë gunë rall voluntá shtë Dios. Bëla më lë'e rall; napë rall libertá parë gunë rall sirvë lu më.

3

Lla guëquëreldë mënë lúltimë tiempë

¹ Gac bé'al de quë ra lúltimë tiempë guëdchini ra dzë namás naganë, dzë shtë galërzac zi.

² Ra mënë dzë ni gac shtu'u rall mizme lë'e rall. Gac shtu'u rall dumí. Runë nadchini rall. Runë naru'bë rall lu sa' rall. Rna zá'quëdi'i rall sa' rall. Guëni'i rall cuntrë Dios. Adë guëzu'bë diáguëdi'i rall shti'dzë shtadë rall. Gac rall mënë nardë'di'i graci lu Dios. Nápëdi'i rall rëspëti parë cusë santu.

³ Adë rúnëdi'i rall rëspëti lu sa' rall. Adë gúnëdi'i rall cumplir shti'dzë rall. Adë gápëdi'i rall cariñi sa' rall sino guëni'i guidzë rall guëc sa' rall. Gunë rall intriegu mizme lë'e rall lu duldë. Adë guëgá'adi'i ldu'u rall sa' rall, sino quëhunë nalaa'dchi rall. Guëná tushë rall lu ra mënë za'quë.

⁴ Gunë rall traicionar sa' rall. Gunë rall cumplir mal deseo nananú la'ni ldu'u rall. Rdë'e rall lugar rdchini llanë la'ni ldu'u rall. Guëni'i rall sulë lë'e rall lasac rall. Gac shtu'u rall más ra cusë shtë guë'dchiliu, lëdë Diósëdi'i.

⁵ Mënë ni tsagla'guë ria rall iádu'u, perë mizme tiempë adë rsánëdi'i gac cambi vidë shtë rall por pudërë shtë diza'quë.

Bëlua'a tëchi mënë ni lu shti'dzë Dios.

⁶ Entrë ladi ra mënë ni nanú ra nat, sutë hui'u catë quëreldë na'a. Rsi guë rall ra na'a naná du'pë shgábi' nu napë rall zihani duldë. Ra na'a ni rianaldë tëchi ra deseo mal nananú la'ni ldu'u rall.

⁷ Rini rall cualquier enseñansë narni'i mënë perë nunquë gac ri-asëdi'i rall verdá shtë Dios.

⁸ Ziquë guzac dzë guquëreldë Janes nu Jambres, ra naná bënë cuntrë Moisés, zni zac na mënë ni; gunë rall cuntrë diza'quë shtë Dios. Napë rall llgabë mal. Nápëdi'i rall fe, por ni lasáquëdi'i rall parë Dios.

⁹ Perë adë guëru'u shnezë lo quë naquëhunë rall purquë tubi dzë ra mënë guëdë'e rall cuendë de quë tuntë na rall ziquë guc con Janes nu Jambres.

Pablo bënë incarguë lu Timoteo l dai' za'quë

¹⁰ Perë lë'el, bien guanaldë tëchi ra enseñansë nabëluá'ahia lul. Gunal conductë shtëna. Nanël rialdí ldua'a Dios. Nanël pacënci nahia. Nanël rac shtua'a grë sahia. Gunal lla bia'a ldua'a lu ra cusë durë nabë'në mënë cuntrë na. Adë riasháquëdi'i ldua'a con galtuntë shtë bëchi sahia.

¹¹ Nanël lla bëzac zi mënë na nu lla bëna sufrir por shti'dzë Jesús. Hia bínil pë guzaca guë'dchi Antioquía, Iconio, nu Listra. Nanël zihani vuelte guzunaldë mënë na, perë todavía nabania; bëla Dadë Jesús na lu grë cusë mal.

¹² Pues guldía grëtë' ra nanabani de acuerdë con voluntá shtë Dios, napë quë gunë rall sufrir; guëzac zi rall,

¹³ perë ra mënë mal con grë ra mësë falsë, más mal tsaglá'guëru'u rall. Rsigué rall sa' rall nu lë'ë rall guc rall narguguë.

¹⁴ Perë lë'ël Timoteo, gáquël firmë lu enseñansë nabësë'dël. Gualdí ldú'ul ra ldai' ni con guëdubinú ldú'ul. Nanël chu guc mësë shténël, el quë nabëlua'a lë'ël.

¹⁵ Nanël dizdë gúquël llguë'në ra Sagradas Escrituras nanapë pudërë parë guëlua'ain lë'ël lla gac salvàrël por fe en Cristo Jesús.

¹⁶ Grë ra di'dzë naqué la'ni Sagradas Escrituras naescritin purquë bësë Espíritu Santu shtë Dios lë'ë ra nabëquë'ë shti'dzë më. Rllui'i rahin parë guësë'da'a luhin. Rllui'i rahin parë guëni'inuhin lë'ë hia'a. Runin corregir lë'ë hia'a; culdí rahin lë'ë hia'a tubi nezë catë nápa'a vidë tubldí

¹⁷ tē parë grë ra narialdí ldu'i Dios gac rall preparadë; gac gunë rall grë cusë narac shtu'u Dios.

4

¹ Quëhuna incarguë lë'ël delantë lu Dios nu Cristo Jesús, Shláma'a el quë naguëabré parë gúni' juzgar grë mënë, ra nanabani nu zac ra naná guti. Lë'ë më guëni'bë'a më ziquë rëy iurní.

² Quëhuna incarguë lë'ël delantë lu më de quë guadí'dzël diza'quë guëdubi tiempë, iurë rzac zi mënë lë'ël nu tiempë adë rzac zídí'i rall lë'ël. Guadí'dzënú ra mënë nanadë rialdí'dí'i ldu'i shti'dzë Dios. Guni'i guëc rall por mal naquëhunë rall. Bëdë'ë cunseju ra narunë faltë ri-asé rall. Lë'ël gáquël muestrë shtë pacënci. Tsagla'guë bëlua'a con enseñansë shtë më

³ purquë guëdchini tiempë hia ra mënë adë guëzu'bë diáguëdi'i rall enseñansë za'quë perë más tsanaldëru'u rall tēchi llgabë mal shtë rall. Quili rall mësë zihani naguëlua'a ra enseñansë narac shtu'u guini rall.

⁴ Ra mënë ni guëlua'a tēchi rall lu ra diza'quë nu tsanaldë rall tēchi ra cuendë bishi; más gunë rall cuendë ra enseñansë falsë.

⁵ Perë lë'ël, gáquël më pacënci guëdubi tiempë; gua'a ldú'ul iurë rzac zi mënë lë'ël. Guná lla na conductë shténël lu sa'l. Guadí'dzë diza'quë lu ra mënë ziquë muzë shtë Dios. Bë'në cumplir shchí'nil nabëne'e Dios parë gúnël.

⁶ Vidë shtë na hia mërë tsalú ziquë ofrendë lu Dios; hia ziagdchini iurë parë gatia.

⁷ Ziquë tubi narllu'në lu carrërë, bëllu'na bien. Ziquë suldadë za'quë bëna cumplir. Bëna gan; guanalda shnezë Dios hashtë ne'.

⁸ Más delantë quëbeza premi ziquë tubi corunë naguëne'e Dios purquë tubldí na shcuenda lu më; bëna bien. Guëzëlaa'dchi më premi ni iurë guëabré më stubi. Na më juësi za'quë. Lëdë niá'asëdi'i na guëne'e më premi dzë ni, perë nu zac grë ra naná rac shtu'u guëná lúhi'.

Cunseju shtë Pablo parë Timoteo

⁹ Bësiubë parë gue'dë guënal na.

¹⁰ Pues lë'ë Demas bësá'nëll na; más rac shtú'ull ra cusë shtë guë'dchiliu rë'. Hia lë'ëll zia'all Tesalónica. Crescente zia'a regiuni shtë Galacia. Tito zia'a Dalmacia.

¹¹ Sulë Lucas quërelde'núa ndë'ë. Bia'a Marcos tē parë gue'dënu'l lë'ëll ndë'ë tē gúnëll dchi'ni shtë Dios juntë con na.

¹² Bëshe'lda lë'ë Tíquico ciudá Efeso.

¹³ Iurë guídël, bia'a lari capë nabësëana Troas lidchi Carpo. Nu zac bia'a ra librë nu ra Sagradas Escrituras.

¹⁴ Alejandro lë'ë rrërë, nalé mal bë'nëll cuntrë na; lë'ë Dadë quilli según lo quë nabë'nëll.

¹⁵ Gupë lë'ël de nguui ni purquë nalé bë'nëll cuntrë diza'quë naru-adí'dza'a.

¹⁶ Iurë guahia primërë vësë parë guna defender na lu gobiernë, ni tubi adë chu bë'në compa'ni na; grëtë'

rall bësa'në rall na. Rna'ba lu Dios de quë adë gúnëdi'i më juzguë lë'ë rall por lo quë nabë'në rall.

¹⁷ Perë lë'ë Dadë bé'ni' compaňi na dzë ni nu bëne'e më fuersë parë biadi'dza lu mënë grë diza'quë të parë gac bë'a ra më nanádi'i më israelitë, guini rall diza'quë. Zni bëlá më na lu galguti ziquë lu ma dushë.

¹⁸ Zac guëlá më na lu cusë mal nu gupë më na parë tsutéa lugar catë rnibë'a më ziquë rëy. Rac shtua'a gunë mieti alabar lë'ë më guëdubi tiempë sin fin. Amén.

Saludë narialú cartë rë'

¹⁹ Bë'në saludar Prisca nu Aquila con shfamili Onesíforo.

²⁰ Bëa'në Erasto guë'dchi Corinto. Bësëana lë'ë Trófimo guë'dchi Mileto; rac llú'ull.

²¹ Guni'i ldú'ul parë guëdchínil antsë lë'ë tiempë naldë guëga'a. Eubulo, Pudente, Lino, nu Claudia, nu grë ra shmënë Dios, rshe'ldë raí' saludë parë lë'ël.

²² Rac shtua'a lë'ë Dadë Jesucristo cuezënúhi' lë'ël nu cagna'ba lu Dios gapë të favurë shtë më. Amén.

Cartë nabëquë e San Pablo lu Tito

Cartë nabëshe'ldë Pablo lu Tito

¹ Na Pablo, nahia tubi muzë shtë Dios nu nahia muzë shtë Jesucristo parë guadi'dza lu ra nagulé Dios parë tsaldí ldu'u rai' más nu parë gac bë'a rai' shti'dzë më naná de acuerdë con tubi vidë santu.

² Ruadi'dza lu rai' purquë dzuléza'a guëquërdënú hia'a lë'e më parë siembrë. Dios bë'në prometer vidë eternë antsë cueshtë guédchiliu, nu Dios adë rguguédi'i.

³ Iurë bëga'a tiempë nabë'në Dios disponer, bëlua'a më voluntá shtë më por diza'quë shtë më; bëru'uhin lu llini lo quë nagunë më por diza'quë shtë më. Bë'në më incarguë guahia diza'quë ni según mandadë shtë Dadë Dios, el quë nagunë salvar lë'e hia'a.

⁴ Quëquëa'a cartë rë' lu Tito; nal ziquë shinia purquë nápël mizme fe quë na. Rac shtua'a gunë ldai' më guëquël, nu guëga'a ldu'u më lë'el, nu cuedchí ldú'ul por pudërë shtë Dios, Shtáda'a, nu por Cristo Jesús, Salvador shtë hia'a.

Dchi'ni nabë'në Tito regiuni Creta

⁵ Na bëseana lë'el dani la'ni nisëdu'u. Dani ni lë Creta; bëseana lë'el parë gúnël rëglë grë lo quë narunë faltë, nu parë gúnël nombrar më gushë ziquë cabësë shtë iádu'u cadë guédchí catë nanú shmënë Dios.

⁶ Gunibé'ahia lë'el gulël ra nguii za'quë, ra ni tubi chu quëgní'idi'i guëc rai', nguii nanapë tubsë tsé'li', ra nguii ra shini rai' rialdí ldu'u rall Jesús, nu los de más mënë rni'i rall shini nguii ni mënë za'quë na rall, lédëdi'i shini nabani mal sin rëspëti.

⁷ Pues el quë nanapë carguë shchi'ni Dios, nall muzë shtë Dios; napë quë gáqui' më za'quë, adë gáquëdi'i mënë mal, nilë adë gáquëdi'i

nguii narldé nasesë lu sa'll, nilë tubi narzuu'dchi, nilë tubi narguili dishi'bi, nilë el quë narzebi ldu'u dumí,

⁸ sino gáqui' nguii narunë recibir naze'dë lídchi', nu gáqui' tubi nguii narunë bien, nu quëhúnëll rëspëti derechë shtë sa'll, nu quëápëll mizme lë'el de grë maldá; gúnëll cumplir mandamientë shtë Dios, nu guëquitë ldú'ull grë shti'dzë më.

⁹ Nguii ni napë quë tsaldí ldú'ull verdá shtë Dios con guëdubinú ldú'ull tal cumë ziquë bësë'dëll di'dzë ni të parë gac guëluá'all diza'quë lu stubi mënë të parë tsagla'guë tsanaldë rall shnezë Dios. Nu nguii naná encargadë con shchi'ni më, napë quë gáqui' tubi narac ruadi'dzë bien lu ra enemigu shtë diza'quë.

¹⁰ Pues cantidá mënë mal rzu'bë diáguëdi'i rall shti'dzë më; ruadi'dzë rall cusë tuntë; rsiguë rall mënë con enseñansë shtë rall. Zihani mënë ni rianaldë tēchi ra costumbrë shtë nariuguë tubi partë delicadë shtë ra llguë'në.

¹¹ Rqui'ni guë'au rua' rall purquë rsiguë rall hashtë grë ra naná tubi famili, tsaldí ldu'u rall enseñansë falsë naquëglua'a mënë ni sulë parë gunë rall gan dumí.

¹² Guc tubi mësë më Creta; guní'll shcuendë mizme më ládzell: "Ra më cretense siembrë nabishi rall; na rall ziquë ma dushë; nalé rau sha'të rall nu nabëchi rall".

¹³ Verdá guni'i mënë ni. Por ni guni'inú lë'e rall të parë guëabré tsanaldë rall tēchi enseñansë shtë Cristo,

¹⁴ nu parë adë gúnëdi'i rall cuendë grë ra di'dzë falsë shtë më israelitë, nu adë gúnëdi'i rall cuendë ra mandadë shtë mënë narquë guia'a verdá shtë Dios.

¹⁵ Grë ra nanapë llgabë limpi, grëtë' ra cusë limpi nahin; perë parë lë'e ra nadë rialdídi'i ldu'i nu ra nanapë mal llgabë, parë lë'e rall grë cusë nád'i'in limpi hashtë nilë shgabë rall nu la'ni ldu'u rall hia gullinin;

ldu'u rall nu shgabë rall gadzé con duldë.

¹⁶ Rni'i rall de quë nané rall Dios, perë quëhunë rall negar lë'ë më por lo quë narunë rall. Adë rëuu'di'i ldu'u Dios por lo quë naquëhunë rall; nédì'i rall gunë rall cumplir shti'dzë më; rllu'i'di'i rall parë cusë za'quë shtë Dios.

2

Ldai' za'quë

¹ Lé'ël Tito, bëlua'a lo quë naná de acuerdë con ldai' za'quë.

² Guni'i lu ra më gushë, gac rai' seri nu gapë rai' rëspëti nu gapë rai' el mizmë lë'ë rai', nu gac shtu'u rai' sa' rai'; gac rai' mënë narua'a ldu'u lu cusë durë nu gapë rai' pacënci.

³ Nu guni'i lu ra na'a gushë, lë'ë quë lë'ë rai' gapë rai' vidë santu lu Dios; adë guadí'dzëdi'i rai' chismë, nu adë gáquëdi'i rai' më narzuu'dchi, sino napë quë guëlua'a rai' cusë za'quë lu shfamíli'.

⁴ Zni guëlua'a rai' los de más ra na'a lliguë tē parë gac shtu'u rai' tse'lë rai' nu gac shtu'u rai' shini rai'.

⁵ Gac tubldí shcuendë rall nu gapë rall llgabë limpi. Gapë rall lidchi rall ziquë runë tucarë, nu guëzu'bë diaguë rall shti'dzë tsé'li' tē parë adë chu guëni'i'di'i mal cuntrë diza'quë shtë Dios.

⁶ Nu zac guni'i lu ra nguiu lliguë, gac rall më naquërelde bien lu sa' rall.

⁷ Nu mizmë lé'ël gáquël mustrë lu ra sa'l manëre nanabánil. Gáquël mësë za'quë parë lë'ë rall; bëlua'a lë'ë rall con rëspëti sin ni tubi bishi.

⁸ Biadi'dzë lu rall de acuerdë con diza'quë shtë Dios tē parë adë chu guëni'i'di'i na mal lo quë naru-adí'dzël. Zni guëtú lu ra narunë cuntrë ra di'dzë shtë Dios. Hia parë guëni'i rall mal de lë'ë hia'a, adë gúnëdi'i rallin.

⁹ Guni'i lu ra narunë sirvë lu lamë tē parë guëzu'bë diaguë rall shti'dzë shlamë rall, nu gac shtu'u rall lamë sin guëni'i'di'i rall cuntrë lë'ë lamë.

¹⁰ Adë cuánëdi'i rall, sino gac rall më za'quë lu lamë tē parë manëre naquërelde rall guëlua'a de quë ra enseñansë naze'dë de Dios nu Salvador shtë hia'a; nalë nasa'a nahin.

¹¹ Pues lë'ë favurë ru'bë nabë'në Dios parë mënë narëta' lu guë'dchiliu, hia bédchinin tē parë gac salvar grë clasë mënë.

¹² Quëglua'a më lë'ë hia'a de quë napë quë guësá'na'a nezë mal parë guëquërelde bien; quëglua'a më de quë napë quë gápa'a tubi vidë ldi, nu gápa'a vidë za'quë lu më, nu gápa'a mizmë lë'ë hia'a lu cusë mal.

¹³ Mientras cuëza'a iurë lë'ë Dadë Jesús guëabré stubi con pudërë nu llin; guëlua'alú më lu mënë stubi. Blac llëru'bë na pudërë shtë Dios nu Salvador shtë hia'a.

¹⁴ Bë'në më intriegu mizmë lé'i' lu galguti parë quílli' duldë nu gúni' librar lë'ë hia'a lu duldë tē parë guëzunë më ldu'u hia'a parë gáca'a limpi. Gulé më lë'ë hia'a parë mizmë lé'i' tē parë guëquitë ldu'u hia'a.

¹⁵ Bëlua'a grë di'dzë rë'. Tsagla'guë guni'inú ra mënë, nu bë'në corregir con pudërë nabëne'e Dios guiá'al. Gubani bien tē parë adë chu gúnëdi'i desprëci shti'dzël.

3

Lo quë narunë tucarë gunë ra shmënë Jesús

¹ Guni'i stubi lu ra narialdí ldu'i diza'quë, napë quë guëzu'bë diaguë rall ra narnibë'a nu ra autoridá, nu gac rall dispuestë gunë rall cualquier cusë za'quë.

² Guni'i lu ra mënë, adë guëni'i'di'i rall cusë mal cuntrë sa' rall nu adë guëni'i'di'i rall chupë tsunë di'dzë, sino gac rall nadu'u; gac rall më humildë nu gapë rall pacënci lu grë mënë.

³ Pues zac lë'ë hia'a antsë adë ri-asédi'i hia'a nu gubani hia'a lu ra cusë mal nu gúca'a mënë narac mañi lu sa' hia'a. Guc nambídia'a; rldënú hia'a cualquier mënë, nu bëldënú mënë lë'ë hia'a. Rna túsha'a lu sa' hia'a.

⁴ Perë iurë bëru'u lu llni lla rac shtu'u Dios lë'ë hia'a, nu blac naza'quë na më Salvador shtë hia'a,

⁵ bë'në më salvar lë'ë hia'a, lédëdi'i purquë bédë'na'a cumplir mandamientë shtë më, sino purquë sulë bëga'a ldu'u më lë'ë hia'a; nu bëzunë më almë shtë hia'a nu bëne'e më vidë cubi por pudërë shtë Espíritu Santo. Tsagla'guë guësëdchini Espíritu Santo vidë cubi la'ni ldu'u hia'a të parë gac cambi llgabë shtë hia'a.

⁶ Por Jesucristo, Salvador shtë hia'a, Dios bëshe'ldë Espíritu Santo parë cuezënuhi' lë'ë hia'a parë adë gúnëdi'i faltë pudërë ni tubi mumëntë

⁷ të parë gáca'a shini më sin culpë lu më. Gaquin por tubi favurë nu por pudërë shtë Jesucristo, Salvador shtë hia'a, nu parë gáca'a shini më nanapë esperansë naná vidë sin fin naguëne'e më.

⁸ Ra di'dzë ni na verdá. Rac shtua'a guëni'irú'ul ra enseñansë ni lu ra mënë të parë ra narialdí ldu'i Dios, guëni'i ldu'u rall gunë rall cusë za'quë. Ldai' rë' naza'quin nu napin provëchë parë mënë.

⁹ Perë bëlua'a téchil lu di'dzë dishi'bi nu ra cuendë shtë chu guc shtadë guélú mënë, nu asuntë catë ruadi'dzë mënë chupë tsunë di'dzë con catë nanú mënë nardildi di'dzë pë runë cuntienë ra mandamientë purquë grë di'dzë ni nápëdi'i valurë nu rllu'i'idi'in parë bien shtë mieti.

¹⁰ El quë narlua'a ldai' falsë nu quëgull divisioni entrë ra shmënë Dios, bë'në corregir lë'ëll chupë u tsunë vultë; si adë rúnëdi'ill cuendë shtí'dzël, bëgú lë'ëll entrë ladi të.

¹¹ Nguiu ni bënítill lu shnezë Jesús. Nápëll duldë nu mizme lë'ëll nanëll nacondenádëll.

Cunseju parë Tito

¹² Iurë guëdchini Artemas u Tíquico naguëshe'lda ndë, bë'në grë cusë parë gue'dë guënal na guë'dchi Nicópolis purquë rac shtua'a guëquërela guë'dchí ni tiempë naldë.

¹³ Bë'në grë cusë të gúnëll compaño abogado Zenas nu Apolos parë adë gúnëdi'i faltë parë viajë shtë rai'.

¹⁴ Nu zac los de más bëchi sa' hia'a tsasë rai' de quë runë tucarë gunë rai' lo quë narac shtu'u Dios të parë gapë rai' narqui'ni rai' nu gunë rai' compaño ra nanapë nicidá. Zni gac rall mënë ziquë plantë narne'e nashi za'quë.

Rialú cartë con tubi saludë

¹⁵ Grë ra naquëhunë compaño na ndë'ë quëgshe'ldë rai' saludë lul, Tito. Bédë'ë saludë shtë na'a lu grë ra narac shtu'u Jesús nu ra narac shtu'u lë'ë na'a.

Rac shtua'a gunë të recibir bendición shtë Dios. Amén.

Cartë nabëquëë San Pablo lu Filemón

Quëquëë Pablo cartë rë' lu Filemón

¹ Na Pablo nanúa prësi purquë rluá'ahia diza'quë shtë Cristo Jesús. Quëquëa'a cartë rë' juntë con Timoteo naná bëchi sa' hia'a. Quëquëa'a lul, Filemón, nal tubi narunë compa'ni lë'ë na'a lu dchi'ni. Nalë rac shtu'u na'a lë'ël.

² Nu quëquëa'a cartë rë' lu grupë shtë shmënë Jesús nardëá lídchil nu quëquëa'a lu Apia, zanë na'a, nu Arquipo, el quë narunë compa'ni lë'ë na'a lu dchi'ni.

³ Gulë bë'në recibir bendición nu gulë cuedchí ldu'u tē por Dios, Shtada'a, nu por Dadë Jesucristo, Shláma'a.

Amor nu fe shtë Filemón

⁴ Siemprë rdë'a graci lu Dios shtëna iurë rëagná ldua'a lë'ël, nu rna'ba lu Dios por lë'ël

⁵ purquë binia nalë rac shtú'ul Dadë Jesús nu nalë rialdí ldu'ul shti'dzë më nu rac shtú'ul grëtë' shmënë Dios.

⁶ Rna'ba lu Dios de quë guëdubi tiempë nanú lugar parë guadí'dzël diza'quë lu ra mënë. Nu rna'bë na'a lu më tē gac bé'al grë ra bendición nadápa'a purquë unidë na hia'a con Cristo Jesús.

⁷ Nalë bësëquitë ldu'ul na nu rac shtua'a guna sirvë lu Dadë Jesús más purquë nanëa de quë rac shtú'ul ra shmënë Jesús. Filemón bëcha, rquitë ldua'a purquë ra shmënë Jesús napë rall más ánimo parë ra cusë shtë Jesús por lo quë nabë'nël por lë'ë raí'.

Rna'bë Pablo tubi favurë lu Filemón

⁸ Por ni nu purquë nahia poshtë shtë Cristo, napa derechë parë guëribë'ahia lë'ël lo quë narunë tucarë gúnël

⁹ perë mejurë quëhuna ruëguë lul purquë rac shtú'ul na nu rac shtua'a lë'ël. Na Pablo nahia më gushë, perë iurne' nanúa prësi purquë nahia shmënë Cristo Jesús.

¹⁰ Rna'ba tubi favurë lul parë Onésimo naná ziquë shinia; gúqui' shmënë Jesús mientras nanúa lachigui'bë.

¹¹ Antsë Onésimo gúquëll ziquë tubi muzë shtë'nël nadë rllu'ídi'i perë iurne' nád'i'll zni; gúnëll cumplir narac shtú'ul nu zac lo quë narac shtua'a.

¹² Quëgshe'lda lë'i' lul; bë'në recibir lë'i' con bien purquë nalë rac shtua'a lë'ëll.

¹³ Rac shtua'a nëa'nënull na ndë'ë parë guëá'nëll shlugárël. Gúni' sirvë mientras nanúa prësi purquë bëluá'ahia diza'quë.

¹⁴ Perë adë rac shtú'udia'a guna tubi cusë sin permisi shtë'nël tē parë lë'ë favurë nacagna'ba lul gúnëdi'ilin por la fuersë sino por voluntá shtë'nël.

¹⁵ Tal vez Onésimo bësá'nëll lë'ël por du'pë tiempë tē parë iurne' gúnël recibir lë'i' lídchil parë siemprë.

¹⁶ Hia adë rëabrídi'll ziquë muzë no más sino mejurë quë tubi muzë; bë'në recibir lë'i' ziquë tubi shmënë Jesús narac shtú'ul. Nalë rac shtua'a lë'i' perë lë'ël rac shtú'ul lë'ëll más, lëdë niá'asëdi'i ziquë muzë nabëabré lídchil sino ziquë bëchil naná unidë con Dadë Jesucristo.

¹⁷ Ziquë nanël quëhunënú hia'a shchi'ni më; bë'në recibir lë'ë Onésimo cumë ziquë mizmë na.

¹⁸ Si talë bë'nëll mal lul, u si talë nazë'bill dumí, guni'i lua blac dumí biá'all, guëguíllahin.

¹⁹ Na Pablo quëquëa'a cartë rë' con prupi guiahia; na guëguilla cuendë shtë Onésimo aunquë runë tucarë gúnël cusë ru'bë parë na; nápël vidë eternë purquë biadi'dza lul diza'quë.

²⁰ Nia bëchi, bë'në favurë rë' parë na por amor shtë Dios. Bësëquitë

ldua'a por amor nanápël parë Dadë Jesucristo.

²¹ Quëquëa'a lul purquë napa segurë de quë gúnël cuendë shti'dza nu rac bë'ahia de quë gúnël másru'u de lo quë narna'ba lul.

²² Mizmë tiempë bë'në preparar tubi quartë catë guëquërela purquë quëbeza gunë më lo quë naquëgna'bë të lúhi'; gueldë guënahia lë'ë të.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

²³ Epafra quëgshé'ldëll saludë parë lë'ë të nu zac lé'ëll nanull lachigui'bë ndë'ë purquë rialdí ldú'ull diza'quë.

²⁴ Nu Marcos nu Aristarco, nu Demas con Lucas, quëgshe'ldë rai' saludë. Quëhunë rai' compa'ni na lu shchi'ni Jesús.

²⁵ Rac shtua'a de quë favurë shtë Dios guëa'në con lë'ë të. Amén.

Cartë naguá lu ra Hebreos

Dios biadi'dzë lu hia'a iurë bēdchini shini më

¹ Tiempë guahietë guni'i Dios lu shtadë guēlú hia'a iurë biadi'dzë ra profetë. Zihani vësë nu zihani manërë guni'inú më lu shtadë guēlú hia'a por enseñansë shtë ra nabiadi'dzë shti'dzë më

² perë iurne' lúltimë tiempë biadi'dzë më lu hia'a iurë bēdchini shini më, Jesús. Dios bēcue'shtë guédchiliu por lē'ë shini më, nu gulé Dios shini më parë guēnibé'ai' grë cusë nananú guédchiliu nu gube'e.

³ Lē'ë shini më na ziquë galrabtsë'shtë Dios. Ziquë na Dios zní na Jesús, ecsactë ziquë Shtádi'. Por Jesús rni'bi grë ra cusë; por pudërë shtë shti'dzë më adë rialúdi'i guédchiliu. Despuesë de bēzuné më almë shtë hia'a de grë duldë, iurní guzubë më lugar shtë hunurë ladë ldi cula'ni Dios pudërusë catë quēbezë më gube'e.

Shini Dios na más më ru'bë quë ra ianglë

⁴ Lē'ë shini Dios na më más më ru'bë quë ra ianglë. Pues bē'në Jesús recibir mejurë lugar; bēdē'ë Dios tubi lē parë shini më namás lasac quë lē shtë ianglë.

⁵ Dios nunquë adë guní'idi'i' lu tubi ianglë:

Lé'ël nal shinia.

Bēna punërë lé'ël; súbël lugar shtë hunurë.

Nunquë guni'i Dios de tubi ianglë:

Na nahia Dadë parë lé'ël.

Nu lé'ël gáquël shinia.

⁶ Perë iurë bēshe'ldë Dios shini më lu guédchiliu, bē'në më honrar lé'i' nu guni'i më:

Grétë' ianglë shtë Dios gunë rai' adorar lé'ël.

⁷ De ra ianglë guni'i Dios:

Quëhunë më gac rai' ziquë mbë.

Gac rai' ziquë be'lë narru'u lu gui'i të gunë rai' lo quë narnibë'a më.

⁸ Perë lu shini Dios guni'i më:

Nal Dios; catë rnibé'al na parë siempër; adë tsalúdi'in.

Bandërë shténël quëhunë significar nal rëy justë.

⁹ Rac shtú'ul ra cusë tubldí, perë rna túshël nanádi'i de acuerdë con lëy shtë më.

Por ni Dios shténël bētiá'ai' sēiti guëquël të guëquitë ldú'ul más quë grë ra sa'l.

¹⁰ Nu zac guni'i Dios de lē'ë më:

Nia Dadë, lé'ël bēcue'shtël grétë' ra cusë dizdë principi shtë guédchiliu.

Con guiá'al bēcue'shtël gube'e.

¹¹ Lē'ë rahin tsalú perë lé'ël guéá'nël parë siempër.

Grë rall guëac rall ziquë lari gushë.

¹² Nu lé'ël guëtú'bil guédchiliu nu gube'e ziquë daa'.

Gac cambi grë ra cusë ni, perë lé'ël nal mizmë nedzé nu parë siempër; lé'ël guébánil parë siempër.

¹³ Nunquë guni'i Dios lu tubi ianglë: Guzubë ladë ldi shtëna hashtë guna gan lu grë enemigu shténël nu guëzu'bë diagüë rall shti'dzël.

¹⁴ Grë ra ianglë na rai' espíritu narunë cumplir voluntá shtë Dios. Bēshe'ldë më lē'ë rai' parë gunë rai' compa'ni ra nabē'në recibir salvaciuni shtë më.

2

Adë chu guësá'nēdi'i salvaciuni shtëna'a

¹ Blac llëru'bë na shini Dios; por ni napë quë guédé'na'a cuendë bien ra di'dzë nabínia'a të parë adë chu guësëá'nēdi'i shnezë Dios.

² Ra shti'dzë Dios naguni'i ra ianglë antsë, napin pudërë nu grë ra mēnē nadë rzu'bë diáguēdi'i shti'dzë më, guc cashtigu rall. Bē'në rall recibir pagu justë según duldë nu faltë nabē'në rall.

³ Verdá nahin, por ni ǀllallë guédé'na'a të parë guëca'chilú

hia'a lu juici si talë adë guëzu'bë diáguëdi'ia'a diza'quë? purquë llëru'bë na salvaciuni shtë më. Lë'ë salvaciuni rë' primërë biadi'dzë Dadë Jesús, nu despuësë ra nabini shti'dzë më, bënë rai' testificar de quë verdá na di'dzë ni. Bëdë'na'a recibir di'dzë shtë salvaciuni de lë'ë rai'.

⁴ Nu Dios bëluá'ai' shti'dzi' na verdá por sëni nu milagrë nu cusë ru'bë nu por Espíritu Santo nabëne'e më parë cuezënuhi' lë'ë hia'a. Cadë túbia'a bëdë'na'a recibir don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo según voluntá shtë Dios.

Jesucristo gúqui' ziquë bëchi sa' hia'a

⁵ Stubi puntë; adë gunibë'adi'i Dios de quë guë'dchiliu naze'dë, gaquin bajo ordë shtë ra ianglë. Cagni'i na'a shcuendë guë'dchiliu verdaderë.

⁶ Pues tubi partë shtë Sagradas Escrituras rni'i zni:

¿Chull na nguiu të parë rëagná ldu'ul lë'i'?

Grë nguiu gati rall.

¿Pëzielú rac shtú'ul cuezënu'ul lë'ëll?

⁷ Por du'pë tiempë bë'nël të napë nguiu menos hunurë quë ra ianglë

perë bë'nël honrar lë'ë nguiu con hunurë ziquë tubi corunë.

Nu bëdë'el pudërë parë guë'nibë'a nguiu grë cusë nabëntsá'ul.

⁸ Grëtë' cusë bëcuë'zël guëa' nguiu; guëzu'bë diaguë rall shti'dzë nguiu.

Iurë bëcucë'zë Dios grëtë' cusë guëa' nguiu, bëdë'ë Dios permisi guë'nibë'a nguiu grëtë' cusë. Sin quë adë guëtë'dëdi'i, rnádi'ia'a grë cusë bajo ordë shtë nguiu

⁹ perë rna hia'a lu Jesús, el quë Dios bë'në punërë ziquë tubi nalasáquëdi'i lu ra ianglë por du'pë tiempë. Rna hia'a lu Jesús; bë'në Dios honrar lë'i' con zihani hunurë naná ziquë tubi corunë purquë bë'në më sufrir hashtë gúti'. Por tubi favurë nabë'në Dios, guti Jesús por grë mënë.

¹⁰ Dios bëntsa'u grë cusë purquë zni bëuu' ldu'u më; gurështëhin parë Dios nu por lë'ë më. Guc shtu'u më guësëdchini më zihani shini më gube'e catë quërelde më lu llni. Por ni guc më justë iurë bëshe'ldë më Jesús lu guë'dchiliu të sac zíhi'. Bë'ni' cumplir grë sufrimientë; por ni adë rúnëdi'i faltë ni tubi cusë; na më cabësë shtë ra naná salvar.

¹¹ El quë narunë të gac mënë shmënë Dios, nu ra shmënë më naná runë cumplir grë voluntá shtë më, napë rai' mizme Shtadë rai'. Por ni lë'ë shini Dios rtúdi'i lúhi' iurë rni'i më na rai' ziquë famili shtë më.

¹² Ni na de acuerdë con Sagradas Escrituras naná rni'i:

Guna alabar lë'el delantë lu ra bëcha, nu guna alabar lë'el juntë con los de más shmënë nardëa por nombre shtë'nël.

¹³ Nu zac rni'i Sagradas Escrituras:

Na tsaldí ldua'a shti'dzë më.

Stubi lugar rni'in:

Na zugá'ahia ndë'ë con shini Dios naná bëne'e më parë na.

¹⁴ Verdá grë ra shini nguiu napë rai' mizme clasë cuerpë con rënë nu belë. Zni zac Jesús guc nguiu con cuerpë shtë nguiu të parë gati më; zni bëdë'ë më fin pudërë shtë el quë nabësëdchini galguti lu guë'dchiliu. Lëll Satanás.

¹⁵ Nu bë'në më librar ra nardzëbë gati rall, ra nardzëbë con galërdzëbë ru'bë guëdubi vidë shtë rall.

¹⁶ Pues nasegurë adë bídëdi'i më lu guë'dchiliu parë gunë më compa'ni ra ianglë, sino be'dë guëdchini më lu guë'dchiliu ziquë llëbni Abraham parë gunë më compa'ni lë'ë ra nguiu.

¹⁷ Por ni bëqui'ni gac më igual ziquë bëchi sa' më të gac më tubi bëshuzi ru'bë narga'a ldu'u ra mënë nu parë gúni' cumplir grë lo quë narac shtu'u Dios. Nu bëdchini më parë quilli më con rënë shtë më por duldë, nu parë guëdchisú më grë duldë shtë ra shmënë më.

¹⁸ Guzac zi më nu gudëdë më zihani prëbë durë. Por ni iurne' rac

runë më compaňi grë ra narzac zi lu cualquier cusë durë.

3

Jesús na más më ru'bë quë Moisés

¹ Bëchi naná unidë con Dios santu, guna'bë më lë'ë të, të guëquërdënu të lë'ë më la'ni gube'e. Gulë bë'në llgabë bien chu na Jesús; náhi' el quë nabëdchini por nombre shtë Dios nu náhi' bëshuzi namás lasac nu náhi' bëshuzi ru'bë parë lë'ë hia'a. Parë creenci shtë hia'a nídi'i stubi naná rialdí ldu'u hia'a.

² Lë'ë Jesús bë'në cumplir voluntá shtë Dios, el quë nabë'në punërë lë'i' bëshuzi shtë hia'a. Bë'në më cumplir igual ziquë Moisés bë'ni' cumplir grëtë' lo quë naguni'i Dios lúhi' parë ra shmënë më guahietë.

³ Sin quë adë guëtë'dëdi'i, Jesús runë tucarë más hunurë quë Moisés. Nahin ziquë tubi nguii narza'a tubi hui'u; runë tucarë nguii ni más hunurë quë lë'ë hui'u.

⁴ Cadë hui'u napin el quë nabëzá'ahin, perë Dios bëcueshtë grëtë' cusë nananú la'ni guë'dchiliu nu gube'e.

⁵ Siemprë Moisés bë'në cumplir voluntá shtë Dios. Guc Moisés tubi muzë entrë ra shmënë më parë biadí'dzi' shti'dzë Dios lu rai'. Zni Moisés bë'në testificar de lo quë naguni'i Dios lúhi', cusë naguër gac despuësë.

⁶ Perë Cristo na shini më nabë'në cumplir grë voluntá shtë Dios entrë ra shmënë më. Pues na hia'a shini më si talë guëdë'na'a segurë fe shtë hia'a, si talë adë rdzëbëdi'ia'a nu si talë adë guëazë guëtëdi'ia'a shnezë më jamás, nu si talë guëquitë ldu'u hia'a por esperansë nadápa'a.

Guëzi'i ldu'u ra shmënë Dios

⁷ Por ni ziquë cagni'i Espiritu Santo: Nedzé iurë guini të lo quë narni'i Dios,

⁸ adë runë naguëdchidi'i ldu'u të cumë ziquë bë'në mënë guahietë; bëdzatsu mënë cuntrë Dios.

Dzë ni bëtë'dë rall prëbë lu Dios iurë ziazú rall lu lumë shlatë catë chu nádi'i.

⁹ Nga'li ra shtadë guëtú të bëtë'dë rall prëbë lua.

Zni bë'në rall durantë cuarenta izë; guná rall milagrë lo quë nabëna.

¹⁰ Por ni bëldëa con lë'ë rall nu gunia'a shcuendë rall: "Siemprë ldu'u rall bësini lë'ë rall lu duldë; nunquë bënguë bë'adi'i rall shneza".

¹¹ Bëna prometer con juramentu, nunquë jamás adë tsutëdi'i rall catë rzi'i ldu'u mënë con na, catë rbedchí ldu'u rall.

¹² Bëchi, gulë gapë cuidadë ni tubi de lë'ë të gapë tubi ldu'u naná rianaldë tëchi cusë mal, nu por ni adë rialdídi'i ldú'ul shti'dzë Dios nu guësá'nël lë'ë më nanabani.

¹³ Mejurë cadë tubi të guni'inú sa'l cunseju parë tsaldí ldu'u sa'l más cadë dzë mientras nanú tiempë. Gulë guni'inú los de más sa'l të parë ni tubi de lë'ë të gapë të ldu'u naguëdchi por duldë nacuguë ra nguii.

¹⁴ Si talë adë guësá'nëdi'ia'a diza'quë, sino tsaldíru'u ldu'u hia'a hashtë gátia'a, iurní unidë na hia'a con Cristo.

¹⁵ Zni rni'i Sagradas Escrituras: Nedzé si talë guínil lo quë narni'i Dios,

adë runë naguëdchidi'i ldú'ul cumë bë'në ra mënë guahietë iurë bëquë guia'a rall lë'ë më; adë guc shtú'udi'i rall gac Dios shlamë rall.

¹⁶ ¿Chúllëti'i bëquë diaguë shti'dzë Dios nu despuësë bë'në rall cuntrë lë'ë më? Mizmë mënë nabëru'u ladzë Egipto con Moisés ziquë cabësë shtë rall.

¹⁷ ¿Chullëti'i bëldënu Dios por cuarenta izë? pues mizmë mënë

nabë'në duldë nu guti rai' nu bëa'në cuerpë rai' lu shlatë catë nidi'i mënë.

18 ¿Chullëti'i guni'i Dios con juramentu adë tsutédi'i rall catë rzi'i ldu'u më? Pues mizme mënë nanadë bëzu'bë diaguëdi'i shti'dzë më.

19 Por grë ndëë rac bë'a hia'a adë bë'nëdi'i rall gan tsuté rall purquë adë gualdidi'i ldu'u rall shti'dzë më.

4

1 Por ni, aunquë nanú tubi promësë guëzi'i ldu'u hia'a con lëë më, rqui'ni gápa'a cuidadë no sea lu cualquier de lëë të, guëni'i më: "Runa juzguë nu adë tsutédi'il lugar ni".

2 Pues parë mizme lëë hia'a bédchini shti'dzë Dios ziquë bédchinin parë ra mënë guahietë, perë ra mënë ni adë bë'nëdi'i rall recibir shti'dzë më con fe cumë cusë za'quë purquë adë gualdidi'i ldu'u rall shti'dzë më; adë bëllu'idi'i shti'dzë më parë lëë rall.

3 Perë lëë hia'a gualdi ldu'u hia'a nu guaté hia'a catë rzi'i ldu'u hia'a con lëë më. De stubi mënë guni'i më: Gualdidi'i ldu'u rall na; por ni bældëa nu gunia'a con juramentu, adë tsutédi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall con na.

Guni'i Dios ra di'dzë ni aunquë bédëë më fin, shchi'ni më dizdë bëntsa'u më guëdchiliu.

4 Pues ze'dë tubi partë shtë Sagradas Escrituras narni'i shcuendë dzë narzi'i ldu'u mënë:

Dios bëzi'i ldú'i' dzë gadchi de grë dchi'ni nabë'në më.

5 Stubi lugar guni'i më:

Adë tsutédi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall con na.

6 Todavía runë faltë parë sëbëldá mënë tsuté rall catë guëzi'i ldu'u rall con Dios, perë lëë mënë nabini diza'quë primërë, adë tsutédi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall purquë bëzu'bë diaguëdi'i rall shti'dzë më.

7 Por ni Dios bëlu'ái' tubi dzë señaladë naná nedzë. Cagni'inú Dios lëë hia'a iurne' por lo quë naguni'i David aunquë llëduni tiempë zia'a.

Guni'i David di'dzë rë' naná bëquëa'a tampa:

Nedzë iurë guini të lo quë narni'i Dios, adë runë naguëdchidi'i ldu'u të.

8 Si talë Josué nadëë descansë parë ra më israelitë, pues Dios adë niabrídi'i guëni'i më de stubi dzë guëzi'i ldu'u mieti.

9 Zni nanú tubi galërzi'i ldu'u naná ziquë dzë gadchi iurë guzi'i ldu'u Dios. Guëzi'i ldu'u shmënë Dios

10 purquë grëtë' el quë natsuté shnezë Dios catë rzi'i ldú'ull con lëë më, nápëll descansë. Hia gualú shchí'nill ziquë guzi'i ldu'u Dios lu grë dchi'ni shtë më.

11 Por ni cha guëdë'na'a fuersë parë tsuté hia'a catë guëzi'i ldu'u hia'a con lëë më, no sea quë cualquier de túbia'a zia glá'ga'a mizme nezë ziquë bë'në ra mënë nadë gualdidi'i ldu'u shti'dzë Dios guahietë nu guti rai'.

12 Zni runë tucarë guëdë'na'a purquë di'dzë naguni'i Dios, nabanin nu napin pudërë. Nahin ziquë tubi spadë dushë naná guërupë tëchi. Shti'dzë më riuté hashtë más la'ni ldu'u nguii. Shti'dzë më runë dividir almë, nu espíritu, nu llicu nu hashtë la'ni ba'cu shtë mieti. Riuté shti'dzë më hashtë la'ni llgabë mënë nu hashtë galërni'i ldu'u nguii parë gunin juzguë lëë rahin.

13 Ni tubi cusë nabëntsa'u më adë rac guëca'chilúdi'i lu më. Grëtë' nanuhin shlatë. Rna më nu nané më grë lo quë naquëhunë mieti nu napë quë guëtë'da'a cuendë lu më.

Jesús na bëshuzi namás lasac entre grë bëshuzi

14 Jesús shini Dios, na më bëshuzi ru'bë parë lëë hia'a; guaté më catë quërelde Dios lu gube'e, por ni guia glá'ga'a firmë lu shnezë Dios con diza'quë nagualdi ldu'u hia'a.

15 Lëë bëshuzi shtë hia'a, rga'a ldú'i' lëë hia'a. Riaséhi'; nanéhi' grë debilidá nadápa'a purquë lëë më gudëdë më lu mizme prëbë nadápa'a, perë sin quë adë bë'nëdi'i më duldë.

16 Por ni guiabí'ga'a lu më catë nanú më. Guiabí'ga'a lu trunë shtë Dios sin quë adë chu rdzëbëdi'i. Por favurë shtë më guëga'a ldu'u më lë'ë hia'a nu gunë më compa'ni lë'ë hia'a cualquier nidadá nadápa'a.

5

1 Cadë bëshuzi ru'bë naná designadë entrë ladi ra nguui, nápi' carguë parë gúni' representar ra mënë lu Dios. Runë bëshuzi ofrecer lu Dios ra ofrendë shtë mënë nu sacrifici por duldë shtë rall.

2 Mizmë bëshuzi ni rac runë tratë nadu'u con ra mënë naguënëdi'i voluntá shtë Dios nu rëazë guëtë rall shnezë më, purquë bëshuzi ni nápëll mizmë debilidá cumë grë mënë.

3 Por debilidá ni rqui'ni gunë bëshuzi ofrecer tubi ma ziquë sacrifici lu Dios por ra duldë nabë'në bëshuzi nu zac rúnëll ofrecer ra ma por duldë shtë los de más mënë.

4 Ni tubi nguui gululé mizmë lë'ëll ziquë bëshuzi con hunurë shtë galbëshuzi, sino Dios gululé lë'ëll mizmë manërë ziquë gululé më lë'ë Aarón.

5 Zni zac Cristo adë bëshepi guiá'adi'i tē gáqui' bëshuzi, sino Dios gululé lë'i' nu guni'i më lu shini më: Lë'ël nal shinia; gululëhia lë'ël.

6 Nu zac rni'i Dios stubi lugar:

Lë'ël nal bëshuzi parë siemprë, ziquë mizmë clasë cumë Melquisedec.

7 Iurë Jesús gubani lu guë'dchiliu rë', guna'bë më lu Dios; bënë më ruëguë lu Dios. Guni'i më fuertë nu cantidá nisë bëru'u lu më. Guna'bë më lu Dios, el quë nanapë pudërë parë guëlá lë'i' lu galguti, nu Dios bëquë diágui' shti'dzë shini më purquë Jesús guc cunformë; bé'ni' cumplir voluntá shtë Shtádi'.

8 Aunquë Cristo na shini Dios, por galërzac zi nabë'në më sufrir, bësë'dëi' parë guëzu'bë diágui'.

9 Iurë gudëdë grë ra cusë durë nu bënë më gan lu ra prëbë, guc më el

quë nardë'ë vidë eternë parë grë ra narzu'bë diaguë shti'dzë më.

10 Gululé Dios lë'ë Jesús; gúqui' designadë bëshuzi ru'bë con mizmë hunurë ziquë Melquisedec.

Dios gunë cashtigu si talë guëazë guëta'a lu shnezë më

11 Nanú zihani cusë más parë guënia'a lu tē shcuendë bëshuzi ru'bë nadápa'a. Parë guna explicar parë tsasë tē, naganin purquë adë ri-asëdi'i tē lueguë.

12 Hia gudëdë tiempë dizdë gualdí ldu'u tē diza'quë; hia runë tucarë guëlua'a tē los de más sa' tē, perë todavía rqui'ni stubi mënë guëlua'a lë'ë tē stubi vësë más ra cusë sencigi, ra primërë puntë shtë ra enseñansë narialdí ldu'u hia'a. Na tē ziquë tubi narqui'ni gu purë lechë en vez de gaull cumidë con belë.

13 Grë ra naná ziquë me'dë naná radchi, adë rac bé'adi'ill mudë narunë tucarë guëquërdëll con sa'll. Nall ziquë tubi ngulë'në narqui'ni tubi mësë.

14 Perë ziquë cumidë na parë ra mënë ru'bë, los de más puntë shtë enseñansë, na parë ra mënë naná riasë guadë na mal nu guadë na za'quë. Mënë ni hia napë rall tiempë lu shnezë Dios nu tsagla'guë runë rall gan lu duldë.

6

1 Por rsunë ni, cha guiaglá'ga'a delantë parë tsarú'ba'a; guësé'da'a más enseñansë shtë Cristo. Adë guëá'nëdi'ia'a sulë con ra enseñansë sencigi nabëdë'na'a recibir más antsë. Enseñansë ni runë tratë napë quë guëabré ldu'u mieti lu Dios, nu adë rúnëdi'i mënë confiar ra obrë za'quë. Ra enseñansë sencigi rni'i napë quë tsaldí ldú'ul shti'dzë Dios.

2 Nu cagni'in shcuendë custumbrë shtë rdchi'bë guia'a shmënë Jesús guëc sa' rall, nu runin tratë lla guëriubë nisë zihani cusë. Cagni'in shcuendë de quë tsashtë ra tēguë

stubi, nu de quë ze'dë guëdchini juici eternë.

³ Pues guiaglá'ga'a delantë si talë gunë më compa'ni lë'ë hia'a.

⁴ Ra nagueasé di'dzë ni, ra nabëquitë ldu'u por lo quë nabëne'e më, ra narunguë bë'a Espíritu Santo,

⁵ ra nabëquitë ldu'u con shti'dzë Dios, nu ra narac bë'a pudërë shtë ra nague'nibë'a iurë gac më rëy,

⁶ Si talë guëazë guetë rall, nu rni'i rall shti'dzë Dios nád'i'n verdá, nídi'i mudë guëabré ldu'u rall lu më stubi vultë purquë mizme lë'ë rall quëquë'ë rall lë'ë shini Dios lu cruz stubi vultë, nu quëhunë rall burnë lë'ë më delantë lu ra mënë.

⁷ Na nguü rë' ziquë lachi naná rlaguë guü lúhi'. Iurë lë'ë guü rlaguë, ruu' guü'u nisë. Si talë guü'u tsagla'guë rdë'ë cusechë parë ra naquëhunë dchi'ni, pues napin bendición shtë Dios.

⁸ Perë si talë lë'ë guü'u rdë'ë guitsë nu guilli nadë rllui'di'i, iurní mal na guü'u ni nu guëlladchi na cashtigu shtë Dios parë guü'u ni; fin shtëhin na ziquë tubi cusë narie'qui.

Nadápa'a esperansë; por ni dzu hia'a firmë lu shnezë Dios

⁹ Aunquë quëadi'dza zndë'ë lu të, bëchi narac shtua'a, napa segurë de quë lëdë znídi'i con lë'ë të purquë nasalvar të nu quëhunë të cusë za'quë.

¹⁰ Dios na më justë; adë guëá'ldëdi'i ldu'u më grë dchi'ni nabë'në të parë lë'ë më. Rëagná ldu'u më lla guc shtu'u të sa' të, lla bë'në të sirvë lë'ë rai' purquë na rai' shmënë më. Adë guëá'ldëdi'i ldu'u më de quë tsagla'guë quëhunë të compa'ni lë'ë rai'.

¹¹ Ziquë rac shtu'u sa' të, iurne' rac shtu'u na'a cadë tubi të guëlua'a de quë napë të zihani esperansë hashtë guëabré më stubi.

¹² Adë gac të nabëchi sino gulë rgubënebi ejemplë shtë ra narialdí ldu'i de verdá con pacënci; iurní quëhunë rall recibir ra cusë za'quë

nabë'në më prometer parë grë ra naná shmënë më.

¹³ Segurë gunë më cumplir lo quë nabë'në më prometer purquë iurë bë'në më prometer lu Abraham, bë'në më jurar por mizme lë'ë më purquë nídi'i stubi más më naru'bë quë lë'ë më.

¹⁴ Guni'i Dios lu Abraham: "De verdá gunë ldaiha lë'ël nu guënehia cantidá llëbni".

¹⁵ Abraham gulézi' con pacënci hashtë guc cumplir shti'dzë më; zni bë'ni' recibir lo quë naná bë'në më prometer lúhi'.

¹⁶ Iurë ra nguü runë rall jurar, rni'i rall juramentu por nombre shtë tubi namás më ru'bë quë lë'ëll. Juramentu ni na garantiá de quë gúnëll cumplir; rquí'nidi'i cusë más.

¹⁷ Iurë guc shtu'u Dios guëluá'ai' clarë lu ra shmënë më de quë adë gúnëdi'i më cambi shti'dzi', bë'në më prometer con juramentu.

¹⁸ Zni por chupë di'dzë nagúnëdi'i cambi jamás, nasegurë lo quë nadzuléza'a. Nídi'i mudë shti'dzë Dios niac bishi; por ni lë'ë hia'a naná bësa'në cusë shtë guë'dchiliu nu na hia'a segurë con lë'ë më, nadápa'a rsunë ru'bë parë tsaldí ldu'u hia'a; adë guësá'nëdi'i hia'a promësë naguni'i më lu hia'a; tsagla'ga'a firmë con lë'ë më hashtë gunë më cumplir promësë naguni'i më lu hia'a.

¹⁹ Lë'ë esperansë nadápa'a, na ziquë tubi gui'bë ru'bë naquëhunë segurë barcu lu nisë. Segurë nu fuertë na esperansë ni parë almë shtë hia'a. El quë nanapë esperansë ni, nall ziquë el quë nariuté catë cabezë Dios Santo.

²⁰ Ndë guaté Jesús por lë'ë hia'a të tsanál'da'a lë'ë më lugar ni despuësë. Na më representantë shtë hia'a të parë tsuté hia'a lugar ni. Na më primërë bëshuzi parë siemprë con mizme hunurë quë Melquisedec.

7

Jesús nu Melquisedec

¹ Lë'e Melquisedec guc rëy shtë guëdchi Salem nu gúqui' tubi bëshuzi delantë lu Dios naquëbezë más guia'a. Iurë bëabrí Abraham catë guáhi' lu guërru nu gudíni' ra rëy contrari, Melquisedec guagtsa'guëlúhi' Abraham, nu bë'në ldáihí' lë'e Abraham.

² Iurní Abraham bédë'e ca'a Melquisedec décimo partë shtë ra cusë naná bédchisú Abraham de enemigu shtëhi'. Lë Melquisedec runë cuntienë "primëre rëy naná justë". Melquisedec guc rëy narnibë'a Salem, nu Salem runë cuntienë, "galërbedchí ldu'u mieti". Por ni Melquisedec na rëy shtë paz.

³ Perë parë Melquisedec adë guënëdi'ia'a lë shtádi' u lë shní'ai'; adë guënëdi'ia'a guc gúli' nilë guc gúti'. Adë guënëdi'ia'a chu guc shtadë guëlú Melquisedec. Zni náhi' ziquë figurë shtë shini Dios; náhi' bëshuzi naná cuezë parë siembrë.

⁴ Iurnë' gulë bédë'e cuendë blac llëru'bë guc Melquisedec, pues mizmë shtadë guëlú hia'a, Abraham, bédë'ei' décimo partë shtë grë cusë lo quë nabëdchisúhi' guia'a rëy iurë gudildi rai'.

⁵ Según lëy shtë Moisés, ra bëshuzi naná llëbni' Leví, napë rai' mandadë shtë Dios parë gunë rai' cubrë de mënë décimo partë nanapë ra mënë; nahin parë Dios. Ra bëshuzi bë'në rai' cubrë de grë sa' rai' aunque na rai' llëbni' Abraham.

⁶ Perë Melquisedec nádí'i' famili shtë Leví perë bé'ni' recibir décimo partë nabëdë'e Abraham cuá'ai'. Nu Melquisedec bë'në ldáihí' Abraham, el quë nabë'në recibir ra promësë shtë Dios.

⁷ Clarë riasé hia'a el quë naquëhunë bendecir, más lasáqui' quë ra mënë narunë recibir bendición.

⁸ Entrë ladia'a iurnë' grë ra bëshuzi narunë recibir décimo partë shtë cusë nanapë mieti, guëdchini dzë gati rai'; perë shcuendë Melquisedec rni'i Sagradas Escrituras de quë lé'i' bé'ni'

recibir décimo partë nabëdë'e Abraham. Melquisedec náhi' ziquë tubi naziagla'guë nabani.

⁹ Nu rac guëní'ia'a de quë Leví nu grë ra bëshuzi naná llëbni' Leví, ra naná runë recibir décimo partë shtë cusë nanapë mënë iurnë', gudilli rai' juntë con Abraham iurë bédë'ei' lu Melquisedec nabë'në tucarë cá'ai'.

¹⁰ purquë aunque todavía adë gúlëdi' Leví, náhi' cumë llëbni' ladi Abraham iurë Melquisedec guagtsa'guëlúhi' lë'e Abraham.

¹¹ Ra mënë israelitë bë'në rai' recibir lëy shtë Dios tiempë dzu ra shini Leví cumë bëshuzi, perë lëy adë bé'nëdi'i gan gac mënë perfectë delantë lu Dios. Por ni gu' necesari guëdchini stubi bëshuzi mejurë, lédëdi'i ziquë ra bëshuzi naná shini Aarón nagululé Dios, sino bëqui'ni guëdchini tubi bëshuzi ziquë Melquisedec con llëru'bë hunurë.

¹² Pues iurë nanú cambi shtë galbëshuzi, iurní zac rqui'ni gac cambi lëy narunë tratë shcuendë galbëshuzi.

¹³ Lë'e bëshuzi shtëna'a, el quë ra di'dzë rë' quëgni'i shcuëndi', náhi' llëbni' stubi shini Jacob, lédëdi'i shini Leví ziquë los de más bëshuzi. Ni tubi bëshuzi na shini de cualquier shini Jacob sino sulë ra shini Leví na rai' bëshuzi.

¹⁴ Bien rdë'e hia'a cuendë Jesús ze'dë entrë llëbni' Judá, nu Moisés niétiquë guní'i' de quë shini Judá gac rai' bëshuzi.

¹⁵ Más clarë na shcuendë bëshuzi cubi nadápa'a, iurë rëagná ldu'u hia'a ze'dë guëdchini stubi bëshuzi naná ziquë Melquisedec con llëru'bë hunurë.

¹⁶ Adë binlúdi'i galbëshuzi shtë më ni por tubi lëy narunë punërë bëshuzi según ra shtadë guëlú bëshuzi, sino guc Jesús bëshuzi sulë purquë napë më pudërë; gátidi'i më parë siembrë.

¹⁷ Rni'i zndë'e la'ni Sagradas Escrituras de lë'e më:

Lé'el nal tubi bëshuzi parë siembrë

ziquë mizmë clasë de Melquisedec.
Nápël llëru'bë hunurë.

¹⁸ Zni mandamientë nabëdë'e Dios guahietë, guc cancelarin purquë nápëdi'in pudërë nu adë rlluí'di'in parë guëdchisú duldë shtë mënë.

¹⁹ Pues lëy shtë Moisés adë bënëdi'i gan parë gac nguü limpi delantë lu Dios, perë en cambi, iurne' nadápa'a esperansë, por ni riabí'ga'a lu më.

²⁰ Pues Dios bënë nombrar Jesús ziquë bëshuzi con juramentu.

²¹ Los de más bëshuzi guc nombrar rai' sin ni tubi juramentu, perë guni'i Dios lu bëshuzi cubi con tubi juramentu. Guni'i më:

Lë'e Dadë, bé'ni' jurar nu adë gúnëdi'i' cambi shtí'dzi'.

Lë'el nal tubi bëshuzi parë siemprë. [Ziquë mizmë clasë shtë Melquisedec.]

²² Por ni Jesús na tubi garantiá de quë nadápa'a tubi conveñi mejurë quë conveñi nanapë ra mënë guahietë.

²³ Los de más bëshuzi guc cantidá rai' purquë guti rai'; adë nídi'i mudë tsagla'guë rai' cumë bëshuzi; adë bënëdi'i rai' gan guëquërdë rai' parë siemprë.

²⁴ Perë Jesús adë rátidi'i; galbëshuzi shtë më adë tsalúdi'i. Na më bëshuzi parë siemprë.

²⁵ Por ni Jesús napë pudërë; gunë më salvar parë siemprë ra nariabi'guë lu Dios por medio de lë'e Jesús purquë nabáni' parë siemprë nu quëhúni' ruëguë lu Dios por lë'e hia'a.

²⁶ Zni Jesús na bëshuzi completamente ecsactë ziquë rquí'nia'a, ziquë ni tubi chu nádí'i. Na më santu; nápëdi'i më duldë; rsiguëdi'i më lë'e hia'a; purë na më. Bëshepi guia'a Dios lë'i' más quë cualquier cusë nanabani lu gube'e.

²⁷ Nádi'i më ziquë los de más bëshuzi nanapë quë gunë rall ofrecer ra ma por duldë shtë rall, iurní despuësë por duldë shtë ra sa' rall. Jesús bé'ni' ofrecer mizmë lë'i' ziquë

sacrifici parë grëtë' hia'a. Rquí'nidi'i stubi sacrifici jamás parë siemprë.

²⁸ Lë'e lëy shtë Moisés gululé nguü tē gac rall bëshuzi namás lasac aunque napë rai' duldë; perë juramentu shtë Dios bēdchini más despuësë quë lëy, nu bē'nē mē nombrar lē'e shini mē tē gáqui' bëshuzi parë siemprë. Gululé Dios shíni', el quë nabē'nē cumplir; nídi'i stubi cusë narunë faltë tē gac mē bëshuzi parë siemprë.

8

Jesús rni'inúhi' Dios por lë'e hia'a

¹ Primërë puntë shtë naquëgni'i na'a lu tē na ndë'e; nadápa'a tubi bëshuzi namás lasac. Guzubë më lu trunë shtë Dios gube'e. Quëbezë më ladë ldi shtë Dios naná lugar shtë hunurë.

² Nu quëhúni' sirvë la'ni lugar verdadërë naná bēntsa'u Dadë, lédëdi'i nguü. Ndë cabezë Jesús juntë con Dios Padre.

³ Grë ra bëshuzi namás lasac lu guë'dchiliu, guc nombrar rai' parë gunë rai' ofrecer lu Dios ofrendë nu sacrifici nabëdë'e mënë según lëy. Nu rquí'ni Jesús gápi' tubi cusë parë gúni' ofrecer.

⁴ Si talë lë'e më niabezë më guë'dchiliu, adë nádí'i më bëshuzi purquë todavía nianá nanú ra bëshuzi narunë ofrecer ofrendë según rnibë'a lëy shtë Moisés.

⁵ Perë ra bëshuzi lu guë'dchiliu, quëhunë rai' ofrecer lo quë naná sulamëntë tubi mustrë de lo quë nananú gube'e. Rdë'e hia'a cuendë de quë nahin copi purquë iurë Moisés bē'nē recibir ordë shtë Dios parë guntśá'uhi' lugar catë gunë ra mënë adorar Dios, gunibë'a më lúhi': "Rnia'a lul, bēntsa'u lugar ni ecsactë según mustrë nabēluá'ahia lul guëc dani".

⁶ Zni guc con primërë rēglë nabëdë'e Dios, perë iurne' gululé Dios Jesús ziquë bëshuzi naquëhunë sirvë lugar naná zihani vultë más mejurë quë lugar catë ra bëshuzi naguquërdë antsë bē'nē rai' sirvë.

Jesús na el quë narni'inú Dios por lë'ë hia'a. Por Jesús lë'ë conveñi cubi nadápa'a con Dios, nahin mejurë quë conveñi gushë purquë pudërë shtë conveñi cubi ze'din por promësë naná mejurë.

⁷ Si talë primërë conveñi nápëdi'in faltë, iurní adë rquí'nidi'i conveñi cubi. Si talë por primërë conveñi niac mënë naza'quë delantë lu Dios, iurní niasëdchini Jesús stubi conveñi naná cubi.

⁸ Perë Dios guná lu ra mënë nabë'në recibir primërë conveñi ziquë mënë narunë faltë lo quë naná mejurë. Guni'i më shcuendë rai' la'ni Sagradas Escrituras:

Lë'ë Dadë Dios rni'i: Guëdchini dzë; guntsa'ua tubi conveñi cubi con ra mënë shtë Israel nu Judá.

⁹ Adë gáquëdi'in ziquë conveñi naná bëntsa'ua con ra shtadë guëlú rall tiempë bëna

compañi lë'ë rall, tiempë bëséhia lë'ë rall të guëru'u rall Egipto.

Adë bé'nëdi'i rall cumplir lë'ë conveñi shtëna. Por ni bësa'na lë'ë rall, rni'i Dadë.

¹⁰ Lë'ë conveñi naná guntsa'ua con naciuni Israel despuësë ra dzë ni, gaquin zndë'ë, rni'i Dadë.

Guësëdchinia mandamientë shtëna la'ni ldu'u rall.

Guëquëa'a shti'dza lu ldu'u rall parë adë guëá'ldëdi'i ldu'u rall shti'dza.

Iurní gaca Dios shtënë rall de verdá; hia lë'ë rall gac rall shmëna.

¹¹ Dzë ni adë rquí'nidi'i chu guëlua'a tubi sa'll;

rquí'nidi'i nguü guëni'll lu béchill: "Bënguë bë'a lë'ë Dadë Dios" purquë grëtë' rall gunguë bë'a rall na dizdë ra mitu'në hashtë más ra më gushë naná ladi rall.

¹² Nu guna perdunë duldë shtë rall; guëga'a ldua'a lë'ë rall;

jamás adë guëagnádi'i ldua'a ra duldë shtë rall.

¹³ Iurë lë'ë Dios quëgni'i shcuendë conveñi cubi rë', na purquë rna më

conveñi gushë cumë cusë nadë rlu'ídi'i parë mënë naná quëeldë ne'. Lo quë nanapë tiempë nu adë rlu'ídi'in, nasesë guënitiluhin.

9

Lugar catë runë mieti adorar Dios lu guë'dchiliu nu gube'e

¹ Nanú stubi cusë importantë. Lë'ë primërë conveñi napë règlë parë gunë mieti adorar Dios la'ni tubi iádu'u shtë guë'dchiliu.

² Lë'ë lugar catë bë'në mënë adorar Dios, napë chupë partë. Primërë partë lë Lugar Santo; nga'li quëbezë gandelierë nu mellë; lu mellë dchi'bë guetështildi nabë'në mënë presentar lu Dios.

³ Hia tëchi cortinë shtë primërë partë, quëbezë lugar lë Lugar Santísimo.

⁴ Nga'li nanú tubi bëcu'guë naná purë orë catë rie'qui ialë, nu nga'li nanú tubi cajë nabë'në significar lë'ë conveñi. Guëdubi ladë naquë orë. Nezë la'ni cajë ni nanú mbluri nan-actsa'u orë. La'nin nanú guetështildi maná, nu zac la'ni cajë nanú varë shtë Aarón. Varë ni bëguë; gual-dani ndiaguë ladi ni. Nu zac la'ni cajë nanú ra guë'ë catë bëquë'ë Dios di'dzë shtë conveñi.

⁵ Subrë guëc cajë ni quëbezë ra ianglë naquëhunë representar pudërë nu gluri shtë Dios. Hia ianglë ni nachi'li shcuaguë lugar catë rac purdunë ra duldë shtë mieti. Iurnë' nápëdia'a tiempë parë guëquëa'a más shcuendë lugar ni.

⁶ Iurë grë ra cusë ni na listë, ra bëshuzi riutë rai' primërë partë shtë iádu'u parë gunë rai' cumplir custumbrë religiüsë lo quë nagunibë'a Dios.

⁷ Perë segundë partë shtë lugar ni, Lugar Santísimo, nga'li riutë primërë bëshuzi, perë sulë tubsë vësë cadë izë. Iurë lë'i' riutë, rquí'ni guá'ai' rënë shtë ma të parë rúni' ofrecerin ziquë ofrendë por duldë shtëhi' nu por duldë shtë ra mënë.

⁸ Por di'dzë rë' lë'ë Espíritu Santo quëgní'i' de quë mientras ra mënë bë'në rai' cumplir custumbrë la'ni primëre partë shtë iádu'u, todavía nídi'i entradë parë lë'ë rall lu lugar catë cabezë Dios.

⁹ Grë ndë'ë na tubi muestrë de lo quë quëhunë mënë iurne' la'ni iádu'u. Ra ofrendë nu ra ma naquëhunë mieti ofrecer lu Dios, adë nápëdi'i rahin pudërë parë guëdchisú duldë shtë mënë tē parë cuedchí ldu'u rall delantë lu Dios.

¹⁰ Nadë más ra custumbrë quëhunë tratë pē cusë gau mieti u pē gu mieti u shcuendë tsati guia'a mieti con ra rëglë narunë tratë por fuërë shtë mieti. Napë ra custumbrë ni valurë sulamëntë hashtë tiempë gunë mē cambi mudë nangunë mënë adorar lë'ë mē.

¹¹ Perë Cristo bēdchíni' ziquë bēshuzi namás nasac parë ra cusë za'quë nabe'dë guëdchini. Lë'ë lugar catë quëhunë mē sirvë ziquë bēshuzi, nga'li na tubi lugar namás cusë za'quë, lēdë tubi mēnēdi'i bēntsa'u lugar ni. Quiere decir, adë nád'in cusë shtë guë'dchiliu rē'.

¹² Guaté Cristo Lugar Santísimo tubsë vēsë parë siemprë, lēdēdi'i parë gunë mē ofrecer rēnë shtë chivë u rēnë shtë ngunë, sino con prupí rēnë shtë mē guaté mē; bë'në mē segurë salvaciuni nanápēdi'i fin parë lē'ë hia'a.

¹³ Ra bēshuzi bētiá'aj' rēnë shtë chivë nu ngunë, nu bētē'tsēi' dē shtë bëcierru nagüe'qui lu bëcu'guë guëc ra mënë nabēga'ldë tēgulë. Si talë custumbrë ni rllui'i parë gunin purificar shcuerpë nguü,

¹⁴ mucho más pudërë napë rēnë shtë Cristo, purquë por medio shtë Espíritu Santo nanápēdi'i fin, Cristo bë'në mē ofrecer mizmë lē'ë mē lu Dios ziquë sacrifici nanápēdi'i ni tubi manchë. Rēnë shtë mē rac guëzunë ldu'u hia'a de grë duldë nu obrë nadë rlluí'di'i parë guëdē'na'a sirvë lu Dios nanabani.

¹⁵ Por ni Jesucristo na mē el quë

nabēsēdchini conveñi cubi, tubi tēstë cubi entrë Dios nu lē'ë hia'a. Galguti shtë Cristo bë'në parë gac perdunë grë duldë shtë ra nabē'në mal según rëglë shtë primëre conveñi. Guna'bë Dios lē'ë rall tē gunë rall recibir grë lo quë nabē'në mē prometer, tubi herenci eternë.

¹⁶ Parë gac cumplir termë shtë tēstë, rqui'ni prëbë de quë hia guti el quë nabēntsa'uhin

¹⁷ purquë adë gac repartir herenci shtë nguü hashtë despuēsë gati nguü. Mientras nabaní nguü lē'ë tēstë guëa'në guiá'ai'.

¹⁸ También termë shtë conveñi primëre guzublú iurë rēnë bēllë'ë.

¹⁹ Moisés iurë guní'i' grë ra puntë shtë lēy lu ra mënë, guná'zi' rēnë shtë chivë nu bëcierru con nisë nu tubi llicu hiaguë hisopo con guitsë ladi lli'li color llni; iurní bēgá'dzi' llicu hiaguë ni con rēnë nutsë con nisë; iurní bëchu'bë nís'i' librë shtë lēy, nu zac grëtë' ra mënë bëchu'bë nís'i' con rēnë.

²⁰ Iurní guní'i' Moisés: “Ndë'ë na rēnë narunë lasac tubi conveñi narnibë'a Dios parë lē'ë tē”.

²¹ Moisés bëchu'bë nís'i' con rēnë lē'ë lugar catë bë'në ra mënë adorar Dios, nu bëchu'bë nís'i' con rēnë grëtë' ra cusë nabē'në dchi'ni rai' tē gunë rai' adorar Dios.

²² Pues según lēy casi grëtë' cusë napë quë guëzunëhin por rēnë. Sin quë adë guëllē'ēdi'i rēnë, nídi'i perdunë shtë duldë.

Por galguti shtë Cristo nanú perdunë shtë duldë

²³ Por ni rnia'a de quë ra cusë nananú guë'dchiliu, cusë naná copi shtë ra cusë lu gube'e, bëqui'ni guëzunë rahin por rēnë shtë ma, perë ra cusë shtë gube'e también rqui'ni guëzunë rahin con sacrifici mejurë quë rēnë shtë ma.

²⁴ Cristo adë guatédi'i' Lugar Santísimo nabēntsa'u mënë lu guë'dchiliu; nahin copi shtë cusë verdaderë nananú gube'e; sino guaté mē gube'e catë quëbezë Dios. Ndë

guadi'dzënú më Dios Padre de favurë shtë hia'a.

²⁵ Lë'ë primërë bëshuzi lu gué'dchiliu riatëll Lugar Santísimo tubsë vësë cadë izë parë gúni' ofrecer rënë shtë ma lu Dios, perë rënë ni nádi'i rënë shtë bëshuzi sino rënë shtë ma. Perë Cristo adë rúnëdi'i' ofrecer rënë shtëhi' zihani vultë sino tubsë vësë

²⁶ purquë si talë adë zni nádi'in, iurní niati më zihani vësë dizdë lë'ë gué'dchiliu gurështë. Perë iurne' tubi vësë parë siemprë Cristo bédchini nu bë'në më ofrecer mizmë vidë shtëhi' parë grëtë' mënë. Bëllë'ë rënë shtë më të guédchisú më duldë.

²⁷ Ziquë na segurë napë quë gati grë mieti nu despuësë gati nguii, gunë më juzguë nguii.

²⁸ Zni zac Cristo tubsë vësë gúti' ziquë tubi sacrifici; bëllë'ë rënë shtë më por duldë shtë mënë. Perë guëlua'alú më lu hia'a stubi vultë, lédëdi'i parë guédchisú më duldë sino parë gunë më salvar grëtë' ra naquëbezë lë'ë më, ra narac shtu'u guëabré më nasesë.

10

¹ Lë'ë lëy nabëquë'ë Moisés guquin nadë más ziquë muestrë shtë ra cusë verdaderë nanaguër guédchini. Lë'ë lëy nápëdi'in pudërë të gac mënë naza'quë lu Dios por medio ra ma nabë'në mënë ofrecer zihani vësë cadë izë.

² Purquë si talë lëy nihunë gan parë gac mënë naza'quë lu Dios, iurní niabezë nihunë rall ofrecer ra ma purquë grëtë' ra naná limpi lu Dios adë nápëdi'i rall llgabë naquëgni'i guëc rall por duldë nabë'në rall.

³ Perë por ra ma nabë'në rall ofrecer, bëagná ldu'u rall duldë shtë rall cadë izë.

⁴ Pues rënë shtë ra ngunë nu rënë shtë chivë jamás adë guédchisúdi'i duldë shtë mënë.

⁵ Por ni iurë bédchini Cristo lu gué'dchiliu, guni'i më: Adë rac shtu'udi'il sacrifici shtë ma, nilë ofrendë,

sino quë bënë'el tubi cuerpë parë na.

⁶ Adë rquítëdi'i ldu'ul con ra sacrifici narië'qui lu bëcu'guë, nilë con ra ofrendë narne'e mënë por duldë.

⁷ Iurní gunia'a: "Turne' zelda parë guna cumplir voluntá shténël.

Niá Dadë; ziquë naescritë shcuenda la'ni librë."

⁸ Primërë rni'i Dios quë adë bëquítëdi'i ldu'u më por ra ofrendë nu por ma narië'qui lu bëcu'guë, nilë por sacrifici parë guédchisú ra cusë ni duldë shtë ra nguii, cusë nagunibë'a lëy gunë mieti.

⁹ Despuësë guni'i më: "Zelda parë guna voluntá shténël, Dadë". Ndë'ë runë cuntienë de quë bë'në Dios cancelar primërë règlë të gunë më punërë stubi règlë mejurë.

¹⁰ Por règlë cubi, bë'në më perdunë duldë shtë hia'a; bëzunë më ldu'u hia'a të parë gáca'a santu. Zni nahin purquë Jesucristo bédë'ë më propi shcuerpë më ziquë sacrifici. Guti më; iurní rquí'nidi'i stubi ofrendë.

¹¹ Grë ra bëshuzi israelitë quëhunë rai' ofrecer ra ma lu Dios. Cadë dzë tsagla'guë quëhunë rai' ofrecer mizmë ofrendë aunquë por rënë shtë ra ma, nilë por cuerpë shtë ma narië'qui, nunquë guédchisú ra cusë ni duldë shtë mënë.

¹² Perë Jesucristo bë'në më ofrecer mizmë lë'i' por ra duldë tubsë vësë parë siemprë. Despuësë guti më, iurní guzubë më ladë ldi shtë Dios.

¹³ Nga'li quëbezë më hashtë gunë më gan lu grë enemigu shtë më. Gunë më vencer lë'ë rall.

¹⁴ Por tubsë ofrendë nabë'në më ofrecer, bëzunë më ldu'u mënë; bë'në më ra mënë santu parë siemprë, ra naquëreldë sulë parë lë'ë më.

¹⁵ Lë'ë quë lë'ë Espíritu Santo quëhúni' testificar lo mizmë purquë guní'i' más antsë;

¹⁶ Lë'ë conveñi naguna con lë'ë rall despuësë ra dzë ni, rni'i Dadë, guëcue'za grëtë' mandamientë shtëna la'ni ldu'u rall.

Nu guëquëa'a ra mandamientë la'ni shgabë rall.

¹⁷ Nu zac rni'i Espíritu Santo:

Jamás adë guëagnádi'i ldua'a ra duldë shtë rall, ni ra cusë mal nacanihunë rall.

¹⁸ Catë bë'në më perdunë duldë, hia rqui'nidi'i másru'u ofrendë por ra duldë.

Guiagbí'ga'a lu Dios

¹⁹ Por grë ndë'ë bëchi, rac tsuté hia'a gube'e por rënë shtë Jesús. Adë rdzëbëdi'i tsuté hia'a.

²⁰ Rac tsuté hia'a por tubi nezë cubi narne'e vidë sin fin; nezë ni bësha'lë më hashtë lugar catë cuezë Dios santu, quierë decir, por galguti shtë Jesús bëshá'li' nezë ni.

²¹ Jesús na më primërë bëshuzi parë lë'ë hia'a. Na më encargadë con grë lidchi Dios.

²² Por ni guiagbí'ga'a lu më con confiansë; tsaldí ldu'u hia'a de verdá. Nu zac guiagbí'ga'a con ldu'u hia'a nalimpi lu më nu con cuerpë naguá tubi bañi con nisë naquichi.

²³ Guiaglá'ga'a firmë lu shnezë Dios, adë chu guëazë guétëdi'i shnezë më purquë nasegurë gunë më cumplir grë lo quë nabë'në më prometer.

²⁴ Nu guédí'lia'a manërë parë guédé'na'a compa'ni ra sa' hia'a parë gac shtu'u sa' hia'a más nu parë guédé'na'a cusë za'quë.

²⁵ Adë gáca'a ziquë ra nanédi'i guidë lu cultë catë rdëá hia'a; mënë ni nacustumbradë rídëdi'i rall. Mejurë guëni'inú sa' hia'a të gac rall firmë. Zni napë quë guédé'na'a cumplir iurne' purquë lë'ë dzë nagueabré Jesús, ze'dë guédchini.

²⁶ Si talë nané hia'a verdá shtë Dios nu mizme tiempë rac shtu'u hia'a tsaglága'a nezë mal, iurní nídi'i stubi sacrifici të gac perdunë duldë shtë hia'a purquë rquë guia'a hia'a sacrifici shtë Cristo. Quédé'na'a tratë galguti shtë Cristo ziquë cusë përchu.

²⁷ Sulë nanú juici shtë Dios parë lë'ë hia'a iurní. Gaquin ziquë tubi

gui'i tantë rldë më. Gunë më cash-tigu grë contrari shtë më.

²⁸ El quë nabë'në desprëci lëy shtë Moisés nu adë bëzu'bë diáguëdi'll lëy ni, gútil sin quë adë chu bëgá'adi'i ldu'u nguii ni; con testimonio shtë chupë u tsunë testigu guti nguii dzë ni.

²⁹ Perë çpë rni'i të gac con nguii naná bëlua'a téchi' lu shini Dios nu bëqué guiá'all rënë shtë conve'ni narunë parë gac nguii santu? nu bë'nëll desprëci lë'ë Espíritu shtë Dios naná bë'në zihani favurë parë lë'ë hia'a. Por rënë shtë më na hia'a limpi delantë lu më.

³⁰ Rac bë'a hia'a lë'ë Dadë naná guni'i: "Guna cashtigu ra mënë; napa derechë guëguilla". Nu zac rni'i shti'dzë më: "Lë'ë Dadë gunë më juzguë shmënë më".

³¹ Nalé nadzë'bë na cashtigu shtë Dios nanabani.

³² Perë rnia'a lu të, gulë bëagná ldu'u të tiempë nagudëdë. Despuësë bë'në të recibir llni shtë Dios, guc të mënë pacënci lu grë galëzrac zi; guc të shmënë më firmë aunquë bë'në të sufrir.

³³ Nanú bëldá lë'ë të guni'i guidzë mënë guëc të lu ra sa' të. Guzunaldë mënë lë'ë të. Sëbëldá de lë'ë të bë'në të sufrir con sa' të.

³⁴ Bëga'a ldu'u të ra naguá lachigui'bë nu bëquitë ldu'u të iurë bédchisú mënë lo quë nanapë të purquë rdë'ë të cuendë de quë lu gube'e nanú másru'u cusë mejurë nanadë tsalúdi'i. Shtënë të ra cusë ni.

³⁵ Adë cuézëdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios purquë si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u të, gapë të tubi premi ru'bë la'ni guédchiliu naze'dë guédchini.

³⁶ Rqui'ni gac të më pacënci parë gunë të cumplir voluntá shtë Dios nu despuësë de ni, gunë të recibir lo quë nabë'në më prometer ca'a të.

³⁷ Ra Sagradas Escrituras rni'i: Du'pë tiempë runë faltë, iurní el quë naze'dë guédchini, segurë guédchíni'.

Adë gac ldë'edi'i ldú'i'.

³⁸ Perë el quë naguna recibir cumë
më justë, guëbánil por fe
nanápëll.

Perë si talë guëazë guëtëll shneza,
adë rquítëdi'i ldua'a con lë'ëll.

³⁹ Perë lë'ë hia'a adë nádi'ia'a ziquë
ra narëazë guetë, ra naná condenar;
sino rialdí ldu'u hia'a de verdá; zni
guëdë'na'a segurë salvaciuni parë
almë shtë hia'a.

11

*Zihani mënë gualdí ldu'u rai'
shti'dzë më*

¹ Iurë rialdí ldu'u hia'a, iurní
nadápa'a segurë de quë guëdë'na'a
recibir ra cusë lo quë nadzuléza'a.
Rialdí ldu'u hia'a nanú ra cusë
nanadë rnádi'ia'a lúhi'.

² Ra shtadë guëlú hia'a naguquërelde
guahietë, bëquebi Dios na rai' mënë
za'quë purquë gualdí ldu'u rai'
shti'dzë më.

³ Rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më;
por ni rdë'ë hia'a cuendë de quë
Dios bëntsa'u lë'ë guë'dchiliu sulë
con di'dzë shtëni'. Ra cusë narná
hia'a lúhi' guctsa'uin, lëdëdi'i por
cusë narná hia'a, sino nadë más por
shti'dzë Dios guctsa'u rahin.

⁴ Gualdí ldu'u Abel shti'dzë Dios;
bé'ni' ofrecer lu Dios tubi ofrendë
mejurë quë ofrendë shtë Caín.
Bëquebi Dios Abel na më za'quë,
por ni Dios bëca'a Abel nu bë'në
më recibir ofrendë shtëhi'. Aunquë
Abel hia gúti', perë todavía zia'glaguë
ruadídzi' lu hia'a por medio fe
shtëhi'.

⁵ Enoc gualdí ldu'i shti'dzë Dios;
por ni Dios bia'a lë'ë Enoc gube'e;
gútidi'i'. Ra mënë adë bëdzélëdi'i rall
Enoc lu guë'dchiliu purquë Dios bia'a
lë'i'. Ra Sagradas Escrituras rni'
shcuendë Enoc de quë antsë guziá'ai'
gube'e, Dios bëquitë ldú'i' con Enoc.

⁶ Sin galrialdí ldu'u, nídi'i mudë
guëquitë ldu'u Dios con lë'ë hia'a.
Primëre napë quë tsaldí ldu'u nguü
shti'dzë Dios parë tsabi'guë nguü lu
Dios. Napë quë tsaldí ldu'u hia'a

nabani më nu de quë guëne'e më
premi ca'a ra narguili lë'ë më.

⁷ Noë gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu
bëzu'bë diágui' shti'dzë Dios purquë
más antsë bëtsëbë Dios lë'i'; guni'i
Dios lu Noë lo quë naguër gac, cusë
ni tubi adë chu gunádi'i luhin antsë.
Noë bëzu'bë diágui' nu bëntsá'uh'i'
tubi barcu ru'bë parë gac salvar grë
ra shfamíli'. Gualdí ldú'i' shti'dzë më;
gúqui' rëspëti parë shti'dzë më. Zni
bë'në Noë juzguë grë ra mënë shtë
guë'dchiliu nanadë gualdídi'i ldu'u
shti'dzë më. Mudë ni Dios bë'në
recibir Noë ziquë nguü justë purquë
gualdí ldu'i shti'dzë më.

⁸ Nu Abraham por galrialdí ldu'i,
iurë Dios guna'bë lë'i', bëzu'bë
diágui'; bëru'ui' parë tsáhi' lugar catë
guni'i Dios guëdë'ë më ládzi' ziquë
herenci. Abraham bëru'ui' ládzi' sin
quë adë rdë'edi'i' cuendë ca lu tsáhi'.

⁹ Abraham gualdí ldu'i; guquëréldi'
ladzë catë bë'në Dios prometer, perë
Abraham gúqui' ziquë më zitu parë
lugar ni. Nabáni' ziquë mënë naná de
viajë, lëdëdi'i la'ni hiu'u. Lo mizme
bë'në Isaac nu Jacob nu zac lë'ë rai'
bë'në rai' recibir mizme promësë
nabëdë'ë Dios lu Abraham.

¹⁰ Abraham gulëzi' stubi ciudá
parë guëquëréldi', lugar nanapë
cimientë naná dchi'chi; ciudá ni Dios
bëzá'ahin según guc ldu'u më.

¹¹ Nu zac Sara gualdí ldu'i shti'dzë
Dios nu bé'ni' recibir pudërë parë
gápi' shíni' aunquë náhi' demasiadë
më gushë. Gúpi' tubi me'dë purquë
gualdí ldú'i' Dios gunë më cumplir lo
quë nabë'në më prometer lúhi'.

¹² Zni Abraham hia më gushë sin
esperansë gápi' shíni', perë gúqui'
shtadë guëlú shtë mënë zihani, mënë
zihani ziquë mbelëgui'i lu gube'e nu
ziquë iu'lli nananú rua' nisëdu'u.
Jamás adë chu gúnëdi'i gan guëlabin.

¹³ Grë ra mënë ni guti rai' sin
quë adë bë'nëdi'i rai' recibir ra cusë
nabë'në Dios prometer, perë gualdí
ldu'u rai' shti'dzë më nu guná rai' lu
ra cusë ni delantë. Por fe bë'në rai'
recibir lo quë nabë'në më prometer

nu bëquitë ldu'u rai'. Mudë ni bëquebi rai' de quë na rai' ziquë më zitu parë guë'dchiliu rë', de quë lidchi rai' cuezë stubi guë'dchiliu.

¹⁴ Pues grë ra naruadi'dzë zni, rquebi rai' de quë todavía quëguili rai' stubi lugar parë guëquëreldë rai'.

¹⁵ Si talë ra mënë ni nihunë rall llgabë por ladzë catë bëru'u rai', pues niabré rai' nga'li

¹⁶ perë guc shtu'u rai' lugar más mejurë, quiere decir, tubi lugar lu gube'e. Por ni Dios nádí'i ziquë nartú lúhi' sino rquitë ldu'u më con lë'ë rai' purquë guna'bë rai' lë'ë më Dios shtë rai' nu bë'në më preparar tubi ciudá catë guëquëreldë rai'.

¹⁷ Gualdí ldu'u Abraham shti'dzë Dios; por ni iurë Dios bëzú tubi prëbë lúhi', bëdchinínú Abraham lúniquë shíni' Isaac parë gúni' ofrecer Isaac lu bëcu'guë ziquë tubi ma. Na Abraham dispuestë gúni' ofrecer lúniquë shíni' lu Dios aunque antsë guni'i Dios lu Abraham tubi promësë;

¹⁸ guni'i Dios shcuendë Isaac: "Por shíníl gápël cantidá llëbníl".

¹⁹ Pues Abraham guc bë'ai' de quë Dios napë pudërë parë guëcua'ni më ra tëgulë. Zni rac guëní'ia'a cumë figurë de quë Abraham bë'ni' recibir stubi vultë lë'ë shíni' ladi ra tëgulë purquë parë Abraham hia guti shíni'.

²⁰ Gualdí ldu'u Isaac shti'dzë Dios; por ni Isaac guná'bëi' lu Dios bendición nanaguër guëdchini parë shíni', Jacob nu Esaú.

²¹ Nu zac Jacob gualdí ldu'i shti'dzë Dios; por ni iurë hia mërë gáti', bë'ni' bendecir cadë shinillágui' naná shini José. Bë'në Jacob adorar lë'ë më mientras rquí'chi' tubi bastunë.

²² Nu José gualdí ldu'i shti'dzë Dios; por ni iurë mërë gáti', guní'i' lu ra më israelitë de quë napë quë guëru'u rai' de ladzë Egipto nu bëdë'ë José ordë lla guëca'chi ra mënë ba'cu shtëhi'.

²³ Ra shtadë Moisés gualdí ldu'u rai'; por ni iurë gulë me'dë, adë bëdzëbëdi'i rai' lu rëy lo quë na-gunibë'a rëy. Guná rai' lu me'dë,

nacha'ngu me'dë. Bëca'chi rai' lë'ë me'dë por tsunë mbehu.

²⁴ Gualdí ldu'u Moisés shti'dzë Dios; por ni iurë lë'i' náhi' nguiu ru'bë, adë nédí'i' nacá'ai' lë shtsa'pë rëy shtë Egipto

²⁵ sino quë guni'i ldú'i' sac zíhi' con los de más sáhi' ra mënë israelite. Adë guc shtú'udi'i guëquitë ldu'u Moisés por du'pë tiempë ra cusë mal shtë guë'dchiliu, cusë nanapë quë tsalú.

²⁶ Más bien guni'i Moisés, mejurë gúni' sufrir por Cristo naná ze'dë despuësë quë niapë Moisés grë ra tesurë shtë Egipto. Zni guc; gunáhi' ra cusë naguër gac ziquë tubi premi naguëdë'ë Dios cá'ai'.

²⁷ Por galrialdí ldu'i Moisés bëru'ui' guë'dchi Egipto; adë bëdzëbëdi'i' llanë shtë rëy; guaglá'gui' firmë igual ziquë el quë narná lu Dios aunque adë chu rnádi'i lúhi'.

²⁸ Gualdí ldu'u Moisés shti'dzë Dios; por ni bëzu'bë diágui' rëglë shtë Pascu; gunibë'a Moisés de quë guëllë'ë rënë shtë lli'li, nu guëtia'a mënë rënë ni rua' puertë parë iurë tédë ianglë shtë galguti, adë gátidi'i primërë shini nguiu shtë ra më israelitë.

²⁹ Por galrialdí ldu'u, ra israelitë gualdí ldu'u rai' shti'dzë Dios; por ni gudëdë rai' Nisëdu'u Llni si fuërë cumë ziquë guiu'u bidchi, perë iurë ra mënë egipcios guc shtu'u tédë rall nisëdu'u, pues bëlda'u nisë rall; guti rall.

³⁰ Ra israelitë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më; por ni bëdë'ë rai' vultë alreduerë guë'dchi Jericó gadchi dzë nu gulaguë lu' shtë guë'dchi.

³¹ Rahab gualdí ldu'i shti'dzë Dios; na Rahab tubi na'a mal, perë adë gútidi'i' juntë con ra nadë bëzu'bë diáguëdi'i' purquë Rahab bë'ni' recibir con bien ra mënë israelitë naguaglda'chi guë'dchi Jericó.

³² ¿Pë más guëní'ia'a iurne'? Nídi'i' tiempë parë guadi'dza shcuendë Gedeón, nu Barac, nu Sansón, nu Jeftë, nu David, nu Samuel, nu los

de más ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë.

³³ Por galrialdí ldu'u, bënë rai' gan lu enemigu shtë rai'; gunibë'a rai' tubi manërë justë; bënë rai' recibir cusë za'quë nabënë Dios prometer. Bëta'u rai' rua' león;

³⁴ bësældë rai' gui'i dushë; bëru'u rai' lu peligrë niaguini mënë lë'e rai' con spadë. Ra naná nápëdi'i fuersë, gupë rai' fuersë ru'bë. Guc rai' mënë fuertë lu guërru, nu bësëllu'në rai' suldadë naná mënë zitu.

³⁵ Guzac ra na'a bënë rall recibir ra tēgulë shtë rai' stubi vësë más; guashtë tse'lë rai' ladi ra tēgulë.

Sëbëldá mënë guti lu galné; bëquë guia'a rall libertá parë gunë rai' gan tsashtë rai' ladi ra tēgulë të guëquërdë rai' stubi vidë mejurë.

³⁶ Stubi tantë mënë guzac zi rai'. Bënë mënë burnë lë'e rai', nu bēdē mënë hiaguë nu bēldi'bi mënë lë'e rai' con cadënë parë tsa rai' lachigui'bë.

³⁷ Gut i rai' lu guë'e nu bëriuguë rai' guërudë rai' con cierrë; [bëtë'dë mënë prëbë lu rai' të gunë rall duldë.] Gudini mënë lë'e rai' con spadë; canzé rai' sin lidchi rai'; prubi rai'. Ze'dë rai' gutë rai' gui'di ladi ra ma ziquë gui'di ladi lli'li u gui'di ladi chivë. Bëzac zi mënë lë'e rai'; nu bënë rall maltratar lë'e rai'.

³⁸ Ra mënë shtë guë'dchiliu adë guná záquëdi'i lu rai', perë lë'e rai' lasac rai' más quë guëdubi guë'dchiliu. Ra mënë ni guquërdë rai' lachi, nu lu dani; guquërdë rai' la'ni cuevë nu la'ni guëru shtë guë'dchiliu.

³⁹ Grë ra mënë ni gualdí ldu'u rai' shti'dzë Dios, nu Dios la'ni Sagradas Escrituras quëgluá'ai' na rai' mënë za'quë, perë sin quë adë guëtë'dëdi'i, adë bënëdi'i rall recibir lo quë nabënë mënë prometer

⁴⁰ purquë Dios napë mënë lugar mejurë parë grë hia'a. Guni'i mënë ra mënë ni adë gúnëdi'i rall recibir fin shtë salvaciuni hashtë despuësë. Sulamëntë con lë'e hia'a gac rai' com-

pletamente mënë sin ni tubi duldë delantë lu Dios.

12

Jesús na ejemplë parë lë'e hia'a

¹ Por grë ra nagunia'a iurne', cumë nanú guëdubi ladë shtëna'a ra nabëlua'a fe shtë rai'; iurne' runë tucarë guësá'na'a tubi cu' grëtë' ra cusë narunë storbë con grë duldë naná runë bëshi'di lë'e hia'a. Cha guiaglá'ga'a delantë; gáca'a mënë firmë ziquë tubi nardë'e fuersë parë gúnëll gan tubi carrërë.

² Cha guia hia'a lu Jesús ziquë mustrë shtëna'a. De lë'e mënë ze'dë fe shtë hia'a; na mënë el quë narunë compa'ni parë tsaldí ldu'u mieti más. Guc bë'a Jesús despuësë guti mënë, guëquitë ldu'u mënë; por ni guzac zih'i; rua'a ldu'u mënë dulurë nu shtu shtë galguti lu cruz. Iurne' cuezë mënë ladë ldi shtë Dios, lugar shtë hunurë cula'ni mënë.

³ Gulë bënë llgabë iurne' lo quë naguzac con Jesús; guzac zi mënë demasiadë por ra mënë mal nabënë cuntrë lë'e mënë. Mizmë manërë adë guëdzáguëdi'i të nu adë rdzëbëdi'i të mientras rzac zi të purquë na të shmënë Cristo.

⁴ Pues lë'e të todavía adë gudínidi'i mënë lë'e të por runë të cuntrë ra duldë.

⁵ ¿Pë bëa'ldë ldu'u të lo quë naquëgni'i Dios lu të? purquë ruadidzënu mënë lë'e të ziquë shini mënë. Naescritë:

Shinia, adë rúnëdi'il desprëci Shtádël iurë lë'e mënë cagni'inú mënë lë'el. Adë riádi'i ldú'u iurë lë'e mënë runë cashtigu lë'el.

⁶ Purquë lë'e Dadë quëgni'inú mënë grë ra shini mënë purquë rac shtu'u mënë lë'e rai'.

Nu quëhunë mënë cashtigu grëtë' shini mënë narunë mënë recibir.

⁷ Gulë gac firmë lu cashtigu narshe'ldë mënë guëquël. Grë cusë ni tēdë parë bien shtë të purquë quëhunë mënë tratë lë'e të ziquë shini mënë. Grë ra dadë quëhunë rall corregir shínill.

⁸ Perë si talë Dios adë rúnëdi'i më corregir lë'ë të, nádi'i të legítimë shini më, sino na të ziquë me'dë lldubi. Es quë runë më cashtigu grëtë' ra shini më.

⁹ Más de ni, tiempë na hia'a llguë'në, ra shtáda'a lu gué'dchiliu rë', bënë rall cashtigu lë'ë hia'a nu rdé'na'a rëspëti lu rai'. Por ni más rqui'ni guëdë'ë hia'a sí të guënbë'a Dios lë'ë hia'a parë gápa'a vidë sin fin. Na më Shtáda'a nacabezë gube'e.

¹⁰ Ra shtáda'a lu gué'dchiliu rë', por du'pë tiempë bënë rall corregir lë'ë hia'a según narni'i ldu'u rai', perë Dios quëhunë më cashtigu lë'ë hia'a por bien shtëna'a të gáca'a mënë za'quë sin ni tubi duldë, igual ziquë na më; santu náhi'.

¹¹ Pues verdá nahin, ni tubi cashtigu adë rsëdchínidi'i lëgrë la'ni ldu'u hia'a mientras quëhunë më cashtigu lë'ë hia'a; nahin cusë durë, perë fin shtë cashtigu na vidë naná tubldí delantë lu Dios con paz parë grë ra nardë'ë cuendë nu rúnëll recibir cashtigu ni cumë cusë za'quë.

Cashtigu parë el quë narquë guia'a shti'dzë Dios

¹² Por ni gulë guni'inú sa' të naná ziquë tubi nanápëdi'i fuersë të adë guëazë guëtëdi'i rall lu shnezë Dios.

¹³ Gulë quili nezë naná tubldí parë tsanaldë të nezë ni. Iurní sa'l naná ziquë tubi cujë, adë guëru'udi'ill nezë za'quë sino gáqui' firmë con fe shtënëll.

¹⁴ Gulë guni'i ldu'u të tsu en paz con grë mënë. Gulë guanaldë nezë za'quë catë nídi'i maldá. Gulë gac mënë santu.

¹⁵ Gulë gapë mizme lë'ël të adë chu rúnëdi'i faltë ra bendición shtë Dios, nu gulë gapë mizme lë'ë të parë adë nádi'i mënë falsë entrë ra shmënë Dios. Adë chu gáquëdi'i ziquë gui'lli lda nariaru'bë entrë ra plantë, no sea por tubi de lë'ë të gac guëllini grë ra sa' të con duldë.

¹⁶ Gulë gapë mizme lë'ël parë ni tubi de lë'ë të adë guëquërdëdi'i ziquë mbecu, nu ni tubi de lë'ë

të gunë desprëci ra cusë za'quë shtë Dios; zni bënë Esau; por tubsë cumidë bëtuu'll grëtë' herenci narunë tucári' ziquë shini naguëll.

¹⁷ Hia nanë të despuësë iurë Esau gac shtu'u gúni' recibir bendición shtë shtádi', pues bëquë guia'a shtádi' lë'i' aunque nalé guna'bë Esau nu bí'ni'; hiadë bëdzëlëdi'i mudë parë gac cambi lo quë nabë'ni'. Bé'ni' desprëci herenci.

¹⁸ Iurë guabi'guë të lu Dios, adë nádi'in ziquë ra më israelitë guahietë. Guabi'guë rai' lu dani nazú guëlla'. Guná rai' lu dani catë bëru'u be'lë. Guná rai' nacahi con gue'lë; guná rai' gushëguu'u con mbë dushë.

¹⁹ Bini rai' bë shtë trompetë nu cha' Dios. Ra naná bini ra di'dzë ni, bënë rai' ruëguë lu Dios hiadë guëní'idi'i bë másru'u.

²⁰ Bënë rai' zni purquë adë bënëdi'i rai' gan niua'a ldu'u rai' lu mandadë naguni'i më lu rai'. Bë ni guni'i: "El quë nasú guëáhi' lu dani, mënë u tubi ma, pues napë quë gátí' lu guë'ë".

²¹ Nalë nadzë'bë gac dzë ni. Iurë guná Moisés lu ra cusë ni, guní'i: "Nalë rchi'cha nu rdzëba".

²² Zni gac tiempë guahietë, perë lë'ë të iurnë' guabi'guë të lu dani verdadërë lë Sión. Guabi'guë të lu ciudá shtë Dios nanabani; quiere decir, Jerusalén nananú gube'e. Guabi'guë të lu cantidá mili shtë ra ianglë nabëdëá parë gunë rai' adorar Dios con galërquitë ldu'u.

²³ Mizmë lugar ni nanú zihani shini Dios; bëdëá rai'; lë rai' naescritë lu gube'e. Guabi'guë të lu Dios, lë'ë juësi nagunë juzguë grë mieti. Guabi'guë të lu ra nguii naquërdë gube'e; hia Dios bé'ni' recibir lë'ë rai' completamente naza'quë.

²⁴ Guabi'guë të lu Jesús, el quë nabësëdchini tubi conveñi cubi entrë Dios nu ra mënë. Guabi'guë të lu lugar catë bëde'bi rënë narunë lasac conveñi ni; rënë ni runë significar cusë mejurë quë rënë shtë Abel.

²⁵ Gulë gapë cuidadë adë guëqué guiá'adi'i të di'dzë shtë el quë naru-adi'dzë lu të, purquë si talë adë bënëdi'i mënë gan guëca'chilú rall lu Dios guahietë, mënë naqué guia'a shti'dzë Dios iurë lé'i' bëtsebëi' lë'e rall, ulla mudë guëca'chilú hia'a lu më si talë guëlua'a técha'a lu naquëgnabë lë'e hia'a dizdë gube'e?

²⁶ Bë shtë Dios tiempë guahietë bënëbin lë'e guédchiliu, perë iurne' bënë më prometer con di'dzë rë: "Stubi vësë más guësëni'bia guédchiliu nu también gube'e".

²⁷ Iurë guni'i Dios: "Stubi vësë más" rdë'e hia'a cuendë de quë grëtë' cusë nabëni'bi Dios, cusë narná hia'a iurne', tsalú rahin; guédchisú më ra cusë nabëntsa'u më parë guëa'në parë siembrë ra cusë nadë rni'bid'i'i.

²⁸ Por ni cha guëdë'e hia'a graci lu më purquë bédë'na'a recibir lë'e më ziquë Rëy. Catë rnibë'a më adë gáquëdi'i guëni'bin. Cha guëdë'na'a sirvë lë'e më con rëspëti. Guëdapa'a rëspëti delantë lu më purquë na më Dios shtëna'a.

²⁹ Náhi' ziquë be'lë narzunë ldu'u mieti de grë maldá.

13

Lo quë narunë tucarë gunë shmënë Dios

¹ Gulë tsagla'guë gac shtu'u ra sa' të.

² Gulë tsagla'guë gac të më za'quë con ra visitantë nardchini lídchil purquë sin adë gac bé'adi'i mënë, bëldá rall bédë'e rall pusadë parë ianglë.

³ Gulë bësëagná ldu'u të ra nanú prësi cumë ziquë mizme lé'el nanul prësi juntë con lë'e rall. Gulë bësëagná ldu'u të ra naná rzac zi purquë todavía quërelde të lu guédchiliu; napë të cuerpë débil.

⁴ Gulë bënë cumplir ra promësë naguní'il iurë bëtse'al; adë chu guëquënú sáhi' purquë Dios gunë më juzguë grë ra narquënú tse'lë mënë,

nu gunë më juzguë grë mënë narunë duldë adulteri.

⁵ Adë sébidi'i ldu'u të dumí; gulë bëquitë ldu'u con lo quë nanapë të purquë Dios guni'i: "Jamás adë guësá'nëdia'a lë'e të; siembrë guna cumplir shti'dza".

⁶ Zni rac guëni'ia'a sin quë adë chu guëzá ldu'u:

Lë'e Dadë quëhunë më compa'ni na; adë guëdzëbëdia'a lo quë nagunënú mënë na.

⁷ Gulë bëagná ldu'u të shti'dzë ra nagunibë'a entrë lë'e të, ra nabí-adi'dzë shti'dzë Dios lu të. Gulë guagla'guë manërë gubani rai'; gac rai' firmë lu shnezë Dios. Gulë bënë llgabë lla gac fin shtë rai' nu gulë bënë ziquë bënë rai'.

⁸ Jesucristo na më igual iurne' ziquë gac më antsë nu na më lo mizme parë siembrë; gáquëdi'i më cambi.

⁹ Adë rdë'edi'i të sí parë gua'a mësë falsë lë'e të tēchi stubi clasë ldi' por enseñansë nanadë chu ri-asëdi'i; mejurë gac të më firmë lu shnezë Dios por favurë nu bendición naquëhunë më. Adë tsanaldëdi'i të tēchi custumbrë narunë tratë pë cusë naza'quë gaul, pues grë ra nari-analdë tēchi rēglë ni, adë bënëdi'i rall gan gac rall mënë za'quë lu Dios.

¹⁰ Sacrifici nadápa'a, adë rúnëdi'in tratë gau mieti lu mellë. Ra nat-sagla'guë gunë rall adorar Dios según lëy guahietë, nápëdi'i rai' dereché gau rai' sacrifici shtë hia'a.

¹¹ Pues ra bëshuzi primërë ritënúhi' rënë shtë ra ma Lugar Santísimo; bé'ni' ofrecer rënë ni lu Dios parë guédchisú më ra duldë, perë cuerpë shtë ra ma bia'a mënë fuërë shtë guédchi parë tsequi.

¹² Zni zac Jesucristo guzac zi më fuërë rua' ciudá parë guëzunë më duldë shtë mënë por prupi rënë shtëhi' të gac rai' santu.

¹³ Pues iurne' cha guiá hia'a lu Jesús, guëru'u hia'a religiuni gushë nu sac zi hia'a ziquë bënë më sufrir.

14 Lu guédchiliu rë' adë nadápëdi'ia'a lugar segurë parë guëquërélda'a parë siemprë, sino dzuléza'a nu zudíla'a lugar za'quë nanaguër guëdchini despuësë.

15 Por ni guëdubi tiempë, cha guëdé'na'a alabar Dios por medio de Dadë Jesucristo. Pues labansë ni na lo quë naguëdé'na'a ofrecer lu më con rua' hia'a.

16 Tambiën adë chu guësëá'ldëdi'i ldu'i gunë compa'ni sa'll con lo quë nanápël purquë ra cusë ni na ziquë sacrifici narsëquitë ldu'u Dios.

17 Gulë bëzu'bë diaguë grëtë' shti'dzë ra narnibë'a entrë lë'ë të. Gulë gapë rëspëti lë'ë rai' purquë lë'ë rai' canihapë rai' almë shtë të; nanë rai' tubi dzë napë quë guëtë'dë rai' cuendë lu Dios. Gulë guni'i ldu'u, gac të mënë za'quë të iurë guëtë'dë rai' cuendë lu Dios, gunë rallin con galërquitë ldu'u, lédëdi'i con galërbini ldu'u. Si talë adë gúnëdi'i të cumplir shti'dzë rai', adë nápëdi'il ni tubi provëchë.

18 Gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a; pues napë na'a segurë de quë bédë'në na'a dchi'ni según voluntá shtë Dios. Siemprë galërní'i ldu'u na'a na parë bien shtë të.

19 Runa ruëguë lu të, gulë guna'bë lu Dios de quë nasesë guëne'e më sí, guëabrí guënahia lu të stubi.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

20 Dios naná rcue'dchí ldu'u hia'a, el quë nabëcua'ñi lë'ë Dadë Jesús ladi ra tëgulë, gunë ldai' më guëc të. Jesucristo na vëquërë ru'bë parë grë ra shmënë Dios. Por rënë më conveñi cubi entrë Dios nu ra mënë, napin valurë. Conveñi ni nunca adë tsalúdi'in.

21 Quëgna'bë na'a lu më, guëne'e më grë cusë za'quë parë gac të mënë completamente preparadë parë gunë të cumplir voluntá shtë më, quë lë'ë më guëne'e më mizme fuersë shtë më parë gac të mënë ziquë rac shtu'u më. Gunë më ra cusë ni por Jesucristo naná runë

tucarë grë labansë nu graci shtë mieti parë siemprë. Amén.

22 Bëchi, quëhuna ruëguë lu të, gac të më pacënci. Gulë bë'në recibir cunseju nabëquëa'a la'ni cartë rë' purquë adë bëquë'ëdia'a zihani di'dzë lu të.

23 Rac shtua'a gac bë'a të lë'ë bëcha'a, Timoteo, hia lë'i' nápi' libértá. Si talë guëdchíni' ndë'ë, tambiën na guëdë'pë guëná na'a lë'ë të.

24 Gulë bédë'ë saludë grëtë' ra narnibë'a entrë lë'ë të, ra naná cabësë shtë ra grupë. Nu bë'në saludar grë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá. Pues ra naze'dë ladzë Italia quëgshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të.

25 Favurë shtë Dios guëa'nënú lë'ë të. Amén.

Cartë nabëquëë Santiago

*Bëshe'ldë Santiago saludë lu ra
naquëreldë fuërë ladjë rai'*

¹ Na Santiago, nahia muzë shtë Dios nu shtë në Jesucristo, Shlâma'a. Quëgshe'lda saludë lu të naquëreldë fuërë ladjë të, lu të naná chi'bë chupë grupë shtë mënë israelitë nabërë'tsë lu guëdubi guë'dchiliu.

Llni naze'dë de Dios

² Lë'ë të bëchi la sahia, gulë bëquitë ldu'u të iurë ze'dë cusë durë narzac zi

³ purquë nanë hia'a por medio ra cusë durë rlua'a si talë tsagla'guë rialdí ldu'u hia'a de verdá. Nu nanë hia'a iurë rúnël gan lu ra cusë durë, más fuertë nal parë tsaglá'guë shnezë Dios.

⁴ Gulë gac të mënë pacënci guëdubi tiempë, nu gulë gac të mënë narac rúnël voluntá shtë Dios sin ni tubi faltë. Iurní gúnël cumplir lo que narac shtu'u më.

⁵ Si tubi de lë'ë të adë ráquëdi'il, runë faltë llni, gulë guna'bë lu Dios; Dios guëne'e më llni parë lë'ë të. Guëne'e mëhin sin medidë, nu adë guëni'idi'i më guëc të por rna'bë të lúhi'.

⁶ Perë napë quë guëná'bël lu më con galërialdí ldu'u. Grëtë' el quë nadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios, ni na ziquë olë shtë nisëdu'u iurë lë'ë mbë dushë ze'dë. Rua'a mbë nisë nezë rë' nezë rë'.

⁷ El quë nadë rialdídi'i ldu'i Dios de verdá, adë gúnëdi'ill llgabë de quë guëdë'ë më lo quë narná'bëll.

⁸ El quë narunë chupë llgabë, nádi'i firmë conductë shtëni'.

⁹ Lë'ël shmënë Jesús narunë llgabë nádi'il më ru'bë la'ni guë'dchiliu, gulë bëquitë ldu'ul purquë de vërë nal më ru'bë lu Dios.

¹⁰ Nu gulë bëquitë ldu'u të naná ricu iurë rne'e më galnadu'u, iurë rac bé'al galëricu verdaderë; cusë

ni ra mënë shtë guë'dchiliu runë rall desprëci. Gulë bëquitë ldu'u të purquë ziquë ra guë'ë lachi, ra ricu con grë ra cusë material nanapë rall, rialuhin.

¹¹ Iurë rru'u ngubidzë, rza'i ngu-bidzë lë'ë guë'ë; hia adë rluá'adi'i ra guë'ë chulë. Zni na fin shtë ricu con grë negoci shtënell.

Ra difícilá nu tentación

¹² Rquitë ldu'u mieti natsagla'guë firmë lu shnezë Dios aunquë rzac zi mënë lë'ël purquë iurë tsalú lë'ë galërzac zi, gúnëll recibir bendición naná vidë sin fin. Bë'në më prometer vidë ni parë grë ra narac shtu'u lë'ë më.

¹³ Cualquier de tubi të iurë rd-chini mal llgabë parë gúnël mal, adë rúnëdi'il llgabë de quë Dios guësëdchini më llgabë ni guëquël, purquë Dios nunquë rsëdchínidi'i më mal llgabë parë gúnël duldë. Nídi'i mudë chu guësëdchini llgabë mal lu Dios.

¹⁴ Iurë tubi de lë'ë të rac shtu'ul gúnël duldë, na purquë la'ni ldu'u mizmë lë'ël nanú deseo mal. Ra deseo mal rsëdchini mal llgabë parë lë'ël.

¹⁵ De deseo mal nananú la'ni ldu'u mieti, ze'dë mal llgabë; hia de nga'li runë mieti duldë; hia de nga'li ze'dë galguti parë nguiu ni.

¹⁶ Lë'ë të narac shtua'a, adë tsaldídi'i ldu'u të el quë narsiguë sáhi'

¹⁷ purquë grëtë' cusë za'quë ze'dë de Dios, el quë nabëntsa'u grë mbelëgui'i nu ngubidzë. Na më lo mizmë guëdubi tiempë; nídi'i cambi parë lë'i'; nádi'i më ziquë cusë narunë ra cambi shcaa'lë.

¹⁸ Bëne'e më vidë sin fin parë lë'ë hia'a sulë purquë zni guc shtu'u më. Bëdchini vidë sin fin por medio de ra di'dzë naná verdá. Zni rac shtu'u më gáca'a primërë ejemplë entrë grë ra shini më natsaldí ldu'i shti'dzë më. Na ziquë tubi mënë quëgladáguëll primërë nashi za'quë lu hiaguë iurë guëdchini tiempë shtë cusechë.

Enseñansë verdaderë

¹⁹ Por ni, bëchi narac shtua'a, gulë bødë'e cuendë de quë cadë tubi tē napë quë gac nasínil parë guëquë diáguël perë parë guadí'dzël, gulë gupë cuidadë. Gulë bë'në llgabë bien antsë guadí'dzël. Nu adë guëdë'ël sí ldaguë llanë la'ni ldú'ul

²⁰ purquë llanë shtë mënë, adë rsëdchínidi'in vidë za'quë delantë lu Dios.

²¹ Gulë bësa'në grë cusë mal nananú la'ni ldú'ul con grë llanë nananú la'ni ldú'ul, nu gulë bë'në recibir diza'quë nabëgabní la'ni ldu'u tē. Napin pudërë parë gac salvar tē.

²² Gulë bë'në grëtë' lo quë narni'i diza'quë, lëdë niá'asëdi'i quëquë diaguë tēhin, purquë si talë no más rquë diáguël nu adë rúnëdi'il cumplir, hia iurní lo mizmë lë'e tē quëgugüë tē lë'e tē.

²³ Grëtë' el quë niá'asë rínill nu rquë diáguëll shti'dzë më perë adë quëhúnëdi'ill cumplir lo quë narni'i shti'dzë më, ni na ziquë tubi nguiu narbi'a la'ni guë'guanë nia lla na lull.

²⁴ Rnall lla na lull perë lueguë lë'ël ziá'all, iurní rëa'ldë ldú'ull lo quë nangunall.

²⁵ Perë grëtë' el quë natsagla'guë rsë'dë la'ni lëy shtë Dios, quëzu'bë diáguëll shti'dzë më; gunë ldai' më lë'e nguiu ni. Cagnia'a shcuendë lëy nangunë librar mënë de grë cusë mal.

²⁶ Stubi de lë'e tē rni'i riaglá'guël shnezë Dios perë adë ráquëdi'i rcuë'zël ra di'dzë mal narní'il; mizmë lë'ël rsiguë lë'ël. Hia ldai' nanuá'al lasáquëdi'in.

²⁷ El quë nangunë compa'ni ra bëzebi nu ra viudë con nicidá nanapë rall, nu el quë naquëhapë mizmë lë'ël de grë duldë, rna Dadë Dios lu nguiu ni ziquë tubi lari limpi sin ni tubi manchë. Pues nuá'all ldai' narëuu' ldu'u Dios.

2

Gulë bë'në tratë igual grë bëchi sa'l

¹ Lë'e tē bëcha, rialdí ldu'u tē Dadë Jesucristo, el quë narlua'a pudërë shtë Dios lu hia'a. Gulë bë'në tratë igual con grë bëchi sa' tē.

² Ziquë tubi comparaciuni, si talë tsuté tubi nguiu ricu, nanú nigi guiá'ai' nu nácuhi' lari za'quë; tsutëll ladi catë rdëá ra shmënë Dios; nu mizmë tiempë tsuté tubi më prubi con lariullë.

³ Si talë lë'ël gúnëll atender bien naná nua'a lari za'quë nu lu ricu ni guëní'il: "Lë'ël guzubë lugar za'quë". Perë lu prubi guëní'il: "Lë'ël nga'li guzuldí", u guëní'il lu prubi: "Guzubë lu guiu'u".

⁴ Hia iurní quëgutël diferenci entrë ladi mizmë lë'e tē. Hia iurní quëhúnëll tratë chupë manërë lu sa'l. Hia quëhúnëll juzguë ziquë juësi con mal llgabë.

⁵ Lë'e tē bëchi narac shtua'a, gulë bødë'e cuendë de quë gudili Dios ra mënë nanápëdi'i zihani cusë shtë guë'dchiliu perë napë rall galëricu verdaderë purquë rialdí ldu'u rai' Jesús. Nu gunë rall recibir herenci; guëquërdënú rall Jesús catë rnibë'a më. Zni bë'në më prometer dizdë más antsë.

⁶ Perë lë'ël, el quë narná zá'quëdi'i lu bëchil naná prubi, nu rac shtú'ul gáquël amigu shtë ra ricu; guná, ra ricu rzac zi rall lë'ël. Ra ricu rdchi'bë rall demandë cuntrë lë'ël lu ra juësi.

⁷ Nu ra ricu rushtiá rall guëc tē iurë ruadi'dzë tē shti'dzë Jesús. Guna'zi tē lë më iurë guc tē shmënë më. Lë ni napin llëru'bë hunurë.

⁸ Si talë lë'ël de vërë quëhúnëll cumplir lë'e lëy nabëne'e Rëy naquëbezë gube'e, lëy naná escritë la'ni Sagradas Escrituras narni'i: "Gulë guc shtu'u grë ra sa'l igual ziquë rac shtú'ul lë'ël". Si talë quëhúnëll cumplirin, bien quëhúnëll.

⁹ Perë si talë rguílil lo quë narac shtú'ul nu adë rac shtú'udi'il sa'l, iurní canihúnëll duldë; nápël faltë purquë adë bë'nëdi'il cumplir di'dzë shtë lëy.

10 Si talë tubi mënë quëzu'bë diáguëll grëtë' puntë shtë lëy perë quëhúnëdi'ill cumplir tubsë puntë, iurní nall culpablë parë lëy.

11 El quë naguni'i: "Adë rúnëdi'ill duldë adulteri", nu zac guní'i: "Adë quínidi'ill sa'l". Si talë adë chu rúnëdi'i duldë adulteri perë gudínill sa'll, adë bé'nëdi'ill cumplir grë puntë shtë lëy, nu nall culpablë.

12 Por ni, gulë biadi'dzë lu sa'l nu gulë guquërdë ziquë ra mënë nané gunë më juzguë lë'e të según shti'dzë Jesús. El quë naquëhunë cumplir lëy shtë më, nádi'ill muzë shtë duldë.

13 Gunë Dios juzguë el quë nadë rgá'adi'i ldu'i sáhi'; adë guëgá'adi'i ldu'u më lë'ëll. Perë el quë narga'a ldu'i sáhi', guërú'ull bien iurë tsu juici shtë më.

El quë narialdí ldu'i nu quëhúnëll cumplir

14 Dadë, ¿pë runë sirvë si talë tubi nguiu guëni'ill rialdí ldú'ull shti'dzë Dios perë quëhúnëdi'ill cumplir shti'dzë më? Nguiu ni adë gac salvárëll.

15 Si tubi shmënë Jesús runë faltë shábi' u dau shtëni',

16 nu lë'ël guëni'ill lu nguiu ni: "Guziá'al con bien; guëne'e më nagácul nu lo quë nagául". Perë lë'ël adë pë rdë'ëdi'ill lo quë narqui'ni sa'l, ¿de quë sirvë nápël fe?

17 Zni na, el quë narialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá napë quë guëluá'all fe shtënéll por lo quë naquëhúnëll. Si no, nápëdi'ill fe verdadërë.

18 Bien zac guëni'i tubi nguiu lu sa'll: "Lë'ël nápël fe; na quëhuna compa'ni ra sahia". Perë rnia'a lul, bëlua'a de quë rialdí ldú'ul Dios; guënahia fe shtënéll. En cambi, na guëluá'ahia lë'ël de quë rialdí ldua'a shti'dzë më purquë rnal bien naquëhuna lu sahia.

19 Lë'ël rní'ill de quë rialdí ldú'ul nanú tubsë Dios; bien canihúnëll, perë rnia'a lul de quë ra mëdzabë rialdí ldu'u rall nanú tubsë Dios, nu

rchi'chi rall por galërdzëbë nananú la'ni ldu'u rall.

20 Lë'ël nadë rdë'ëdi'ill cuendë, ¿pë adë guënédi'ill de quë nguiu nanapë fe verdadërë, también canihúnëll bien con sa'll?

21 Gulë bédë'e cuendë, lë'e shtadë guëlu' hia'a Abraham, iurë bé'ni' ofrecërë shíni' Isaac lu bëcu'guë, bëlua'a Abraham de quë tubldí na shcuëndi' lu Dios.

22 ¿Gu riasël iurní? lëdë niá'asëdi'i gualdí ldu'u Abraham shti'dzë më perë bé'ni' cumplir lo quë naguni'i Dios. Zni fe shtë Abraham bëru'u lu llni të guená grë mieti lo quë nabë'ni'.

23 Zni guc cumplir Sagradas Escrituras narni'i: "Abraham gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu Abraham bëá'ni' bien lu Dios sin ni tubi faltë", Guni'i Dios, Abraham na amigu shtëhi'.

24 Rac bë'a hia'a por lo quë nacanihunë nguiu, rlua'a tubldí na shcuëndi' lu Dios, lëdëdi'i por fe nanápëll sulamëntë.

25 Nu zac Rahab, tubi na'a mal, guc tubldí shcuëndi' lu Dios por lo quë nabë'nëll. Bé'nëll recibir ra nguiu nabëshe'ldë Josué lu guë'dchi, nu bë'në Rahab compa'ni ra mënë ni parë bëru'u rai' stubi tēchi nezë.

26 Ziquë unidë na cuerpë nu espíritu parë guëbani mieti, zni napë quë tsaldí ldú'ul Dios nu napë quë gúnëll cumplir con cusë za'quë.

3

Lo quë narní'ill

1 Bëchi, entrë ladi të adë tsúdi'i gac të zihani mësë parë lu sa' të purquë nané hia'a gunë më juzguë ra mësë con más fuersë quë cualquier mënë.

2 Pues grë hia'a siemprë runë faltë guëdë'na'a cumplir shti'dzë më. El quë nadë rúnëdi'i fallar en lo quë naruadí'dzëll, pues nguiu ni hia na tubi nguiu za'quë nu rac gúnëll gan lu grë deseo mal nananú la'ni ldú'ull.

3 Iurë lë'e hia'a rlu hia'a frenë rua' guay parë runë du'in lë'e ma, zac guëdë'na'a manejar guëdubi cuerpë shtë ma.

⁴ Gulë guná; nanú barcu ru'bë nariá lu nisë. Nu zihani vueltë ze'dë mbë dushë al contrari, perë lë'e narsë lë'e barcu rsëll lë'in nadë más por tubi dimë mitu'në. Tsa barcu catë rac shtu'u narsë lë'e barcu.

⁵ Zni zac con ldudzë mieti; nahin tubi partë mitu'në parë cuerpë shtë hia'a, perë blac runë nadchini ra mënë iurë ruadi'dzë rall. Gulë guná; tubi hiu'u gui'lli tsequi por tubsë be'lë mitu'në.

⁶ Zni na ldudzë mieti; nahin ziquë tubi be'lë. Nahin capaz parë zihani cusë mal. Ziquë ldú'dza'a nahin tubi partë bi'chi entrë grë partë cuerpë shtë nguii, nu quëhunin manchar guëdubi cusë naquëhunë nguii. Dzë trasë dzë hashtë gati mieti, ldudzë mieti quëgza'i vidë shtë mieti. Ldudzë mieti na ziquë be'lë naze'dë de gabildi.

⁷ Lë'e nguii rac runë du'u grë clasë ma, ra ma dushë con ra ma'ni, ra serpentë con grë ma nananú la'ni nisëdu'u. Rac runë du'u nguii ra ma,

⁸ perë ldudzë nguii, ¿chu rac gunë du'u ldú'dzi? Na ziquë tubi ma nadë nédì'i gac du'u. Ziquë lai' serpentë nua'a venenë narguini mënë, zni na ldudzë mieti. Gadzëhin con maldá.

⁹ Con mizme rua' hia'a quëdë'na'a alabar Dios, Shtáda'a, nu mizme lë'in rgue hia'a guëc sa' hia'a, el quë nabëntsa'u Dios. Bëntsa'u më lë'e hia'a; nadápa'a llni shtë më të gáca'a ziquë lë'e më.

¹⁰ Con mizme rua' nguii rúnëll alabar Dios nu rguell guëc sa'll. Pues rnia'a lu të, bëchi, adë rúnëdi'i tucarë gunë mieti cusë ni.

¹¹ Gulë guni'i lua, ¿gu rgul nisë nashi la'ni guërzú nu lueguë rgul nisë lda mizme lugar? Aquëdi'i.

¹² ¿Ni mudë guëne'e hiaguë higu nashi acetuna, u tubi hiaguë uvë guëne'e nashi bëlda'u? Nídi'i mudë tubi zini guëne'e nisë dchiguë nu mizme tiempë guëne'e zini nisë nashi.

Llni naze'dë de Dios

¹³ Si talë nanú tubi mënë entrë ladi të naná runë ráquëll nu riasëll, pues

guëluá'ai' conductë za'quë lu ra sáhi'. Gúni' cusë za'quë nu gáqui' më nadu'u según llni naquëgdë'e Dios lë'i'.

¹⁴ Perë si talë nalë runë nadchínìl u rzebi ldú'ul pë shtë sa'l, adë rní'idi'il nápël llni shtë Dios purquë nal falsë. Adë quëhúnëdi'il cumplir verdá shtë më iurní.

¹⁵ Lë'e llni narni'i nápël, nádì'in llni naze'dë de Dios sino nahin llni shtë guë'dchiliu rë'; nahin llni ziquë napë ra mënë naguënédi'i Dios. Nahin llni naze'dë de mëdzabë.

¹⁶ Catë runë nadchini nguii lu sa'll, nu rac shtu'u nguii gúnëll gan lu sa'll, nga'li nanú dishi'bi con grë clasë mal. Nádi'i të unidë.

¹⁷ En cambi, el quë nanapë llni naze'dë de Dios, primëre nápëll tubi vidë za'quë sin adë rzébi'di'i ldú'ull pë shtë sa'll; adë rëuu'di'i ldú'ull dishi'bi; nall më nadu'u. Nápëll rëspëti lu sa'll: rga'a ldú'ull lu sa'll. Rúnëll cusë za'quë parë ra sa'll. Quëhúnëll tratë igual con grë ra sa'll; adë nádì'ill ziquë mënë falsë. Derechë ruadi'dzëll.

¹⁸ Ra narac shtu'u cue'dchí ldu'u mieti, na rall ziquë tubi nguii narcabní tubi guiu'u. Gápëll ziquë tubi ganza'quë, quiere decir, tubi vidë naná tubldí lu Dios nu delantë lu ra sa'll.

4

Adë gac shtú'udi'il ra cusë shtë guë'dchiliu

¹ ¿Ca nezë ze'dë ra dishi'bi nu disgustë entrë de ladi të? Pues ze'dë rahin de mal deseo nananú la'ni ldu'u të. Ra deseo mal na enemigu shtë ra cusë za'quë.

² Rzebi ldu'u të pë cusë perë adë rúnëdi'il recibirin. Rguini të sa' të tantë rac shtu'u gapë të pë shtë mënë, perë nilë con ndë gúnëdi'i të recibirin. Iurní rdildi të nu nanú dishi'bi entrë lë'e të; adë rúnëdi'i të recibirin purquë rná'bëdi'i të lu Dios.

³ Si talë rná'bël tubi cusë, adë guëne'e mëhin purquë quëgná'bël con mal llgabë. Rac shtú'ul pë cusë

sulë parë gúnël cumplir mal deseo nananú la'ni ldu'ul.

⁴ Lë'e të adë rúnëdi'i të cumplir comprumisi nabë'nël con Jesús. ¿Pë riasédi'il el quë narac shtu'u ra cusë shtë guédchiliu, quëhúnëll cuntrë Dios? El quë narac shtu'u tsanaldë tēchi ra cusë shtë guédchiliu, nall contrari shtë Dios.

⁵ ¿Pë rdë'di'i të cuendë lo quë narni'i Sagradas Escrituras? "Dios bëshel'dë Espíritu Santo la'ni ldu'u hia'a nu nalé rac shtú'ui' guëquérélda'a sulë parë lë'e më".

⁶ Por ni rne'e më más favurë nu llni parë lë'e hia'a. Nu rni'i Sagradas Escrituras: "Dios rzu lu ra nguiu narac shtu'u gac rall më ru'bë, perë quëhunë më compa'ni con cusë za'quë grëtë' nguiu nanadu'u".

⁷ Gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë më. Adë guédë'di'il sí lo quë narac shtu'u mëdzabë. Gulë sutipë lu mëdzabë nu guëllú'nëll lul.

⁸ Gulë bédë'e sí cuezënú Dios lë'el, iurní cuezënú më lë'el. Lë'e të nanapë duldë, gulë bëabrí ldu'u të con Dios. Lë'e të nanapë chupë llgabë, gulë bëlua'a téchil lu ra cusë mal.

⁹ Gulë gubini ldu'u të por duldë nabë'nël. Gulë bi'ni. Gulë cushtiá; gulë bë'në cambi galërquitë ldu'u por galëru'në. Lë'e të narquitë ldu'u purquë nal amigu shtë guédchiliu, gulë gubini ldu'u të por tantë duldë nanápël.

¹⁰ Gulë gac më nadu'u delantë lu Dadë, iurní gunë më honrar lë'e të.

Adë gúnël juzguë sa'l

¹¹ Gulë cuezë guëni'i të cuntrë sa' të. El quë narni'i cuntrë sa'll nu quëhúnëll juzguë conductë shtë sa'll, mënë ni quëgní'll cuntrë lëy shtë Dios, nu quëhúnëll juzguë lë'e lëy. Si talë rni'il shti'dzël lasac perë lëy adë lasáquëdi'in, iurní quëhúnël mizme lë'el ziquë tubi juësi. Adë quëhúnëdi'il cumplir lëy shtë Dios iurní.

¹² Nanú tubsë nabëne'e lëy nu napë më pudërë parë gunë më salvar ra mënë, nu napë më pudërë parë gunë më condenar ra mënë. Perë lë'el, nápëdi'il derechë parë gúnël juzguë stubi sa'l.

Tsalú grë ra cusë shtë guédchiliu

¹³ Gulë bédë'e cuendë lë'e të narni'i: "Nedzé u glli tsahia stubi ciudá. Ndë guëquérélda tubi izë parë sia nu guëtúhia; guna gan dumí."

¹⁴ Rni'il zni perë adë rac bé'adi'il pë gac glli. ¿Lla na vidë shténël? Nahin ziquë tubi behu. Rlua'ain por du'pë tiempë, lueguë rnitiluhin.

¹⁵ Lo quë narunë tucarë guëni'il na zndë'e: "Sulamëntë si talë na voluntá shtë Dios, guna dchi'ni rë' u guna stubi cusë".

¹⁶ Perë lë'e të ruadi'dzë të nadchini purquë rialdí ldu'ul mizme lë'el, perë grë ra naruadi'dzë nadchini, mal nahin.

¹⁷ El quë narac bë'a pë na bien perë adë rúnëdi'll cumplir, pues nápëll duldë.

5

Cunseju parë ra ricu

¹ Gulë bëquë diaguë ndë'e, lë'e të naná ricu. Gulë bi'ni nu gulë cushtiá por ra desgraci naná ze'dë guëc të.

² Ra galëricu shtënë të na ziquë cusë naru'dzë. Grëtë' lari za'quë shtënë të hia gudáu ra mbichúguëhin.

³ Ra orë nu bédchichi guna'zi tèn luhin. Lë'e tèn na testigu cuntrë lë'e të de quë rzebi ldu'u të dumí. Ziquë tubi be'lë rza'i lë'e shcuerpë mieti, zni gunënú tèn shtë dumí lë'e të. Bëzu'bë muntuni të galëricu parë tiempë ne' perë hia mërë guédchini fin shtënë të.

⁴ Ra pagu narunë tucarë ca'a ra nabë'në dchi'ni, adë bédë'di'i të ca'a muzë. Guagldé rall guëni'a shtënë të perë adë gudíllidi'i të completë sino bésiguë të lë'e rall. Iurní mizme muzë ni quëhunë rall reclamë. Dios naná rnibë'a guédubi gube'e, bini më galru'në shtë rall.

5 Lë'ë të guquërdë të lu guédchiliu con galëlujë nu bënë të cumplir cualquier deseo mal nanapë të. Ziquë tubi ma ndchu, na ma parë gati, bësëndchú të lë'ë të con ra cusë shtë guédchiliu. Hia gue'dë guédchini dzë parë gac juzguë të.

6 Lë'ë të bënë të condenar ra nanápëdi'i faltë. Gudini të ra mënë nanápëdi'i duldë perë adë bédchí'bëdi'i rall demandë cuntrë lë'ë të.

Gulë gac më pacënci nu gulë guna'bë lu Dios

7 Por ni bëchi, gulë gapë llëru'bë pacënci hashtë guëabrí Dadë Jesús stubi. El quë narbe'qui bënë quëbézi' cusechë hashtë tsalú tiempë shtë guiu. Quëbézi' con pacënci hashtë tiempë shtë cusechë.

8 Zni zac lë'ë të napë quë gapë të pacënci sin adë rëazë guétëdi'il lu shnezë më purquë hia mërë lë'ë Dadë Jesús guëabrí' stubi.

9 Dadë, adë rdchí'bëdi'i të galquiá cuntrë sa'l të parë adë gáquëdi'i condenarël, purquë lë'ë më el quë narunë juzguë, hia zugá'ai' guëlladchi.

10 Bëchi narac shtua'a, gulë bëagná ldu'u të ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Guzac zi rai' perë gupë rai' pacënci. Biadi'dzë rai' shti'dzë më lu ra mënë.

11 Guná, lë'ë hia'a rni'i hia'a rquitë ldu'u ra mënë narzac zi por shti'dzë më. Nané të shcuendë Job; gúqui' më pacënci nu nané të lla bënë ldai' Dios lë'i' despuësë de zihani prëbë. Pues lë'ë Dadë rga'a ldú'i' lë'ë hia'a nu nalé rac shtu'u më lë'ë hia'a.

12 Subrë todë, bëchi, adë rúnëdi'il jurar por gube'e, nilë por guédchiliu, ni por stubi juramentu. Iurní guëni'i të: "Aha", pues gaquin zni. Si talë guëni'il: "Aquëdi'i", pues gaquin zni. Bastë con di'dzë ni. Rquí'nidi'i guëni'il juramentu të adë gunë më juzguë lë'ël.

13 Si tubi de lë'ë të riá ldú'ul lu ra galguidzë, pues guni'i lu Dios lo quë

narac shtú'ul. Si talë tubi de lë'ë të rquitë ldú'ul, bi'ldi labansë lu më.

14 Si talë tubi de lë'ë të rac llú'ul, pues guná'bë ra më gushë entrë ra shmënë Dios të guëna'bë rai' lu Dios por lë'ël, nu guëte'bi rai' sëiti guéquël mientras quëgna'bë rai' lë Dadë.

15 Si talë guëna'bë rai' nu tsaldí ldu'u rai' Dios, lë'ë fërmë gac salvárëll lu galguidzë; guëáquëll. Lë'ë Dadë gunëac më nguü ni, nu si talë bé'nëll duldë, gunë më perdunë lë'ëll.

16 Gulë guni'i lu sa' të faltë nanápël nu gulë guna'bë lu Dios por cadë tubi sa'l të parë gunëac më lë'ë rai'. Iurë tubi nguü naná rialdí ldu'i' Dios quëgná'bëll lu më con guëdubinú ldú'ull, pues Dios rúni' cusë ru'bë parë nguü ni.

17 Lë'ë Elías, el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios, gúqui' tubi nguü ziquë lë'ë hia'a con mizmë galdebilidad perë iurë lë'i' guná'bëi' lu Dios de quë adë ldáguëdi'i guü lu guédchiliu, pues adë guláguëdi'i guü por tsunë izë guërudë. Elías guná'bëi' lu më con guëdubinú ldú'i'.

18 Despuësë guná'bëi' lu më stubi, iurní bëabrí gulaguë guü nu ra guü'u bédë'ë cusechë.

19 Bëchi, si talë tubi de lë'ë të guëlua'a téchil lu diza'quë nu stubi sa' të guédchigrëll hiumbrë ni lu verdá,

20 gulë bédë'ë cuendë de quë mënë ni nabëdchigré lë'ë pecadurë parë nezë mal shtënëll, gunë mënë ni salvar lë'ë pecadurë të gátidi'll. Nu mizmë tiempë gac perdunë zihani duldë shtë pecadurë; adë gac bë'a mieti pë bé'ni'.

Primërë cartë nabëquë e San Pedro

Quëquë'e Pedro lu ra shmënë Jesús

¹ Na Pedro, nahia poshtë shtë Jesucristo. Quëquëa'a cartë rë' lu grë ra shmënë Dios naquërelde fuërë lãdzi', ra narrë'tsë zihani partë shtë guë'dchiliu, ra naquërelde ra regiuni shtë Ponto, nu Galacia, nu Capadocia, nu Asia, nu Bitinia.

² Quëquëa'a lu të nagulé Dadë Dios nu bënë më disponer dizdë guahietë gac të shmënë më; por ni Espíritu Santo gulë lë'e të parë guëzu'bë diaguë të shti'dzë Jesucristo. Gudili më lë'e të parë guëzunë më almë shtë të por rënë shtënë Jesús. Gulë bënë recibir zihani bendición shtë Dios nu gulë cuedchí ldu'u të.

Dzulëza'a iurë guëabré Jesús de gube'e

³ Rdë'na'a alabar Dios naná Dios nu Dadë shtë Jesucristo lamë shtë hia'a purquë gulë nacúbia'a purquë nalé bëga'a ldu'u më lë'e hia'a. Iurne' nadápa'a esperansë nadë rialúdi'i por medio de Jesús purquë guashtë më ladi ra tégulë.

⁴ Nu nadápa'a tubi herenci nagutsa'u më lu gube'e; adë rialúdi'in nu adë rëac mánchëdi'in. Chulë nahin.

⁵ Rialdí ldu'u të shti'dzë Dios; por ni quëhapë më lë'e të. Por pudërë shtë Dios gac salvar të; por ni dzulezë të tiempë naguëdchini Jesús stubi.

⁶ Na të segurë ra cusë ni; por ni nalé rquitë ldu'u të aunquë por du'pë tiempë rzac zi të lu zihani clasë prëbë

⁷ të parë guëlua'a na verdá fe shtë të. Fe shtë të más lasáquin quë orë naná rdëdë lu gui'i parë gac bë'a mënë nahin legítimë orë. Orë rialúhin perë fe shtë të rialúdi'in. Si talë tsagla'guë tsaldí ldu'u të shti'dzë Dios

mientras napë të prëbë, tsasé mënë de quë rialdí ldu'u të de verdá. Iurë guëlua'a pudërë shtë Jesucristo, gunë më honrar lë'e të; guëne'e më lugar lu gube'e parë lë'e të. Guëni'i më cusë za'quë de lë'e të. Guëdchini më nu grë mënë guená rall lu më.

⁸ Lë'e të rac shtu'u të Jesucristo aunquë rnádi'i të lu më. Rialdí ldu'u të shti'dzë më iurne' sin adë chu rnádi'i lu më, nu rquitë ldu'u të. Nalé lëgrë na ldu'u të iurë runë të llgabë gapë të cusë chulë lu gube'e, hashtë runë faltë di'dzë parë gac bë'a mieti lla na lëgrë nanapë të.

⁹ Nalé lëgrë nanú la'ni ldu'u të purquë gunë të recibir lo quë naguëne'e Dios. Zni gac purquë rialdí ldu'u të shti'dzë Jesucristo narni'i gac të salvar.

¹⁰ Ra profetë naguquërelde guahietë biadi'dzë rai' antsë lla gac salvar ra mënë. Biadi'dzë rai' shcuendë favurë nagunë Dios parë lë'e hia'a. Gudili rai' nu guna'bë di'dzë rai' shcuendë lla gac salvára'a.

¹¹ Guc shtu'u rai' niac bë'a rai' pë tiempë u chu na el quë nagunë salvar ra mënë. Lë'e Espíritu Santo bé'ni' compa'ni lë'e rai' parë guëquë'e rai' lla gunë Cristo sufrir. Nu bëquë'e rai' shcuendë lla gunë mënë alabar lë'e më.

¹² Espíritu Santo bëlu'a'ai' ra profetë de quë adë quëhúnëdi'i rai' sirvë mizmë lë'e rai' sino quëhunë rai' sirvë lë'e hia'a iurë bëquë'e rai' di'dzë rë'. Bëquë'e rai' shcuendë diza'quë, perë adë guc bé'adi'i rai' pë runë cuntienë ra di'dzë. Perë iurne' lë'e Espíritu Santo bëlua'a mizmë cusë ni lu hia'a por medio el quë nabëlua'a diza'quë lu të con pudërë shtë Espíritu, el quë nabëshe'ldë Dios parë cuezënuhi' lë'e hia'a. Ra ianglë rac shtu'u rai' tsasé rai' pë runë cuntienë di'dzë ni perë rúnëdi'i rai' gan gac bë'a rai'.

Rac shtu'u Dios guëquërelde'a tubi vidë za'quë

¹³ Por ni, gulë bënë preparar bien parë gac bë'a të lo quë narac shtu'u

më. Gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë më. Gulë gapë esperansë de quë gac të salvar iurë gunë më cumplir lo quë naguzublú më la'ni vidë shtënë të. Gac të salvar iurë guëabí Jesucristo stubi.

¹⁴ Cumë shini obedientë, adë rianáldëdi'i të tëchi deseo mal ziquë bë'në të antsë, tiempë adë bënguë bë'adi'i të lë'ë më.

¹⁵ Gulë gubani tubi manërë za'quë sin duldë igual ziquë el quë nagulé lë'ë të; na më santu; zni rac shtu'u Dios guëquërdë të sin duldë.

¹⁶ Sagradas Escrituras rni'i: "Gulë gac të mënë santu purquë nahia santu".

¹⁷ Si talë rni'i të Dios na Shtadë të, napë quë guëzu'bë diaguë shti'dzi' guëdubi tiempë mientras quërdë të lu guë'dchiliu. Na më juësi nu gunë më juzguë sin adë gúnëdi'i më favurë parë ni tubi mënë.

¹⁸ Puës gudilli më parë gac të librë, parë adë tsanáldëdi'i të tëchi ra custombrë nadë rllu'ídi'i, custombrë nabë'në të recibir de shtadë guëlu të. Gudilli Jesucristo por duldë shtë të, lédëdi'i con bédchichi u orë narialú

¹⁹ sino gudilli më con rënë shtë më. Na më ziquë tubi lli'li mitu'në nanápëdi'i ni tubi faltë, nilë manchë. Rënë shtë më lasaquin.

²⁰ Bë'në Dios destinar Jesucristo dizdë antsë cueshtë guë'dchiliu të gac më Salvador. Antsë tsalú guë'dchiliu bëlua'alú më lu mënë; bédchini më parë gac salvar të.

²¹ Por lë'ë Jesucristo lë'ë të rialdí ldu'u të Dios, el quë nabildishtë lë'ë Jesús ladi ra tégulë nu bëcue'zë më lé'i'ladë ldi shtë më catë nanú llni nu pudërë. Lugar shtë hunurë guzubë më. Rialdí ldu'u të shti'dzë Dios, por ni quëbezë të dzë naguëquërdë të con lë'ë më.

²² Lë'ë të bëzu'bë diaguë të diza'quë, por ni bëzunë më ldu'u të parë gac shtu'u të de verdá ra shmënë Jesús. Iurne' gulë gac shtu'u ra shmënë Jesús con guëdubinú ldu'u të.

²³ Hia lë'ë të gulë të nacubi; napë të vidë sin fin, lédëdi'i por ra cusë narialú sino por shti'dzë Dios, di'dzë nanapë pudërë parë guëne'e vidë eternë, nu nunquë adë rialúdi'in.

²⁴ Sagradas Escrituras rni'i:

Grë ra mënë na rall ziquë gui'lli.

Chulë rlua'a guë'e shtë plantë, perë rbidchi gui'lli nu ra guë'e rlaguë lu guiu'u.

Por du'pë tiempë quërdë mënë lu guë'dchiliu; zni na vidë shtë mënë,

²⁵ perë shti'dzë Dios nunquë adë rialúdi'in; napin pudërë parë siembrë.

Mizmë di'dzë ni bini të iurë biadi'dzë na'a lu të.

2

¹ Por ni gulë bësa'në grëtë' clasë cusë mal ziquë llanë, nu bishi, nu engañi. Adë sébidi'i ldu'u të pë shtë sa'l. Adë rní'idi'i të di'dzë dzabë cuntrë sa'l.

² Mejurë ziquë tubi me'dë naguër ralë, rac shtú'ull gádchill, zni gulë gac shtu'u shti'dzë Dios; nahin ziquë lechë parë ra me'dë. Shti'dzë më nápëdi'in bishi; nahin parë tsaru'bë vidë cubi nanapë të por Espíritu Santo. Por shti'dzë më gapë të salvacíuni

³ purquë nané të, rdë'ë të cuendë favurë nabë'në më parë lë'ë të.

Cristo ziquë tubi guë'e nanabani

⁴ Gulë guabi'guë lu Dadë Jesús; na më cumë ziquë tubi guë'e nanabani. Ra nguii bëqué guia'a rall lë'ë më cumë cusë adë rllu'ídi'i, perë Jesús náhi' ziquë tubi guë'e nagulé Dios. Nalé lasaquin.

⁵ Dios quëhuntsá'uhi' tubi grupë mënë nanabani por Espíritu Santo; na të ziquë guë'e shtë iádu'u. Gulë gac të bëshuzi santu të parë gunë të ofrecërë lu Dios oracíuni nu labansë narëuu'ldu'u më. Gunë më recibir ra ofrendë ni por Jesucristo

⁶ purquë naescritë la'ni Sagradas Escrituras:

Gulë guná, na rdchi'ba ziquë tubi guë'ë lu guë'dchi Sión;

Guë'ë ni na guë'ë principal shtë tubi hiu'u ru'bë, tubi guë'ë nagudili Dios. Napin llëru'bë valurë.

El quë natsaldí ldu'i shti'dzë më, rtúdi'i lull; gunë më honrar lë'ë mënë ni.

⁷ Parë lë'ë të naná rialdí ldu'i shti'dzë më, napë më llëru'bë valurë, parë parë ra nadë rialdídi'i ldu'i shti'dzë më, gac cumplir lo quë narni'i Sagradas Escrituras de lë'ë rall:

Lë'ë guë'ë nabëquë guia'a ra narza'a hiu'u, guquin guë'ë principal shtë hiu'u.

⁸ Nu rni'i Sagradas Escrituras:

Guërelde mënë guëc guë'ë ni; por guë'ë ni ldaguë mënë catë nídi'i fin.

Pues lë'ë rall rrelde rall por adë gúnëdi'i rall cuendë diza'quë shtë më. Puës parë ni nadestinadë rall.

Na të tubi grupë shtë bëshuzi

⁹ Lë'ë të na të mënë nagulé Dios entrë grë mënë; na të tubi grupë shtë bëshuzi parë gunë të sirvë lu Rëy. Na të tubi guë'dchi nabë'në ldai' Dios. Na të mërë shmënë Dios të parë guadi'dzë të grë cusë ru'bë nabë'në Dios. Gulë më lë'ë të. Gulú më lë'ë të lu nacahi parë tsutë të lu llni parë guënë të lë'ë më.

¹⁰ Lë'ë të antsë adë nápëdi'i të vidë shtë Dios perë iurne' sí, na të shmënë Dios. Antsë ni tubi adë chu bëgá'adi'i ldu'u lë'ë të perë iurne' Dios bëga'a ldú'i lë'ë të.

Gulë guquërelde parë Dios

¹¹ Lë'ë të amigu narac shtua'a, na të mënë ziquë mënë zitu parë guë'dchiliu rë; na të më zitu entrë los de más mënë. Runa ruëguë lu të, adë gúnëdi'i të cumplir ra deseo mal nananú la'ni ldu'u të purquë na rahin ziquë enemigu narshini ldu'u të.

¹² Gulë gapë buen conductë entrë ra naná guënëdi'i Dios të parë guëdë'ë rall cuendë na të shmënë

Dios. Aunquë iurne' rni'i rall cuntrë lë'ë të cumë si fuërë na të narguini mënë, perë guená rall cusë za'quë naquëhunë të nu guëdë'ë rall cuendë, nu guëni'i rall dushquilli Dios, purquë iurní guëabrá ldu'u rall con Dios, nu guëdë'ë Dios vidë eternë parë lë'ë rall.

¹³ Gulë bëzu'bë diaguë ordë shtë gobiernë nu grë ra narnibë'a purquë na të shmënë Jesús. Gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë rëy, el quë narnibë'a más;

¹⁴ nu gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë gobiernë nabëshe'ldë rëy ni. Bëshe'ldë rëy rumanë lë'ë rall parë gunë rall honrar el quë naquëhunë bien nu gunë rall cashtigu el quë narunë mal.

¹⁵ Puës Dios rac shtú'ui' de quë lë'ë të gunë të bien të parë guëta'u të rua' mënë nanédi'i gac bë'a mudë narac shtu'u Dios guëquërelde rall. Rni'i rall cusë tuntë cuntrë lë'ë të.

¹⁶ Gulë cue cumë ziquë nguui naná librë, perë adë rúnëdi'i të usar libertá narne'e Dios ziquë tubi prëtëstë parë gúnëi duldë. Más bien gulë cue cumë ziquë tubi muzë shtë Dios.

¹⁷ Gulë bédë'ë rëspëti parë grë mënë. Gulë guc shtu'u grë ra shmënë Jesús. Gulë bë'në rëspëti Dios nu gulë bë'në rëspëti lë'ë narnibë'a más lu guë'dchiliu.

Guzac zi Jesús

¹⁸ Grë të nanapë lamë, gulë gapë rëspëti lu shlámël nu gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë rai; lëdë niá'asëdi'i lu lamë za'quë u lu ra narga'a ldu'i sáhi', sino también gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë ra lamë mal narunë nalaa'dchi.

¹⁹ Rëuu' ldu'u Dios con nguui naná pacënci iurë rzunaldë mënë lë'ëll sin causë.

²⁰ Perë si talë quëhúnël mal, por ni quëlda'a mënë hiaguë guëquëi nu nal cunformë con cashtigu ni, perë ¿pë cusë za'quë quëhúnël? En cambi, si quëhúnël bien nu rzac zi mënë lë'ëll,

si talë rua'a ldú'ul lu cusë ni nu nápël pacënci, ni sí rëuu' ldu'u Dios.

²¹ Puës guna'bë Dios lë'ë të parë tsagla'guë të rëglë ni. Jesucristo guzac zih'i por lë'ë të. Sufrimientë shtëhi' na ziquë muestrë të gunë të ziquë bë'në më.

²² Lë'ë më ni adë bë'nëdi'i' duldë nu nilë jamás adë guluguëdi'i më.

²³ Iurë lë'ë ra mënë gurushtiá rall guëc më, adë bëquëbidi'i më con galrushtiá. Iurë bëzac zi mënë lë'i', adë bédchigré dí'dzëdi'i' lu mënë sino guna'bë më lu Dios parë gunë Dios juzguë lë'ë rall za'quë za'quë.

²⁴ Mizmë Jesucristo bia'a më grë ra duldë shtë hia'a iurë bë'në më sufrir lu cruz të parë gáca'a ziquë tubi naguti; hia adë chu gúnëdi'i' duldë parë guëbánia'a tubi vidë za'quë delantë lu më. Lë'ë më guc më ridë të parë lë'ë të guëac të maldá narunë të.

²⁵ Antsë lë'ë të guzú të ziquë lli'i naguniti, perë iurne' bëabrí ldu'u të con Jesucristo. Lë'ë më canihapë më lë'ë të ziquë vëquërë nu na më el quë nacanihapë ldu'u të, të parë adë guënitidi'i të jamás.

3

Cunseju parë ra nabëtsë'a

¹ Ziquë ra muzë napë quë gunë rall cumplir; también lë'ë të tse'lë ra nguui, gulë bëzu'bë diaguë shti'dzë tsé'lël, purquë si talë adë rialdíd'i' ldu'u tsé'lël diza'quë, iurë guënal conductë shténël, tsaldí ldú'ull shti'dzë më sin ni tubi di'dzë naruadí'dzël lúhi'.

² Zni gaquin purquë guená rall quërelde të bien; guená rall napë të rëspëti lu Dios nu guená rall napë të vidë limpi.

³ Adornë shtënë të gáquëdi'in cusë fuërë ziquë narzë'e ra begu u ziquë ra shnezë cu'u, ziquë orë u lari za'quë.

⁴ Sino adornë shtënë të gaquin la'ni ldu'u të catë adë chu rnádi'i luhin, adornë nadë rialúdi'i. Gac të mënë nadu'u nu naza'quë con pacënci con

grë mënë. Zni rëuu' ldu'u Dios guëquërelde të.

⁵ Tiempë guahietë ra na'a santu nagualdí ldu'i shti'dzë Dios, na rai' mënë nadu'u nu bë'në rai' rëspëti tse'lë rai'. Chulë guc vidë shtë rai'.

⁶ Por ejemplë, Sara bëzu'bë diágui' shti'dzë Abraham nu guni'i Sara lu tsé'li: "Dadë shtëna". Iurne' na të ziquë shini Sara si talë quërelde të bien, si talë adë rdzëbëdi'i të lu narunë cuntrë lë'ël.

⁷ Nu zac lë'ë të tse'lë na'a, gulë gac mënë za'quë; gulë bë'në honrar tsé'lël. Gulë bë'në rëspëti lu tsé'lël purquë ra na'a nápëdi'i rall fuersë ziquë ra nguui, perë napë rall vidë eternë juntë con lë'ë të por tubi favurë nabë'në Dios parë grë të. Gulë bë'në cumplir di'dzë rë' parë guëdë'e Dios grë cusë narna'bë të lu më. Súdi'i ni tubi cusë ziquë storbë parë oraciuni shtë të.

Quëhúnël bien perë rzac zi mënë lë'ël

⁸ Por fin, gulë gac unidë con tubsë llgabë. Gulë bëga'a ldú'ul sa'l. Gulë gac shtu'u sa'l naná shmënë Dios. Gulë gac nadu'u nu gulë bë'në tratë sa'l con rëspëti.

⁹ Adë quíllidi'i të sa'l con mal aunquë rúnëll cuntrë lë'ël. Adë gushtiádi'il guëc sa'l aunquë rni'i guídzëll cuntrë lë'ël. Al contrari, gulë guna'bë lu Dios por contrari shténël të gunë ldai' më sa'l. Gulë më lë'ë të parë gunë të cumplir ra cusë rë'. Zni gunë të recibir bendición shtë më

¹⁰ purquë naescritë:

El quë narac shtu'u guëbániil bien nu rac shtú'ull guëquitë ldú'ull, napë quë gápëll cuidadë lo quë narní'ill, adë guësiguëdi'ill sa'll con di'dzë.

¹¹ Runë tucarë guësá'nëll cusë mal nu gúnëll bien; napë quë quíllil nezë catë rbedchí ldú'ull, nu tsaglá'guëll shnezë më.

¹² Lë'ë Dadë canihapë më ra më za'quë nu rquë diaguë më

oraciuni shtë rai' iurë rna'bë
nguiu ni lu më.

Perë lë'ë më runë më cuntrë ra
narunë mal.

¹³ ¿Chu napë pudërë parë gúnëll
dañi lë'ë të si talë quëhunë të bien?

¹⁴ Perë si talë rzac zi të purquë
rianaldë të tëchi cusë za'quë, dichusë
na të. Adë rdzëbëdi'il lu mënë nu adë
riádi'i ldu'u të

¹⁵ sino gulë bëzu'bë diaguë di'dzë
shtë Cristo guëdubi tiempë. Na më
lamë shtë të. Nu gulë gac preparadë
cualquier iurë parë guëquebi të lu ra
mënë pëzielú nal shmënë Jesús. Si
talë guëna'bë di'dzë rall lul, hia nanël
lla gúnëll parë defender lë'ël. Nadë
más napë quë guëni'inul lë'ë rall con
galnadu'u nu rëspëti.

¹⁶ Gulë guquërdë bien sin ni
tubi duldë të parë iurë ra contrari
quëgni'i didzabë cuntrë lë'ë të, guëtú
lu rall purquë nádi'in verdá.

¹⁷ Si talë guëdë'ë më sí sac zi
të, mejurë gunë të sufrir por cusë
za'quë, lëdëdi'i por mal.

¹⁸ Gulë bë'në llgabë; Cristo guti
tubsë vultë por ra pecadurë; jamás
gátidi'i më stubi. Tubldí na shcuendë
më lu Dios perë guti më shlugar ra
nanapë duldë parë gue'denú më lë'ë
hia'a lu Dios. Gutí më en cuantë
cuerpë shtëhi', perë guashtëhi' ladi
ra tégulë por pudërë shtë Espíritu.

¹⁹ Tiempë ni guadi'dzë më lu ra
espíritu shtë tégulë lugar catë napë
Dios lë'ë rai' ziquë prësi.

²⁰ Mënë ni naguquërdë tiempë
shtë Noé, adë bëzu'bë diaguëdi'i rall
shti'dzë Dios. Pues adë bëshé'ldëdi'i
Dios juici lueguë sino con pacënci
quëbezë më hashtë guctsa'u barcu
ru'bë. Por barcu ni bëldasë mënë, u
sea shunë mënë, guc salvar lu juici
shtë nisë.

²¹ Manërë ni iurë bëriubë nisë të,
guni'i të lu sa' të de quë nasalvar
të. Galëriubë nisë nádi'i ziquë bañi
parë cuerpë shtë të sino nahin sēñi
de quë nanël bëzunë Dios ldú'ul, de
quë limpi na ldú'ul purquë Jesucristo
guashtëhi' ladi ra tégulë.

²² Iurne' cuezë Jesucristo gube'e
ladë ldi shtë Dios. Cagnibë'a më.
Grë ra ianglë nu autoridá nu grë ra
narnibë'a stubi lugar, rzu'bë diaguë
rai' shti'dzë më.

4

*Gulë bë'në sirvë Dios según llini
nabëne'e më*

¹ Por ni, ziquë Jesucristo bé'ni'
sufrir shcuerpë më, gulë gac dis-
puetë gunë të sufrir. El quë naguzac
zi shcuérpi', adë rianáldëdi'ill tëchi
duldë.

² Rac shtú'ull guëbani'll según vol-
untá shtë Dios mientras quërdëll
lu guë'dchiliu. Hia nédi'ill gúnëll
cumplir deseo mal nananú la'ni
ldú'ull.

³ Tiempë nagudëdë, guquërdë të
vidë mal; bë'në të lo quë narquite
ldu'u ra mënë nanadë guënédi'i Dios.
Gubani të lu vici; bë'në të cumplir
deseo mal: guzuu'dchi të; gudáu
sha'të të lu mellë nu bi'i të zili
vini. Guanaldë të tëchi dioses falsë
nanapë mënë, mënë naquërdë sin
lëy za'quë nu sin rëglë.

⁴ Perë iurne' lë'ë rall rdzëguë'
ldu'u rall de quë lë'ë të adë rúnëdi'i
të compa'ni lë'ë rall lu ra cusë mal
ziquë antsë. Nu rni'i rall di'dzë dzabë
cuntrë lë'ë të.

⁵ Perë segurë napë quë guëtë'dë
rall cuendë lu Dios; gunë më juzguë
grë mënë. Gunë më juzguë ra nana-
bani nu también grë ra tégulë.

⁶ Lë'ë ra tégulë hia bini rai'
diza'quë. Guc rai' juzguë ziquë
mënë; guti rai'. Bini rai' diza'quë të
parë si talë tsaldí ldu'u rai' shti'dzë
më, guëbani rai' ziquë Dios. Espíritu
Santo guëne'e vidë eternë parë lë'ë
rai'.

⁷ Hia ze'dë bi'guë nasesë fin shtë
grë cusë. Por ni gulë bë'në llgabë
tubldí të gúnëdi'il duldë. Adë riádi'i
ldú'ul sino gulë guna'bë lu Dios.

⁸ Subrë todë gulë gapë llëru'bë
amor parë sa'l purquë si talë rac
shtú'ul sa'l, iurní quëhúnëll perdunë
lë'ëll zihani vultë.

⁹ Gulë bë'në recibir lídchil chu stubi ra bëchi sa'l naze'dë lídchil sin quë adë riasháquëdi'i ldu'ul.

¹⁰ Cualquier don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo parë lë'ël, gulë bë'në sirvë lu ra sa' të con llni ni ziquë mënë naquëhunë cumplir lo quë narac shtu'u Dios. Gulë bëzëlaa'dchi lo quë nabë'nël recibir parë bien shtë sa'l. Gulë bë'në usar llni shtë Espíritu Santo nabëne'e Dios të parë tsaru'bë sa'l. Iurní gac të muzë za'quë shtë Dios.

¹¹ Si talë chu rac ruadi'dzë ziquë mësë, napë quë guadí'dzëll shti'dzë më por pudërë shtë më. El quë narunë sirvë sa'll, napë quë gúnëll sirvë por pudërë narne'e më. Zni gunë mënë alabar Dios por medio lë'ë Dadë Jesucristo. Cha guëdë'e hia'a labansë lu më. llëru'bë na pudërë shtë më. Guëribë'a më parë siemprë. Amén.

Ra shmënë Jesús rzac zi rall

¹² Lë'ë të narac shtua'a, adë rdzëguë'di'i ldu'u të iurë ra prëbë ze'dë. Na prëbë ziquë be'lë narru'u lu gui'i, perë adë rdzëguë'di'i ldu'u të. Adë rúnëdi'il llgabë sulë lë'ël rúnëll sufrir lu prëbë.

¹³ Mejurë gulë bëquitë ldu'u të purquë quëhunë të sufrir mizme manërë cumë bë'në Cristo sufrir. Gulë gua'a ldu'u të parë gapë të lëgrë la'ni ldu'ul, nu gulë bëquitë ldu'u të iurë guëdchini më stubi con pudërë nu llni.

¹⁴ Si talë rushtiá mënë lu të purquë na të shmënë Jesucristo, dichusë na të. Espíritu shtë Dios cuezënúhi' lë'ë të.

¹⁵ Mënë runë sufrir purquë rguini rall sa' rall u rbaa'në rall, u runë rall mal u riutë rall asuntë nadë rllu'i'di'i, u na rall nadishi'bi; perë adë rúnëdi'i të ra cusë ni parë adë guëdchínidi'i cashtigu guëc të nu gúnëll sufrir.

¹⁶ Mejurë na si rzac zil purquë rianaldëll enseñansë shtë Jesús; adë rtúdi'i lul iurní sino gulë bédë'e graci lu Dios purquë nal shmënë më.

¹⁷ Hia bëga'a iurë sublu juici shtë Dios con mizme shmënë më. Si talë juici ni guëzublú con lë'ë hia'a ulla gac fin shtë ra naná rzu'bë diáguëdi'i diza'quë shtë më?

¹⁸ Ra nguio narunë cumplir shti'dzë më, runë rall llëru'bë fuersë parë gac salvar rall; ıpë gac con ra nanápëdi'i rëspëti parë cusë santu nu rianaldë rall tëchi cusë mal?

¹⁹ Por ni, el quë narzac zi purquë nahin voluntá shtë Dios, napë quë tsagla'guë gúnëll bien nu tsagla'guë tsaldí ldu'ull gac salvárell por pudërë shtë el quë nabëntsa'u nguio. Siemprë gunë më cumplir shti'dzi'.

5

Cunseju parë ra narialdí ldu'i Jesús

¹ Quëdë'ëhia cunseju parë ra më guani'si naná cabësë shtë shmënë Jesús. Tambiën na nahia më guani'si nu nahia testigu de quë Cristo bé'ni' sufrir. Guna recibir juntë con lë'ë të iurë guëlua'a pudërë nu llni shtë më.

² Gulë gupë ra shmënë Jesús ziquë tubi vëquërë; quëhápëll ra lli'li purquë zni rac shtu'u Dios. Gulë bë'nin voluntariamente, lédëdi'i purquë cagnibë'ahia lë'ë të. Bë'në compaño lë'ë rai' con guëdubinú ldu'ul, lédëdi'i purquë rbezë të gunë të recibir dumí.

³ Gulë gupë ra shmënë Dios tubi manërë nadu'u, lédëdi'i ziquë lamë narunë nalaa'dchi lu ra muzë. Gulë gac ejemplë za'quë lu rai'.

⁴ Iurë Jesús, el quë nanapë pudërë parë quëhapë ra lli'li, guëlua'alúhi' lu hia'a stubi, lë'ë të gunë të recibir tubi premi, tubi corunë narabtsë'e nanadë rialúdi'i.

⁵ Nu zac lë'ë të nanapë menos edá, gulë bëzu'bë diaguë di'dzë shtë ra më guani'si. Grë të, gulë gac më nadu'u lu sa'l purquë naescritë:

Dios rzu më lu grë ra narunë naru'bë.

Runë më compaño grëtë' ra naná nadu'u.

⁶ Gulë gac mënë nadu'u delantë lu Dios pudërusë. Gulë bëtë'ë sí tē guëñibë'a mē lë'ë tē; iurní gunë mē honrar lë'ë tē iurë rga'a tiempë.

⁷ Gulë bëtë'ë grë galriá ldu'u guëca'a mē purquë nalé rac shtu'u mē lé'ël; quëhapë mē lé'ël.

⁸ Gulë cue nasini nu gulë gapë cuidadë. Enemigu shtë tē na mëdzabë Satanás; canzëll ziquë tubi león narzubá. Rguílill mënë parë ldaguë rall lu pudërë shtënëll tē tsaldí ldu'u rall shti'dzë mëdzabë.

⁹ Gulë sutipë lu mëdzabë; gulë gac firmë lu shnezë Dios. Gulë bëtë'ë cuendë de quë grëtë' sa' tē naná shmënë Jesús guëdubi partë shtë guédchiliu, quëgzac zi rai' mizmë manërë quë lë'ë tē.

¹⁰ Despuësë de quëgzac zi tē por du'pë tiempë, Dios el quë narne'e zihani favurë nu bendición, el quë naguna'bë lë'ë tē parë gapë tē vidë sin fin juntë con Cristo, gunë mē tē gac tē firmë lu shnézi', nu gunë mē parë cuedchí ldu'u tē, nu guëne'e mē fuersë parë lë'ë tē. Mizmë Dios ni guna'bë mē lë'ë hia'a parë tsuté hia'a lu llni catë quëreldë mē. Bë'në mëhin purquë unidë na hia'a con Cristo.

¹¹ Cha guëdë'na'a alabar lë'ë mē. Amén.

Rialú cartë rë' con tubi saludë

¹² Silvano tubi bëcha'a, quëqué'ëll cartë rë' por na. Lluá'ahia Silvano quëhúnëll cumplir voluntá shtë Dios. Cartë rë' nadu'pin perë la'nin bënehia cunseju. Quëhuna testificar grë ra favurë nu bendición nabë'në tē recibir de Dios, rlua'a de quë nezë za'quë naguna'zi tē nahin verdá.

¹³ Ra grupë shtë shmënë Jesús naquëreldë Babilonia, ra nagulé Dios ziquë gulé mē lë'ë tē, quëgshe'ldë rai' saludë. Nu zac Marcos, shinia, quëgshe'ldëll saludë parë lë'ë tē.

¹⁴ Gulë bë'në saludar ra sa' tē con tubi saludë shtë amor.

Gulë cuedchí ldu'u tē, lë'ë tē naná unidë con Jesucristo. Amén.

Segundë cartë nabëquë e San Pedro

Quëquë'e Pedro lu ra shmënë Dios

¹ Na Simón Pedro, nahia tubi muzë nu poshtë shtë Jesucristo. Quëquëa'a cartë rë' lu të narialdí ldu'i shti'dzë Dios. Por tubi favurë shtë Dios naná justë nu por Jesucristo, Salvador shtë hia'a, bënë të recibir mizme fe nadapë na'a. Chulë quëreldë të por shti'dzë më igual ziquë lë'e na'a.

² Gulë bënë recibir zihani favurë shtë Dios nu gulë cuedchí ldu'u të mientras tsagla'guë runguë bë'a të lë'e Dadë Dios nu Jesús Shláma'a.

Ra shmënë Jesús verdadërë

³ Bënë'e Dios grëtë' bendición parë gápa'a tubi vidë za'quë delantë lu më, tubi vidë naná de acuerdë con voluntá shtë më. Nadápa'a bendición ni purquë runguë bë'a hia'a el quë nagulé lë'e hia'a según pudërë nu milagrë ru'bë shtë më.

⁴ Por tubi favurë shtë më, bënë'e më diza'quë nalasac. Bënë më prometer zihani cusë ru'bë. Por mizme di'dzë ni nadápa'a vidë shtë Dios. Guc salvára'a. Hia adë quëreldënúdi'ia'a cusë mal ziquë de-seo mal nananú la'ni ldu'u mieti por galërzebi ldu'u mënë.

⁵ Napë të bendición nabënë më prometer, rialdí ldu'u të shti'dzë më; iurní runë tucarë guëquëreldë të ziquë gubani Jesús, lu buen conductë gulë gac mënë nasini guëqui'.

⁶ Despuësë de ni, adë rdé'edi'il sí parë deseo mal nananú la'ni ldu'ul. Hia despuësë de ni, gulë gac më pacënci; lu pacënci gulë gapë rëspëti parë Dios,

⁷ Nu lu rëspëti parë Dios, gulë gapë cariñi parë ra shmënë Jesús nu gulë gapë llëru'bë amor parë grë mënë, hashtë ra narná tushë lul. Grë ndë'e gulë bënë cumplir con guëdubinú ldu'ul.

⁸ Si talë tsagla'guë guëquëreldë të de acuerdë con cunseju rë', hiadë gáquëdi'i të nabëchi sino másru'u gunë të cumplir shchi'ni Dios. Másru'u gápël tubi vidë za'quë ziquë tubi hiaguë nardë'e zihani nashi. Iurní guená mënë másru'u runguë bë'a të Jesucristo Shláma'a.

⁹ Perë el quë nadë rianáldëdi'i tēchi ra cusë rë', adë riasédi'ill. Nall ziquë ciegu. Bëa'ldë ldu'ull de quë bēzunë më almë shtēnēll de grë duldë nabē'nēll antsë.

¹⁰ Por ni rnia'a lu të, bëchi, gulë bënë segurë de quë Dios gulë më lë'el, de quë guna'bë më lë'el parë gáquëll shmënë më. El quë narunë cumplir ra cusë nagunia'a la'ni cartë rë', jamás adë gáquëll bajo ordë shtë duldë

¹¹ nu tsutëll con lëgrë catë rnibë'a Dios ziquë Rëy parë siemprë. Jesucristo Shláma'a gúni' recibir lë'el parë cuezënu' lë'i'.

¹² Por ni tsagla'guë rnia'a lu të grë cusë rë' aunquë hia nanë të, nu na të firmë lu verdá nanapë të.

¹³ Lluá'ahia naza'quë guënehia cunsëju parë lë'e të mientras nabania të parë adë guëá'ldëdi'i ldu'u të enseñansë rë'.

¹⁴ Dadë shtë hia'a, Jesucristo, bëlua'a më na de quë mërë gatia.

¹⁵ Por ni gapa cuidadë të parë rac guëagná ldu'u të enseñansë rë' cualquier iurë despuësë gatia.

Pedro gunáhi' pudërë shtë Cristo

¹⁶ Adë guanáldëdi'i na'a tēchi ra cuendë narni'i mënë sulë por llgabë nadë rlluí'idi'i shtë rall. Bëlua'a na'a verdá lu të lla bēdchini Jesucristo con pudërë. Na na'a testigu napë më pudërë parë guëribë'a më ziquë rëy. Con prupi slu na'a guná na'a pudërë nu llni shtë më.

¹⁷ Guná na'a iurë lë'e Dios Shtáda'a bēdë'e më hunurë nu pudërë parë shini më Jesús, nu bēdchini tubi bē dizdë gube'e catë rabtsë'e llni. Ni tubi nāpēdi'i di'dzë parë guëni'ill lla na lugar ni. Lë'e bë guni'i: "Ndë'e

na shinia narac shtua'a; nalé rquitë ldua'a lë'i'.

¹⁸ Lë'e na'a bini na'a bë nabëdchini dizdë gube'e purquë dzulezënu na'a lë'e Jesús guëc dani catë Dios santu biadí'dzi'.

¹⁹ Perë ra di'dzë nabëquë'e muzë shtë Dios guahietë parë lë'e hia'a, más segurë nahin quë testimonio shtëna; nu quëhunë të bien si talë rdë'e të cuendë lo quë narni'i di'dzë ni ziquë rdë'e të cuendë tubi llni narzianí lu nacahi. Gulë bëtë'e cuendë hashtë rdzë guëdchini, hashtë guëdchini llni shtë më nu tsasë të ra di'dzë rë'.

²⁰ Primërë gulë bëtë'e cuendë de quë grë ra di'dzë naná bëquë'e muzë shtë Dios, escritë nahin la'ni Sagradas Escrituras, perë ni tubi chu tsasë pë runë cuntienë di'dzë ni, sulë por Espíritu Santo tsasël pë runë cuntienin, lédëdi'i por llni nanápël.

²¹ Purquë ni tubi muzë shtë Dios biadí'dzëdi'i shti'dzë Dios por mizme voluntá shtë muzë ni, sino biadí'dzi' por pudërë shtë Epíritu Santo naná quëgsë lë'e rai'.

2

Ra mësë bishi (Judas 4-13)

¹ Guahietë nanú profetë bishi ladi ra mënë israelitë. Zni zac guëdchini ra mësë falsë entrë lë'e të. Guëlua'a rall llla'chi enseñansë falsë nardë'e fin parë fe shtë mënë, hashtë gunë rall negar Jesús, de quë gúti' parë gac salvára'a. Zni cagna'bë rall cashtigu guëc rall; nasesë gac condenar rall.

² Zihani mënë tsanaldë tëchi vidë mal shtë mësë ni. Guëni'i rall nezë za'quë shtë Dios nahin bishi.

³ Rzebi ldu'u rall dumí; quëgsiguë rall lë'e të con enseñansë falsë, sulë parë guëdë'e të dumí ca'a rall. Dizdë tiempë guahietë guni'i më gac cash-tigu rall, gac condenar rall; nasesë guëdchini juici shtë Dios guëc rall.

⁴ Dios adë bënëdi'i perdunë ra ianglë nabënë duldë guahietë sino quë bëtia'a më lë'e rai' la'ni gabildi.

Bësë'au lë'e rai' lu nacahi parë cuezë rai' dzë shtë juici.

⁵ Nu zac bënëdi'i Dios perdunë guë'dchiliu tiempë shtë Noé, sino quë bëshe'ldë më tubi juici shtë nisë subrë guëc ra mënë mal; perë bënë më salvar Noé con gadchi shfamíli'. Noé gúqui' muzë shtë Dios naguadi'dzë shti'dzë më lu ra mënë.

⁶ Nu Dios bënë'i condenar; bëzalú më ra guë'dchi Sodoma nu Gomorra. Bëshe'ldë më gui'i hashtë bëac dë ra guë'dchi të parë grë ra mënë mal naze'dë despuësë, guená rall nu guëdë'e rall cuendë nadzë'bë na juici shtë Dios.

⁷ Perë bënë më salvar Lot, tubi nguïu za'quë nu nalé riashac ldú'i' iurë gunáhi' vidë dzabë shtë mënë mal.

⁸ Lot nguïu za'quë lu Dios, guquërdëll entrë ra mënë mal; nalé guá ldú'ull iurë gunáhi' maldá nabënë mënë. Bini' pë guni'i rall lu sa' rall. Dzë la gue'lë guzac zi ldú'i' purquë guquërdë mënë sin ni tubi rëglë.

⁹ Dadë Dios nápi' pudërë të gapë më ra mënë za'quë lu grë cusë mal të ldáguëdi'i mënë lu duldë; nu napë më pudërë cutsa'u më mënë mal parë tsa rall lu cashtigu shtë juici.

¹⁰ Gunë Dios cashtigu grë mënë mal, ra narianaldë tëchi deseo mal, cumë ziquë ra naquërdë ziquë mbecu, nu gunë më cashtigu grë ra nanëdi'i guëzu'bë diaguë shti'dzë el quë narnibë'a. Mënë ni fier na rall nu adë rdzëbëdi'i rall lu Dios; rni'i rall cuntrë el quë nanapë más pudërë quë lë'e rall.

¹¹ Perë ra ianglë nanapë más fuersë nu pudërë quë ra nguïu ni, adë nápëdi'i rai' valurë guëdchi'bë rai' demandë cuntrë ra narnibë'a. Napë ra ianglë rëspëti lu Dios.

¹² Ra hiuibrë rë' na rall ziquë ra më nardë'di'i cuendë. Quëhunë rall cumplir mal deseo nananú la'ni ldu'u rall. Destinadë na rall parë galguti. Mënë ni runë rall burnë ra

cusë nadë riasédi'i rall, perë guënitì rall con grë mal deseo nanapë rall.

¹³ Gunë rall sufrir mizmë manërë cumë bënë mënë sufrir por causë shtë rall. Rquitë ldu'u rall grë ra dzë tsagla'guë rall tëchi cusë mal. Na rall ziquë manchë fier lu lari; rquitë ldu'u rall por deseo mal nananú la'ni ldu'u rall. Rsigué rall mënë mientras raunú rall lë'ë të lidchi të.

¹⁴ Rzebi ldu'u rall ra na'a mal; adë rdzáguëdi'i rall quëhunë rall duldë. Rsigué rall ra nanádi'i firmë lu shnezë Dios con bishi. Bënë rall gan zihani dumí tantë rzebi ldu'u rall dumí. Na condenadë rall.

¹⁵ Bënitì rall purquë bëru'u rall nezë za'quë shtë Dios. Guagla'guë rall mizmë duldë nabënë Balaam, shini Beor. Balaam guc shtú'ull gúnëll gan dumí por maldá.

¹⁶ Perë tubi burrë gu'pë, guni'i ma guëc Balaam por duldë naquëhunë Balaam. Guni'i ma ziquë rni'i tubi mënë nu bënë'ë ma fin galëtuntë shtë profetë ni.

¹⁷ Ra nguiu rë' na rall ziquë tubi guërzú nanápëdi'i nisë, nu ziquë shc-ahi narua'a mbë. Na condenadë rall parë tsa rall lu más nacahi catë guëquërdë rall parë siemprë.

¹⁸ Rni'i nadchini rall. Con di'dzë nadë rlluí'di'i rsini rall sa' rall lu duldë. Rni'i rall napë mieti per-misi gunë mieti duldë; zni rsi guë rall mënë nanapë du'pë tiempë dizdë bëru'u rall lu enseñansë falsë.

¹⁹ Quëhunë rall prometer libertá por enseñansë shtë rall, perë mizmë lë'ë rall na rall bajo ordë shtë mëdzabë purquë cadë nguiu na ziquë esclavë shtë cusë narnibë'a lë'ë nguiu.

²⁰ Parë ra mënë nabënguë bë'a Dadë Jesús; hia bëru'u rall nezë mal catë rzë mënë shtë guédchiliu, si talë guëabrí nguiu lu cusë mal; si talë guëazë guetë nguiu nezë shtë Jesu-cristo Salvador shtë hia'a, fin shtë nguiu ni na peor quë antsë.

²¹ Mejurë parë nguiu ni adë nianédi'ill nezë za'quë shtë Dios

quë despuësë tsutëll nezë ni, adë tsagla'guëdi'ill tëchi mandadë nabëdé'na'a recibir de Dios santu.

²² Nahin ziquë narni'i tubi dichë; verdá na di'dzë ni: "Lë'ë mbecu bëabrí dchibë shtë ma ldu'u ma; nu lë'ë guchi nagualú guzë, bëabrí guaguezë ma la'ni benë stubi".

3

Guëabrí Jesús stubi

¹ Lë'ë të narac shtua'a, ndë'ë na segundë vësë quëquëa'a lu të. Guërupë cartë gunia'a lu të cusë de quë hia nanë të. Rac shtua'a adë guëá'ldëdi'i ldu'u të ra enseñansë sino gapë tëhin la'ni ldu'u të.

² Gulë bësëagná ldu'u të ra di'dzë naguni'i ra muzë santu shtë Dios guahietë, nu gulë bësëagná ldu'u të mandamientë shtë Dadë Jesucristo, Salvador shtë hia'a. Gulë bësëagná ldu'u të di'dzë shtë mënë mënë naguni'i na'a lu të. Na na'a poshtë shtë mënë.

³ Primërë puntë nanë hia'a de quë la'ni lútimë dzë guédchini mënë na-gunë burnë ra cusë sagradë; guëbani rall según deseo mal nananú la'ni ldu'u rall.

⁴ Guëna'bë di'dzë rall: "¿Pë fin napë promësë shtë Cristo de quë guëabrí mënë stubi? purquë dizdë guti ra shtadë guélú hia'a, grë cusë riagla'guë igual cumë dizdë bécue'shtë Dios guédchiliu".

⁵ Adë rac shtú'udi'i rall gac bë'a rall de quë nanú gube'e nu guédchiliu dizdë tiempë guahietë. Bëntsa'u mëhin por shti'dzë mënë, nu por mandadë shtë mënë gulú mënë guédchiliu la'ni nisë nu nanú nisë alreduerë guiu'u.

⁶ Lë'ë guédchiliu dzë ni gualú. Grë guiu'u né'azë la'ni nisë.

⁷ Perë gube'e nu guédchiliu nananú iurne', na destinadë parë cashtigu shtë gui'i por mizmë mandadë shtë Dios. Lë'ë gui'i guëza'i guédchiliu dzë shtë juici. Guëza'in con grë ra mënë mal. Tsalú grëtë' rall.

⁸ Bëchi narac shtua'a, adë rëá'ldëdi'i ldu'u të de quë parë Dadë Dios tubi dzë na ziquë tubi mili izë, nu tubi mili izë na ziquë tubi dzë.

⁹ Dadë Dios quëac ldë'ëdi'i parë gúni' cumplir shti'dzë më ziquë runë llgabë bëldá mënë, sino quë Dios napë më pacënci parë lë'ë hia'a. Adë rac shtú'udi'i më tsagnítia'a, ni tubi de lë'ë hia'a, sino rac shtu'u më grë ra nguiu guëabrí ldu'u rall con lë'ë më nu gunë nadzë'ë rall mudë nanabani rall.

¹⁰ Dzë naguëabrí Dadë Jesús, guëdchíni' ziquë rdchini tubi nguba'në gue'lë, iurë adë nádi'il segurël. Iurní lë'ë gube'e tsalú con tubi ruidë dushë. Grëtë' ra cusë narná hia'a lu gube'e tsalú rahin con gui'i, nu guë'dchiliu tsequi lu gui'i con grë lo quë nananú luhin.

¹¹ Nané të grëtë' ndë'ë napë quë gac cumplir; tsaluhin; por ni rqui'ni gac të më santu, mënë naquëhunë cumplir shti'dzë më.

¹² Mientras cuezë të dzë naguëdchini më stubi, gulë bë'në cumplir voluntá shtë Dios të guëdchini më lueguë. Dzë ni gube'e tsalú; tsaluhin con gui'i juntë con cusë nananú lu gube'e tsequi; gac cambin lu be'lë.

¹³ Perë lë'ë hia'a dzuléza'a gube'e cubi nu tubi guë'dchiliu cubi naná bë'në Dios prometer dizdë antsë. Lugar ni guëquërél'da'a; ndë nanú purë cusë za'quë; grëhin gac justë.

¹⁴ Por ni lë'ë të narac shtua'a, mientras quëbezë të grë ra cusë rë', gulë gapë mizme lë'ë të parë guëdzelë më lë'ë të sin ni tubi faltë, sin ni tubi cusë mal.

¹⁵ Gulë bëdë'ë cuendë de quë pacënci nanapë Shláma'a, runin parë gac salvar mënë. Zni también bëquë'ë Pablo, bëcha'a, el quë narac shtu'u hia'a lé'i'. Bëquë'ëi' mizme di'dzë ni lu të según llni nabëdë'ë Dios guëqui'.

¹⁶ La'ni grë ra cartë nabëquë'ë Pablo, nanú partë naganë parë riasë hia'a. Nanú mënë nadë rac bë'adi'i

nu adë nádi'i rall firmë lu shnezë ra Sagradas Escrituras. Caglú rall guëc shti'dzë Dios. Zni rlua'a rall grë ra Sagradas Escrituras. Tsalú rall por lo quë naquëhunë rall.

¹⁷ Por ni lë'ë të narac shtua'a, hia quë nané të grë ra cusë rë', gulë gupë mizme lë'ë të. Adë tsaldídi'i ldu'u të bishi shtë mënë nadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios; adë rdë'ëdi'i të sí tsanaldë të tëchi rall nu guëazë guetë të shnezë Dios.

¹⁸ Mejurë gulë bësë'dë di'dzë shtë Dadë Jesucristo Salvador shtë hia'a, nu gulë bë'në recibir más favurë shtë më. Cha guëdë'na'a alabar lë'ë më iurne' nu parë siempre. Amén.

Primëre cartë nabëquë San Juan

Di'dzë naguëne'e vidë sin fin

¹ Antsë guinlú gué'dchiliu nanú tubi nanabani; perë guná na'a lúhi', nu bini na'a shti'dzi', nu guna'zi na'a guiá'ai'. Náhi' el quë narni'i diza'quë shtë Dios. Por shti'dzi' nadápa'a vidë sin fin.

² Mizmë lë'ë më gubandinú më Dios, Shtáda'a, perë bëlua'alú më lu na'a. Bëdchini më gué'dchiliu. Guná na'a lúhi'. Na na'a testigu shtëni'. Ruadi'dzë na'a lu të nabani më; nápëdi'i fin.

³ Ruadi'dzë na'a lu të mizme shti'dzi' naná bini na'a. Ruadi'dzë na'a lu të lo quë nabë'në më parë gac bë'a të shti'dzë më. Zni gac unidë grë hia'a; guédápa'a mizme llgabë. Guldí hia'a ruadi'dzënú hia'a Dadë Dios con shíni' Jesucristo.

⁴ Iurní quëquëa'a di'dzë la'ni cartë rë' të parë gac cumplir guëquitë ldu'u të nu parë guëquitë ldu'u na'a.

Dios rne'e llni

⁵ Ndë'ë na diza'quë nabëlua'a Dadë Jesucristo, nu bëdia'a di'dzë na'a lu të de quë guldí Dios, nápëdi'i' duldë; limpi náhi' ziquë llni.

⁶ Si talë rni'i hia'a nané hia'a lë'ë më perë tsagla'guënú hia'a duldë, bishi na hia'a; adë guldídi'ia'a iurní; nu adë quërëldëdi'i hia'a bien.

⁷ Perë si talë guédë'na'a cumplir shti'dzë Dios, adë chu rúnëdi'i duldë, unidë na hia'a mizme lë'ë hia'a. Rac shtu'u hia'a bëchi la sa' hia'a iurní, nu rënë shtë Jesucristo shini Dios, tsagla'guë rzuné almë shtë hia'a de grë duldë.

⁸ Si talë guëni'i hia'a adë chu nápëdi'i duldë, lo mizme lë'ë hia'a rsiguë hia'a lë'ë hia'a. Bishi na ldu'u hia'a iurní.

⁹ Bënë na më; runë më cumplir shti'dzë më. Justë na më; runë më igual con grë mënë. Runë

më perdunë grëtë' duldë shtë hia'a iurë guëshubë dúlda'a lu më con guëdubinú ldu'u hia'a. Iurní rzuné më almë shtë hia'a de grë duldë nanadápa'a.

¹⁰ Si talë rni'i hia'a adë chu nápëdi'i duldë, quëgni'i hia'a bishi na Dios purquë hia guni'i më grë hia'a nadápa'a duldë. Si talë rni'i hia'a adë nápëdi'ia'a duldë, nídi'i shti'dzë më la'ni ldu'u hia'a iurní.

2

Nápa'a tubi naguëni'inú lë'ë Shtáda'a

¹ Lë'ë të Dadë, caquëa'a di'dzë rë' lu të parë adë gúnëdi'i të duldë perë si talë chu quëhunë duldë, nápa'a tubi naguëni'inú lë'ë Shtáda'a por lë'ë hia'a. ¿Chu më ni? Lë'ë na Jesucristo; tubldí na shcuëndi' lu Dios.

² Jesucristo guti lu cruz por duldë shtë hia'a. Gudilli më por grë duldë nanapë mënë naré lu gué'dchiliu. Por galguti shtënë më, bëdchisú më duldë shtëna'a nu gu' Dios cunformë.

³ Si talë tsagla'guë guëzu'bë diága'a mandamientë shtë Jesucristo, iurní nané hia'a lë'ë më. Rac bë'a hia'a lë'ë më de verdá.

⁴ Perë si talë tubi hia'a guëni'ia'a: "Nanéa Dios", perë mizme tiempë adë quëzu'bë diaguëdi'll mandamientë shtë më, bishi nall iurní. Nádi'll verdá.

⁵ Perë si talë lë'ë hia'a rzu'bë diága'a di'dzë shtë më, rlua'a de quë tsagla'guë rac shtu'u hia'a lë'ë më.

⁶ El quë narni'i quëbezënull Dios, napë quë guëquërëldëll ziquë guquërëldë Jesucristo lu gué'dchiliu; adë bë'nëdi'i më duldë.

Mandamientë cubi

⁷ Dadë, adë guëquë'ëdia'a stubi mandamientë naná gurënë sino quë mizme mandamientë nanapë të dizdë bini të diza'quë shtë më. Lo quë nabëquëa'a iurnë', na igual ziquë ra di'dzë nabë'në të recibir guahietë.

⁸ Perë quëquëa'a tubi mandamientë cubi; primëre bë'në më cumplir mandamientë ni; iurní lë'ë

të quëhunë të cumplirin. Lë'ë të napë të di'dzë rë' la'ni ldu'u të. Riagla'guë rzu'bë diaguë të shti'dzë më. Nacahi nananú la'ni ldu'u të rialuhin. Llni shtë Dios bédchini.

⁹ Si talë chu rni'i quëbezënull lë'ë më perë mizmë tiempë adë rac shtú'udi'ill sa'll, nacahi cabézëll.

¹⁰ El quë narac shtu'u los de más narialdí ldu'i Dios, cabezënull llni la'ni ldu'ull; adë rláguëdi'ill lu duldë.

¹¹ Perë el quë narac shtú'udi'i sáhi'; el quë narná zá'quëdi'i lu sáhi', nacahi cabezë ldu'ull. Rzëll ziquë ciegu. Rnádi'ill shnezë Dios purquë në'au slull; bënë duldë.

¹² Dadë, quëquëa'a di'dzë rë' purquë guc perdunë duldë shtënë të. Bënë më perdunë lë'ë të purquë guti Jesús shlugar të; nasalvar të iurne'.

¹³ Dadë, quëquëa'a lu të purquë nané të el quë nanabani dizdë antsë binlú guédchiliu. Quëquëa'a lu të, sultërë, purquë adë bé'nëdi'i të lo quë narac shtu'u mëdzabë. Quëquëa'a lu të, llguë'në, purquë runguë bë'a të Dios, Shtáda'a.

¹⁴ Quëquëa'a lu të naná Dadë purquë nané të el quë nanápëdi'i fin. Quëquëa'a lu të naná sultërë purquë quëhunë të cumplir shti'dzë Dios con guëdubinú ldu'u të. Bënë të gan lu mëdzabë.

¹⁵ Adë rac shtú'udi'i të ra cusë nananú lu guédchiliu, purquë grë ra narac shtu'u ra cusë shtë guédchiliu, adë rac shtú'udi'ill Dios.

¹⁶ Ra cusë mal narac shtu'u ldu'u nguii, nu ra cusë chulë narac shtu'u ra nguii gapë, nu ra cusë narunë naru'bë mënë, grë ndë'ë na cusë shtë guédchiliu, lëdë Diósëdi'i.

¹⁷ Grë ra cusë shtë guédchiliu, rialú con grë mal llgabë narac shtu'u mënë, perë el quë narunë narnibë'a Dios, adë rialúdi'ill. Nápëll vidë sin fin.

Verdá nu bishi

¹⁸ Dadë, hia bédchini tiempë tsalú guédchiliu. Bini të antsë napë quë guëdchini tubi nagunë cuntrë Jesucristo. Hashtë iurne' nanú zihani

narunë cuntrë Jesús. Por ni nané hia'a bëga'a iurë tsalú guédchiliu.

¹⁹ Lë'ë ra nguii ni narunë cuntrë Jesús, bëazë guetë rall de lë'ë hia'a. Nunquë adë guc rall shini më de verdá purquë adë riaglá'guëdi'i rall con shti'dzë më. Si talë niac rall narialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá, nëa'në rall con lë'ë hia'a. Bëazë guetë rall. Iurní rlua'a clarë nádi'i rall shini Dios.

²⁰ Lë'ë të napë të llni purquë quëbezënú Espíritu Santo la'ni ldu'u të. Rac bë'a të cusë shtë Dios.

²¹ Adë rquí'nidi'i guëquëa'a lu të purquë nané të verdá. Nané të guadë naná verdá nu guadë naná bishi. Nané të el quë naruadi'dzë bishi, zé'dëdi'ill de Dios.

²² ¿Chu na más nabishi entrë lë'ë mënë? pues el quë narni'i Jesús lédëdi'i nabëshe'ldë Dios. El quë narni'i zni, quëhúnëll cuntrë Jesús. Quëhúnëll cuntrë Dios nu quëhúnëll cuntrë shini Dios.

²³ Grë mënë narni'i Jesús lédëdi'i el quë nagudili Dios parë guënibé'ai', nápëdi'i nguii ni Dios Padre. Perë el quë narni'i Jesús na el quë nabëshe'ldë Dios, nguii ni quëbezënú Dios.

²⁴ Gulë tsagla'guë guëzu'bë diaguë të ra di'dzë nabini të iurë gualdí ldu'u të shti'dzë më. Si talë guësa'në të cuezë shti'dzë Dios la'ni ldu'u të, napë të Jesús nu napë të Dios Padre con lë'ë të.

²⁵ Mizmë Jesucristo guni'i lu hia'a, guëne'e më vidë sin fin parë lë'ë hia'a.

²⁶ Quëquëa'a di'dzë rë' lu të parë gac bë'a të lla na ra nguii narac shtu'u guësiquë lë'ë të.

²⁷ Perë nídi'i nicidá guëlua'a mënë lë'ë të purquë quëbezënú Espíritu Santo lë'ë të; náhi' mësë shtë të. Napë të llni shtëhi'. Quëgluá'ai' naná verdá nu naná bishi. Shti'dzi' na verdá, lëdë bishidi'i. Nu guni'i, gulë bédë'e lugar cuezënú Jesús ldu'u të.

²⁸ Gulë bëquë diaguë, Dadë; gulë bédë'e lugar cuezënú Jesús ldu'u të,

të iurë guëdchini më stubi vultë, adë chu rtúdi'i lúhi'; adë chu guëllú'nëdi'i lúhi'. Mejurë guëquitë ldu'u të iurë guëdchini më.

²⁹ Si talë rdë'e të cuendë de quë tubldí na shcuendë Jesús lu Dios, gulë bédë'e cuendë, grë mënë nana-bani ziquë gubani më, na rall shini më.

3

Ra shini Dios

¹ Gulë bédë'e cuendë blac rac shtu'u Dios lë'e hia'a. Rni'i më na hia'a shini'. Ra mënë narialdídi'i ldu'i shti'dzë Dios, rdë'ëdi'i rall cuendë chu na Jesús.

² Lë'e të Dadë narac shtua'a, na hia'a shini Dios iurne', perë rluá'adi'i lla gáca'a más delantë. Pues rdë'e hia'a cuendë dzë naguëdchini më stubi vultë, gáca'a ziquë na më purquë guená hia'a lu më tal ziquë na më.

³ Grë ra narialdí ldu'i guëdchini më, gac cambi mudë nanabánill; adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë. Rac shtú'ull gáquëll ziquë lë'e më.

⁴ Grë ra narunë duldë, runë rall faltë lu lëy shtë Dios. Napë rall faltë lu Dios. Grë duldë na cuntrë lëy nabëne'e Dios.

⁵ Nanë të bédchini Jesús parë guëzunë më almë shtëna'a. Nápëdi'i më duldë.

⁶ El quë narzu'bë diaguë shti'dzë Jesús, tsaglá'guëdi'i gúnëru'ull duldë. El quë nariagla'guë gunë duldë, adë rdë'ëdi'ill cuendë chu na më. Nun-quë benguë bë'adi'ill lë'e më.

⁷ Dadë, adë rdë'ëdi'i të sí guësigué mënë lë'e të gunë të duldë. El quë narunë cumplir shti'dzë Dios, tubldí na shcuëndëll lu Dios igual ziquë na Jesús lu Dios. Justë na më.

⁸ El quë nariagla'guë runë duldë, nall shini mëdzabë Satanás purquë Satanás antsë cueshtë guë'dchiliu, bënëll duldë. Por ni Jesús, shini Dios, bédchini lu guë'dchiliu parë guëchili më dchi'ni shtë mëdzabë.

⁹ El quë nanapë vidë shtë Dios, adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë purquë

hia bidë mizme vidë shtë Dios la'ni ldu'u nguü ni; adë ni mudë gúnëru'ull duldë purquë gúlëll nacubi por pudëre shtë Dios.

¹⁰ Zni rlua'a chu na shini më nu chu na shini Satanás. El quë natsagla'guë gunë duldë, nápëdi'ill vidë cubi shtë Dios. El quë narac shtú'udi'i bëchi sáhi', nápëdi'ill vidë shtë më.

Runë tucarë gac shtu'u hia'a sa' hia'a

¹¹ Di'dzë rë' bini të dizdë binlú diza'quë: napë quë gac shtu'u hia'a grë sa' hia'a.

¹² Adë guëdë'nëdi'ia'a ziquë Caín. Gúquëll shini mëdzabë nu gudínill bëchill. ¿Pëzielú gudínill bëchill? purquë grë lo quë nabë'nëll, na mal lu Dios, perë bëchill lo quë nabë'nëll na bien lu Dios.

¹³ Dadë, lë'e të narialdí ldu'u shti'dzë Dios, adë rdzëguë'di'i ldu'u të si talë ra mënë shtë guë'dchiliu rna zá'quëdi'i rall lu të.

¹⁴ Nanë hia'a gudëda'a lu galguti hashtë nadápa'a vidë sin fin purquë de verdá rac shtu'u hia'a ra narialdí ldu'i Dios. El quë nadë rac shtú'udi'i bëchi sáhi', todavía nápëdi'ill vidë sin fin.

¹⁵ El quë narná zá'quëdi'i lu sáhi', nall ziquë narguini mënë. Nanë hia'a el quë narguini mënë, nápëdi'ill vidë sin fin.

¹⁶ Por Jesús nanë hia'a lla na Dios, el quë narac shtu'u de verdá. Jesús guc cunformë; gúti' lu cruz por lë'e hia'a. Por ni runë tucarë guëdë'e hia'a vidë shtë hia'a parë sa' hia'a.

¹⁷ Si talë tubi hia'a nápa'a ra cusë shtë guë'dchiliu nu tubi sa' hia'a napë nicidá, napë quë guëdë'na'a compaí lë'ëll. Si talë nédia'a guëdë'e hia'a nacá'all, rac shtú'udi'ia'a Dios iurní.

¹⁸ Bëchi, gac shtu'u hia'a sa' hia'a de verdá, lédëdi'i con di'dzë shtëna'a sulamëntë, guëdë'e hia'a narqui'ni sa' hia'a.

Nápa'a confiansë lu Dios

¹⁹ Si talë guëdë'na'a cumplir di'dzë rë', gac bë'a hia'a na hia'a shini Dios de verdá. Zni adë rdzëbëdi'i ldu'u hia'a lu më iurë shgába'a quëgni'i guéca'a.

²⁰ Si talë nápa'a llgabë naquëgni'i guéca'a, nápëdi'ia'a confiansë lu më iurní, perë na më más më ru'bë quë shgába'a, nu nané më grë cusë nananú la'ni ldu'u mieti.

²¹ Lë'ë të narac shtua'a, si talë adë nápëdi'ia'a llgabë naquëgni'i guéca'a, nápa'a confiansë lu Dios. Adë rdzëbëdi'ia'a lu më

²² nu rne'e më ra cusë narná'ba'a lu më purquë dzudé'na'a cumplir lo quë narac shtu'u më. Dzudé'na'a cumplir mandamientë shtë më.

²³ Ni na mandamientë shtë më, tsaldí ldu'u hia'a shini më Jesucristo, nu rnibë'a më gac shtu'u hia'a bëchi sa' hia'a. Zni bësëa'në më mandamientë shtë më.

²⁴ Grë ra narunë cumplir mandamientë shtë më, quëbezënú raí Dios nu quëbezënú Dios lë'ë raí. Nané hia'a quëbezënú më lë'ë hia'a purquë bédë'e më Espíritu Santo parë cuesënúhi' lë'ë hia'a.

4

Espíritu shtë Dios nu espíritu narunë cuntrë Dios

¹ Lë'ë të narac shtua'a, adë tsaldídi'i ldu'u të grë ra mësë narni'i de quë ruadi'dzë rall por Espíritu shtë Dios sino gulë bëtë'dë prëbë shti'dzë rall parë gac bë'a të si talë bëshe'ldë Dios lë'ë rall tsaglua'a rall. Zihani mënë falsë riaglua'a rall ra mënë.

² Por ndë'ë gac bë'a të chu naze'dë con shti'dzë Dios. Grë ra nguii narni'i Jesús bédchini lu gué'dchiliu nu na më Cristo, el quë nagudili Dios parë guëribé'ai', el quë narlua'a di'dzë ni, nall verdá.

³ Perë grë ra nguii narni'i adë bédchinidi'i Jesucristo lu gué'dchiliu, zé'dëdi'i nguii ni de Dios. Cagní'll bishi naze'dë por pudërë shtë contrari shtë Jesús. Hia bini të guédchini

narunë cuntrë Jesús; pues iurne' hia quërëldëll lu gué'dchiliu.

⁴ Dadë, na të shini Dios. Adë guëdë'ëdi'i të sí guësiqué mësë falsë lë'ë të. Adë tsaldídi'i ldu'u të shti'dzë rall purquë más pudërë napë el quë naquëbezënú lë'ë hia'a quë el quë narnibë'a lë'ë mënë shtë gué'dchiliu.

⁵ Ra mësë falsë ruadi'dzë rall cusë shtë gué'dchiliu, lédëdi'i shti'dzë Dios. Los de más mënë shtë gué'dchiliu, rianaldë rall shti'dzë mësë ni.

⁶ Perë lë'ë hia'a na hia'a shini Dios. Grë ra narunguë bë'a Dios, rdë'ë rall cuendë shti'dza'a. El quë nanádi'i de Dios, adë rzu'bë diaguëdi'll shti'dza'a. Zni nané hia'a chu napë Espíritu Santo nu chu napë espíritu shtë nargugué.

Dios rac shtu'u më lë'ë hia'a

⁷ Lë'ë të narac shtua'a, tsagla'guë gac shtu'u hia'a bëchi sa' hia'a purquë rac shtu'u Dios lë'ë hia'a. El quë narac shtu'u sáhi', gúlëll nacubi por pudërë shtë më. Nápëll tubsë Dios Shtádëll.

⁸ El quë nadë rac shtú'udi'i sáhi', nápëdi'll Dios Shtádëll, purquë rac shtu'u Dios lë'ë mënë.

⁹ Bëlua'a më de quë rac shtu'u më lë'ë hia'a; bëshe'ldë më tubsë shini më lu gué'dchiliu parë guédápa'a vidë sin fin. Guëbánia'a parë siempërë.

¹⁰ Zni bëlua'a më rac shtu'u më lë'ë hia'a de verdá. Bëshe'ldë më shini më; por galguti shtë Jesús bëa'në Dios cunformë purquë bëllë'ë rënë shtëhi' por ra duldë shtëna'a.

¹¹ Lë'ë të narac shtua'a, guc shtu'u Dios lë'ë hia'a zni, por ni napë quë gac shtu'u hia'a sa' hia'a.

¹² Ni tubi mënë guná Dios, perë si talë rac shtu'u hia'a sa' hia'a, quëbezënú Dios lë'ë hia'a, nu tsagla'guë rac shtu'u hia'a sa' hia'a más.

¹³ Nané hia'a cabezënú më lë'ë hia'a nu quëbezënú hia'a con lë'ë më purquë bëne'e më Espíritu Santo naze'dë de lë'ë më. Cabezënúhi' lë'ë hia'a.

¹⁴ Lë'ë na'a, ra poshtë, guná na'a lu Dadë Jesús nu tsagla'guë rni'i na'a lu ra mënë bëshel'dë Dios lë'ë shini më, Jesús. Nápi' pudërë; gúni' salvar ra mënë shtë guédchiliu.

¹⁵ Lë'ë naná rni'i lu ra mënë Jesús na shini Dios, cabezënu Dios lë'ëll nu unidë nall con Dios.

¹⁶ Nanë hia'a nu tsagla'guë tsaldí ldu'u hia'a de quë demasiadë rac shtu'u më lë'ë hia'a, grë hia'a. Nalë rac shtu'u më grë mënë. Si talë rac shtu'u hia'a lë'ë sa' hia'a, cabezënu më lë'ë hia'a, nu nápa'a mizme vidë shtë më.

¹⁷ Dú'pëga dú'pëga rac shtu'u hia'a lë'ë më más. Zni nápa'a confiansë lu më iurë gunë më juzguë lë'ë hia'a. Rdzëbëdi'ia'a lë'ë më purquë ziquë na Jesús, na hia'a ndë'ë lu guédchiliu.

¹⁸ El quë nardzëbë lë'ë më, rac shtú'udi'ill lë'ë më purquë si talë rac shtu'u hia'a lë'ë më con guédubinú ldu'u hia'a, nídi'i lugar parë guëdzëba'a lë'ë më. El quë nardzëbë lë'ë më, rzac zill mizme lë'ëll. El quë nardzëbë lë'ë më, todavía runë faltë gac shtú'ull Dios.

¹⁹ Rac shtu'u hia'a lë'ë më purquë primërë lë'ë më guc shtu'u lë'ë hia'a.

²⁰ Si talë tubi hia'a rni'i: "Rac shtua'a lë'ë më", perë adë rac shtú'udi'ia'a bëchi sa' hia'a, nabísha'a. El quë narac shtú'udi'i sa'll nangunall, tampusquë rac shtú'udi'ill Dios nanadë gunádi'ill.

²¹ Lë'ë mandamientë shtë më nabëdë'na'a recibir de lë'ë më rni'i zndë'ë: El quë narac shtu'u Dios napë quë gac shtú'ull sa'll.

5

Pudërë shtë narialdí ldu'i Jesús

¹ Grë ra narialdí ldu'i Jesús, el quë nagudili Dios parë guënbé'ai', nápëll vidë shtë më; nall shini Dios. Nu grë ra narac shtu'u Dios, también rac shtú'ull ra shini më, ra nanapë vidë sin fin por pudërë shtë më.

² Nanë hia'a rac shtu'u hia'a ra shini Dios iurë rac shtu'u hia'a Dios

de verdá nu rzu'bë diága'a mandamientë shtë më.

³ Si talë rzu'bë diága'a ra mandamientë shtë më, iurní rac shtu'u hia'a Dios de verdá. Mandamientë shtë më nádi'in ziquë tubi cusë në'ë; nádi'in naganë,

⁴ purquë grë ra nabësa'në guédchini vidë cubi la'ni ldu'i, rúnëdi'ill duldë. Nápëll pudërë; gúnëll gan lu mëdzabë. ¿Lla mudë guédë'na'a gan lu mëdzabë? pues si talë tsaldí ldu'u hia'a shti'dzë Dios, guédë'na'a gan lu cusë mal shtë guédchiliu.

⁵ El quë narialdí ldu'i shti'dzë Jesús na shini Dios, rúnëll gan lu grë cusë mal nananú lu guédchiliu.

Jesús na shini Dios

⁶ Jesús na shini Dios. Iurë bëriubë nisë Jesús, nu iurë guti më, bë'në Dios testificar na Jesús shíni'.

⁷ También Espíritu Santo quëhunë testificar de quë na Jesús shini Dios. Adë rní'idi'i Espíritu Santo bishi.

⁸ Tsunë testigu cabezë lu guédchiliu narni'i igual; Espíritu Santo rni'i Jesús na shini Dios, nu galëriubë nisë shtë më con galguti shtë më, rlua'a na më shini Dios.

⁹ Grë hia'a rialdí ldu'u hia'a lo quë narni'i ra testigu verdaderë, perë mayurë na shti'dzë Dios. Bë'në më testificar Jesús na shíni'.

¹⁰ El quë narialdí ldu'i Jesús na shini Dios, nanëll la'ni ldú'ull nahin verdá. Perë el quë narialdídi'i ldu'i Jesús, cagní'ill nabishi Dios purquë Dios guni'i clarë na Jesús shíni'. El quë narialdídi'i ldu'i Jesús nádi'ill shini Dios, adë rúnëdi'ill recibir ra di'dzë shtë Dios Padre.

¹¹ Pues Dios bë'në testificar lu hia'a nápa'a vidë sin fin por Jesús. El quë naná unidë con Jesús shini Dios, nápëll vidë sin fin.

¹² El quë nanapë Jesús la'ni ldú'ull, nápëll vidë eternë perë el quë nanápëdi'i Jesús, runë faltë vidë shtë Dios.

Nanë hia'a nápa'a vidë sin fin

¹³ Lë'ë të naná rialdí ldu'i Jesús na shini Dios, caquëa'a cartë rë' lu të parë gac bë'a të napë të vidë sin fin por Jesús.

¹⁴ Iurní adë rdzëbëdi'ia'a lu Dios. Rialdí ldu'u hia'a de quë si talë rná'ba'a lu Dios, guëne'e më cusë narná'ba'a. Napë quë gáca'a cunformë según voluntá shtë më.

¹⁵ Si talë nané hia'a rini më shti'dza'a, tambiën nané hia'a nápa'a ra cusë narná'ba'a lu më.

¹⁶ Si tubi të rna të bëchi sa' të quëhúnëll duldë, perë duldë naquëhúnëll nuá'adi'in cashtigu shtë galguti, napë quë guëná'bël lu Dios por nguii ni. Guëdë'ë Dios vidë parë nguii ni. Nanú duldë nargú galguti; adë rnibë'adia'a guëna'bë të lu Dios por el quë narunë duldë ni.

¹⁷ Gulë guna'bë lu Dios por nguii nanapë duldë nanuá'adi'i cashtigu shtë galguti. Stubi clasë duldë rgu galguti, gati nguii.

¹⁸ Perë nané hia'a grë ra nanapë vidë cubi shtë Dios, adë tsaglá'guëdi'i gúnëll duldë purquë Jesús, shini Dios, quëhapë lé'ëll. Gúnëdi'i mëdzabë gan lu nguii ni.

¹⁹ Nané hia'a nápa'a vidë shtë Dios. Na hia'a shini më, perë grë mënë shtë guë'dchiliu, nanú rall guia'a mëdzabë Satanás.

²⁰ Perë Jesús, shini Dios, bëdchini lu guë'dchiliu nu bëluá'ai' lë'ë hia'a. Por lë'ë më runguë bë'a hia'a Dios verdadërë. Nu na hja'a shini më. Na më Shtáda'a. Nané hia'a Jesucristo na shini Dios. Na më Dios verdadërë nu por lë'i' nápa'a vidë sin fin.

²¹ Bëchi, gulë gapë mizme lë'ë të. Adë tsaldídi'i ldu'u të ra dios falsë shtë mënë. Amén.

Segundë cartë nabëquëë San Juan

Verdá nu amor verdadëre

¹ Na Juan, nahia tubi më gushë. Quëquëa'a cartë rë' lul, nal ziquë tubi zana nagulé Dios. Quëquëa'a lul juntë con grë shínil. Nalé rac shtua'a lë'ë të de verdá, lëdë niá'asëdi'i na, sino zac grë lo quë nané verdá shtë Dios.

² Rac shtua'a lë'ë të purquë nadápa'a verdá shtë më. Quëbezënuhin lë'ë hia'a iurne' nu parë siemprë.

³ Napa segurë de quë Dadë Dios nu Jesucristo, shini më nu Shláma'a, gunë ldai' më guëc të, nu guëga'a ldú'i lë'ë të, nu guënë'e'i' parë cuëd-chí ldu'u të, të gac shtu'u të sa' të de verdá.

⁴ Nalé rquitë ldua'a. Bëdia'guëluá bëldá ra shmënë Jesús nardëa con lë'ë të. Rianaldë rall tëchi verdá ziquë rni'i shti'dzë Dios, ziquë gu-nibë'a Dios Shtáda'a guëquërélda'a.

⁵ Iurne' quëhuna ruëguë lul de quë gac shtu'u bëchi la sa' hia'a. Di'dzë rë' nádi'in mandamientë cubi sino lo mizmé nabëdë'na'a recibir dizdë dzë nagualdí ldu'u hia'a shti'dzë Jesús.

⁶ Si talë rac shtu'u hia'a Dios, guëdë'na'a cumplir voluntá shtë më. Mandamientë shtë më rni'i: Gulë gac shtu'u sa' të. Hia bini të di'dzë ni dizdë bë'në të recibir diza'quë shtë më.

Ra narsiguë mënë

⁷ Zihani mënë narguguë ra sáhi', nanú rall guë'dchiliu. Adë rluá'adi'i rall de quë Jesucristo bëdchini lu guë'dchiliu con cuerpë shtë nguü. El quë narlua'a bishi ni, rguguëll mënë nu quëhúnëll cuntrë Cristo.

⁸ Gulë gapë cuidadë mizmé lë'ë të parë adë guëníti'i të ni zudu'pë partë shtë premi naguëne'e Dios, sino gaquin completë iurë guëdchini më stubi.

⁹ Cualquier nabësa'në shnezë Dios parë stubi enseñansë, nu adë rianáldëdi'ill tëchi enseñansë shtë Cristo, nápëdi'ill Dios ziquë Shtádëll. Perë el quë narianaldë tëchi enseñansë shtë Cristo, nápëll Dios ziquë Shtádëll nu nápëll shini më ziquë Shlámëll.

¹⁰ Si talë tubi mënë ze'dë guëluá'all lë'ë të perë adë nuá'adi'ill enseñansë de quë Cristo na shini Dios, lë'ë të adë rná'bëdi'i të lu Dios ni tubi bendición parë nguü ni

¹¹ purquë grëtë' narunë compaño ra mësë falsë, nápëll partë con ra cusë mal shtënë mësë falsë.

Rialú cartë rë'

¹² Napa zihani cusë parë guëquëa'a lu të, perë rac shtú'udia'a guëquëa'a di'dzë ni lu guichi iurne' purquë quëbeza de quë tsagnahia lë'ë të lueguë. Iurní guënia'a lu të, të parë guëquitë ldu'u hia'a de verdá.

¹³ Ra shini bédël naquëreldë ndë'ë, ra nagulé Dios, rshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të. Amén.

Tecërë cartë nabëquë òë San Juan

Bëquëë Juan cartë lu Gayo

¹ Na Juan, nahia më gushë, quëquëa'a cartë rë' lu Gayo narac shtua'a de verdá.

² Lë'ël amigu, rac shtua'a de quë adë gúnëdi'i faltë ni tubi cusë, nu rac shtua'a de quë gápël saludë completë parë shcuërpël. Nanëa de quë zugá'al firmë lu shnezë më.

³ Nalë bëquitë ldua'a iurë bédchini bældá shmënë Dios; guni'i rai' de quë tsagla'guë tsaldí ldu'ul shti'dzë më guédubi tiempë. Guni'i rai' de quë quëhúnël cumplir shti'dzë më.

⁴ Demasiadë rquitë ldua'a rinia de quë shinia, nabani rall de acuerdë con shti'dzë Dios.

⁵ Bëchi narac shtua'a, quëhúnël bien lu Dios iurë rúnël sirvë lu ra narialdí ldu'i Jesús, ra mënë naze'dë zitu, mënë naguënédi'il.

⁶ Guni'i rall lu ra nardëá ndë'ë, lla rac shtú'ul lë'ë rall. Nu gúnël bien si talë tsagla'guë gúnël compa'ni lë'ë ra naguëna'bë pusadë lídchil. Bë'në compa'ni lë'ë rall con ra narqui'ni rall ziquë runë tucarë tubi muzë shtë Dios.

⁷ Pues lë'ë rai' zia'a rai' viajë shtë rai' parë gunë rai' voluntá shtë Je-sucristo. Perë lë'ë rai' adë bëcá'adi'i rai' tubi ayudë shtë ra mënë nadë guënédi'i Dios.

⁸ Lë'ë hia'a napë quë guédë'na'a recibir lë'ë rai' nu guédë'na'a compa'ni lë'ë rai' parë tsagla'guë guëni'i rai' shti'dzë Dios lu ra mënë.

Mal nabë'në Diótfes

⁹ Bëquëa'a tubi cartë lu shmënë Dios ndë, perë Diótfes rquë guiá'all shti'dzë na'a; más rquitë ldu'ull guëni'bë'all ziquë mënë ru'bë.

¹⁰ Por ni si talë tsahia tubi visitë ndë, guënia'a lu ra mënë pë canihunë Diótfes. Cagní'll bishi nu ra chismë cuntrë lë'ë na'a. Nu másru'u

quëhúnël; adë rúnëdi'll recibir ra shmënë Jesús naze'dë guëni'i shti'dzë më. Nu ra mënë narac shtu'u gunë rall recibir ra shmënë Jesús, Diótfes rní'll cuntrë lë'ë rai', nu nëdi'll guëa'në ra mënë ni ladi ra shmënë Dios.

¹¹ Lë'ë të narac shtua'a, adë tsagla'guëdi'i të tëchi ra mënë mal, sino gulë guagla'guë tëchi cusë za'quë. Grëtë' el quë naquëhunë bien, nall shini Dios perë grë ra narunë mal, adë runguë bé'adi'll lë'ë më.

Ejemplë za'quë shtë Demetrio

¹² Grë ra mënë rni'i rall bien de Demetrio nu mizmë conductë shtëhi', rlua'a náhi' më za'quë. Nu lë'ë Espíritu naná ruadi'dzë verdá, náhi' testigu Demetrio na më za'quë. Nu lë'ë na'a rni'i na'a lo mizmë, nu nanë të shti'dzë na'a na verdá.

Rialú cartë rë'

¹³ Napa zihani cusë parë guëquëa'a lul perë rac shtú'udia'a guëquëa'a rahin iurne'

¹⁴ purquë na rbeza gueldë guënahia lë'ë të lueguë. Iurní guëdia'a di'dzënú na'a lë'ë të.

¹⁵ Gulë cuedchí ldu'u të. Ra amigu shtë të naquëreldë ndë'ë, rshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të. Cana'ba favurë, bédë'ë saludë cadë tubi ra amigu shtëna'a naquëreldë nga'li. Amén.

Cartë nabëquë e San Judas

Rquë'e Judas cartë rë' lu ra shmënë Jesús

¹ Na Judas, nahia muzë shtë Jesucristo nu nahia bëchi Jacobo. Quëquëa'a cartë rë' lu ra nagudili Dios Padre, lu ra naquëhapë më purquë rac shtu'u më lë'ë të nu unidë na të con Jesucristo.

² Rac shtua'a tsagla'guë gunë të recibir bendición shtë Dadë, cusë ziquë galërğa'a ldu'u më nu galërac shtu'u shtë më nu galërbedchí ldu'u naná rne'e më.

*Mësë narlua'a bishi
(2 Pedro 2.1-17)*

³ Lë'ë të narac shtua'a, bëna ll-gabë hashtë mërë niaquëa'a lu të tubi cartë lla guc salvára'a purquë rialdí ldu'u hia'a diza'quë, perë iurne' napë quë guëquëa'a lu të nasesë por stubi cusë. Quëquëa'a lu të con guëdubinú ldua'a de quë rqui'ni gunë të defender diza'quë con guëdubi fuersë shtë të purquë nanú mënë narunë cuntrë diza'quë. Lë'ë diza'quë guc intriegu guia'a hia'a tubsë vësë parë siembrë; adë chu gúnëdi'i cambin.

⁴ Quëgnia'a lu të zni purquë bëldá mënë ladi hia'a, adë nádi'i rall shmënë Dios aunquë guni'i rall gualdí ldu'u rall shti'dzë më. Rlua'a rall ziquë shmënë Dios perë quëgsiguë rall; naga'chi na rall falsë. Dizdë tiempë guahietë, ra mënë ni na rall destinadë parë gac condenadë rall. Adë nápëdi'i rall rëspëti lu Dios. Rni'i rall gunë Dios perdunë duldë shtë rall ndigá aunquë quëreldë rall ziquë mbecu. Rlua'a tëchi rall lu Shláma'a Jesucristo, lúniquë el quë narnibë'a lë'ë hia'a.

⁵ Nanë të bien pë guc guahietë, perë rac shtua'a guënia'a lu të tubi vësë más parë guëagná ldu'u të, de quë despuësë bë'në Dios salvar ra israelitë guia'a mënë shtë Egipto,

bëdë'ë më fin ra nadë gualdídi'i ldu'i shti'dzë më.

⁶ Nu ra ianglë nabëdzatsu nu bë'nëdi'i rai' cumplir mandadë shtë më nu bësëa'në rai' lugar narunë tucarë guëquëreldë rai', bëdë'ë më ordë gac rai' ziquë prësi nanali'bi con cadënë parë siembrë. Nanú rai' lu nacahi hashtë iurë gunë më juzguë lë'ë rai'. Gac condenadë rai' dzë shtë juici, tubi dzë señaladë purquë gunë Dios juzguë lë'ë mieti.

⁷ Nu zac ra mënë shtë Sodoma con Gomorra con ra guë'dchi alreduerë, guquëreldë rall ziquë mbecu. Gualdë rall tëchi ra deseo mal nadë rúnëdi'i tucarë, nguiu con nguiu, na'a con na'a. Ra mënë ni na rall tubi ejemplë parë gac bë'a mieti gunë më cashtigu grë ra naquëhunë duldë. Iurne' ra mënë shtë Sodoma nu Gomorra quëhunë rall sufrir lu gui'i nanápëdi'i fin.

⁸ Mizmë manërë ra mënë falsë entrë lë'ë hia'a, na rall ziquë mënë narni'i shca'ldë cusë dzabë. Runë dchi'ni rall cuerpë shtëne rall con cusë adë rúnëdi'i tucarë. Rquë guia'a rall mandadë shtë Dios; rni'i guidzë rall guëc ianglë shtë më.

⁹ Quëhunë ra mënë ni ra cusë mal aunquë napë rall ejemplë shtë Miguel, tubi ianglë namás rnibë'a lu ra ianglë. Adë gurushtiádi'i Miguel guëc Satanás iurë lë'ë tēgulë Moisés bëga'chi, sino guni'i Miguel lu Satanás di'dzë rë'; "Gunë më cashtigu lë'ë". Adë bë'nëdi'i Miguel juzguë lë'ë mëdzabë sino biadi'dzë Miguel con rëspëti.

¹⁰ Perë ra nguiu mal iurne', rushtiá rall guëc ra cusë nanadë riasëdi'i rall. Rianaldë rall tëchi ra cusë mal cumë ziquë ra ma nadë rdë'edi'i cuendë.

¹¹ Prubi ra nguiu ni purquë gac juzguë rall. Nápëdi'i rall rëspëti lu Dios, nilë lu sa' rall. Na rall ziquë Caín. Parë gapë rall zihani dumí, runë rall duldë ziquë duldë shtë Balaam, tantë rzebi ldu'u rall dumí. Bëdzatsu rall ziquë bë'në Coré cuntrë Moisés. Por ni bëniti rall lu Dios nu nacondenadë rall igual ziquë Coré.

¹² Ra mënë ni na rall tubi shtu parë lë'ë të iurë rdëa të lu mellë të gapë të laní con los de más ra narac shtu'u lë'ë sáhi'. Iurë raunú rall lë'ë të, nápëdi'i rall rëspëti sino quëhunë rall cumplir mal deseo nananú la'ni ldu'u rall. Na rall ziquë shcahi nanápëdi'i guiu sino rua'a mbë lë'in nezë rë' nezë rë'. Na rall ziquë hiaguë nashi nardë'ëdi'i nashi tiempë shtë cusechë. Na rall ziquë hiaguë de verdá gubidchi, ziquë hiaguë nabí'eshi.

¹³ Lo quë naquëhunë rall, na ziquë bëchini cuchinë nanua'a nisëdu'u lu mbë dushë. Runë rall cusë naná shtu. Na rall ziquë mbelëgui'i naguniti shnézi'. Tsa rall lu nacahi nanápëdi'i fin. Zni gunë tucarë mënë ni.

¹⁴ Lë'ë Enoc el quë nagubani gadchi tantë generaci6n despuësë de Adán, guní'i' naguër gac con ra nguui mal. Guní'i Enoc: "Guná, ze'dë Dadë con zihani ianglë santu

¹⁵ parë gunë më juzguë grë mënë, nu parë guëdë'ë më sentënci guëc ra narzu'bë diáguëdi'i shti'dzë Dios nu grë ra nabë'në duldë nu por grë ra chismë naguni'i rall cuntrë Dios".

¹⁶ Ruadi'dzë rall cuntrë cusë za'quë. Rdchi'bë rall demandë cuntrë sa' rall. Rianaldë rall tëchi deseo mal nananú la'ni ldu'u rall. Runë naru'bë rall lu sa' rall. Rni'i rall di'dzë chulë lu sa' rall nadë más parë guëdë'ë sa' rall centavë ca'a rall.

Cunseju parë shmënë Dios

¹⁷ Perë lë'ë të narac shtua'a, gulë bëagná ldu'u të lo quë naguni'i ra poshtë shtë Jesucristo Shláma'a,

¹⁸ de quë guëdchini mënë falsë nagunë burnë. Antsë guëdchini më stubi vultë, tsanaldë ra mënë ni tëchi ra deseo mal. Guëbani rall sin rëspëti lu Dios.

¹⁹ Mënë mal entrë lë'ë të, quëhunë rall dividir lë'ë të nu rianaldë rall tëchi cusë mal shtë guë'dchiliu. Nápëdi'i rall Espíritu Santo nacuezënú lë'ë rall.

²⁰ Lë'ë të narac shtua'a, gulë bë'në compa'ni sa' të, të tsaldí ldu'u rall

shti'dzë Jesús. Gulë gac ziquë tubi hiu'u nazúbëga'a firmë lu cimientë. Gulë tsagla'guë guadi'dzënú të Dios con pudërë shtë Espíritu Santo.

²¹ Gulë gupë mizmë lë'ë të siembrë të parë gac bë'a të rac shtu'u Dios lë'ë të. Gulë gubani parë lë'ë më mientras cuezë të Jesucristo Shláma'a. Gulë tsaldí ldu'u të de quë siembrë rga'a ldu'u më lë'ë të nu guëne'e më vidë sin fin parë lë'ë të.

²² Entrë grupë shtë të nanú ra narialdídi'i ldu'i shti'dzë më. Gulë bëga'a ldu'u të lë'ë rall nu gulë bë'në compa'ni lë'ë rall të tsaldí ldu'u rall shti'dzë më.

²³ Gulë belá ra mënë naná ziquë tubi cusë la'ni hiu'u narie'qui. Gulë bëga'a ldú'ul sa'l, perë mizmë tiempë gulë bëdzëbë juici shtë Dios. Gulë gapë cuidadë të adë gúnëdi'il ra cusë mal naquëhunë rall.

Rialú cartë rë' con tubi labansë

²⁴ Iurne' quëhuna alabar lë'ë më purquë napë më pudërë të ldáguëdi'i të lu duldë. Napë më pudërë guëdchininú më lë'ë të sin ni tubi duldë catë quërelde më. Napë më pudërë guësëquitë ldu'u më lë'ë të delantë lu më.

²⁵ Rac shtua'a guëdë'na'a alabar lúniquë Dios verdadërë por medio Jesucristo Shláma'a, bë'në më salvar lë'ë hia'a. Rac shtua'a gunë mieti alabar lë'i'. Rac shtua'a gunë mieti adorar lë'i'. Rac shtua'a guëni'i mieti llëru'bë na pudërë shtëhi'; guëzu'bë diaguë grë mënë shti'dzë më të guëribë'a më guë'dchiliu igual ziquë rnibë'a më lu gube'e. Zni runë tucarë gunë më recibir labansë dizdë antsë cueshtë guë'dchiliu, nu zac iurne', nu parë siembrë gunë më recibir labansë ni. Amén.

Apocalipsis

Bëlua'alú tubi ianglë lu Juan

¹ La'ni librë rë' caquëa'a shcuendë tubi cusë nabë'në Dios. Bëdë'e më permisi shini më Jesucristo të guëlua'alúhi' luhia, Juan, të gac bë'a ra muzë shtë më ra cusë naguër gac nasesë. Bëshe'ldë më tubi ianglë të gac bë'ahia di'dzë rë'.

² Quëadi'dza di'dzë rë' na verdá shtë Dios nu Jesucristo biadi'dzi' di'dzë rë' na verdá, grë lo quë nagu-nahia.

³ Guëquitë ldu'u el quë nagu'ldë con voz fuertë, nu guëquitë ldu'u ra el quë naguëqué diaguë ra di'dzë rë' nabëdchini de Dios. Guëquitë ldu'u ra nagunë cuendë grëtë' lo quë naqué la'ni librë rë' purquë lë'e iurë hia ze'dë guëdchini parë gac cumplir di'dzë rë'.

Juan bëquë'e ra cartë lu ra shmënë Dios naquërdë Asia

⁴ Na Juan quëquëa'a di'dzë rë' lu të naná grupë shtë shmënë Dios, lu të naquërdë regiuni Asia. Gulë bë'në recibir bendición nu gulë cuedchí ldu'u të. Dios na el quë nabani iurne', el quë nanápëdi'i fin, el quë naze'dë guëdchini.

⁵ Nu gulë bë'në recibir bendición shtë Jesucristo, testigu naruadi'dzë verdá. Guc më primërë naguashtë ladi ra tégulë nu napë më pudërë subrë grë ra rëy naná rnibë'a lu guë'dchiliu rë'. Cristo rac shtu'u më lë'e hia'a nu bëzunë më lë'e hia'a de grë duldë con prupí rënë shtë më.

⁶ Bë'në më lë'e hia'a ziquë rëy të guënbë'a hia'a con lë'e më, nu bë'në më lë'e hia'a ziquë bëshuzi të guëdë'na'a sirvë lu Dios, Shtadë më. Gulë bëdë'e hunurë nu graci parë lë'e më, el quë narnibë'a parë siemprë. Amén.

⁷ Gulë guná, Cristo guëdchini rua' shcahi. Grëtë' mënë guená rall lúhi'

hashtë ra naná gudini lë'e më. Nu grëtë' mënë shtë guë'dchiliu, demasi-adë gu'në rall iurë guená rall lu më purquë rdzëbë rall cashtigu naze'dë. Zni gaquin. Amén.

⁸ "Nahia principi nu fin ziquë ra lëtrë A nu Z", rni'i Dadë, el quë narnibë'a grëtë' cusë, el quë nat-salúdi'i, el quë nanabani iurne', el quë naze'dë guëdchini nasesë.

Bëlua'alú Cristo lu Juan con pudërë shtëni'

⁹ Na Juan, nahia sa' të; juntë quëdë'na'a sufrir. Rzunaldë mënë lë'e hia'a purquë rialdí ldu'u hia'a shti'dzë Jesucristo. Guna'bë më lë'e hia'a parë gua'a ldu'u hia'a cusë durë con pacënci nu parë guënbë'a hia'a con lë'e më. Nanúa prësi lugar lë Patmos, tubi dani la'ni nisë, purquë biadi'dza shti'dzë Dios nu guca testigu shtë Jesucristo.

¹⁰ Guzac tubi dzë, primërë dzë shtë llmalë, quëbezënúa Espíritu Santo nu quëgséhi' na. Binia tubi bë fuertë nezë tëcha naguni'i cumë ziquë cha' trompetë;

¹¹ Ni guní'i' lua:

—Na nahia principi nu nahia lúltimë ziquë lëtrë A nu Z. Bëquë'e la'ni tubi librë lo quë narnal nu bëshë'ldëhin lu ra grupë shtë shmënë Dios naquërdë guë'dchi Efeso, nu Esmirna, nu Pérgamo, nu Tiatira, nu Sardis, nu Filadelfia, nu Laodicea.

¹² Bëabría parë nezë tëcha të guënahia nia chu naná quëgni'i. Iurë bëna zni, gunahia lu gadchi gandelier orë.

¹³ Guëláu ra gadchi gandelier, gunahia nga'li zuga'a tubi ziquë nguiu nabëshe'ldë Dios. Náciuhi' tubi lari llëduni; bédchinin hashtë guëa' më. Nu nápi' tubi cinturón shtë orë dëdë laguë ldu'u më.

¹⁴ Guitsë guëc më naquichin ziquë guitsë ladi lli'li naquichi u ziquë naquichi ziquë nievë. Slúhi' rabtsë'e ziquë tubi be'lë.

¹⁵ Guëáhi' rabtsë'e cumë ziquë gui'bë shlí'echi naguër bëzunë luhin

u ziquë gui'bë nabëru'u la'ni hiurnë. Nu cháhi' na fuertë cumë ziquë nisë nardëdë la'ni zihani guëë'gu.

¹⁶ Hia guiá'ai' ladë ldi nanú gadchi mbelëgui'i nu ruáhi' bëru'u tubi spadë dushë nanapë chupë lúhi'. Lu më na ziquë lu ngubidzë iurë lë'ë ngubidzë rabtsë'ë guëdubi fuersë shtëhi'.

¹⁷ Iurë gunahia lu më, bëzullibia lu më nu bëana ziquë tégulë. Perë lë'ë më bëdchi'bë guia'a ladë ldi guëca nu guni'i më:

—Adë rdzëbëdi'il. Nahia principi nu adë nápëdia'a fin.

¹⁸ Nahia el quë nanabani; gutia perë iurne' nabanian parë siemprë. Nuá'ahia liahi narunë significar pudërë nanapa subrë galguti eternë nu subrë lugar catë cuezë ra tégulë.

¹⁹ Bëquë'ë iurne' lo quë nagunal, lo quë nananú iurne' con lo quë naguër gac.

²⁰ Ndë'ë na lo quë narunë significar ra gadchi mbelëgui'i naná gunal guahia ladë ldi con ra gadchi gandelier shtë orë. Ra gadchi mbelëgui'i runë significar gadchi encargadë shtë ra gadchi grupë shtë shmënë Dios, nu ra gadchi gandelier runë significar gadchi grupë rë'.

2

Cartë parë ra shmënë Dios naquërelde Efeso

¹ Bëquë'ë tubi cartë nu bëshë'ldëhin lu encargadë shtë ra grupë shtë shmënë Dios guë'dchi Efeso. Guni'i: "Ndë'ë rni'i el quë nanapë gadchi mbelëgui'i guia'a ladë ldi, nu naná zuga'a guëlaú gadchi gandelier orë.

² Nanëa grëtë' lo quë naquëhunë të; rac bé'ahia de quë adë rdë'di'i të lugar parë ra mënë mal. Nu nanëa de quë bëdchi'bë të prëbë lu ra naná rni'i na rall poshtë shtë Jesús perë adë nád'i'i rall poshtë. Grëtë' rall bëgú të shlatë de quë na rall bishi.

³ Na të më pacënci nu guzac zi të por diza'quë nu nalë bë'në të cumplir

ordë shtëna sin adë riá sháquëdi'i ldu'u të.

⁴ Perë napa tubi cusë cuntrë lë'ë të de quë adë rac shtú'udi'i të Jesús ziquë antsë.

⁵ Por ni gulë bëseagná ldu'u të catë bëniti të nu gulë bë'në cambi mudë nanabani të nu gulë bë'në ziquë bë'në të iurë gualdí ldu'u të diza'quë. Si talë adë gúnëdi'i të cumplir di'dzë rë', guna cashtigu lë'ë të. Guëdchisúa gandelier entrë lë'ë të si adë gúnëdi'i të cambi mudë nanabani të.

⁶ Sin quë adë guëtë'dëdi'i, napë të tubi cusë favurë de lë'ë të naná rna tushë të lo quë narunë ra nicolaítas. Nu zac na rna tusha lu ra enseñansë ni.

⁷ El quë nardë'ë cuendë di'dzë rë', gulë bëqué diaguë bien lo quë narni'i Espíritu lu ra grupë shtë shmënë Dios. Grëtë' el quë nagunë gan lu ra cusë mal, guëdë'a gaull ra nashi shtë hiaguë nazubëga'a paraíso shtë Dios. Guëbani rall parë siemprë."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Esmirna

⁸ Bëquë'ë tubi cartë nu bëshë'ldëhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquërelde Esmirna. Bëquë'ë zni: "Ndë'ë rni'i el quë naná principi, el quë nápëdi'i fin, el quë naguti perë bëabrí nabáni'.

⁹ Nanëa grë lo quë naquëhunë të; rac bé'ahia grë galërzac zi shtë të. Nanëa blac prubi na të perë de vërë na të ricu. Nu nanëa lla ruadi'dzë mënë mal cuntrë lë'ë të, mënë narni'i na rall mënë israelitë perë bishi rall; na rall shmënë Satanás.

¹⁰ Adë rdzëbëdi'i të lo quë narzac zi mënë lë'ë të. Lë'ë mëdzabë guëtiá'all sëbëldá të lachigui'bë të parë grëtë' tédë të lu prëbë. Lë'ë të napë quë sac zi të durantë chi'i dzë perë gulë tsagla'guë gac të firmë hashtë galguti, iurní guënehia vidë sin fin naná guëlua'a ziquë tubi corunë shtë rëy.

¹¹ El quë narac bë'a ra di'dzë rë', gulë bëqué diaguë lo quë narni'i Espíritu lu ra shmënë Dios. El quë

nagunë gan lu cusë mal, adë tsádi'll lu cashtigu eternë."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Pérgamo

¹² 'Bëquë'e tubi cartë nu bëshé'ldëhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquërelde guë'dchi Pérgamo. Bëquë'e zndë'e: "Ndë rni'i el quë nanapë spadë dushë naná chupë téchi'.

¹³ Na nanéa grëtë' lo quë naquëhunë të nu nanéa de quë nabani të catë quëgnibë'a Satanás perë ziagla'guë të firmë lu nezë za'quë. Nunquë adë bësá'nëdi'i të parë tsaldí ldu'u të shti'dza, ni siquierë la'ni dzë iurë lë'e Antipas, tubi testigu za'quë shtëna, gúti'. Ra mënë gudini rall lë'i' mërë lugar catë quërelde Satanás.

¹⁴ Perë napa tubi cusë cuntrë lë'e të de quë nga'li Pérgamo nanú mënë adë rsá'nëdi'i rall enseñansë shtë Balaam. Balaam bédë'e cunseju parë Balac naná bësini ra mënë israelitë lu duldë. Bë'në rai' duldë; gudáu rai' belë naná bënë mënë ofrecer lu ra dzanë ídolo, nu cuénú rall sa' rall.

¹⁵ Nu zac napë të ra naquërelde nga'li, mënë narianaldë ra enseñansë shtë mënë nicolaítas, cusë narná zá'quëdia'a lúhi'.

¹⁶ Por ni gulë bënë cambi mudë nanabani të; si no, guelda lueguë nu tildinúa lë'e të ziquë tubi nanua'a spadë dushë naná rru'u ruahia.

¹⁷ El quë narac bë'a shti'dza, gulë bëquë diaguë lo quë narni'i Espíritu lu ra grupë shtë shmënë Dios. El quë nagunë gan lu ra cusë dzabë ni, guëdë'a tubi guetështildi maná gaull; guetështildi ni nanú naga'chi. Nu guëdë'a tubi guë'e naquichi; lu guë'e ni naescritë tubi lë cubi. Ni tubi chu adë runguë bë'adi'i lë ni sino sulë el quë nagunë recibirin."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Tiatira

¹⁸ 'Bëquë'e tubi cartë nu bëshé'ldëhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquërelde Tiatira.

Zni guni'i: "Rni'i shini Dios, el quë nanapë slúhi' ziquë llni shtë be'lë nu guëáhi' na ziquë gui'bë shli'echi naguër bëzunë.

¹⁹ Na nanéa grëtë' lo quë naquëhunë të; nanéa de quë rac shtu'u sa' të ný rialdí ldu'u të shti'dzë Dios; nu nanéa más bënë të iurne' quë antsë iurë gualdí ldu'u të shti'dzë më.

²⁰ Perë napa tubi cusë cuntrë lë'e të, de quë quëhunë të permitir quërelde tubi mënë naná ziquë na'a Jezabel ladzë të. Rni'll de quë ruadí'dzëll shti'dzë Dios perë quëgsiguëll lë'e shmëna con enseñansë shtënëll. Rluá'all de quë nádi'i mal quénú mënë tse'lë sa' rall nu gau rall belë nabëdë'e mënë ziquë ofrendë parë ra dzanë ídolo.

²¹ Na bédë'a tubi tiempë Jezabel parë guëabré ldú'ull con Dios, perë nédí'll gúnëll cambi mudë nanabánill, nu adë nédí'll guësá'nëll vidë mal.

²² Iurne' guëshe'lda tubi cashtigu parë mënë ni; guëru'lda lë'ëll lu camë con dulurë. Grë ra nanédi'i guëabré ldu'u rall lu Dios, ra nabënë mal con lë'e na'a ni, gunë rall sufrir demasiadë.

²³ Nu tsatinia ra shini na'a ni; gati rall. Zni grë ra shmënë Dios guëdë'e rall cuendë de quë na rac bë'ahia hashtë grë ra shgabë mieti, grëtë' lo quë nanú la'ni ldu'u mieti, nu guënehia tubi cashtigu cadë tubi de lë'e të según obrë nabënëll.

²⁴ Perë los de más lë'e të naquërelde Tiatira, lë'e të nanédi'i tsagla'guë ra enseñansë shtë Jezabel, lë'e të nanadë bënguë bë'adi'i ra enseñansë mal, cusë narni'i rall nahin secretë shtë Satanás, pues rnia'a lu të de quë adë guëdchí'bëdia'a stubi carguë guëc të.

²⁵ Sulamëntë gulë bënë cumplir lo quë nagunia'a lu të; adë guëazë guëtëdi'i të. Guelda stubi.

²⁶ Grëtë' el quë nagunë gan lu mal nu tsagla'guë gúnëll lo quë

narac shtua'a hashtë fin, na guënehia pudërë parë guëribë'a mënë ni ra naciuni.

²⁷ Ziquë bène'e shtada pudërë parë guëribë'ahia, zni guëribë'a rall ra naciuni con varë gui'bë. Gapë rall derechë ziquë el quë naruntsa'u trashtë shtë guiu'u; guëlull ra trashtë nanadë rlluí'idi'i.

²⁸ Nu zac guënehia llni la'ni ldu'u rall, llni ziquë mbelëgui'i nalë Plojë.

²⁹ El quë narac bë'a shti'dza, gulë bëqué diaguë ra di'dzë narni'i Espíritu lu ra shmënë Dios."

3

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquëreldë Sardis

¹ Bëquë'e tubi cartë nu bëshé'ldëhin lu naná encargadë shtë shmënë Dios naquëreldë guë'dchi Sardis. Zndë'e bëquë'e: "Ndë'e rni'i el quë nanapë ra gadchi espíritu shtë Dios nu gadchi mbelëgui'i; nanëa grëtë' lo quë naquëhunë të nu na rdë'a cuendë de quë na të ziquë naguti aunquë rni'i mieti napë të famë de quë nabani të.

² Gulë bëtë'tsë mbëca'ldë lu të nu gulë bédë'e fuersë ra cusë nanapë të perë hia mërë rialú rahin. Pues gunahia lo quë naquëhunë të; nád'in cusë za'quë delantë lu Dios shtëna.

³ Gulë bësëagná ldu'u të ra enseñansë nabë'në të recibir; gulë tsagla'guë tëchi rahin nu gulë bë'në cambi mudë nanabani të. Si talë adë rdë'edi'i të cuendë shti'dza, guelda lueguë ziquë ridë tubi nguba'në sin quë adë guëdë'edi'i të cuendë ca iurë guelda.

⁴ Sin quë adë guëtë'dëdi'i, nanú bëldá mënë naquëreldë guë'dchi Sardis, adë quërdëdi'i rall mal lu ra duldë; pues lë'e rall sunú rall na; gacu rall con lari naquichi purquë zni runë tucarë lë'e ra'i.

⁵ Ra nagunë gan lu mal, ni gacu rall lari naquichi nu jamás adë guëtí'idia'a lë rall la'ni librë shtë vidë

sino gunguë bé'ahia ra mënë ni delantë lu Shtada nu delantë lu ra ianglë.

⁶ El quë nardë'e cuendë shti'dza, gulë bëqué diaguë lo quë narni'i Espíritu lu ra grupë shtë shmënë Dios."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquëreldë Filadelfia

⁷ Bëquë'e tubi cartë nu bëshé'ldëhin lu ra shmënë Dios naquëreldë Filadelfia. Zni bëquë'e: "Ndë'e rni'i el quë naná santu nu náhi' verdá, el quë nanapë liahi shtë rëy David, el quë iurë rshá'li, ni tubi adë chu gunë gan guësë'au, nu iurë lë'i' rsé'auhi, ni tubi adë chu gunë gan guësah'le.

⁸ Na rac bé'ahia grëtë' lo quë naquëhunë të, nu na zuhia tubi puertë nalla'lë delantë lu të. Ni tubi chu adë gunë gan guësë'au puertë ni. Aunquë du'psë rialdí ldu'u të shti'dza, quëhunë të cuendë diza'quë shtëna nu adë bé'nëdi'i të negar na të shmëna.

⁹ Guná, lo quë nagac. Por fuersë shtëna guna de quë ra mënë nari-analdë tëchi ra enseñansë shtë Satanás, ra narni'i na rall më israelitë perë bishi rall; nád'i'i rall më israelitë. Perë guna të guëzullibi rall lu të; gac bë'a rall de quë na të shmëna; gac bë'a rall de quë rac shtua'a lë'e të.

¹⁰ Bë'në të cumplir mandamientë shtëna, na të më pacënci; por ni gapa lë'e të tiempë durë shtë prëbë parë grë mënë narëta' lu guë'dchiliu. Guëtëdë prëbë parë lë'e rall.

¹¹ Guelda nasesë. Gulë gupë bien lo quë naná rialdí ldu'u të, të parë ni tubi adë chu guëdchisúdi'i premi narunë tucarë ca'a të.

¹² Ra nagunë gan lu ra cusë durë ni, na guna lë'e rall ziquë pilari la'ni iádu'u shtë Dios gube'e. Nunquë jamás adë guëru'udi'i rall nga'li. Nu guëquëa'a lë Dios shtëna luquë rall. Nu guëquëa'a lë ciudá naná ciudá shtë Dios shtëna. Lëhin na Jerusalén cubi nu ze'dë guëdchinin de gube'e catë quëbezë Dios shtëna. Nu zac

guëquëa'a tubi lë cubi shtëna luquë ra mënë ni.

¹³ El quë nardë'e cuendë shti'dza, gulë bëquë diaguë lo quë nacagni'i Espíritu lu grupë shtë shmënë Dios."

Cartë parë grupë shtë shmënë Dios naquërelde Laodicea

¹⁴ 'Bëquë'e tubi cartë nu bëshëldëhin lu grupë shtë shmënë Dios naquërelde guë'dchi Laodicea. Zni bëquë'e: "Ndë'e rni'i el quë naná verdá, el testigu verdaderë, el quë naná bëcueshtë grë cusë según voluntá shtë Dios. Rni'i më ni:

¹⁵ Na rac bë'ahia grëtë' lo quë naquëhunë të. Rac bë'ahia de quë adë rac shtú'udi'i të Dios con guëdubinú ldu'u të. Ojalá niac shtu'u të Dios

¹⁶ perë cumë ziquë iurne' na të ziquë nisë nanadë náldëdi'i, nilë náldëdi'i. Por ni rdchibë ldua'a lë'e të.

¹⁷ Pues rni'i të na të ricu, de quë bien ziazú të. Rni'i të ni tubi cusë runë fáltëdi'i, perë adë rac bë'adi'i të na të ziquë tubi nanadë pë nápëdi'i. Nápëdi'i të vidë eternë; na të prubi demasiadë; na të ciegu; adë riasëdi'i të. Na të ziquë nanápëdi'i shábi; guëtú lu të lu Dios.

¹⁸ Por ni rnehia cunseju parë lë'e të de quë guëzi'i të orë shtëna, u sea gulë guna'bë lua vidë cubi nadë rialúdi'i të gáquël ricu de verdá. Gulë guzi'i lari naquichi, u sea gulë guna'bë lua të gac límpi ldú'ul të adë guëtúdi'i lul. Gulë guzi'i rumëdi parë tsa slu të, u sea gulë guna'bë lua llni të tsasël shti'dza.

¹⁹ Rni'inúa lë'e të; rzu za'ca lë'e të lu shnezë Dios purquë rac shtua'a lë'e të. Por ni rqui'ni gapë të más ánimo nu guëabré ldu'u të lu Dios.

²⁰ Guná, na zua rua' ldu'u nguii; cagna'ba. Si talë rínil shti'dza nu guëshálël rua' ldú'ul, guëdchinia të parë cueshëna lë'ël; guadi'dzënúal. Nu lë'ël guadi'dzënul na.

²¹ Grëtë' el quë nangunë gan lu mal, guëdë'a tubi lugar cula'ni catë cueza,

catë rnibë'ahia. Zni bëna gan nu quëbezënúa Shtada catë rnibë'a më.

²² El quë rac bë'a shti'dza, gulë bëquë diaguë lo quë narni'i Espíritu lu grupë shtë shmënë Dios."

4

Ra nanabani gube'e quëhunë rai' adorar Dios

¹ Despuësë de gunahia ra cusë rë', gunahia tubi puertë nalla'lë gube'e; nu binia tubi bë ziquë cha' trompetë. Ni na el mizme nangun'i lua antsë. Guní'i' lua:

—Güë'pi ndë'e të parë guëluá'ahia lul grëtë' ra cusë nanapë quë guër gac.

² Mizmë iurní pudërë shtë Espíritu Santo gulezënúhi' ldua'a. Gunahia tubi trunë naquëbezë gube'e; hia lu trunë ni zúbëga'a tubi nazubë luhin.

³ Bëluá'ahi' ziquë tubi guë'e jaspe narabtsë'e u ziquë guë'e cornalina. Hia alrededurë lë'e trunë, zuga'a tubi iarcu iris narabtsë'e ziquë tubi guë'e esmeralda.

⁴ Alrededurë shtë trunë ni gunahia galdë bi tapë trunë; hia lu ra trunë ni zúbëga'a galdë bi tapë më guani'si; nacu rai' lari naquichi con corunë orë naná guëc rai'.

⁵ De lu trunë bëru'u ziquë ray shtë nguzi'u; ribë con ruidë shtë nguzi'u. Delantë lu trunë rie'qui gadchi grëaguë; rru'u be'lë lu rai'. Ni na gadchi Espíritu shtë Dios.

⁶ Nu delantë lu trunë ni nanú tubi cusë ziquë nísëdu'u narlua'a ziquë vidrio u ziquë guëë'guë.

Guëláu lugar ni nu alrededurë lë'e trunë, zuga'a tapë naná ziquë rlua'a ra ma. Napë ma slu ma guërupë tēchi.

⁷ Primëre ra nanabani ni rlua'a ziquë tubi león; hia nachupë rlua'a ziquë tubi ngunë; hia natsunë nápi' tubi lu nguii; hia natapë rlua'a ziquë mbisiá nariasë.

⁸ Ra guëzá tapë nanabani, ni napë rai' shu'pë shcuágui' cadë tubi rai'. Nu nanú slu rai' guëdubi tēchi, tēchi fuërë nu tēchi nezë la'ni. Nu dzë la

gue'lë nunquë adë rbézëdi'i rai' rni'i rai':

Santu, santu, santu, na Dadë Dios narnibë'a grétë' cusë, el quë nanapë principi; nabáni' iurne', nu adë nídi'i fin parë lé'i'.

⁹ Cadë vësë lë'ë ra nanabani ni quëhunë rai' adorar, bédë'ë rai' graci lu më naquëbezë lu trunë, el quë nadë tsalúdi'i.

¹⁰ Ra galdë bi tapë më guani'si bészullibi rai' delantë lu më nazubë lu trunë nu bënë rai' adorar lë'ë më nanabani parë siembrë. Bédchi'bë rai' coronë shtë rai' delantë lu më ziquë sèni na më Rëy shtë rai', nu guni'i rai':

¹¹ Dadë Dios shtë na'a, nal më za'quë. Sulë lé'ël nápël derechë gunë mieti adorar;

gunë mieti alabar. Sulë lé'ël runë tucarë guëdë'ë mënë graci purquë lé'ël bentsá'ul grétë' ra cusë.

Por voluntá shténël gurështë gué'dchiliu.

5

Librë shtë më nabëru'ë Lli'li

¹ Iurní gunahia tubi librë guia'a ladë ldi shtë më nazubë lu trunë. Lë'ë librë na ziquë tubi nadu'bi naescritë nezë la'ni nu nezë fuërë nu nē'auhin con gadchi sègi.

² Nu gunahia ianglë nanapë pudërë ru'bë naná guna'bë di'dzë fuertë:

—¿Chull runë tucarë guësah'ë librë nu guëché'zi' sègi?

³ Ni por gube'e, ni por gué'dchiliu, ni por lugar catë nanú ra tégulë, ni tubi adë chu nádi'i parë guësah'ë librë rë', ni siquierë parë guená ni luhin.

⁴ Iurní nalé binia purquë adë chu nádi'i tē guësah'ë librë ni. Ni tubi adë nídi'i nanapë derechë parë gu'ldë la'ni librë ni nu ni siquierë más zucsë guená ni la'ni librë.

⁵ Iurní tubi më guani'si guni'i' lua:

—Adë rú'nëdi'il pues lë'ë nabëru'ë León shtë llëbni Judá naná ze'dë

llëbni rëy David, ni sí, na më pudërusë. Bënë më gan lu enemigu shtëhi'; napë më derechë parë guësah'li' lë'ë librë nu guëché'zi' ra gadchi sègi.

⁶ Iurní guéláu lë'ë trunë ni nu entrë ladi ra tapë ra nanabani nu ladi ra më guani'si, gunahia tubi nabëru'ë Lli'li. Zuldí më aunquë nilë todavía rluá'aru'u sèni de quë gúti' ziquë tubi ma nabëdë'ë mënë cumë ofrendë lu Dios. Nápi' gadchi shcáchi' nu gadchi slúhi'. Ra slúhi' runë significar gadchi espíritu shtë Dios naná bëshe'ldë më parë guëdubi lu gué'dchiliu.

⁷ Lë'ë Lli'li guna'zi librë nananú guia'a ladë ldi naná quëbezë lu trunë.

⁸ Iurë lë'ë më ni guna'zi librë, guézátë' tapë ra nanabani nu ra galdë bi tapë më guani'si bészullibi rai' delantë lu Lli'li. Cadë lë'ë më guani'si nua'a tubi arpa nu nua'a rai' tubi copë orë naná gadzé gushialë. Gushialë ni na ra oraciuni shtë ra shmënë Dios.

⁹ Nu bi'ldi rai' tubi cantë cubi; guni'i rai':

Sulë lé'ël runë tucarë guená'zil librë, nu guëché'zël sègi rë' purquë gútil nu con rënë shténël gudíllil prëci parë guc salvar mënë rë'.

Na rall shini Dios de grë guë'dchi, grë naciuni.

Ruadi'dzë rall grë clasë dizé; be'dë guézë rall de guézá partë shtë gué'dchiliu.

¹⁰ Nu lé'ël bënë'el derechë lë'ë rall, gac rall rëy nu bëshuzi parë Dios shtë na'a.

Nu guëribë'a rall guëdubi gué'dchiliu.

¹¹ Despuësë de ni, gunahia nu binia tubi bē shtë zihani ianglë naná rëta' alreduerë trunë ni catë nanú ra nanabani con ra më guani'si. Cantidá ra ianglë, miles de lë'ë rai',

¹² guni'i rai' con voz fuertë:

Lë'ë Lli'li naguti, lé'i' runë tucarë gúni' recibir labansë shtë mieti; grë mënë guëdë'ë pudërë shtë rall ca'a më.

Guëdë'e rall grë riquesë nanapë rall
ca'a më.

Guëni'i rall sulë lë'e më náhi' sabi;
guëni'i rall llëru'bë na pudërë
shtë më.

Gunë rall honrar lë'e më; gunë rall
alabar lë'e më.

Guëni'i rall napë më derechë parë
guëribé'ai'.

¹³ Nu binia cha' grë ra cusë
nabëcue'shtë Dios, ra ianglë
lu gube'e, ra mënë narëta' lu
guédchiliu, hashtë grë ra mënë naná
lugar shtë tégulë nu la'ni nisëdu'u.
Guni'i rai':

Grë mieti gunë alabar lé'i'; guëdë'e
rall grë hunurë.

Guëni'i rai' llëru'bë na pudërë shtë
më.

Labansë ni runë tucarë el quë
naquëbezë lu trunë nu lu Lli'i
parë guëdubi tiempë.

¹⁴ Ra guëzá tapë ra nanabani guni'i
rai':

—Nia Dadë. Zni gac.

Ra galdë bi tapë më guani'si
bëzullibi rai' lu më nu bë'në rai' alabar
el quë nanabani parë siempër.

6

Ra gadchi sëgi

¹ Iurní gunahia lu Lli'i. Iurë
bëché'zi' primërë sëgi, iurní binia bë
shtë tubi ra tapë nanabani. Cháhi' na
ziquë bë shtë nguzi'u; guní'i':

—Gude'e të guënal.

² Gunahia tubi guay naquichi. Hia
nadchi'bë ma nua'a tubi iarcu guia'a
ni. Iurní bédë'e rai' tubi corunë nu
ziá'ai' parë gúni' gan lu enemigu nu
parë tsagla'guë gúni' gan lu rall.

³ Iurë lë'e Lli'i bëche'zë segundë
sëgi, binia bë shtë segundë ra nana-
bani; guní'i':

—Gude'e të guënal.

⁴ Iurní bër'u'u stubi guay naná color
llni. Hia nanadchi'bë ma, bë'në
recibir tubi spadë ru'bë nu pudërë
parë guëdchisull paz parë ra mënë
narëta' lu guédchiliu, nu parë quini
ra mënë sa' rall.

⁵ Iurë lë'e Lli'i bëche'zë tecërë sëgi,
iurní binia cha' tecërë nabani; guní'i':

—Gude'e të guënal.

Gunahia tubi guay nagasë. Hia
nadchi'bë ma, nua'a tubi lliguë
ldibrë guiá'ai'.

⁶ Binia tubi bë nabëru'u guéláu ra
nanabani. Guní'i':

—Bë'në dañi hashtë rdu' tubi kilo
shtë trigu por lo quë runë nguïu gan
tubi dzë; nu tsunë kilo cebadë por
mizmë præci ni. Perë adë rúnëdi'il
dañi ra hiaguë olivo, nilë ra hiaguë
uvë.

⁷ Iurë lë'e Lli'i bëche'zë cuartë sëgi,
iurní binia bë shtë cuartë nanabani;
guní'i':

—Gude'e të guënal.

⁸ Gunahia tubi guay shli'echi; hia
nadchi'bë ma lë Galguti. Hia tēchi de
ni ze'dë naldë el quë runë represen-
tar lugar shtë ra tégulë. Iurní lë'e ni
bë'në recibir pudërë subrë guëzátë'
cuartë partë shtë mënë narëta' lu
guédchiliu të gati rall lu guërru con
gubini con galguidzë nu con ma
dushë.

⁹ Iurë lë'e Lli'i bëche'zë quintë sëgi,
iurní gunahia guëa' bëcu'guë ra almë
naná guti purquë gualdí ldu'u rai'
diza'quë shtë Dios nu purquë gac rai'
testigu shtë më lu sa' rai'.

¹⁰ Ra mënë ni guni'i rai' fuertë:

—Dadë santu, quëhúnël cumplir
promësë shtënél. ¿Hashtë ca iurë gac
ldé'el nu gúnël cashtigu ra nagudini
lë'e na'a? ra nanabani lu guédchiliu.

¹¹ Iurní bë'në rai' recibir lari
naquichi nu repi më të parë guëzi'i
ldu'u rai' stu'pë tiempë más, hashtë
gac completë número shtë ra bëchi la
sa' rai' naná guti por diza'quë shtë
Cristo igual ziquë lë'e rai'.

¹² Iurë lë'e Lli'i bëche'zë sexto sëgi,
binia tubi llu ru'bë. Lë'e ngubidzë
bëac ziquë tubi cusë nagasë. Lë'e
mbehu bëac ziquë rënë.

¹³ Hia ra mbelëgui'i lu gube'e gu-
laguë ra hashtë lu guédchiliu cumë
ziquë rlaguë nashi bëlda'u iurë lë'e
mbë dushë rni'bi hiaguë ni.

¹⁴ Hia gube'e gunitilú ziquë tubi guichi nardëa; hia grëtë' ra dani nu ra dani la'ni nisë bëni'bin shlugarin.

¹⁵ Hia ra rëy shtë guë'dchiliu bëca'chilú rall la'ni ra cüevë nu entrë ra guë'e ru'bë shtë guë'dchiliu. Zni zac bë'në ra mënë narnibë'a, nu ra ricu, nu ra jëfë shtë militar, nu grë ra nanapë pudërë nu autoridá nu ra esclavë con ra nguïu naná librë.

¹⁶ Guni'i rall lu dani nu lu ra guë'e: —Gulaguë guëc na'a të parë guëca'chilú na'a lu më naquëbezë lu trunë. Gulë bëca'chi lë'e na'a lu cashtigu ru'bë naná guëshe'ldë Lli'li guëc ra mënë.

¹⁷ Pues hia lë'e iurë bëdchini, iurë shtë cashtigu ru'bë. ¿Chu gunë gan guëru'u entrë ra cusë ni?

7

Ra israelitë nanua'a sëni luqué rai'

¹ Despuësë de ni gunahia tapë ianglë; zuldí rai' guëdubi ladë shtë guë'dchiliu. Quëzudchí rai' guëzá guëdapë mbë të parë adë ldá'adi'i mbë lu guë'dchiliu, nilë nisëdu'u, nu ni tubi hiaguë shtë guë'dchiliu.

² Nu zac gunahia stubi ianglë naze'dë nezë guia'a. Nápi' tubi sègi shtënë Dios nanabani. Lë'e ianglë guni'i fuertë lu ra guëzá tapë ianglë naná bë'në recibir pudërë parë gunë rai' dañi lu guë'dchiliu nu nisëdu'u. Guni'i ianglë:

³ —Adë rúnëdi'i të dañi lu guë'dchiliu nu nilë nisëdu'u, nilë parë lu ra hiaguë hashtë guna gan guëquëa'a tubi sëni luqué ra muzë shtë Dios, Shtëda'a.

⁴ Binia tubi número naná guc selladë, na rai' ciento cuarenta y cuatro mili shtë ra më israelitë.

⁵ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Judá. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Rubén. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Gad.

⁶ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Aser. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Naftalí. Chi'bë

chupë mili guc selladë shtë llëbni Manasés.

⁷ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Simeón. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Leví. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Isacar.

⁸ Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Zabulón. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni José. Chi'bë chupë mili guc selladë shtë llëbni Benjamín.

Zihani mënë nagacu lari naquichi

⁹ Iurní gunahia zihani mënë naze'dë de grë naciuni nu grë guë'dchi. Gunahia ra naruadi'dzë grë clasë dizë. Zuldí rai' delantë lu trunë nu delantë lu më nabërulë Lli'li. Pues cantidá rai'; ni tubi adë chu gunë gan guëlabë lë'e rai'. Nu nacu rai' lari naquichi nu nanú zini guia'a ra mënë ni.

¹⁰ Grë rai' guni'i rai' fuertë: Nasalvar hia'a por pudërë shtë Dios, Shtëda'a, el quë naquëbezë lu trunë,

nu por pudërë shtë më nabërulë Lli'li.

¹¹ Grëtë' ra ianglë naquëbezë nga'li zuldí rai' alrededurë trunë ni nu alrededurë ra galdë bi tapë më guani'si, nu alrededurë ra tapë më nanabani. Bëzullibi grëtë' ra mënë ni hashtë bëdchini luqué rai' lu guïu'u. Delantë lu trunë bë'në rai' adorar Dios.

¹² Guni'i rai': Nia Dadë, lë'e labansë shtë mieti runë tucárë.

Guëni'i mieti llëru'bë na pudërë shtënël, nu rac bé'al grë cusë.

Guëne'e mieti graci lul nu gunë rall honrar lë'ël purquë pudërë nu fuersë shtënël llëru'bë nahin. Nal Dios shtë na'a por grë tiempë. Amén.

¹³ Iurní tubi më guani'si guna'bë dí'dzi' lua:

—¿Chúllëti'i ra ndë'e naquëbezë ndë'e, ra nanacu naquichi? ¿Ca nezë ze'dë rai'?

¹⁴ Na repia:

—Dadë lë'ël nanël.

Iurní guni'i' lua:

—Lë'e rai' na ra nagudëdë lu galërzac zi nu bëzunë rai' almë shtë rai'. Na limpi rai' ziquë lari naquichi por rënë shtë nabërlé Lli'li.

¹⁵ Por ni quëbezë rai' delantë lu trunë shtë Dios nu quëhunë rai' sirvë lë'e më dzë la gue'lë la'ni santuari shtë më. Nu lë'e më naquëbezë lu trunë canihapë më lë'e rai' con pudërë shtë më.

¹⁶ Hia gúnëdi'i rai' sufrir gubini, ni galërbidchi ldu'u, nilë guëza'i ngubidzë lë'e rai', ni por galna'i adë gúnëdi'i rall sufrir

¹⁷ purquë lë'e më nabërlé Lli'li, el quë naná quëbezë guëláu trunë ni, quëhápì' lë'e rai' ziquë tubi vëquërë quëhápëll ra lli'li. Nu më rë' gua'a lë'e rai' catë nanú nisë narne'e vidë eternë. Nu Dios guëcuë'dchí më lu rai' grëtë' nisë narru'u lu rai'.

8

Séptimo sègi nu gushialë

¹ Iurë lë'e më nabërlé Lli'li bëche'zë sègi gadchi, iurní bëa'në silënci lu gube'e ziquë mëdi iurë.

² Lueguë gunahia lu gadchi ianglë naná quëbezë zuldí delantë lu Dios; bë'në rai' recibir gadchi trompetë.

³ Despuësë de ni bëdchini stubi ianglë nanua'a tubi cinsari orë. Iurní guzuldi' delantë lu bëcu'guë. Bëdë'e rai' zihani ialë parë gúni' ofrecer gushialë lu bëcu'guë juntë con oraciuni shtë ra shmënë Dios. Lë'e bëcu'guë orë zuga'a delantë trunë.

⁴ Lë'e gushialë nananú guia'a ianglë ni, be'pin hashtë lugar catë quëbezë Dios, juntë con ra oraciuni shtë ra shmënë Dios.

⁵ Iurní lë'e ianglë guna'zi lë'e cinsari ni; tsadzëhin con gui'i guëdchi shtë catë rie'qui. Iurní bëquëldí ianglë gui'i ni lu guë'dchiliu. Gubë nu nalë ruidë gu'; bëdchini ray shtë ngu'zi'u nu bëllú guë'dchiliu.

Ra trompetë

⁶ Iurní ra zëgadchi ianglë nanua'a ra trompetë, bë'në rai' preparar të parë gu'ldë rai' trompetë.

⁷ Primërë ianglë bi'ldi trompetë; iurní gulaguë guiuguë nu gui'i nutsin con rënë hashtë guë'dchiliu. Güe'qui tecërë partë shtë guë'dchiliu nu tecërë partë shtë ra hiaguë nu tecërë partë plantë nargué.

⁸ Segundë ianglë bi'ldi trompetë shtëhi' nu gulaguë ziquë tubi dani ru'bë lu nisë. Dani ni rie'qui con be'lë, nu tecërë partë shtë nisëdu'u bëaquin ziquë rënë.

⁹ Hia tecërë partë shtë ra ma nananú la'ni nisëdu'u, guti ra. Nu tecërë partë shtë ra barcu, grëtë' gualú.

¹⁰ Lë'e tecërë ianglë bi'ldi trompetë, iurní tubi mbelëgui'i ru'bë gulaguë dizdë gube'e. Rie'qui mbelëgui'i ziquë grëaguë. Gulaguin lu tecërë partë shtë ra guëë'gu nu catë nanú zini.

¹¹ Lë'e mbelëgui'i ni lë Naldá. Tecërë partë shtë nisë bëaquin ziquë naldá. Cantidá mënë guti purquë bi'i rall nisë lda.

¹² Lë'e ianglë naná cuartë, bi'ldi trompetë; iurní tecërë partë shtë ngubidzë con tecërë partë shtë mbehu nu ra mbelëgui'i, gullini de manërë quë ra tecërë partë shtë rahin bëa'në nacahi. Bëdë'ëdi'i rahin llini durantë tecërë partë shtë dzë nu gue'lë.

¹³ Iurní gunahia nu binia tubi ianglë nariasë lu gube'e. Guní'i' fuertë:

—Prubi grëtë' ra naquërdë lu guë'dchiliu iurë lë'e ra tsunë ianglë rë' gu'ldë rai' trompetë shtë rai'.

9

¹ Hia lë'e quintë ianglë bi'ldi trompetë; iurní gunahia tubi mbelëgui'i naná gulaguë dizdë lu gube'e hashtë lu guë'dchiliu. Lë'e personë ni bë'në recibir liahi shtë guëru naná guetë nu nidi'i fin shtë guëru ni.

² Iurní bëllá'li' guëru ni; hia nga'li be'pi gushë cumë ziquë gushë shtë iurnë ru'bë. Hia lë'ë gushë ni bëcahi lu ngubidzë nu lu gube'e.

³ La'ni gushë ni bëru'u ra mbëchizu' naná riasë nu bietë ra ma lu guë'dchiliu. Bë'në ra mbëchizu' recibir pudërë parë gunë ra dañi ziquë nillë shtë guë'dchiliu.

⁴ Bë'në rai' recibir ordë adë gunë rai' dañi lu ra plantë rguë, nilë tubi cusë narguë, ni por ra hiaguë, sino nadë más gunë rai' dañi ra mënë naná nuá'adi'i sëñi shtë Dios luqué rai'.

⁵ Adë bédë'edi'i më sí de quë quini rai' mënë sino nadë más parë gunë ra mënë sufrir dulurë durantë ga'i mbehu. Lë'ë dulurë ni gaquin ziquë rac tubi mieti iurë rahuë' tubi nillë lë'ë nguui.

⁶ Hia dzë ni ra mënë gac shtu'u rall gati rall perë adë gunë rai' gan gati rai'. Aunquë rac shtu'u mënë gati rall, hia lë'ë galguti ldaguë zitu parë mënë ni.

⁷ Ra mbëchizu' rlua'a ziquë guay naná preparadë parë lu guërru. Hia guëc ma napë ma ziquë tubi corunë orë; hia lu ma rlua'a ziquë tubi nguui.

⁸ Nu napë ma guitsë guëc ziquë guitsë guëc shtë na'a. Hia lai' ma rlua'a ziquë lai' león.

⁹ Cuerpë shtë ra ma nacu bien con shabë ziquë gui'bë; hia ruidë shtë shcuaguë ma na ziquë ruidë shtë cantidá carros nanaqué ra guay iurë lë'ë ra ma ziagllu'në lu guërru.

¹⁰ Napë ma llba'në ma cumë ziquë llba'në nillë con guitsë nazubë guëquin. Hia llba'në ma napë pudërë parë gunë dañi ra mënë por ga'i mbehu.

¹¹ Ra mbëchizu' rë' napë rai' tubi jëfë naná mizme ianglë shtë gabildi. Hia lë'ë ianglë rë' lë con di'dzë hebreo, Abadón. Nu dizé griego lë ma Apolión narunë cuntienë el quë narzalú.

¹² Gudëdë primërë cusë dushë perë todavía runë faltë chupë cusë

nadzë'bë.

¹³ Hia lë'ë sexto ianglë bi'ldi trompetë; iurní binia tubi bë nabëru'u entrë ra tapë cachi nanaqué bëcu'guë shtë orë. Bëcu'guë ni quëbezë delantë lu Dios.

¹⁴ Lë'ë bë guni'i lu sexto ianglë nanua'a trompetë:

—Bëlda'a ra guëzá guëdapë ra ianglë naquëdú rua' guëë'gu Eufates.

¹⁵ Hia iurní gula'a ra guëzá ianglë ni parë quini rai' tecërë partë shtë mënë. Ra ianglë guc rai' preparadë parë iurë ni, dzë nu izë.

¹⁶ Binia tubi número shtë ra suldadë nanadchi'bë ra guay; na rall dos cientos millones.

¹⁷ Zni bëlua'alú ra guay lua. Hia ra nadchi'bë tëchi ma nua'a rai' ldu'u rai' tubi naná canihapë ldu'u rai'. Nahin color llni; nu azul, nu shli'echi. Hia ra guay napë ma guëc ma ziquë guëc león; hia rua' ra ma bëru'u be'lë nu gushë nu asufre.

¹⁸ Ra tecërë partë shtë mënë guti ra por guëzá tsunë plaguë ni narru'u rua' guay: gui'i, gushë, nu asufre

¹⁹ purquë lë'ë ra ma bë'në ra gan con rua' ma, nu con llba'në ma; pues llba'në ma rlua'a ziquë serpiente con guëc shtë ma. Con ra guëc ra ni bë'në rall dañi.

²⁰ Perë los de más mënë nagútidi'i por ra cashtigu ni, nunquë adë bësá'nëdi'i rall gunë rall cusë mal, nu bësá'nëdi'i rall gunë rall adorar ra espíritu mal con ra dzanë ídolo shtë orë u ra dzanë bëdchichi, u gui'bë shli'echi u guë'ë u hiaguë. Bësá'nëdi'i rall gunë rall adorar ra cusë ni aunquë adë ráquëdi'i guená rahin, nu adë ráquëdi'i rall rzë rall.

²¹ Nu zac adë bësá'nëdi'i ra mënë quini sa' rall nu ni por galbëlliú shtë rall, nu ni por galërquënú tse'lë sa' rall, nilë por rbézëdi'i mënë rbaa'në rall pë shtë sa' rall.

10

Lë'ë ianglë nanua'a tubi librë bi'chi

¹ Iurní gunahia stubi ianglë nanapë pudërë ru'bë naná bëdchini

de gube'e. Lë'ë ianglë nácuhí' shcahi nu nanú tubi iarcu iris guéqui'. Lúhi' rabtsë'ë ziquë ngubidzë; hía guéáhi' rlua'a ziquë tubi mbëduni shtë be'lë.

² Nuá'ai' guiá'ai' tubi librë mitu'në naná lla'lë. Iurní bészúhi' guéáhi' ladë ldi lu nisëdu'u, nu guéáhi' ladë rubësë bészúhi' lu guédchiliu.

³ Iurní fuertë guni'i' ziquë rzubá ra león.

⁴ Iurë gualú ra gadchi nguzi'u, iurní guc shtua'a niaquëa'a perë binia tubi bë nabëdchini de gube'e; guni'i':

—Adë rquëbidi'il lo quë naguni'i' ra nguzi'u; adë rquëédi'il lo quë naguni'i' rai'.

⁵ Lueguë lë'ë ianglë nagunahia, zu guéáhi' lu nisëdu'u nu guédchiliu, bëldísi' guia'a ladë ldi lu gube'e.

⁶ Bé'ni' jurar por lë më naná bëntsa'u gube'e nu guédchiliu, nu nisëdu'u nu grë ra cusë nananú lu rahin. Guni'i' ianglë:

—Hia bëga'a iurë; nádi'i más tiempë.

⁷ Iurë lë'ë ianglë nagadchi guzublú gu'ldë trompetë shtëhi, iurní hia guc cumplir lo quë nabë'në Dios disponer antsë cumë ziquë guni'i' më lu ra muzë shtë më, ra nabiadi'dzë shti'dzë më.

⁸ Hia bë naná binia, bë nabëdchini de gube'e, bëabrí guni'i' lua:

—Gua iurne' të guená'zil librë naná lla'lë, librë nananú guia'a ianglë naná zuldí lu nisëdu'u nu lu guédchiliu.

⁹ Iurní guahia lu ianglë nu guna'ba të parë guënë'ei' librë. Iurní guni'i' ianglë lua:

—Guna'zi librë rë'; bi'ldi la'nin nu bë'në llgabë pë runë cuntienë ra di'dzë. Primëre gac ra di'dzë ziquë dchini shtë mbee'zë perë despuësë guëaquin cumë cusë naldá.

¹⁰ Iurní guna'zia librë rë' nananú guia'a ianglë. Bi'ldia la'nin; bëna llgabë. Primëre cusë za'quë nahin perë despuësë guquin cusë naldá.

¹¹ Lueguë guni'i':

—Napë quë guëabril stubi. Tsagní'il shti'dzë Dios lu grëtë' ra mënë, guë'dchi ra, lu ra naciuni, nu lugar catë ruadi'dzë mënë grë clasë dizë, nu lu ra rëy. Guëni'il shti'dzë më.

11

Ra chupë testigu

¹ Iurní bëne'e rai' tubi varë narrë'shë guiu'u cuahia, nu guni'i' rai' lua:

—Guasuldí nu guna'zi medidë rë'; bërë'shë santuari shtë Dios, nu bërë'shë bëcu'guë, nu bëlabë bëldá naná quëhunë adorar lë'ë Dadë nga'li.

² Perë adë rrë'shëdi'il lu rualdëa' naná tēchi fuërë shtë iádu'u purquë grëtë' ni bëne'e Dios permisi parë më zitu guélú rall. Grë ra mënë ni guélú ra guëc Jerusalén durantë cuarenta y chupë mbehu.

³ Perë guëshe'lda chupë testigu shtëna parë guadi'dzë rai' shti'dza durantë mili chupë gahiu'a sesenta dzë. Nacu rai' shabë rai' color n-gasë.

⁴ Lë'ë testigu rë' runë significar chupë hiaguë olivos, nu zac runë significar chupë gandelier naná quëbezë delantë lu Dadë narnibë'a guédchiliu.

⁵ Si talë chu rac shtu'u gunë dañi parë lë'ë testigu ni, pues lë'ë rai' napë rai' pudërë parë guëru'u gui'i' rua' rai' naná guëza'i completamente lë'ë contrari shtë rai'. Zni gati ra grë ra narac shtu'u quini lë'ë rai'.

⁶ Testigu rë' napë pudërë parë guësë'au rai' gube'e të parë ldaguëdi'i guiu durantë tiempë naguadi'dzë rai' shti'dzë Dios, nu napë rai' pudërë parë gunë rai' cambi nisë; gaquin rënë, nu parë guëshe'ldë rai' plaguë u galguidzë tantë cumë ziquë guëni'i' ldu'u rai'.

⁷ Perë iurë tsalú grë lo quë nagunë ra testigu ni, iurní lë'ë ma dushë nabëru'u gabildi, guëna'zi ma lë'ë rai' nu gunë ma dushë gan lu rai' hashtë gati rai'.

⁸ Hia shcuerpë rai' guëa'nin lu neze shtë ciudá ru'bë catë bëquë'e ra mënë lë'e Dadë lu cruz. Stubi lë ciudá ni na Sodoma, nu zac Egipto.

⁹ Hia por tsunë dzë guërudë, guëa'në ra shcuerpë testigu ni lu neze. Mënë shtë grë guë'dchi, mënë naruadi'dzë grë clasë dizë, mënë naze'dë de grë lugar nu naciuni, guëná rall lu ra tégulë nu adë guëdédë'i rall permisi parë guëga'chi ra tégulë.

¹⁰ Ra naquëreldë lu guë'dchiliu guëquitë ldu'u rall purquë guti ra testigu ni, nu nalë guëuu' ldu'u rall hashtë guëshe'ldë rall regalë lu sa' rall purquë guëzá guërupë nguïu ni nabiadi'dzë shti'dzë Dios, guti rai'. Bëzac zi rai' ra mënë shtë guë'dchiliu.

¹¹ Perë despuësë tsunë dzë guërudë, Dios bëcua'ñi lë'e rai' parë guëbani rai' stubi, nu grë ra naguná lu rai', nalë bëdzëbë rall iurní.

¹² Lueguë iurní guërupë testigu ni bini rai' tubi bë dizdë lu gube'e naná guni'i:

—Gulë tsepi ndë'e.

Iurní be'pi rai' gube'e la'ni tubi shcahi. Hia ra contrari shtë rai' guná rall.

¹³ Mizmë iurní gu' tubi llu ru'bë nu guëzá chi'i partë shtëne ciudá gualú nu gadchi mili mënë guti; bë'në llu. Los de más mënë nabëa'në, nalë bëdzëbë rall. Guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios.

¹⁴ Zni gudëdë segundë cusë nadzë'bë perë lueguë guëdchini stubi naná tecërë.

Trompetë gadchi

¹⁵ Lë'e ianglë gadchi bi'ldi trompetë shtëni'. Iurní bëdchini bë fuertë dizdë gube'e. Guni'i bë:

Lugar catë rnibë'a rëy shtë guë'dchiliu, bëaquin lugar parë guëribë'a Dios, Shtëda'a nu Cristo shini më.

Lë'e më guëribë'a më ziquë rëy parë siembrë.

¹⁶ Iurní ra galdë bi tapë më guani'si naná quëbezë lu trunë shtë rai' delantë lu Dios, bëzullibi rai' hashtë bëdchini luquë rai' lu guïu'u nu bë'në rai' adorar Dios.

¹⁷ Guni'i rai':

Dzu guëne'e na'a graci lul, Dadë.

Nápël grë pudërë; nabánil parë siembrë.

Napë quë guëdchínil parë guëribë'al; nu nal Rëy iurne'.

¹⁸ Ra mënë shtë grë naciuni, bëldë rall perë hia bëga'a iurë parë gúnël cashtigu lë'e rall. Bëga'a tiempë gúnël juzguë ra tégulë.

Guënë'el premi ca'a ra naná runë honrar lë'ël, grë ra naná limpi delantë lul, nu grë ra narzu'bë diaguë shti'dzël, grëtë' ra narnibë'a, nu grëtë' ra mënë nanádi'i mënë nalasac.

Bëga'a iurë parë gúnël tsalú con grëtë' ra narzac zi sa' rall parë tsalú sa' rall.

¹⁹ Iurní bëlla'lë santuari shtë Dios nananú gube'e, nu gunahia tubi cajë shtë conveyi la'ni iádu'u. Iurní gubë la'ni gube'e; gu'të gu'i nguzi'u; binia ruidë dushë; bëllú guë'dchiliu nu gu-laguë tubi guïuguë fuertë.

12

Tubi na'a con ma dushë dragón

¹ Iurní bëlua'a tubi sëni lu gube'e. Tubi na'a bëlua'alú lua; zúbi' la'ni llini shtë ngubidzë nu zubë mbehu guëáhi' nu nápi' guëqui' tubi corunë nanua'a chi'bë chupë mbelëgui'i.

² Na'a ni nuá shíni' nu gurushtiá na'a con dulurë shtë nagalë shini na'a. Pues nalë rzac zi na'a parë guëdchini shini na'a guë'dchiliu.

³ Lueguë bëlua'a stubi sëni lu gube'e, tubi ma dushë dragón. Naru'bë ma nu na ma color llini nu napë ma gadchi guëc ma nu chi'i cachi, nu nanú tubi corunë cadë gadchi guëc ma. Nu nadchi'bë tubi corunë cadë guëc ma.

⁴ Hia con llba'në ma lë'e dragón bëtéa tecërë partë shtë mbelëgui'i

nu bëquëldí ma mbelëgui'i hashtë lu guédchiliu. Dragón rë' bëa'në delantë lu na'a parë iurë lë'ë shini na'a galë, të parë gau ma lë'ë me'dë.

⁵ Lueguë lë'ë na'a gupë tubi ngulë'në naná destinadë parë guëribë'ai' grë naciuni tubi manërë nadushë. Lueguë lë'ë shini na'a guabsú; bia'a Dios lë'i' hashtë trunë shtënë më lu gube'e.

⁶ Hia lë'ë na'a bëllu'në na'a parë tubi lugar catë chu nád'i. Lugar ni bë'në Dios preparar të nga'li guëquërdë na'a parë guëdë'ë mënë nagáu na'a por mili chupë gahiu'a sesenta dzë.

⁷ Despuësë de ni, gu' tubi guërru lu gube'e. Lë'ë ianglë ru'bë Miguel con sáhi', gudildinú rai' con lë'ë ma dragón nu con grë sa' ma.

⁸ Lë'ë ma con ra ianglë shtënëll, gudildi rall perë adë bë'nëdi'i rall gan lu guërru; nu adë bëdzélëdi'i lugar parë lë'ë rall lu gube'e.

⁹ Zni bëquëldí Dios lë'ë dragón de gube'e; ma ni na mizme serpientë nanabani dizdë más guahietë. Lëll Diablu nu lëll Satanás naná quëgsiguë guëdubi mënë shtë guédchiliu. Lë'ëll con ianglë shtënëll, Dios bëquëldí lë'ë rall lu guédchiliu.

¹⁰ Iurní binia tubi bë fuertë lu gube'e; guní'i:

—Hia bëdchini salvaciuni nu pudërë shtë Dios. Hia bëga'a iurë parë guëribë'a më por autoridá shtë Cristo purquë hia lë'ë contrari shtë sa' hia'a bëquëldí Dios lë'ëll lu guédchiliu. Pues lë'ëll bëdchi'bë galquiá cuntrë ra shmënë Dios dze la gue'lë.

¹¹ Ra bëchi sa' hia'a bë'në rai' gan lu enemigu por rënë shtë Lli'li nu bë'në rai' gan lu enemigu ni purquë biadi'dzë rai' diza'quë. Adë bëdzëbëdi'i rai' gati rai' por lë'ë më.

¹² Gulë bëquitë ldu'u të iurne', grë të naná quërdë lu gube'e; perë prubi ra nananú lu guédchiliu nu ra narzé lu nisëdu'u la'ni barcu purquë lë'ë mëdzabë bietë catë quërdë të

nu nalé rldëll purquë nanëll du'pë tiempë runë faltë parë gunë më cash-tigu lë'ëll.

¹³ Iurë lë'ë dragón guc bë'a de quë Dios bëquëldí lë'ëll lu guédchiliu, guzunáldëll lë'ë na'a nanapë shíni'.

¹⁴ Perë lë'ë na'a bë'ní' recibir shcuágui' ziquë shcuaguë mbisiá të gac tsasë na'a tubi lugar lu shlatë zitu parë lu serpientë ni. Ndë lë'ë na'a ni nasegurë nu bë'nëll recibir nagáu por tsunë izë guërdë.

¹⁵ Lë'ë serpientë bëquëldí nisë con rua'll parë gaquin tubi guëë'gu të gua'a nisë lë'ë na'a.

¹⁶ Perë guiu'u bë'në campañi lë'ë na'a nu bëlla'lë guiu'u. Bi' guiu'u nisë nabëru'u rua' dragón.

¹⁷ Con ni lë'ë dragón nalé bëldëll cuntrë lë'ë na'a. Iurní zia'a dragón parë tsatildinull los de más ra shini na'a, ra narunë cumplir mandamientë shtë Dios nu naná ruadi'dzë diza'quë shtë Jesucristo, ra naná testigu shtë më.

13

Chupë ma dushë

¹ Iurní guasuldía rua' nisëdu'u. Gunahia bëru'u la'ni nisëdu'u, be'pi tubi ma dushë nanapë gadchi guëquëll, nu nápëll chi'i cachi. Cadë cachi napë tubi corunë nu cadë guëquëll naquë tubi lë dzabë nabë'në ofender Dios.

² Lë'ë ma rë' nagunahia, rlua'a ziquë tigrë; napë ma ziquë guëa' oso, nu rua' ma na ziquë rua' león. Lë'ë dragón bëdë'ë pudërë nu autoridá nu permisi parë zubë ma ni lu trunë shtë dragón parë guëribë'a ma.

³ Tubi de lë'ë guëc ma dushë rlua'a ziquë nuá'all tubi ridë naná gudini lë'ë ma perë ridë ni bëac. Nu guëdubi mënë shtë guédchiliu bëdzëguë' ldu'u rall nu guanaldë rall tëchi ma dushë.

⁴ Nu bë'në mënë adorar lë'ë dragón purquë bëdë'ëll llëru'bë pudërë parë lë'ë ma dushë, nu zac bë'në ra mënë adorar lë'ë ma dushë. Guní'i rall:

—Nídi'i chu stubi ziquë ma dushë rë'. Adë chu gunë gan lull.

⁵ Nu lë'ë ma dushë bë'në recibir permisi parë guëni'i ma di'dzë dzabë, cusë narunë ofender Dios. Napë ma ni pudërë parë gúnëll ra cusë dzabë durantë cuarenta y dos mbehu.

⁶ Zni bë'në ma dushë; guní'ill cuntrë Dios nu gudell guëc Dadë nu guëc santuari shtë më nu guëc ra naquëbezë lu gube'e.

⁷ Nu zac lë'ë ma dushë bë'nëll recibir permisi të tildinull con grë shmënë Dios hashtë bë'nëll gan lu rai'. Nu napë ma ni autoridá subrë grë ra mënë, grë naciuni, grë guëdchi, nu grë lugar catë ruadi'dzë mënë grë clasë dizë.

⁸ Grë ra mënë naquëreldë lu guëdchiliu, bë'në rall adorar lë'ë ma dushë, ra mënë nanádi'i escritë lë rall la'ni librë. Librë ni naescritë lë ra nanapë vidë eternë. Guc escritë ni dizdë gurështë guëdchiliu. Lë librë ni na librë shtë el quë nabëruelë Lli'li naná guti ziquë lli'li.

⁹ El quë narquë diaguë shti'dza, gulë bëquë diaguë shti'dza.

¹⁰ Grëtë' el quë naguzac zi mënë lachigui'bë, mizme lë'ëll tsa lachigui'bë. Nu grë ra narguini sáhi' con spadë nu zac lë'ëll gátill con spadë. Por ni grëtë' naná shmënë Dios rqui'ni gapë rai' pacënci nu fe.

¹¹ Despuësë de ni, gunahia stubi ma dushë nabëru'u tubi guëru shtë guëdchiliu. Ma ni napë chupë cachi narlua'a ziquë cachi shtë lli'li perë ruadi'dzë ma ziquë cha' dragón.

¹² Nu napë ma pudërë shtë primëre ma dushë nu zúbëll shlugar ma ni. Nu bë'në segundë ma parë grë ra mënë shtë guëdchiliu bë'në rall adorar primëre ma dushë; ma ni bënëac ridë naná bédë'e galguti parë lë'ëll.

¹³ Nu zac bë'në ma sëni ru'bë nu milagrë hashtë bédchini gui'i shtë gube'e hashtë guëdchiliu por pudërë shtë ma. Ra mënë guná rall milagrë ni.

¹⁴ Por medio de grë milagrë nabë'në ma dushë delantë lu primëre ma dushë, bësiguë ma grëtë' ra naquëreldë lu guëdchiliu nu gunibë'a ma de quë gactsa'u tubi figurë shtë ma dushë nanua'a ridë. Ridë ni guquin por tubi spadë perë adë gútidi'i ma.

¹⁵ Hia lë'ë segundë ma dushë bë'nëll recibir pudërë parë guëdë'e ma vidë lë'ë figurë shtë primëre ma dushë, nu zac bédë'ëll pudërë parë guadi'dzë figurë ni nu parë quini ma grëtë' el quë adë nédì'i gúnëll adorar lë'ë ma.

¹⁶ Nu bë'në ma parë guëquë'e tubi marquë guia'a ladi ldi mënë u luquë mënë. Grë ra mënë ru'bë nu ra nalasáquëdi'i, grë ra ricu nu ra prubi, grë ra naná librë nu ra naná bajo ordë shtë sa' rall, bë'në rall recibir marquë ni.

¹⁷ Ni tubi adë gáquëdi'i guëtuu'll nilë por sí'ill si talë nápëdi'ill lë shtë ma u número shtë lë ma ni.

¹⁸ Rqui'ni llni të tsasë mieti di'dzë rë'. El quë naná riasë, bë'në calcular número shtë ma dushë. Lë'ë número runë significar lë shtë tubi nguü. Número ni na shu'pë gahiu'a sesenta con shu'pë.

14

Cantë shtë 144,000 mënë

¹ Iurní gunahia lu Lli'li naná zuldí guëc tubi dani lë Sión. Con lë'ë Lli'li quëbezënu tubi gahiu'a cuarenta con tapë mili mënë. Lë Lli'li naescritë luquë rai' nu zac lë shtë Shtadë Lli'li naescritë luquë ra mënë ni.

² Lueguë iurní binia tubi bë naná ze'dë dizdë gube'e. Nahin ziquë ruidë shtëne cantidá guëë'gu, nu ziquë iurë rguini nguzi'u fuertë. Bë ni na ziquë cha' zihani arpa naquëuldë ra mënë.

³ Nu quëuldë rai' tubi cantë cubi delantë lu trunë nu delantë lu guëzá tapë ra nanabani, nu delantë lu ra më guani'si. Perë ni tubi chu adë riasëdi'i cantë ni sino nadë más

niá'asë ra ciento cuarenta y cuatro mili nanaguc salvar entrë los de más mënë shtë gué'dchiliu.

⁴ Ra mënë ni adë cuénúdi'i rai' tse'lë sa' rai'; na rai' limpi, nu zianaldë rai' lë'ë Lli'li cualquier nezë tsáhi'. Guc salvar rai' entrë los de más mënë ziquë primëre grupë shtë ra naná rialdí ldu'u shti'dzë Dios. Zni guc rai' ziquë ofrendë lu Dios nu lu Lli'li.

⁵ También ni tubi de lë'ë rai' nabíshidi'i sino limpi na rai' delantë lu Dios catë quëbezë më.

Di'dzë shtë tsunë ianglë

⁶ Iurní gunahia stubi ianglë naná riasë lu gube'e. Nua'a ianglë ni diza'quë parë guadi'dzënuhi' diza'quë lu ra mënë narëta' lu gué'dchiliu, ra mënë shtë naciuni, ra nabiadi'dzë grë clasë dizë, ra naquërelde lu guëdubi gué'dchiliu. Diza'quë nanua'a ianglë, nápëdi'in fin.

⁷ Guni'i ianglë fuertë:

—Gulë gapë respëti Dios, nu gulë bëdë'ë labansë parë lé'i'. Hia bëga'a iurë gunë më juzguë lë'ë ra mënë. Gulë bënë'ë adorar el quë nabëntsa'u gube'e nu gué'dchiliu, nisëdu'u nu grë ra zini.

⁸ Despuësë gualú shti'dzë primëre ianglë, iurní guni'i segundë ianglë ni:

—Hia lë'ë ciudá Babilonia ru'bë gunë Dios juzguë purquë ziquë tubi narzuu'dchi con vini, zni bënë'ë Babilonia con los de más naciuni parë gunë rall duldë, cusë nadë rllu'i'di'i.

⁹ Lueguë iurní tecërë ianglë guni'i fuertë:

—Si talë tubi gunë adorar lë'ë ma dushë u figurë shtë'nëll, nu guëdë'ëll permisi quë marquë shtë ma dushë luquë nguii u guia'a nguii,

¹⁰ pues nguii ni napë quë sac zill lu cashtigu dushë naze'dë de Dios. Cashtigu ni na llanë shtë më nu adë núsëdi'in con galërga'a ldu'u më. Nguii ni gúnëll sufrir la'ni gui'i nu asufre delantë lu ra ianglë santu shtë Dios nu delantë lu Lli'li.

¹¹ Lë'ë gushë shtë'në cashtigu ni tsepi durantë grë ra siglo. Nídi'i descansë dzë, nilë gue'lë parë ra narunë adorar lë'ë ma dushë nu figurë shtë ma, u ra nabënë'ë recibir marquë shtë ma.

¹² Por ni grë ra shmënë Dios, nu ra narzu'bë diaguë shti'dzë më, ra narianaldë bien enseñansë shtë Jesús, rqui'ni gapë rai' pacënci.

¹³ Iurní binia tubi bë nabëru'u de gube'e. Guni'i bë lua:

—Bëquë'ë ndë'ë: “Guëquitë ldu'u ra tëgulë parë siemprë, ra naná shmënë Dadë Jesús”. Zni rni'i Espíritu. Pues guëzi'i ldu'u rai'; napë rai' descansë nu guëdë'ë Dios premi por dchi'ni nabënë'ë rai'.

Cashtigu parë gué'dchiliu

¹⁴ Iurní gunahia lu tubi shcachi naquichi. Quëbezë lu shcachi tubi më narlua'a ziquë Jesús. Nápi' tubi corunë orë guëqui' nu nápi' tubi cierrë dushë guiá'ai' narunë significar cashtigu naze'dë guëdchini.

¹⁵ Bëru'u stubi ianglë la'ni iádu'u. Ianglë ni guni'i lu nguii nazubë rua' shcachi:

—Iurnë' bëtia'a cierrë shtë'nëll të guëtëal cusechë purquë hia iurë bëga'a parë guëdëahin.

¹⁶ Lueguë el quë nazubë rua' shcachi bëtë'di' cierrë lu gué'dchiliu nu bëtëáhi' cusechë.

¹⁷ Iurní stubi ianglë bëru'u la'ni iádu'u naná quëbezë gube'e, nu zac lé'i' nuá'ai' tubi cierrë dushë.

¹⁸ Bëru'u stubi ianglë nanapë pudërë la'ni santuari parë guë'nibé'ai' gui'i. Guná'bëi' con voz fuertë lu naná nua'a cierrë dushë. Guni'i':

—Hia bëga'a iurë parë gac cashtigu ra mënë mal narëta' lu gué'dchiliu. Gaquin ziquë tubi mënë narldaguë nashi uvë të guëru'u juguë shtë uvë.

¹⁹ Hia lë'ë ianglë ni bëtë'dë cierrë shtëni' lu gué'dchiliu nu bëtëáhi' cusechë shtë uvë. Iurní bëtia'ai' uvë ni la'ni catë tsutsa'u'in të parë guëru'u nisë shtë uvë. Ni runë significar

cashtigu dushë naná ze'dë guëc ra mënë mal.

²⁰ Ra uvë bëru'u nisë shtëni' fuërë shtë ciudá; hia lugar ni bëru'u mënë; bédchini rënë hashtë catë lu naná rquë frënë shtë guay. Rënë ni guc tubi guëë'gu de tsunë gahiu'a kilómetros.

15

Ra ianglë naguësédchini gadchi plaguë

¹ Iurní gunahia lu gube'e stubi sëni ru'bë, cusë nadzë'bë; gunahia gadchi ianglë naguësédchini gadchi plaguë. Hia con lúltimë plaguë ni gualú llanë shtë Dios.

² Nu zac gunahia tubi cusë narlua'a ziquë nisëdu'u shtë vidrio nutsin con gu'i. Gunahia lu ra nabënë gan lu ma dushë con figurë shtënell, nu bënë rall gan lu número shtë ma ni. Ra mënë ni zuldí rai' cula'ni rua' nisëdu'u naná ziquë vidrio. Nua'a rai' arpa nabëdë'e Dios ca'a rai'.

³ Nu quëu'ldë rai' tubi cantë shtë Moisés, el quë nabënë sirvë lu Dios. Nu cantë ni na cantë shtë Lli'li naná rni'i zndë'e:

Llëru'bë na pudërë shtënell. Nalë nasa'a na lo quë nabëntsá'ul, Dadë Dios. Lë'ël rnibé'al grëtë' cusë.

Tubldí nu verdá na lo quë naquëhúnël, lë'ël Rëy shtë naciuni.

⁴ Grë mieti rdzëbë lë'ël, Dadë.

Grë mieti gunë rall adorar lë'ël.

Pues sulë lë'ël nal santu.

Grë naciuni guëdchini delantë lul nu gunë rall adorar lë'ël purquë guná rall grë lo quë nacanihúnël.

Nahin cusë za'quë nu justë.

⁵ Despuësë de ni, gunahia lu gube'e nu bëlla'lë santuari shtë iádu'u catë nutsa'u ra tablë shtë lëy.

⁶ De lë'e santuari ni bëru'u gadchi ianglë naguësédchini ra gadchi plaguë. Nacu rai' lari lino fini nu limpi; nu rabtsë'in. Napë rai' cin-turón shtë orë dëdë laguë ldu'u rai'.

⁷ Iurní tubi de tapë nanabani bédë'e tubi copë orë cadë ra gadchi ianglë. Cadë copë gadzë con cashtigu dushë naze'dë de Dios, el quë nanabani por guëdubi siglo.

⁸ Hia lë'e santuari gadzë gushë naná ze'dë de lugar catë quëbezë Dios. Llëru'bë na pudërë shtë më. Ni tubi adë chu tsutédi'i nga'li hashtë iurë gualú gadchi plaguë nabësédchini ra gadchi ianglë.

16

Ra copë shtë cashtigu

¹ Iurní binia tubi bë fuertë naná bëru'u de lu santuari. Voz ni guni'i lu gadchi ianglë:

—Gulë tsaglda'të ra copë shtë cashtigu lu guë'dchiliu, ra cashtigu dushë shtë Dios.

² Primërë ianglë guagldá'ti' copë lu guë'dchiliu. Grëtë' mënë nanapë marquë shtë ma dushë nu naná bënë adorar figurë shtë ma, ni bëru'u guëë'dzu dushë ladi rall; nalë nahiubë ra guëë'dzu.

³ Segundë ianglë guagldá'ti' copë shtëhi' lu nisëdu'u; nu lë'e nisë bëaquin rënë ziquë rënë shtë tégulë. Hia guti grë ra nanapë vidë la'ni nisë ni.

⁴ Tecërë ianglë guagldá'ti' copë shtëni' lu guëë'gu nu lu ra zini; hia bëac rahin rënë.

⁵ Lueguë binia bë shtë ianglë naquëhapë nisë. Guní'i:

—Naza'quë lo quë nabë'nël, Dadë Dios. Nal Santu. Nal principi nu lë'ël nal fin.

⁶ Justë nal purquë lë'e mënë ni gudini rall shmënë; gudini rall ra nabiadi'dzë shtëdzël. Pues iurnë lë'ël bë'nël parë bii' rall rënë shtë guëë'gu nu zini purquë zni runë tucarë rall.

⁷ Bini zaca tubi bë nabédchini dizdë bëcu'guë; guní'i:

—Nia Dadë Dios, rnibé'al grëtë' cusë. Bë'nël juzguë con verdá nu manërë tubldí.

⁸ Hia cuartë ianglë guagldá'ti' copë shtëni' lu ngubidzë nu bédë'e'i

pudërë lë'ë ngubidzë parë guëza'i ngubidzë ra mënë con gui'i.

⁹ Grëtë' mënë güe'qui ra, cusë nadzë'bë, perë adë bënë'di'i rall cambi mudë nanabani rall, nu adë guni'idi'i rall llëru'bë na pudërë de Dios sino guni'i rall cusë dzabë cuntrë lë'ë më, el quë nanapë pudërë subrë grëtë' ra plaguë rë'.

¹⁰ Quintë ianglë guagldá'ti' copë shtëni' lu trunë catë quëbezë ma dushë; iurní catë rnibë'all bëa'në nacahí. Ra mënë gudáhuë' rall ldudzë rall por tantë dudurë.

¹¹ Nilë por ni adë bësá'nëdi'i rall parë quëhunë rall mal. Más guni'i rall cusë dzabë cuntrë Dios naquëbezë gube'e por tantë dudurë nu guë'dzu shtë rall.

¹² Hia lë'ë sexto ianglë guaglda'të copë shtëhi' lu nisë shtë guë'gu Eufates; hia lë'ë nisë ni gubidchi parë gac tubi nezë, tédë ra rëy naze'dë nezë guia'a.

¹³ Iurní gunahia lu dragón nu lë'ë ma dushë nu lë'ë nabishi; rua' rall bëru'u tsunë espíritu mal naná formë shtë lla'u.

¹⁴ Ndë'ë na ra espíritu shtë ra mëdzabë perë napë ra pudërë parë gunë rall milagrë. Bëru'u rall parë guëtëá rall grëtë' ra rëy shtë guë'dchiliu parë lu guërru. Gaquin dzë narunë Dios disponer. Napë më grë pudërë.

¹⁵ "Gulë guná, na zelda sin quë adë gac ldë'edia'a, ziquë ridë tubi nguba'në. Dichusë el quë naná zu nasini iurní nu quëhápëll shábëll të parë adë sédi'i rall con galështú delantë lu më".

¹⁶ Hia iurní bëtëá rall ra rëy lugar nalë con di'dzë hebreo, lëhin Armagedón.

¹⁷ Hia séptimo ianglë guaglda'të copë shtëhi' lu mbë. Iurní dizdë santuari la'ni gube'e, bëru'u tubi bë fuertë naze'dë de lu trunë. Guni'i bë: —Hia bédchini fin.

¹⁸ Iurní gu' tubi gu'të ngu'zi'u nu gu' ruidë nu gudini ngu'zi'u.

Lë'ë guë'dchiliu bëllú; bëchi'chi guë'dchiliu con tubi llu más fuertë quë grë ra llu naná bédchini dizdë lë'ë më bëcueshtë më guë'dchiliu.

¹⁹ Lë'ë ciudá ru'bë gure'zin tsunë partë nu grë ciudá shtë guë'dchiliu guré rahin. Iurní Dios bëagná ldu'i lë'ë ciudá ru'bë Babilonia. Bëshe'ldë më cashtigu dushë guëc ra mënë shtë ciudá ni, tantë llanë napë më.

²⁰ Grëtë' ra dani nu ra dani la'ni nisë, gunitilú rahin.

²¹ Nu zac gulaguë de gube'e guiuguë ru'bë subrë guëc ra mënë. Guiuguë ni rzunë'ë cuarenta kilos. Perë ra ngu'gu guni'i rall cusë dzabë cuntrë Dios por ra plaguë shtë guiuguë. Guquin tubi cashtigu dushë nabëshe'ldë Dios.

17

Bë'në Dios condenar na'a mal

¹ Iurní bédchini tubi de gadchi ianglë nanua'a gadchi copë; më ni guni'i lua:

—Gude'e të guëluá'ahia cashtigu shtë na'a mal naná zúbëga'a lu nisë zili; runë cuntienë rnibë'a na'a zihani mënë.

² Ra rëy shtë guë'dchiliu na rall ziquë mënë adulteri; bëzullibi rall lu ra dzanë ídolo; mënë narëta' lu guë'dchiliu na rall ziquë narzuu'dchi purquë bë'në rall neguci mal con lë'ë na'a ni.

³ Lueguë Espíritu bëlua'a stubi cusë lua; lë'ë ianglë bia'a na lu tubi shlatë catë nídi'i mënë. Gunahia tubi na'a nadchi'bë tubi ma dushë color llni; ma dushë ni napë gadchi guëc ma nu chi'i cachi.

⁴ Lë'ë na'a rë' nacu con lari color moradë nu llni; nu zutsa'u na'a con orë nu guë'ë nalasac nu perlas. Nuá'all tubi copë orë narunë significar cusë dzabë nabë'nëll nu mal vidë nanabani na'a ni.

⁵ Nu naquë luquë na'a tubi lë narunë significar cusë naga'chi: "Babilonia ru'bë naná shni'a ra na'a mal, nu de grë cusë narná tushë Dios la'ni guë'dchiliu".

⁶ Lueguë gunahia na'a ni ziquë narzuu'dchi purquë gudínill zihani shmënë Dios naná guti purquë gualdí ldu'u rai' shti'dzë Jesús, ra nabëzuné Dios almë shtë rai'. Iurë gunahia lu na'a ni, iurní nalë guasë ldua'a.

⁷ Iurní lë'ë ianglë guni'i lua:

—¿Pëzielú rdzëguë' ldu'ul? Guëní'ihia lul pë runë cuntienë secretë shtë na'a ni nu pë runë cuntienë lë'ë ma dushë catë dchi'bë na'a, lë'ë ma nanapë gadchi guëc nu chi'i cachi.

⁸ Lë'ë ma dushë nagunal, na tubi nagubani antsë perë nídi'i' iurne'; perë sin quë adë guëté'dëdi'i, lë'ë ma guëru'u de guëru guetë, nu despuësë gátill nu tsall lu gabildi catë nídi'i fin. Ra naquëreldë lu gué'dchiliu, ra nanádi'i escritë ra lë rall la'ni libré shtë vidë dizdë lë'ë gué'dchiliu gurështë, ni lë'ë rall guëdzëguë' ldu'u rall iurë guëná rall lë'ë ma dushë nanabani antsë perë guti ma, perë bëabrí gubani ma stubi.

⁹ Ndë'ë rqui'ni du'pë llni parë tsasë hia'a. Ra gadchi guëc ma runë significar gadchi dani catë zúbëga'a na'a ni.

¹⁰ Nu ra guëc ma runë significar gadchi rëy. Ga'i rëy ni gudëdë; gunitilú rai'. Tubi de lë'ë ra rëy ni quëgnibë'a iurne'. Hia stúbill todavía la'di guëdchínidi'i, perë iurë guëdchínill, adë guëñibë'adi'ill llëduni tiempë.

¹¹ Lë'ë ma dushë naná gubani antsë perë hia nídi'ill, ni lë'ë naná octavo rëy aunquë na rëy ni tubi de gadchi rëy. Despuësë guzia'a rëy ni lu galguti parë siempër.

¹² 'Ra chi'i cachi nagunal, ni runë significar chi'i rëy todavía adë subëlúdi'i guëñibë'a rall, perë gunë rall recibir pudërë parë guëñibë'a rall ziquë rëy por tubsë iurë juntë con lë'ë ma dushë.

¹³ Ra chi'i rëy rë' gac rall de acuerdë nu gunë rall intriegu pudërë nu autoridá shtë rall parë lë'ë ma dushë.

¹⁴ Tildi rall cuntrë el quë nabërulë Lli'li perë lë'ë Lli'li gúni' gan lu rall purquë lë'ë më napë më más pudërë quë grë ra narnibë'a; más pudërë napë më quë grë ra rëy shtë gué'dchiliu. Ra mënë naquëbezënú lë'ë më, guna'bë më lë'ë rai'; gulë më lë'ë rai'; na rai' shmënë më nabë'në cumplir voluntá shtë më.

¹⁵ Lë'ë ianglë guni'i lua shcuendë nisë:

—Ra nisë zili nagunal catë zubë lë'ë na'a mal, na ra gué'dchi, mënë, ra naruadi'dzë grë clasë dizë, nu grë ra naciuni.

¹⁶ Ra chi'i cachi nagunal guëc ma dushë, na ra contrari shtë na'a mal. Guëná tushë rall lë'ë na'a ni nu guëa'në na'a ni sin adë chu nádi'i cula'ni. Nu guëa'në na'a sin shábi'. Nu tsalú pudërë shtënell; gáquëll ziquë tubi cusë narië'qui lu gui'i.

¹⁷ Zni gac purquë Dios bë'në të gunë ra chi'i rëy lo quë narni'i ldu'u më. Por ni bëa'në rall de acuerdë nu bëdë'ë rall pudërë shtë rall guia'a ma dushë hashtë gac cumplir lo quë naguni'i Dios.

¹⁸ Lë'ë na'a nagunal, na lë'ë ciudá ru'bë naquëgnibë'a ra rëy shtë gué'dchiliu.

18

Ciudá Babilonia gualú

¹ Despuësë de ra cusë ni, gunahia stubi ianglë naná bietë de gube'e. Nápi' llëru'bë autoridá nu pudërë. Bëzianí ianglë lu gué'dchiliu con galërabtsë'ë shtëhi'

² nu guni'i ianglë con bë fuertë:

—Hia gualú; hia gualú Babilonia, ciudá ru'bë nu bëaquin tubi lugar catë rëta' ra mëdzabë, lugar shtë espíritu mal nu lidchi ra ma dzabë nariasë, ra ma narná tushë mënë

³ purquë ra mënë de grëtë' naciuni, na rall ziquë narzuu'dchi por tantë neguci nabë'në rall ciudá ni. Ra rëy shtë gué'dchiliu, bë'në rall adorar ra dzanë ídolo la'ni ciudá ni. Hia ra comerciante shtë gué'dchiliu, bëac

rall ricu por ra cusë chulë nabë'në subrë parë ciudá ni.

⁴ Iurní binia stubi bē naná ze'dē de gube'e. Guní'i:

—Gulë bēru'u ciudá ni, lē'ē tē shmēna tē parē gápēdi'i tē partē juntē con duldē shtē mēnē nī, nu adē guēzac zi tē por plaguē naze'dē guēc ra mēnē nī.

⁵ Pues mēnē nī bē'nē rall zihani duldē, nu Dios bēagná ldu'i nu napē quē gūni' cashtigu lē'ē rall.

⁶ Lē'ē tē ianglë, gulë bēdē'ē mizmē pagu lo quē bēdē'ē rall cua'a sa' rall nu gulë quilli hashtë chupē tantē mal según lo quē nabē'nē rall. Gulë bē'nē tratē lē'ē rall chupē vēsē más dushē quē bē'nē rall tratē sa' rall.

⁷ Catē lē'ē rall guquēreldē rall con tantē galëlujē, nu catē bē'nē rall nadchini, gulë bē'nē medir galēzrac zi nu dulurē parē lē'ē rall purquē nadchini guni'i rall: “Ndē'ē zúbēga'ahia cumē ziquē tubi reina. Nádia'a viudē nu adē sac zidia'a.”

⁸ Por nī mizmē dzē guēdchini ra plaguē guēc ciudá ni. Guēdchini galguti nu galēzrac zi nu gubini. Lē'ē ciudá tsequi con be'lē purquē llēru'bē pudērē napē Dadē Dios; bē'nē mē condenar ciudá ni.

⁹ Ra rēy shtē guédchiliu naná bēzullibi lu ra dzanē ídolo con mēnē shtē ciudá, nu bēuu' ldu'u rall galëlujē shtē ciudá; gu'nē rall nu cushtiá rall iurē guēná rall lu gushē shtē ciudá narie'qui.

¹⁰ Guēa'nē rall zitu purquē guēdzēbē rall cashtigu nī. Nu guēni'i rall:

—Prubi ciudá Babilonia ru'bē nu pudērusē. Tubsē mumētē bēdchini cashtigu dushē guēc ciudá.

¹¹ Ra comerciante shtē guédchiliu nu zac lē'ē rall gu'nē rall nu cushtiá rall por lē'ē ciudá ni nagualú purquē hia nidi'i chu si'i ra cusē nanua'a rall.

¹² Nua'a rall orē, bēdchichi, guē'ē nalasac, perlas, lari fini, lari sēdē nu lari color moradē nu lari color llni; nu zac nua'a rall hiaguē fini naná rldia'a nashi. Nua'a rall cusē za'quē nanactsa'u marfil. Nua'a rall hiaguē

nalasac, gui'bē shlí'echi; nua'a rall gui'bē nalasac; nua'a rall guē'ē iarē.

¹³ Nua'a rall canēlē nu cusē nanutsē ziquē naná rldia'a nashi. Nua'a rall gushialē, mirra, perfume, vini, sēiti, harinē fini nu trigu; nua'a rall ma narua'a carguē. Nua'a rall lli'li, guay, guērredē shtē guay, nu nua'a rall mēnē nanápēdi'i libertá parē guētuu' rall mēnē nī.

¹⁴ Guní'i ra comerciante nī shcuendē ciudá ni:

—Hiadē nápēdi'i tē ra cusē narzebi ldu'u tē, cusē narēuu' ldu'u tē. Iurní guniti tē parē siemprē grētē' galēricu nu galëlujē nanapē tē.

¹⁵ Ra comerciante, ra naná guc ricu por tantē bētuu' rall nu guzi'i rall la'ni ciudá ni, guēa'nē rall zitu por galērdzēbē shtē cashtigu nī. Gu'nē rall nu cushtiá rall nu

¹⁶ guni'i rall:

—Prubi de lē'ē ciudá ru'bē rē'. Nal cumē tubi na'a nanacu lari za'quē color moradē nu llni. Zutsá'ul con orē nu guē'ē nalasac nu perla

¹⁷ perē tubsē mumētē gualú grē galēricu nī.

Grē ra capitán shtē barcu nu ra pasajērē nu ra marinērē nu grē ra narunē dchi'ni lu nisēdu'u, guēa'nē rall zitu de ciudá ni.

¹⁸ Iurē lē'ē rall guēná rall gushē shtē ciudá narie'qui, cushtiá rall; guēni'i rall:

—Adē guēdzélēdi'i stubi ciudá ziquē ciudá ru'bē rē'.

¹⁹ Iurní bētia'a rall guiu'u guēc rall; gu'nē rall nu cushtiá rall:

—Prubi de lē'ē ciudá ru'bē rē'. Con galēricu shtē ciudá grē ra nanapē barcu lu nisēdu'u, guc rall ricu; perē iurnē' tubsē mumētē gualú ciudá ni. Completamente bērēhiñ.

²⁰ Perē gulë bēquitē ldu'u tē naquēbezē gube'e, lē'ē tē poshtë shtē mē, lē'ē tē naruadi'dzē shti'dzē mē, lē'ē tē nabēzunē Dios almē shtē tē, purquē bē'nē mē cashtigu ciudá ni. Bē'nē mē jushtisi por manērē mal bē'nē mēnē shtē ciudá tratē lē'ē tē.

²¹ Iurní tubi ianglë nanapē pudērē ru'bē bēldísi' tubi guē'ē ziquē tubi

guë'e naná rzua trigu; iurní bëtia'a ianglë ni lë'e guë'e la'ni nisëdu'u nu guni'i':

—Zndë'e lë'e Dios guëtia'a ciudá Babilonia la'ni nisë. Nunquë jamás guëbrídi' guená mënë luhin.

²² Nunquë jamás guíniru'u mënë lu nezë shtë ciudá musicuë shtë arpa, nilë bédcha', nilë trompetë. Adë guëdzéldëdi'iru'u ra narunë ra dchi'ni, nu nilë tubi clasë muzë. Adë guínidi'iru'u ruidë shtë molinë.

²³ Hiadë gabtsé'edi'iru'u llni ladi hui'u shtë ciudá, ni cërë, ni lámpara, nu jamás guínidi'iru'u të catë nanú sa'a lidchi mënë. Zni gac aunquë antsë ra comerciante shtënel guc rall mënë nanapë pudërë, perë bësiguël grété' naciuni con galbishi.

²⁴ Pues ciudá ni na culpablë por ra galguti shtë ra shmënë Dios naru-adi'dzë shti'dzë më, grë ra nabëzunë Dios almë shtë rai', grë ra naguti purquë guanaldë rai' shnezë Jesús.

19

¹ Despuësë de ra cusë rë', binia bë fuertë shtë zihani mënë naquëbezë lu gube'e. Guni'i rai':

Aleluya, Dios Shtáda'a nápi' llëru'bë pudërë.

Sulë lë'e më rac runë salvar. Sulë lë'e më runë tucarë labansë shtë mënë,

² purquë lë'e më quëhunë më juzguë tubldí nu con verdá.

Pues bë'në më condenar lë'e na'a mal naná bëshi'ni guë'dchiliu con mal vidë shtënell.

Lë'e më bëguëu' galguezë por grété' ra cusë mal, por grë galguti shtë ra nabë'në sirvë lu Dios.

³ Iurní bëabrí guni'i ra mënë:

—Aleluya. Lugar catë rie'qui na'a ni, nunquë cuezë tsepi gushë parë siempër.

⁴ Hia ra galdë bi tapë më guani'si con ra tapë nanabani, bëzullibi rai' lu guiu'u nu bë'në rai' adorar Dios naná quëbezë lu trunë. Guni'i rai':

—Nia Dadë; aleluya.

⁵ Iurní binia tubi bë nabëru'u ladë trunë ni. Guni'i':

Gulë bë'në alabar Dios shtëna'a, grété' të naná quëhunë sirvë lu më.

Gulë gapë të respëti delantë lu më, lë'e të naná humildë nu lë'e të naná më nasac.

Sa'a shtë Lli'li

⁶ Nu zac binia ziquë tubi bë shtë zihani mënë; nahin ziquë bë shtë zihani guëë'gu catë rzë nisë u ziquë nguzi'u fuertë. Guni'i rai':

Aleluya purquë hia guzublú guënbë'a Dadë Dios shtëna'a; napë më llëru'bë pudërë.

⁷ Cha guëquitë ldu'u hia'a; cha guëdápa'a lëgrë la'ni ldu'u hia'a, nu cha guëdë'na'a alabar lë'e më purquë hia bédchini iurë shtë sa'a shtë Lli'li.

Lë'e tse'lë më na preparadë.

⁸ Lë'e na'a ni bédë'e më permisi gácuhi' con lari fini nu limpi; rabtsë'e lari ni.

Lari fini ni runë cuntienë ra vidë tubldí shtë shmënë Dios.

⁹ Iurní guni'i ianglë lua:

—Bëquë'e di'dzë rë': "Dichusë na ra naná invitadë lu laní sa'a shtë Lli'li".

Nu zac guni'i ianglë:

—Verdá nahin; di'dzë ni na di'dzë shtë Dios.

¹⁰ Bëzullibia iurní delantë lu ianglë parë guna adorar lë'i', perë guni'i ianglë lua:

—Adë rúnëdi'il zni'i purquë nahia muzë shtë Dios cumë ziquë lë'el, ziquë los de más bëchil naná quëhunë cumplir voluntá shtë më, ra narni'i diza'quë shtë më. Sulë Dios bë'në adorar lë'i'.

Ra diza'quë naze'dë de Jesús na mizmë di'dzë nardë'e Espíritu Santo parë ra muzë shtë më të guadi'dzë rai' diza'quë.

Tubi nadchi'bë guay naquichi

¹¹ Iurní gunahia lu gube'e bëlla'lë; gunahia tubi guay naquichi. El quë nadchi'bë tëchi ma, bërulë Fiel nu Verdadero purquë náhi' justë iurë

rnibé'ai' nu tubldí quéhúni' iurë tild-inúhi' ra mënë.

¹² Slúhi' rabtsë'e ziquë be'lë. Nuá'ai' guéqui' zihani corunë. Nu nápi' tubi lë naescritë sulamëntë lë'e më runguë bë'a lë ni.

¹³ Nacu më tubi lari nutsë con rënë. Lë më ni na Di'dzë shtë Dios.

¹⁴ Nu zianaldë ra zihani suldadë shtë gube'e; nacu rai' lari lino fini naquichi nu limpi. Nu dchi'bë rai' tëchi guay naquichi.

¹⁵ De rua' më bëru'u tubi spadë dushë parë gunë më gan lu ra mënë shtë naciuni të guënbé'ai' lë'e rall tubi manërë dushë. Gunë më cash-tigu ziquë el quë narshi'i uvë con guéahi'. Gunë më të gu ra mënë vini shtë cashtigu purquë bëldë Dios pudërusë con lë'e rall.

¹⁶ Lu lari capë nu lu tëchi llibi më, naescritë tubi léhi': "Rëy nanapë pudërë subrë grë ra rëy; Señor naná rnibë'a grë ra Señor".

¹⁷ Lueguë gunahia lu tubi ianglë nazuldí lu ngubidzë. Guní'i' fuertë lu grë ra ma'ñi nariasë lu gube'e:

—Gulë gude'e nu gulë guëtëa sa' të parë shtse ru'bë shtë Dios

¹⁸ të gau të belë shtë ra rëy, nu ra jëfë militari, ra nguiu valientë. Gau të belë shtë ra guay con belë shtë ra nadchi'bë ma; gau të belë shtë ra naná rnibë'a nu belë shtë ra naná bajo ordë shtë sa' rall nu belë ra mënë nalasac nu ra mënë nalasáquëdi'i.

¹⁹ Iurní gunahia lu ma dushë; gunahia lu ra rëy shtë guédchiliu con ra suldadë shtënë rall. Bëdëa ra parë tildinú rall cuntrë lë'e nadchi'bë tëchi guay naquichi con ra suldadë shtë më ni.

²⁰ Hia lë'e ma dushë zia'a prësi juntë con profetë falsë naná bë'në zihani sëni nu milagrë delantë lu ma dushë. Por milagrë nabë'nëll bësiquë mënë ni ra nabëdë'e permisi parë gac escritë sëni shtë ma dushë, nu bë'në rall adorar figurë shtë ma dushë. Lë'e ma dushë con profetë falsë bëquëldí Dios lë'e rall nabanigá

rall la'ni lugar catë rëuldë con gui'i nu asufre.

²¹ Hia los de más narianaldë tëchi ra mënë ni, guti rall con spadë shtë më nadchi'bë tëchi guay. Bëru'u spadë rua' mënë ni. Grëtë' ra ma'ñi bielë ra ma con belë shtë ra tëgulë ni.

20

Tubi mili izë

¹ Despuësë gunahia lu tubi ianglë naná ze'dë de gube'e con tubi liahi shtë gabildi guiá'ai'. Nu nuá'ai' tubi cadënë ru'bë.

² Lë'e ianglë ni bëldi'bi lë'e dragón, lë'e serpiëntë nanabani dizdë guahietë, mizmë mëdzabë Satanás. Iurní bëquëdú ianglë lë'e mëdzabë con cadënë por tubi mili izë.

³ Bëquëldí ianglë lë'e mëdzabë la'ni gabildi; nga'li bëtá'ui' lé'ëll. Nu bëquë'ëi' tubi sëgi rua' gabildi të parë adë guëru'udi'i Satanás nu adë guësiquëdi'ill ra naciuni hashtë tëtë tubi mili izë. Despuësë de tubi mili izë, iurní napë quë lda'a mëdzabë por du'pë tiempë.

⁴ Lueguë iurní gunahia ra trunë catë zubë ra nabë'në recibir pudërë parë gunë rai' juzguë. Nu zac gunahia lu ra almë naná guriuguë ra guëc rai' purquë biadi'dzë rai' shti'dzë Dios; guc rai' testigu shtë Jesús. Lë'e ra mënë ni adë bë'nëdi'i rai' adorar lë'e ma dushë, nilë figurë shtë ma. Nu adë bëtëdëdi'i rai' permisi parë niac marcar luquë rai' u guia'a rai'. Gunahia de quë bëabrí guëbani rai' nu gunibë'a rai' con Jesucristo durantë tubi mili izë.

⁵ Perë los de más ra tëgulë adë bëabrídi'i guëbani rai' sino quë hashtë despuësë tubi mili izë guc cumplir. Ndë'e na primërë vësë guashtë ra tëgulë ladi ra tëgulë të gátidi'i rai' jamás.

⁶ Guëquitë ldu'u ra mënë ni nu guc ldi' rai' por Dios, mënë nabëabrí guëbani stubi antsë ra mili izë. Nunquë jamás gati rai' stubi sino na rai' bëshuzi shtë Dios nu shtë Cristo. Nu

guëñibë'a rai' con lë'ë më por tubi mili izë.

⁷ Iurë tädë ra mili izë, iurní Satanás napë quë ldá'all catë nanull prësi.

⁸ Nu guëru'ull tē tsagsiguëll ra naciuni shtë guë'dchiliu. Guziá'all parë tsagsiguëll Gog nu Magog. Guëtëall ra suldadë shtë lugar ni parë guërru. Nalë zihani ra suldadë ni, ziquë iu'lli rua' nisëdu'u.

⁹ Zni bërë'tsë rall catë naná shlatë shtë guë'dchiliu nu bädëá rall alrededurë catë nanú ra shmënë Dios nu alrededurë ciudá narac shtu'u më. Perë Dios gunibë'ai' tē parë guëdchini gui'i dizdë gube'e tē parë guëza'i gui'i lë'ë rall; grë rall guti.

¹⁰ Lë'ë mëdzabë naná bësiguë lë'ë mënë ni, bëquëldí Dios lë'ëll la'ni be'lë catë rie'qui con asufre, mizmë lugar ni nanú ma dushë nu profetë falsë. Nga'li sac zi rall dzë la gue'lë por guëdubi tiempë, nídi'i fin.

Trunë naquichi catë gunë më juzguë

¹¹ Iurní gunahia tubi trunë naquichi nu gunahia lu më naquëbezë luhin. Delantë lu më gunitilú guë'dchiliu nu gube'e. Iurní bëdzélëdi'i ni tubi lugar parë lë'ë narná hia'a iurne'.

¹² Iurní gunahia lu ra tēgulë, më ru'bë nu ra nalasáquëdi'i. Zuldí rai' delantë lu Dios. Iurní bëlla'lë ra librë nu zac stubi librë bëlla'lë, librë catë naescritë ra lë shtë mënë nanapë vidë sin fin. Hia lë'ë ra tēgulë, Dios bënë juzguë lë'ë rai' según de lo quë nabënë rai', según lo quë naná escritë la'ni librë ni.

¹³ Lë'ë nisëdu'u bënë intriegu ra tēgulë naná guti lu nisë. Hia lugar shtë galguti, lugar catë bëga'chi ra tēgulë, bënë intriegu ra tēgulë nananú nga'li. Hia iurní Dios bënë juzguë lë'ë rai' cadë tubi rai' según lo quë nabënëll.

¹⁴ Iurní galguti nu lugar catë bëga'chi ra tēgulë, Dios bëquëldí lë'ë rahin la'ni lugar catë rie'qui con be'lë. Lugar ni nalë Galguti Segundë.

¹⁵ Nga'li bëquëldí Dios grëtë' ra mënë nanádi'i escritë lë rai' la'ni librë. Librë ni rni'i chull napë vidë sin fin nu chu nádí'i salvar.

21

Guë'dchiliu cubi nu gube'e cubi

¹ Despuësë gunahia lu tubi gube'e cubi nu tubi guë'dchiliu cubi purquë lë'ë primërë gube'e nu primërë guë'dchiliu hia gunitilú. Hia nídi'i nisëdu'u.

² Na Juan, gunahia lu tubi lugar catë nádí'i maldá; lë lugar ni na Jerusalén cubi naná ze'dë de gube'e catë quëbezë Dios. Ciudá ni nalë nasa'a ziquë tubi lliguëna'a nanacu shábi' parë guëtsë'ai'.

³ Nu binia tubi bë fuertë naná guni'i dizdë lu gube'e:

—Guná, Dios quëréldënúhi' con ra nguui. Guëbaninú më lë'ë rai'; nu lë'ë rai' na ziquë guë'dchi shtë Dios. Cuezënú më lë'ë rai'. Na më Dios shtë rai' de verdá.

⁴ Dios guëcuë'dchi' grëtë' nisë narru'u lu ra mënë ni. Hia iurní jamás gati rai'. Gú'nëdi'i rai'; adë tsádi'i ldu'u rai', nu gápëdi'i rai' dulurë purquë grëtë' ra nagu' antsë hia lë'ë ni gualú.

⁵ Iurní el quë naná quëbezë lu trunë guni'i:

—Guná quëhuntsa'ua nacubi grëtë' ra cusë.

Nu zac guni'i' lua:

—Bëquë'ë di'dzë rë' purquë verdá nahin nu quëhuna cumplir shti'dza.

⁶ Despuësë de ni, guni'i më lua:

—Hia grëtë' guc. Na nahia principi nu nahia fin ziquë lëtrë A nu Z. El quë nanapë garbidchi, na guënehia ndigá nisë gu mënë ni. Nisë ni na vidë sin fin.

⁷ El quë nangunë gan lu cusë mal, gúnëll recibir grëtë' ndë'ë ziquë herenci. Gaca Dios shtë mënë ni nu lë'ë rai' gac rai' shinia.

⁸ Perë en cuantë ra nanápëdi'i valurë parë guëquebi rall na rall shmëna, ra nanabani mal, ra narguini mënë, ra nabani ziquë mbecu,

grë ra narunë creer galbëlliú, grétë' ra narunë adorar cusë naruntsa'u guia'a mënë, grétë' nabishi ra; grë mënë ni runë tucarë tsa rall la'ni lugar catë rie'qui con be'lë nu asufre. Nga'li gati rall parë siembrë, adë nídi'i fin.

Jerusalén cubi

⁹ Ra gadchi ianglë ni nua'a rai' gadchi copë narunë significar gadchi plaguë dushë nanapë quë guëdchini. Guni'i tubi ianglë lua:

—Gude'e të guëluá'ahia lë'el lu naná guëtsë'a, lë'ë tse'lë shtë më nabërlulé Lli'li.

¹⁰ Bë'në Espíritu Santo të gunahia stubi cusë. Tubi ianglë bia'a na guëc dani ru'bë. Bëlua'a ianglë na tubi ciudá ru'bë nalë Jerusalén Santu naná ze'dë de gube'e catë quëbezë Dios.

¹¹ Ciudá ni rabtsë'ë con mizmë llni nu pudërë shtë Dios. Rabtsë'ëin ziquë tubi guë'ë namás lasac, ziquë guë'ë jaspe. Rlua'ain ziquë vidrio.

¹² Alrededurë ciudá ni nanú tubi lu' ru'bë nu llëduni. Napë lu' ni chi'bë chupë puertë. Tubi ianglë zuga'a rua' cadë puertë. Lu ra puertë ni naescritë lë shtë chi'bë chupë grupë shtë ra mënë israelitë.

¹³ Nanú tsunë puertë nezë guia'a, tsunë puertë ladë nortë, tsunë puertë ladë sur, nu tsunë puertë ladë nezë guetë.

¹⁴ Hia lu' shtë ciudá ni napin chi'bë chupë guë'ë naná ziquë cimientë shtë lu'; hia naescritë lu guë'ë ni ra lë shtë chi'bë chupë poshtë shtë Jesús, el quë nabërlulé Lli'li.

¹⁵ Lë'ë ianglë naná quëadi'dzënú na, nua'a tubi varë orë parë guërë'shë ciudá, ra puertë nu lu' shtë ciudá.

¹⁶ Lë'ë ciudá nahin cuadradë; de larguë nu igual de ancho. Lë'ë ianglë ni bërë'shi' ciudá con varë nanuá'ai'. Bërë'shë ianglë naná chupë mili chupë gahiu'a kilómetros de larguë, de alto, nu de ancho; igual na guëzá ladë shtë ciudá.

¹⁷ Lueguë bërë'shë ianglë naná lu' shtë ciudá; nabishin naná sesenta

con tapë metros según medidë nanua'a ianglë.

¹⁸ Lë'ë lu' ni nactsá'uhin de guë'ë jaspe nu lë'ë ciudá nactsá'uhin con purë orë; rlua'ain ziquë vidrio naná limpi.

¹⁹ Ra chi'bë chupë cimientë shtë lu', dzutsá'uhin con grë clasë guë'ë nalasac. Primërë cimientë na guë'ë jaspe; hia naná segundë na guë'ë safiro; hia tecërë na guë'ë ágata; cuartë na guë'ë esmeralda;

²⁰ Quintë na guë'ë ónice; sexta na guë'ë cornalina; hia séptima na guë'ë crisólito; lë'ë octavë na guë'ë berilo; lë'ë noveno na guë'ë topacio; lë'ë décima na guë'ë crisoprasa; lë'ë undécima na guë'ë jacinto; nu duodécima na guë'ë amatista.

²¹ Ra chi'bë chupë puertë shtë ciudá nactsa'u guë'ë perla, cadë tubi puertë na tubsë guë'ë perla. Lë'ë nezë principal shtë ciudá ni nactsa'u de purë orë. Rlua'ain ziquë vidrio purë.

²² Adë gunádia'a iádu'u shtë ciudá ni purquë mizmë lë'ë Dadë Dios narnibë'a grétë' cusë nu el quë nabërlulé Lli'li, na rai' iádu'u shtë ciudá ni.

²³ Hia lë'ë ciudá rquí'nidi'i llni shtë ngubidzë, nilë llni shtë mbehu parë guëzianí purquë mizmë llni shtë Dios nu zac llni shtë Lli'li quëgzianí ladi guë'dchi.

²⁴ Ra naciuni naná guc ra salvar, së rai' lu llni shtë ciudá nu ra rëy shtë guë'dchiliu gue'dënú rai' grë pudërë nu hunurë shtë rai' parë gunë rai' intriegu ni lu më.

²⁵ Ra puertë shtë ciudá jamás adë guë'audi'in dzë la gue'lë purquë guídëdi'i gue'lë.

²⁶ Nga'li ra mënë shtë grë naciuni gue'dënú rall hunurë nu cusë ru'bë parë ciudá ni.

²⁷ Perë nunquë adë tsutëdi'i cusë nanádi'i limpi la'ni ciudá; adë tsutëdi'i el quë naná mal, nilë el quë narná tushë lu sáhi', nilë el quë nargugué sáhi'. Sulë ra mënë tsutë

nga'li, ra nardzelë lë rai' la'ni librë narni'i chu gac salvar. Pues lë'ë Lli'li nápi' librë ni.

22

¹ Iurní lë'ë ianglë bëluá'ai' tubi guëë'gu catë nanú nisë limpi. Nisë ni rne'e vidë sin fin. Rlua'ain clarë ziquë vidrio, nu bëru'u nisë ni dizdë lu trunë catë quëbezë Dios nu catë quëbezë Lli'li.

² Hia guërudë nezë principal shtë ciudá nu cadë ladë shtë guëë'gu ni, riaru'bë tubi hiaguë narne'e vidë sin fin. Hiaguë ni bëtë'ë tubi cusechë chi'bë chupë vësë tubi izë; rne'ein nashi cadë mbehu nu ndiaguë shtë hiaguë ni rllui'i parë gunëac ra mënë shtë ra naciuni.

³ Ndë nídi'i ni tubi cusë narzac zi por galëcashtigu shtë më. Lë'ë trunë catë quëbezë më nu catë quëbezë Lli'li, zuga'a la'ni ciudá ni; hia lë'ë muzë shtë Dios quëhunë rai' adorar lë'i'.

⁴ Frentë guená rai' lu më iurní nu nua'a rai' lë më luqué rai'.

⁵ Nga'li adë tsúdi'iru'u gue'lë. Ra naquërelde nga'li adë rquí'nidi'i llni shtë lámpara, ni por llni shtë ngubidzë purquë mizme Dios, Shtáda'a, guëzianí më lu ra mënë ni. Ndë guëribë'a rai' por grëtë' tiempë.

Hia guëlladchi iurë guëabré Jesu-cristo

⁶ Lueguë lë'ë ianglë guni'i lua:

—Di'dzë rë' na verdá nu nasegurë gunë më cumplir rahin. Lë'ë Dadë Dios shtë ra nabiadi'dzë shti'dzë më, mizme më ni bëshé'ldi' ianglë parë guëluá'ai' lu muzë shtë më grëtë' lo quë nagac lueguë.

Guni'i Jesús:

⁷ —Gueda lueguë.

Guëquitë ldu'u el quë naná runë cuendë ra di'dzë naná escritë la'ni librë rë'.

⁸ Na Juan, binia nu gunahia grëtë' ra cusë rë'. Hia despuësë binia nu gunahia, iurní bëzullibia guëa' ianglë, el quë nabëlua'a na ra cusë ni. Guc shtua'a guna adorar lë'i'

⁹ Perë ianglë guni'i lua:

—Adë rúnëdi'il zni'i purquë nahia tubi muzë shtë Dios igual ziquë lë'ël, ziquë ra sa'l narni'inú diza'quë lu ra mënë nu ziquë ra narunë cuendë ra di'dzë naná escritë ndë'ë. Bë'në adorar Dios.

¹⁰ Nu guni'i ianglë lua:

—Adë rca'chi ldu'udi'il ra di'dzë rë' naná escritë la'ni librë rë' purquë hia lë'ë tiempë ziagla'guë nagac cumplirin.

¹¹ Dzë ni ra mënë naquëhunë mal, tsagla'guë gunë rall mal. Ra naná më mal tsagla'guë gac rall më mal; el quë naná më za'quë lu Dios, tsagla'guë gac rall më za'quë lu më; el quë naná santu delantë lu më, tsagla'guë gáqui' santu.

Guni'i Jesús:

¹² —Zni nahin; lueguë guelda. Gueldënúa tubi premi ca'a tē según lo quë naquëhunë tē.

¹³ Nahia ziquë ra letrë A nu Z; nahia principi nu nahia fin shtë grë ra cusë. Más antsë gurështë guë'dchiliu, nabania iurní nu despuësë tsalú guë'dchiliu todavía nabania.

¹⁴ Guëquitë ldu'u ra naquëhunë cumplir voluntá shtë më tē gapë rai' derechë gau rai' nashi shtë hiaguë narne'e vidë sin fin. Zni gac parë tsutë mënë ni rua' puertë shtë ciudá.

¹⁵ Perë grëtë' ra naná mal, ra naquëgsiguë sa' rall, ra narunë galëbëlliú, ra narquënú sa' rall, grëtë' ra narguini mënë, grëtë' ra narunë adorar cusë naractsa'u guia'a mënë nu grëtë' ra narëuu' ldu'u ra cusë enga'ni u ruadi'dzë rall bishi, guëa'në rall fuërë ciudá.

¹⁶ —Na Jesús, bëshë'lda ianglë shtëna parë guëquëbi' nu guëni'i grë ra di'dzë rë' lu ra grupë shtë shmënë Dios. Nahia el quë nabëtë'ë vidë parë rëy David nu nahia llëbni shtëhi'. Nahia ziquë mbelëgui'i Plojë narabtsë'ë rsili.

¹⁷ Lë'ë Espíritu Santo rni'i:

—Gude'e.

Lë'ë tse'lë Lli'li rni'i:

—Gude'e.

El quë narqué diaguë shti'dza rni'i:

—Gude'e.

El quë narbidchi si rac shtu'u gu nisë, gude'e lua parë gull nisë narne'e vidë sin fin. Rne'e më nisë ni ndigá.

¹⁸ Quëhuna testificar de quë cualquier mënë narini di'dzë naná escritë la'ni librë rë', si talë guëtufñi nguii más cusë, Dios gúni' cashtigu nguii ni con plaguë naze'dë según naescritë ndë'ë.

¹⁹ Si talë chu tubi nguii guëdchisull tubi di'dzë shtë Dios naná escritë la'ni librë rë', Dios guët'i lë nguii ni la'ni librë narni'i chu na salvar. Guëdchisú më derechë parë adë tsutédi'i nguii ni la'ni ciudá santu con grë ra bendición naná escritë la'ni librë rë'.

²⁰ El quë narquebi ra cusë rë' rni'i: —Lueguë guelda.

Nia, Dadë Jesús, gude'e.

²¹ Na Juan, rnia'a lu të; rac shtua'a gunë ldai' Dadë Jesucristo lë'ë të nu cuezënúhi' lë'ë të. Amén.